



อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของ
กลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี
สาธารณรัฐประชาชนจีน

วิทยานิพนธ์

ของ

Shan He

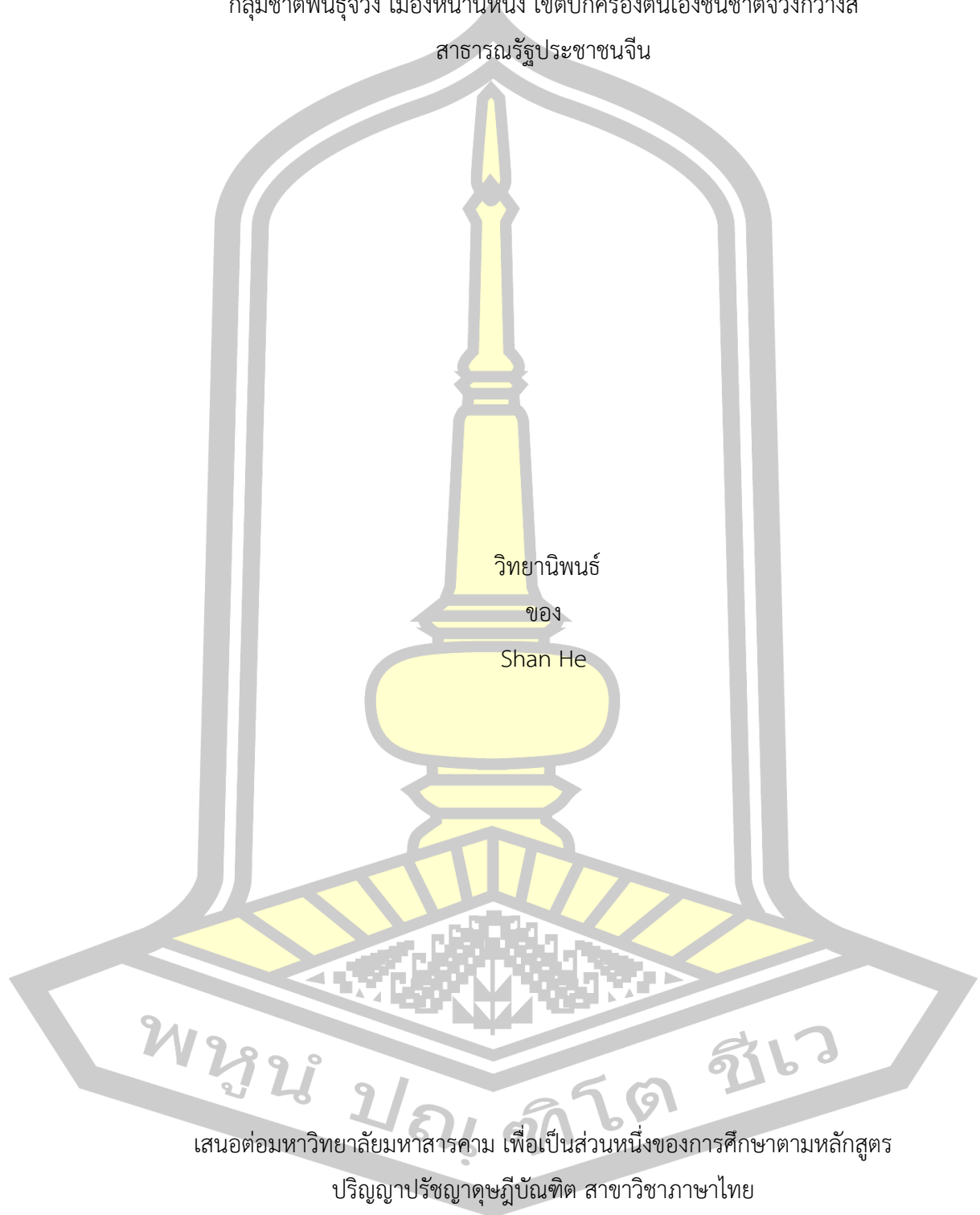
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของ
กลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี
สาธารณรัฐประชาชนจีน



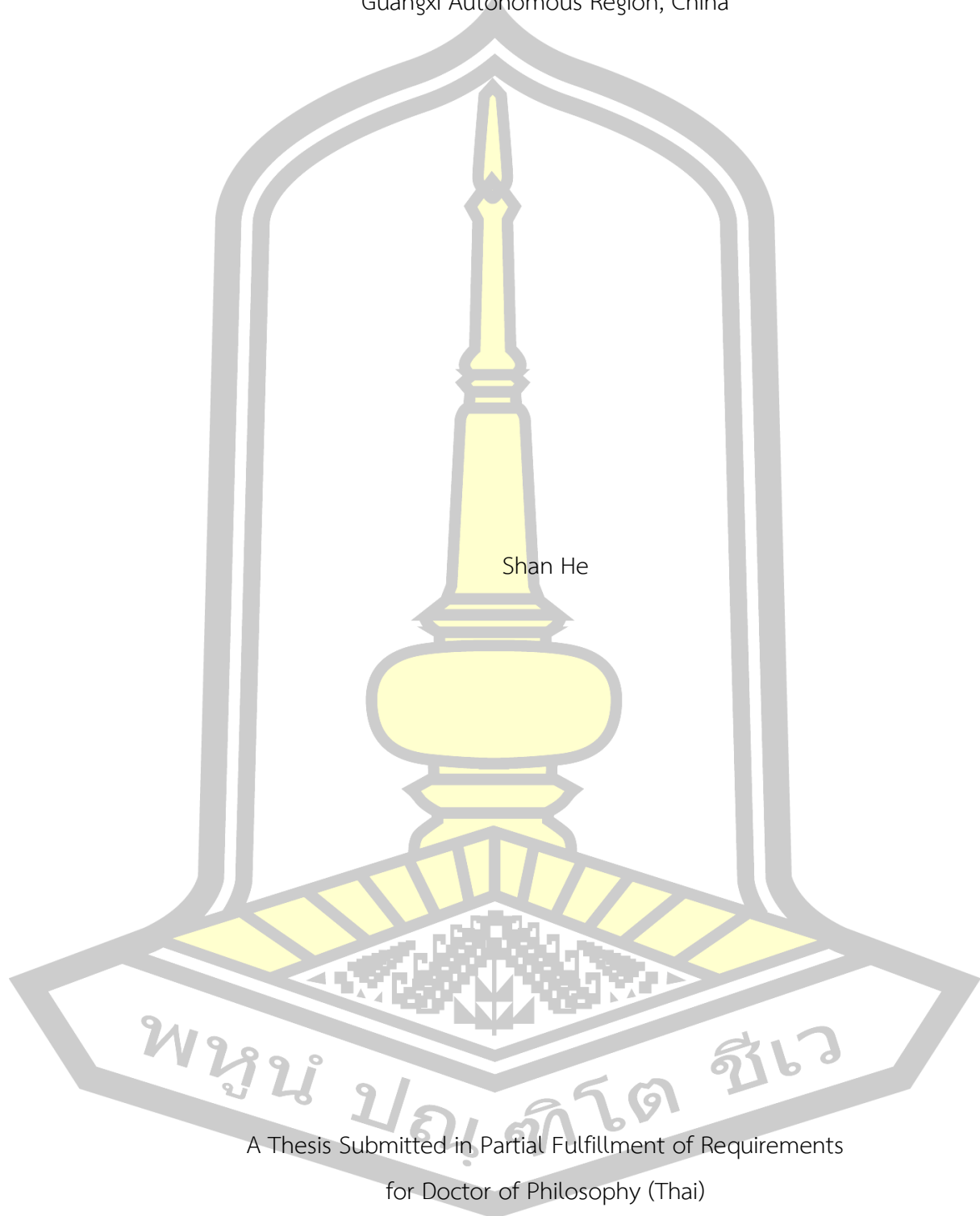
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Ethnic Identity and Creative Folklore in Modern Folk Songs of Zhuang, Nanning City,
Guangxi Autonomous Region, China



Shan He

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Thai)

November 2025

Copyright of Mahasarakham University



คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของMs.Shan He แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
ภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. ดนิตา ดวงวิไล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ศ. ดร. ปฐม หงษ์สุวรรณ)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. นิตยา วรรณกิตร์)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. สมัย วรรณอุดร)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. ราชนัย นิลวรรณภา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. กิตติพงษ์ ประพันธ์)

.....
(ผศ. ดร. พลเดช เขาวรัตน์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของ กลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน		
ผู้วิจัย	Shan He		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. ปฐม หงษ์สุวรรณ		
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	ภาษาไทย
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2568

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ที่สะท้อนจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และ 2) เพื่อศึกษาลักษณะคติชนสร้างสรรค์ที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมุ่งเน้นศึกษาการนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวจ้วงและการสร้างสรรค์คติชนใหม่ผ่านเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ จากข้อมูลถูกรวบรวมระหว่างปี ค.ศ. 2022–2024 โดยเน้นพื้นที่เมืองหนานหนิงเป็นหลัก ภายใต้กรอบแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และคติชนสร้างสรรค์เป็นแนวคิดหลักในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า เพลงพื้นบ้านจ้วงสมัยใหม่สามารถจำแนกออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) แบบดั้งเดิม 2) ทำนองดั้งเดิมแต่เนื้อเพลงใหม่ 3) ทำนองใหม่แต่เนื้อเพลงดั้งเดิม และ 4) ทำนองและเนื้อเพลงใหม่แต่ยังคงสะท้อนภาพประเพณีดั้งเดิม อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่สะท้อนผ่านเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ ได้แก่ ภาษา ทำนองและเครื่องดนตรีพื้นบ้าน อาหาร ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรม ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

ในด้านคติชนสร้างสรรค์ พบว่าเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่มีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาองค์ประกอบใหม่ 4 ประการ ได้แก่ 1) เทศกาลวันที่สำคัญสามเดือนสาม 2) สถานที่นักร้องเพลงพื้นบ้าน 3) สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน และ 4) ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้าน โดยแนวคิดในการสร้างสรรค์คติชนดังกล่าว มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้มรดกทางวัฒนธรรมเดิมให้สอดคล้องกับบริบทสังคมร่วมสมัย

ข้อค้นพบของวิทยานิพนธ์นี้ชี้ให้เห็นถึงพลวัตของเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ในฐานะ

เครื่องมือแสดงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และการสร้างคติชนใหม่ ซึ่งส่งผลให้ประเพณีการร้องเพลงพื้นบ้านของชาวจ้วงในเมืองหนานหนิงยังคงดำรงอยู่อย่างเข้มแข็งในกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง จนกลายเป็นคติชนในสังคมจีนร่วมสมัย

คำสำคัญ : เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่, คติชนสร้างสรรค์, อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์, กลุ่มชาติพันธุ์จ้วง, สาธารณรัฐประชาชนจีน



TITLE	Ethnic Identity and Creative Folklore in Modern Folk Songs of Zhuang, Nanning City, Guangxi Autonomous Region, China		
AUTHOR	Shan He		
ADVISORS	Professor Pathom Hongsuwan , Ph.D.		
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR	Thai
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2025

ABSTRACT

This thesis has two main objectives: (1) to study the presentation of ethnic identity as reflected in modern folk songs of the Zhuang ethnic group in Nanning, Guangxi Zhuang Autonomous Region, People's Republic of China, and (2) to examine the characteristics of creative folklore as manifested in these modern folk songs. The research focuses on how the Zhuang identity is represented and how new forms of folklore are creatively constructed through modern folk music. Data was collected between 2022 and 2024, primarily in the Nanning area. The study is framed by the concepts of ethnic identity and creative folklore as key analytical tools.

The findings reveal that modern Zhuang folk songs can be classified into four types: (1) traditional songs, (2) traditional melodies with new lyrics, (3) new melodies with traditional lyrics, and (4) both new melodies and lyrics while still conveying traditional cultural themes. The ethnic identity expressed through these songs includes the Zhuang language, traditional melodies and musical instruments, cuisine, beliefs, customs, rituals, and traditional tools and utensils used in daily life.

In terms of creative folklore, modern folk songs have contributed to the development of four new cultural elements: (1) the "Third Day of the Third Lunar Month" festival, (2) folk song gathering venues, (3) folk song-related tourist attractions, and (4) folk song-themed products. The underlying concept of creative folklore in these cases involves adapting traditional cultural heritage to contemporary

social contexts.

The results of this study highlight the dynamic role of modern folk songs as a medium for expressing ethnic identity and fostering the creation of new folklore. This has helped sustain and revitalize the tradition of folk singing among the Zhuang people in Nanning, allowing it to remain vibrant and relevant in contemporary Chinese society.

Keyword : Modern folk songs, Creative Folklore, Ethnic Identity, Zhuang ethnic group, People's Republic of China



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้ความกรุณาอย่างยิ่งของศาสตราจารย์ ดร.ปฐม หงษ์สุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ ตรวจสอบแก้วิทยานิพนธ์อย่างดูแลเอาใจใส่ ตลอดทั้งให้กำลังใจในการทำงานจนกระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ดนิตา ดวงวิไล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา วรรณกิตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราชันย์ นิลวรรณภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมัย วรรณอุตร ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีเนื้อหาที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณกัลยาณมิตรทั้งหลายที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยเฉพาะเพื่อนร่วมรุ่น น.ส. สุธิดา กันตนิธินันท์

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่เป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนและการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

Shan He



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ถ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ภูมิหลัง.....	1
1.2 คำถามหลักของการวิจัย.....	5
1.3 ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
1.4 ความสำคัญของการวิจัย.....	6
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.6 กรอบแนวคิดหลักของการวิจัย.....	9
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	11
1.9 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน.....	12
2.1.1 เอกสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในประเทศจีน.....	12
2.1.2 เอกสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในประเทศไทย.....	17
2.1.3 เอกสารเกี่ยวกับความเป็นมาของเพลงพื้นบ้านชาวจ้วง.....	20

2.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้าน	23
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์	29
2.2.1 เอกสารเกี่ยวกับความหมายของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์	29
2.2.2 เอกสารเกี่ยวกับลักษณะของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์	33
2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์	37
2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดคติชนสร้างสรรค์	47
2.3.1 เอกสารเกี่ยวกับความหมายของคติชนสร้างสรรค์	47
2.3.2 เอกสารเกี่ยวกับลักษณะและบทบาทของคติชนสร้างสรรค์	49
2.3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคติชนสร้างสรรค์	54
2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชาติพันธุ์และสังคมวัฒนธรรมจ้วง	59
2.4.1 เอกสารเกี่ยวกับลักษณะชาติพันธุ์จ้วง	59
2.4.2 เอกสารเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมจ้วง	60
2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์และวัฒนธรรมจ้วง	61
2.5 บทสรุปท้ายบท	62
บทที่ 3 วิถีชีวิตวัฒนธรรม รูปแบบและประเพณีเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง	63
3.1 วิถีชีวิตวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง	63
3.1.1 ประวัติความเป็นมา	63
3.1.2 ภูมิประเทศและอาณาบริเวณ	65
3.1.3 ประชากรและชาติพันธุ์	65
3.1.4 สภาพชุมชนที่ตั้งถิ่นฐาน	67
3.1.5 ความเชื่อและศาสนา	69
3.1.6 เทศกาลและประเพณี	71
3.1.7 ภาษาและวรรณกรรม	75
3.2 รูปแบบของเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วง	77

3.2.1	แบบพื้นบ้านดั้งเดิม	78
3.2.2	แบบทำนองดั้งเดิมแต่เนื้อเพลงใหม่	80
3.2.3	แบบการใช้ทำนองใหม่แต่เนื้อเพลงดั้งเดิม	82
3.2.4	แบบการใช้ทำนองและเนื้อเพลงใหม่แต่ภาพขนบประเพณีดั้งเดิม	84
3.3	ประเภทของเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่	86
3.3.1	เพลงเกี่ยวกับขนบประเพณี	86
3.3.2	เพลงเกี่ยวกับการทำงาน	90
3.3.3	เพลงเกี่ยวกับความรัก	92
3.3.4	เพลงเกี่ยวกับการชื่นชม	94
3.3.5	เพลงเกี่ยวกับการสั่งสอน	98
3.3.6	เพลงปฏิพากย์หรือการร้องโต้ตอบ	101
3.4	บทสรุปท้ายบท	102
บทที่ 4	อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง	104
4.1	อัตลักษณ์ด้านภาษาจ้วง	104
4.1.1	ชื่อเพลง	105
4.1.2	ชื่อวงดนตรีและคณะประสานเสียง	106
4.1.3	เนื้อเพลง	110
4.2	อัตลักษณ์ด้านทำนองเพลงและเครื่องดนตรี	112
4.2.1	ทำนองเพลง	112
4.2.2	เครื่องดนตรี	114
4.3	อัตลักษณ์ด้านอาหารจ้วง	121
4.3.1	ข้าวเหนียว 5 สี	122
4.3.2	สุรา	124
4.3.3	ไข่ต้มย้อมสี	126

4.3.4 ขนมนื้อปา	129
4.4 อัตลักษณ์ด้านความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรม	130
4.4.1 ความเชื่อ	131
4.4.2 ประเพณี	140
4.4.3 พิธีกรรม	145
4.5 อัตลักษณ์ด้านเครื่องมือเครื่องใช้	148
4.5.1 ผ้าทอจ้วง	148
4.5.2 ลูกขี้ฉีว (ลูกโยนแพรปักจ้วง)	150
4.5.3 ชุดจ้วง	152
บทที่ 5 เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ในฐานะคติชนสร้างสรรค์ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง	158
5.1 การสร้างเทศกาลวันที่สามเดือนสาม คาร์นิวัลแห่งปากุ้ย (กวางสี) ที่มาจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงกวางสี	158
5.2 การสร้างสถานที่นักร้องเพลงพื้นบ้านที่มาจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์ จ้วง กวางสี	182
5.3 การสร้างแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน	192
5.4 ผลกระทบเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน	202
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	212
6.1 สรุปผลการวิจัย	212
6.2 อภิปรายผลการวิจัย	213
6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย	219
บรรณานุกรม	220
ประวัติผู้เขียน	233

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตัวอย่างเพลง สวัสดิ์พี๊ ๆ น้อง ๆ (嘿! 贝依).....	4
ตารางที่ 2 ขอบเขตการวิจัย	8
ตารางที่ 3 เทศกาลและประเพณีตลอดปีของจ้วง	72
ตารางที่ 4 ตัวอย่าง เพลง ร้องทิวทัศน์ฤดูใบไม้ผลิทุกปี (山歌年年唱春光).....	81
ตารางที่ 5 ตัวอย่าง บทคัดย่อเพลงเดือนสาม (三月歌).....	82
ตารางที่ 6 ตัวอย่างเพลง ดอกพญานาง (李花白莲莲).....	83
ตารางที่ 7 ตัวอย่างเพลง ดวงดาวอยู่เคียงข้างกับพระจันทร์ (星星伴月亮).....	84
ตารางที่ 8 ตัวอย่างเพลง ท้องทะเลของเพลงพื้นบ้าน (歌海).....	85
ตารางที่ 9 ตัวอย่างเพลง ร้องและรำในวันที่สามเดือนสาม (踏歌三月三).....	86
ตารางที่ 10 ตัวอย่างเพลง ความสัมพันธ์ฉันท์มิตรระหว่างพี๊ ๆ น้อง ๆ (呗侬情深).....	87
ตารางที่ 11 ตัวอย่างเพลง บ้านจ้วงมีเพลงยกเล้า (壮乡有首敬酒歌).....	87
ตารางที่ 12 ตัวอย่างเพลง วันที่หกเดือนหกของบ้านจ้วง (壮乡六月六).....	88
ตารางที่ 13 ตัวอย่างเพลง ร้องให้ตัวเองเป็นผู้หญิง (哭身歌).....	89
ตารางที่ 14 ตัวอย่างเพลง ออกเรือน (出嫁歌).....	89
ตารางที่ 15 ตัวอย่างเพลง การเก็บเกี่ยวได้ผลดี (丰收谣).....	91
ตารางที่ 16 ตัวอย่างเพลง พี่น้องร้องทิวทัศน์ของเมืองหวาน (呗侬甜乡唱春光).....	91
ตารางที่ 17 ตัวอย่างเพลง ชายแดน (边关谣).....	92
ตารางที่ 18 ตัวอย่างเพลง รัก (恋歌).....	93
ตารางที่ 19 ตัวอย่างเพลง รักแรก (初恋歌).....	94
ตารางที่ 20 ตัวอย่างเพลง อุ๋หมิงเป็นสถานที่ที่ดี (武鸣是个好地方).....	95

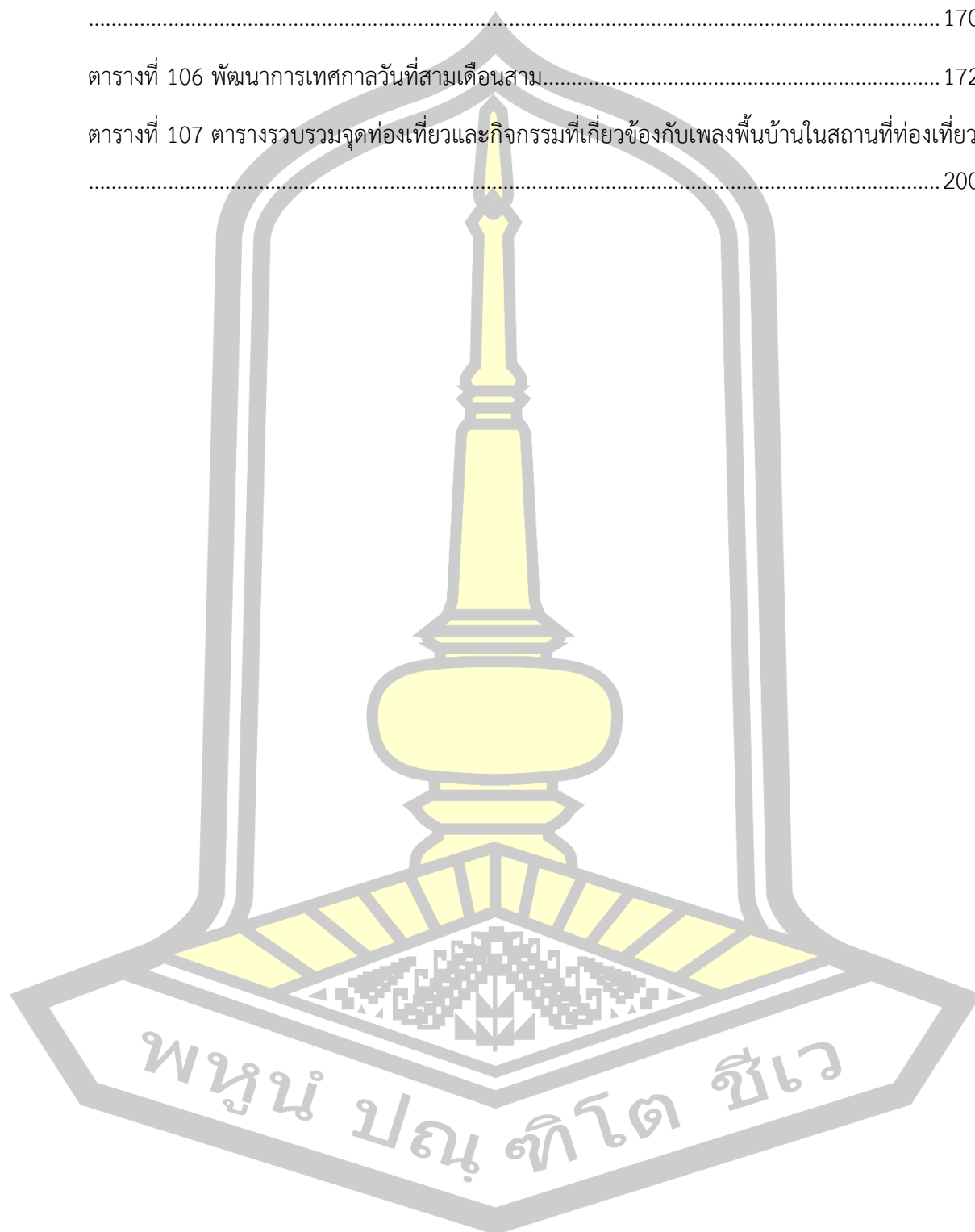
ตารางที่ 21 ตัวอย่างเพลง บ้านจ๋างที่สวยงาม (美丽壮乡).....	96
ตารางที่ 22 ตัวอย่างเพลงพื้นบ้านของอำเภอปทุมมา (ไม่ทราบชื่อเพลง).....	96
ตารางที่ 23 ตัวอย่างเพลง ยินดีต้อนรับมาสู่ผู้สย (扶绥欢迎您).....	97
ตารางที่ 24 ตัวอย่างเพลง ความสุข (幸福歌).....	98
ตารางที่ 25 ตัวอย่างเพลง เพลงห้ามยาเสพติดของอำเภอปิงอย่าง (宾阳壮乡禁毒山歌)	99
ตารางที่ 26 ตัวอย่างเพลง ร้องเพลงขอบคุณพรรคคอมมิวนิสต์จีน (唱首山歌谢党恩)...	99
ตารางที่ 27 ตัวอย่างเพลง เชิญชวนมาชมผาละลายฮวาซาน (请到花山来观光)	100
ตารางที่ 28 ตัวอย่างเพลง เอาชนะโควิด 19 (打赢防控病毒仗).....	101
ตารางที่ 29 ตัวอย่างเพลง คิดถึง (思念歌).....	101
ตารางที่ 30 ตัวอย่างเพลง พนักงานดับเพลิงได้พบกับนางหลิวซานเจีย (“火焰蓝”对阵“刘三姐”).....	102
ตารางที่ 31 ตัวอย่างเพลงที่ใช้ภาษาจ้วงตั้งชื่อเพลง	105
ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบคำภีร์ปู่โลกกับเนื้อเพลง กูเดี่ยว	109
ตารางที่ 33 ตัวอย่างเพลง เดือนสามจัดเวทีร้องเพลงกัน (三月摆歌台).....	111
ตารางที่ 34 ตัวอย่างเพลง เชิญมาชมวิวกูเขาฮวาซาน (请到花山来观光)	111
ตารางที่ 35 ทำนองเพลงพื้นบ้านจ้วง	113
ตารางที่ 36 ตัวอย่างเพลง เทียนฉินเครื่องดนตรีแห่งสวรรค์ (天之琴).....	115
ตารางที่ 37 ตัวอย่างเพลง ร้องเพลงแห่งฟ้า (唱天谣).....	116
ตารางที่ 38 ตัวอย่างเพลง พี่น้องเทียนฉิน (天琴姐妹).....	116
ตารางที่ 39 ตัวอย่างเพลง น้องผาละลายฮวาซานที่มีน้ำใจหลาย (多情花山妹)	117
ตารางที่ 40 ตัวอย่างเพลง ร้องและรำในวันที่สามเดือนสาม (踏歌三月三).....	118
ตารางที่ 41 ตัวอย่างเพลง เพลงกล่อมมโหระทึก (铜鼓谣).....	119

ตารางที่ 42 ตัวอย่างเพลง บ้านเกิดของพระอาทิตย์ (太阳的故乡)	119
ตารางที่ 43 ตัวอย่างเพลง มีความสุขระหว่างทางไปตลาดนัด (赶圩路上尼的呀)	120
ตารางที่ 44 ตัวอย่างเพลง คุณที่บ้านจ้วง (壮家阿哥)	120
ตารางที่ 45 ตัวอย่างเพลง หมู่บ้านจ้วงที่สวยงาม (美丽壮乡)	121
ตารางที่ 46 ตัวอย่างเพลง เพลงรัก (情歌)	121
ตารางที่ 47 ตัวอย่างเพลง ข้าวเหนียว 5 สีของบ้านจ้วง (壮家五色饭)	122
ตารางที่ 48 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสามทุกหนทุกแห่งก็มีเสียงเพลง (三月壮乡处处歌)	122
ตารางที่ 49 ตัวอย่างเพลง เพลงข้าวเหนียว 5 สีของหมู่บ้านจ้วง (壮家五彩糯米饭歌)	123
ตารางที่ 50 ตัวอย่างเพลง ยินดีต้อนรับมาสู่หมู่บ้านจ้วง (欢迎您到壮乡来)	123
ตารางที่ 51 ตัวอย่างเพลง บ้านเกิดของผู้จ้วง (壮族老家)	124
ตารางที่ 52 ตัวอย่างเพลง ดอกท้อแบ่งบานรอคุณมา (桃花开放等你来)	125
ตารางที่ 53 ตัวอย่างเพลง สวัสดีพี่น้อง (嘿！贝侬)	125
ตารางที่ 54 ตัวอย่างเพลง เมาความอบอุ่นใจของบ้านจ้วง (情醉壮乡)	126
ตารางที่ 55 ตัวอย่างเพลง เพลงต้อนรับแขก (迎客歌)	126
ตารางที่ 56 ตัวอย่างเพลง ข้าวเหนียว 5 สีและไข่ต้มย้อมสีแดง (五色饭 红蛋蛋)	127
ตารางที่ 57 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสามที่สวยงาม (美丽的三月三)	128
ตารางที่ 58 ตัวอย่างเพลง ยินดีต้อนรับแขกมาถึงบ้านจ้วง (欢迎贵客到壮家)	128
ตารางที่ 59 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสามของจ้วง ค.ศ. 2022 (壮族三月三 2022)	129
ตารางที่ 60 ตัวอย่างเพลง มิตรภาพระหว่างพี่น้อง (侬依情深)	129
ตารางที่ 61 ตัวอย่างเพลง แผ่นดินแดงที่เลี้ยงชีวิต (盛放生命的红土地)	131
ตารางที่ 62 ตัวอย่างเพลง เพลงโล่เยว่ (骆越谣)	131

ตารางที่ 63 ตัวอย่างเพลง ฟีน้องอาหลิว (贝侬阿柳).....	132
ตารางที่ 64 ตัวอย่างเพลง มหาเพลงของจ้วง (壮族大歌).....	133
ตารางที่ 65 ตัวอย่างเพลง ร้องเพลงในแผ่นดินแดง (红土放歌).....	134
ตารางที่ 66 ตัวอย่างเพลง ร้องเพลงแห่งฟ้า (唱天谣).....	134
ตารางที่ 67 ตัวอย่างเพลง เสียงกลองมโหระทึกของบรรพบุรุษ (祖先的鼓声)	134
ตารางที่ 68 ตัวอย่างเพลง ตำนี (หนูน้อย) ในวันที่สามเดือนสาม (三月三的小达妮)....	135
ตารางที่ 69 ตัวอย่างเพลง หลงระเริงบ้านจ้วง (醉壮乡).....	136
ตารางที่ 70 ตัวอย่างเพลง ความงามของภูเขาหลิวซาน (美丽流山).....	137
ตารางที่ 71 ตัวอย่างเพลง เพลงพื้นบ้านและทิวทัศน์สวยงามทำให้หลงระเริง (山歌美景醉天下).....	137
ตารางที่ 72 ตัวอย่างเพลง ฉันอยากร้องเพลงพื้นบ้าน (我想唱山歌).....	138
ตารางที่ 73 ตัวอย่างเพลง ลูกท้อจ้วงลอยบนฟ้า 绣球飞	138
ตารางที่ 74 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสามในฤดูใบไม้ผลิดอกไม้แบ่งบาน (春暖花开三月三).....	138
ตารางที่ 75 ตัวอย่างเพลง ร้องสรรเสริญรวงข้าว (颂谷).....	139
ตารางที่ 76 ตัวอย่างเพลง เชิญมาเที่ยวภาพเขียนสีบนผาหินฮวาซาน (请到花山来观光).....	140
ตารางที่ 77 ตัวอย่างเพลง พ่อเอ๋ย (布爱).....	140
ตารางที่ 78 ตัวอย่างเพลง หนูก็เป็นนักร้อง (我也算歌手).....	141
ตารางที่ 79 ตัวอย่างเพลง หมู่บ้านจ้วงทุกที่ก็มีเพลง (壮乡到处都是歌).....	141
ตารางที่ 80 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสาม (三月三).....	142
ตารางที่ 81 ตัวอย่างเพลง วันชวงเจี๋ยง (霜降节).....	143
ตารางที่ 82 ตัวอย่างเพลง วันที่ 3 เดือน 3 และ วันที่ 9 เดือน 9 (三月三九月九).....	143

ตารางที่ 83 ตัวอย่างเพลง เพลงเพื่อน (朋友歌).....	144
ตารางที่ 84 ตัวอย่างเพลง มิตรภาพระหว่างพี่น้อง (呗依情深).....	144
ตารางที่ 85 ตัวอย่างเพลง เพลงลงทุ่ง (依垌歌).....	145
ตารางที่ 86 ตัวอย่างเพลง การเริ่มไถนา (开犁).....	146
ตารางที่ 87 ตัวอย่างเพลง วันที่หกเดือนหกของบ้านจ้วง (壮乡六月六).....	146
ตารางที่ 88 ตัวอย่างเพลง การปลูกบ้านใหม่ (建房歌).....	147
ตารางที่ 89 ตัวอย่างเพลง ฉันอยู่บ้านจ้วงร้องสรรเสริญคุณ (我在壮乡歌唱你).....	149
ตารางที่ 90 ตัวอย่างเพลง ท้องทะเลของเพลง (歌海).....	149
ตารางที่ 91 ตัวอย่างเพลง สวัสดิ์พี ๆ น้อง ๆ (嘿! 贝依).....	149
ตารางที่ 92 ตัวอย่างเพลง ฤดูใบไม้ผลิของบ้านจ้วงมาเร็ว (壮乡春来早).....	150
ตารางที่ 93 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสามที่สวยงาม (美丽的三月三).....	150
ตารางที่ 94 ตัวอย่างเพลง เพลงลูกขี้ฉี (绣球歌).....	151
ตารางที่ 95 ตัวอย่างเพลง เพลงพื้นบ้านสามัคคี (民族团结山歌).....	151
ตารางที่ 96 ตัวอย่างเพลง ท้องทะเลของเพลง (歌海).....	152
ตารางที่ 97 ตัวอย่างเพลง พี่น้องอาหลิว (贝依阿柳).....	153
ตารางที่ 98 ตัวอย่างเพลง พี่น้องนาโพ (那坡小呗依).....	153
ตารางที่ 99 ตัวอย่างเพลง หนูเป็นนักร้องของบ้านจ้วง (我是壮家小歌手).....	154
ตารางที่ 100 ตัวอย่างเพลง ความรักไม่ได้ห่างกัน (爱你并不远).....	155
ตารางที่ 101 ตัวอย่างเพลง ไปเกอซวู (งานนัดพบร้องเพลง) (赶歌圩).....	156
ตารางที่ 102 กิจกรรมและสถานที่จัดงานของ 5 หมวดยุทธศาสตร์หลักในปี พ.ศ. 2560 (ครั้งแรก)..	159
ตารางที่ 103 การเปรียบเทียบกิจกรรม 5 หมวดยุทธศาสตร์หลักระหว่าง ปี พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2557....	162
ตารางที่ 104 งานสำคัญในเทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่งกวางสี-ปากุ้ยการ์นิวัลปี พ.ศ. 2557 ...	163

ตารางที่ 105 กิจกรรมย่อยของเทศกาลวันทีสามเดือนสามแห่งกวางสี-ปาฏัย์คาร์นิวัลปี พ.ศ. 2557	170
ตารางที่ 106 พัฒนาการเทศกาลวันทีสามเดือนสาม.....	172
ตารางที่ 107 ตารางรวบรวมจุดท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้านในสถานที่ท่องเที่ยว	200



สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
ภาพที่ 2 บทบันทึกเพลง ดาวบนฟ้าหาย.....	79
ภาพที่ 3 บทบันทึกเพลงเหลียวตัวอักษรจ้วงแบบเหลียนม	80
ภาพที่ 4 วงดนตรีตั้งตัง.....	108
ภาพที่ 5 วงดนตรีถู่เอ๋อ.....	109
ภาพที่ 6 หน้าปกอัลบั้ม เพลงน้ำไตรภาค.....	110
ภาพที่ 7 เครื่องดนตรีเทียนฉิน ฉาย โดยผู้เขียน.....	115
ภาพที่ 8 คณะดนตรีเทียนฉินสตรี หมู่บ้านจินหลง อำเภอหลงโจว.....	117
ภาพที่ 9 ภาพที่ กลองมโหระทึก.....	118
ภาพที่ 10 ข้าวเหนียว 5 สี และข้าวเหนียวสลับสี	124
ภาพที่ 11 ภาพที่ ไข่ต้มย้อมสี.....	127
ภาพที่ 12 ลวดลายท่ากบในพิธีกรรม ภาพเขียนสีบนผาสายฮวาซาน	132
ภาพที่ 13 โปสเตอร์ภาพยนตร์นางหลิวซานเจี๋ย และ โฆษณาระเบิดกึ่งสำเร็จรูปไวไวของไทย ควิก	136
ภาพที่ 14 พิธีกรรมไหว้ทุ่งนา	147
ภาพที่ 15 ชุดจ้วงสีดำและปกหัวด้วยผ้าสีดำ.....	153
ภาพที่ 16 ผู้หญิงใส่ชุดสีฟ้าและผูกผ้าปกปลายดอกจ้วง คณะประสานเสียงนิตานีใส่ชุดสีฟ้าอุ๋หมิง.....	155
ภาพที่ 17 ตารางกำหนดการฉลองเทศกาลวันที่สามเดือนสาม พ.ศ. 2556 แห่งกวางสี	161
ภาพที่ 18 สินค้าสร้างสรรค์จากวัฒนธรรมของหนังสือพิมพ์รายวันจีน (chinadaily).....	165
ภาพที่ 19 การแสดงเพลงพื้นบ้านจ้วงในรายการ	166
ภาพที่ 20 การออกแบบที่ได้รับรางวัล	167
ภาพที่ 21 หนังสือ"วันที่สามเดือนสามในวัฒนธรรมจีน"	168

ภาพที่ 22	ซ้าย: รถเมล์สายเพลงพื้นบ้าน ขวา:การแสดงในย่านการค้าชานเจียเหลียงเซียง.....	168
ภาพที่ 23	การแข่งขันเพลงพื้นบ้านออนไลน์ที่อวิเฟิง.....	171
ภาพที่ 24	การแสดง"เขียนแห่งเพลงพื้นบ้านกลับบ้าน" ท่ามกลางทิวทัศน์ธรรมชาติ.....	171
ภาพที่ 25	ซ้าย:การเล่นลูกขี้ฉี ขวา:การชนไข่ต้มย้อมสีในงานชนไข่ย้อมสีพื้นคน	174
ภาพที่ 26	ซ้าย:ตลาดนัดผลิตภัณฑ์มรดกทางวัฒนธรรม ณ อุ๋หมิง เมืองหนานหนิง ขวา:การจัดโต๊ะเลี้ยงนักท่องเที่ยวด้วยข้าวเหนียว 5 สีในเทศกาลการท่องเที่ยวในวันที่สามเดือนสาม.....	175
ภาพที่ 27	ซ้าย: การตีกลองมโหระทึกจากอำเภอตงหลาน ขวา:การแสดงเจ้าแม่ดอกกไม์	176
ภาพที่ 28	ซ้าย:การแสดงเครื่องดนตรีเทียนฉินของอำเภอหลงโจว ขวา:การแสดงกลองอยู่คู่ของอำเภอหมาซาน.....	177
ภาพที่ 29	ผู้สืบทอดเครื่องดนตรีเทียนฉินและคาถาขอฝน	178
ภาพที่ 30	ซ้าย:การปักผ้าของชาติพันธุ์ย้าว ขวา:การร้องเพลงพื้นบ้านของชาติพันธุ์ต้ง.....	179
ภาพที่ 31	ซ้าย:การแสดงเครื่องดนตรีของชาติพันธุ์มองโกเลียในจากเน่เหมิงกู่ ขวา:การแสดงของชาติพันธุ์อุยกูร์จากซินเจียง	179
ภาพที่ 32	ซ้าย:หุ่นยนต์โต้ตอบเพลงกับผู้สืบทอดเพลงพื้นบ้าน ขวา: นักร้องแร็ปร้องเพลงพื้นบ้านในงานเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ (flok song gala).....	180
ภาพที่ 33	ซ้าย:การแสดงเพลงพื้นบ้านตามบทเพลงนางหลิวซานเจีย ขวา: การแสดงเพลงพื้นบ้านจ้วง	183
ภาพที่ 34	เทศกาลดนตรีเมืองสีเซียวนานหนิง	184
ภาพที่ 35	ซ้าย : ตลาดไนท์แห่งหนานหนิง ขวา :การแสดงเพลงพื้นบ้านจ้วง.....	184
ภาพที่ 36	ซ้าย : การร้องเพลงโต้ตอบหน้าหมู่บ้านจ้วงอีหลิน ขวา : ทิวทัศน์ธรรมชาติของถ้ำอีหลิน	186
ภาพที่ 37	ซ้าย เวทีทะเลสาบเพลงพื้นบ้าน ขวา ทิวทัศน์กลางคืนหมู่บ้านดนตรีสากลแห่งทะเลสาบเพลงพื้นบ้านเมืองหนานหนิง.....	187
ภาพที่ 38	ซ้าย:ย่านการค้าว่านเซียงเฉิง ขวา:กิจกรรม folk song street ในห้างว่านเซียงเฉิง	188
ภาพที่ 39	การแสดงจีวนางหลิวซานเจียสมัยใหม่.....	189

ภาพที่ 40 ซ้าย:การแสดงเพลงพื้นบ้านที่เมืองกวางโจว ขวา:การแสดงเพลงพื้นบ้านที่ฮ่องกง (folk song gala).....	189
ภาพที่ 41 การร้องเพลงพื้นบ้าน"บ้านจ้วงสวย"ด้วยภาษาจ้วง	190
ภาพที่ 42 ซ้าย ตลาดขายผลิตภัณฑ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมระดับเมือง.....	192
ภาพที่ 43 ซ้าย The naition place of LiuSanJie ขวา แม่น้ำเซี่ยเจียนหน้าบ้านนางหลิวซานเจีย	193
ภาพที่ 44 ซ้าย:ร้องเพลงต้อนรับแขกหมู่บ้านจ้วง ขวา:การแสดงเขียนแห่งเพลงพื้นบ้านคิ่นถัน	194
ภาพที่ 45 ภาพที่ สแควร์น้ำพุดนตรีนางหลิวซานเจีย.....	195
ภาพที่ 46 งานเพลงพื้นบ้านกลางแจ้งที่จัดขึ้นในแหล่งน้ำของจุดท่องเที่ยวเมืองกุ้ยหลิน	196
ภาพที่ 47 งานในธีมคบเพื่อนด้วยเพลงพื้นบ้านจัดที่จุดท่องเที่ยวภูเขาหวงซ้าง	196
ภาพที่ 48 ประติมากรรมเขียนแห่งเพลงพื้นบ้าน	197
ภาพที่ 49 ลูกสาวของหัวหน้าเผ่าโยนลูกขี้ฉีเลือกคู่ครอง	197
ภาพที่ 50 ลูกปั้นนางหลิวซานเจียในอุทยานหลิวซานเจีย	198
ภาพที่ 51 รูปปั้นนางหลิวซานเจียในสวนสาธารณะหยวิเฟิง	199
ภาพที่ 52 การแสดงImpression Sanjie Liu.....	202
ภาพที่ 53 ภาพที่ ซ้าย:การออกแบบที่ใช้ความคิดเกี่ยวกับนางหลิวซานเจีย ขวา:การออกแบบโปสเตอร์ของงานประกวดเพลงพื้นบ้านใหม่	203
ภาพที่ 54 การออกแบบคู่รักเขียนแห่งเพลงพื้นบ้าน	203
ภาพที่ 55 แก้วชาวมแบรนด์กวางสี ซ้าย:"ร้องเพลงพื้นบ้านกัน เฮ" ขวา : " ร้องเพลงพื้นบ้านกัน โล"	205
ภาพที่ 56 ซ้าย:โปสเตอร์แบรนด์เปาจูกงในช่วงเทศกาลวันที่สามเดือนสาม ขวา:โปสเตอร์แบรนด์ฉาเสี่ยวเจอ.....	206
ภาพที่ 57 ศิลปะบนนาข้าว นางหลิวซานเจีย.....	207
ภาพที่ 58 การแสดงแสงสีด้วยโดรนภาพหลิวซานเจีย.....	207

ภาพที่ 59 ซ้าย: นางหลิวซานเจียติจัทล ขวา: นางหลิวซานเจียติจัทลแนะนำแพลตฟอร์มบริการ ท่องเที่ยวทวงสิในางนส่งเสริมการท่องเทียวทวงสิ.....	208
ภาพที่ 60 ภาพที่ นางหลิวซานเจียจากรุ่นเก่าถึงรุ่นปัจจุบันและรูปการ์ตูน	209
ภาพที่ 61 อาหารพื้นเมืองของเมืองอีโจว.....	210
ภาพที่ 62 ซ้าย: ภาพยนตร์เรื่องนางหลิวซานเจีย กลาง: จั๋วหุนกระบอก "หลิวซานเจียกับหนุมอาหนิว" ขวา: มาสคอตงานนิทรรศการพิชสวนโลกเขตกว่างซี (เหอฉือ) ครั้งที่ 13	210



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

ประเทศจีนประกอบด้วย 56 กลุ่มชาติพันธุ์ โดยชนชาติฮั่น ถือเป็นประชากรส่วนใหญ่ ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์ที่เหลือจะเรียกว่า กลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อย ในบรรดาชนกลุ่มน้อยทั้ง 55 กลุ่ม ที่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนให้การรับรอง ชาวจ้วงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด ชาวจ้วงใช้ภาษาจ้วงในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และอาศัยอยู่ทางภาคใต้และภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคกลางและภาคตะวันตกของเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี รวมถึงบางพื้นที่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลยูนนาน และพื้นที่ใกล้เคียงในมณฑลกวางตุ้ง หูหนาน และ กุ้ยโจว (ซีวหิง ฉิน, 2554: 2) แสดงให้เห็นภาพรวมของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศจีน และลักษณะเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่สำคัญกลุ่มหนึ่ง

ชาวจ้วงมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 5,000 ปี โดยมีหลักฐานทางโบราณคดีมากมายที่สนับสนุนเรื่องนี้ เช่น ภาพเขียนโบราณที่ผาหลาย และกลองมโหระทึก ซึ่งเป็นกลองสัมฤทธิ์โบราณ นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 1993 ยังมีการค้นพบซากมนุษย์ยุคหินเก่าที่มีอายุประมาณ 50,000 ปี ซึ่งมีลักษณะโครงกระดูกคล้ายคลึงกับชาวจ้วงในปัจจุบัน บันทึกประวัติศาสตร์ของจีนยังกล่าวถึงชนเผ่าโบราณชื่อซีโหว่ และลั่วเยว่ กลุ่มซีโหว่เคยอาศัยอยู่ในพื้นที่ทางตะวันตกของมณฑลกวางตุ้งและทางตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลกวางสีในปัจจุบัน ส่วนชาวลั่วเยว่อยู่ทางใต้และตะวันตกของมณฑลกวางสี รวมถึงเกาะเหลียวโจวในกวางตุ้ง เกาะไหหลำ และทางตอนเหนือของประเทศเวียดนาม (หวาง เสียนพาน, หวาง เจิงซิง และจาง ยีหมิง, 1988) กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ได้รับการยืนยันว่าเป็นบรรพบุรุษของชาวจ้วง ซึ่งเคยถวายเครื่องบรรณาการแก่ราชวงศ์โจว มาตั้งแต่ประมาณ 3,000 ปีก่อน

ลักษณะดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่า ชาวจ้วงเป็นชนชาติที่มีความเป็นปึกแผ่นและมีระบบการปกครองมายาวนาน อาจจะก่อนยุคสมัยของจีนซีฮ้องเต้เสียอีก บรรพบุรุษของชาวจ้วงเคยถูกเรียกว่า "หลี่" และในสมัยสามก๊กก็ถูกเรียกว่า "เหลียว" (หรือทั้ง "หลี่" และ "เหลียว" ในสมัยราชวงศ์จิ้น) กระทั่งราชวงศ์ซ่งจึงเริ่มใช้คำว่า "ผู้จ้วง" หลังจากสาธารณรัฐประชาชนจีนสถาปนาขึ้นในปี ค.ศ. 1949 รัฐบาลได้ดำเนินการตรวจสอบและจัดจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยได้รวบรวมชนเผ่าที่เรียกตัวเองว่า บู้จ้วง, บู้ถู่, บู้หนง, บู้ไต, บู้บาน, บู้หลง, บู้โน, บู้ยี้, บู้หมิน, บู้เหลียว, บู้หย่ายี้ และบู้มาน ซึ่งกระจายตัวอยู่ในมณฑลกวางสี กวางตุ้ง และยูนนาน ให้รวมเป็นชนชาติจ้วง เดียวกัน (หวาง เสียนพาน, หวาง เจิงซิง และจาง ยีหมิง, 1988: 3-5) ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า "บู้" ในภาษาจ้วงมีความหมายว่า "ผู้" หรือ "คน" การเลือกใช้คำว่า "บู้" ในที่นี้ก็เพื่อสะท้อนการออกเสียงดั้งเดิมของชาวจ้วงนั่นเอง

จากการที่ได้ใช้ชีวิตอยู่ในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศจีน ผู้วิจัยได้สังเกตและรวบรวมข้อมูลคติชนวิทยา ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวจ้วง และพบว่ามีย่อยมากมายหลากหลายรูปแบบ ชาวจ้วงพยายามอนุรักษ์และรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนไว้ โดยสร้างสรรค์สื่อคติชนวิทยาประเภทต่าง ๆ ขึ้นมาในยุคปัจจุบัน เช่น หนังสือการ์ตูน

ประกอบภาพ, วิดีทัศน์, สารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์จ้วง รวมถึงภาพจิตรกรรมร่วมสมัย และชุดการแต่งกายดั้งเดิมของชาวจ้วงจำนวนมากที่จัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์

กลุ่มชาติพันธุ์จ้วงนั้นได้อาศัยอยู่ในบริเวณทางตอนใต้ของจีนมาตั้งแต่โบราณ มีวัฒนธรรมอันโดดเด่นที่ได้สืบทอดกันมาแต่อดีตกาล เช่น วัฒนธรรมข้าว วัฒนธรรมสัมฤทธิ์ วัฒนธรรมการร้องรำทำเพลง มีการสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งแม้กระทั่งในยุคปัจจุบันก็ยังคงได้รับความนิยมว่าเป็นดินแดน “บ้านเกิดของกลองมโหระทึก ท้องทะเลของเพลงพื้นบ้าน” (铜鼓之乡、民歌海洋 คำขวัญของเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี-ผู้วิจัย) เพลงพื้นบ้านนับเป็นข้อมูลทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่ใช้บอกตัวตนและอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ได้อย่างน่าสนใจ ดังที่สุภัญญา สุฉญา (2523: 1) ได้นำเสนอว่า “มนุษย์ทุกชาติพันธุ์ไม่ว่าจะเป็นชนเผ่าที่ล้าหลังหรือชาติพันธุ์ที่มีอารยธรรม ทั้งที่สูญชาติพันธุ์ไปแล้วหรือยังสืบทอดชาติพันธุ์อยู่ในปัจจุบันต่างก็มีวัฒนธรรมทางดนตรี ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะขององค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมของตน และพัฒนาการทางดนตรีของชาติพันธุ์ต่าง ๆ จะสัมพันธ์กับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชนเผ่าเหล่านั้นด้วย”

จากความโดดเด่นเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านของชาวจ้วงดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพลงพื้นบ้านของชาวจ้วงในยุคปัจจุบัน ซึ่งพบว่ามีมีการสร้างสรรค์และดัดแปลงเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงในเมืองหนานหนิงได้อย่างน่าสนใจ ทั้งนี้เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาติพันธุ์จ้วงมีรูปแบบใหม่และแปลกต่างจากอดีตมาก ซึ่งในสมัยปัจจุบันนี้ยังมีการสร้างสรรค์เพลงทำนองเฉพาะของเพลงพื้นบ้านของชาติพันธุ์จ้วงแบบดั้งเดิมเข้ามาผสมผสานกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ด้วย ดังเช่น การร้องแบบโต้ตอบ เครื่องดนตรีแปดเสียง ทำนองเพลงเหลือวและเนื้อเพลงภาษาจ้วงที่มีกลิ่นอายและสีสันของความทันสมัยด้วยเช่นกัน

การร้องเพลงพื้นบ้านของชาติพันธุ์จ้วงเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่อดีตชาวจ้วงก็มีประเพณีร้องเพลงพื้นบ้านกันเรื่อยมา การร้องเพลงพื้นบ้านมีอยู่ในเทศกาลหรือวันสำคัญต่าง ๆ ของจีน ดังเช่น วันตรุษจีน เทศกาลวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ของชาวจ้วง วันสารทจีน และวันไหว้พระจันทร์ เป็นต้น กิจกรรมเชิงประเพณีเหล่านี้มักมีการร้องเพลงพื้นบ้านปรากฏอยู่ด้วย ซึ่งอาจจะขับร้องเป็นกลุ่มตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ริมแม่น้ำ เขิงเซา ท้องนา ในหมู่บ้าน และเล่นตามลานบ้าน หรือนักร้องเพลงตามพิธีกรรมสำคัญต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเซ่นไหว้เจ้าแม่กบ การเซ่นไหว้เทพปู้ลั่วโถ การเซ่นไหว้เจ้าแม่หมี่ลั่วเจีย หรือพิธีไว้อาลัยนางหลิวซานเจีย เป็นต้น จากความสำคัญของเพลงพื้นบ้านในวิถีวัฒนธรรมจ้วงในยุคปัจจุบัน ทำให้ตั้งแต่ ค.ศ. 1983 เป็นต้นมา เทศบาลกวางสีได้กำหนดให้วันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 นั้นเป็นเทศกาลเพลงพื้นบ้าน (folksong festival) ซึ่งเป็นเทศกาลที่สำคัญของชาวจ้วง และถือว่าเป็นประเพณีที่มีความแพร่หลาย

ในปี ค.ศ. 1991 เทศกาลเพลงพื้นบ้านได้พัฒนาเป็นเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติกวางสี และปี ค.ศ. 1993 ได้มีการจัดงานเปิดเทศกาลเพลงพื้นบ้านขึ้นครั้งแรก ในเมืองหนานหนิงของเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี และในปี ค.ศ. 1994 มีการจัดเทศกาลเพลงพื้นบ้านหนานหนิงครั้งที่ 2 โดยได้เริ่มจัดการประกวดขับร้องเพลงพื้นบ้านขึ้นมา ซึ่งเป็นงานสำคัญเกี่ยวกับดนตรีของประเทศจีน ถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมสำคัญของเทศกาลเพลงพื้นบ้านและยังคงจัดเป็นกิจกรรมประเพณีขึ้นในทุก ๆ ปีสืบทอดกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า ในยุคปัจจุบันเมืองหนานหนิงมีการจัดเทศกาลร้องเพลงพื้นบ้านนานาชาติขึ้นเป็นประจำทุกปี และยังให้ความสำคัญกับเทศกาลวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ซึ่งกลายเป็นวันหยุดราชการเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงในเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี อีกทั้งในช่วงเวลาวันหยุด และเทศกาลเพลงพื้นบ้านนั้นชาวบ้านจะเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ โดยชาวจ้วงจะนำกลองมโหระทึกหรือ “กลองกบ” ซึ่งเป็นศิลปะวัตถุที่สำคัญทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงมาใช้เป็นสัญลักษณ์และประกอบการละเล่นขับร้องกันอย่างสนุกสนาน โดยจะนำเอากลองมโหระทึกมาสร้างสรรค์พัฒนาแนวคิดการออกแบบเวทีการแสดง บ้างก็นำกลองมโหระทึกไปตกแต่งตามสถานีรถไฟ ถนนหนทาง อีกทั้งยังนำผ้าทอจ้วงที่ได้ทำเป็นสินค้าต่าง ๆ มาใช้ในการนำเสนอภาพอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวจ้วงผ่านการนำเสนอภาษาจ้วงอีกด้วย ลักษณะดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่าเมืองหนานหนิงให้ความสำคัญและเป็นพื้นที่แสดงตัวตนของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวจ้วงอย่างชัดเจน ดังที่สุกัญญา สุฉฉายา (2523: 1) ได้เสนอว่า “เพลงพื้นบ้านเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่สามารถถ่ายทอดปรัชญาความนึกคิดของชาวบ้านหรือกลุ่มชนได้อย่างใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด เนื่องจากเป็นผลผลิตทางความคิดที่ผ่านกระบวนการกลั่นกรองมาน้อยกว่างานวรรณกรรมมุขปาฐะประเภทอื่น ดังนั้นในการศึกษาเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชนต่าง ๆ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในกลุ่มชนผู้เป็นเจ้าของงานวรรณกรรมเพลงได้ดียิ่งขึ้น

นอกเหนือจากนี้ ยังพบว่าในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วง ฝ่ายรัฐบาลจีนได้พยายามอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ จนมีนโยบายและกลไกในการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านของชาวจ้วงอย่างหลากหลาย ตัวอย่างเช่น การกำหนดรายชื่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมทั้งระดับประเทศและระดับมณฑลกวางสี ซึ่งพบว่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเทศจีน มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้านจ้วงซึ่งถูกจัดเข้าในรายชื่อข้อมูลทางวัฒนธรรมในลำดับต้นๆ ดังกรณีเพลงพื้นบ้านอำเภอหน่าโพ อุปรากรจ้วง (จ้วง) งานพบปะนักร้องเพลงจ้วงที่เมืองหนานหนิง เพลงหลิวซานเจียของอำเภออีโจว เพลงเหลียว เพลงจ้วงประสานเสียง 3 ระดับที่อำเภอหม่าซาน เครื่องดนตรีแปดเสียง (แปดชนิด) และเทศกาลวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 (อำเภออู่ หมิง) เป็นต้น ทั้งนี้ในรายชื่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของกวางสีจะมีศิลปปิ่นเทียนฉิน (เครื่องดนตรีตั้งตึง) หมอลำจ้วง เพลงร้องให้เมื่อออกเรือนของจ้วงกลุ่มเสื่อดำ กลองฮู่ (อำเภอหม่าซาน) เพลงฮวน (อำเภอเซียงซาน) และเพลงผาย (อำเภอเถียนตง) เป็นต้น นอกจากนี้เพลงพื้นบ้านของชาติพันธุ์จ้วงยังถูกจัดเข้าในตำราเรียนและกิจกรรมในโรงเรียนด้วย ดังนั้นเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วง จึงเป็นเรื่องราวทางคติชนวิทยาสมัยใหม่ที่น่าสนใจ อีกทั้งผู้วิจัยยังพบว่า มีการสืบทอดจากเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมและมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหาของเพลงพื้นบ้านให้เข้ากับสังคมและบริบทใหม่อย่างสร้างสรรค์ ตัวอย่างเช่น เพลง “สวีตี้ พี ๆ น้อง ๆ (嘿! 贝依)” แต่งเมื่อปี ค.ศ. 2022

ตารางที่ 1 ตัวอย่างเพลง สวัสดิ์พี๊ ๆ น้อง ๆ (嘿! 贝依)

เนื้อเพลง	คำแปล
哎嘿 贝依 贝依 五彩绣球抛起来 年年三月搭歌台 手中竹竿舞起来 哎嘿 贝依 贝依 五彩糯米端起了 壮乡米酒喝起来 我唱山歌等你来	สวัสดิ์ พี๊ ๆ น้อง ๆ มาโยนลูกขี้ฉีฉีกัน (ลูกโยนแปรปึกของชาวจ้วง) เดือน 3 ทุกปี จัดเวทีร้องเพลงขึ้น มารำกระทบบไม้กัน พี๊ ๆ น้อง ๆ เอ้ย เตรียมข้าวเหนียว 5 สีไว้แล้ว กินเหล้าข้าวของคนจ้วงกันนะ ฉันร้องเพลงพื้นบ้านรอท่านมา

หลีกั่วกั่ว และเลี้ยวปิน (2022)

จากตัวอย่างเพลงพื้นบ้านข้างต้น ทำให้มองเห็นการนำอัตลักษณ์ของชาวจ้วงที่สะท้อนผ่านข้อมูลคติชนอย่างชัดเจน โดยชื่อเพลง 贝依 นั้นเป็นภาษาจ้วง ซึ่งออกเสียงว่า “ไป๋หนง” มีความหมายว่าพี่น้อง ภายในเนื้อเพลงประกอบด้วยภาพอัตลักษณ์วัฒนธรรมของชาวจ้วง ได้แก่ การโยนลูกขี้ฉีฉีเสียงคู่ การร้องเพลงในวันขึ้น 3 ค่ำเดือน 3 การละเล่นรำกระทบบไม้ของชาวจ้วง อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมข้าว เช่น การกินข้าวเหนียว 5 สี การกินเหล้าที่หมักจากข้าว นอกจากนี้ยังมีเพลงที่เชิญชวนแขกมาเที่ยวและร่วมงานเทศกาลวันขึ้น 3 ค่ำเดือน 3 ซึ่งเป็นเทศกาลฉลองวันปีใหม่ วันไหว้บรรพบุรุษ ภายในวันงานจะมีกิจกรรมการร้องเพลงพื้นบ้านเพื่อเกี้ยวพาราสีกันของชาวจ้วง การที่เพลงพื้นบ้านมีลักษณะเชิญชวนให้มาร่วมงานเทศกาลจึงตอบโจทย์บริบทการท่องเที่ยวด้วย

จากที่ผู้วิจัยได้นำเสนอปรากฏการณ์เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในยุคสมัยใหม่ของชาวจ้วง ทำให้มองเห็นว่าบทเพลงพื้นบ้านได้สะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมร่วมสมัย โดยจะมีการผสมผสานวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งทำให้เห็นว่าเมืองหนานหนิงนั้นมีการใช้ข้อมูลทางคติชนประเภทเพลงพื้นบ้าน (folksong) เพื่อนำมาใช้สร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและมองเห็นว่าหากศึกษาเพลงพื้นบ้านของชาวจ้วงในยุคปัจจุบันจะสามารถเข้าใจภาพของวิถีชีวิตวัฒนธรรม อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ และวิถีการสร้างสรรคข้อมูลทางคติชนโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีเรื่องคติชนสร้างสรรค์ (creative folklore) มาเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์และตีความให้มีความลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น

โดยสรุปแล้ว เมืองหนานหนิงนั้นเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน เป็นที่อยู่อาศัยของชาวจ้วงมานับตั้งแต่สมัยโบราณ ในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางทุกด้านของเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วง กวางสี ประเทศจีน มีความสำคัญในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศอาเซียน (GMS) หมายถึงรวมถึงประเทศไทยด้วย นอกเหนือจากนี้ เมืองหนานหนิงในปัจจุบันนี้เป็นเมืองที่ทันสมัยมีสภาพแวดล้อมที่สวยงามและมีวัฒนธรรมหลากหลายร่วมกันด้วยว่ามีบรรดากลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข และมีศิลปวัฒนธรรมอันโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์

จากการศึกษาในเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าบทเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงมีการนำเสนอให้เห็นภาพของการผสมผสานทางวัฒนธรรมสมัยใหม่ของจ้วง ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจ้วงกับวัฒนธรรมจีนกลาง 2) การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจ้วงกับวัฒนธรรมชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ และ 3) การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจ้วงกับวัฒนธรรมต่างประเทศและวัฒนธรรมอื่น จากข้อค้นพบข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นว่าวัฒนธรรมเดิมและวัฒนธรรมที่ผสมผสานเข้ามาใหม่นั้นล้วนถูกนำมาปรับใช้ในทางด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาเศรษฐกิจ และการเมืองด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังเป็นการตอบสนองต่อบริบททุนนิยมและเศรษฐกิจแบบข้ามชาติ บริบทโลกาภิวัตน์ บริบทข้ามพรมแดน และบริบทการท่องเที่ยว และปัจจัยทางด้านการเมืองการปกครองของพรรคคอมมิวนิสต์จีน รวมถึงประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวจ้วงด้วยเช่นกัน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมของชาวจ้วงที่มองผ่านวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านในยุคสมัยใหม่ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นเพียงภาพส่วนน้อยของวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาวจ้วง เพราะยังมีวัฒนธรรมอีกมากมายหลากหลายที่ไม่ได้กล่าวถึงเอาไว้ ซึ่งบ่งชี้อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ของชาวจ้วงได้อย่างเด่นชัด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม เทศกาล หรือเครื่องแต่งกาย และอาหารการกิน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแฝงอยู่ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วง ดังที่ อภิสิทธิ์ เกษมผลกุล (2547: 118) เสนอให้เห็นว่า เพลงพื้นบ้านมีบทบาทต่อสังคมมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณ การขับร้องเพลงพื้นบ้านเกิดจากแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตในสังคม ไม่ว่าจะเกิดจากการดำเนินชีวิตส่วนบุคคลหรือส่วนรวม เพลงพื้นบ้านจึงมีความผูกพันและสำคัญต่อท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของอย่างยิ่ง

อนึ่งจากการสังเกตในเบื้องต้นของผู้วิจัยก็พบว่าเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ในเมืองหนานหนิงไม่เพียงแต่เป็นเพลงที่ใช้เพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังได้สอดแทรกอยู่ในแบบเรียนและสื่อการเรียนการสอนอีกด้วย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเพลงพื้นบ้านจ้วงสมัยใหม่เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์สืบทอดและสื่อสารอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวจ้วง ในบริบทของสังคมที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งบริบทโลกาภิวัตน์ บริบทข้ามพรมแดน ทำให้เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงถูกนำมาผลิตซ้ำในฐานะข้อมูลทางคติชนสร้างสรรค์ ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพลงพื้นบ้านในยุคสมัยใหม่ของชาวจ้วงเมืองหนานหนิง ว่ามีลักษณะอย่างไร ชาวจ้วงมีการสร้างสรรค์บทเพลงตามแนวคิดคติชนสร้างสรรค์อย่างไร และกลุ่มชาวจ้วงในเมืองหนานมีการนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วงผ่านบทเพลงพื้นบ้านยุคสมัยใหม่นี้อย่างไร

1.2 คำถามหลักของการวิจัย

1.2.1 เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีบทบาทและความสำคัญต่อการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงอย่างไร

1.2.2 แนวคิดคติชนสร้างสรรค์ที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีลักษณะอย่างไร

1.3 ความมุ่งหมายของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ที่สะท้อนจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.3.2 เพื่อศึกษาลักษณะคติชนสร้างสรรค์ที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.4 ความสำคัญของการวิจัย

1.4.1 ทำให้ทราบถึงการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ที่สะท้อนจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.4.2 ทำให้ทราบถึงลักษณะคติชนสร้างสรรค์ที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งที่จะศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยตาม ขอบเขตข้อมูล ขอบเขตเวลา ขอบเขตพื้นที่ และขอบเขตผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตข้อมูล

การวิจัยนี้มุ่งรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง โดยอาศัยข้อมูลจาก 3 แหล่งหลัก ได้แก่

- 1) เอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2) แหล่งข้อมูลออนไลน์
- 3) ข้อมูลภาคสนามที่เก็บรวบรวมจากพื้นที่จริง

นอกจากนี้ ยังรวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลคติชนวิทยาที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาเพลง เครื่องดนตรี และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง

1.5.2 ขอบเขตเวลา

การศึกษาวิจัยและการเก็บข้อมูลภาคสนามดำเนินขึ้นในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2022–2024 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลจีนเริ่มใช้คำว่า “เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่” อย่างเป็นทางการ และได้มี

การจัดประกวดผลงานเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้มีนักร้องและทีมงานจำนวนมากร่วมส่งผลงานเพลงเข้าประกวดและเผยแพร่ ทำให้เป็นช่วงเวลาสำคัญต่อการศึกษาเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง

1.5.3 ขอบเขตพื้นที่

การวิจัยมุ่งเน้นศึกษาเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงในเขตเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการผลิตผลงานเพลงพื้นบ้านร่วมสมัย อย่างไรก็ตาม ข้อมูลภาคสนามจะครอบคลุมถึงพื้นที่อื่น ๆ ในเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ที่เป็นแหล่งกำเนิดของเพลงพื้นบ้าน เครื่องดนตรี ประเพณี และพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงด้วย

1.5.4 ขอบเขตเนื้อหา

จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า มีบทเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่จำนวนมากที่ได้รับการผลิตและเผยแพร่ในช่วงปี ค.ศ. 2022–2023 โดยในปี 2022 มีผลงานเพลงเข้าประกวดกว่า 1,200 เพลง และในปี 2023 มีมากกว่า 1,600 เพลง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกเพลงที่จะใช้ในการศึกษาไว้ดังนี้

- 1) ต้องเป็นเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ที่ใช้ “ภาษาจ้วง” เป็นภาษาหลักในการขับร้อง
- 2) หากมีภาษาจีนหรือภาษาอื่นปะปนอยู่ แต่ภาษาหลักยังคงต้องเป็นภาษาจ้วง

ภายใต้หลักเกณฑ์ดังกล่าว พบว่า มีบทเพลงที่ตรงตามเงื่อนไขจำนวนทั้งสิ้น 200 เพลง ซึ่งเป็นขอบเขตเนื้อหาหลักของงานวิจัยนี้

1.5.5 ขอบเขตผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

- 1) นักวิจัยด้านวัฒนธรรมจ้วง ผู้เชี่ยวชาญที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง
- 2) ผู้สืบทอดเพลงพื้นบ้านและเครื่องดนตรี บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ดั้งเดิมเกี่ยวกับบทเพลง เครื่องดนตรี และพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง
- 3) นักดนตรีร่วมสมัย ผู้แต่งเพลงหรือขับร้องเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง ที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ผลงานร่วมสมัย โดยสามารถสรุปเป็นตารางขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 2 ขอบเขตการวิจัย

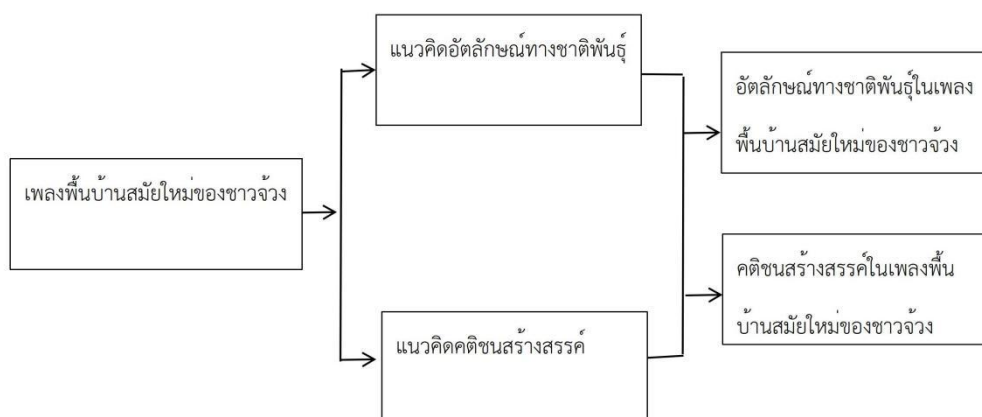
หัวข้อ	รายละเอียด
1. ขอบเขตข้อมูล	- รวบรวมเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงจาก • เอกสารที่เกี่ยวข้อง • แหล่งข้อมูลออนไลน์ • ข้อมูลภาคสนาม - รวมถึงข้อมูลคติชน เครื่องดนตรี และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. ขอบเขตเวลา	- เก็บข้อมูลระหว่างปี ค.ศ. 2022–2024 - ช่วงเวลาที่รัฐบาลจีนเริ่มใช้คำว่า “เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่” อย่างเป็นทางการ - มีการจัดประกวดเพลงผ่านอินเทอร์เน็ตในช่วงเวลาดังกล่าว
3. ขอบเขตพื้นที่	- ศึกษาหลักในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศจีน - เก็บข้อมูลภาคสนามเพิ่มเติมจากพื้นที่ต้นกำเนิดของเพลง เครื่องดนตรี และพิธีกรรมในกวางสี
4. ขอบเขตเนื้อหา	- ศึกษาเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่จำนวน 200 เพลง - เป็นเพลงที่ใช้ ภาษาจ้วงเป็นภาษาหลักในการขับร้อง - คัดเลือกจากเพลงที่เข้าประกวดในปี 2022 (1,200 เพลง) และ 2023 (1,600 เพลง)
5. ขอบเขตผู้ให้ข้อมูล	แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก 1. นักวิจัยด้านวัฒนธรรมจ้วง 2. ผู้สืบทอดเพลงพื้นบ้าน/เครื่องดนตรี 3. นักดนตรีที่สร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านใหม่

1.5.6 ขอบเขตผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักวิจัยด้านวัฒนธรรมจ้วง ผู้สืบทอดที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน รวมทั้งผู้สืบทอดเพลงพื้นบ้าน ผู้สืบทอดเครื่องดนตรี และนักดนตรีที่ประพันธ์เพลงพื้นบ้านใหม่

1.6 กรอบแนวคิดหลักของการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน” นี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาให้เห็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วง กวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีหลักในการวิจัย คือ แนวคิดอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ และแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6.1 แนวคิดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (ethnic identity)

อัตลักษณ์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ อัตลักษณ์ระดับบุคคล (personal identity) และอัตลักษณ์ระดับสังคม (social identity) อัตลักษณ์ระดับบุคคล หมายถึง ความคิดของปัจเจกบุคคลที่อยู่ในสภาพสังคมที่ต่างกันและสื่อสารกับโลกทางสังคมโดยกระทำผ่านกระบวนการสร้างเพื่อตอบคำถามว่า ฉันเป็นใคร การที่คิดว่าฉันเป็นใคร นอกจากมีการแสดงออกของตนแล้วยังได้รับอิทธิพลจากคนอื่นมองฉันเป็นอย่างไร อัตลักษณ์ระดับบุคคลจึงมีการเปลี่ยนแปลงตามวัฒนธรรม ฐานะทางสังคมและอื่น ๆ อัตลักษณ์ระดับสังคม มีความสัมพันธ์กับกลุ่มคน เป็นกระบวนการที่กลุ่มคนใดกลุ่มหนึ่งปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้ากับวัฒนธรรมสังคมที่ปรับเปลี่ยนเสมอ อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ โดย แอนโทนี (Anthony D. Smith's, 1991 อ้างถึงในหวังเจี๋ยน 王娟, 2018: 21) นิยามอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ว่า อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ประกอบด้วยอัตลักษณ์วัฒนธรรมและอัตลักษณ์การเมือง กลุ่มชาติพันธุ์มีทั้งประเภทอาณาเขตทางชาติพันธุ์และกลุ่มมีบรรพบุรุษร่วมกัน

ผู้วิจัยเห็นว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง ซึ่งเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้อัตลักษณ์ชาติพันธุ์และเพลงพื้นบ้านเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกันด้วย เช่นนี้ผู้วิจัยจึงสนใจใช้เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่มา

ศึกษาการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ของชาวจ้วงโดยประยุกต์ใช้แนวคิดอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ มาใช้ในการศึกษาเพลงพื้นบ้าน

1.6.2 แนวคิดคติชนสร้างสรรค์ (creative folklore)

ศิริพร ณ ถลาง (2562: 24-25) ได้นิยามคำว่าคติชนสร้างสรรค์ (creative folklore) ว่าหมายถึง คติชนที่มีการสร้างใหม่หรือผลิตซ้ำการในบริบททางสังคมไทยปัจจุบันในลักษณะของการสืบทอดคติชนในบริบทใหม่ การประยุกต์คติชน การต่อยอดคติชน การตีความใหม่ และสร้างความหมายใหม่ หรือการนำคติชนไปใช้เพื่อ “สร้างมูลค่าเพิ่ม” หรือ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ทางท้องถิ่นหรืออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าบริบททางสังคมที่ส่งผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ “คติชนสร้างสรรค์” มี 4 บริบท คือบริบทโลกาภิวัตน์และการท่องเที่ยว บริบทแห่งความเป็นสังคมทุนนิยม-วัตถุนิยม บริบทแห่งการเป็นสังคมในยุคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่ และบริบทแห่งความเป็นสังคมเปิดที่ทำให้เกิดการเดินทางข้ามพรมแดน

จากการเก็บข้อมูลในเบื้องต้น ผู้วิจัยพบปรากฏการณ์การประยุกต์ใช้ประเพณีเพลงพื้นบ้านพัฒนาเป็นเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติ การใช้เพลงพื้นบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยว การใช้เพลงพื้นบ้านในงานเปิดงานแสดงสินค้าอาเซียน เป็นต้น เพลงพื้นบ้านในฐานะเป็นคติชนประเภทมุขปาฐะ หากมองโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีคติชนสร้างสรรค์มาศึกษาก็อาจจะทำให้มองเห็นและเข้าใจถึงลักษณะปรากฏการณ์เพลงพื้นบ้านในยุคสมัยใหม่ได้ชัดเจนกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังรายละเอียดตามขั้นตอนต่าง ๆ ต่อไปนี้

1.7.1 ขั้นสำรวจและรวบรวมข้อมูล

1.7.1.1 รวบรวมข้อมูลเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงเมืองหนานหนิง ทั้งที่เป็นข้อมูลประเภทมุขปาฐะ ประเภทลายลักษณ์ และประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ

1.7.1.2 รวบรวมข้อมูลภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และนโยบายของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วง และเมืองหนานหนิง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.7.1.3 รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาเพลงพื้นบ้าน อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคติชนสร้างสรรค์เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้ต่อไป

1.7.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์

ทำการศึกษาวิเคราะห์และตีความข้อมูลเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงเมืองหนานหนิง ประเทศจีน ทั้งที่เป็นข้อมูลมุขปาฐะ ข้อมูลลายลักษณ์ และข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ

1.7.3 ขั้นนำเสนอผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยแบบเชิงคุณภาพและใช้วิธีการวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.8.1 เพลงพื้นบ้านในเมืองหนานหนิงเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างสี สาธารณรัฐประชาชนจีน ในงานวิจัยเรื่องนี้ ไม่ได้หมายถึงเพียงเพลงที่แต่งขึ้นในเมืองหนานหนิงเท่านั้น แต่จะรวมถึงเพลงพื้นบ้านของหมู่บ้านหรืออำเภออื่น ๆ ในเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างสี ประเทศจีน ที่ได้มาร่วมประกวด และร่วมมาแสดงที่เมืองหนานหนิงด้วย หรือถ่ายทอดในรายการโทรทัศน์ และรายการวิทยุของเมืองหนานหนิงเป็นหลัก

1.8.2 การยกเนื้อหาบทเพลง มาแสดงเป็นตัวอย่างประกอบการวิเคราะห์ หากเป็นตัวบทภาษาจ้วง ผู้วิจัยจะแปลเป็นภาษาไทย

1.8.3 การยกตัวบท (text) มาแสดงเป็นตัวอย่างประกอบการวิเคราะห์ จะใช้วิธีการอ้างอิงโดยจะระบุชื่อผู้แต่ง ด้วยการถอดเสียงชื่อผู้แต่งเป็นภาษาไทยตามด้วยตัวอักษรภาษาจีน และตามด้วยปีที่พิมพ์ เลขหน้าตามลำดับ เช่น จงจิ่งเหวิน (钟敬文, 2010: 58) เป็นต้น

1.8.4 งานวิจัยชิ้นนี้มีการใช้คำที่กล่าวถึงชาวจ้วงอยู่หลายคำ ได้แก่ ชนชาติจ้วง ชาติพันธุ์จ้วง และชาวจ้วง โดยแต่ละคำมีบริบทที่แตกต่างกัน ดังนี้ คำว่า ชนชาติจ้วง มักเป็นคำที่นิยมใช้ในด้านการเมืองการปกครองของรัฐบาลจีน ส่วนคำว่าชาติพันธุ์จ้วงเป็นคำที่ใช้ในด้านวัฒนธรรม ดังนั้นแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ชาวจ้วงเป็นสมาชิกของชาติพันธุ์จ้วงและชนชาติจ้วง ในงานวิจัยชิ้นนี้จึงได้ใช้ทั้ง 2 คำนี้ตามบริบทที่เหมาะสมในการวิเคราะห์

1.9 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ หมายถึง เพลงพื้นบ้านที่มีรูปแบบใหม่ที่ปรากฏในสมัยปัจจุบัน ซึ่งยังมีทำนองเฉพาะของเพลงพื้นบ้านชาติพันธุ์จ้วงแบบดั้งเดิมปรากฏให้เห็นอยู่ด้วย ดังเช่นวิธีการร้องแบบโต้ตอบกัน เครื่องดนตรีแปดเสียง มีทำนองเพลงเหลียว และเนื้อเพลงภาษาจ้วง เป็นต้น

กลุ่มชาติพันธุ์จ้วง หมายถึง กลุ่มคนที่สืบเชื้อสายจากกลุ่มซีโอวและลั่วเยว่ ส่วนมากอาศัยอยู่ในเขตปกครองชนชาติจ้วงกว่างสี และมณฑลยูนนาน พูดภาษาภาษาตระกูลไท-กะได มีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมจ้วงที่เป็นลักษณะเฉพาะทางชาติพันธุ์

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ หมายถึง ผู้คนหนึ่งหรือชนกลุ่มหนึ่งที่รู้สึกนึกคิดว่าตนเองหรือกลุ่มตนเป็นจ้วง อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ประกอบสร้างขึ้นได้และ แสดงออกเมื่อติดต่อกับบุคคลอื่นหรือชนกลุ่มอื่น สร้างความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เป็นสิ่งที่ไม่ได้มีอยู่อย่างคงที่ ปรับเปลี่ยนไปตามบริบทสังคมอยู่ตลอด

คติชนสร้างสรรค์ หมายถึง การนำคติชนประเภทต่าง ๆ ของชาติพันธุ์จ้วงมาสร้างสรรค์ใหม่โดยผ่านวิธีการผลิตซ้ำ การผสมผสาน การสร้างใหม่ มาสร้างสรรค์เป็นรูปแบบต่าง ๆ ด้วยวัตถุประสงคใหม่ ในบริบทใหม่

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ทบทวน เอกสารและงานวิจัยตามกรอบแนวคิดหลักที่ตั้งเอาไว้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1) เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน 2) เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ และ 3) เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคติชนสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านทั่วไป และความรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านของชาวจ้วง ข้อมูลและเอกสารที่จะศึกษาในครั้งนี้ได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) เอกสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในประเทศจีน และ 2) เอกสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในประเทศไทย 3) ลักษณะของเพลงพื้นบ้าน และ 4) บทบาทเพลงพื้นบ้าน

2.1.1 เอกสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในประเทศจีน

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในประเทศจีนส่วนมากพบว่ามักจะนำเสนอในสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ อักษรศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในกลุ่มสาขาวิชาเหล่านี้ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาด้านความหมายเพลงพื้นบ้าน การจัดกลุ่มเพลงพื้นบ้าน ลักษณะเพลงพื้นบ้านและบทบาทของเพลงพื้นบ้าน เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยขอแนะนำให้เห็นตามลำดับรายละเอียดต่อไปนี้ 1) ความหมายของเพลงพื้นบ้าน 2) การแบ่งประเภทเพลงพื้นบ้าน

2.1.1.1 ความหมายของเพลงพื้นบ้าน

นักวิชาการด้านอักษรศาสตร์มักมองว่าเพลงพื้นบ้านเป็นภาษาพิเศษลักษณะหนึ่งและเป็นวรรณศิลป์ เช่น จง จิ่งเหวิน (钟敬文, 2010) ได้นิยามว่า เพลงพื้นบ้าน เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่ชาวบ้านประพันธ์ขึ้นมาจากปฏิกิริยาอันเป็นวรรณกรรมพื้นบ้านที่สามารถอ่านได้และนำไปขับร้องได้ ทั้งนี้ด้วยลักษณะเป็นบทเพลงค่อนข้างสั้นกระชับและมีท่วงทำนอง จังหวะ สีส่าและการซ้ำเสียงที่ต่างกับวรรณกรรมพื้นบ้านโดยทั่วไป ในทำนองเดียวกัน หยาง ควัน (杨堃, 2018) ก็มองเห็นว่าเพลงพื้นบ้านเป็นหนึ่งในรูปแบบของวรรณกรรมพื้นบ้านซึ่งมีลักษณะความยาวไม่มากและสามารถสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกได้ นักคติชนวิทยาของประเทศไทย ดังเช่น อุ ปิงอาน (乌丙安, 1980) ก็ได้กล่าวว่าเพลงพื้นบ้านเป็นภาษาที่แสดงออกในรูปแบบดนตรี สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่และความคิดของชาวบ้าน

จากการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่านักวิชาการส่วนมากมองว่าเพลงพื้นบ้านเป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น หยาง หมิงคาง (杨民康, 2008) ได้นิยามว่า เพลงพื้นบ้าน ว่าเป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้จากการปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวันของชาวบ้าน นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าเพลงพื้นบ้านจะประกอบด้วยสัญลักษณ์ทางด้านรูปแบบและสัญลักษณ์ทางด้านเนื้อหา โดยสัญลักษณ์ทาง

รูปแบบจะประกอบด้วยทำนองดนตรี โครงสร้างและตัวบทของเพลง เป็นต้น สัญญะทางเนื้อหาจะประกอบด้วยสุนทรียะ บทบาททางสังคม อารมณ์ และอุดมการณ์ เป็นต้น ส่วนหม่า ตาน และเหียน เสี่ยวยิง (马丹 และ 闫小英, 2016) ได้นิยามว่า เพลงพื้นบ้านนั้นเป็นบทประพันธ์ที่แต่งขึ้นมาจากชาวบ้านในระหว่างการทำงานหรือดำเนินชีวิตในประจำวัน เป็นผลงานมุขปาฐะ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน มีวิธีการสืบทอดจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งอย่างมีแบบแผนมีการเผยแพร่จากปากต่อปาก สืบทอดต่อกันมา และได้ผ่านการเลือกสรร การปรับปรุง และมีการสร้างสรรค์ใหม่จนสืบทอดกันมาจนถึงทุกวันนี้ได้อย่างน่าสนใจ

หยวน เชื้อผิง (袁仕萍, 2015) ได้นำเสนอแง่มุมอีกความคิดหนึ่งว่า เพลงพื้นบ้านไม่เพียงแต่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นวัฒนธรรมที่กำลังดำรงอยู่และมีการดำเนินต่อไป โดยการสืบทอดทางความคิดความเชื่อจากเรื่องราวในอดีต บ้างก็บันทึกเรื่องราวชีวิตในปัจจุบัน ในการศึกษาสมัยนี้ เราไม่ควรสนใจแต่เรื่องของการสืบทอดผลงานในวัฒนธรรมมุขปาฐะของเพลงพื้นบ้านเท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญกับสื่อสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็นสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ เว็บไซต์ และข้อมูลโซเชียลมีเดีย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนได้ส่งผลต่อการสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านในยุคสมัยใหม่ ถึงแม้ว่าจะมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี แล้วทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และทำให้เพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมไม่เข้ากับบริบทของสังคมปัจจุบัน ทำให้เพลงพื้นบ้านดั้งเดิมนั้นได้ค่อย ๆ สูญหายไป แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยยังพบว่าในสื่อสมัยใหม่ยังได้ส่งเสริมบทเพลงพื้นบ้านให้พ้นจากข้อจำกัดในด้านเผยแพร่ โดยทำให้เพลงพื้นบ้านนั้นถูกถ่ายทอดและส่งต่อไปถึงทั่วโลกได้อย่างกว้างขวางกว่าแต่ก่อนมาก เพราะมีผู้ฟังเป็นคนต่างถิ่น ต่างชาติ และต่างภาษาได้เข้ามาร่วมรับฟังและเสพเพลงพื้นบ้านอย่างมากมาย อีกทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกันมากขึ้น จนสามารถพูดได้ว่าการพึ่งพาสื่อสมัยใหม่ทำให้เกิดเพลงพื้นบ้านแบบใหม่ ทำให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ และกลายเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมกันมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

จากที่ได้ทบทวนเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ในกลุ่มสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพลงพื้นบ้านดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยพบว่าการกล่าวถึงคำว่า "เพลงพื้นบ้านใหม่" ดังเช่น จู จี้หนาน (朱子南, 1988) ได้นิยามว่าเพลงพื้นบ้านใหม่เป็นเพลงที่เขียนใหม่หลังจากสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สถาปนาขึ้นมา ซึ่งเป็นเพลงที่รักษาลักษณะของเพลงพื้นบ้านดั้งเดิม ตัวอย่างเช่น เป็นบทเพลงขนาดสั้น เนื้อหาจำง่าย ร้องง่าย มีจังหวะสนุกสนาน และมีลักษณะใหม่ ๆ ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ เนื้อหามักจะเข้ากับชีวิตความเป็นอยู่ในตอนนั้นได้เป็นอย่างดี และยังสามารถสะท้อนสภาพสังคมในสมัยนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจนด้วย การนิยามความหมายของเพลงพื้นบ้านใหม่ดังกล่าวสอดคล้องกับทัศนะของ โสว จั่วตี้ และ หลี่ หยิง (苏作帝 และ 李蓉, 2020) ที่มองว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1958-1960 ในช่วงสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สถาปนาขึ้นมาใหม่ ประเทศจีนพยายามพัฒนา อุตสาหกรรม เกษตรกรรม วัฒนธรรม รวมทั้งงานด้านศิลปกรรม ดังนั้นเพลงพื้นบ้านก็ได้รับความสนใจจากชั้นกลุ่มผู้บริหาร ทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นอำเภอ เมือง มณฑล หรือเขตปกครองตนเอง ต่างก็ร่วมมือกันในการเก็บข้อมูลเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ โดยมุ่งบันทึก รวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์บทเพลงพื้นบ้าน รวมทั้งอนุรักษ์วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานให้ดำรงคงอยู่สืบต่อไป และมีการสร้างสรรค์บทเพลงพื้นบ้านแนวใหม่ ทำให้เพลงใหม่ ๆ เกิดคุณค่าใหม่ให้กับชาวบ้าน เพลงพื้นบ้านในช่วงนี้จึงเรียกว่า "เพลงพื้นบ้านใหม่" ซึ่งได้มองว่าเพลงพื้นบ้านใหม่เป็นบทประพันธ์

ใหม่ ๆ ที่ชาวบ้านเขียนและแต่งขึ้นมาซึ่งถือเป็นผลงานศิลปะของสังคมแห่งยุคสมัย ภายหลังได้เรียกขานว่าเป็นขบวนการสร้างสรรค์ เพลงพื้นบ้านใหม่

หลังจากนั้น หวัง หลิน ฉัน หยิงหยวน และเจียง อี้หมิง (王琳, 陈莹媛 และ姜会敏, 2017) เริ่มนิยามคำว่า "เพลงพื้นบ้านใหม่ในสมัยใหม่" ว่าเป็น เพลงพื้นบ้านที่แต่งขึ้นในช่วงทศวรรษ 1990 ซึ่งฝิง จี้ชิง (冯季清, 2020) ก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกันว่า เพลงพื้นบ้านในช่วงทศวรรษ 1990 นั้นเป็นเพลงพื้นบ้านใหม่ และได้รับความนิยมกันอย่างมากมายและกว้างขวาง เพลงพื้นบ้านใหม่ในที่นี้ หมายถึง เพลงที่ยึดดนตรีแบบดั้งเดิมเป็นหลัก แล้วนำมาประยุกต์ใช้ดนตรีสากลมาผสมผสานกันให้เป็นเพลงพื้นบ้านแบบใหม่ ซึ่งเป็นการท้าทายครั้งใหญ่ และได้เสริมสร้างพลังงานให้กับเพลงพื้นบ้านอย่างมาก ทำให้เพลงพื้นบ้านมีชีวิตชีวามากขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว เพลงพื้นบ้านมีการสืบทอด การปรับเปลี่ยน และพัฒนาเข้ากับสังคมอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมหรือเพลงพื้นบ้านใหม่ล้วนเป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพลงพื้นบ้านจึงมีความใหม่ในทุกยุคทุกสมัย เพลงพื้นบ้านใหม่นี้ยังคงรักษาลักษณะเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมบางอย่างไว้ ไม่ว่าจะเป็นท่วงทำนอง ลีลา จังหวะหรือรูปแบบ ยังสะท้อนสภาพสังคม วิถีชีวิตวัฒนธรรมความเป็นอยู่ และได้เกิดบทบาทเชิงคุณค่าต่อสังคมมาโดยตลอด

2.1.1.2 การแบ่งประเภทของเพลงพื้นบ้าน

จากการค้นคว้าเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า นักวิชาการต่างให้ความสำคัญต่อการแบ่งประเภทของเพลงพื้นบ้าน ด้วยเหตุที่ว่าเพลงพื้นบ้านมีความหลากหลาย ฉะนั้นจึงต้องมีลำดับขั้นตอนสำคัญต่อการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางเกี่ยวกับความคิดเรื่องการแบ่งประเภทของเพลงพื้นบ้านในประเทศจีน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หม่า ตานและเหยน เสี่ยวยิง (马丹 และ 闫小英, 2016: 148) ได้แบ่งประเภท เพลงพื้นบ้านจีนออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) เพลงพื้นบ้านของชาวฮั่น และ 2) เพลงพื้นบ้านของชนกลุ่มน้อย ทั้งนี้เพลงพื้นบ้านชาวฮั่นจะมีเพลงประเภทหลัก 3 ประเภท ได้แก่ 1) ฮ่าวจื่อ (号子chant) 2) ซานเกอ (山歌 folk song of mountain region) และ 3) เสี่ยวเตี้ยว (小调ditty) ส่วนเพลงพื้นบ้านของชนกลุ่มน้อยนิยมแบ่งประเภทตามเขตพื้นที่ ได้แก่ เพลงพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพลงพื้นบ้านภาคตะวันตกเฉียงเหนือ เพลงพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงใต้ และ เพลงพื้นบ้านภาคตะวันตกเฉียงใต้ เป็นต้น

ในทำนองเดียวกันกัน หม่า เม้งเหอ (马梦鹤, 2020) ได้ชี้ให้เห็นว่า เพลงพื้นบ้านสามารถแบ่งตามรูปแบบ และเนื้อหา หากแบ่งตามรูปแบบ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ 1) ฮ่าวจื่อ (号子chant) 2) ซานเกอ (山歌 folk song of mountain region) และ 3) เสี่ยวเตี้ยว (小调ditty) เช่นเดียวกันกับแนวคิดของหม่าตานและเหยนเสี่ยวยิง แต่ถ้าจำแนกตามเนื้อหาของเพลงพื้นบ้านสามารถจำแนกเป็นออก 6 ประเภท ได้แก่ 1) เพลงทำงาน 2) เพลงการเมือง 3) เพลงความรัก 4) เพลงพิธีกรรม 5) เพลงเด็ก และ 6) เพลงชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ เจียนจง (乔建中, 2020) ยังได้เสนอว่า เพลงพื้นบ้านสามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ของเพลง เช่น เพลงขอฝน เพลงขายของ เพลงขอทาน หรือแบ่งตามชนชาติ เช่น

เพลงจ้วง เพลงต้ง แบ่งตามเขตพื้นที่ โดยแบ่งตามตามสถานที่ หรือแบ่งตามโครงสร้างของบทเพลง เป็นต้น

จากข้อมูลเอกสารข้างต้นได้ชี้ให้เห็นวิธีการแบ่งประเภทเพลงพื้นบ้านอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น การแบ่งตามพื้นที่ การแบ่งตามรูปแบบของเพลง หรือการแบ่งตามวัฒนธรรม และการแบ่งตามวัตถุประสงค์ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยมองว่า การแบ่งประเภทเพลงเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่สามารถใช้ในการการศึกษาวิจัยเพลงพื้นบ้าน ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดจำแนก และเกณฑ์ข้อมูลที่จะเลือกจะศึกษา อีกทั้งยังเป็นขั้นตอนสำคัญต่อการจัดการข้อมูล ดังนั้นแล้วผู้วิจัยเห็นว่าสามารถใช้หลักเกณฑ์ในการแบ่งประเภทเพลงพื้นบ้านมาใช้ในการศึกษาเพลงพื้นบ้านของชาวจ้วงจะทำให้เห็นถึงลักษณะของเพลงพื้นบ้านของชาวจ้วงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.1.1.3 ลักษณะของเพลงพื้นบ้าน

ลักษณะของเพลงพื้นบ้านเป็นประเด็นที่สำคัญในการจำแนกเพลงว่าเป็นเพลงแบบไหน หรือใช้พิจารณาว่าเป็นเพลงพื้นบ้านหรือไม่ ซึ่งสามารถทำให้เข้าใจรูปแบบของเพลงพื้นบ้านได้ดียิ่งขึ้น และยังใช้เป็นข้อมูลที่นิยมนำเสนอในการศึกษาเอกสารและหนังสือเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน ดังที่ หม่า ตาน และเหยียน เสี่ยวยิง (马丹 และ闫小英, 2016) เห็นว่า เพลงพื้นบ้านมีลักษณะด้านศิลปะอย่างน้อยมีอยู่ 5 ประเด็น ได้แก่

- 1) สะท้อนความเป็นจริงของสังคม
- 2) ใช้ภาษาเรียบง่าย มีถ้อยคำไพเราะ
- 3) สะท้อนอัตลักษณ์ทางภูมิศาสตร์และกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ
- 4) มีผู้ร่วมร้อง ผู้ฟังเป็นจำนวนมาก และได้รับความนิยมจากชาวบ้าน
- 5) ปฏิภาณไหวพริบและแพร่หลายอย่างกว้างขวาง

ส่วนความคิดของ จู หมยฝาน (朱梅梵, 2014) และ เจ้า ชาว (赵超, 2019) แม้ไม่ได้เน้นลักษณะในด้านศิลปะ แต่ก็มีความคิดเห็นคล้ายกันว่าเพลงพื้นบ้านมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 1) ปฏิภาณไหวพริบ ได้แก่ ไม่มีบทเพลงตายตัว คิดคำร้องขึ้นด้วยปฏิภาณไหวพริบ
- 2) मुखपात्रे ได้แก่ ไม่ใช่บทร้องที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ด้วยเหตุที่ว่าในสมัยที่ยังไม่มีตัวอักษร เพลงพื้นบ้านก็เผยแพร่ด้วยปากหรือการขับร้องเป็นบทเพลง แม้จะมีตัวอักษรแล้วแต่ก็ยังสืบทอดในลักษณะนี้ต่อกันมา
- 3) ร่วมกันสร้างสรรค์ เพลงพื้นบ้านส่วนมากจะไม่มีใครเป็นคนแต่งคนเขียน ชาวบ้านต่างมีส่วนร่วมกัน เพลงพื้นบ้านดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาจึงถือว่าเป็นผลงานของทุก ๆ คน ไม่ใช่ผลงานของคนใดคนหนึ่ง
- 4) มีการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเผยแพร่ เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ประพันธ์เพลงกัน เมื่อส่งต่อไปก็อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง
- 5) มีความยาวไม่มาก ด้วยเหตุที่ว่ามีลักษณะเป็น मुखपात्रे ส่วนมากจึงมีเนื้อหาที่มีความยาวไม่มากนักเพื่อจดจำง่ายและร้องง่าย เป็นภาษาปากที่สื่อความคิดและความเห็นโดยตรง
- 6) มีเอกลักษณ์เฉพาะ ด้วยเหตุที่ว่าเพลงพื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมอย่างมาก กลุ่มชนที่อยู่ในเขตที่ต่างกัน มีวัฒนธรรมที่ต่างกัน เป็นชนเผ่าที่ต่างกัน

ก็ย่อมมีเพลงพื้นบ้านต่างกัน ทำนองและรูปแบบของเพลงพื้นบ้านแต่ละที่จึงมีลักษณะของตนอย่างโดดเด่น

จากเอกสารที่นำเสนอมาข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า นักวิชาการจีนส่วนมากเห็นว่าลักษณะเพลงพื้นบ้านมีลักษณะต่อไปนี้อย่างน้อย 3 ประการ คือ สามารถสะท้อนความเป็นจริงของสังคมได้ มีการใช้ภาษาเรียบง่าย มีความยาวไม่มาก และมีปฏิภาณไหวพริบต่อการสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านได้อย่างกว้างขวาง และนิยมถ่ายทอดกันแบบปากต่อปาก

2.1.1.4 บทบาทของเพลงพื้นบ้าน

บทบาททางสังคมของเพลงพื้นบ้านก็เป็นเนื้อหาที่นักวิชาการสนใจศึกษาเช่นกัน ด้วยเป็นแนวทางหนึ่งในการศึกษาวิจัยเพลงพื้นบ้าน หนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้านของจีนส่วนมากได้นำเสนอบทบาททางสังคมของเพลงพื้นบ้านในมิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

หยาง หมิงคาง (杨民康, 2008) เห็นว่าบทบาทของเพลงพื้นบ้านสามารถจำแนกออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้ 1) สะท้อนสภาพสังคมเก่าอีกครั้ง 2) การแสดงอารมณ์และความคิดของศิลปิน 3) สื่อสารอารมณ์และความคิดให้กับผู้ชมและ 4) เป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน จึงเกิดสุนทรียศาสตร์ ซึ่งเขามองเพลงพื้นบ้านเป็นหนึ่งในรูปแบบของวัฒนธรรม และมองเห็นว่าเพลงพื้นบ้านเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม เราสามารถศึกษาโดยวิธีและกฎเกณฑ์ของภาษาศาสตร์ได้เช่นกัน

หม่า ตานและเหยียน เสี่ยวยิง (马丹 และ 闫小英, 2016) ได้นำเสนอวิวัฒนาการของเพลงพื้นบ้านของประเทศไทย สามารถสรุปได้ว่า บทบาทของเพลงพื้นบ้านจีนมีบทบาท 5 บทบาท ได้แก่ 1) สะท้อนสภาพสังคมอย่างเป็นจริง 2) เป็นกระบอกเสียงสะท้อนความยากลำบากของชาวบ้าน 3) สามารถใช้เป็นเครื่องมือนำเสนอให้เห็นภาพของการถูกกดขี่ของสตรีในสมัยสังคมดั้งเดิม 4) บันทึกภาพของความทุกข์ของผู้ชายที่ถูกพรรคก๊กมินตั๋งบังคับให้เป็นทหารรบสู้ที่สนามรบ 5) สามารถบรรยายภาพความรักระหว่างชายหญิง ภาพเหล่านี้จึงเห็นได้ว่าบทบาทในแต่ละสังคมแต่ละยุคสมัยนั้นมีความแตกต่างกัน ภาพของเพลงพื้นบ้านจึงถูกนำเสนอให้เห็นสภาพที่แตกต่างด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ หู เหยียนลู่ จิน ถึงถึง และฉัน ไปอัน (胡妍璐, 金婷婷 และ 陈柏安, 2020) ได้เขียนตำราดนตรีวิจัย - เพลงพื้นบ้าน สามารถสรุปบทบาททางสังคมได้ ดังนี้

1) บทบาทการให้ความบันเทิง เช่น เพลงทำงาน ทำให้คลายความเหนื่อยล้าหลังทำงาน เพลงดื่มชา และการสังสรรค์การดื่มเหล้า เป็นต้น

2) บทบาทการให้ความรู้ เช่น สอนปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ตำนานและนิทานเกี่ยวกับบรรพบุรุษ เป็นต้น

3) บทบาทในประกอบพิธีกรรม เช่น งานตรุษจีน งานแต่งงาน งานมงคล และงานศพ เป็นต้น

4) บทบาทในการบูชา เช่น บูชาบรรพบุรุษ บูชาเทพเจ้า เพลงขอฝน เป็นต้น

5) บทบาทการสื่อสาร เช่น เพลงเกี่ยวพาราตี เพลงคติสอนใจ และเพลงคบเพื่อน เป็นต้น

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าบทบาทของเพลงพื้นบ้านมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการให้ความบันเทิง การให้ความรู้ การสื่อสาร และการเป็นเครื่องระบายความอัดอั้น

คับข้องใจ เป็นต้น เพลงที่แต่งขึ้นล้วนมีบทบาทหน้าที่ แต่ทว่าในบริบทสังคมที่ต่างกัน เพลงพื้นบ้านก็จะมีบทบาทหน้าที่ที่ต่างกันไปด้วย

2.1.2 เอกสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในประเทศไทย

เอกสารที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในประเทศไทย ผู้วิจัยได้รวบรวมและทบทวนเอกสารต่าง ๆ โดยจำแนกออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ความหมายของเพลงพื้นบ้าน 2) การแบ่งประเภทของเพลงพื้นบ้าน 3) ลักษณะของเพลงพื้นบ้าน และ 4) บทบาทของเพลงพื้นบ้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.2.1 ความหมายของเพลงพื้นบ้าน

นักวิชาการในประเทศไทยได้นิยามเพลงพื้นบ้านไว้หลากหลายมิติ เช่น ปราณี วงษ์เทศ (2525: 63- 64) ได้ให้ความหมายเพลงพื้นบ้านไว้ว่าเพลงที่แพร่หลายไม่ว่าจะอยู่ในหมู่บ้านเดียวหรือมากกว่าหนึ่งหมู่บ้านก็ได้ เนื้อหาของเพลง ผู้ร้อง ผู้ฟัง จะอยู่ในหมู่บ้านที่ทุกคนรู้จักกัน และจะแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของหมู่บ้านนั้น ๆ และมีบทบาทหน้าที่เป็นที่รู้จักในวงแคบของชุมชนระหว่างหมู่บ้าน

ส่วนเอนก นาวิกมูล (2528: 65) ได้กล่าวว่า เพลงพื้นบ้าน (Folk Song) หมายถึง เพลงที่ชาวบ้านร้องเล่นจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต มีลักษณะประจำถิ่นแต่ละถิ่นจะมีท่วงทำนองและลีลาที่แตกต่างกันไป แต่มีแบบแผนที่คล้ายคลึงกันจนถือเป็นวิถีชีวิตของสังคมได้ มีการถ่ายทอดด้วยปากหรือการสังเกตจดจำ คือ ไม่ได้ใช้หนังสือเป็นสื่อ เวลาร้องเล่นจะร้องโต้ตอบกัน ร้องคนเดียว หรือร้องพร้อมกันไปก็ได้

นอกจากนั้น สุกัญญา สุฉายา (2545: 3) นิยามว่าเพลงพื้นบ้านเป็นงานวรรณกรรมมุขปาฐะ ซึ่งรวมบทร้อยกรองและดนตรีเข้าด้วยกัน สืบทอดกันมาปากต่อปาก และมีลักษณะเด่นอยู่ที่ความเรียบง่ายของถ้อยคำ การร้องและการแสดงออก ในหนังสือเล่มนี้ยังได้อธิบายศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน เช่น ผู้ร้อง ลูกคู่ ครูเพลง ครูพักลักจำ เป็นต้น นอกเหนือจากนี้ ศรีอัมพร ประทุมพันธ์ (2548: 5) ก็นิยามว่าเพลงพื้นบ้านเป็นเพลงของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งเป็นที่รับรู้เฉพาะในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผลปฏิบัติภาษาของภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งดงาม ทั้งท่วงทำนองและถ้อยคำ

ขณะที่ ปฐม หงษ์สุวรรณ (2561: 57-58) อธิบายว่าเพลงคู่กับดนตรี โดยเห็นว่าดนตรีและการร้องเพลงต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ได้ให้นิยามทั้งคำว่าเพลงและดนตรีเอาไว้ว่า เพลง หมายถึงทำนองได้จากเสียงสูงเสียงต่ำที่มนุษย์สร้างขึ้นมีจังหวะต่าง ๆ ส่วน ดนตรี หมายถึงเสียงสูงต่ำที่ประกอบขึ้นเป็นทำนอง ทำให้รับรู้ถึงกระบวนการศึกษาเพลงหรือเพลงพื้นบ้านเพื่อทำความเข้าใจเพลงให้มากขึ้น นอกจากจะศึกษาบทเพลง แล้วยังควรจะต้องคำนึงพิจารณาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของเพลงด้วย

จากทัศนะข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าความหมายของเพลงพื้นบ้านอาจทำความเข้าใจตรงกันได้ว่า เพลงพื้นบ้านเป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นมุขปาฐะ มีความเรียบง่าย มีลักษณะเฉพาะตามแต่ละพื้นที่หรือกลุ่มชน ได้สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านและสภาพสังคมอย่างเป็นจริง อาจมีการปรับเปลี่ยนบ้าง แต่ได้สืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

2.1.2.2 ลักษณะเพลงพื้นบ้านของไทย

จากการสำรวจ รวบรวมเอกสาร และข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะของเพลงพื้นบ้านไทยพบว่า มีนักวิชาการหลายคนได้อธิบายถึงลักษณะเพลงพื้นบ้านไทยไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้ยกตัวอย่างลักษณะของเพลงพื้นบ้านไทยที่น่าสนใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ในเอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย (2527) ได้กล่าวไว้ว่า เพลงพื้นบ้านรวมทั้งบทร้องและดนตรีมีลักษณะทั่วไป ดังนี้

- 1) เพลงพื้นบ้านเป็นงานของชาวบ้านซึ่งสืบทอดมาจากปากต่อปาก
- 2) เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงที่ไม่มีกำหนดแน่นอน ไม่รู้ว่าผู้ใดเป็นผู้แต่ง ใครเป็นผู้ร้องคนแรก
- 3) เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงกลุ่มชน
- 4) เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงที่ไม่มีเนื้อร้องและทำนองตายตัว
- 5) เพลงพื้นบ้านมีความเรียบง่าย
- 6) ในการประพันธ์ชาวบ้านจะคิดถ้อยคำในลักษณะเป็นกลุ่มเสียงมากกว่าคิดเป็นคำ ๆ

ส่วน ฉิง เซ่งหมิ่น (覃圣敏, 2003: 2711-2715) ได้เขียนหนังสือการเปรียบเทียบวัฒนธรรมจ้วง-ไทย เป็นหนังสือที่นำเสนอวัฒนธรรมของทั้งจ้วงและไทยอย่างครบถ้วน รวมถึงนำเสนอประเพณี พิธีกรรม การแต่งกาย บ้านเรือน เทศกาล อาหารการกินของจ้วงและไทย เป็นต้น สำหรับเพลงพื้นบ้านชาวไทได้เสนอให้เห็นว่า เพลงพื้นบ้านชาติพันธุ์ไทแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ เพลงพิธีกรรม เพลงปฎิพากย์และเพลงการเล่น ส่วนลักษณะเพลงพื้นบ้านไทย สรุปตามภูมิภาคได้เป็น 4 ภาค คือ เพลงพื้นบ้านทั้ง 4 ภาคจะมีลักษณะร่วมกัน และมีลักษณะแตกต่างกันไป เช่น เพลงพื้นบ้านภาคกลางก็ได้แนะนำลักษณะตามเพลงที่ร้องในหน้าฝน เพลงเกี่ยวข้าว เพลงสงกรานต์ และเพลงทั่วไป เช่น เพลงสงกรานต์จะมีลักษณะ ดังนี้ เป็นเพลงสั้น มีเนื้อเพลงส่วนมากเกี่ยวกับเกี่ยวพาราสีระหว่างชายหญิง ไม่มีลักษณะเล่าเรื่อง เนื้อหาที่หนังสือเล่มนี้นำเสนอไม่เพียงแต่มอบความรู้ทางด้านเพลงพื้นบ้าน เมื่อมองวัฒนธรรมเป็นองค์รวมแล้ว ยังสามารถเชื่อมโยงกับเนื้อหาเพลงประเภทเพลงและลักษณะของเพลงได้อย่างดี

สรุปได้ว่าเพลงพื้นบ้านไทยมีลักษณะเป็นเพลงที่ร้องกันแบบปากต่อปาก ใช้ภาษาที่เรียบง่ายไม่มีฉันทลักษณ์ที่ตายตัว นิยมร้องกันในหมู่ชาวบ้าน ไม่สามารถระบุที่มาได้อย่างแน่นอน เพลงพื้นบ้านไทยอาจมีลักษณะที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ อาจเป็นเพลงที่ใช้ร้องในเทศกาลต่าง ๆ หรือเป็นเพลงที่ใช้เกี่ยวพาราสีกัน เป็นต้น

2.1.2.3 การแบ่งประเภทของเพลงพื้นบ้าน

สำหรับการแบ่งประเภทเพลงพื้นบ้านไทย ผู้วิจัยพบว่า เพลงพื้นบ้านไทยสามารถแบ่งได้หลายประเภท โดยมีเกณฑ์การแบ่งประเภทที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละเกณฑ์การแบ่งประเภทก็มีลักษณะร่วมและลักษณะที่แตกต่างกัน โดยจะขอยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

ในหนังสือเอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย (2527) ได้นำเสนอว่า เพลงพื้นบ้านมีอยู่หลากหลายประเภท และจัดจำแนกได้หลายวิธี ดังนี้

1) แบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ คือ เพลงภาคกลาง เพลงภาคเหนือ เพลงภาคใต้ และ เพลงภาคอีสาน

2) แบ่งตามเพศของผู้ร้อง เป็นเพลงของผู้ชาย เพลงของผู้หญิง

3) แบ่งตามจำนวนคนร้อง เป็นเพลงร้องเดี่ยว เป็นเพลงร้องหมู่

4) แบ่งตามจุดประสงค์ของเพลง

5) แบ่งตามโอกาสที่ร้อง เป็นเพลงประจำเทศกาล

6) แบ่งตามความสั้นยาวของฉันทลักษณ์

ส่วนสุกัญญา สุฉฉายา (2545: 23) ได้เสนอวิธีการแบ่งประเภทเพลงพื้นบ้านเอาไว้ ดังนี้

1) แบ่งตามเขตพื้นที่ เป็นการแบ่งตามสถานที่ที่ปรากฏเพลง เช่น เพลงพื้นบ้าน ภาคเหนือ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เพลงพื้นบ้านภาคใต้ และเพลงพื้นบ้านภาคอีสาน เป็นต้น

2) แบ่งตามกลุ่มวัฒนธรรมของผู้เป็นเจ้าของเพลง เช่น เพลงพื้นบ้าน กลุ่มวัฒนธรรมโคราช เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมลาว

3) แบ่งตามโอกาสที่ร้อง เช่น เพลงที่ร้องตามเทศกาลหรือฤดูกาล และเพลงร้อง เล่นได้ทั่วไปไม่จำกัดโดยโอกาส

4) แบ่งตามจุดประสงค์ในการร้อง เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงปลอบเด็ก เพลงประกอบการละเล่นของเด็ก

5) แบ่งตามความสั้นยาวของบทเพลง เพลงปฏิภาณยสั้น เช่น เพลงพวนฟ้า เพลงปฏิภาณยาวเช่นเพลงฉ่อย เพลงเรือ เป็นต้น

6) แบ่งตามเพศของผู้ร้อง เช่น เพลงสวดสารภัญญ์ของอีสานเป็นเพลงของผู้หญิง เพลงที่ร้องในพิธีกรรมงานศพ เช่น เพลงกาหลอ เพลงตุ้มโหม่งเป็นเพลงของผู้ชาย เป็นต้น

7) แบ่งตามจำนวนผู้ร้อง เพลงร้องเดี่ยวและเพลงร้องหมู่

8) แบ่งตามวัยของผู้ร้อง เป็นเพลงเด็ก เพลงผู้ใหญ่

ในส่วนของเอนก นาวิกมูล (2550) ใช้หลักแบ่งตามเขตพื้นที่เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ เพลงพื้นบ้านอีสาน และเพลงพื้นบ้านภาคใต้ ส่วนเพลงพื้นบ้านภาคกลาง มีเพลงพื้นบ้านหลากหลายกว่าภาคอื่น ๆ เพลงพื้นบ้านภาคกลางแบ่งย่อยไปอีก ซึ่งแบ่งเป็น ประเภท ได้แก่ เพลงที่เล่นในหน้าน้ำ เพลงที่เล่นในหน้าเกี่ยวข้าว เพลงที่เล่นในสงกรานต์ และเพลงที่ ร้องเล่นได้ทั่วไป เช่น เพลงพื้นบ้านอีสาน แบ่งตามกลุ่มวัฒนธรรมใหญ่ก็แบ่งเป็นเพลงพื้นบ้านอีสาน เหนือและเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ เช่น หมอลำก็ยังแบ่งเป็นหมอลำพื้น หมอลำกลอน หมอลำหมู่ หมอลำเพลิน และหมอลำผีฟ้าหรือหมอลำ ผีแดนได้อีก ถึงแม้ว่าหนังสือเล่มนี้ไม่ได้จัดวิธีแบ่งประเภทเพลง พื้นบ้าน แต่ว่าลำดับการนำเสนอทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจวิธีการแบ่งประเภทเพลงได้มากขึ้น ในการแบ่ง ประเภทเพลงไม่ได้กำหนดให้เลือกวิธีเดียว แต่ก็สามารถใช้หลายวิธี และเลือกเกณฑ์ที่เหมาะสมกับ ข้อมูลเพลงพื้นบ้านได้

สรุปได้ว่า วิธีการแบ่งประเภทเพลงพื้นบ้านในไทยมีความหลากหลาย วิธีหลักที่ได้จาก ตัวอย่างข้างต้นคือ แบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์หรือเขตพื้นที่ แบ่งตามเพศของผู้ร้อง แบ่งตามโอกาสหรือ เทศกาลที่ร้อง และแบ่งตามจุดประสงค์ในการร้อง เป็นต้น

2.1.2.4 บทบาทของเพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้านมีบทบาทสำคัญในสังคมไทยอย่างหลากหลาย ชาวไทยใช้เพลงพื้นบ้านในการตอบสนองความต้องการในมิติต่าง ๆ ทำให้เพลงพื้นบ้านมีบทบาทในสังคมไทย ดังปรากฏในเอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย (2527) ได้นำเสนอว่าเพลงพื้นบ้านเคยมีบทบาทต่อสังคมไทยจำแนกได้เป็น 6 ประการ ได้แก่ ให้ความบันเทิง สร้างความสามัคคี ให้การศึกษาควบคุมสังคมเป็นทางระบายความคับข้องใจ และเป็นสื่อมวลชน

ในส่วนของสุกัญญา สุจฉายา (2545) ได้อธิบายให้เห็นว่า บทบาทของเพลงพื้นบ้านในสังคมไทยมี 4 บทบาท ได้แก่ ให้ความบันเทิง ให้การศึกษา ควบคุมสังคม เป็นทางระบายความคับข้องใจ และทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชน เช่น เพลงเสียดสีปลดปล่อยความไม่พึงพอใจต่อสังคม นอกจากนี้ ศิราพร ณ ถลาง (2552: 407) ยังกล่าวว่าเพลงปฎิพากย์ให้ความบันเทิงสนุกสนาน ล้อเล่นกับกฎเกณฑ์หรือข้อห้ามในสังคมได้ในโอกาสการเล่นเพลงพื้นบ้าน และสามารถระบายความกดดันในใจอันเกิดจากกฎเกณฑ์ในสังคม เป็นต้น

ในขณะที่ผลการศึกษาเรื่องเพลงบอกบุญของอภิรักษ์ณ เกษมผลกุล (2548) ก็พบว่าเพลงบอกบุญมีบทบาท 4 บทบาท ได้แก่ บทบาทในด้านการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่ในสังคม บทบาทด้านการให้ความหวังเพื่อชดเชยสิ่งที่ขาดแคลน บทบาทด้านการสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน บทบาทด้านการเป็นสื่อพื้นบ้าน และบทบาทด้านการให้ความบันเทิง

นอกจากนี้ ปฐม หงษ์สุวรรณ (2561: 61-65) ยังกล่าวถึงดนตรีและบทเพลงนอกจากนำมาความสுகายสบายใจ สร้างความเพลิดเพลินในอารมณ์ และยังเป็นหนทางของการสื่อสารด้วยความคิดหลักว่า เพลงเป็นภาษาพิเศษ ซึ่งเป็นผลผลิตที่เกิดจากมนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์ ย่อมต้องมีบทบาทหน้าที่และความหมาย และได้นำเสนอดนตรีและบทเพลงในสำนึกทางชาติพันธุ์ เช่น ดนตรีสมัยนิยมแนวอีสานช่วยเปิดเผย ประกาศยืนยัน ตอกย้ำอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตัวเองต่อโลกกว้าง เพลงในฐานะภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมสามารถใช้ในสร้างจิตสำนึกให้เกิดแก่กลุ่มชนในสังคมชาติพันธุ์ของตนเองได้

จากทัศนะต่าง ๆ ข้างต้น สรุปได้ว่าเพลงพื้นบ้านต่างกันอาจเกิดบทบาทต่างกัน แต่เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงที่จงใจสร้างสรรค์ขึ้นต้องมีบทบาทแน่นอน เมื่อเข้าใจบทบาทของเพลงก็ช่วยมองเห็นถึงบริบทของสังคมและสามารถเข้าใจปัจจัยในเบื้องหลังได้มากขึ้น

2.1.3 เอกสารเกี่ยวกับความเป็นมาของเพลงพื้นบ้านชาวจ้วง

สำหรับเอกสารเกี่ยวกับความเป็นมาของเพลงพื้นบ้านชาวจ้วง ผู้วิจัยได้รวบรวมจากเอกสารและหนังสือในประเทศจีนที่มีลักษณะเด่นและน่าสนใจไว้ดังนี้

ประวัติศาสตร์ทั่วไปของจ้วง (壮族通史, 1988) เป็นหนังสือที่นำเสนอประวัติศาสตร์ของจ้วงในทุกยุคสมัย ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สถาปนาขึ้น ได้นำเสนอถึงความเป็นมาของชาวจ้วง สภาพสังคม เศรษฐกิจ เกษตรกรรม และหัตถกรรมของทุกยุคทุกสมัย รวมทั้งประวัติดนตรีของชาวจ้วง เช่น ประวัติของเพลงพื้นบ้านชาวจ้วง ประวัติของดนตรีชาวจ้วง ทำให้ผู้วิจัยรู้จักวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความคิดของชาวจ้วงมากขึ้น ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านและประเพณีการนักร้องเพลงพื้นบ้านได้มากขึ้น

เพลงพื้นบ้านของจีน-ฉบับกวางสี (中国民间歌曲集成 广西卷, 1995) หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอพัฒนาการของเพลงพื้นบ้านกวางสี รวมทั้งเพลงพื้นบ้านของชาติพันธุ์จ้วง กลุ่มแม้ว กลุ่มเย้า เป็นต้น ทั้งหมด 12 กลุ่มที่อาศัยในเขตปกครองตนเองของชนชาติจ้วงกวางสี และได้รวบรวมเพลงพื้นบ้านมาทั้งหมด 990 เพลง ภายในนั้นมีเพลงพื้นบ้านจ้วง 336 เพลง กล่าวไว้ว่าชาติพันธุ์จ้วงเป็นชาติพันธุ์ที่ชอบร้องเพลง ประเพณีการร้องเพลงสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน นอกจากนี้ยังนำเสนอให้เห็นว่า ตำนานสร้างโลกจากสมัยโบราณได้พัฒนาายเป็นเพลงเทพปฐกถา ซึ่งเป็นเพลงเล่าเรื่องขนาดยาว ได้สะท้อนความคิดความเชื่อของชาวจ้วงในทุกด้านอย่างชัดเจน ตั้งแต่สมัยเฉียว ชางและโจวที่กลุ่มชนยังเรียกว่าเผ่าเยว่ก็มี “เพลงคนเยว่” ที่มีชื่อเสียงมาก ซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านเพลงแรก ๆ ที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เนื้อเพลงได้สะท้อนวิถีชีวิตของชาวเยว่ ได้แก่ การล่าสัตว์ การสู้กับฟ้าฝน ราชวงศ์ถึงเป็นราชวงศ์ที่เจริญรุ่งเรือง ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุข เพลงพื้นบ้านจ้วงจึงได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว จนเริ่มมีเพลงความรัก เพลงทำนา เพลงกล่อมเด็ก และเพลงยาว เป็นต้น ในบันทึกตำนานนางหลิวซานเจี๋ย ก็พบว่ามีการร้องเพลงเพลงปฏิพากย์ และงานนักร้องเพลงของชาวจ้วง ซึ่งส่วนมากก็อยู่ในสมัยนี้ ราชวงศ์หยวน หมิง ชิง เริ่มมีเพลงพื้นบ้านจ้วงประเภทฮวน ปี่ ลวน และประเภท เสี่ยวเตี๋ยว เช่น เพลงเลี้ยงวัว เพลงไหว้พระจันทร์ และเพลงเด็ดใบชา จนถึงปลายสมัยราชวงศ์ชิงก็เริ่มเกิดเพลงปฏิวัติการปกครอง เป็นต้น

ส่วนในยุคปัจจุบันก็มีการนำเสนอว่าภาษาจ้วงในมณฑลกวางสีได้แบ่งแยกเป็นภาษาจ้วงใต้และภาษาจ้วงเหนือ ภาษาที่ต่างกันได้ส่งผลให้กับเสียงสูงต่ำของเพลงพื้นบ้าน ถ้าแบ่งประเภทเพลงพื้นบ้านจ้วงสามารถแบ่งตามภาษาจ้วงออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เพลงพื้นบ้านจ้วงเหนือ เพลงจ้วงใต้และเพลงจ้วงกลาง เพลงพื้นบ้านจ้วงเหนือส่วนมากเป็นเพลงประเภทฮวน ปี่ เพลงจ้วงใต้ส่วนมากจะเป็นเซื่อ เจีย ลวน ส่วนเพลงจ้วงกลางส่วนมากเป็นเพลงประเภทฮวนและปี่

หนังสือเพลงพื้นบ้านของจีน-ฉบับกวางสี ได้ให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านกวางสี รวมทั้งประวัติความเป็นมาของเพลงพื้นบ้านจ้วง ลักษณะ ประเภท และทำนองของเพลงพื้นบ้านจ้วง เป็นต้น โดยเพลงพื้นบ้านจ้วงทั้ง 300 กว่าเพลงนั้นปรากฏอยู่ในภาคผนวกของเอกสารเล่มนี้

โจว หยวน (周耘, 2003: 324-325) ได้เขียนเรื่องเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมจีน หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอความเป็นมาของเพลงพื้นบ้านจีน สรุปว่าความเป็นมาของเพลงพื้นบ้านอาจมีแหล่งกำเนิด 5 แหล่ง ได้แก่ 1) ได้จากการทำงานซึ่งเห็นว่าสมัยโบราณชาวบ้านทำงานต้องใช้แรงงานมากจึงใช้ฮ่าวจื่อ (号子chant) เป็นจังหวะในการใช้แรงงาน ทั้งเป็นกำลังใจในการทำงานและเป็นวิธีการฉลอง 2) ได้จากความเชื่อดั้งเดิม เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อผี ความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษจนเกิดมีเพลงที่ร้องเล่นในพิธีกรรมต่าง ๆ 3) ได้จากตำนานเกี่ยวกับการหาเนื้อคู่กัน โดยเฉพาะเพลงในชนกลุ่มน้อยส่วนมากจะมีประเพณีร้องเพลงปฏิพากย์กัน เพลงปฏิพากย์เป็นการเปิดโอกาสให้หนุ่มสาวเกี่ยวพาราสักกัน 4) ได้จากภาษา เพลงพื้นบ้านของทุกที่จะมีทำนองคล้ายกับทำนองภาษาของตน และ 5) แหล่งอื่น ๆ เช่น เลียบแบบเสียงของนก ลม น้ำหรือเสียงจากธรรมชาติต่าง ๆ ได้จากความต้องการของใจ เช่น ระบายความอัดอัดใจ แสดงความดีใจ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน หรือเป็นเสียงประกอบกับการละเล่น ยิ่งกล่าวถึงเพลงพื้นบ้านจ้วงว่า ชาวจ้วงได้สืบทอดเพลงพื้นบ้านจากชาวเยว่ในราชวงศ์ฉิน เป็นผลงานศิลปะดนตรีที่พัฒนาจากเพลงชาวเยว่ ด้วยเหตุที่

ถือการเกษตรเป็นหลัก มีวัฒนธรรมข้าวอันโดดเด่น มีความเชื่อเกี่ยวกับผีและเซ่นไหว้บรรพบุรุษ ดังนั้นจึงมีเพลงเกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ และถือว่ากลองมโหระทึกเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ จึงมีเพลงและท่าเต้นรำเกี่ยวกับกลองมโหระทึก เป็นต้น

งานวิจัยเรื่องการสืบทอดและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม-เพลงพื้นบ้านของชนชาติจ้วงกวางสี (高校学术文库艺术研究论著丛刊 广西民歌音乐文化遗产传承与保护研究) ที่ หวาง เค่อหย่ง (王克永, 2018) ได้เขียนหนังสือเล่มนี้และได้นำเสนอความรู้ทั่วไปของเพลงพื้นบ้านกวางสีในทางด้านวัฒนธรรม และแผนการอนุรักษ์และสืบทอด วัฒนธรรมดนตรีกวางสี สำหรับเพลงพื้นบ้านจ้วงในหนังสือเล่มนี้กล่าวว่ามีหลักฐานทางโบราณคดีตั้งแต่ราชวงศ์โจวซาง ซึ่งห่างจากปัจจุบันประมาณ 3,000 กว่าปี ก็มีหนังสือบันทึกไว้ว่า ชาวเยว่ซางร้องเพลงซึ่งชาวเยว่เป็นบรรพบุรุษของชาวจ้วง ถึงราชวงศ์หนานซ่งก็มีหนังสือบันทึกว่าชาวจ้วงร้องเพลงเวลาลูกสาวออกเรือน และได้กล่าวว่าชาวจ้วงเวลาร้องเพลงแต่งงานมีลักษณะไหวพริบปฏิภาณ ลู่หยิว (陆游) นักกวีที่มีชื่อเสียงในราชวงศ์หนานซ่งก็บันทึกเพิ่มเติมว่าชาวจ้วงไม่เพียงแต่ร้องเพลงเมื่อแต่งงาน ยังร้องเพลงเมื่อครอบครัวได้ลูกหลานใหม่ และช่วงพักผ่อนในการทำนา จนกล่าวได้ว่าประเพณีร้องเพลงเป็นวิถีชีวิตของชาวจ้วง งานมงคลร้องเพลง พักผ่อนร้องเพลง งานเทศกาลต่าง ๆ ก็ต้องร้องเพลง ราชวงศ์หมิงก็เริ่มมีหนังสือบันทึกเทศกาลวันขึ้นสามค่ำเดือนสามของชาวจ้วง หนุ่มสาวมักพบปะพูดคุยเกี่ยวพาราสีกัน จนกล่าวกันว่าชาวจ้วงใช้เพลงสื่อสารกันแทนคำพูด ดังนั้นจึงพูดได้ว่าชาวจ้วงนิยมร้องเพลงตั้งแต่โบราณ ประเพณีร้องเพลงพื้นบ้านได้สืบทอดกันมาจนถึงทุกวันนี้

เนื่องจากการสะสมเพลงมาเป็นเวลาหลายร้อยปี เพลงพื้นบ้านของชาวจ้วงจึงมีหลากหลายประเภท เช่น เพลงที่ร้องในพื้นที่ที่เป็นภูเขา ท้องนา เสี้ยวเดี่ยว (ditty) เพลงเล่าเรื่อง เพลงประเพณี เป็นต้น ถ้าแบ่งตามทำนองเพลงจะสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ ฮวน (欢) ลวน (伦) ปี้ (伦) เชือ (诗) และเจีย (加) ถ้าแบ่งตามจำนวนผู้ร้อง จะเป็นเพลงร้องเดี่ยว เพลงร้องคู่และเพลงร้องหมู่ เพลงพื้นบ้านมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชาติพันธุ์จ้วง เพราะนอกจากได้สะท้อนสังคมแต่ละสมัยอย่างแท้จริงแล้ว ยังได้สะท้อนความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีและประวัติของชาวจ้วง นอกจากเพลงดังกล่าวแล้ว จากการสำรวจเอกสารรายชื่อวัฒนธรรมมรดกก็ปรากฏว่าเพลงจ้วงที่มีชื่อเสียงหรือเข้ารายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศจีนยังมีหลายประเภทด้วยกัน เช่น เพลงนางหลิวซานเจีย และเพลงเหลียว นอกจากเพลงเหล่านี้แล้ว งานนัดพบปะกันก็เป็นประเพณีที่สำคัญของชาวจ้วงซึ่งมีความเกี่ยวพันกับเพลงพื้นบ้านอย่างมาก ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของเพลงพื้นบ้านจ้วง ส่วนวัฒนธรรมที่โดดเด่นซึ่งเกี่ยวโยงกับเพลงพื้นบ้านมากที่สุด ได้แก่ วัฒนธรรมนางหลิวซานเจีย เพลงเหลียว และงานพบปะนัดร้องเพลงพื้นบ้าน ดังต่อไปนี้

ในวัฒนธรรมนางหลิวซานเจีย เพลงนางหลิวซานเจียเป็นเพลงที่ชนกลุ่มจ้วงใช้ร้องเล่นกันในเขตของกวางสี เช่น เมืองอีโจว หลิวโจว กุ้ยหลิน เป็นต้น เพลงนางหลิวซานเจียไม่ได้หมายความว่าเพลงของนางคนเดียวเท่านั้น แต่กลับหมายถึงเพลงของกลุ่มชาวจ้วงหลังราชวงศ์ถัง รวมทั้งเพลงทำงาน เพลงการเมือง เพลงชีวิตประจำวัน เพลงปริศนา เพลงเล่าเรื่อง เพลงความรัก และเพลงอื่น ๆ ด้วย

ส่วนเพลงเหลียว (fwen liuz) ตามความหมายของภาษาจ้วง แปลว่า เพลงเปลือยเปลีน นิยมร้องที่เขตอำเภอผิงกั๋วและเป่ย์สือ มีลักษณะเฉพาะ มีระเบียบในการร้องที่ค่อนข้างชัดเจน และได้

บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรจึงเป็นเพลงยาวที่ต่างกับเพลงพื้นบ้านอื่น เพลงเหลียวที่บันทึกไว้มีทั้งหมด 4 เล่ม ได้แก่ 1) เพลงวัน 2) เพลงถนน 3) เพลงสู้หัวหน้าเผ่าและเพลงเรือนและ 4) เพลงเดือนสาม นอกจากนี้ Ni Xu และ Khomkrich Karin (2021) ได้กล่าวอธิบายให้เห็นว่า “เพลงเหลียวนั้นมาจากชีวิตของคนจ้วงและมีจำนวนมากที่สุดของเพลงพื้นบ้านในกวาสี สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ ชีวิต ความรัก ความเป็นอยู่ การทำงาน และแง่มุมอื่น ๆ ของชาวจ้วง เพลงเหลียวมีพัฒนาการตามสภาพแวดล้อม มีความหมายทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง” เพลงเหลียวจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติพันธุ์จ้วง ถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงได้อย่างเด่นชัด

งานพบปะนักร้องเพลงพื้นบ้าน (歌圩) หมายถึงการนัดเวลาและสถานที่สำหรับหนุ่มสาวร้องเล่นเพลงปฏิพากย์กัน งานพบปะนักร้องเพลงพื้นบ้านยังสามารถแบ่งตามสถานที่เป็น 4 ประเภท ได้แก่ นัดในตลาด นัดในเชิงเขา นัดนอกเรือน และนัดบนเวที งานนักร้องเพลงได้ส่งผลต่อเพลงพื้นบ้านอย่างมาก โดยได้เชื่อมโยงกับตำนานเกี่ยวกับนางหลิวซานเจีย ได้ส่งเสริมวัฒนธรรมหลิวซานเจีย และได้พัฒนาเป็นเทศกาลวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ของชาวจ้วง จนมีเทศกาลนานาชาติเมืองหนานหนิง ดังนั้นจึงเป็นประเพณีที่สำคัญยิ่งสำหรับชาวจ้วง

ในแง่ขององค์ความรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านชาวจ้วงที่ได้นำเสนอมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าชาวจ้วงมีประเพณีร้องเพลงพื้นบ้านมาอย่างยาวนาน เพลงพื้นบ้านจ้วงนอกจากมีรูปแบบอันหลากหลายแล้ว ยังเกี่ยวพันกับวิถีชีวิต ความคิดค่านิยม ประวัติศาสตร์ และการเมือง ดังนั้นการศึกษาความเป็นมาของเพลงพื้นบ้านจ้วง ทำให้เข้าใจถึงชีวิตความเป็นจริงในอดีตของชาวจ้วง สามารถมองเห็นร่องรอยการพัฒนารูปแบบของเพลงพื้นบ้านจ้วง และสามารถนำมาใช้ในการเข้าใจเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติในเมืองหนานหนิงหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการนักร้องเพลงพื้นบ้านได้

2.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้าน

ผู้วิจัยได้สืบค้นและทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้าน รวมทั้งเนื้อหาที่เป็นความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญของเพลงพื้นบ้าน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) งานวิจัยในต่างประเทศ และ 2) งานวิจัยในประเทศไทย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ประเด็นการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านอย่างหลากหลาย สามารถแบ่งประเด็นได้ 2 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) งานวิจัยที่ศึกษาด้วยแนวคิดทางดนตรี และ 2) งานวิจัยที่ศึกษาด้วยแนวคิดทางมนุษยศาสตร์

1) งานวิจัยที่ศึกษาด้วยแนวคิดทางดนตรี

การศึกษางานวิจัยที่ศึกษาด้วยแนวคิดทางดนตรีพบในงานวิจัยของหยาง ชิง (杨青, 2016) ที่ศึกษาเรื่อง “Guangxi Zhuang folk song systematic research” ซึ่งได้เก็บข้อมูลเพลงพื้นบ้านกวาสีทั้งหมด 250 เพลง โดยมุ่งจัดจำแนกเพลงพื้นบ้านกวาสีให้เป็นระบบผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลง ได้แก่ จำนวนคำ จำนวนวรรคของบทเพลง เสียงสูงเสียงต่ำของเพลง การประสานเสียงของเพลง ทำให้เพลงบ้านที่มีจำนวนมากมีระบบมากขึ้น

ส่วนหลู เหว่ยปิ่น (芦炜彬, 2017) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “A research on diversified development of new folk music-illustrated by the case of the development of Guangxi new folk songs Since the end of the 20th century งานวิจัยนี้ได้ศึกษาพัฒนาการของเพลงพื้นบ้านกวางสี ทบทวนการนิยามความหมายเพลงพื้นบ้านใหม่ของทุกช่วงเวลา ตั้งแต่ก่อนที่สาธารณรัฐประชาชนจีนจะสถาปนาขึ้นจนปัจจุบัน และได้แบ่งช่วงเวลาในการนิยามเพลงสมัยใหม่เป็น 4 ช่วง ได้แก่ ทศวรรษที่ 1830-40 ทศวรรษที่ 1850-70 ทศวรรษที่ 1880-90 และปลายศตวรรษที่ 20 จนทำให้มองเห็นลักษณะเพลงพื้นบ้านใหม่ในทุกช่วงเวลาและพัฒนาการของเพลงพื้นบ้าน และสามารถสรุปได้ว่า แนวโน้มพัฒนาการของกวางสีมี 3 เส้นทาง ได้แก่ พัฒนาการตามความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งเพลงพื้นบ้าน พัฒนาการตามรูปแบบการแสดงของเพลง รวมถึงลักษณะรูปแบบการประสานเสียง ศิลปะบนเวที และพัฒนาตามวิธีการเผยแพร่ของสื่อสมัยใหม่

2) งานวิจัยที่ศึกษาด้วยแนวคิดทางมนุษยศาสตร์

การศึกษางานวิจัยเพลงพื้นบ้านด้วยแนวคิดทางมนุษยศาสตร์พบว่า มีผู้สนใจศึกษาไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่น ผลงานของหลี่ ซูเจียน (李素娟, 2014) ได้ศึกษาเพลงหลิวซานเจียโดยใช้แนวคิดทางมนุษยศาสตร์ เห็นว่าเพลงหลิวซานเจียไม่เพียงแต่เป็นเพลงเพื่อความสนุกสนาน แต่แฝงเร้นด้วยความเชื่อ ประเพณี วิถีรักษาโรค และยังสามารถมองเพลงหลิวซานเจียเป็นระบบวัฒนธรรมแบบองค์รวม โดยเฉพาะเพลงกบ และเพลงหลิวซานเจีย ทั้งนี้หลี่ซูเจียนยังได้วิเคราะห์ให้เห็นเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) รูปภาพกบ เช่น กบบนผาผาย กบบนผ้าทอจ้วง กบบนธงในขบวนแห่ กบบนกลองมโหระทึก 2) การเล่าเรื่องกบ เช่น กบในตำนาน กบในกลอง ว่ากบเป็นเทพ กบเป็นลูกชายของเทพ เป็นต้น 3) กบในพิธีกรรม เช่น กบในพิธีกรรมขอฝน กบในพิธีกรรมเช่นไหว้บูชา โดยชี้ให้เห็นว่าเพลงได้เปลี่ยนแปลงตามความเชื่อเกี่ยวกับกบ อีกทั้งความเชื่อและพิธีกรรมยังทำให้เกิดเพลงกบ แต่เมื่อความเชื่อและพิธีกรรมค่อย ๆ สูญหายไป เพลงกลับบันทึกและสืบทอดความคิดความเชื่อตามเพลงหลิวซานเจีย กิจกรรมของงานร้องเพลงหลิวซานเจีย แสดงให้เห็นว่า การตีความเพลงพื้นบ้านนอกจากศึกษาบทเพลงแล้ว ยังควรทำความเข้าใจด้วยบริบทของวัฒนธรรมด้วย

ในขณะที่ จู หยุนหยุน (朱芸芸, 2018) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “Research on the information of GuangXi folk songs” โดยศึกษาสารสนเทศของเพลงพื้นบ้านกวางสีในปัจจุบันพบว่า เพลงพื้นบ้านไม่ได้ถ่ายทอดจากปากต่อปากเหมือนเมื่อก่อนแล้ว จึงมุ่งจะทำความเข้าใจในยุคปัจจุบันว่าเพลงพื้นบ้านเผยแพร่กันอย่างไร การเผยแพร่ในสมัยใหม่มีลักษณะอย่างไร ได้ส่งผลกระทบต่อเพลงพื้นบ้านกวางสีหรือไม่ อย่างไร โดยวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของข้อมูลสารสนเทศในการเผยแพร่เพลงพื้นบ้าน ซึ่งพบว่ามีสารสนเทศหลักใน 6 ช่องทาง ได้แก่ แผ่นซีดี ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ดนตรี และแอปพลิเคชันดนตรี ลักษณะเผยแพร่มีความหลากหลาย มีความทั่วถึง เสรี และการสร้างสรรค์โดยแท้จริง สรุปว่าการเผยแพร่แบบใหม่มีบทบาทใน 4 ด้านนี้ ได้แก่ 1) ช่วยบันทึกเพลงในรูปแบบใหม่ ทำให้เพลงได้สืบทอดต่อไปอย่างถาวร 2) เผยแพร่ไปกว้างไกลกว่าเดิม 3) สร้างวาทกรรมให้แก่เพลงพื้นบ้านมากขึ้น และ 4) สร้างคุณค่าในด้านเศรษฐกิจ ผลจากการศึกษาเรื่องนี้นับเป็นงานวิจัยที่ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสารสนเทศกับเพลงพื้นบ้านว่า เพลงพื้นบ้านไม่ได้มีลักษณะเป็นข้อมูลมุขปาฐะเท่านั้น แต่ในยุคสมัยใหม่จะบันทึกทั้งบทเพลง เสียงและภาพด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าเพลงพื้นบ้านในสมัยใหม่มีองค์ประกอบเพลงมากกว่าบทเพลง

เครื่องดนตรี และทำนอง ดังนั้นจึงควรจะสนใจทั้งสถานที่ที่ถ่ายทอด และฉากที่สร้างในภาพขึ้นมาด้วยเช่นกัน

นอกจากนั้น หลี่ ฟู่ถิง (李富庭, 2020) ยังได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง Research on the acculturation phenomenon about GUANGXI folk songs abstract โดยศึกษาปรากฏการณ์การผสมผสานทางวัฒนธรรม ด้วยการเก็บข้อมูลตัวบทเพลงพื้นบ้าน และลงภาคสนามเก็บข้อมูลงานนัดพบปะกัน งานแสดง งานประกวดร้องเพลงต่าง ๆ โดยใช้แนวคิดทางมนุษยศาสตร์สรุปว่าปรากฏการณ์การผสมผสานทางวัฒนธรรม ปรากฏอยู่ใน 4 ประเภท ได้แก่ ทำนองเพลง บทเพลง ภาษาในเพลงและความคิดด้านวัฒนธรรม และพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อปรากฏการณ์การผสมผสานทางวัฒนธรรม มี 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางรัฐบาลและปัจจัยทางสื่อสาร อีกทั้งยังพบว่าปรากฏการณ์การผสมผสานทางวัฒนธรรมในเพลงพื้นบ้านกวางซีได้สร้างทั้งบทบาทและประเด็นปัญหาให้กับสังคมและวัฒนธรรมในยุคสมัยใหม่อีกด้วย

ทั้งนี้ยังมีผลงานของ Yanni Lin & Haitao Liu (2021: 34-58) ได้เขียนบทความ Rice and Rhyme: Seeing Zhuang Rice-related Folklore through Their Folk Songs, Folklore ศึกษาคติชนเกี่ยวกับข้าวโดยผ่านเพลงพื้นบ้านของชาวจ้วง ผู้วิจัยได้สังเกตความสำคัญของข้าวสำหรับชาวจ้วง สร้างคลังข้อมูลเพลงพื้นบ้านจ้วง (Corpus of Zhuang Folk Songs) และวิเคราะห์คำศัพท์ที่ใช้ซ้ำมากที่สุด และเลือกคำศัพท์เกี่ยวกับข้าวทั้งคำนามและคำกริยา โดยใช้ทฤษฎีวิถุนิยมทางวัฒนธรรม (cultural materialism) ปรากฏว่าข้าวเป็นหลักฐานทางวัฒนธรรมของชาวจ้วง บทความนี้ได้เสนอวิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบใหม่ ทำให้ตัวบทในเพลงพื้นบ้านจ้วงมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น งานวิจัยนี้ได้ศึกษาเพลงพื้นบ้านโดยจำแนกเพลงพื้นบ้านเป็น 5 ประเภท ได้แก่ เพลงพื้นบ้านเกี่ยวกับการงาน เพลงพื้นบ้านเกี่ยวกับวิถีชีวิต เพลงพื้นบ้านเกี่ยวกับความรัก เพลงพื้นบ้านเกี่ยวกับการเมืองและเพลงพื้นบ้านเกี่ยวกับพิธีกรรม คติชนที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านจ้วง ได้แก่ สังคม เทศกาล พิธีกรรม ความเชื่อและค่านิยมของคนจ้วง

จากการทบทวนงานวิจัยงานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในประเทศจีน ปรากฏว่างานวิจัยเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้านสามารถศึกษาด้วยศาสตร์ที่หลากหลาย เช่น นิเทศศาสตร์ ภาษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ผู้วิจัยสามารถนำผลการศึกษาข้างต้นมาบูรณาการกับการศึกษารั้งนี้พร้อมทั้งได้ใช้วิธีวิทยาอื่น ๆ ในการศึกษาเพลงพื้นบ้านจ้วงสมัยใหม่ด้วยเช่นเดียวกัน ได้แก่ แนวคิดคติชนสร้างสรรค์และแนวคิดอัตลักษณ์มาเป็นแนวคิดหลักในการศึกษา

2.1.4.2 งานวิจัยในประเทศ

ในส่วนงานวิจัยในประเทศไทย ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยเพลงพื้นบ้านไทย พบว่ามี การวิจัยที่หลากหลายสามารถแบ่งประเด็นการศึกษาได้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) งานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านไทย 2) งานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านจ้วง และ 3) งานวิจัยเกี่ยวกับเพลงอื่น ๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) งานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านไทย

ในระยะแรกได้มีงานวิจัยของ สุกัญญา สุจนายา (2523) ได้ศึกษาเรื่องเพลงปฎิพากย์ : การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิเคราะห์ เลือกศึกษาเพลงปฎิพากย์ของภาคกลาง พัฒนาการและบทบาทของเพลงปฎิพากย์ในสมัยอดีต นิยามว่าเพลงปฎิพากย์ภาคกลาง เป็นเพลงร้องโต้ตอบ

ระหว่างชายและหญิง ซึ่งมีทั้งร้องโต้ตอบชนิดวรรคต่อวรรค จนถึงโต้ตอบแบบบทต่อบท โดยมีลูกคู่ชายหญิงช่วยร้องรับ ร้องกระทุ้ง สอดเพลง และให้จังหวะ เพื่อให้เวลาคิดเนื้อร้องบทต่อไป และเพื่อสร้างความสนุกสนาน ได้ให้ความสำคัญกับบทเพลงปฐิพากย์ในการนำเสนอเรื่องเทศ และได้จำแนกเพลงปฐิพากย์ตามความยาวของบทเพลง โดยแบ่งเพลงปฐิพากย์ออกเป็น 2 ประเภท คือ เพลงปฐิพากย์สั้น กับเพลงปฐิพากย์ยาว และสรุปว่าเพลงปฐิพากย์มีบทบาทในการให้ความบันเทิง สร้างความสามัคคี ให้การศึกษาแก่ผู้คนในสังคม ระบายความแค้นเคืองอันเนื่องมาจากกฎเกณฑ์ประเพณีและค่านิยมบางประการโดยเฉพาะในเรื่องการแสดงออกทางเพศ ระบายความแค้นเคืองอันเนื่องมาจากภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม บันทึกเหตุการณ์และวิพากษ์วิจารณ์สังคม

ต่อมา ประมินทร์ จารูวร (2542) ได้ศึกษาเรื่องการสืบทอดทำนองสวดและประเพณีสวดพระมาลัยที่บ้านหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทสวดและทำนองสวดตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการสืบทอดประเพณีสวดพระมาลัย ใช้บทสวดจากคัมภีร์สวดพระมาลัยฉบับ ส.ธรรมภักดีเป็นหลัก ในปัจจุบันมีทำนองสวดทั้งสิ้น 22 ทำนอง จำแนกได้เป็นทำนองสวดพระธรรม 2 ทำนอง ทำนองเก่า 5 ทำนอง และทำนองลำนอก 15 ทำนอง ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยทางสังคมของบ้านหนองขาวมีผลต่อการสืบทอดประเพณีสวดพระมาลัย ได้แก่ ความเป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน การมีลักษณะสังคมแบบพึ่งพากันทางด้านแรงงาน การมีระบบเครือญาติที่ผูกพันกันด้วยความเชื่อในผีบรรพบุรุษ ผีประจำหมู่บ้านและประเพณีแต่งงาน และการนับถือพุทธศาสนาแบบชาวบ้านที่เชื่อในเรื่องกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด

หลังจากนั้นก็ยังมีความสนใจของ อภิสิทธิ์ เกษมผลกุล (2547) ได้ศึกษาเพลงบอกบุญ จังหวัดตราด: กลวิธีโน้มน้าวใจและบทบาทต่อสังคม โดยได้จำแนกเพลงบอกบุญออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่ เพลงรำภาข้าวสาร เพลงขอทาน และเพลงเดินบาตรข้าวสาร ซึ่งได้สังเกตองค์ประกอบของเพลง รวมทั้งคณะผู้ร้อง ผู้ฟัง เครื่องดนตรี การแต่งกาย สถานที่ โอกาส และบทเพลง โดยผู้วิจัยพบว่าบทเพลงเป็นองค์ประกอบสำคัญของเพลงบอกบุญ สรุปว่าโครงสร้างของเพลงประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ การบอกวัตถุประสงค์ การโน้มน้าวใจ และการให้พร ซึ่งมีกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อโน้มน้าวใจ ได้แก่ การใช้คำสรรพนามแสดงความอ่อนน้อมและแสดงความเห็นอกเห็นใจเหมือนกัน การใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบเพื่อแสดงความขาดแคลน การใช้กลวิธีทางเนื้อหา ได้แก่ การยกตัวอย่าง การทำทานและผลของทานของบุคคลสำคัญทางศาสนา การพรรณนารายละเอียดความขาดแคลน การอ้างหลักธรรม การแทรกอารมณ์ขัน บทบาทในเพลงบอกบุญมีทั้งบทบาทในด้านการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่ในสังคม บทบาทด้านการให้ความหวังเพื่อชดเชยสิ่งที่ขาดแคลน บทบาทด้านการสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน บทบาทด้านการเป็นสื่อพื้นบ้าน และบทบาทด้านการให้ความบันเทิง

ในขณะที่ ดนัย ชาทิพอด (2548) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของบทร้องประกอบพิธีกรรมเหยาของชาวกูยไท วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมและศึกษาบทบาทของบทร้องประกอบ พิธีกรรมเหยาของชาวกูยไทในเขตอำเภอพรรณานิคม อำเภอมะนัง จังหวัดสกลนคร และอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม การวิจัยพบว่า “พิธีเหยา” แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ พิธีกรรมเหยารักษาผู้ป่วยและพิธีกรรมเหยาเลี้ยงผี ซึ่งทุกพิธีกรรมจะมีบทร้องเป็นองค์ประกอบสำคัญ บทร้องมีบทบาทนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลในการรักษาโรคโดยเฉพาะบทบาทในการเป็นเครื่องมือค้นหาสมุญฐานของ

โรค วินิจฉัยอาการเจ็บป่วย บอกวิธีการแก้ไขและรักษา และที่สำคัญที่สุดคือบทบาทในการให้กำลังใจคนป่วย นอกจากนี้พิธีกรรมเขายังมีลักษณะเด่น 3 ประการ ซึ่งแสดงอัตลักษณ์ของชาวผู้ไท คือ ความเชื่อเรื่องผีใต้ผืนดิน ภาษาผู้ไท และดนตรี ทำนองผู้ไท

ส่วนภรณ์ยุ ขำน้ำคู้ (2560) ได้ศึกษาเรื่องปฏิภาณทางภาษาเชิง"สองแง่สองง่าม" ในคำร้องเพลงลูกทุ่งไทย มุ่งจะศึกษาใช้ปฏิภาณทางภาษาเชิงสองแง่สองง่ามในคำร้องเพลงลูกทุ่งไทย เปรียบเทียบการใช้ปฏิภาณทางภาษาเชิงสองแง่สองง่ามในคำร้องเพลงลูกทุ่งไทยที่ต่างสมัยกัน และวิเคราะห์วัฒนธรรมทางเพศวิถีที่สะท้อนผ่านภาษาเชิงสองแง่สองง่ามในคำร้องเพลงลูกทุ่งไทย ผลการวิจัยพบว่าการใช้ปฏิภาณทางภาษาเชิงสองแง่สองง่ามในคำร้องเพลงลูกทุ่งไทยแต่ละยุคมีความแตกต่างกันเพราะได้รับอิทธิพลโลกาภิวัตน์และโดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถแสดงศิลปะ ของตนอย่างเสรีมากขึ้นและปราศจากการควบคุมจากภาครัฐ ในวัฒนธรรมทางเพศวิถีพบว่า ภาพลักษณ์และพฤติกรรมทางเพศ สถานที่ และความเชื่อเรื่องเพศ สะท้อนอำนาจของฝ่ายชายหรือสังคมปิตาธิปไตย ที่สังคมอนุญาตให้เป็นผู้เริ่มปฏิบัติการทางเพศตั้งแต่ฝากรักไปจนถึงการร่วมเพศ อย่างไรก็ตาม ในหลาย ๆ บทเพลงโดยเฉพาะยุคกลางและยุคปัจจุบันก็พบว่าฝ่ายหญิงท้าทายสังคมปิตาธิปไตยซึ่งฝ่ายหญิงเป็นผู้เริ่มปฏิบัติการทางเพศก่อน ดังนั้น ในบางแง่ของเพลงลูกทุ่งไทยกำลังยกระดับความเท่าเทียมกันทางเพศวิถีหญิงชายไทย

2) งานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านจ้วง

งานวิจัยที่ศึกษาเพลงพื้นบ้านของชาวจ้วงพบว่า Lu Xiaosong (2561) ได้ศึกษาเนื้อเพลงของเพลงพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง และวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง โดยใช้แนวคิดเพลงพื้นบ้านและภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรม แบ่งเพลงพื้นบ้านเป็น 6 ประเภท ได้แก่ ประเภทความรัก ประเภทขนบธรรมเนียมประเพณี ประเภทการทำงาน ประเภทธรรมชาติ ประเภทข้อร้องเรียน ประชดประชัน และประเภทปฏิกายณ์ ด้านการวิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคมที่ปรากฏในบทเพลงพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงทั้งหมดมี 5 ด้าน ได้แก่ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านสถานะทางสังคม ด้านวัฒนธรรมในสังคม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม และด้านบุคลิกลักษณะนิสัยคนในสังคม

นอกจากนี้ Ni Xu และ Khomkrich Karin (2020) ยังได้ศึกษาประวัติเพลงเหลียวในเมืองผิงกั๋วฉวนตลกวงสี่ ประเทศจีน โดยใช้ทฤษฎีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมพบว่า ก่อนปี 1,400 มีตำนานเกี่ยวกับที่มาของเพลงเหลียวมากมาย และเริ่มมีความเป็นรูปแบบมาตรฐานในช่วงปี ค.ศ. 1950 และเจริญรุ่งเรืองมากในช่วงนี้ จนถึงปี ค.ศ. 1980 เนื่องจากมีความมั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจ แต่ในปี ค.ศ. 1980-2000 มีวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกเข้ามาจึงทำให้เพลงเหลียวได้รับความนิยมน้อยลง จนรัฐบาลจีนหาวิธีการในการอนุรักษ์และฟื้นฟู หน้าที่ทางสังคมและสถานะของเพลงเหลียวเริ่มอ่อนแอลงเรื่อย ๆ ทำให้เพลงเหลียวต้องการการปกป้องและการสืบทอดอย่างเร่งด่วน (Ni Xu และ Khomkrich Karin, 2021) เพื่อวิเคราะห์หาลักษณะเฉพาะของเพลงเหลียวโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางดนตรีวิทยา พบว่า เพลงเหลียวใช้กลุ่มเสียง 5 เสียง มีผู้ขับร้องสองคน ขับร้องเป็นสองแนว โดยผู้ชายร้องแนวบนและผู้หญิงร้องแนวล่าง เป็นการร้องโต้ตอบกัน ใช้ฉันทลักษณ์กลอนแบบชาวจ้วงคือ 1 บท มี 4 วรรควรรคละ 5 คำ ใช้ภาษาจ้วงในการขับร้องและการร้องเพลงเหลียวให้เน้นเสียงธรรมชาติที่เปล่งออกมาจากปากและลำคอไม่ค่อยใช้เสียงก้องจึงไม่จำเป็นต้องฝึกแบบมี

อาชีฟ (Yang Yani, Truong Thi Hang, ชวน เพชรแก้ว และประจักษ์ สายแสง, 2021) ศึกษาลัทธิและความเชื่อของชาวจ้วงที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านเหลียวเกอ อำเภอฝิงกัว เมืองไปเซ่อ เขตปกครองตนเองกวางสีจ้วง สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่าลัทธิและความเชื่อของชาวจ้วงที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านเหลียวเกอ มี 4 ประการ ได้แก่ 1) ลัทธิของชาวจ้วง ประกอบด้วยลัทธิเมอและลัทธิซ็อง 2) ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเทวา 3) ความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ 4) ความเชื่อเรื่องผี

3) งานวิจัยเกี่ยวกับเพลงอื่น ๆ

จากการสำรวจพบงานวิจัยเกี่ยวกับเพลงในอื่น ๆ ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้ พศิน ศรีพนารัตนกุล (2558) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การสื่อความหมายในเพลงชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการสื่อความหมายในเพลงชาติ และเพื่อวิเคราะห์อุดมการณ์ที่ปรากฏในเพลงชาติของประเทศสมาชิกอาเซียนฉบับปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ในเพลงชาติฉบับปัจจุบันของประเทศสมาชิกอาเซียนมีการสื่อความหมายด้วยวัจนกรรมบรรยายมากที่สุด ซึ่งพบว่าปรากฏในเนื้อเพลงเพลงชาติของทุกชาติ ใช้ในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับดินแดน เพื่อให้มวลชนเกิดภาพของดินแดนที่ตรงกัน รองลงมาคือ วัจนกรรมชี้แนะ เพื่อชักชวนให้ประชาชนร่วมกันสร้างความสามัคคีและพัฒนาชาติบ้านเมือง รวมถึงการวิงวอนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้คุ้มครองประมุขแห่งรัฐและสั่งสอนให้เคารพเชื่อฟังบรรพบุรุษ นอกจากนี้ ยังพบการใช้วัจนกรรมให้คำมั่น วัจนกรรมประกาศ และวัจนกรรมแสดงออก ตามลำดับ และพบว่ามีสื่อความหมายด้วยการใช้โวหารภาพพจน์ประเภทสัมผัสพจน์หรืออนุนามนัยมากที่สุด เพื่อสร้างความเป็นพวกพ้องเดียวกัน รองลงมาคือ อติพจน์เพื่อสร้างอารมณ์และความรู้สึกให้ประชาชนระลึกถึงความเสียสละของบรรพบุรุษอุปลักษณ์เพื่อให้ความหมายของดินแดนที่ตนเป็นเจ้าของ และไม่พบการใช้บุคลาธิษฐาน สัทพจน์ และปฏิวาทะ

2) อุดมการณ์ที่ปรากฏในเพลงชาติของประเทศสมาชิกอาเซียนฉบับปัจจุบันมีความหลากหลายโดยภาพรวมของเพลงชาติฉบับปัจจุบันของประเทศสมาชิกอาเซียนนั้น พบอุดมการณ์ความเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอันเดียวกันและอุดมการณ์ความรักและความเสียสละเพื่อแผ่นดิน มากที่สุดในจำนวนที่เท่ากัน รองลงมาคือ อุดมการณ์ความเป็นเอกราชและอิสรภาพ และยังพบอุดมการณ์ความศรัทธาต่อศาสนาและความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และอุดมการณ์ประกาศความยิ่งใหญ่ของดินแดน ตามลำดับ นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านจ้วงส่วนมากจะศึกษาตัวบทเพลง และใช้แนวคิดในทางด้านวัฒนธรรม ทำให้เข้าใจถึงวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมของชาวจ้วง การศึกษาในด้านดนตรีจะวิเคราะห์กลุ่มเสียง การเคลื่อนไหวของทำนอง การร้องสองแนว ฉันทลักษณ์ ทักษะการร้องเพลง ก็ทำให้รู้จักลักษณะและรูปแบบของเพลงพื้นบ้านจ้วง จากงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยปรากฏว่ายังไม่มีการวิจัยศึกษาเพลงพื้นบ้านจ้วงโดยใช้คติชนวิทยา และไม่ได้ศึกษาเพลงพื้นบ้านใหม่ที่ร้องเล่นกันในเมืองที่ใหญ่และทันสมัย

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เป็นแนวคิดการศึกษาหลักของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยจะรวบรวมและทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ซึ่งประกอบด้วยหนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความและเอกสารเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากการศึกษาสามารถแบ่งประเด็นได้ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) เอกสารเกี่ยวกับความหมายของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ 2) เอกสารเกี่ยวกับลักษณะของอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ และ 3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 เอกสารเกี่ยวกับความหมายของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

จากการสำรวจเอกสารที่รวบรวมมาทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อทำความเข้าใจความหมายของ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ อาจต้องทำความเข้าใจทั้งความหมายของอัตลักษณ์และความหมายของชาติพันธุ์ก่อน จึงสามารถเข้าใจไปถึงความหมายอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการศึกษาความหมายดังนี้ 1) ความหมายของอัตลักษณ์ และ 2) ความหมายของชาติพันธุ์

2.2.1.1 ความหมายของอัตลักษณ์

แนวคิดทฤษฎีในการศึกษาศึกษาอัตลักษณ์มีหลากหลาย ดังเช่น มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ นักวิชาการสนใจศึกษาอัตลักษณ์ตั้งแต่ทศวรรษ 1950 การให้ความหมาย อัตลักษณ์จึงมีความแตกต่างกันตามแนวคิดศึกษาและกาลเวลา ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายอัตลักษณ์และแนวคิดทำความเข้าใจความหมายของอัตลักษณ์ ดังนี้

ประสิทธิ์ ลิปรีชา (2547: 32-33) ได้นำเสนอว่า อัตลักษณ์มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน ซึ่งมีความหมายว่า “เหมือนกัน” ตามความหมายของภาษาอังกฤษ อัตลักษณ์มีความหมายสองนัยยะด้วยกัน คือความเหมือนและความเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไป

ในขณะที่จุฑาพรรธ พดุงชีวิต (2550: 4) ได้นิยามว่าอัตลักษณ์นั้น แท้จริงคือเรื่องของภาพลักษณ์ของตัวตนของมนุษย์เรา (images of oneself) ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม (social interaction) และเป็นความเข้าใจทั้งในระดับที่เรามีต่อตัวเองและในลักษณะที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมตลอดชั่วชีวิตของเรา

ส่วนปฐม หงษ์สุวรรณ (2552: 39) เห็นว่าอัตลักษณ์นั้นแท้จริงก็คือเรื่องของภาพลักษณ์ของตัวตนของมนุษย์เรา (images of oneself) ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม และเป็นความเข้าใจในระดับที่เรามีต่อตัวเองและในลักษณะที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม

ในทางเดียวกัน อีริก อีริกสัน (E.Erikson อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2555: 44) ได้นิยามว่า “อัตลักษณ์หมายถึงความเป็นตัวของตัวเองที่คงตัวเหมือนเดิมและมีลักษณะร่วมบางอย่างที่สำคัญร่วมกับคนอื่น”

นอกจากนี้ ศิริพร ภักดีผาสุข (2561: 2-6) ได้อธิบายว่าอัตลักษณ์ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Identity” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “idem” ซึ่งแปลว่า “the same” (เหมือนกัน) “Identity” เกี่ยวข้องกับลักษณะหรือคุณสมบัติเฉพาะที่คงเดิมและโดดเด่นซึ่งทำให้

สามารถจำแนกและระบุบุคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ หากกล่าวอย่างกว้าง ๆ อัตลักษณ์ (Identity) คือ ลักษณะที่บ่งบอกเกี่ยวกับตัวตนว่า “ฉันเป็นใคร” แต่จริง ๆ แล้ว ให้คำจำกัดความ “อัตลักษณ์” จะไม่ใช่เรื่องง่าย ซึ่งหนังสือเล่มนี้ได้ยกตัวอย่าง การนิยามความหมายจากนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ เบนเวลล์ และ สต็อก (Benwell and Stokoe) บูชลท์ซ์ และ ฮอลล์ (Bucholtz and Hall) คีตต์ และ ทีเกิล (Kidd and Teagle) เจนกินส์ (Jenkins) อีริกสัน (Erikson) บาร์เกอร์ (Barker) บาสโตส และ เดอ โอลิเวอิรา (Bastos and de Oliveira) ปรากฏว่าประเด็นหลักที่สอดคล้องกันคือ อัตลักษณ์ เกี่ยวข้องกับ “การนิยามความหมายของตัวตน” และ “การจัดตำแหน่งแห่งหนให้แก่ตัวตน”

ในหนังสือเล่มนี้ ศิริพร ภักดีผาสุก (2560) ยังได้ประมวลความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์เพื่อให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับอัตลักษณ์ ซึ่งคำเหล่านี้บางคำใช้เกือบจะเป็นคำพ้องความหมายกับ “Identity” ส่วนกาญจนา แก้วเทพ (2555) ก็ได้แสดงความคิดเห็นคล้ายกันว่า เนื่องจากความหมายหลากหลายของการศึกษาอัตลักษณ์ ทำให้เกิดคำศัพท์หลายคำที่บ่งระบุถึง สิ่งเดียวกัน แต่ใช้ชื่อต่างกัน เช่น คำว่า subject subjectivity individual individuality personality และ self agency เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลเหล่านี้มีคุณค่าสำหรับทำความเข้าใจอัตลักษณ์เป็นอย่างมาก

นักคิดสำนักหลังสมัยใหม่นิยมอย่างมิเชล ฟูโกต์ (Michael Foucault, ม.ป.ป. อ้างถึงในจุฬาพรธรรพ์ ผดุงชีวิต, 2550: 206-207) มีมุมมองเกี่ยวกับอัตลักษณ์ว่า “ไม่เชื่อว่าจะมีปัจจัยหรืออิทธิพลที่สำคัญใด ๆ ที่สามารถกำหนดอัตลักษณ์หรือความรู้สึกว่า เราเป็นใคร รวมทั้งไม่เชื่อว่าเราจะเป็นผลมาจากปัจจัยทางชีวภาพ (biological factors) หรือปัจจัยทางสังคม (social factors) ใด ๆ ก็ตาม” สิ่งที่มีมนุษย์มองตนเองและคนอื่น ๆ นั้นได้รับการหล่อหลอมปรุงแต่งจากวาทกรรมหรือหนทางของการมอง การอธิบาย และการขบคิดเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ

ดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ทบทวนการนิยามความหมายจากนักวิชาการต่าง ๆ และได้เรียนรู้คำที่เกี่ยวข้องกับคำว่าอัตลักษณ์ ได้ทำความเข้าใจความหมายของอัตลักษณ์มากขึ้น กล่าวโดยสรุปแล้วอัตลักษณ์ยากที่จะนิยามความหมายตายตัว แต่ก็สามารถเข้าใจอย่างคร่าว ๆ ว่า อัตลักษณ์เป็นความสำนึกในตัวตน การที่มองว่าเราเป็นใคร เรามีความเหมือนกันอย่างไร และเราต่างกับคนอื่นอย่างไร มีลักษณะซับซ้อน ว่าด้วยเป็นสิ่งที่เลือกจะแสดงออกได้ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอลักษณะของอัตลักษณ์ในบทต่อไป

2.2.1.2 ความหมายชาติพันธุ์

ชาติพันธุ์หมายความว่าอะไรก็ไม่ใช่อุปสรรคที่อธิบายได้ง่ายเช่นกัน เพราะว่าชาติพันธุ์แปลจากภาษาต่างประเทศมีคำที่มีความคล้ายกันไม่น้อย อย่างเช่น Races Ethnic Groups และ Nation เป็นต้น นอกจากนี้แล้วตามการแบ่งแยกของนักวิชาการที่ต่างกัน ความหมายของคำว่าชาติพันธุ์ก็มีความเปลี่ยนแปลงมาตลอด ผู้วิจัยจึงรวบรวมหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์ รวมถึงการเปรียบเทียบคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน เพื่อทำความเข้าใจความหมายของชาติพันธุ์ ดังนี้

บาร์ธ (Barth, 1969 อ้างถึงในสุเทพ สุนทรเกสัช, 2548: 31) ได้นำเสนอว่า นักมานุษยวิทยาได้นิยามหรือให้ความหมายกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 แนวว่าเป็น

- 1) กลุ่มที่ส่วนใหญ่สร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่ตัวเอง
- 2) กลุ่มที่มีระบบคุณค่าทางวัฒนธรรมพื้นฐานร่วมกัน

3) กลุ่มที่สร้างเครือข่ายการสื่อสารติดต่อและปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

4) กลุ่มที่สมาชิกภาพได้มาโดยการกำหนดตัวเอง และโดยคนอื่นเป็นผู้กำหนด ซึ่งประกอบเป็นเกณฑ์กำหนดที่แตกต่างจากเกณฑ์กำหนดอื่น ๆ ในระบบเดียวกัน

ต่อจากนั้นสุเทพ สุนทรเณสัช (2548: 14-17) ได้นำเสนอความหมายแตกต่างระหว่างคำว่า เชื้อชาติ (Races) กลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Groups) และประชาชน (Nation) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า 3 คำนี้อยู่ในความคิดเดียวกัน มีลักษณะคล้ายคลึงต่าง ๆ ร่วมกัน สำหรับลักษณะร่วมกันที่สำคัญคือ ความเกี่ยวกับการมีการสืบเชื้อสายและบรรพบุรุษร่วมกัน ในทั้งสามคำจะพบความหมายร่วมกันเกี่ยวกับความคิดทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ตำนานปรัมปราเกี่ยวกับอดีต ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีของกลุ่มชน และความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ใช้กำหนดกลุ่ม ซึ่งอาจจะเป็นภาษา เครื่องแต่งกาย และจารีตประเพณี ดังนั้นกลุ่มชนจึงถือได้ว่าเป็น ประชาคมการสืบเชื้อสายและวัฒนธรรม

นอกจากนี้สุเทพ สุนทรเณสัชยังได้อธิบายคำว่า “Ethnic” มาจากภาษากรีก “ethnos” มีความหมายเกี่ยวพันกับคำว่า “Nation” ในภาษาอังกฤษสมัยใหม่ กล่าวคือ “ชาติพันธุ์” (Ethnic) ได้เข้ามาในภาษาอังกฤษมีความหมายเกี่ยวกับ “คนต่างชาติ” พจนานุกรมอ็อกซ์ฟอร์ดอธิบายว่า “Ethnic” มีความหมายเกี่ยวกับคนนอกศาสนา แต่จริง ๆ แล้วภาษากรีก “ethnos” มีความหมายเกี่ยวกับชาติหรือประชาชาติ เมื่อ “Ethnic” เข้ามาอยู่ในคำภาษาอังกฤษก็หมายถึงคนต่างชาติและคนนอกศาสนาตลอด ตั้งแต่คริสต์วรรษที่ 19 เป็นต้นมา ความหมายเกี่ยวกับคนนอกศาสนาจึงค่อย ๆ หายไป ความหมายของ “Ethnic” ก็ได้นิยามที่เกี่ยวกับเชื้อชาติมาโดยตลอด นอกจากนี้แล้วหนังสือเล่มนี้ยังทำให้มองเห็นว่า ความหมายของชาติพันธุ์ (Ethnic) มีการพัฒนามาเรื่อย ๆ จากความหมายที่ว่า เป็นชนกลุ่มน้อยและกลุ่มย่อยที่อยู่ในบริเวณชายขอบของสังคม ซึ่งเป็นกลุ่มที่คาดหวังว่าจะได้รับการผสมกลมกลืนที่กำลังจะสูญสลายไป หรือยังคงหลงเหลืออยู่ในลักษณะที่ผิดแผกและเป็นปัญหา กลายเป็นส่วนประกอบสำคัญของสังคม

การแบ่งเกณฑ์องค์ประกอบสำคัญของความเป็นประชาคมทางชาติพันธุ์ตามรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) การมีชื่อร่วมกัน
- 2) ตำนานปรัมปราเกี่ยวกับกำเนิดและการสืบเชื้อสายร่วมกัน
- 3) การมีประวัติศาสตร์ร่วมกัน
- 4) การมีวัฒนธรรมร่วมกัน
- 5) การมีอาณาเขตร่วมกัน
- 6) การมีความสำนึกเป็นหนึ่งเดียวกัน

ส่วนเถียน เซียน (田研, 2015) ก็ได้นำเสนอคล้ายกันว่า “ชาติพันธุ์” นักวิชาการส่วนมากจะเข้าใจตาม คำว่า “Ethnic” เป็นศัพท์ภาษาอังกฤษมาจากภาษากรีก ethnos มีความหมายว่า มีบรรพบุรุษหรือสายเลือดเดียวกัน หลังจากนั้นได้ผสมกับภาษาอังกฤษกลายเป็นคำว่า Ethnic group กลุ่มชาติพันธุ์ นำเสนอว่าในช่วงเวลาที่ยาวนานคำว่า “Ethnic” มีความหมายว่า คนนอกศาสนา (heathen) จนถึงศตวรรษที่ 19 นักวิชาการทางตะวันตกจึงใช้คำว่า Race แทน Ethnic ทำให้ในช่วงนั้นสองคำนี้มีความหมายเหมือนกัน จนถึงศตวรรษที่ 20 จึงพยายามแยกความแตกต่าง Race จาก Ethnic group โดยใช้เส้นขีดทางกายภาพและวัฒนธรรม

ในขณะที่ หลิน หย่าหัว (林耀华 อ้างถึงใน 田阡, 2015) ก็ได้นำเสนอว่า เนื่องจากคำว่า “Ethnic group” กับ “nation” ในความหมายคล้ายกัน จนเคยมีช่วงหนึ่งมีบางคนเข้าใจว่าสองคำนี้มีความหมายเหมือนกัน หลังจาก 2 คำนี้เข้ามาในประเทศจีนแล้วทั้งสองคำนี้ก็แปลว่า “民族” เช่น ประเทศจีนก็แปลว่า “中华民族” กลุ่มชาติพันธุ์ก็แปลว่า “民族” ที่จริงแล้วชนกลุ่มน้อยทั้งหมดในประเทศจีนก็เรียกได้ว่าเป็นชาติพันธุ์ ถ้าเป็นระดับประเทศจึงควรใช้คำว่า “nation” ซึ่งเมื่อ “民族” แปลเป็นภาษาไทยแล้วจะนิยมใช้คำว่า “ชนชาติ” ดังนั้น หลายคนคงได้ยินบ่อยครั้งคำว่าชนชาติจ้วงจริง ๆ แล้วชนชาติจ้วงนั้นมีความหมายตรงกับชาติพันธุ์จ้วง ซึ่ง สตีวาน ฮาร์เรล (Stevan Harrel, ม.ป.ป. อ้างถึงใน 罗树杰、徐杰舜, 2005: 44) ก็อธิบายให้เห็นว่า “nation” ในภาษาอังกฤษมีความหมาย เช่น ประเทศ ประชาชนและชนชาติ ต้องทำความเข้าใจความหมายแตกต่างระหว่าง “Ethnic group” กับ “nation” ซึ่ง “nation” ในภาษาอังกฤษจะมีความหมายสองนัย ได้แก่ state และ government แต่ “Ethnic group” ไม่ได้บ่งชี้ถึงประเทศหรือรัฐ แนวคิดเดียวกัน เพีย เสี่ยวทง (费孝通, 1995) จึงได้นำเสนอว่าชาติพันธุ์ (Ethnic group) ไม่ได้ถูกกำหนดมีอาณาเขตพื้นที่ที่แน่นอน ดังนั้นชาติพันธุ์จึงเป็นคำที่ครอบคลุมถึงกลุ่มคนที่กว้างกว่า

ส่วนจาง ไท่หยาง (张海洋, 1995) ก็มีความคิดเห็นคล้ายกันและได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการแบ่งเกณฑ์ตามวัฒนธรรมน่าจะใช้คำว่า “ชาติพันธุ์” ถ้าแบ่งเกณฑ์ตามการเมืองควรจะใช้คำว่า “ชาติ” หรือ “ประเทศ” ซึ่งตรงกับความหมายว่า “กลุ่มคนในประเทศ” ภาษาไทยน่าจะใช้คำว่าประชาชน แต่มีนักวิชาการที่จีนเสนอว่าในการศึกษาทางวิชาการไม่ควรใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวเนื่องกับการเมือง ดังนั้น ประชาชนที่แบ่งตามวัฒนธรรมในประเทศจีนนั้นไม่ควรใช้คำว่า “56 ชนชาติ” น่าจะใช้คำว่า “56 ชาติพันธุ์” เมื่อสำรวจความหมายที่ศึกษาแล้ว ผู้วิจัยเห็นด้วยกับความคิดเห็นของนักวิชาการข้างต้น จึงใช้คำว่าชาติพันธุ์จ้วงมานิยามชาวจ้วงที่มีวัฒนธรรมร่วมกัน

นอกจากนี้แล้ว ปฐม หงษ์สุวรรณ (2552: 5) ยังได้นำเสนอว่า เรียกชาวไทที่ยังคงอาศัยอยู่บนที่ราบระหว่างภูเขาสูงทางเหนือของลาวและเวียดนามว่า “ชนเผ่า” เพราะเขาไม่เคยก่อตั้งรัฐขึ้น ส่วนชาวไทที่เดินทางมาถึงที่ราบลุ่มและจัดตั้งรัฐต่าง ๆ ขึ้น นับว่ามีพัฒนาการทั้งทางด้านวัฒนธรรมและการเมืองอีกระดับหนึ่ง และแกรนท์ อีแวนส์ (Grant Evans, 2549: 2) ก็ได้นำเสนอว่า “ไท” หรือ “ชนชาติไท” จึงเป็นชาติพันธุ์หนึ่งในภูมิภาคนี้ที่มีบทบาทความสำคัญทั้งทางประวัติศาสตร์และอารยธรรมที่สืบทอดกันมายาวนาน ส่วนคำว่า “ชนชาติไท” หรือ “ชนชาติไต” ในมุมมองของนักวิชาการของจีนคือเจาะจงหมายถึงชนชาติส่วนน้อยที่อาศัยอยู่ในจีนซึ่งแยกเป็นสาขาอีกต่อไปได้ ส่วนยศ สันตสมบัติ (2556: 153) ได้นำเสนอว่า ถ้าชาติพันธุ์ หมายถึง กลุ่มคนที่พูดภาษาเดียวกัน หากบรรยายประวัติศาสตร์ความเป็นมาของภาษา กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของ กลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่มซึ่งพูดภาษานั้น ส่วนคำว่า ชนเผ่า ชนชาติ หรือกลุ่มชาติพันธุ์ จึงหมายถึงกลุ่มคนที่พูดภาษาเดียวกัน ถึงแม้ว่านักวิชาการรุ่นหลังจะมีความขัดแย้งกับความคิดเห็นนี้ก็ตาม ได้ทำให้มองเห็นถึงคำว่า ชนเผ่า ชนชาติ และชาติพันธุ์ มีจุดร่วมที่แยกออกจากกันได้ยาก

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่านักวิชาการจีนและนักวิชาการไทยมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่า การตั้งรัฐและการมองเป็นระดับประเทศจะบ่งชี้ไปถึงคำว่า “ชาติ” การนิยามคำว่าชาติพันธุ์จะเน้นที่วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และอารยธรรม ซึ่งในประเทศจีนเมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว คำว่าชนชาติจะเข้าใจไปถึงเกณฑ์การเมือง ชาติพันธุ์จะเข้าใจไปถึงวัฒนธรรม ด้วยเหตุดังกล่าวใน

วิทยานิพนธ์นี้จะใช้คำว่าชาติพันธุ์จ้วง ยกเว้นเมื่อกล่าวถึงเขตปกครองซึ่งเป็นคำที่ได้จากการบริหาร การเมืองจะใช้คำว่าเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วง

นอกจากนี้ ยศ สันตสมบัติ (2556: 153-155) ยังได้นำเสนอตามความคิดเห็นหลักของ นักวิชาการแต่ละรุ่นว่า ช่วงแรกนักวิชาการบางท่านนิยามว่า “กลุ่มชาติพันธุ์” หมายถึงกลุ่มคนที่พูด ภาษาเดียวกัน เป็นหน่วยทางสังคมการเมืองและระบบเครือญาติเดียวกัน ผ่านประสบการณ์ทางประ วัติศาสตร์ชุดเดียวกัน และแบบแผนทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน แต่ปัจจุบันเริ่มเป็นที่ยอมรับกันมาก ขึ้นว่า กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงภาษาที่ตนใช้อยู่ตลอดเวลา และในทางตรงข้าม ภาษาที่กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งใช้ อาจมีความคงทนถาวรข้ามการเวลาอันยาวนานก็เป็นได้เช่นเดียวกัน เหตุนี้เอง ความเป็นชาติพันธุ์จึงมิใช่อะไรบางอย่างที่สำเร็จรูปและมีข้อกำหนดตายตัว ราวอย่างตายตัว หากแต่เป็นการจงใจเลือกที่จะบ่งชี้ตนเองกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในเวลาใดเวลาหนึ่ง

จากการรวบรวมและทบทวนความหมายของคำว่า ชาติพันธุ์ ที่นักวิชาการหลากหลาย ท่านได้นิยามไว้ ผู้วิจัยได้เรียนรู้ความเป็นมาและความหมายของคำว่า “Ethnicity” และได้ทำความเข้าใจ คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “ชาติพันธุ์” มากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยได้นำความรู้ดังกล่าวมาเชื่อมโยง กับชาติพันธุ์จ้วงที่จะศึกษาในครั้งนี้ อาจสรุปได้ว่าการทำความเข้าใจคำว่า “ชาติพันธุ์” (Ethnicity) ต้องศึกษาและติดตามผลงานวิจัยของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ซึ่งแม้จะมีการถกเถียงกันมาบ้าง แต่ ทุกวันนี้ค่อนข้างจะเห็นตรงกันว่า ชาติพันธุ์คือ กลุ่มคนที่มีความร่วมกันกันในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เชื้อสายและบรรพบุรุษร่วมกัน และมีความสำนึกเป็นหนึ่งเดียวกัน และมีลักษณะที่ว่าไม่ แนนอนตายตัว ไม่กำหนดอาณาเขต

2.2.2 เอกสารเกี่ยวกับลักษณะของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

ผู้วิจัยหลังจากทบทวนความหมายของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์แล้ว ปรากฏว่าอัตลักษณ์ ทางชาติพันธุ์รวมทั้งลักษณะของอัตลักษณ์และลักษณะของชาติพันธุ์ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าลักษณะของ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มี 5 ประเด็น ดังนี้ 1) อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มีลักษณะเป็นกระบวนการมีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา 2) อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์สามารถพิจารณาตามลักษณะวัฒนธรรม 3) อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่คนในสังคมจงใจเลือกเพื่อนำเสนอ 4) อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการยอมรับ ทั้งสองฝ่าย และ 5) อัตลักษณ์ชาติพันธุ์กับอัตลักษณ์ทางสังคมทับซ้อนกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอให้ เห็นรายละเอียดตามประเด็นต่าง ๆ ข้างต้นดังต่อไปนี้

1) อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มีลักษณะเป็นกระบวนการมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด

ในส่วนของลักษณะอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มีลักษณะเป็นกระบวนการมีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ได้มีนักวิชาการต่าง ๆ แสดงทัศนะในประเด็นดังกล่าว ไว้ดังนี้ ชูตินธรา วัฒนกุล (2537: 13-15) นำเสนอว่า ชาติพันธุ์ (Ethnicity) ซึ่งมีลักษณะเป็นกระบวนการสร้างความ แตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ส่งผลให้เกิดอัตลักษณ์และการต้องการธำรงรักษาความเป็นกลุ่มชาติ พันธุ์ไว้

ส่วนปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี (2546: 8) ก็นำเสนอคล้ายกันว่า การศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่แยกออกจากการวิเคราะห์กระบวนการรับเอาหรือถูกทำให้มีอัตลักษณ์ อัตลักษณ์ ทางชาติพันธุ์มีลักษณะเป็นกระบวนการ (process) มากกว่าว่าคุณลักษณะที่ถาวรและตายตัว (trait)

ในขณะที่ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (2547: 6) ให้ความคิดเห็นคล้ายกันว่า ลักษณะอัตลักษณ์มิใช่สิ่งที่เกิดจากธรรมชาติหรือสายโลหิต หากเป็นกระบวนการที่เกิดจากการหล่อหลอม ก่อรูปขึ้นจากวิถีการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

ความคิดเห็นดังกล่าวคล้ายกันกับกาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2555: 44) กล่าวว่า อัตลักษณ์นั้น มิใช่ “ผลผลิต” (product) ที่มีแก่นแกนสารัตถะที่คงที่ หากทว่า “อัตลักษณ์” นั้น เป็นกระบวนการ (process) ที่มีพลวัตเปลี่ยนแปลง และมีหลายโฉมหน้า (Multi-faceted) แล้วแต่ในแต่ละบริบท เป็นต้น

ทั้งนี้ความคิดเห็นข้างต้นสอดคล้องกับกับความคิดเห็นกับเอ็ดมัน ลีชหรือเฟรดริก บาร์ท (Edmund Leach หรือ Frederik Barth, ม.ป.ป. อ้างถึงในปฐม หงษ์สุวรรณ, 2561) ได้เสนอว่า ลักษณะทางชาติพันธุ์มิใช่สิ่งที่เกิดจากธรรมชาติ หรือสายโลหิต หากเป็นกระบวนการที่เกิดจากการหล่อหลอม ก่อรูปขึ้นจากวิถีการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

นอกจากนี้แล้วภิญญา เพ็ญฟูสกุล (2561: 87) ก็เสนอว่า ในทางปฏิบัติ อัตลักษณ์และอัตลักษณ์บุคคลซ้อนทับกันอยู่ คุณสมบัติสำคัญที่สุดของอัตลักษณ์คือลักษณะการโยกย้ายตำแหน่งแห่งที่ ซึ่งหมายถึงการไม่อาจถูกตรึงติดกับคุณสมบัติบางอย่างที่ตายตัวหยุดนิ่ง

2) อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์สามารถพิจารณาตามลักษณะวัฒนธรรม

ในประเด็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์สามารถพิจารณาตามลักษณะวัฒนธรรม นักวิชาการต่างประเทศและในประเทศก็ได้แสดงความคิดเห็นคล้ายกัน ดังนี้ เฟรดริก บาร์ท (Frederic Barth, 1969 อ้างถึงในปฐม หงษ์สุวรรณ, 2561) กล่าวถึง การศึกษากลุ่มชาติพันธุ์พบว่า ลักษณะเฉพาะในแต่ละกลุ่มนั้นมิใช่วัตถุทางวัฒนธรรม แต่เป็นเรื่องของอาณาเขตทางชาติพันธุ์ (Ethnic Boundary) โดยเสนอว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งรกรากอยู่ในบริเวณเดียวกันจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะของการแบ่งอาณาเขต อาณาเขตทางชาติพันธุ์สามารถพิจารณาได้จากลักษณะทางวัฒนธรรม

ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับโรเบิร์ต (Robert Levine, ม.ป.ป. อ้างถึงใน ปฐม หงษ์สุวรรณ, 2561) นิยามว่า ความหมายของ “กลุ่มชาติพันธุ์” แฝงอยู่ในแนวคิดเกี่ยวกับ “วัฒนธรรม” (culture) ซึ่งมองว่ากลุ่มชนมีวัฒนธรรมร่วมกันและมินัยว่า 1) มีหน่วยซึ่งมีชื่อเรียกเดียวกันไม่ว่าจะโดยสมาชิกที่อยู่ในหน่วยนั้น หรือสมาชิกหน่วยที่อยู่ใกล้ ๆ หรือนักวิชาการ 2) หน่วยดังกล่าว หรือวัฒนธรรม (a culture) คือ กลุ่มประชากรที่มีพรมแดนทางสังคมกันจากกลุ่มอื่น และมีภาษา โครงสร้างเศรษฐกิจและการเมืองที่สามารถแยกแยะได้จากหน่วยอื่น หรือวัฒนธรรมอื่น 3) หน่วยดังกล่าวมีคุณลักษณะเป็นระบบ ซึ่งแต่ละส่วนสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ส่วนยศ สันสมบัติ (2543: 20) ได้ นิยามความหมายของกลุ่มชาติพันธุ์ว่า หมายถึงกลุ่มคนที่พูดภาษาเดียวกัน เป็นหน่วยทางสังคม การเมือง และระบบเครือญาติเดียวกัน ผ่านประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ชุดเดียวกัน และมีแบบแผนทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน จึงเห็นได้ว่าชาติพันธุ์มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอย่างมาก

นอกจากนี้ เอ็ดมัน ลีช (Edmund Leach, ม.ป.ป. อ้างถึงใน ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2547: 6) ได้เสนอว่า ลักษณะทางชาติพันธุ์มิใช่สิ่งที่เกิดจากธรรมชาติ หรือสายโลหิต หากเป็นกระบวนการที่เกิดจากการหล่อหลอมก่อกำเนิดขึ้นจากวิถีการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งนำมาสู่การศึกษาเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ควมมีสำนึกชาติพันธุ์ และพรมแดนทางชาติพันธุ์ ซึ่งมีได้เกิดมาจาก

ลักษณะทางพันธุกรรม หากแต่อาศัยการเลือกหยิบยกลักษณะทางวัฒนธรรมบางอย่าง เช่น ภาษา การแต่งกายอาหาร บ้านเรือน ขนบธรรมเนียม มาเป็นเส้นแบ่งแยกความแตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์ หนึ่งออกจากอีกกลุ่มหนึ่งลักษณะเหล่านี้สามารถแปรผันตามสถานการณ์ และเคลื่อนไหวได้เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป

จุฑาพรรษ์ พดุงชีวิต (2550: 3) วัฒนธรรมซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวกลางคั่นระหว่างธรรมชาติของมนุษย์และการหล่อหลอมบุคลิกภาพ (personality) ของคนคนหนึ่งไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอิทธิพลทางวัฒนธรรมในเรื่องของความเชื่อ ค่านิยม โลกทัศน์ ดังนั้น วัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์

ในขณะที่ อภิญา เพ็ญฟูสกุล (2561: 79) ก็เสนอว่าในแนวสัจนิยมเชิงวัฒนธรรมซึ่งเชื่อว่า ความเป็นชาติพันธุ์เป็นหน่วยทางสังคมที่มีแก่นแกนอยู่ที่ลักษณะดั้งเดิมทางวัฒนธรรมบางอย่าง เช่น การมีภาษา ความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรม อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่คนในสังคมจงใจเลือกเพื่อนำเสนอ

สำหรับประเด็นอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่คนในสังคมจงใจเลือกเพื่อนำเสนอก็นักวิชาการมีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันหลากหลาย ผู้วิจัยขอนำเสนอความคิดเห็นที่สนใจนำมาใช้ในการศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จั่วจ้ง ดังนี้

นิโคลัส แทป (Nicholas Tapp, 1969 อ้างถึงในยศ สันตสมบัติ, 2556: 154) ความเป็นชาติพันธุ์มีใช้อย่างไรบางอย่างที่ถูกกำหนดจากสายเลือดโดยกำเนิด หากแต่เป็นผลมาจากการจงใจเลือกกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มเลือกสรรประวัติศาสตร์ของตนเอง เลือกที่จะหยิบยกเอาเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านั้นกลายมาเป็นความจริง หรือเป็นประวัติศาสตร์ของชนกลุ่มในเวลาต่อมา

แนวคิดดังกล่าวคล้ายคลึงกับเจนกินส์ (Richard Jenkins, ม.ป.ป. อ้างถึงใน ประสิทธิ์ ลิปรีชา, 2547: 33) กล่าวไว้ว่า อัตลักษณ์มีสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวของมันเอง หรือกำเนิดขึ้นมาพร้อมกับคนหรือสิ่งของแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและมีลักษณะของความเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา

ส่วนยศ สันตสมบัติ (2551: 13) นำเสนอว่า อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ถูกมองในลักษณะที่เป็นยุทธวิธีในการนำเสนอตัวเองของกลุ่มชนต่าง ๆ ซึ่งเลื่อนไหลไปตามเงื่อนไข สถานการณ์ และผลประโยชน์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดข้างต้นสอดคล้องกับ ศิราพร ณ ถลาง (2559: 203) ที่อธิบายว่า เรื่องของอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เป็นเรื่องที่ซับซ้อนหลากหลายมิติตั้งที่นักมานุษยวิทยามองว่า การแสดงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เป็นเรื่องที่มีลักษณะอันเป็นพลวัต ขึ้นอยู่กับเจตนา ความจงใจ ความจำเป็น ผลประโยชน์ สถานการณ์ และบริบททางสังคมอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการยอมรับทั้งสองฝ่าย

ส่วนประเด็นอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการยอมรับทั้งสองฝ่าย ผู้วิจัยก็ได้รวบรวมความคิดเห็นจากนักวิชาการต่าง ๆ และเรียบเรียงความคิดเห็นสำคัญ ดังต่อไปนี้ ดวงกมล เวชวงศ์ (2553: 13) เสนอว่า อัตลักษณ์นั้นเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่าฉันคือใคร ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการปฏิสังสรรค์ระหว่างตัวเรากับบุคคลอื่นในสังคม โดยผ่านการมองตนเองและการที่คนอื่นมองเรา

ส่วนประชา สุวีรานนท์ (2558) กล่าวว่า อัตลักษณ์คือ การนิยามหรือให้คำจำกัดความแก่กลุ่มชนหนึ่ง ๆ และกระทำผ่านภาพเสนอ (representation) อันได้แก่ ภาษา วัตถุสิ่งของ รูปภาพ หรือถ้อยคำ การนิยามตัวเองนี้มี 2 แบบ คือ

1) อัตลักษณ์ด้านตรง หรือ positive identification คือรู้จักตัวเองจากสิ่งที่เหมือนกับตัวเอง อาจเหมือนโดยมีการยึดถือสัญลักษณ์บางอย่าง แบบแผนความประพฤติ ขนบธรรมเนียมประเพณี และผลประโยชน์บางอย่างร่วมกันก็ได้

2) อัตลักษณ์ด้านกลับ หรือ negative identification คือรู้จักตัวเองจากสิ่งที่ไม่ใช่ตัวเอง หรือจากนิยามที่ตนเองให้แก่ “คนอื่น” ตัวอย่างของการนิยามคนอื่นเพื่อกำหนดตนเอง

นอกจากนี้ ปฐม หงษ์สุวรรณ (2561: 302) ก็เสนอว่า อัตลักษณ์จึงเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างตัวเรากับคนอื่น โดยผ่านการมองตนเองและการที่คนอื่นมองตัวเรา

ความคิดเห็นข้างต้นคล้ายกันกับบอริญญา เฟืองฟูสกุล (2561: 79-82) “ความเป็นชาติพันธุ์” จึงเป็นเรื่องของการจำแนกแยกแยะกลุ่มคนเมื่อมีความสัมพันธ์กับกลุ่มอื่น ๆ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มสองกลุ่มในตัวมันเองก็ยังมีขีดชนที่กำหนดความเป็นชาติพันธุ์ หากมีกลุ่มคนสองกลุ่มที่มีภาษา ความเชื่อ เทคโนโลยีการผลิตที่แตกต่างเรายังไม่อาจกล่าวได้ว่าทั้งสองกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์เพราะความเป็นชาติพันธุ์จะเกิดขึ้นก็เพียงเมื่อทั้งสอง กลุ่มมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และต่างฝ่ายต่างมีความคิดว่าอีกฝ่ายแตกต่างจากตน นอกจากนั้นแล้วผู้เขียนยังได้ให้ความหมายของอัตลักษณ์ว่าได้มีรากฐานอยู่ในตัวมันเอง ความดีและเลวมีอยู่ได้ก็เพราะอิงอาศัยความหมายของด้านตรงข้ามมาเปรียบเทียบกับ “ความเป็นอื่น”

ส่วนบาร์เกอร์ และกาลาซินสกี; ดี ฟินา และคณะ (Barker and Galasinski, 2001; De Fina et al, 2006; Barker, 2008, 2012 อ้างถึงในศิริพร รักดีผาสุข, 2561: 8) มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันว่า

1) อัตลักษณ์เป็นกระบวนการทางสังคมในการเลือกที่จะแสดงลักษณะความหมายของตัวตนของปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่ม

2) อัตลักษณ์มีความหลากหลายและซับซ้อนอัตลักษณ์ไม่จำเป็นต้องมีเพียงหนึ่งเดียว ความหมายของตัวตนสามารถมีได้หลากหลายขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม

3) อัตลักษณ์มีลักษณะเป็นเศษเสี้ยว (fragmented) พร่าเลือน (blurred) และเลื่อนไหล (unstable, shifting)

ความคิดเห็นดังกล่าวไม่ต่างกับบิลเลียม จี ซัมเมอร์ (William G. Summer, 1940 อ้างถึงในปฐม หงษ์สุวรรณ, 2561) ได้ให้ความหมาย Ethnicity ว่าเป็นความรู้สึกร่วมกันระหว่างคนในกลุ่ม รักพวกพ้องมีเป้าประสงค์ร่วมกัน ก่อให้เกิดกลุ่มเขา (Out Group) กลุ่มเรา (In Group) พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกภายในกลุ่มเขาและกลุ่มเราย่อมจะมีความแตกต่างกัน การมีความรู้สึกร่วมกันในวิถีการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในกลุ่มเราจะสร้างให้เกิดความรู้สึกในเชิงชาติพันธุ์นิยม (Ethnocentrism) เป็นการกำหนดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ โดยมีกลุ่มของตนเป็นบรรทัดฐานที่จะไปวัดประเมินความคิดเห็นในวัฒนธรรมของกลุ่มเขาหรือกลุ่มอื่น

3) อัตลักษณ์ชาติพันธุ์กับอัตลักษณ์ทางสังคมทับซ้อนกัน

ในประเด็นอัตลักษณ์ชาติพันธุ์กับอัตลักษณ์ทางสังคมทับซ้อนกัน ผู้วิจัยได้สรุปความคิดเห็นจากนักวิชาการต่าง ๆ มา เพื่อยืนยันความคิดเห็นดังกล่าว ตัวอย่างเช่น โรลันด์ โรเบิร์ตสัน (Robertson, 1992 อ้างถึงในอภิญา เพื่องฟูสกุล, 2561: 97-98) ก็ได้แสดงความคิดเห็นคล้ายกันว่า จากแง่มุมโลกประสบการณ์ของปัจเจก มีพื้นที่ 4 ระบายที่ซ้อนทับกันและกันอยู่ ได้แก่ พื้นที่ประสบการณ์ของตัวฉันในระดับปัจเจก ตัวฉันในฐานะที่เป็นสมาชิกของรัฐชาติ ตัวฉันที่เป็นสมาชิกของประชาคมโลกและตัวฉันในฐานะที่เป็นสมาชิกของมนุษยชาติในส่วนรวม

ส่วนปฐม หงษ์สุวรรณ (2561) เห็นว่า สิ่งที่ทำให้เรารู้สึกว่าเป็นเราหรือพวกเรา แตกต่างจากเขา พวกเขา หรือคนอื่น อัตลักษณ์ไม่จำเป็นต้องมีหนึ่งเดียว แต่อาจมีหลายอัตลักษณ์ที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นตัวเรา พวกเรา

นอกจากนั้นแล้ว ศิริพร ภักดีผาสุข (2561: 11) ก็นำเสนอว่า อัตลักษณ์มีลักษณะที่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลผู้นั้นและผู้อื่นในสังคม (intersubjective) อัตลักษณ์มีทั้งระดับปัจเจกและอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม ในระดับปัจเจก บุคคลหนึ่งอาจจะมีหลายอัตลักษณ์อยู่ในตัวเอง อัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันของสมาชิกในกลุ่ม ที่แตกต่างกับกลุ่มอื่น

ผู้วิจัยได้สรุปลักษณะของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จากการศึกษาแนวคิดทางอัตลักษณ์ และ ชาติพันธุ์ ซึ่งมองเห็นได้ว่าลักษณะของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มีความซับซ้อน สามารถพิจารณาในหลายมิติ ลักษณะที่สรุปมาผู้วิจัยจะประยุกต์ในการศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วง

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

งานวิจัยที่จะกล่าวถึงในบทนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มาอย่างหลากหลาย รวมถึงงานวิจัยในต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศที่ทำให้เข้าใจการศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในแนวคิดต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น และผู้วิจัยสามารถประยุกต์ใช้ในการศึกษาอัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงในเพลงพื้นบ้านจ้วงได้

2.2.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยในต่างประเทศ พบว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชาติพันธุ์มีหลากหลายประเด็น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะงานวิจัยเกี่ยวกับประเด็นอัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงมาเป็นพิเศษเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา จากการค้นคว้าพบว่าสามารถแบ่งประเด็นของการศึกษาอัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้ 1) งานวิจัยเกี่ยวกับคติชนประเภทต่าง ๆ กับการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วง 2) งานวิจัยเกี่ยวกับสื่อสมัยใหม่ในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ และ 3) งานวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชาติกับอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

1) งานวิจัยเกี่ยวกับคติชนกับการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วง

ในประเด็นนี้จะรวมถึงคติชนประเภทต่าง ๆ ดังเช่น ความเชื่อ การแสดง เพลงพื้นบ้าน เทศกาล พบการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ดังผลงานของ หลัว ฉ่ายเจี๋ยน (罗彩娟, 2016) ได้ศึกษาเรื่อง A Study on Buluotuo Belief and Divine Power of Zhuangs Ethnic Identity ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าความเชื่อปู่ลั่วโถเป็นทั้งสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและเป็นสายสัมพันธ์ที่

เชื่อมโยงชาวจ้วงเข้าด้วยกัน ชาวจ้วงนับถือปู่ลั่วโกลในฐานะวีรบุรุษทางวัฒนธรรม ดังนั้นแล้วความเชื่อเรื่องปู่ลั่วโกลจึงไม่ใช่ความเชื่อที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่เพื่อสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ฉะนั้นไม่ควรจะใช้คำว่าสร้างใหม่น่าจะใช้คำว่ารื้อฟื้นความเชื่อหรือเป็นการสืบทอดความเชื่อดั้งเดิมซึ่งเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วงที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยที่แต่เดิมเคยมีความเชื่ออย่างมั่นคงมาก่อน ต่อมาอาจเกิดการเสื่อมคลายไปตามเวลาแต่ในปัจจุบันก็มีการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่อีกครั้ง งานวิจัยนั้นนอกจากกล่าวถึงความเชื่อกับการนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์แล้วยังเป็นงานวิจัยที่ยืนยันว่า ชาวจ้วงมีความเชื่อ วัฒนธรรมอย่างโดดเด่น ซึ่งเป็นเสียงคำตอบสำหรับงานวิจัยที่ว่าชาติพันธุ์จ้วงเป็นชาติพันธุ์ที่สร้างใหม่ ไม่มีวัฒนธรรมของตนหรือไม่ต่างกับชาวฮั่น

ส่วน เต็ง จื่อจิ่ง (邓子敬, 2019) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่องเรื่อง A study of pinghua folk songs and Ethnic Identity in Nanning ได้ศึกษาเพลงพื้นบ้านภาษาผิงฮั่วและอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในหนานหนิง เห็นว่าเพลงพื้นบ้านกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ได้ส่งผลซึ่งกันและกัน เพลงพื้นบ้านมีบทบาทในด้านสร้างความสัมพันธ์ทางจิตใจระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ช่วยรักษาภาวะเปียบในกลุ่มชนผลิตซ้ำประเพณีวัฒนธรรมและบ่งบอกรากเหง้าของชาติพันธุ์ เพลงพื้นบ้านภาษาผิงฮั่วจึงเป็นส่วนหนึ่งในการบวนการสร้างสำนึกอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ก็กลับส่งผลให้เพลงพื้นบ้านภาษาผิงฮั่วในด้านอนุรักษ์และสืบทอดเพลงพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้านภาษาผิงฮั่วกำลังเผชิญปัญหาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เดิมในเพลงพื้นบ้านดั้งเดิม ไม่เข้ากับบริบทใหม่ ดังนั้นจึงเกิดการแต่งเพลงพื้นบ้านใหม่และสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ให้เข้ากับวัฒนธรรมบริบทใหม่ และสอดคล้องกับลักษณะของอัตลักษณ์คือมีการเปลี่ยนแปลงเสมอ

ทำนองเดียวกันกับ จู จินจาว (朱锦钊, 2020) ได้ศึกษาเรื่อง A study of HakKa Rhinoceros in BOBAI from the perspective of ethnic identity การแสดงเชิดสิงโต (ภาษาฮากกา 犀) ซึ่งเป็นสัตว์เทพในความเชื่อของคนฮากกา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงเชิดสิงโตกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ฮากกา การแสดงเชิดสิงโต (ฮากกา 犀) มีพลวัตเพื่อให้เข้ากับสังคมตลอดเวลาและมีบทบาทในการรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ฮากกา กล่าวคือพลวัตของการแสดงเชิดสิงโต (ฮากกา 犀) แบ่งได้เป็น 4 ช่วง ช่วงแรกในช่วง ค.ศ. 1600 การแสดงสืบทอดมาจากความเชื่อดั้งเดิม เชื่อกันว่าสิงโต (ฮากกา 犀) การแสดงสามารถไล่ภูตผีปีศาจและขอโชคลาภได้ อีกอย่างคือคนฮากกาในฐานะ "คนนอก" ที่อพยพมาอยู่ในอำเภอหยง มีการแย่งชิงที่ดินหรือทรัพยากรกับคนที่อาศัยอยู่แต่เดิมบ่อยครั้ง จึงเห็นว่าการเชิดสิงโตเป็นการแสดงพลังและความแข็งแกร่งเพื่อไม่ให้ถูกคนต่างถิ่นรุกราน ช่วงที่สองในช่วง ค.ศ. 1600-1950 เป็นช่วงที่ชาวบ้านอยู่ในสภาพสงบสุข จากการเชิดสิงโตเดี่ยวเป็นสิงโตคู่จนพัฒนาเป็นสิงโตกลุ่ม เดินกระบวนแห่ การเชิดสิงโตในช่วงนี้มีบทบาทในการบันเทิงและการนำเสนอสายตระกูล ขั้นตอนี่สามในช่วง ค.ศ. 1950-1978 เป็นช่วงเวลาที่การปฏิวัติวัฒนธรรมจีนเพื่อให้ปัญญาชนเป็นกำลังสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคม ซึ่งเป็นช่วงที่รัฐบาลกำจัดการวัฒนธรรมเก่าโดยมองว่าวัฒนธรรมเก่าบางอย่างเป็นความคิดล้าหลังและเป็นไสยศาสตร์จนเกิดการกระทำต่าง ๆ ทำลายความเชื่อสมัยเก่า การเชิดสิงโตนั้นก็เป็สิ่งที่ต้องห้าม อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของคนฮากกาก็ถูกทำลายเช่นกัน ขั้นตอนี่สี่ในช่วง ค.ศ. 1978 จนถึงปัจจุบัน หลังประเทศจีนเปิดประเทศ ได้พัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว การเชิดสิงโตกลายเป็นความทรงจำร่วมของคนฮากกา เป็นการแสดงเพื่อนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ฮากกา และเป็นวัฒนธรรมที่ต้องพยายามจะสืบทอดต่อไป

ส่วน หวง เชีย (黄霞, 2020) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง Research on the Ethnic Identity of Gangbian Zhuang in Guizhou ศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วงในหมู่บ้านทางเปียน อำเภอฉงเจียง มณฑลกุ้ยโจว ด้วยมุมมองที่ว่าชาวจ้วงในอำเภอฉงเจียงเป็นชนกลุ่มน้อย ค.ศ. 2008 มีประชากรจ้วงแค่ 7% ของอำเภอฉงเจียง ซึ่งอำเภอฉงเจียงมีชนชาติต่าง ๆ มาอาศัยที่นี่ ทั้งหมด 18 ชนชาติ ผลการศึกษาพบว่า อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วงในหมู่บ้านทางเปียนมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ 1) ชาวจ้วงมีความสำนึกในอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วงจากความทรงจำของบรรพบุรุษ ภาษา เทศกาล การแต่งกาย บ้านเรือน อาหารการกินและความเชื่อเรื่องขวัญ (vaen) ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าความเชื่อดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับความเชื่อเรื่องขวัญของชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง และ 2) ชาวจ้วงมีการนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วงผ่านอาหารการกิน เช่น การอุ่นเหล้ากิน ในส่วนของการฉลองเทศกาลปีใหม่จ้วงและเทศกาลกระโดดน้ำซึ่งเป็นความเชื่อของชาวจ้วงที่เชื่อว่าหากชาวจ้วงกระโดดน้ำจากที่สูงจะไม่ได้รับอันตรายใด ๆ แต่ถ้าเป็นคนจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่นจะบาดเจ็บจากการกระโดดน้ำได้ จากความเชื่อดังกล่าว ชาวจ้วงจึงใช้การกระโดดน้ำเป็นวิธีในการพิสูจน์ตัวตนความเป็นชาวจ้วง สรุปว่าเมื่อชาวจ้วงอยู่ในเขตที่ตัวเองเป็นส่วนน้อย ทำให้เกิดสำนึกความแตกต่างของตนและทำให้พยายามนำเสนอ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วงผ่านวัฒนธรรมของตน อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วงยิ่งชัดเจนมากขึ้น ปรากฏการณ์ชาวจ้วงอพยพไปอยู่มณฑลกุ้ยโจวแล้วกลับมามีอัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงเข้มแข็งกว่า สอดคล้องกับความคิดเห็นของศิริพร ณ ถลาง (2559: 16) ที่เห็นว่า กาลเทศะ เงื่อนไข ความสนใจ และ วิธีการในการแสดงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์นอกมาตุภูมิของตน มีลักษณะที่พิเศษกว่าการสืบทอดคติชนในบริบทที่เป็นธรรมชาติของการสืบทอดวัฒนธรรมในมาตุภูมิของตน

หลัว เยว่เจี๋ย (罗月洁, 2022) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "Ethnic Identity in Ritual Change: A Study of the Lunar March Third Ceremony among the Zhuang Ethnic Group in Wuming of Guangxi" ซึ่งให้เห็นว่าพัฒนาการของพิธีกรรมวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 มีดังนี้ 1) คนที่ร่วมงานมีการเปลี่ยนแปลง จากชาวบ้านเดิมพัฒนาถึงมีรัฐบาล สำนักงาน ข้าราชการ ผู้เชี่ยวชาญมีส่วนร่วม 2) กิจกรรมในพิธีกรรมของอำเภอWuming มีการปรับเปลี่ยน พิธีกรรมดั้งเดิมเป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับความเชื่อเจ้าแม่มังกร ในปัจจุบันกลายเป็นการเน้นนำเสนอเครื่องแต่งกาย การละเล่น อาหารการกิน ภาษาและการแสดงของชาวจ้วง 3) โอกาสและสถานที่ของพิธีกรรมเปลี่ยนไป คือไม่กำหนดโอกาสที่จัดพิธีกรรม โดยเฉพาะการร้องเพลงพื้นบ้าน ไม่ใช่แค่ร้องในวันที่ 3 วันเดียวเท่านั้น จะร้องตามวันนัดได้ตลอดเวลา และมีเทพันทิกเสียง มีวิดีโอ การฟังและร้องเพลงพื้นบ้านได้ตลอด ไม่กำหนดสถานที่ที่จะแสดงเพลงพื้นบ้าน ไม่เพียงแต่จัดกิจกรรมที่ใดที่เดียว จัดตามหมู่บ้าน อำเภอ และเมืองต่าง ๆ ดังนั้นเห็นได้ว่าการใช้เครื่องแต่งกาย อาหารการกิน ภาษา และการละเล่นล้วนได้นำเสนออัตลักษณ์ และสรุปว่า พิธีกรรมและกิจกรรมดังกล่าว ได้รื้อฟื้นความทรงจำของชาติพันธุ์จ้วงทำให้เกิดสำนึกรักษาวัฒนธรรมจ้วง มีความมั่นใจในวัฒนธรรมของจ้วง จนทำให้คนได้ร่วมพิธีกรรมเกิดสำนึกอัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วง (เรา) เป็นอย่างไร “คนนอก” อย่างนักท่องเที่ยว คนต่างชาติพันธุ์ก็รู้ว่าจ้วงเป็นอย่างไร

จากงานวิจัยข้างต้นทำให้มองเห็นว่าข้อมูลคติชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพลงพื้นบ้าน หรือการแสดงล้วนเป็นสื่อที่นำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ได้ และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มีความสัมพันธ์กับข้อมูลทางวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด มีพัฒนาการตามวัฒนธรรมเป็นตลอด

2) งานวิจัยเกี่ยวกับสื่อสมัยใหม่ในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์

สำหรับประเด็นนี้ได้มีการรวบรวมผลงานวิจัยต่าง ๆ เอาไว้ดังนี้ เหวินจุน (何文君, 2019) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “The Ethnic Identity and National Identity of Yugu People in the Digital Age” ปรากฏว่าในสมัยดิจิทัลผู้คนกังวลอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จะหายไป และสื่อสมัยใหม่ได้ส่งผลต่ออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์อย่างมาก เหวินจุนจึงได้ศึกษาบริบททางวัฒนธรรมและ บริบทสื่อสมัยใหม่ของชาติพันธุ์ Yugu ได้วิเคราะห์ในสมัยดิจิทัลปัจจัยที่ส่งผลต่อ

อัตลักษณ์ชาติพันธุ์คืออะไรและอัตลักษณ์ชาติพันธุ์กับอัตลักษณ์ชาติจีนในกลุ่มคนที่ได้สัมผัสกับสื่อสมัยใหม่มีลักษณะอะไรบ้าง จนมองเห็นว่าในสมัยดิจิทัลชาติพันธุ์ Yugu มีสำนึกอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ได้จากสื่อสมัยใหม่ จนเรียกว่าดาวน์โหลดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (Downloading Identity) จากสื่อสมัยใหม่ได้ ซึ่งสื่อใหม่จะอยู่ภายใต้การควบคุมหรือการนำทางของรัฐบาล ข่าวสารที่เกี่ยวกับศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ การบันเทิงที่เผยแพร่ตามสื่อสมัยใหม่ต่างก็มีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ชาติจีน กลุ่มคนที่ยังมีโอกาสสัมผัสถึงสื่อสมัยใหม่ยังมีความสำนึกทางอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ชาติจีน งานวิจัยนี้ทำให้มองเห็นว่าสื่อสมัยใหม่กำลังเกี่ยวเข้าในกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (Ethnic Identity) และอัตลักษณ์ทางชาติ (National Identity) เป็นกลไกสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์

ส่วนจิน เฉียงและกัว ฉาวหยาง (金强 และ 郭朝阳, 2003) ศึกษาเรื่อง The Construction of Ethnic Minority Women's Identity and Ethnic Identity in the Use of Short Video-Based on the User Analysis of the Two Short Video Platforms "Tik Tok" and "AAuto" บทความนี้ทำให้มองเห็นว่า หญิงสาวชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้นำเสนอทั้งอัตลักษณ์เพศหญิงและอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ผ่านสื่อสมัยใหม่ นำเสนอด้วยเพลงพื้นบ้าน วิถีชีวิต การแต่งกาย อาหารการกิน วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เป็นต้น ได้ทำให้เห็นว่าสื่อสมัยใหม่มีส่วนร่วมในการประกอบสร้างวัฒนธรรมและกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ ในวิดีโอได้สะท้อนให้เห็นถึงเพศหญิงภูมิใจในวัฒนธรรมของตน มีบทบาทในการเน้นย้ำอัตลักษณ์เพศหญิงในบริบทสังคมใหม่และทำให้เกิดสำนึกอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

3) งานวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชาติกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยในประเด็นนี้อาไว้อย่างหลากหลาย ดังตัวอย่างงานวิจัยของ หยิน จี้เจิง (尹继承, 2009) ได้ศึกษาเรื่อง National identity and zhuangzu's identify ได้กล่าวว่า เมื่อ ค.ศ. 1953 ประชาชาติที่ได้เสนอชื่อเพื่อไปลงทะเบียนในการสำรวจของรัฐบาลจีนมีทั้งหมดประมาณ 400 กว่าชนชาติ จึงเกิดความจำเป็นให้จำแนกชนชาติให้มีระบบจนไม่กระจายเกินไป สำหรับการนิยามจ้วงเป็นจ้วงในประเทศจีนนั้น ได้ผ่านขั้นตอน 3 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก ค.ศ. 1951 สำรวจประวัติศาสตร์ ขั้นตอนที่สอง ค.ศ. 1953-1956 การแบ่งชนชาติในการตัดสินใจของชั้นผู้นำมณฑลกว๋างสี ตอนที่สามการแบ่งชนชาติหลังช่วง ค.ศ. 1981 สำรวจการตัดสินใจในขั้นตอนที่สองอีกครั้ง เพื่อประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม สุดท้ายจำแนกจ้วงเป็นจ้วงโดยใช้แนวคิด National ของโจเซฟ สตาลิน (Joseph Vissarionovich Stalin) หลักการมี 4 ประเด็นคือ 1) มีภาษา

เดียวกัน 2) อยู่ในเขตบริเวณเดียวกัน 3) มีเศรษฐกิจเหมือนกัน และ 4) มีวัฒนธรรมร่วมกัน ได้แก่นชนชาติจ้วงมีภาษาของตัวเอง ใช้ภาษาจ้วงด้วยกัน ซึ่งภาษาจ้วงเป็นภาษาที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน มีหลักฐานจากโบราณคดียืนยันชาวจ้วงอยู่ในเขตภาคใต้ของจีน และอยู่ในบริเวณกว้างสี่เป็นหลัก ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก โดยเฉพาะปลูกข้าว มีวัฒนธรรมร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น วัฒนธรรมข้าว วัฒนธรรมปูลู่โถ วัฒนธรรมกลองมโหระทึก เป็นต้น หยินจี้เฉิงเห็นว่าการนิยามจ้วงเป็นจ้วงในระดับประเทศ ทำให้ชาวจ้วงเกิดสำนึกอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มากขึ้น ด้วยเหตุที่ว่าจ้วงมีประชากรค่อนข้างมากกว่าชนชาติอื่น ถูกมองว่าเป็นชนชาติที่ไม่ค่อยมีลักษณะที่แตกต่างกับชนชาติอื่น และได้รับวัฒนธรรมจากชาวฮั่นจนทำให้วัฒนธรรมของตนเลือนหายไป ดังนั้นการจัด 20 กว่ากลุ่มเผ่าให้เข้าเป็นชนชาติจ้วงอย่างมีเหตุผล โดยผ่านหลักแนวคิด วิธีการสำรวจอย่างถูกต้อง รวมทั้งภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ประเพณี และเศรษฐกิจ เป็นต้น ทำให้ทุกกลุ่มเผ่าที่จัดเข้าในชนชาติจ้วงก็รู้สึกถึงความทรงจำร่วมอีกครั้งและมีความรู้สึก"เป็นกันเอง"มากขึ้น นอกจากนั้นการยกกว้างสี่เป็นเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วง และนโยบายทุกชนชาติในจีนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน หากยังมีนโยบายอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนให้ชนชาติจ้วงนั้น ล้วนได้ส่งผลให้กับการดำรงรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วงเช่นกัน

ส่วน หลี่ เซวหยิ่ง (李宣颖, 2008) ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง The Cultural Identity Crisis Shown in the Development of Modern Folk Song- Example of Nanning International Folk Song Festival มุ่งจะศึกษาวิกฤตอัตลักษณ์วัฒนธรรมในเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติเมืองหนานหนิง ผลการศึกษาพบว่าในบริบทโลกาภิวัตน์ชาวจ้วงมีความพยายามในการโยยหาอดีตเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของตน โดยรื้อฟื้นวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน โดยเฉพาะเพลงพื้นบ้านดั้งเดิม วัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านกลายเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของจ้วง จนได้พัฒนาเป็นเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติ ได้รับความสนใจจากทั่วโลก แต่ในการแสดงในเทศกาลเพลงพื้นบ้านได้รับผลกระทบจากวัฒนธรรมอื่น ๆ มากมาย กลับทำให้เกิดวิกฤตอัตลักษณ์วัฒนธรรม จึงได้เสนอให้สร้างสำนึกอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม หลี่เซวหยิ่งเสนอว่าในบริบทโลกาภิวัตน์ต้องมีทั้งเปิดรับวัฒนธรรมต่าง ๆ และมั่นใจในวัฒนธรรมของตน บริบทเศรษฐกิจ การพัฒนาของสื่อสมัยใหม่มีผลให้กับวัฒนธรรมดั้งเดิมทั้งสองด้าน ด้านบวกในการเผยแพร่วัฒนธรรม การประกอบสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และด้านลบในการผสมผสานจนหลงลืมวัฒนธรรมของตน ควรหาความสมดุลระหว่างบริบทต่าง ๆ กับการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน ส่วนเพลงพื้นบ้านก็ต้องรักษาลักษณะดั้งเดิมไว้ และต้องมีการปรับให้เข้ากับสังคมใหม่ จนไม่เลือนหายจากสังคมปัจจุบัน

2.2.3.2 งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยในประเทศไทย พบว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชาติพันธุ์มีหลากหลายประเด็น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะงานวิจัยเกี่ยวกับประเด็นคติชนและอัตลักษณ์ชาติพันธุ์มาเป็นพิเศษเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา จากการค้นคว้าพบว่าสามารถแบ่งประเด็นของการศึกษาคติชนกับอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ได้เป็น 2 ประเด็น ดังนี้ 1) งานวิจัยเกี่ยวกับคติชนกับการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ 2) งานวิจัยเกี่ยวกับคติชนกับการสร้างอัตลักษณ์

1) งานวิจัยเกี่ยวกับคติชนกับการนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

คติชนในงานวิจัยกลุ่มนี้รวมถึงคติชนประเภทต่าง เช่น การแสดง การแต่งกาย ความเชื่อ ประเพณี เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าคติชนเป็นช่องทางในการแสดงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ งานวิจัยเหล่านี้สอดคล้องกับ ศิราพร ณ ถลาง (2559: 186) ที่กล่าวไว้ ทุกกลุ่มชาติพันธุ์เลือกที่จะนำเสนอ “ตัวตนของชาติพันธุ์” ผ่านวัฒนธรรมที่เป็นคติชน อาจเพราะคติชนเป็นวัฒนธรรมประเภทที่ใช้แสดงออก ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกผ่านเรื่องเล่าวรรณกรรม เพลง การละเล่น การแสดง ประเพณีพิธีกรรม เครื่องแต่งกาย หรืออาหารชาติพันธุ์” สามารถประยุกต์ใช้ในด้านศึกษาเพลงพื้นบ้านจ้วงกับอัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วง

วันดี สันตุภูมิเมธี (2545) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่องกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทใหญ่ชายแดนไทย-พม่า กรณีศึกษาหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า เพื่อแยกแยะให้เห็นความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตนกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ชาวไทใหญ่เลือกอัตลักษณ์ต่าง ๆ ที่เป็นหลายรูปแบบ ได้แก่ ภาษา ศาสนา เครื่องแต่งกาย การบริโภค ฯลฯ งานวิจัยชิ้นนี้ทำให้สังเกตได้ว่า 1) ข้อมูลคติชนใช้ในการสร้างอัตลักษณ์ได้ คติชนที่ใช้สร้างอัตลักษณ์มีอยู่อย่างหลากหลาย เช่น ภาษา เครื่องแต่งกาย ความเชื่อ ประเพณี รอยสัก ลีเกไทใหญ่ เพลง ฯลฯ

2) อัตลักษณ์สามารถคัดเลือกได้ ชาวไทใหญ่เลือกสรรจิตสำนึกทางประวัติศาสตร์ โดยผ่านสร้างเรื่องเล่าเจ้าเสือข่านฟ้าที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้กู้ชาติ 3) อัตลักษณ์พลวัตตามสถานการณ์ทางการเมือง เปลี่ยนแปลงไปเพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ตลอดเวลา เช่น รอยสักของชาวไทใหญ่ แต่ก่อนรอยสักเป็นทั้งอัตลักษณ์ทางสังคมและอัตลักษณ์ส่วนตัว แต่เมื่อสถานการณ์การเมืองเปลี่ยนไป ชาวไทใหญ่ต้องหนีเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เพื่อไม่ให้สังเกตได้ง่ายว่าเป็น“คนนอก” ในยุคหลังจึงตัด

อัตลักษณ์รอยสักจนสูญหายไป

ในส่วนของ พุ่มพวง อภิวงค์ (2550) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง คติชนกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทลื้อ บ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน มุ่งศึกษาการใช้ข้อมูลคติชนในการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทลื้อ วิเคราะห์บทบาทของคติชนในการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยและบริบททางสังคมที่มีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทลื้อ ผลการศึกษาสรุปว่า คติชนประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ตำนาน ความเชื่อ พิธีกรรม การแสดง การแต่งกาย และหัตถกรรมพื้นบ้าน คติชนดังกล่าวต่างมีบทบาทในการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ เช่น ใช้ตำนานในการแสดงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมีเหนือกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ใช้ความเชื่อเกี่ยวกับผี เป็นกลไกในการสร้างสำนึกทางชาติพันธุ์ และใช้ความเชื่อทางพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือช่วยยกระดับสถานภาพทางสังคมใช้พิธีกรรมในการสร้างความสืบเนื่องและมั่นคงทางวัฒนธรรม ใช้การฟ้อนเจิง ตบมะผาบ และการขับลื้อเป็นเครื่องมือนำเสนอความเป็นกลุ่มชนผู้มีศิลปวัฒนธรรมที่ประณีต ใช้การแต่งกายรูปแบบไทลื้อประยุกต์ช่วงชิงความเป็นผู้เหนือกว่าในเวทีสาธารณะ และใช้งานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าทอไทลื้อ เพื่อสื่อให้เห็นความผสมกลมกลืนระหว่างอัตลักษณ์ดั้งเดิม และอัตลักษณ์ประดิษฐ์ และพบว่านโยบายระดับโรงเรียน ตำบล อำเภอ และการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ เป็นบริบททางสังคมและเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทลื้อ บ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ในขณะที่ กฤษณ์ท แสนทวิ (2552) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ลำพวน: การวิเคราะห์การสื่อสารกับการสืบทอดอัตลักษณ์ชาวไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อหาทางในการดำรงรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมของชาวไทยพวน ประเภทลำพวน และเพื่อให้ได้คำดอกหรือ แนวทางในการผลิตซ้ำ เพื่อสืบทอดทางวัฒนธรรมของสื่อพื้นบ้าน ทั้งในองค์ประกอบการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในที่เอื้ออำนวยต่อการสืบทอดคือเรื่องของเนื้อหาสาระที่ถูกถ่ายทอดในลำพวนสามารถปรับเปลี่ยนหรือประยุกต์ได้อย่างหลากหลาย ตามสถานการณ์และสภาวะในปัจจุบัน รวมถึงช่องทางหรือโอกาสและพื้นที่ และปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความสนุกสนานที่ได้รับจากการชมหมอลำพวน ทำให้มองเห็นว่าลำพวนในปัจจุบันได้รักษาดำรงจิตวิญญาณ คุณค่าทางภาษา วรรณศิลป์ และการให้คติสอนใจไว้ แต่ก็ได้เพิ่มหรือปรับเปลี่ยนเครื่องแต่งกายของผู้แสดงหรือเพิ่มเครื่องดนตรีสมัยใหม่เข้าไป รวมทั้งเนื้อหาที่น่าสนใจและเวทีสวยงามด้วย จนได้เสนอแนวทางการสืบทอดอัตลักษณ์ชาวไทยพวนอำเภอบ้านหมี่

ต่อมา ธนภูมิ ลิ้มศิริธง (2556) ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง กระบวนการสร้างสรรค์การแสดงเพลงประสานเสียงเรื่อง "ข้าว" เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง ศึกษาข้าวที่ใช้สื่อสารอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง ผลการวิจัยพบว่าการแสดงเพลงประสานเสียงสามารถสื่อสารประเด็นที่ซับซ้อนให้เกิดความน่าสนใจนำไปสู่การสร้างคุณค่าเรื่อง ข้าว ที่ถือเป็นอัตลักษณ์สามัญของกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขงใน 3 มิติ คือ 1) เนื้อหาเชิงพิธีกรรม 2) ความเชื่อที่ดีงาม และ 3) อิทธิพลจากระบบทุนนิยม การแสดงสื่อถึงความเป็นอัตลักษณ์ร่วมกันของภูมิภาคลุ่มน้ำโขงได้จากเรื่องราวที่มีความเข้าใจง่ายและการร้องที่ความเป็นสากลทำให้เกิดการสร้างมุมมองร่วมกันเรื่อง ข้าว ได้ การแสดงเพลงประสานเสียงสื่อสารถึงอัตลักษณ์ของไทยและอาเซียนในวงกว้างได้มากกว่าความเป็นลุ่มน้ำโขง ในการเพิ่มองค์ประกอบ อาทิ ภาษา สำเนียงเพลงร้อง เครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ เสียงอันเป็นสำเนียงและบรรยากาศจากเครื่องดนตรีของลุ่มน้ำโขงจะสามารถแสดงถึงเรื่องราวของ ข้าว ที่สื่อสารถึงภาพอัตลักษณ์ร่วมกัน (สามัญ) ของกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขงให้ผู้ชมทุกคนเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น ขณะที่การแสดงเพลงประสานเสียงเป็นเครื่องมือการสื่อสารทางวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่งที่สามารถพัฒนาสู่การสื่อสารในระดับสากลได้ งานวิจัยนี้ศึกษาอัตลักษณ์สามัญของกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขงโดยใช้ ข้าว ในการสื่อสาร เป็นมุมมองที่ค่อนข้างใหม่ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าชาวจำวักก็มีวัฒนธรรมข้าวที่สะท้อนในอาหารการกินและเทศกาลต่าง ๆ เช่นกัน สามารถนำแนวคิดการศึกษามาต่อยอดกับการศึกษาเพลงพื้นบ้านได้

นอกจากนี้ กนกพร เล็งศรี (2557) ได้ศึกษา อัตลักษณ์อีสานในเพลงลูกทุ่งของ ไข่ พงศธร วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์อีสานในเพลงลูกทุ่งของ ไข่ พงศธร โดยใช้ มโนทัศน์อัตลักษณ์ในการศึกษา แสดงให้เห็นว่าอัตลักษณ์ของชาวอีสานมีการปรับเปลี่ยนตามเวลาและตามวิถีการผลิตและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ยังทำให้มองเห็นว่าชาวอีสานสามารถเลือกใช้อัตลักษณ์มาต่อรองกับคุณค่าจารีตแบบเดิมได้ และใช้อัตลักษณ์ต่อสู้กับกับอคติและการถูกทำให้ด้อยกว่าในสายตาของคนบางส่วนในสังคม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับลักษณะของอัตลักษณ์ที่นำเสนอในข้างต้นว่า อัตลักษณ์มีลักษณะเป็นกระบวนการมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด

ส่วน ดิเรก หงษ์ทอง (2559) ได้ศึกษา อัตลักษณ์และการผสมผสานทางวัฒนธรรมในเพลงของผู้พูดภาษาเขมรถิ่นไทยในอีสานตอนใต้ วิทยานิพนธ์เล่มนี้นี้มุ่งศึกษาเพลงของ

ผู้พูดภาษาเขมรถิ่นไทยในอีสานตอนใต้ ศึกษารูปแบบการประพันธ์ เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลง กันตรึม สรุปว่า อัตลักษณ์ของผู้พูดภาษาเขมรถิ่นไทยที่พบในเพลงมีทั้งอัตลักษณ์ร่วมของคนทุกรุ่น อัตลักษณ์ที่มีพลวัตของคนต่างรุ่น และอัตลักษณ์ใหม่ของคนรุ่นใหม่ อัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มชนผู้พูดภาษาเขมรถิ่นไทยทุกรุ่นหมายถึงรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ พบ 4 อัตลักษณ์ ได้แก่ การเป็นพุทธศาสนิกชนผู้มีศรัทธาอันแรงกล้า ผู้ศรัทธาในความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ ผู้เชื่อในอำนาจของเวทมนต์คาถาและของขลัง และคอสุราผู้รักการดื่มและการสังสรรค์ อัตลักษณ์ผู้พูดภาษาเขมรถิ่นไทยต่างรุ่นที่มีลักษณะเป็นพลวัตพบอยู่ 2 ชุด ได้แก่ 1) ชุดผู้พูดภาษาเขมรถิ่นไทยรุ่นเก่าเป็นคนเขมร ในขณะที่คนรุ่นใหม่เป็นคนไทยชาติพันธุ์เขมรและคนไทย 2) คนรุ่นเก่าเป็นคนชนบท ในขณะที่คนรุ่นใหม่เป็นคนชนบทใหม่ผู้ใช้ชีวิตในระบบเงินตราและมีชีวิตอยู่ระหว่างเมืองกับชนบท อัตลักษณ์ใหม่ของผู้พูดภาษาเขมรถิ่นไทยรุ่นใหม่ ซึ่งพบอยู่ 4 อัตลักษณ์ ได้แก่ ผู้สืบทอดวัฒนธรรมและอารยธรรมเขมรโบราณ คนอีสานที่ภูมิใจภูมิภาคของตน ตัวแทนทางวัฒนธรรมของอีสานตอนใต้ และคนที่ทันสมัยและมีความเป็นสากล

ผลการวิจัยชิ้นนี้ทำให้มองเห็นวิธีศึกษาตัวบทของเพลง และมองเห็นว่าอัตลักษณ์มีความซับซ้อนมีพลวัต ทำให้สังเกตถึงปัจจัยที่ทำให้สร้างสรรค์หรือแสดงออกอัตลักษณ์ มีทั้งปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางวัฒนธรรมและปัจจัยทางการเมืองระหว่างประเทศ

ในส่วนของ ศิลปคม สัจจงแสง (2564) ศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่งหมอลำคณะเสียงอีสาน ผลการวิจัยพบว่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งหมอลำคณะเสียงอีสานมี 5 ประเด็น ได้แก่ อัตลักษณ์ด้านวิถีความเป็นอยู่ อัตลักษณ์ด้านชนบประเพณี อัตลักษณ์ด้านอาชีพ อัตลักษณ์ด้านความเชื่อ และอัตลักษณ์ทางเพศ อัตลักษณ์ที่ปรากฏดังกล่าวได้นำเสนอตัวตนคนอีสานในหลายมิติ วิชยานิพนธ์เล่มนี้วิเคราะห์ด้วยการใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งหมอลำคณะเสียงอีสาน เช่นการใช้คำ และกลุ่มคำ การใช้สำนวน การใช้โวหารและการใช้การใช้อาพพจน ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์บทเพลงพื้นบ้านได้

2) งานวิจัยเกี่ยวกับคติชนกับการสร้างอัตลักษณ์

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคติชนกับการสร้างอัตลักษณ์มีผู้วิจัยในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

สาริตา สวัสดิ์กัธ (2547) ได้ศึกษา เนื้อหาเพลงและอัตลักษณ์แฟนเพลงฮิปฮอปในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์สำคัญในการศึกษาเนื้อหาเพลงฮิปฮอปในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาของเพลง ฮิปฮอปในประเทศไทยนั้นมีประเด็นหลักที่พบมากที่สุด คือ (1) การบอกเล่าเรื่องราวของวิถีชีวิตวัยรุ่น (2) การวิพากษ์สังคม เสียดสีสังคม สะท้อนปัญหาสังคม (3) การบอกเล่าเรื่องราวของความรัก (4) การถ่ายทอด อดทนการณชีวิต (5) การถ่ายทอดเรื่องราวทางเพศ พบว่าวัฒนธรรมดนตรีฮิปฮอปในประเทศไทยนั้น เป็นการรับเอากระแสวัฒนธรรมนี้เข้ามาจากต่างประเทศ และได้นำเอามาประยุกต์ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย งานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับตัวบท นำสนใจที่นำแนวความคิดการเล่าเรื่องมาวิเคราะห์ข้อมูลบทเพลงโดยโครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร มุมมองการเล่าเรื่อง แก่นเรื่อง สัญลักษณ์พิเศษ จึงทำให้เห็นว่าเพลงฮิปฮอปมีวิธีประพันธ์เนื้อเพลงคล้ายการเล่าเรื่อง เนื้อเพลงก็ไม่ต่างกับภาษา ซึ่งสามารถศึกษาว่าทรรณฮิปฮอปได้ อีกอย่างที่น่าสนใจคือเพลงฮิปฮอปก็ได้เล่าเรื่องราวทางเพศ เมื่อเทียบกับเพลงป๊อปกว่าที่สุกัญญา สุฉายาศึกษาแล้ว เพลงป๊อปกจะเน้นการใช้ภาษาสองแง่สองง่าม แต่เพลงฮิปฮอปจะใช้ภาษาที่ค่อนข้างตรงและเน้นคำที่เป็นสัญลักษณ์พิเศษ ซึ่งทำให้เข้าใจมากขึ้นว่า ภาษาของเพลงในแต่ละสมัยมีลักษณะแตกต่างกันไปมากขึ้น

ต่อมา ญฐมน บัวพรมมี (2550) ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง การใช้สื่อพิธีกรรม
 แขงชะนามเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ศักดิ์ศรีชาวไทลื้อ บ้านโพนจาน อำเภโพนสวรรค์ จังหวัด
 นครพนม ผลการศึกษาพบว่า 1) สถานภาพของสื่อพิธีกรรมในยุคอดีตมีความเฟื่องฟู เนื่องจากสื่อมี
 ความหมายศักดิ์สิทธิ์และเป็นอัตลักษณ์ศักดิ์ศรีของชุมชนและเป็นสื่อที่เกี่ยวข้องกับคนทุกเพศทุกวัย
 ส่วนการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงสถานภาพพบว่า ปัจจัยภายใน
 ได้แก่ ความเชื่อ ข้อจำกัดของสื่อ ผู้นำชุมชน และระบบเครือญาติ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความ
 เจริญทางการแพทย์ การศึกษา เส้นทางคมนาคม เศรษฐกิจ และการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก
 2) การทำบทบาทหน้าที่ของสื่อในการสืบทอดอัตลักษณ์ชาวไทลื้อ ในยุคอดีตมีช่องทางการสื่อสารที่
 จำกัด ทำให้กลุ่มแกนนำครูได้บูรณาการสื่อพิธีกรรมแขงชะนามเข้าสู่โรงเรียนเมื่อปี พ.ศ. 2545 แต่ผู้
 ที่ทำหน้าที่สืบทอดมีเพียงกลุ่มเด็กเยาวชน ต่อมาในยุคที่มีการทำโครงการฟื้นฟูพบว่าได้มีการเปิดพื้นที่
 สาธารณะให้กับคนทุกเพศทุกวัยโดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งส่งผลให้สื่อกลับมาทำบทบาท
 หน้าที่ในการสืบทอดอัตลักษณ์ศักดิ์ศรีของชาวไทลื้อได้อย่างเข้มข้น 3) กระบวนการทำงานวัฒนธรรม
 เชิงรุกที่ชุมชนนำมาใช้ในการฟื้นฟูรูปแบบและคุณค่า/ความหมาย พบว่ามี 5 แนวคิดหลักได้แก่ หลัก
 สิทธิเจ้าของวัฒนธรรม หลักการสร้างร่วมใจร่วมกันก่อนทำกิจกรรม (ขยับปัญญา) แนวคิดการ
 วิเคราะห์วัฒนธรรมทั้งรูปแบบและเนื้อหา (ต้นไม้แห่งคุณค่า) หลักการครบเครื่องเรื่อง S-M-C-R และ
 แนวคิดทำที่แบบคู่ขนาน “ทั้งใช้และพัฒนา” สื่อพื้นบ้าน 4) การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่ชุมชนนำมาใช้
 ในการฟื้นฟูและเสริมสร้างศักดิ์ศรีให้แก่สื่อพิธีกรรมแขงชะนามมี 5) รูปแบบได้แก่ การสื่อสารแบบ
 สองทาง การสื่อสารแบบแนวระนาบ การไหลของข่าวสารสองจังหวะ การสลับบทบาทหน้าที่ผู้สื่อสาร
 และการมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ

ต่อมา สุรัชย์ ชินบุตร (2553) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การสืบทอดอำนาจศักดิ์สิทธิ์
 ของหมอเหยาและอัตลักษณ์ของผู้ไทในพิธีเหยาเลี้ยงผี: กรณีศึกษาตำบลโนนยาง อำเภอนองสูง
 จังหวัดมุกดาหาร วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการสืบทอดอำนาจศักดิ์สิทธิ์ของหมอ
 เหยาและอัตลักษณ์ของผู้ไทในพิธีเหยาเลี้ยงผี สำหรับการศึกษาอัตลักษณ์ของผู้ไทในพิธีเหยาเลี้ยงผี
 ผลการศึกษาพบว่าพิธีกรรมเหยาเลี้ยงผีเป็นพิธีกรรมที่ชาวผู้ไทสืบทอดกันมายาวนาน จึงเป็นเสมือน
 การเน้นย้ำให้ชาวผู้ไทได้ตระหนักถึงความเป็นมาของกลุ่มของตนซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทที่มีวัฒนธรรมใน
 ระดับเมือง ที่เคยมีเจ้าเมืองและมีระเบียบแบบแผนเป็นของตนเอง มีความเชื่อในศาสนาดั้งเดิมของตน
 จึงกล่าวได้ว่าพิธีเหยาเลี้ยงผีเป็นพิธีกรรมหนึ่งที่สืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท นอกจากนั้น
 วัตถุประสงค์และพฤติกรรมสัญลักษณ์ในพิธีเหยาเลี้ยงผียังสะท้อนลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของ
 ชาวผู้ไทและสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางศาสนากับการรักษาโรคแบบพื้นบ้านของชาว
 ผู้ไท

ส่วน นฤตม์ คุปต์ธนโรจน์ (2559) ได้เขียนบทความเรื่อง “เทศกาลตามประเพณี
 จินในย่านเยาวราช: พื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการนำเสนออัตลักษณ์เชิงซ้อนทางวัฒนธรรมความเป็นจีน
 ในบริบทการท่องเที่ยว” ได้ศึกษาปรากฏการณ์การจัดเทศกาลตามประเพณีจินในย่านเยาวราชใน
 บริบทการท่องเที่ยว ได้ทบทวนเหตุการณ์สำคัญของการก้าวสู่ย่านเยาวราชซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว
 ระดับโลก ได้ใช้เทศกาลในการจัดการท่องเที่ยว เทศกาลที่สำคัญในย่านเยาวราชล้วนเป็นเทศกาลตาม
 ประเพณีจีน เทศกาลดังกล่าวได้นำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ที่นำเสนอในเทศกาล

สามารถแบ่งเป็นสองกลุ่ม ได้แก่อัตลักษณ์ที่ประกอบสร้างโดยผู้มีอำนาจและกลุ่มนำเสนออัตลักษณ์เชิงต่อต้าน ซึ่งให้เห็นถึงอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนตายตัว และคนหรือกลุ่มคนสามารถมีอัตลักษณ์ที่หลากหลาย นอกจากนั้นแล้วยังสามารถเลือกจะนำเสนอหรือปิดบังอัตลักษณ์ได้และอัตลักษณ์กลุ่มต่าง ๆ ที่นำเสนอในย่านเยาวราชซ้อนทับกันประกอบสร้างความเป็นจีนให้แก่พื้นที่ สรุปว่าพลวัตของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นจีนในสังคมไทยสามารถปรับตัวตามกาลเวลาไม่ว่าสังคมไทยจะเปลี่ยนไปในทิศทางใดก็ตาม

ขณะที่ ปาณิส โพธิ์ศรีวังชัย (2561) ได้ศึกษา อัตลักษณ์ของเพลงอีสานประยุกต์ในยุคอีสานใหม่ ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ของเพลงอีสานประยุกต์ในยุคอีสานใหม่ คือ เพลงที่มีเนื้อร้องภาษาอีสานเป็นหลัก ผสมผสานด้วยภาษาอื่น มีวิธีการนำเสนอผ่านดนตรีที่หลากหลาย ผสมทั้งเครื่องดนตรีพื้นบ้านและเครื่องดนตรีสากล ขับร้องโดยคนอีสาน ซึ่งถ่ายทอดความคิดออกมาในเนื้อหาเพลงที่พูดถึงเรื่องความรัก และฉายภาพชนบทอีสานยุคใหม่ ที่ไม่ได้มีแต่ความยากลำบากทุ้งนาแตกระแหงอีกแล้ว แต่เป็นวิถีชีวิตที่เข้าถึงความเจริญของเขตเมือง ตัวละครในเพลงมีความมั่นใจในตัวเอง ไม่ต้ออกซกตัว ทั้งยังภูมิใจในความเป็นคนอีสานและพยายามแสดงออกอย่างเด่นชัด เก็บสุนทรีย์แบบอีสานที่มีความสนุกสนาน ชำชื่น ชี้เล่น เอาไว้ในเพลงอยู่เสมอ ซึ่งทั้งหมดนี้เผยแพร่ไปสู่คนส่วนมากด้วยการใช้สื่อใหม่เป็นตัวกลาง มีการทำค่ายเพลงขนาดเล็กเองในต่างจังหวัด โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นตัวเผยแพร่ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์เพลงอีสานประยุกต์ในยุคอีสานใหม่และเพื่อศึกษาบทบาทของสื่อดิจิทัล ซึ่งมีสถานการณ์คล้ายคลึงกับเพลงพื้นบ้านจ้วงในกวางสี สามารถประยุกต์ใช้ในการศึกษาเพลงพื้นบ้านจ้วงในสมัยใหม่

ส่วน พริมรดา จันทรโชติกุล (2562) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง คติชนกับการสร้างอัตลักษณ์ทหาร: กรณีศึกษาสถาบันการศึกษาและการฝึกทางทหารกองทัพอากาศไทย ผลการศึกษาพบคติชนทหารอากาศไทยจำนวน 5 ประเภท ได้แก่ 1) ประเพณีและพิธี 2) วิถีปฏิบัติ 3) บทเพลง 4) เรื่องเล่า และ 5) ความเชื่อและวัฒนธรรม และจัดกลุ่มตามผู้สร้างคติชนได้ 2 กลุ่มสำคัญ คือ คติชนสถาบันกองทัพอากาศ และคติชนกลุ่มทหารอากาศ พบว่าสถาบันกองทัพอากาศและกลุ่มทหารอากาศมีแนวคิดในการสร้างคติชน 10 แนวคิดการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของทหารอากาศไทยพบว่ามีด้วยกัน 5 ประการ คือ 1) ทหารอากาศผู้เข้มแข็งอดทนและกล้าหาญเสียสละที่ควรแก่การภาคภูมิใจ 2) ทหารอากาศผู้จงรักภักดีและมีความผูกพันต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ 3) ทหารอากาศผู้มีเพื่อนและพี่น้อง 4) ทหารอากาศผู้ชาญฉลาดและเป็นนักรบปกป้องน่านฟ้าไทย และ 5) ทหารอากาศผู้มีความกล้าหาญและเสียสละ ทหารอากาศนอกจากนี้คติชนทหารอากาศไทยมีบทบาทในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันจากการมีความทรงจำร่วมกัน บทบาทในการสร้างความมั่นคงทางใจในช่วงการเปลี่ยนผ่านและการปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงภัย และบทบาทในการปลดปล่อยความตึงเครียดและเติมเต็มความต้องการทางใจ การศึกษาคติชนกับการสร้างอัตลักษณ์ของทหารอากาศไทยนอกจากทำให้เห็นการผสมผสานระหว่างความเป็นนักรบไทยและความเป็นทหารในกองทัพบกสมัยใหม่ ยังทำให้เห็นบทบาทหน้าที่สำคัญของคติชนต่อการสร้างทหารของกองทัพอากาศไทยที่มีลักษณะพึงประสงค์

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวคิดคติชนสร้างสรรค์

ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ในประเด็นต่าง ๆ โดยได้แบ่งหัวข้อในการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) เอกสารเกี่ยวกับความหมายของคติชนสร้างสรรค์ 2) เอกสารเกี่ยวกับลักษณะและบทบาทของคติชนสร้างสรรค์ และ 3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคติชนสร้างสรรค์

2.3.1 เอกสารเกี่ยวกับความหมายของคติชนสร้างสรรค์

ชีว ผู่ตง (邱扶东, 2006) ได้เขียนหนังสือการท่องเที่ยวเชิงคติชน (Folklore tourism) ได้นำเสนอว่า การท่องเที่ยวเชิงคติชนเป็นผลิตภัณฑ์ที่ถือคติชนเป็นหลัก การท่องเที่ยวเชิงคติชนเป็นปรากฏการณ์เศรษฐกิจที่แฝงด้วยอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ และอัตลักษณ์ท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงคติชนเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงคติชนเป็นหนึ่งในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงคติชน ก็คือการผลิตผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและการบริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่นำคติชนเป็นเป็นหลักฐาน

นอกจากนี้ ชิว ผู่ตง ยังได้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมี 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ความต้องการในด้านการบันเทิง ความต้องการในการเรียนรู้ 2) ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่น เช่น สร้างรายได้ให้ท้องถิ่น ส่งเสริมตลาดค้าขายของท้องถิ่น หยิบยื่นโอกาสให้ชาวบ้านได้มีงานทำ 3) พัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น ทำให้สืบทอดและรักษาวัฒนธรรม ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงมากขึ้น เหลียง ผู่ซิน และอู่ จงจุน (梁福兴 และ 吴忠军, 2009) ก็ได้นำเสนอว่าลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมี 2 กระเด็น 1) มีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวแบบเชิงวัฒนธรรม วัฒนธรรมได้เพิ่มมูลค่าให้การท่องเที่ยว 2) เน้นว่ากิจกรรมหลักของการท่องเที่ยวเชิงคติชนคือการชมการแสดงออกของคติชน ดังนั้นนิยาม “การท่องเที่ยวเชิงคติชน” ว่า การท่องเที่ยวเชิงคติชนเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึงนักท่องเที่ยวจากสถานที่ที่เคยชินไปยังสถานที่ใหม่ เพื่อชมดูการแสดงออกของคติชนและกิจกรรมทั้งหมดในกระบวนการการท่องเที่ยว

เฉิน เจี้ยนเซี่ยน (陈建宪, 2012) ได้อธิบายคำว่า “อุตสาหกรรมสร้างสรรค์” มีทั้งความหมายแคบและความหมายกว้าง ในความหมายกว้างอุตสาหกรรมสร้างสรรค์หมายถึงวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในความหมายแคบหมายถึงกระบวนการ การออกแบบ การผลิตและการสู่ตลาด และนิยามว่า อุตสาหกรรมสร้างสรรค์คือกลุ่มอุตสาหกรรมที่วัฒนธรรมและเศรษฐกิจเป็นหลัก ในบริบทโลกาภิวัตน์และความต้องการทางบันเทิงของผู้คนต่าง ๆ โดยอาศัยเทคนิคทางเทคโนโลยี และผ่านการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้เฉิน เจี้ยนเซี่ยน ยังได้กล่าวถึง แนวคิด “อนุภาคของวัฒนธรรม” ดังเช่น อังเปาในตรุษจีน ขนมหั่วพระจันทร์ในวันไหว้พระจันทร์ เกี่ยวในวันขึ้นปีใหม่ ล้วนเป็นอนุภาคของวัฒนธรรม ดังนั้น อนุภาคของวัฒนธรรมจะประกอบด้วยตำนาน นิทาน เทศกาล ประเพณี เป็นต้น แต่วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอาจไม่เข้ากับบริบทสังคมใหม่ จึงต้องการความสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ชี้ให้เห็นว่า ในบริบทใหม่วัฒนธรรมต้องการทั้งสืบทอดและปรับเปลี่ยน การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมจะทำให้กลุ่มคนเกิด

สำนักทางชาติพันธุ์ และหาทางรื้อฟื้นวัฒนธรรมดั้งเดิม อุตสาหกรรมสร้างสรรค์จึงเป็นวิธีการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมด้วย

ศิริพร ณ ถลาง (2559) เป็นผู้ที่ประดิษฐ์ศัพท์ “คติชนสร้างสรรค์” (creative folklore) ขึ้น โดย “คติชนสร้างสรรค์” เป็นคำที่ล้อจาก “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” (creative economic) ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจโดยการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value adding) โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม ซึ่งได้รวมถึงการนำเอาระบบคุณค่า ระบบความเชื่อ และคติชนที่มีอยู่เดิมมาสร้างสรรค์ในสังคมปัจจุบัน ศิริพร ณ ถลาง ยังได้นิยามว่า “คติชนสร้างสรรค์” หมายถึง คติชนที่มีการสร้างใหม่หรือผลิตซ้ำการในบริบททางสังคมไทยปัจจุบันในลักษณะของการสืบทอดคติชนในบริบทใหม่ การประยุกต์คติชน การต่อยอดคติชน การตีความใหม่และสร้างความหมายใหม่ หรือการนำคติชนไปใช้เพื่อ “สร้างมูลค่าเพิ่ม” หรือ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ทางท้องถิ่นหรืออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ นอกจากนี้แล้ว ศิริพร ณ ถลาง ยังได้นำเสนอว่า “คติชนสร้างสรรค์” เป็นแนวคิดใหม่ที่กว้างและประกอบคติดกับหลายแนวคิดเพื่อที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับคติชนและบริบททางสังคม เช่น พลวัตของคติชน (dynamics of folklore) การสืบทอดคติชน (transmission of folklore) การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (cultural tradition) การประดิษฐ์ประเพณี (invented tradition) คติชนประยุกต์ (applied folklore) การผสมผสานทางวัฒนธรรม (culture hybridization) ปรากฏการณ์วัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) การสร้างสรรค์คติชนสมัยใหม่ (modern folklore) ในสื่อสมัยใหม่ (modern media) และอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ (ethnic identity) เป็นต้น

จากการทบทวนผลการวิจัยของนักวิชาการจีนและนักวิชาการไทยแล้ว ทำให้เรียนรู้ถึงแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงคติชน แนวคิดอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ อนุภาคของวัฒนธรรม และคติชนสร้างสรรค์ เมื่อเปรียบเทียบแนวคิดดังกล่าวแล้ว สะท้อนให้เห็นว่าแนวคิดดังกล่าวนี้ นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศต่างให้ความสนใจในวัฒนธรรมเป็นทุนทางสังคม ใช้คติชนที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ ได้มีบทบาทในการตอบสนองบริบทต่าง ๆ และสอดคล้องกับศิริพร ณ ถลาง (2562) ที่นำเสนอว่าบริบททางสังคมที่ส่งผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ “คติชนสร้างสรรค์” มี 4 บริบท คือ บริบทโลกาภิวัตน์และการท่องเที่ยว บริบทแห่งความเป็นสังคมทุนนิยม - วัตถุนิยม บริบทแห่งการเป็นสังคมในยุคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่ และบริบทแห่งความเป็นสังคมเปิดที่ทำให้เกิดการเดินทางข้ามพรมแดน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) บริบทโลกาภิวัตน์และการท่องเที่ยว เป็นบริบทที่ทำให้คนในโลกนี้มีการติดต่อกันมากขึ้น จนเกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกัน และได้ส่งผลต่อการท่องเที่ยวโดยมีนโยบายจากภาครัฐ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว บริบททางสังคมในลักษณะนี้ได้ย้อนผลให้กับวัฒนธรรมพื้นบ้านทำให้เกิดการรื้อฟื้นวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพราะวัฒนธรรมพื้นบ้านเป็น “ทุนทางวัฒนธรรม” กลายเป็น “สินค้าที่ขายได้” และเพิ่มมูลค่าได้

2) บริบทแห่งความเป็นสังคมทุนนิยม-วัตถุนิยม เป็นบริบทที่ส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจของโลกอย่างมาก จนได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทย สะท้อนผ่านจากการสร้างสรรค์ “สินค้าวัฒนธรรม” โดยการผลิตซ้ำและการสร้างใหม่ทางวัฒนธรรม เช่น วัตถุมงคลสร้างจากความเชื่อ การแสดงสร้างจากตำนาน ผลิตภัณฑ์ OTOP ในแต่ละตำบล เป็นต้น

3) บริบทแห่งการเป็นสังคมในยุคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่มีการนำเสนอคติชนในสังคมประเพณีผ่านสื่อสมัยใหม่ ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ เช่น หนังสือ นิทาน การ์ตูนนิทานหรือวิดีโอการละเล่น การแสดง ประเพณีพิธีกรรมในสื่ออินเทอร์เน็ต ในโลกออนไลน์ โลกไซเบอร์ ซึ่งเท่ากับว่าสื่อสมัยใหม่ ต่าง ๆ ได้ทำหน้าที่ผลิตซ้ำและสืบทอดคติชนประเพณีให้มีอายุยืนยาวต่อไปโดยนำเสนอให้เหมาะสมกับบริบททางสังคม

4) บริบทแห่งความเป็นสังคมเปิดที่ทำให้เกิดการเดินทางข้ามพรมแดน (transnationalism) ศิราพร ณ ถลาง ชี้ให้เห็นว่าบริบทโลกาภิวัตน์นอกจากส่งผลต่อการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจแล้ว ยังได้ทำให้เกิดการเดินทางและเคลื่อนย้ายของผู้คน ไม่ว่าจะเป็นเพราะการท่องเที่ยว การทำงาน การอพยพหรือการลี้ภัยจึงมีสถานะข้ามชาติ - ข้ามพรมแดนเกิดการเปิดรับวัฒนธรรมใหม่และมีการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมเพื่อแสดงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ในบริบทใหม่

2.3.2 เอกสารเกี่ยวกับลักษณะและบทบาทของคติชนสร้างสรรค์

2.3.2.1 เอกสารเกี่ยวกับลักษณะของคติชนสร้างสรรค์

จากการสำรวจเอกสารที่เกี่ยวกับคติชนสร้างสรรค์ ผู้วิจัยมองว่าลักษณะสำคัญของคติชนสร้างสรรค์มี 3 ประเด็น ได้แก่ 1) คติชนเป็นแหล่งกำเนิดการสร้างสรรค 2) วิธีการนำเสนอคติชนสร้างสรรค์มีความหลากหลาย 3) บริบทต่าง ๆ เป็น “ตัวเร่ง” ที่ทำให้ “เกิดคติชนสร้างสรรค์”

1) คติชนเป็นแหล่งกำเนิดการสร้างสรรค

ศิราพร ณ ถลาง (2562: 46) ได้นำเสนอว่าธรรมชาติของ คติชน อันหมายรวมถึงข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรมหลายประเภท เช่น เรื่องเล่าพื้นบ้าน (ตำนาน-นิทานประเภทต่าง ๆ) ภาษิต ปริศนาคำทาย เพลงการละเล่น การแสดงพื้นบ้าน ความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณี ผ้าทอ เครื่องจักสาน หัตถกรรมพื้นบ้าน อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น ล้วนเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการ สร้างสรรค สืบทอด และพัฒนา ไปตามบริบททางสังคมในแต่ละกาลและเทศะของสังคมนั้น ๆ ตามการนำเสนอจากข้างต้น ผู้วิจัยได้เข้าใจถึง 2 นัย 1) คติชนเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการสร้างสรรค์ 2) คติชนมีการเปลี่ยนแปลงตามบริบททางสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าคติชนมีลักษณะสร้างสรรค์แต่แรกแล้ว และธรรมชาติของบริบทสังคมที่ไม่หยุดนิ่งตายตัวก็เป็นแรงกระตุ้นให้คติชนต้องเกิดการสร้างสรรค์

นอกจากนี้แล้ว ศิราพร ณ ถลาง ยังได้นำเสนอการแบ่งข้อมูลทางคติชนเป็น 4 ประเภท และได้ยกตัวอย่างโครงการวิจัยที่ใช้ข้อมูลคติชนไปสร้างสรรค์ เช่นคติชนประเพณีนิทานจะมีปรากฏการณ์ดังนี้ นำเรื่องเล่าท้องถิ่นไปใช้ในการสร้างมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ OTOP ใช้นิทานไทยเป็นแหล่งอ้างอิงในการสร้างวัตถุมงคล นิทานพื้นบ้านไทยถูกนำไปเป็นวัตถุดิบการสร้างสรรคเป็นสื่อวรรณกรรมเด็กสมัยใหม่ นำนิทานเป็นวัตถุดิบในการทำหนังสือนิทานแนวการศึกษาและบันเทิง จึงทำให้มองเห็นว่านิทานในฐานะคติชนประเภทล้อยคำ สามารถนำไปสร้างสรรค์เป็นหลากหลายรูปแบบ แต่วัตถุดิบที่นำไปใช้คือข้อมูลคติชน ศิราพร ณ ถลาง ได้อธิบายให้เห็นว่า คติชนสร้างสรรค์เป็นผลจากการปรับใช้คติชนอันเป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมท้องถิ่นไทยที่มีอยู่เดิม และเน้นให้เห็นว่าคติชนในลักษณะใหม่ ๆ ไม่ใช่การสร้างสรรคใหม่ทั้งหมด แต่เป็นการนำคติชน ความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมในสังคมไทยมาปรับใช้ เพื่อทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้นศิราพร ณ ถลางยัง

เปรียบเทียบ “คติชนสร้างสรรค์” เป็น “เมนูอาหาร” ให้เข้าใจถึง “คติชนสร้างสรรค์” เป็น “อาหารเมนูใหม่” ที่ใช้ “ตำรับใหม่” หรือ “สูตรใหม่” ในการปรุง แต่ใช้ “วัตถุดิบเก่า” เป็นหลัก

กล่าวโดยสรุปแล้ว คติชนสร้างสรรค์คือสร้างสรรค์จากคติชน ไม่ว่าจะเป็นนิทาน ความเชื่อ พิธีกรรมหรือประเพณี แต่จะใช้วิธีนำเสนอใหม่ และแสดงออกเป็นรูปแบบใหม่

3) วิธีการนำเสนอคติชนสร้างสรรค์มีความหลากหลาย

เฉิน เจียนเซี่ยน (陈建宪, 2012) ได้นำเสนอ กรณีการใช้คติชนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ดังเช่น การใช้คติชนในอุตสาหกรรมการ์ตูน การใช้คติชนในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ การใช้คติชนในแกมมอินเตอร์เน็ต การใช้คติชนในเทศกาลและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การใช้ตัวละครของตำนานในโฆษณา หนังสือเล่มนี้ยังได้ยกตัวอย่างการนำคติชนใช้ในอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก สะท้อนให้เห็นว่ามีวิธีการในการประยุกต์ใช้คติชนอย่างสร้างสรรค์

ศิริพร ณ ถลาง (2562: 47) ได้นิยามว่า “ความสร้างสรรค์” รวมทั้งการทำซ้ำ การปรับเปลี่ยน การทำใหม่ การคิดใหม่ การสร้างความหมายใหม่ วิธีการนำเสนอคติชนสร้างสรรค์มีอย่างหลากหลาย ดังเช่น การนำเสนอคติชนในรูปแบบใหม่ การนำเสนอคติชนด้วยเนื้อหาใหม่ และการนำเสนอคติชนด้วยวัตถุประสงค์ใหม่ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างวิธีการนำเสนอคติชนประเพณีนิทานและประเพณีในประเทศไทยโดยรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิธีในการนำนิทานพื้นบ้านไทยมาปรับใช้ในสังคมไทยร่วมสมัย การใช้ชื่อเรื่องของนิทานและชื่อตัวละครของนิทานมาตั้งเป็นชื่อสินค้า ใช้อุณหภูมิในนิทานในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ สร้างความเชื่อและพิธีกรรมเพิ่มในการบูชาตัวละครและของวิเศษในนิทาน ใช้บางตอนในนิทานในบริบทใหญ่เพื่อวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจการค้า ใช้นิทานทั้งเรื่องในการศึกษาหรือในการสั่งสอนเด็ก

2. วิธีในการสร้างสรรค์ประเพณีใหม่ ๆ ประยุกต์ประเพณีเดิมมาใช้ในบริบทใหม่ ๆ ผสมหลายพิธีเข้าด้วยกัน รื้อฟื้นประเพณีเก่า สร้างประเพณีใหม่บนฐานความเชื่อเดิม และหยิบยืมประเพณี “ข้ามภาค” สรุปได้ว่าวิธีคิดในการสร้างสรรค์ประเพณีใหม่มี 2 ประเด็นคือ นำประเพณีดั้งเดิมที่มีอยู่แล้วมานำเสนอในบริบทใหม่ ๆ และสร้างประเพณีใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนในพื้นที่เดิม

ในขณะที่ ศิริพร ณ ถลาง ยังได้เปรียบเทียบ “คติชนสร้างสรรค์” เป็น “เมนูอาหาร” และอธิบายให้เห็นว่า “เมนูใหม่” ก็เพราะมี “หลักสูตรใหม่” หรือ “วิธีการปรุงใหม่” ซึ่งวิธีการปรุงนั้นก็คือวิธีคิดต่าง ๆ เช่นการประยุกต์ ผสมผสาน ตัดแปลง

นอกจากนี้แล้ว อภิวัฒน์ สุธรรมดี (2560) ได้ศึกษางานประเพณีบวงสรวงพระพรหม นำเสนอว่าวิธีคิดในการสร้างสรรค์พิธีกรรมมีดังนี้ เชื่อมชื่อของสถานที่ซึ่งมีความหมายว่า ที่อยู่แห่งพรหม ให้มีภูมินาม สมจริงโดยการสร้างศาลพระพรหมขึ้นเป็นหลักเมือง เลือกสรรตำนานที่เกี่ยวข้องกับพระพรหม คือตำนานนางสงกรานต์ที่มีตัวละครสำคัญมาใช้ในการสร้างสรรค์พิธีกรรม ผสมผสานพิธีกรรมที่จัดขึ้นใหม่กับพิธีกรรมดั้งเดิม คือ บุญกุ่มข้าว งานแข่งเรือ และพิธีบวงสรวงปู่หลักเมือง จัดพิธีบวงสรวงพระพรหมแบบลัทธิฮินดูอย่างยิ่งใหญ่ถึงการสื่อถึงความทันสมัย และความพร้อมเพรียง นำเสนอการจัดงานในลักษณะงานประจำปี ให้ความสำคัญกับทั้งโลกสามัญและโลกศักดิ์สิทธิ์ ออกแบบกิจกรรมให้มีลักษณะที่ยืดหยุ่นโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เป็นการแสดงพลังและประสานสัมพันธ์ ผลการวิจัยดังกล่าวนี้นอกจากทำให้เข้าใจถึงรูปแบบใหม่ของงานประเพณีบวงสรวง

พระพรหมฯแล้ว ยังเข้าใจถึงแนวคิดสร้างสรรค์และวิธีสร้างสรรค์มีความหลากหลาย จนทำให้มองเห็นว่า ประเพณีที่สร้างสรรค์ใหม่สามารถตอบสนองคนและสังคมในหลายมิติ

3) บริบทต่าง ๆ เป็น “ตัวเร่ง” ที่ทำให้เกิด คติชนสร้างสรรค์

ศิราพร ณ ถลาง และปรมินท์ จารูวร (2560: 17-20) ได้นำเสนอนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อนำรายได้ให้เข้าสู่ประเทศ จังหวัด ตำบล และหมู่บ้าน ประกอบกับนโยบายของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทำให้เห็นว่าเป็นบริบททางสังคมที่เป็นแรงผลักดันจาก “ระดับบน” ที่ถูกส่งต่อลงมายัง “ระดับล่าง” นอกจากนี้แล้วยังได้นำเสนอให้เห็นว่าบริบทสังคมทุนนิยม บริบทสังคม วัตถุนิยม และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ก็เป็นบริบททางสังคมอีกมิติหนึ่งที่ทำให้เกิดพลวัตทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ทั้งการแสดง และวัตถุลีนค่าต่าง ๆ อนึ่งการท่องเที่ยวก็ควบคู่กับบริบทโลกทุนนิยมวัตถุนิยมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จึงเป็นปัจจัยทางสังคมทำให้เกิดประเพณีสร้างสรรค์ การแสดงสร้างสรรค์ สินค้าวัฒนธรรม สินค้าที่ระลึก และวัตถุลีนค่าจำนวนมากที่ซื้อขายกันในปัจจุบันนี้

ศิราพร ณ ถลาง (2562) ได้นำเสนอบริบทในสังคมที่ได้ส่งผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ “คติชนสร้างสรรค์” ได้แก่ ความเป็นสังคมโลกาภิวัตน์ สังคมทุนนิยมวัตถุนิยม สังคมการท่องเที่ยวและคั่งคั่งข้ามพรมแดน อันหมายถึงปรากฏการณ์การนำคติชนในสังคมประเพณีมาปรับใช้ใหม่ในบริบทใหม่ ๆ ทางสังคม หรือกล่าวได้ว่า คติชนสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับบริบทสังคมโลกและสังคมไทยอย่างมาก นอกจากนี้แล้วศิราพร ณ ถลาง ยังได้ยกตัวอย่างหลากหลายเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดดังกล่าว ดังเช่น ได้นำเสนอประเพณีพิธีกรรมในบริบทการท่องเที่ยวและตามนโยบายของภาครัฐจึงทำให้พิธีกรรมกลายเป็น งานเทศกาล ซึ่งทำให้พิธีกรรมไม่ใช่พิธีกรรมอีกต่อไป เพราะขาดบทบาทในฐานะที่เป็นพิธีกรรมแต่ทำให้พิธีกรรมกลายเป็น “การแสดง”

สำหรับปรากฏการณ์คติชนสร้างสรรค์อาจมีการถกเถียงกันว่า คติชนที่เป็นรูปแบบใหม่ ๆ เป็นคติชนแท้ (folklore) หรือเป็นคติชนเทียม (fakelore) สำหรับข้อถกเถียงนี้ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับความคิดของ ดันดีส (Dundes, 1996 อ้างถึงในศิราพร ณ ถลาง, 2562: 49) ได้นำเสนอว่า “เป็นไปได้เมื่อเวลาผ่านไป คติชนเทียมจะกลายเป็น คติชนแท้ได้ในที่สุด” ด้วยเหตุที่นักวิชาการส่วนมากก็เห็นด้วยกันว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง ดังเช่น ยศ สันตสมบัติ (2556: 15) ได้นำเสนอว่า หนึ่งในลักษณะของวัฒนธรรมคือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง หากแต่มีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีสาเหตุหลายประการ เช่น การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม การพัฒนาทางเทคโนโลยี ดังนั้นปรากฏการณ์คติชนสร้างสรรค์ย่อมเป็นปรากฏการณ์อันเป็นตามธรรมชาติของวัฒนธรรมที่ย่อมต้องมีความเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับศิราพร ณ ถลาง (2562: 59) เนื่องจากคติชนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และธรรมชาติของวัฒนธรรมย่อมมีความเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามบริบทหรือปัจจัยต่างทางสังคม คติชนซึ่งเป็นสิ่งแสดงอัตลักษณ์จึงไม่ใช่สิ่งที่หยุดนิ่งตายตัวแต่ย่อมมีพลวัตความเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับเจ้าของวัฒนธรรมและบริบททางสังคม

ส่วนศิราพร ณ ถลาง ได้อธิบายเพิ่มเติมด้วยการนำเสนอแนวความคิดของคำว่า authenticity “ของแท้” “ของดั้งเดิม” หรือ “ของโบราณ” และ representation “ภาพแทน” หรือ “สิ่งแทน” ซึ่งให้เห็นว่า การแสดง ประเพณี สินค้าที่ระลึก เป็น “ภาพแทน” หรือ “สิ่งแทน” ที่มี

ความหมายสำหรับตัวเรา ในบริบทนี้ “ของแท้” จึงอาจไม่สำคัญ แต่ความคิดความรู้สึกของนักท่องเที่ยวแต่ละคนสำคัญกว่า นอกจากนี้แล้ว การอธิบายคำว่า “ประเพณีประดิษฐ์” ยิ่งทำให้เข้าใจว่าถ้าประเพณีได้จัดการและสนับสนุนโดยภาครัฐ ราชการ หรือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ชาวบ้านละบุคคลโดยทั่วไปคงยอมรับได้และส่วนใหญ่จะได้รับการสืบทอดจนกลายเป็น “ประเพณี” ต่อไป ด้วยเหตุที่ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปรากฏการณ์คติชนสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ควรจะสนใจพลวัตของคติชนและบริบทสังคมมากกว่า แทนที่จะไปสนใจเป็น fakelore (คติชนเทียม) หรือไม่

2.3.2.2 เอกสารเกี่ยวกับบทบาทของคติชนสร้างสรรค์

ก่อนจะนำเสนอบทบาทของคติชนสร้างสรรค์ ผู้วิจัยขอทบทวนแนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ของคติชน เพื่อทำความเข้าใจคติชนหลากหลายประเภทมีบทบาทหน้าที่อะไรบ้าง บทบาทหน้าที่ของคติชนได้รับแนวคิดจากทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) ของนักมานุษยวิทยาว่าวัฒนธรรมต่าง ๆ ในสังคมมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ทั้งทางด้านจิตใจและทางด้านสังคม ทฤษฎีหน้าที่นิยมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทฤษฎีและวิธีวิทยาในศาสตร์ต่าง ๆ เช่น ภาษาศาสตร์ จิตวิทยา ส่วนข้อมูลคติชนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมก็ได้ปฏิบัติบทบาทหน้าที่เช่นกัน

วิลเลียม บาสคอม (William Bascom, 1965 อ้างถึงในศิริพร ณ กลาง, 2557: 361) นักคติชนวิทยาได้เสนอบทบาทสำคัญของคติชนไว้ 4 ประการ ในบทความเรื่อง “Four Functions of Folklore” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) ใช้อธิบายที่มาและเหตุผล ในการทำพิธีกรรม
- 2) ทำหน้าที่ให้การศึกษาในสังคมที่ใช้ประเพณีบอกเล่า
- 3) รักษามาตรฐานทางพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคม
- 4) ให้ความเพลิดเพลินเป็นทางออกให้แก่ความคับข้องใจของบุคคล

ส่วนศิริพร ณ กลาง (2537: 12-42) ศึกษาบทบาทหน้าที่และความสำคัญของคติชนในบริบททางสังคมไทย ได้สรุปคติชนในสังคมไทยมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) คติชนกับการเป็นทางออกสำหรับความขัดแย้งและกฎเกณฑ์ทางสังคม
- 2) คติชนกับการให้การศึกษาและอบรมระเบียบสังคม
- 3) คติชนกับการถ่ายทอดความเชื่อและพิธีกรรม
- 4) คติชนกับการสร้างเอกลักษณ์และประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น

ศิริพร ณ กลาง (2557: 363) เพื่ออธิบายบทบาทหน้าที่เพิ่มเติม จึงได้นำเสนอบทบาทของคติชนเป็นประการใหญ่ 3 ที่สำคัญได้แก่

- 1) บทบาทคติชนในการอธิบายกำเนิดและอัตลักษณ์ของกลุ่มชนและพิธีกรรม
- 2) บทบาทคติชนในการให้การศึกษา อบรมระเบียบสังคมและรักษามาตรฐานพฤติกรรมของสังคม
- 3) บทบาทคติชนในการให้เป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคลอันเกิดจากกฎเกณฑ์ทางสังคม

ส่วนปฐม หงษ์สุวรรณ (2561: 21) ให้ความสำคัญกับบริบทคนเมืองในสังคมปัจจุบัน เห็นว่าบทบาทและหน้าที่ความสำคัญของวิชาคติชนวิทยาในยุคปัจจุบันมี 3 ประการด้วยกัน ได้แก่

- 1) คติชนวิทยามุ่งศึกษาวัฒนธรรมที่มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมา
- 2) คติชนวิทยาเป็นกฎเกณฑ์นำไปสู่ความเข้าใจวัฒนธรรมทั้งระบบของแต่ละกลุ่มชน

ได้

3) คติชนวิทยาช่วยสืบทอดเผยแพร่และอนุรักษ์ข้อมูลทางวัฒนธรรม รวมทั้งยังช่วยกระตุ้นให้สนใจการดำรงอยู่และความเปลี่ยนแปลงของข้อมูลคติชน

คติชนสร้างสรรค์ในฐานะการนำคติชนมาปรับใหม่จึงมีบทบาทไม่ต่างจากบทบาท คติชนประเภทต่าง ๆ มาก ผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลัก ๆ เกี่ยวกับบทบาทสำคัญของคติชนสร้างสรรค์ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก มีรายละเอียดดังนี้

1) บทบาทการนำคุณค่าของคติชนมาเพิ่มมูลค่าของ “สินค้า”

จอห์น ฮอว์กินส์ (John Howkins, 2001 อ้างถึงใน ศิราพร ณ ถลาง, 2557: 38) เสนอเกี่ยวกับคติชนหรือวัฒนธรรมสามารถเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันได้หากเป็นการนำคติชนหรือวัฒนธรรมมาทำให้เกิดความหมาย คุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2550-2559 (อ้างถึงใน ศิราพร ณ ถลาง, 2562: 40) “พันธกิจที่ 5 สร้างคุณค่าทางสังคม และส่งเสริมมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางวัฒนธรรม” หากหลักการดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงมุมมองใหม่ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการมองวัฒนธรรมให้เป็นสินค้า

นอกจากนี้แล้ว ศิราพร ณ ถลาง (2562) ยังได้นำเสนอปรากฏการณ์คติชนสร้างสรรค์ตอบสนองบริบทโลกาภิวัตน์และการท่องเที่ยว บริบทสังคมทุนนิยม-วัตถุนิยมอย่างหลากหลาย เช่นสินค้าที่ระลึกที่มาจากวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละชาติพันธุ์ เท้ากบวัดพุทธาวรรณธรรมซึ่งมีหน้าที่หรือบทบาทในพิธีกรรมในวิถีชีวิตจริงได้กลายมาเป็นสินค้า หรือสินค้าประเภทคติชนวัตถุ ทำให้เข้าใจในแนวคิดที่ว่าวัฒนธรรมเป็น “สินค้า” ที่ “ขายได้”

กริธกร สังขกุล (2560) ชี้ให้เห็นว่าการสร้างประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้งเพื่อช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยว การจัดประกวดธิดาข้าวหอมมะลิให้เป็นผู้ที่แสดงเป็นพระนางอุบลรัตนลักษมีเทวีซึ่งเป็นตัวละครที่สำคัญที่สุดในขบวนแห่ ก็มีวัตถุประสงค์ดึงดูดนักท่องเที่ยวเช่นกัน การแสดงประกอบแสงเสียงสีเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของปราสาทพนมรุ้งในฐานะหนึ่งในส่วนหลัก เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่ขายได้ นอกจากนี้ยังนำหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์โบราณคดีมาสร้างเป็นจุดขายว่าเป็นของแท้จริงของดั้งเดิม ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า คติชนสร้างสรรค์ได้สร้างมูลค่าให้กับประเพณีชาวบ้าน ทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเข้าร่วมได้ กระบวนการสร้างทั้งหมดนี้ล้วนตอบโจทย์การท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

2) บทบาทสร้างอัตลักษณ์ทางท้องถิ่นหรืออัตลักษณ์ชาติพันธุ์

ศิราพร ณ ถลาง และสุพิน ฤทธิเพ็ญ (2558: 216) ได้ยกตัวอย่างในกรณีงานปอยไทยใหญ่ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์คติชนสร้างสรรค์ที่เห็นได้ชัดจากการผสมผสานกับประเพณีไทยวน การใช้ตัวอักษรโต ธงชาติรัฐฉาน ชื่อเมืองต่าง ๆ ในรัฐฉาน มาใช้เป็นลวดลายในสินค้าสมัยใหม่ ชี้ให้เห็นว่างานปอยเป็นกลไกทางวัฒนธรรมในการแสดงอัตลักษณ์ และในการประกาศพื้นที่ทางสังคมในบริบทข้ามพรมแดน

ในทัศนะคติชนกับอัตลักษณ์เป็นเครื่องมือแสดงความเป็นกลุ่มคน ปฐม หงษ์สุวรรณ (2561: 40) ได้นำเสนอว่า เรื่องเล่า พิธีกรรมเป็นพื้นที่การสื่อสารของชุมชนชาติพันธุ์ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์

ขึ้นมา เรื่องเล่าพิธีกรรมจึงเป็นเครื่องมือที่รับใช้ชุมชนในการสร้างและบ่งบอกนัยแห่งอัตลักษณ์ร่วมได้ ข้อมูลทางคติชนจึงสามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายการบ่งชี้อัตลักษณ์ (identity marker) ของชุมชนท้องถิ่นและชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้แล้ว ปฐม หงส์สุวรรณ

เห็นว่าข้อมูลทางคติชนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงความเป็นกลุ่มที่ชัดเจนอีกอย่างหนึ่ง คือ คติชนประเภทข้าวของเครื่องใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของบุคคลในสังคมแต่ละวัฒนธรรมย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นลักษณะเฉพาะกลุ่มหรือลักษณะความเป็นกลุ่มสังคมได้เช่นกัน และทำให้เข้าใจว่าข้อมูลทางคติชนทั้งตำนานปรัมปรา นิทานพื้นบ้าน เพลง ศิลปะและการแสดงออก ตลอดจนการเล่นหรือการเต้นรำ เหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรมในการนำเสนออัตลักษณ์ทางสังคมหรือถูกนำมาใช้ในการนิยามตัวตนของกลุ่มสังคมได้เช่นกัน ดังนั้นคติชนสร้างสรรค์ในลักษณะที่สร้างสรรค์จากคติชน และอาจสร้างสรรค์ใหม่ในรูปแบบคติชนอีก จึงมีบทบาทหน้าที่ในการนำเสนออัตลักษณ์เหมือนกัน

ในทำนองเดียวกัน ศิราพร ณ ถลาง (2562: 62) ก็ได้กล่าวไว้ว่า คติชนประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ ตำนาน พิธีกรรม การแสดง การแต่งกาย และศิลปหัตถกรรม ล้วนมีบทบาทในการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ต่อยอดจากแนวคิดนี้ ศิราพร ณ ถลาง (2562: 104) ได้ยกตัวอย่างในปรากฏการณ์คติชนสร้างสรรค์ว่า เรื่องเล่าพื้นบ้านเป็นทุนทางวัฒนธรรมในการสร้างอัตลักษณ์จังหวัด นิทานอธิบายภูมินามมีบทบาทสำคัญที่ใช้สร้างอัตลักษณ์ของจังหวัด ทำให้คนในจังหวัดนั้น ๆ ภาคภูมิใจจนนำไปตั้งเป็นชื่อสถานที่ต่าง ๆ เช่น ชื่อถนนหนทาง โรงพยาบาล โรงเรียน ร้านค้า เป็นต้น

2.3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคติชนสร้างสรรค์

2.3.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ผิง จิ่ง (平靜, 2014) ได้ศึกษาเรื่อง The inheritance and development of the Black- cloth Zhuang Minstrels division สัมภาษณ์พ่อเพลงแม่เพลงของพื้นบ้านจ้วงดำเพื่อการสืบทอดและการพัฒนา ได้ศึกษาสถานการณ์ของพ่อเพลงพื้นบ้านจ้วง รวมทั้งจำนวนคน อัตราอายุหญิง ระดับการศึกษาและรูปแบบการสืบทอดการร้องเพลงพื้นบ้าน ได้วิเคราะห์พัฒนาการของเพลงพื้นบ้านจ้วง และแบ่งเป็น 4 ช่วง ทำให้เห็นร่องรอยของเพลงพื้นบ้านนำโพ เคยได้รับความนิยมและเคยถูกทำลายตามบริบทสังคม ปัจจุบันได้รับความสนับสนุนจากรัฐบาลจีน พยายามรักษาเพลงพื้นบ้านจ้วงดำเอาไว้ เสนอเงินทุนการสร้างสถานีท่องเที่ยวเพื่อนำเสนอวัฒนธรรมจ้วงดำ จัดการประกวดเพลงพื้นบ้าน การอบรมชาวบ้านในการร้องเพลงพื้นบ้านจ้วง และประยุกต์ใช้ในการท่องเที่ยว นอกนำเสนอเพลงพื้นบ้านแล้ว อาหารจ้วง เสื้อผ้าจ้วงดำ หัตถกรรมชาวบ้านก็กลายเป็นสินค้าเป็นจุดดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว แต่ก็เผชิญปัญหาในทางด้านชีวิตความเป็นจริงกับการแสดง

หนง จวู่เหมย (农菊梅, 2015) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง Research on the value of moral education of folk songs Culture of Guangxi Zhuang ได้ศึกษาลักษณะเพลงพื้นบ้านในปัจจุบัน ปรากฏว่าเพลงพื้นบ้านกวางสีมีความหลากหลาย มีการปรับเนื้อหา การเปลี่ยนวิธีเผยแพร่ตามบริบทสังคม และเกิดบทบาทหน้าที่ใหม่ต่อสังคม โดยเฉพาะบทบาทหน้าที่ในการสั่งสอนคุณธรรมและจริยธรรม ในเนื้อเพลงพื้นบ้านกวางสีจะมีการสอนในทางด้านการมีมารยาท รู้จักตอบแทนคุณ อนุรักษ์

สิ่งแวดล้อม ขยันหมั่นเพียร สามัคคีกัน เป็นต้น เสนอว่าการสั่งสอนในเพลงพื้นบ้านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ควรจะสืบทอดต่อ ๆ กันไป และมีข้อเสนอ 3 ข้อ ดังนี้ ดำรงรักษาวัฒนธรรมต้องมีวิธีการและสืบทอด รวมทั้งให้ความสำคัญกับครูสอนเพลงพื้นบ้านและผู้เรียนเพลงพื้นบ้าน ต้องปรับเปลี่ยนเนื้อหาเพลงให้เข้ากับสังคมเรื่อย ๆ ควรมีความสร้างสรรค์ในการเผยแพร่เพลงพื้นบ้าน โดยเฉพาะในการใช้สื่อสมัยใหม่และเทคโนโลยีสมัยใหม่

เจียง เฟย (姜飞, 2016) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง A study on the effect of GUANGXI folk songs on the tourism image building of GUANGXI วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ชี้ให้เห็นถึงปรากฏการณ์การหยิบยืมเพลงพื้นบ้านใช้ในการท่องเที่ยว เช่น ประเพณีการนักร้องเพลงพื้นบ้านพัฒนาเป็นเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติ เพลงพื้นบ้านนางหลิวซานเจียกลายเป็นการแสดงหลิวซานเจียอันยิ่งใหญ่ ภาพยนตร์หลิวซานเจียจนกลายเป็นภาพลักษณ์เมืองชื่อไปจนถึงทั่วโลก นอกจากนี้แล้วเพลงพื้นบ้านชาติพันธุ์ต่างก็ได้จัดเป็นการแสดงอย่างสวยงาม ซึ่งจัดการแสดงที่เป็นสถาปัตยกรรมแท้จริงเต็มไปด้วยลักษณะของชาตัง สุดท้ายได้เสนอแนวทางการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวให้กว้างไกล เช่น ใช้เพลงพื้นบ้านในการออกแบบสินค้าการท่องเที่ยว ประยุกต์ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยว อย่างเช่น จัดเวทีการแสดงในสถานที่ท่องเที่ยว โฆษณาการท่องเที่ยวออนไลน์หรือรายการทีวีประกอบด้วยเพลงพื้นบ้าน กล่าวโดยสรุปแล้วก็คือใช้เพลงพื้นบ้านทำให้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของกวางสีคึกคักมากขึ้น

หลี่ เหมยซง (李美松, 2021) ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง Folk songs, Loudspeakers and Internet Celebrities: Research on Community Communication of Ethnic Minorities in China among COVID-19 Pandemic วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์จะศึกษาวิธีการสื่อสารชุมชนในชนกลุ่มน้อยของประเทศจีนที่เพื่อต่อต้านสถานการณ์โควิด พบว่าชาวกลุ่มน้อยในประเทศจีนได้ใช้วัฒนธรรมของตนในการสั่งสอนชาวบ้านให้สามัคคีกัน ต่อต้านโควิดด้วยกัน และพบว่าวัฒนธรรมที่นำเสนอขึ้นเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชนกลุ่มน้อยอย่างมาก อย่างเช่น เพลงพื้นบ้าน เครื่องดนตรีพื้นบ้านจิ่ง เป็นต้น ดังนั้นเพลงพื้นบ้านและวัฒนธรรมอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ต่าง ๆ เมื่อนำเสนอผ่านการสื่อสารสมัยใหม่แล้วได้มีบทบาทหน้าที่ใหม่ในสถานการณ์โควิด-19 จึงทำให้มองเห็นว่าการสื่อสารและเนื้อหาที่นำเสนอ ซึ่งเป็นรูปแบบการแสดงต่าง ๆ ได้ประกอบสร้างสำนักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ให้เข้มแข็งมากขึ้น

2.3.3.2 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคติชนสร้างสรรค์ในประเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษางานของพุ่มพวง อภินันท์ (2550) เรื่อง คติชนกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทลื้อบ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน งานวิจัยฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่าชาวไทลื้อ บ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่านอยู่ในบริบทสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ ทั้งไทยวนขมุ ลัวะ และเหาะ ดังนั้นชาวไทลื้อต้องสัมพันธ์กับชาติพันธุ์อื่น ๆ อยู่ในฐานนะคนอพยพโยกย้ายมา จนเกิดสำนักอัตลักษณ์ลื้อ และได้ใช้คติชนประเภทต่าง ๆ ของชาวไทลื้อ บ้านห้วยโก๋นมาสร้างอัตลักษณ์ลื้อได้แก่ ตำนาน ความเชื่อ พิธีกรรม การแสดง การแต่งกาย และหัตถกรรมพื้นบ้าน คติชนทุกประเภทล้วนมีบทบาทในการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทลื้อ เช่น ได้ใช้ความเชื่อเกี่ยวกับผีเป็นกลไกในการสร้างสำนักทางชาติพันธุ์ ใช้ความเชื่อทางพุทธศาสนาที่ใกล้เคียงกับคนไทยวนซึ่งเป็น “เจ้าของพื้นที่ ” เก่า เป็น

เครื่องมือช่วยยกระดับสถานภาพทางสังคม นอกจากนี้แล้วนโยบายของรัฐก็ได้ส่งเสริมการนำเสนออัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ทำให้คนไทยลื้อได้แสดงอัตลักษณ์ลื้อในระดับต่าง ๆ ดังเช่นระดับโรงเรียนโดยให้นักเรียนใส่ชุดประจำเผ่า ระดับตำบลได้ยกผ้าทอลายน้ำไหลเป็นผลิตภัณฑ์ประจำตำบลและ ระดับอำเภอได้ให้โอกาสแสดงการฟ้อนเจิง การขับลื้อและสนับสนุนกิจกรรมการทอผ้าด้วย ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้เห็นความผสมกลมกลืนระหว่างอัตลักษณ์ดั้งเดิม และอัตลักษณ์ประดิษฐ์ของชาวไทยลื้อ

ส่วนวัชรารณ ดิษฐปาน (2557) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง พระอุปคุต: การสืบทอดและการผลิตซ้ำความเชื่อ ตำนานและพิธีกรรมในสังคมไทยปัจจุบัน วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสืบทอดและการผลิตซ้ำความเชื่อ ตำนานและพิธีกรรมเกี่ยวกับพระอุปคุตในสังคมไทยปัจจุบัน ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลในช่วง พ.ศ. 2554 – 2557 ทั้งข้อมูลเอกสาร ข้อมูลภาคสนาม และข้อมูลในสื่อสมัยใหม่ ทั้งในบริบทท้องถิ่นภาคเหนือ ภาคอีสานและภาคกลาง และบริบทของสังคมไทยในเชิงภาพรวม ผลการศึกษาตำนานเกี่ยวกับพระอุปคุต ผู้วิจัยได้จัดประเภทตำนานพระอุปคุตในประเทศไทยออกเป็น 6 แบบเรื่อง ได้แก่ แบบเรื่องพระอุปคุตเป็นลูกนางปลา แบบเรื่องพระอุปคุตเป็นลูกพระพุทธรูป แบบเรื่องพระอุปคุตปราบมาร แบบเรื่องพระอุปคุตบันดาลโชค แบบเรื่องพระอุปคุตแปดรูป และแบบเรื่องพระอุปคุตหยุดตะวัน ผู้วิจัยพบว่าในการผลิตซ้ำตำนานพระอุปคุตในสื่อสมัยใหม่ในรูปแบบซีดี สื่อกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออินเทอร์เน็ต มีการนำเนื้อเรื่องจากคัมภีร์อโศกาวทานมาผนวกกับแบบเรื่องพระอุปคุตปราบมาร จนกลายเป็นเนื้อหาหลักที่แพร่หลายในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน ผลการศึกษาประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับพระอุปคุต พบว่ายังคงมีการสืบทอดในพื้นที่ภาคเหนือและภาคอีสานจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ พิธีนิมนต์พระอุปคุตมาคุ้มครองงานบุญทางพุทธศาสนา ประเพณีตักบาตรเป็งปูด และประเพณีลอยปราสาทบูชาพระอุปคุต ประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับพระอุปคุตดำรงอยู่อย่างมีพลวัต โดยมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของประเพณีและพิธีกรรมอันเป็นผลจากกระแสการท่องเที่ยว และการเข้าไปมีบทบาทของภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้ยังพบลักษณะพลวัตข้ามพื้นที่ คือ การนำประเพณีตักบาตรเป็งปูดมาผลิตซ้ำในพื้นที่ภาคกลาง แม้ยังคงรูปแบบหลักตามประเพณีตักบาตรพระอุปคุตในภาคเหนือ แต่มีการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาของการตักบาตรพระอุปคุต มีการเพิ่มหรือเน้นองค์ประกอบที่เป็นรูปธรรมของสัญลักษณ์เกี่ยวกับพระอุปคุต

นอกจากนี้ยังพบพลวัตอีกลักษณะหนึ่ง คือ การสร้างความหมายใหม่ให้แก่ พระอุปคุตในมิติของพระเครื่องและวัตถุมงคล ทำให้เกิดมโนทัศน์ “พระอุปคุตปราบมาร บันดาลโชค” ปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้เกิดการสืบทอดและการผลิตซ้ำความเชื่อเกี่ยวกับพระอุปคุตทั้งในพื้นที่เดิมและพื้นที่ใหม่มาจากลักษณะเด่นของพระอุปคุตและบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะลักษณะเด่นด้านการคุ้มครองป้องกัน ลักษณะอันคลุมเครือ และคุณลักษณะทั้งด้านโลกียะและโลกุตระที่มีรากฐานจากพุทธศาสนา ลักษณะเด่นของพระอุปคุตสอดคล้องกับบริบทสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งยังตอบสนองความต้องการของพุทธศาสนิกชนในสังคมพุทธศาสนาแบบไทย ทำให้เกิดการสืบทอดและการผลิตซ้ำความเชื่อ ตำนาน และพิธีกรรมเกี่ยวกับพระอุปคุตอย่างต่อเนื่องในสังคมไทยปัจจุบัน

ในขณะที่ นรุตม์ คุปต์ธนโรจน์ (2558) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ยานไชน่าทาวนียะวราช: พื้นที่การนำเสนออัตลักษณ์เชิงซ้อนของวัฒนธรรมความเป็นจีนในสังคมไทยร่วมสมัย วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนออัตลักษณ์วัฒนธรรมความเป็นจีนในย่านไซ

นำทวนเยาวราชในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย เพื่อวิเคราะห์ “อัตลักษณ์เชิงซ้อน” ที่มีลักษณะหลากหลายในพื้นที่ทางวัฒนธรรมในย่านเยาวราช รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยและบริบททางสังคมที่มีผลต่อการนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยศึกษา อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นจีนผ่านพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในย่าน ได้แก่ เทศกาลสำคัญตามประเพณีจีน 4 เทศกาล คือ เทศกาลตรุษจีน เทศกาลบ๊ะจ่าง เทศกาลไหว้พระจันทร์ และเทศกาลกินเจ ผลการศึกษาพบว่า เทศกาลตามประเพณีจีนและแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในย่านเยาวราชเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมให้กลุ่มต่าง ๆ นำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นจีน ในพื้นที่เยาวราชมีกลุ่มที่จัดงานเทศกาลและแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในบริบทต่าง ๆ อยู่ 2 กลุ่ม อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นจีนที่นำเสนอ คือ อัตลักษณ์ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิต เช่น อาหาร อาชีพ พิธีกรรมความเชื่อ และอัตลักษณ์การเป็นคนไทยเชื้อสายจีนได้รับพระบรมโอรสาธิราชฯ ถิ่นนี้อัตลักษณ์ที่นำเสนอโดย กลุ่มคนทั้งสองกลุ่มนับว่าเป็น “อัตลักษณ์เชิงซ้อน” ที่มีความหลากหลายและซ้อนทับกัน อีกทั้งยังมีความซับซ้อนของผู้สร้างและนำเสนออัตลักษณ์ รวมทั้งมีลักษณะเชิงซ้อนของกระบวนการสร้างสรรค์และวิธีนำเสนออัตลักษณ์ก็มีการผลิตซ้ำ ประดิษฐ์สร้าง และอ้างอิงวัฒนธรรมอื่น ซึ่งแปรไปตามปฏิสัมพันธ์ที่คนในพื้นที่ต้องเผชิญด้วย ผลการวิจัยพบว่า การนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นจีนที่เกิดขึ้นในย่านเยาวราชดังที่กล่าวมา เกิดขึ้นในบริบทของการท่องเที่ยวและบริบทของโลกาภิวัตน์ทั้งในมิติของบุคคล เทคโนโลยี ทุน สื่อไร้พรมแดน และ อุดมการณ์ซึ่งเป็นบริบททางสังคมที่สำคัญที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสอดคล้องกับแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ สามารถประยุกต์ใช้ในบูรณาการกับการสร้างอัตลักษณ์ เพื่อศึกษาการนำเสนออัตลักษณ์ในเพลงพื้นบ้านจ้วง

นอกจากนี้กริธกร สังขกุล (2559) ได้ศึกษาประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้งในฐานะ “ประเพณีสร้างสรรค์” ในสังคมไทยร่วมสมัย มุ่งจะศึกษาวิถีคิดในการสร้างประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้งจังหวัดบุรีรัมย์ ในฐานะที่เป็น “ประเพณีสร้างสรรค์” และวิเคราะห์พลวัตและบทบาทของประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้ง ผลการศึกษาพบว่าประเพณีนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2534 และสืบทอดมาจนปัจจุบันเพื่อเป็นประเพณีประจำจังหวัดบุรีรัมย์ กิจกรรมการท่องเที่ยวประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ พิธีบวงสรวงเทพเจ้าประจำปราสาทพนมรุ้ง ขบวนแห่การจำลองขบวนเสด็จพระนางอุปถัมภ์ลักษมีเทวี และเทพพาหนะทั้งสิบ และการแสดงประกอบแสงเสียงเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของปราสาทพนมรุ้ง ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้งมีวิถีคิดในการสร้างประเพณีโดยสร้างประเพณีใหม่ซ้อนลงไปบนประเพณีเดิมของชาวบ้าน กิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 3 กิจกรรมสะท้อนให้เห็นวิถีคิดในการสร้างโดยนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดี รวมทั้งศิลปะบนตัวปราสาทมาสร้างเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ การนำลวดลายภาพสลักบนตัวปราสาทมาสร้างเป็นพิธีสักการบูชาบริเวณบันไดนาคราชตรงทางขึ้นปราสาท การจำลองเครื่องประดับตกแต่งขบวนแห่และการแสดงประกอบแสงเสียงจากภาพจำหลักบน ตัวปราสาท ปัจจุบันยังมีการประชาสัมพันธ์ควบคู่ไปกับปรากฏการณ์แสงอาทิตย์ส่องลอดช่องประตูปราสาทพนมรุ้งทั้ง 15 ประตู และมีการใช้ประเพณีนี้ในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างชาวเขมรถิ่นไทยในจังหวัดบุรีรัมย์กับชาวอุดรธานี ราชอาณาจักรกัมพูชาอีกด้วย พลวัตของประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 พลวัตจากประเพณีราษฎร์สู่ประเพณีรัฐในปี 2534 และช่วงที่ 2 พลวัตของประเพณีในช่วงที่จัดการโดยจังหวัดบุรีรัมย์ พลวัตของทั้ง 2 ช่วงเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงผู้จัดเป็นสำคัญ ทั้งนี้ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้งมีบทบาทสำคัญในด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และมีบทบาทในด้านสังคม กล่าวคือ ได้สร้างเรื่องเล่าเกี่ยวกับปราสาทพนมรุ้งโดยอ้างว่ามาจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดี และได้นำเสนออัตลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งอัตลักษณ์ของกลุ่มเขมรถิ่นไทย นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการสร้างความศักดิ์สิทธิ์อีกด้วย งานวิจัยนี้จึงเป็นตัวอย่างหนึ่งที่ทำให้เข้าใจการสร้างสรรคประเพณีใหม่ ๆ ในสังคมไทยร่วมสมัย และเป็นแนวทางในการศึกษาปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมในเชิงคติชนวิทยาและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อนันตวิศิรา อนันตโท (2559) ได้ทำวิทยานิพนธ์จามเทวีบูชา : การผลิตซ้ำตำนานและการสร้างพิธีบวงสรวงในสังคมไทยร่วมสมัย มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมตำนานเกี่ยวกับพระนางจามเทวีที่นำมาผลิตซ้ำในรูปแบบต่าง ๆ ในปัจจุบันและวิเคราะห์วิธีคิดในการผลิตซ้ำตำนานพระนางจามเทวีในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งวิเคราะห์วิธีการสร้างความหมายและพื้นที่ทางสังคมผ่านพิธีบวงสรวงพระนางจามเทวี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันมีการนำตำนานพระนางจามเทวีมาผลิตซ้ำในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่เป็นรูปเคารพ วัตถุมงคล บทเพลง จิตรกรรม บทกวี ละคร และพิธีกรรม โดยมีวิธีคิดในการเลือกสำนวนหรือตอนต่าง ๆ ในตำนานพระนางจามเทวีที่มีความเกี่ยวข้องมาอ้างอิงผู้จัดงานในปัจจุบันมีวิธีคิดในการสร้างพิธีบวงสรวงพระนางจามเทวีโดยการผนวกพิธีบวงสรวงพระนางจามเทวีเข้ากับประเพณีเดิมที่มีอยู่แล้วในสังคม และการสร้างประเพณีใหม่ขึ้นโดยภาครัฐและชุมชนพิธีบวงสรวงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นวิธีคิดในการนำตำนานพระนางจามเทวีมาปรับใช้ในสังคมไทยร่วมสมัย ทั้งเพื่อให้เป็นพื้นที่แสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในบริบทการท่องเที่ยวพื้นที่แสดงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ และพื้นที่แสดงสำนักทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น อีกทั้งยังมีบทบาทในการเป็นพื้นที่ทางสังคมของผู้หญิงอีกด้วย บริบททางสังคมที่ส่งผลให้เกิดพิธีบวงสรวงพระนางจามเทวีในปัจจุบัน คือ บริบทสังคมโลกาภิวัตน์และการท่องเที่ยว และบริบททุนนิยมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมถึงลักษณะทางวัฒนธรรมทางศาสนาของไทย ทั้งการพึ่งพาอำนาจเหนือธรรมชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือผู้หญิงและอำนาจศักดิ์สิทธิ์ของผู้หญิงในสังคมไทย ตลอดจนการนับถือพระสงฆ์ในฐานะผู้นำทางวัฒนธรรมของชุมชน บริบทและลักษณะทางวัฒนธรรมเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ “จามเทวีบูชา”

ส่วนพจมาน มุลทรัพย์ (2564) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่องคติชนสร้างสรรค์จากความเชื่อเรื่องพญานาคในภาคอีสานตอนบนของประเทศไทย วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลคติชนสร้างสรรค์จากความเชื่อเรื่องพญานาคในภาคอีสานตอนบนของประเทศไทย วิเคราะห์วิธีคิดในการสร้างสรรค์คติชน คติชนสร้างสรรค์จากความเชื่อเรื่องพญานาคสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่มใหญ่ คือ 1) เรื่องเล่าพญานาคสมัยใหม่ 2) ประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับการบูชาพญานาค และ 3) ประติมากรรม สถานที่ศักดิ์สิทธิ์และคติชนวัตถุเกี่ยวกับพญานาค สำนวนวิธีคิดในการสร้างสรรค์คติชนของความเชื่อเรื่องพญานาค มีการนำทุนวัฒนธรรมในท้องถิ่นโดยเฉพาะตำนานและความเชื่อเรื่อง “พญานาคประจำถิ่น” มาปรับประยุกต์เพื่อนำเสนอคติชนใหม่ มีการปรับเปลี่ยนประเพณีพิธีกรรมให้ยิ่งใหญ่เป็นงานมหกรรมและเทศกาล วิธีคิดคติชนสร้างสรรค์ในประเทศไทยมีตัวอย่างเช่นนี้ไม่น้อยส่วนมากจะเป็นการหยิบยืม การรื้อฟื้น การยกระดับ ฯลฯ การที่จากเรื่องเล่า พัฒนาเป็นประเพณีเทศกาลก็เพื่อที่จะให้มวลชนทั้งในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่นระดับประเทศได้ร่วมงานด้วย ในแง่นี้ก็จะได้แฝงปัจจัยบริบทของสังคมเช่นกัน

คติชนสร้างสรรค์ดังกล่าวเพื่อสนองต่อบริบทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ บริบทการท่องเที่ยว และบริบทสื่อสมัยใหม่และเทคโนโลยีการสื่อสาร เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ของคติชนสร้างสรรค์ที่ต้องศึกษาบริบทสังคม ในงานวิจัยของ พงมาน มูลทรัพย์ ก็ทำความเข้าใจบริบทสังคมผ่านการศึกษาภูมิหลังเรื่องพญานาคในแต่ละจังหวัดประกอบด้วยที่ตั้งและอาณาเขต ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ สภาพสังคมและวัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

ตามที่ตั้งเกิดมาคติชนสร้างสรรค์ส่วนมากจะมีบทบาทในทางสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ในกรณีนี้ก็พบว่าตำนานพญานาคประจำถิ่นและเรื่องเล่าพญานาคสมัยใหม่มีบทบาทสร้างสำนึกชุมชนและนำเสนออัตลักษณ์ท้องถิ่น ถ้าประกอบคึกกับบริบทการท่องเที่ยวของสังคม ก็ปรากฏอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เป็น“จุดขาย”ในการท่องเที่ยวได้

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชาติพันธุ์และสังคมวัฒนธรรมจ้วง

เอกสารและงานวิจัยกลุ่มนี้เน้นศึกษากลุ่มข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์จ้วงและสังคมวัฒนธรรมจ้วง โดยเฉพาะในพื้นที่เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี แสดงให้เห็นถึงลักษณะของชาติพันธุ์จ้วงเพื่อศึกษาโครงสร้างทางสังคมและระบบวัฒนธรรมของชาวบ้าน

2.4.1 เอกสารเกี่ยวกับลักษณะชาติพันธุ์จ้วง

ชุดหนังสือจ้วงวิทยา จางเซิงจิ้น (张声震, 2003) ผู้เขียนได้สรุปลักษณะวัฒนธรรมของชาติพันธุ์จ้วงตามช่วงเวลา เสนอว่าในระยะการพัฒนาแบบอิสระของจ้วง รูปแบบและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชาวจ้วงมี 9 ประเภท ได้แก่ 1) สร้างวัฒนธรรมภาษาชาติพันธุ์ด้วยระบบภาษาจ้วง 2) สร้างระบบวัฒนธรรมชาติพันธุ์โดยวัฒนธรรมนาข้าวเป็นศูนย์กลาง 3) ใช้กลองมโหระทึกเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมสัมฤทธิ์ 4) ใช้ภาพเขียนผาว่าซานเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมศิลปะ 5) ใช้ปู่ลั่วโถเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมตำนาน 6) การทำนายด้วยกระดูกไก่ และลัทธิโมเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมศาสนาดั้งเดิม 7) ความคิดตริภพ และ แนวคิดเทศภาวะสรรพสิ่งเป็นปรัชญาชาติพันธุ์จ้วง 8) เพลงร้องในถ้ำ และ เพลงร้องในพิธีกรรมกบเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน 9) สร้างวัฒนธรรมทางการแพทย์ด้วยยาสมุนไพรและการรักษาพื้นบ้าน

เอกสารนี้ยังได้นำเสนอพลวัตวัฒนธรรมของจ้วง โดยเฉพาะในมิติเปิดรับวัฒนธรรม “อื่น” ซึ่งก็คือวัฒนธรรมของฮั่น มีการผสมผสานอย่างชัดเจน เช่นในด้านภาษาเคยใช้การใช้ตัวอักษรจีนสร้างตัวอักษรจ้วง ในด้านความเชื่อจากลัทธิโม ผสมผสานกับลัทธิเต๋า และศาสนาพุทธจนเกิดความเชื่อใหม่เรียกว่าโซ อิกมีติหนึ่งคือดำรงรักษาลักษณะของตนอย่างเข้มข้น เช่นระบบการจัดกลุ่มทางสังคมยังถือหัวหน้าหมู่บ้านเป็นศูนย์กลาง ดำรงรักษาประเพณีเพลงพื้นบ้านและตลาดนัดเพลงพื้นบ้าน

หนังสือเรื่อง ลักษณะดั้งเดิมและการสร้างสรรค์ร่วมสมัยของวัฒนธรรมชาวจ้วงฉินเต๋อชิง (覃德清, 2006) ได้นำเสนอลักษณะดั้งเดิมของวัฒนธรรมชาวจ้วง ได้แก่วัฒนธรรมนา วัฒนธรรมภาพเขียนสีผาหลาย วัฒนธรรมกลองมโหระทึก และวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน และได้้นำลักษณะทางวัฒนธรรมดั้งเดิมเหล่านี้มาประกอบสร้างวัฒนธรรมร่วมสมัย

นอกจากนี้ ยังมีเอกสารศึกษาความเชื่อของชาติพันธุ์จ้วง เช่น งานวิจัยเรื่อง ศึกษา ลักษณะเฉพาะของความเชื่อเคารบบรรพบุรุษชาวจ้วงโดยเพลงกัตญญูซอฉินมาวฝุง (覃茂福, 1995) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเชื่อเคารบบรรพบุรุษของชาติพันธุ์จ้วงพัฒนามาจากความเชื่อเกี่ยวกับ ธรรมชาติและความเชื่อเกี่ยวกับสัญลักษณ์ (Totemism) 2) ความเชื่อเคารบบรรพบุรุษของชาติพันธุ์ จ้วงได้รับอิทธิพลจากลัทธิเต๋า ลัทธิขงจื๊อ และศาสนาพุทธ โดยเฉพาะลัทธิเต๋า 3) ความเชื่อเคารบ บรรพบุรุษของชาติพันธุ์จ้วงสืบทอดไปถึงความคิดเรื่องความกตัญญูจากระบบทาสยุคอิน-โจว งานวิจัย ของ จ้าวปิง (赵滨, 2023) ศึกษาความเชื่อชาติพันธุ์จ้วงจากภาพเขียนสีฮวาซานโดยแนวคิดศิลปศาสตร์ สรุปรว่าชาติพันธุ์จ้วงมีความเชื่อนับถือธรรมชาติ รวมถึงความเชื่อนับถือหิน น้ำ สัตว์และพืช ซึ่งเกี่ยวกับความเชื่อทางสืบพันธุ์

งานวิจัยของ หวางเจียซิน (黄家信, 2004) เสนอลักษณะชาติพันธุ์จ้วงจากมุมมอง ประวัติศาสตร์ ว่าลักษณะของชาติพันธุ์จ้วงมี 8 ประการ ได้แก่ 1) มีภาษาของตัวเอง ซึ่งต่างกับภาษา ของมณฑลอื่นมาก แม้แต่ไวยากรณ์ก็มีความแตกต่างกัน 2) มีความเชื่อเกี่ยวกับผี โดยเฉพาะอำเภอ หลงโจว เมื่อมีโรคภัยไข้เจ็บนิยมขอผีคุ้ม ยังนิยมนำกระดูกไก่มาทำนาย 3) นิยมกลองมโหระทึก กล่าวคือกลองมโหระทึกทั้งเป็นของใช้ เครื่องดนตรี ของวิเศษในพิธีกรรมและสื่อไปถึงอำนาจ 4) ชอบ สีดำ โดยเฉพาะกลุ่มจ้วงเสื้อสีดำ เครื่องแต่งตัวทั้งชุดก็เป็นสีดำแม้ผ้าโพกหัวด้วย 5) นิยมชมชอบวัย หนุ่ม หมายถึงให้ความสำคัญกับวัยที่มีพลัง วัยเด็กใช้ชื่อเล่น มีแต่วัยหนุ่มใช้ชื่อเต็ม เมื่ออายุมากแล้ว จะเรียกว่าตาและปู่บวกชื่อหลาน 6) ไม่ชอบขึ้นศาล แม้แต่มีเสียหายก็ไม่อยากไปแจ้งความ จะแจ้ง หัวหน้าหมู่บ้านช่วยตัดสินก่อน 7) ผู้หญิงมากผู้ชายน้อย บอกว่าตามแนวคิดปรัชญาของชาวจีน ผู้หญิง เป็นตัวแทนของหยิน และความร้อนของกวางสีเป็นตัวแทนของหยาง หยินกับหยางมีความสมดุลกัน 8) นิยมร้องเพลง เดือนสามถึงสี่ต้องจัดเวทีแข่งเพลงกัน ไม่งั้นจะส่งผลกระทบต่อ การปลูกข้าวและการ เลี้ยงสัตว์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่านอกจากลักษณะด้านภาษาจ้วงและนิยมชมชอบวัยหนุ่มยังคงรักษาไว้ ลักษณะ ที่เหลือมีการพัฒนาและการปรับเปลี่ยนไปอย่างมาก การรักษาวัฒนธรรมให้เหมือนเดิมเป็นเรื่องที่ยาก มาก อีกไม่นานลักษณะดังกล่าวคงต้องไปอยู่ที่พิพิธภัณฑ์

งานวิจัยของ หวางชิงยี่น (黄庆印, 1995) ทำให้มองเห็นว่าชาติพันธุ์จ้วงมีแนวคิดทาง ปรัชญาเฉพาะของตน ซึ่งวิเคราะห์จากตำนาน เพลงพื้นบ้าน คัมภีร์ และวรรณกรรมจ้วง แสดงให้เห็น ถึงศีลธรรม จริยธรรม ทศนคติต่อชีวิตและระบบคุณค่าของชาติพันธุ์จ้วง อาจมองได้ว่าเป็นราก ความคิดในวัฒนธรรม สู่ให้เข้าใจประเพณีของชาวจ้วง และลักษณะของชาติพันธุ์จ้วง เช่น ขยันหมั่นเพียร ความเป็นมิตร และความกตัญญู

2.4.2 เอกสารเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมจ้วง

หนังสือเรื่อง จ้วงวิทยาของจินหลี่ฟูเฉิง (李富强, 2006) เป็นหนังสือรวบรวมข้อมูล และผลงานวิจัยเกี่ยวกับจ้วง รวมทั้งประวัติศาสตร์จ้วง ภาษาจ้วง ประเพณี ความเชื่อ พิธีกรรม และ แพทย์การแพทย์แผนจ้วง ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มข้อมูลล้ำค่าในด้านการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมจ้วง โดยเฉพาะข้อมูลภาคสนามในระยยะเวลานั้น ยังเป็นคุณค่าอย่างมากให้กับการศึกษาชาติพันธุ์จ้วงใน ปัจจุบัน ในวงการศึกษาจ้วงวิทยามีนักวิชาการผ่านหูกุ้ยที่มีผลงานยอดเยี่ยมเรื่องประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมจ้วง โดยเฉพาะความคิดเห็นว่าวัฒนธรรมจ้วงเป็นต้นรากวัฒนธรรมไทย และได้แลกเปลี่ยน

กับนักวิชาการไทยด้วย ซึ่งมีผลงานหลายด้าน เช่นหนังสือเรื่องชนชาติไทในประเทศจีนของฉัตรทิพย์ นาถสุภา และอุษา โลหะจรรยา (2557) และได้สะท้อนให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างในด้านวัฒนธรรมระหว่างชาวจ้วงและชาวไทกลุ่ม ต่าง ๆ ซึ่งได้สรุปว่า ลักษณะพิเศษเฉพาะของวัฒนธรรมชาติพันธุ์จ้วง คือ กลองมโหระทึก ภาพวาดก่อนประวัติศาสตร์ผาลาย และตลาดนัดเพลง ซึ่งบรรณาธิการในหนังสือเล่มนี้เห็นด้วยว่าวัฒนธรรมไท-ไทยคือวัฒนธรรมที่ปรากฏในปัจจุบัน มีวัฒนธรรมเยวโบราณเป็นต้นรากฐาน

หนังสือเรื่อง An Introduction to Guangxi Zhuang Studies โมเหยวเซี่ย (莫运夏, 2020) หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอจ้วงวิทยา ทั้งความเป็นมาของจ้วงวิทยา ความหมายของจ้วงวิทยา ผลการศึกษาเบื้องต้นของ และความสำคัญของจ้วงวิทยา จากความพยายามของนักวิชาการจากฐานสู่ ฐานที่ทุ่มเทให้กับการศึกษาจ้วงวิทยาจึงก่อให้เกิดผลงานทางวิชาการอันล้ำค่าไว้ในหลากหลายสาขา ไม่ว่าจะเป็น โบราณคดี สังคมวิทยา จิตวิทยา มานุษยวิทยา ภาษาศาสตร์ ศาสนา และวรรณกรรม ในหนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอผลงานวิจัยของนักวิชาการค่อนข้างละเอียด จึงกล่าวได้ว่าเป็นเอกสารกลุ่ม สำคัญสำหรับการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมจ้วง

หนังสือเรื่อง การศึกษาสังคมชาวจ้วงสมัยใหม่ ฟางซู่เหมย (方素梅, 2002) ศึกษาข้อมูล ช่วง ค.ศ. 1840-1949 โดยผ่านการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบต่อโครงสร้างทางสังคมของชาวจ้วง องค์การทางสังคม ระบบอำนาจทางสังคม และระบบกฎหมายเพื่อสำรวจความสัมพันธ์แบบปฏิสัมพันธ์ ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับกระบวนการทำให้ทันสมัย หนังสือเล่มนี้ใช้วิธีการสหวิทยาการที่ ผสมผสานประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา และชาติพันธุ์วิทยา โดยให้ความสนใจทั้งต่อวิวัฒนาการเชิง มหภาคของโครงสร้างทางการเมืองและเศรษฐกิจ และต่อการสำรวจเชิงจุลภาคของชีวิตความเป็นอยู่ ความคิด และความเชื่อของประชาชนทั่วไป เพื่อศึกษากระบวนการทำให้ทันสมัยในพื้นที่ชาวจ้วง

หนังสือเรื่อง ความคิดวัฒนธรรมแพทย์แผนจ้วงของผางหยูโจว (庞宇舟, 2017) ผู้วิจัย นิยามว่าวัฒนธรรมแพทย์แผนจ้วงคือผลรวมของวัฒนธรรมทางจิตวิญญาณ วัฒนธรรมเชิงองค์กร และ วัฒนธรรมเชิงวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ในวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมถึงมุมมองสรีรวิทยา-พยาธิวิทยา วิธีการวินิจฉัย สัญลักษณ์และเครื่องหมาย จารัตประเพณีพื้นบ้าน ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ยา

นอกจากนี้ยังมีเอกสารในด้านสังคมและวัฒนธรรมของชาติพันธุ์จ้วงค่อนข้างสมบูรณ์ ตามที่สังเกตมานักวิชาการจ้วงพยายามส่งเสริมวัฒนธรรมจ้วง โดยผ่านการแปลผลงานดีเยี่ยมเป็น ภาษาต่างประเทศ รวมหนังสือเกี่ยวกับวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน ประเพณี ตำนาน และกวีนิพนธ์ แปล เป็นภาษาอังกฤษ ภาษาเวียดนาม และภาษาไทย ประเด็นที่น่าสนใจว่าจ้วงวิทยศึกษามีนักวิชาการ เป็นคนไทย แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมจ้วง เป็นวัฒนธรรมหลากหลายสีสน่น่าสนใจ

2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์และวัฒนธรรมจ้วง

งานวิจัยของ ประสาน กำจรเมณกุล (2555) ศึกษาสังคมวัฒนธรรมชาติพันธุ์จ้วง ตาม ประเด็นประวัติความเป็นมาและการตั้งหลักแหล่งของชนเผ่าจ้วงในมณฑลกว่างสี อัตลักษณ์ของ ชนเผ่าจ้วงการปรับตัวของชนเผ่าจ้วง ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วงในปัจจุบัน สำหรับ ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้นำเสนอตามระบบสังคมและการปกครองในเขตชนเผ่าจ้วง ระบบสังคมครอบครัวและเครือญาติของชนเผ่าจ้วง ซึ่งได้นำเสนอวัฒนธรรมด้านภาษาแลอักษรเผ่า

จ้วง วัฒนธรรมความเชื่อและการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัฒนธรรมประเพณี เทศกาล กานละเล่น พิธีกรรม นิทานและเพลงพื้นบ้าน จึงกล่าวได้ว่าเป็นงานวิจัยศึกษาสังคมและวัฒนธรรมจ้วงรอบด้าน

หลิวซินหรง (刘亲荣, 2021) เห็นว่าวัฒนธรรมดีเด่นของชาติพันธุ์จ้วง เช่นวัฒนธรรมนา วัฒนธรรมกลองมโหระทึก และวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านเป็นสมบัติอันล้ำค่า มีความสอดคล้องระหว่าง วัฒนธรรมดีเด่นกับค่านิยมหลักของสังคมนิยมจีน ค่านิยมที่สะท้อนจากนิทานพื้นบ้านจ้วงคือ จงรักภักดีต่อชาติ พร้อมสละชีพเพื่อแผ่นดิน ค่านิยมที่สะท้อนจากตำนานจ้วงคือ ขยันและกล้าหาญ ค่านิยมที่สะท้อนจากเพลงพื้นบ้านคือใจดีและเป็นมิตร ค่านิยมที่สะท้อนจากวรรณกรรมจ้วงคือ เสรีภาพความเสมอภาค ซึ่งทำให้มองเห็นว่าตรงกับค่านิยมหลักของสังคมนิยมจีนอย่างมาก จึงชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมสามารถหล่อหลอมค่านิยมที่ถูกต้อง และการดำเนินการไปตามระเบียบก็สามารถส่งเสริมวัฒนธรรมเช่นกัน

หลี่เซียวอี้ (李肖一, 2021) ก็มีความคิดเห็นคล้ายกัน ศึกษาค่านิยมจากเพลงพื้นบ้าน ประเภทต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ความคล้ายคลึงกับค่านิยมหลักของสังคมนิยมจีน ซึ่งได้กำหนดเป็น 24 คำใน ค.ศ. 2017 สะท้อนให้เห็นว่าค่านิยมในเพลงพื้นบ้าน สืบทอดจากอารยธรรมจีน และวัฒนธรรม เป็นแหล่งกำเนิดของค่านิยม ส่วนค่านิยมที่พบในเพลงพื้นบ้านซึ่งตรงกับค่านิยมหลักของสังคมนิยมจีน ปัจจุบันมีความมั่งคั่ง ความยุติธรรม และความมีน้ำใจ

หวางหมิงเปียว (黄明标, 2019) ศึกษาวัฒนธรรมกับสังคมกลมเกลียว งานวิจัยนี้ได้ นำเสนอความเชื่อเกี่ยวกับปู่ลั่วโถ กวีนิยายปู่ลั่วโถ และวัฒนธรรมปู่ลั่วโถส่งผลให้กับสังคมจ้วง ความคิดนิยมที่สรุปจากกวีนิยายปู่ลั่วโถคือมานะอุตสาหะสร้างโลก ให้ความสำคัญกับความมีมารยาท และความคิดสั่งสมความสามัคคีและสมานฉันท์ สรุปว่าวัฒนธรรมปู่ลั่วโถเป็นวัฒนธรรมดีเด่นของชาติพันธุ์จ้วง วัฒนธรรมปู่ลั่วโถแฝงอยู่ในปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคม จนเกิดเป็นระบบความคิดของจ้วง หล่อหลอมอัตลักษณ์ของจ้วงแสดงออกเป็น ขยันและกล้าหาญ อบอุ่นและมีน้ำใจนักรับรอง เข้าใจ ความรู้สึกและเห็นใจผู้อื่น เปิดกว้างและยอมรับความแตกต่าง จึงกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมปู่ลั่วโถเป็นรากฐานรองรับความสามัคคีทางสังคม

2.5 บทสรุปท้ายบท

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคติชนสร้างสรรค์ ยังไม่มีใครได้ศึกษาเพลงพื้นบ้านจ้วงในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยนำ มโนทัศน์อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และคติชนสร้างสรรค์มาศึกษาวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในหัวข้อ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเข้าใจถึงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงและคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านจ้วง

บทที่ 3

วิถีชีวิตวัฒนธรรม รูปแบบและประเภทเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอภาพรวมเกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวจ้วง ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว โดยมีภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน ผู้วิจัยจะนำเสนอให้เห็นแง่มุมต่าง ๆ ของการดำรงชีวิตของชาวจ้วง ไม่ว่าจะเป็นประเพณี ความเชื่อ ภาษา และศิลปะ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่หล่อหลอมตัวตนของชาวจ้วง นอกจากนี้ ในบทนี้ผู้วิจัยยังได้นำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบและประเภทของเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงอีกด้วย โดยจะแสดงให้เห็นว่าเพลงพื้นบ้านซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ ได้มีการปรับตัวและผสมผสานเข้ากับยุคสมัยใหม่อย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรค์และเผยแพร่เพลงของชาวจ้วงอย่างไร เพื่อให้เข้าใจถึงความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

3.1 วิถีชีวิตวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง

ในการทำความเข้าใจสังคมจีน การศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงซึ่งมีมรดกทางวัฒนธรรมที่เปี่ยมไปด้วยเอกลักษณ์เฉพาะตัว ตั้งแต่ภาษาพูด ประเพณีการแต่งกาย พิธีกรรม ไปจนถึงศิลปะการแสดงต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์และภูมิปัญญาอันลึกซึ้งของพวกเขา การศึกษาเรื่องวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาวจ้วงจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในภูมิภาคนี้ และยังช่วยให้เห็นถึงคุณค่าของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่ไม่เคยเลือนหายไปตามกาลเวลา

เหตุที่ต้องนำเสนอวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวจ้วงก่อน ก็เพราะเพลงพื้นบ้านของชาวจ้วงมีลักษณะเฉพาะที่เชื่อมโยงกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง การศึกษาเพลงพื้นบ้านจ้วงในยุคใหม่จึงไม่ได้มุ่งแค่ที่ตัวเพลงเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่หล่อหลอมเพลงเหล่านั้นขึ้นมาด้วย เพื่อทำความเข้าใจเพลงพื้นบ้านอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชาวจ้วงอย่างครอบคลุม ดังนี้ ประวัติความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของชาวจ้วง สภาพภูมิประเทศและพื้นที่ตั้งถิ่นฐาน โครงสร้างประชากรและลักษณะของชุมชน ระบบความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนา รวมถึงภาษาพูดและงานวรรณกรรมที่ใช้สื่อสาร ทั้งนี้การศึกษาข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้เราเห็นภาพรวมและเข้าใจความหมายที่ซ่อนอยู่ในเพลงพื้นบ้านจ้วงได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

3.1.1 ประวัติความเป็นมา

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี มานุษยวิทยา ชาติพันธุ์วิทยา และภาษาศาสตร์ต่างชี้ให้เห็นว่า ชาวจ้วงเป็นชนพื้นเมืองของเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ซึ่งเป็นที่ตั้งของบรรพบุรุษมาอย่างยาวนาน ได้แก่ หลักฐานทางโบราณคดี การฝังศพในท่าคุกเข่า (นั่งยอง) เป็นวัฒนธรรมที่พบได้ทั่วไปในกว่างซี โดยมีการค้นพบโครงกระดูกในท่านี้นับจากแหล่งโบราณคดีหลายแห่ง เช่น โบราณสถานเจินผู่เหยียน (เมืองกุ้ยหลิน) พบ 18 ศพ โบราณสถานฉางถาง (เมืองหนานหนิง) พบ 15

ศพ โบราณสถานก่านเจ้า (อำเภอฝูสูย) พบ 18 ศพ และโบราณสถานซีจิง (เมืองเหิงเซียน) พบกว่า 100 ศพ โดยวัฒนธรรมการฝังศพในลักษณะนี้ไม่เคยถูกขุดพบในภูมิภาคอื่นของจีน แต่สอดคล้องกับเอกสารโบราณที่บันทึกไว้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมของชนชาติจ้วง งานวิจัยของ ประสาน กำจรเมฆกุล (2555: 34) ก็ยืนยันข้อเท็จจริงนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวจ้วงได้ตั้งถิ่นฐานและสืบทอดเผ่าพันธุ์ในกว้างซีมาตั้งแต่สมัยโบราณ

นอกจากนี้ ภาษาจ้วงมีความแตกต่างจากภาษาอื่นทั้งในด้านการออกเสียงและไวยากรณ์ คำที่ชาวจ้วงใช้เรียกตนเองก็เป็นอีกหนึ่งหลักฐานสำคัญ เช่น ชาวจ้วงในแถบเป่ย์สือเรียกตนเองว่า "ปู้ถู่" ชาวจ้วงในแถบตูอัน เตอเป่า น้าโพ จิงซีเรียกตนเองว่า "ปู้หนง" ชาวจ้วงในแถบหยิงหนิง อู่หมิงเรียกตนเองว่า "ปู้มาน" และชาวจ้วงในแถบกุ้ยก่างเรียกตนเองว่า "ปู้ตง" ทั้งนี้คำว่า "ปู้" (Boux) ในภาษาจ้วงมีความหมายว่า "ผู้" ส่วนคำว่า "ถู่, มาน, ตง" เป็นคำขยายที่บอกถึงลักษณะหรือที่มา เช่น "ปู้มาน" แปลว่า "ผู้บ้าน" หรือ "ผู้คนที่มาจากหมู่บ้าน" และ "ปู้ตง" แปลว่า "ผู้คนที่มาจากป่า" ดังนั้น คำเรียกเหล่านี้จึงสะท้อนถึงการตั้งถิ่นฐานและวิถีชีวิตของชาวจ้วงในท้องถิ่นต่าง ๆ ในกว้างซี

จากการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดี ทำให้เชื่อได้ว่า **ชาวจ้วงมีบรรพบุรุษอาศัยอยู่ในกว้างซีมาตั้งแต่ยุคหินเก่า** โดยมีหลักฐานสำคัญคือ ซากฟอสซิลมนุษย์หลิวเจียง (Liujiang Man) ที่ค้นพบในอำเภอหลิวเจียง ประสาน กำจรเมฆกุล (2552) ชี้ให้เห็นว่าลักษณะของมนุษย์หลิวเจียง เช่น ใบหน้าแบนราบ สันจมูกไม่โด่ง กระดูกโหนกแก้มสูง และคางยื่นเล็กน้อย มีความคล้ายคลึงกับชาวจ้วงในปัจจุบันอย่างมาก นอกจากมนุษย์หลิวเจียงแล้ว ยังมีการขุดพบซากมนุษย์โบราณอีกหลายแห่งในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำสายสำคัญของกว้างซี เช่น กานเฉียน ฉีหลินซาน และถ่าเป่ย์เหลียน ซึ่งยืนยันว่ามีมนุษย์อาศัยอยู่ในภูมิภาคนี้มาตั้งแต่ยุคหินเก่า นอกจากนี้ การค้นพบโบราณวัตถุในยุคหินใหม่จำนวนมาก เช่น ขวานหิน พลั่วหิน เครื่องปั้นดินเผาลายเรขาคณิต และเมล็ดข้าว ยังแสดงให้เห็นถึงการสืบทอดทางวัฒนธรรมที่ต่อเนื่อง มาจากยุคหินเก่าอีกด้วย

ประวัติศาสตร์ของชาวจ้วงสามารถสืบย้อนไปได้ถึงกลุ่มชนเผ่า ไปเยว่ (百越) ในยุคชุนชิว จ้านกั๋ว หรือเมื่อกว่า 2,300 ปีที่แล้ว หวงเซียนพาน (黄现璠, 1988) ระบุว่า "ไปเยว่" เป็นคำเรียกโดยรวมของกลุ่มชนเผ่าที่อาศัยอยู่ทางภาคใต้ของจีน โดยชาวจ้วงถือเป็นกลุ่มสาขาหนึ่งของชนเผ่านี้ เอกสารโบราณระบุว่าชนเผ่าไปเยว่แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม เช่น ซีโอว (西瓯) อาศัยอยู่ทางตะวันตกและตะวันออกของกว้างซีในปัจจุบัน หลัวเยว่ (骆越) อาศัยอยู่ทางใต้และตะวันตกของกว้างซี แหลมเหลยโจวของมณฑลกว่างตุง เกาะไหหลำ และภาคเหนือของเวียดนาม ที่ตั้งของชนเผ่าซีโอว และหลัวเยว่สอดคล้องกับพื้นที่ที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่ในปัจจุบันอย่างชัดเจน บันทึกทางประวัติศาสตร์ยังระบุว่าชนเผ่าทั้งสองกลุ่มนี้อาศัยอยู่ร่วมกัน และในบางครั้งถูกเรียกรวมกันว่า "โอวหลัว (瓯骆)" นอกจากนี้ เหวเจิ้งจิง (何正廷, 2017) ยังกล่าวว่าชาวหลัวเยว่โบราณคือบรรพบุรุษคนสำคัญของชนชาติจ้วง-ไท ในช่วงราชวงศ์ฉิน จินซีฮ่งเต้ ได้ส่งทหารจำนวนมากมาหาศาลเพื่อยึดครองภาคใต้ของจีน แต่ชนเผ่าไปเยว่ โดยเฉพาะ ชาวซีโอว ได้ต่อสู้ต้านทานกองทัพฉินนานถึง 3 ปี ทำให้จินซีฮ่งเต้ต้องเพิ่มกำลังทหารนับแสนนาย การต่อสู้ที่ยาวนานนี้สะท้อนให้เห็นว่าในยุคนั้นชนเผ่าซีโอวมีเศรษฐกิจที่มั่นคงและมีกองทัพที่แข็งแกร่ง จึงนับเป็นกลุ่มชนเผ่าไปเยว่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

หลังสิ้นสุดราชวงศ์ฉิน ชนเผ่าซีโอวและหลัวเยว่ถูกเรียกว่า อู่หู่ (烏浒) และค้อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยเป็นชื่อต่าง ๆ เช่น หลี่ (俚) เหลียว (僚) และเหลียง (獠) จนกระทั่งถึงสมัย

ราชวงศ์ซ่ง จึงเริ่มมีการใช้ชื่อ "จ้วง" (僮) ต่อมาในปี พ.ศ. 2501 (ค.ศ. 1958) เมื่อมีการจัดตั้งเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซีขึ้น ตัวอักษร "จ้วง" (僮) ที่ใช้มาตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซ่งนั้นมีปัญหาเนื่องจากพจนานุกรมให้ความหมายว่า "เด็กผู้ชาย" หรือ "คนรับใช้" ซึ่งสื่อถึงความไม่เท่าเทียมกันทางชนชั้น อีกทั้งยังเป็นอักษรที่เขียนและอ่านยาก ดังนั้นในปี พ.ศ. 2508 (ค.ศ. 1965) นายกรัฐมนตรีโจวเอินไหลจึงเสนอให้เปลี่ยนไปใช้อักษร "จ้วง" (壮) แทน อักษรตัวใหม่นี้มีเสียงอ่านเหมือนกันแต่เขียนง่าย อ่านง่าย และมีความหมายที่ดีว่า "แข็งแรง" ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางจากชาวจ้วงและถูกใช้มาจนถึงปัจจุบัน

3.1.2 ภูมิประเทศและอาณาบริเวณ

มณฑลกว่างซีตั้งอยู่ทางภาคใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีพื้นที่ 237,600 ตารางกิโลเมตร ทิศตะวันตกติดต่อกับมณฑลยูนนาน ทิศทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดต่อกับมณฑลกุ้ยโจว ทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดต่อกับมณฑลหูหนาน ทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดต่อกับมณฑลกว่างตง ทิศตะวันตกเฉียงใต้มีอาณาเขตติดกับประเทศเวียดนาม ทิศใต้ติดกับอ่าวเป๋ยปู เป็นเขตปกครองตนเองแหล่งเดียวที่ติดทะเล

มณฑลกว่างซีมีภูมิประเทศเป็นเนินเขา ภูเขาและทิวเขา แต่ส่วนมากกระจายอยู่รอบบริเวณกว่างซี พื้นที่ที่อยู่กลางจึงมีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบแอ่งกระทะ และมีธรณีสัณฐานแบบคาสต์ จนมีสำนวนเกี่ยวกับภูมิประเทศกว่างซีพูดว่า “ภูเขาแปด แม่น้ำหนึ่ง นาหนึ่ง” หมายถึงภูมิประเทศของกว่างซีมี 80% เป็นภูเขา 10% เป็นแม่น้ำลำคลอง เหลืออีก 10% เป็นนา สำหรับทรัพยากรน้ำในกว่างซีมีแม่น้ำผานเจียง แม่น้ำจั่วเจียง แม่น้ำไยเจียง แม่น้ำหลี่เจียง และแม่น้ำสายอื่น ๆ เข้ามาเป็นลุ่มน้ำจั่วเจียง มีทรัพยากรน้ำอุดมสมบูรณ์ นอกจากนั้นภูมิอากาศกว่างซีอยู่ภูมิอากาศกึ่งเขตร้อน ดังนั้นเป็นสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ และได้เสนอสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับบรรพบุรุษของจ้วงตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์

ฉินหนายชาง (覃乃昌, 1997) กล่าวว่าอาณาบริเวณที่ชาติพันธุ์จ้วงอยู่อาศัยมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการปลูกข้าว ชาติพันธุ์จ้วงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ปลูกข้าวตั้งแต่โบราณ โบราณวัตถุที่ขุดพบในกว่างซี ยืนยันได้ว่ากว่างซีมีการเพาะปลูกข้าวตั้งแต่ 9000 ปีก่อน ดังนั้นวัฒนธรรมของจ้วงมีความสัมพันธ์กับข้าวเป็นอย่างมาก จนนักวิชาการของจีนกล่าวว่าวัฒนธรรมของจ้วงคือวัฒนธรรมของข้าว ไม่ว่าจะเป็นรูปกบที่เขียนบนผาหลาย รูปกบที่อยู่บนกลองมโหระทึก ล้วนเกี่ยวข้องกับฟ้าฝนอากาศ เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกข้าว การร้องเพลงพื้นบ้านจ้วงก็เกี่ยวกับวิถีเพาะปลูกที่ร่วมทำนากัน พิธีกรรมสำหรับปลูกข้าวและการร้องเพลงช่วงพักทำนา ล้วนเกี่ยวพันกับภูมิประเทศและอาณาบริเวณของกว่างซี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้จ้วงเป็นจ้วง

3.1.3 ประชากรและชาติพันธุ์

จ้าวน่า (赵娜, 2016) นำเสนอว่า ราชวงศ์ฉินจนถึงราชวงศ์สุยกลาง จ้วงเป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่เขตกว่างซีมากที่สุด ราชวงศ์ซ่งและหยวนถึงแม้ว่ามีชาติพันธุ์อื่น แม้ว เย้าและชาติพันธุ์อื่นอพยพเข้ามา แต่จ้วงยังเป็นกลุ่มคนที่มีประชากรมากที่สุดในกว่างซี ในราชวงศ์หมิงชิงชาวฮั่นอพยพเข้ามาและขยายตัวเรื่อย ๆ ทำให้โครงสร้างประชากรค่อย ๆ เปลี่ยนไป ค.ศ. 1953 การเก็บรวบรวม

ข้อมูลประชากรครั้งแรกแห่งชาติ¹จีน ผลสำรวจพบว่าประชากรชาติพันธุ์จ้วงในกว่างสีมี 6949600 คน เป็น 98.28% ของประชากรชาติพันธุ์จ้วงทั่วประเทศ และเป็น 33.21% ของประชากรกว่างสี ชาวฮั่น เป็น 61.8% เหลือ 4.99% เป็นชาติพันธุ์กลุ่มน้อยอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าช่วงนั้นชาติพันธุ์ฮั่นในกว่างสี เริ่มมีจำนวนประชากรมากกว่าชาติพันธุ์จ้วง สถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าชาติพันธุ์จ้วงส่วนมากใช้ชีวิตอยู่ในกว่างสี ส่วนที่เหลืออยู่กระจายที่มณฑลหูหนาน กวางตุ้ง กุ้ยโจวและหูหนาน นอกจากชาติพันธุ์จ้วงแล้ว เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างสียังมีชาวฮั่นและชาติพันธุ์กลุ่มน้อยอื่น ๆ อาศัยอยู่ด้วยกันตั้งแต่ราชวงศ์ฉินจนถึงฮ่องเต้ได้ทำสงครามกับชาวไป๋เยว่ทางตอนใต้ของรัฐฉู่ จนสามารถผนวกมณฑลหูหนานและกว่างตุ้งได้เป็นการถาวร ชาวฮั่นก็เข้ามาใช้ชีวิตที่กว่างสีเป็นเรื่อย ๆ ส่วนชาติพันธุ์กลุ่มน้อยอื่น ๆ มีอีก 10 กลุ่ม ได้แก่เย้า แม้ว ตัง มู่หล่าว หมาวหนาน หุย จิง หยี่ สุยและเกอหลาว ถือว่าเป็นคนพื้นเมืองในแถบกว่างสีเป็นเวลานาน เช่นชาติพันธุ์ตังเป็นกลุ่มสาขาของคนเว่ยเหมือนกันกับจ้วง หนังสือลายลักษณ์ราชวงศ์ฮั่นก็ได้บันทึกว่าพื้นที่ที่ชาติพันธุ์ตั้งอยู่ในเขตกว่างสีเรียกว่าตัง ชาติพันธุ์เย้าอพยพมาจากมณฑลหูหนาน ตั้งแต่ราชวงศ์สยถึง จักรพรรดิซ่งชาติพันธุ์เย้าอพยพไปยังทางทิศใต้ไปอีกเรื่อย ๆ ถึงราชวงศ์ซ่งมีสำนวนว่า “ไม่มีภูเขาไหนไม่มีเย้า” และมีส่วนหนึ่งผ่านกว่างสีแล้วอพยพไปถึงเวียดนามและไทย ชาติพันธุ์แม้วก็อพยพมาจากหูหนานตั้งแต่ราชวงศ์ซ่ง ส่วนชาติพันธุ์มู่หลาว หมาวหนาน จิง หยี่และเกอหลาวอยู่ในแถบกว่างสีตั้งแต่ราชวงศ์หมิงและชิง

สำหรับ 12 ชาติพันธุ์ที่อยู่ในกว่างสีเข้ากันได้เป็นอย่างดี ทำให้กว่างสีมีความสงบและสามัคคีกัน กระตุ้น 12 ชาติพันธุ์พัฒนากันให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น โดยสรุปแล้วมีเหตุผลดังต่อไปนี้ 1. แต่งงานระหว่างชาติพันธุ์ต่างกัน เช่นชาติพันธุ์มู่หล่าวได้ซื้อเนื้อเพราะหลังอพยพมาแต่งงานกับคนพื้นบ้านที่เรียกว่าเหลียวซึ่งเป็นชื่อของจ้วงในสมัยนั้น คนกลุ่มนี้เรียกคุณแม่มู่หลาวจนกลายเป็นชาติพันธุ์ใหม่ชื่อว่ามู่หล่าว ชาติพันธุ์หมาวหนานก็กล่าวกันว่าบรรพบุรุษเป็นอันที่อพยพมาจากหูหนาน ซานตง และฮกเกี้ยนแต่งงานกับหญิงสาวพื้นเมืองที่เป็นเหลียวใช้ชีวิตที่ถิ่นหมาวหนานกันจึงพัฒนาเป็นชาติพันธุ์หมาวหนาน² 2. มีประเพณีคล้ายคลึงกัน เช่นเทศกาลผางของชาติพันธุ์เย้า จะร้องเพลงฉลองและร้องเพลงโต้ตอบกันเพื่อหาคู่รักกัน เทศกาลตำหนูของชาติพันธุ์เย้าจะจัดเวทีใหญ่เพื่อร้องเพลงพื้นบ้านกัน หนุ่มสาวชาติพันธุ์หมาวหนานร้องเพลงพื้นบ้านในเทศกาลและช่วงเวลาพักงานต่าง ๆ เทศกาลตอนเป็นปีใหม่ของชาติพันธุ์สุย ชาติพันธุ์สุยก็จะร้องเพลงฉลองกัน แสดงให้เห็นว่าชาติพันธุ์เย้า หมาวหนานและสุยมีประเพณีการร้องเพลงที่คล้ายกับจ้วง อีกตัวอย่างเช่นในเทศกาลยี่ฟานของมู่หลาวมีพิธีกรรมบูชาเทพ 36 องค์ หนึ่งในนั้นเป็นเทพม่ออี้ซึ่งเป็นเทพของจ้วง ชาติพันธุ์หมาวหนานเคารพบูชาเทพม่ออี้ซึ่งเป็นน้องชายคนที่หกของเทพม่ออี้ สามารถไล่ผี คัมภีร์ แสดงให้เห็นว่าความเชื่อชาติพันธุ์หมาวหนานกับมู่หลาวก็มีความเกี่ยวพันกับจ้วงเช่นกัน การเคารพบูชาเทพในตำนานของจ้วงก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก 3. ในภาษาตระกูลเดียวกัน ภาษาจ้วง ภาษาตัง ภาษามู่หล่าว หมาวหนาน และภาษาสุยเป็นภาษาตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ตังเดียวกัน ภาษาหยี่ก็เป็นภาษาอยู่ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต ฟ่านหงก้วย (范洪贵, 2014) นำเสนอว่า มีนักภาษาศาสตร์เปรียบเทียบภาษาตังกับภาษามู่หล่าวในจำนวนศัพท์ 694 คำ คำที่คล้ายกันมี 455 คำ อัตราสูงถึง 65.6%

¹ ประเทศจีนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากร 10 ปีละครั้ง ครั้งล่าสุดในปี 2020

² หมาวหนานเป็นชื่อของเขตพื้นที่ในราชวงศ์หมิง ยุคหลังออกเสียงเพี้ยนไปอ่านว่าหมาวหนาน

ถ้าเปรียบเทียบภาษามู่หลาวกับภาษาจ้วงในจำนวนศัพท์ 533 คำที่คล้ายกันมี 285 คำ สูงถึง 53.5% นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบภาษาหมานหนานกับภาษาจ้วงของอุ่หมิงก็มีความคล้ายกันประมาณ 54.79%

คณะกรรมการกิจการชาติพันธุ์และศาสนาแห่งกวาสี ค.ศ. 2023 ประชาสัมพันธ์ว่า นอกจากมี 12 ชาติพันธุ์ถือว่าเป็นคนพื้นเมืองในแถบกวาสีแล้ว ยังมีอีก 44 ชาติพันธุ์มาอาศัยที่กวาสี การเก็บรวบรวมข้อมูลประชากร ค.ศ. 2023 ครั้งที่ 7 แห่งชาติ ตามสถิติของสำนักงานสถิติแห่งกวาสี กวาสีมีประชากรประมาณ 50270000 คน สำหรับชาติพันธุ์จ้วงมี 15721956 คน เป็น 31.36% ของกวาสี เมื่อเปรียบเทียบกับ การเก็บรวบรวมข้อมูลประชากร 6 ครั้งที่ผ่านมาแล้ว ประชากรชาติพันธุ์จ้วงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่อัตราชาวจ้วงลดน้อยลง ประชากรชาติพันธุ์อื่น เป็น 62.5% ส่วนประชากรชาติพันธุ์อื่นเป็น 6.5%

กล่าวโดยสรุปแล้วชาติพันธุ์จ้วงมีประชากรเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่อาศัยอยู่เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวาสี นอกจากนั้นยังมีชาติพันธุ์อื่นและชาติพันธุ์อื่น ๆ อาศัยอยู่ที่กวาสี ด้วยกัน แต่มีแค่ 12 ชาติพันธุ์ถือว่าเป็นชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่กวาสีเป็นหลัก จากการใช้ชีวิตด้วยกันอย่างสงบเป็นเวลานานระหว่างชาติพันธุ์จ้วงกับชาติพันธุ์อื่น ๆ ทำให้มองเห็นว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมกันอย่างกลมกลืน และต่างก็ยังคงรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนไว้ ด้วย

3.1.4 สภาพชุมชนที่ตั้งถิ่นฐาน

ชาติพันธุ์จ้วงตั้งถิ่นฐานแบบรวมกลุ่ม ส่วนมากอาศัยที่เมืองหนานหนิง ฉงจัว เป่เย่เซ่อ เหวอฉือ หลิวโจว หลายปิ่น ก้วยก่าง ฯ ล ฯ ก็มีส่วนหนึ่งตั้งถิ่นฐานร่วมกับชาติพันธุ์อื่น เย้า แม้ว ตั้ง หมู่หล่าว หมานหนานและสุยพอสสมควร

ตามสถิติ ค.ศ. 2020 ของกวาสีประชากรที่ตั้งถิ่นฐานในเมืองเป็น 54.20% เมื่อเทียบกับ ค.ศ. 2010 แล้วสูงขึ้น 14.18% เมื่อ ค.ศ. 2023 ประชากรที่ตั้งถิ่นฐานในเมืองเป็น 56.78% แสดงให้เห็นว่าประชาชนเลือกตั้งถิ่นฐานในเมืองมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามการวิเคราะห์ของสื่อลี่ชาน (石 日灿, 2021) ครอบครัวที่เป็นอันแต่งงานกับชนกลุ่มน้อยเมื่อเทียบกับ ค.ศ. 2010 สูงขึ้นประมาณ 30% ครอบครัวที่แต่งงานระหว่างชาติพันธุ์ส่วนน้อยกันเมื่อเทียบกับ ค.ศ. 2010 สูงขึ้น 25% แสดงให้เห็นว่าชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในกวาสีอยู่ปะปนกัน และเข้ากันได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญคือลูกหลานของ ครอบครัวเหล่านี้มีเสรีภาพที่จะเลือกกระบุว่าตนเองเป็นชาติพันธุ์ใด ดังนั้นสันนิษฐานได้ว่าสถิติอัตรา ของแต่ละชาติพันธุ์อาจปรับเปลี่ยนไปเล็กน้อย แต่สิ่งที่แน่นอนคือกวาสีมีประชากรชาติพันธุ์ส่วนน้อย สูงขึ้นเรื่อย ๆ

กวาสีทุกปีมีประชากรวัยแรงงานไปทำงานที่ต่างมณฑลเป็นจำนวนมาก จำนวน ประชากรวัยแรงงาน (อายุ 16-59 ปี) ในปี ค.ศ. 2020 มีประมาณ 29339800 คน เป็น 58.29% ของ ประชากรทั้งหมด เมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 2010 แล้ว ลดน้อยลง 119300 คน เป็นอัตราที่ต่ำกว่าความ เฉลี่ยของทั่วประเทศ แสดงให้เห็นว่าคนที่กำลังอยู่ในวัยแรงงานค่อนข้างน้อย

สำหรับระบบการศึกษา รัฐบาลจีนได้ออกกฎหมายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี พร้อมทั้งมี การจัดสรรงบประมาณการศึกษาแก่นักเรียนทุกคน แต่กวาสีเนื่องจากอยู่บริเวณภูเขา หมู่บ้านที่อยู่

ในเขตภูเขามีคมนาคมที่ไม่สะดวก การศึกษาในชนบทจะล่าช้ากว่าเขตพื้นที่ที่พัฒนา ตามสถิติ ค.ศ. 2020 ประชาชนที่มีอายุครบ 15 ปีเฉลี่ยแล้วได้รับการศึกษามาเป็น 9.54 ปี เป็นอันดับที่ 24 ของประเทศ แต่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาให้แก่ชาติพันธุ์ส่วนน้อยอย่างหลากหลาย เช่นทุนเรียนระดับชาติ ทุนเรียนระดับมณฑล และทุนเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความยากลำบากในการเงิน และมีนโยบายสำหรับการลดมาตรฐานเข้ามหาวิทยาลัยให้นักเรียนชาติพันธุ์ส่วนน้อยเพื่อขอใช้ออกภาคการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน และมีโครงการกู้เงินให้กับนักเรียนที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยโดยที่ผ่อนชำระหลังจบการศึกษา ในกวางสีได้สถาปนารองเรียน สถาบันและมหาวิทยาลัยใหม่ทุกปี นอกจากนี้ยังได้สร้างโรงเรียนภาษาจ้วง มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี สถาบันวิจัยจ้วงต่าง ๆ ขึ้น สภาพการเรียนรู้การศึกษาของกวางสีก็ได้พัฒนาไปเรื่อย ๆ ประชาชนที่ได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สถิติในปี ค.ศ. 2020 ทุก 100000 คนก็มี 10806 คน ได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อเทียบกับ ค.ศ. 2010 แล้วเพิ่มขึ้น 80.79%

มณฑลกวางสีได้ขยายเครือข่ายอนามัยแก่ชุมชนมากขึ้น ค.ศ. 2021 อายุโดยเฉลี่ยของประชาชนกวางสีคือ 78.3 ปี ค.ศ. 2022 ในองค์การสุขภาพของกวางสี มีโรงพยาบาล 850 แห่ง สถานพยาบาล 33086 แห่ง ซึ่งแบ่งเป็นสถานพยาบาลชุมชนในเมือง สถานพยาบาลอำเภอ และสถานพยาบาลชนบท สำหรับโรงพยาบาลนอกจากมีแพทย์แผนจีนแล้ว ยังมีแพทย์แผนจ้วงซึ่งมีการมียาสมุนไพรจ้วงและฝังเข็มแผนจ้วงเป็นต้น คนจ้วงแข็งแรงขึ้นและมีอายุเฉลี่ยยืนยาวขึ้น กวางสีมีอำเภออายุยืนยาวตั้ง 33 อำเภอ ผู้เฒ่าที่อายุมากกว่าร้อยปีมี 6000 คน เท่ากับทุก 100000 คนก็มี 11.9 คนมีอายุมากกว่าร้อยปี จนอำเภอเหล่านี้ขึ้นชื่อด้วยอายุยืนยาวกลายเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้ป่วยมาพักฟื้น

เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสีถูกจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1958 เนื่องจากมีชาติพันธุ์ส่วนน้อยหลายกลุ่มอาศัยปะปนกันและเป็นเขตชายแดนตอนใต้ของประเทศ รัฐบาลจีนได้ให้ความสำคัญกับชาติพันธุ์จ้วงเป็นพิเศษ มีนโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้กับชาวจ้วงหลากหลายประการ เช่นนโยบายเสมอภาคและความสามัคคีของชนชาติได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิประโยชน์ในการปกครองอย่างเต็มที่ นอกจากนี้แล้วรัฐบาลจีนมียุทธการและนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจอีกหลากหลาย เช่น “ยุทธการมั่งคั่งร่วมกัน ” “ยุทธการขจัดความยากจนสร้างสังคมให้บรรลุถึงระดับสมบูรณ์พูนสุขอย่างถาวร ” “ยุทธการขจัดความยากจนอย่างตรงจุด ” “นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (One Belt, One Road) ” เขตกวางสีมี 8 อำเภอและเมืองติดกับเวียดนาม มีด่านพรมแดนทั้งสิ้น 25 แห่ง ในด้านดังกล่าวมีด่านทางบกจำนวน 12 แห่ง โดยเฉพาะด่านโหย่วอี่กวานและด่านตงซิง ถือเป็น 2 ด้านทางบกสำคัญ มีปริมาณสินค้าและผู้โดยสารผ่านเข้าออกมากที่สุดของกวางสี พ.ศ. 2565 “ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค” (RCEP) โดยมีสมาชิก 15 ประเทศรวมทั้งจีน ประเทศอาเซียนและอื่น ๆ เป็นการสร้างโอกาสใหม่สำหรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างจีน-อาเซียน กวางสีเป็นคู่ค้ารายใหญ่ของประเทศอาเซียน ค.ศ. 2023 มีปริมาณการค้าทวิภาคีสูงถึง 3394.4 ร้อยล้านหยวน

สำหรับเมืองหนานหนิงเป็นเมืองเอกของเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสีซึ่งเป็นชุมทางสำคัญที่เชื่อมโยงพื้นที่ชายฝั่งทะเลทางตะวันออกเฉียงใต้ของจีน และเป็นศูนย์กลางทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเรียนการศึกษา เทคโนโลยี และการเงินของเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วง

กวางสี เป็น"สถานที่ถาวรของการจัดงานแสดงสินค้า China-ASEAN Expo" "สถานที่แห่งเพลงพื้นบ้าน" "เมืองอารยธรรมแห่งชาติจีน" "เมืองเชิงนิเวศระดับชาติ" "เมืองน่าอยู่อาศัย" จากฉายาที่ได้รับมาของเมืองหนานหนิงสะท้อนให้เห็นว่า เมืองหนานหนิงเป็นเมืองที่มีความสวยงาม มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความเจริญก้าวหน้า ปัจจุบันเป็นศูนย์กลางทุกด้านของเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสีและมีความสำคัญในด้านการสร้างความสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศอาเซียน ในการนำหน้าของเมืองเอกเมืองและอำเภอต่าง ๆ ของกวางสีก็พัฒนาไปด้วยกัน

3.1.5 ความเชื่อและศาสนา

ความเชื่อดั้งเดิมของจ้วงเป็นความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติเป็นความเชื่อที่เก่าแก่ที่สุดสำหรับโล่วย และได้สืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากภูมิประเทศของกวางสีเป็นภูเขาและอยู่ภูมิอากาศกึ่งเขตร้อน บรรพบุรุษของจ้วงเจอปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เป็นฟ้าร้อง ฟ้าผ่า พายุฝนฟ้าคะนองและธรรมชาติอันแปลกตาบ่อยครั้ง จึงหวาดกลัวอำนาจของธรรมชาติ ทั้งสามารถบันดาลให้ฟ้าฝนตกต้องตามฤดูกาลได้ และสามารถทำให้เกิดภัยพิบัติได้ บรรพบุรุษของจ้วงจึงนับถือธรรมชาติเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งพระอาทิตย์ พระจันทร์ ดวงดาว เมฆ ลม ภูเขา แม่น้ำ ต้นไม้ และดอกไม้ เป็นต้น

ทั้งนี้ โดยเฉพาะความเชื่อเกี่ยวกับพระอาทิตย์ ชาวจ้วงเห็นว่าพระอาทิตย์ส่งความสว่างและความอบอุ่นให้กับมนุษย์ ทำให้ทุกอย่างมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ และเชื่อว่าความสว่างของพระอาทิตย์กำจัดภูติผีปีศาจได้ ดังนั้นจึงมีตำนานจ้วงที่เกี่ยวกับพระอาทิตย์ หาพระอาทิตย์หลายเรื่อง ปัจจุบันจากโบราณวัตถุต่าง ๆ ยังเห็นความเชื่อเกี่ยวกับพระอาทิตย์ เช่นศูนย์กลางกลองมโหระทึกเป็นลายพระอาทิตย์ บนผาลายก็มีรูปชาวบ้านไหว้พระอาทิตย์ และมีความเชื่อว่าเมื่อเทพกบดินพระอาทิตย์ต้องรับบูชาด้วยไก่และพร้อมตีกลองมโหระทึกส่งเสียงขู่เทพกบไป ถ้าไม่เช่นนั้นปีนั้นการเก็บเกี่ยวจะไม่ได้ผลดี

นอกจากนี้ ความเชื่อเกี่ยวกับพระจันทร์ของจ้วงน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะในเดือน 8 มีพิธีกรรมเชิญเจ้าแม่พระจันทร์ด้วยวิธีร้องเพลง เจ้าแม่พระจันทร์เข้าสิงผู้หญิงที่เลือกเอง แล้วตอบคำถามชาวบ้านทำนายอนาคตได้ ตอนพิธีกรรมจบก็ต้องส่งเจ้าแม่พระจันทร์ด้วยการร้องเพลงเช่นกัน

ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับเทพแห่งฟ้าและฝนหรือเรียกว่าเหลยกง เป็นเทพควบคุมฟ้าฝน เกี่ยวพันกับการเพาะปลูกของชีวิตประจำวันมากที่สุด ลูกหลานจ้วงเชื่อกันว่าเทพเหลยกงมีอำนาจสูงสุด วันที่ 6 เดือน 6 ต้องไหว้เทพเหลยกง เมื่ออากาศแห้งแล้งก็ต้องไหว้เทพเหลยกง ชาวจ้วงอยู่เขตพื้นที่อุ้มหึงจะถวายไก่และเหล้าให้เทพเหลยกงในวันที่ 15 เดือน 3 บางที่ก็จะถวายวันที่ 9 เดือน 9 เพราะเป็นวันที่เทพเหลยกงกลับสวรรค์ จากนั้นฟ้าฝนจะตกต้องตามฤดูกาล เทศกาลบของจ้วงก็เชื่อกันว่าเป็นพิธีกรรมหากบมาบูชาเทพเหลยกงเพื่อขอฟ้าฝน นักวิชาการจีนก็เห็นว่าลายเมฆที่อยู่บนกลองมโหระทึกก็เป็นสัญลักษณ์ของเทพเหลยกง ในตำนานของจ้วงก็ได้กล่าวว่าเทพเหลยกงเป็นเทพที่ประดิษฐ์กลองมโหระทึก เมื่อเทพเหลยกงจะลงโทษภูติผีปีศาจจะเหยียบแรง ๆ บนกลองมโหระทึกเพื่อส่งเสียงดังขึ้นมาลงโทษภูติผีปีศาจ

ในช่วงเวลาต่อมา บรรพบุรุษล้วนแยกแยะเป็นกลุ่มเผ่าต่าง ๆ แต่ละกลุ่มเผ่าส่วนใหญ่จะมีความเชื่อว่าตัวเองมาจากสัตว์และพืชต่าง ๆ จึงเกิดความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์และพืช สำหรับสัตว์ที่

เกี่ยวข้องจะมี กบ กวาง เสือ วัว ควาย หมู งู ปลา นก ภูเอื้อ (จินตนาการ) เป็นต้น สำหรับพืชที่เกี่ยวข้องจะมี น้ำเต้า ไม้ไผ่ หน่อไม้ ต้นจ๊ว ต้นไทร ฯ ล ฯ ตามความพัฒนาของสังคม กลุ่มเผ่าเล็ก ๆ ก็ค่อย ๆ เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเผ่าใหญ่ความเชื่ออาจผสมผสานกันบ้างและสูญหายไปบ้าง ความเชื่อที่รักษาไว้จะมี กบ ควาย หมา ภูเอื้อ นก น้ำเต้าและไม้ไผ่เป็นหลัก

ความเชื่อเกี่ยวกับกบมีเหตุผล 2 ประการ หนึ่งคือกบมีความสามารถในการขยายพันธุ์ สมัยนั้นกลุ่มเผ่าต้องการแรงงานและอยากให้ตระกูลเผ่าเจริญรุ่งเรือง สองคือชาวบ้านสังเกตว่าเสียงร้องของกบเกี่ยวพันกับฟ้าฝน และมีตำนานกล่าวว่ากบเป็นพระธิดาของเทพเหลยกง ถ้ามนุษย์ต้องการฝนก็ไปขอกับพระธิดากบ กบจะส่งเสียงร้องไปถึงเทพเหลยกง ฝนก็จะตกตามความต้องการ จึงเห็นว่าบนกลองมโหระทึกของจ้วงมีรูปกบ เพื่อให้กลองมโหระทึกมีความวิเศษมากขึ้น จนถึงปัจจุบันในเขตกว๋างสียังมียุทธศาสตร์และบางถิ่นของจ้วงมีวัฒนธรรมประเพณีห้ามกินกบ

ความเชื่อเกี่ยวกับควายในวิธีการเพาะปลูกของชาวจ้วง กลองมโหระทึกและของวิเศษในพิธีกรรมต่าง ๆ ของจ้วงก็มีรูปของควาย วันที่ 8 เดือน 4 เป็นเทศกาลขวัญควาย วันนี้ต้องให้ควายพักผ่อนและทำความสะอาดคอกควาย บูชาควายด้วยข้าวห่าสีและอาหารอื่น ๆ ช่วงวันตรุษจีนยังมีการเดินขบวนรำทำควาย ช่วงนั้นเป็นช่วงฤดูใบไม้ผลิเหมาะกับการเพาะปลูก เพื่อขอให้การเก็บเกี่ยวได้ผลดีและสัตว์เลี้ยงแข็งแรงและมีจำนวนเพิ่มขึ้นด้วย

ความเชื่อเกี่ยวกับนก คงเพราะคนจ้วงเห็นว่านกมีความสามารถที่บินข้ามภูเขาได้อย่างรวดเร็วและมีอิสรภาพ นกบางชนิดยังจับปลาจากน้ำอย่างง่าย เป็นความสามารถที่ชาวบ้านใฝ่ฝัน ชาวบ้านยังเชื่อว่าเมื่อคนตายไปแล้ววิญญาณจะต้องออกไปจากรายทาง นกจะเป็นสัตว์ที่นำพาวิญญาณกลับบ้านเกิดของวิญญาณ ดังนั้นบนกลองมโหระทึกของจ้วงจะเห็นลายที่เป็นนกคาบปลา หรือคนแต่งตัวด้วยขนนกเต้นรำและแข่งเรือ ฆาตกรรมของจ้วงก็มีรูปนก เทพเหลยกงที่จ้วงจินตนาการวาดหรือสร้างออกมาก็มีลักษณะที่เป็นนก เช่นร่างกายเป็นคนแต่มีปีก ปากพู่และมีตีนนก จ้วงมีตำนานเกี่ยวกับนกหลายสำนวนและมีข้อห้ามจับนกมากินด้วย

ความเชื่อเรื่องสัตว์และพืชของจ้วงส่วนมากเกี่ยวกับการเพาะปลูก และการเพาะพันธุ์ ตัวอย่างเช่นความเชื่อเรื่องหมากก็เกี่ยวกับการปลูกข้าว โดยเฉพาะตำนานหมาเก้าหางที่กล่าวว่าหมาเก้าหางโขมยเมล็ดข้าวจากสวรรค์ หลังจากนั้นชาวบ้านจึงมีข้าวกิน ในประเพณีของจ้วงเดือนหกชาวบ้านเกี่ยวข้าวใหม่แล้วต้องหุงข้าวให้หมากินก่อน นอกจากนี้ นักวิชาการก็ได้สังเกตว่าตรงกลางของฆาตกรรมเป็นรูปหมา ซึ่งมีผู้คนวงรอบไว้และทำท่าทางเต้นรำฉลองกัน จึงเห็นได้ว่าชาวบ้านให้ความสำคัญกับหมาอย่างมาก สำหรับความเชื่อเกี่ยวกับการเพาะพันธุ์ตัวอย่างเช่นดอกไม้และน้ำเต้า เชื่อว่าคนเกิดจากดอกไม้ ผู้ชายเกิดจากดอกสีแดง ผู้หญิงเกิดจากดอกสีขาว โดยเฉพาะตำนานหมูสี่เจี้ยว มีประเพณีบูชาดอกไม้ ผู้หญิงขอดอกไม้จากเจ้าแม่ดอกไม้จะมีลูก น้ำเต้าก็เป็นพืชที่มีเม็ดเยอะ มีรูปร่างคล้ายตั้งครก นอกจากนั้นแล้วตำนานน้ำเต้าก็กล่าวว่าสองพี่น้องหลบซ่อนอยู่ในน้ำเต้า เพื่อหนีน้ำท่วมแล้วแต่งงานกันสร้างมนุษย์ขึ้นมาใหม่

นอกจากนี้แล้วจ้วงยังมีความเชื่อเกี่ยวกับผี เฉินหลินซู (陈麟书, 1986) ได้นำเสนอว่าผีตามความเชื่อจ้วงในอำเภอจี้ซี้แบ่งออกได้ 36 ชนิด มีทั้งผีดี ผีร้าย ผีวัด ผีน้ำ ผียา ผีเรือน เป็นต้น เชื่อว่าทุกอย่างมีขวัญ และเชื่อกันว่าบรรพบุรุษเป็นผีดี ตายไปแล้วยังคุ้มครองลูกหลานอยู่ ปัจจุบันในบ้านคนจ้วงยังตั้งหิ้งบรรพบุรุษอยู่ในบ้าน นักวิชาการจีนเรียกว่าความเชื่อบรรพชน นอกจากการบูชา

บรรพบุรุษของตนแล้วยังบูชาเทพเจ้าผู้สร้างโลกของจ้วงอีกด้วย เช่น ปู้ลั่วโถ หมูลั่วเจีย จากความเชื่อดังกล่าวพัฒนาให้เกิดความเชื่อเกี่ยวกับการใช้เวทมนตร์คาถาหรือลัทธิหมอผี ภาษาจ้วงเรียกว่าลัทธิหมอ เพื่อไล่ผีร้าย ทำนาย ขอฟน รักษาโรค ฯ ล ฯ

สำหรับการบูชาเช่นไหว้ปู้ลั่วโถที่ภูเขาก่านจ้วงต้องร้องเพลงปู้ลั่วโถ เพลงปู้ลั่วโถประกอบด้วยเพลงบูชาและเพลงสร้างโลก เพลงบูชาต้องร้องด้วยทำนองคัมภีร์ของลัทธิหมอ พ่อมดหรือแม่มดเป็นคนร้อง ส่วนเพลงสร้างโลกจะร้องด้วยทำนองเพลงพื้นบ้านผายเกอ นักร้องพื้นบ้านร้องได้ทุกคน เพลงสร้างโลกได้กล่าวถึงปู้ลั่วโถและหมูลั่วเจียการสร้างเพลงพื้นบ้านจ้วง และเนื้อเพลงเน้นย้ำว่าการร้องเพลงทำให้ผู้คนร่าเริง ผ่อนคลายและบรรเทาความเครียด หวางก๊วยชิว (黄桂秋, 2006) ได้สรุปว่าปู้ลั่วโถและหมูลั่วเจียเป็นเทพสูงสุดของลัทธิหมอ นอกจากนี้แล้วเพลงสร้างโลกก็ได้แฝงความเชื่อดั้งเดิมต่าง ๆ ของคนจ้วงไว้ เช่นในเพลงสร้างบรรดาสิ่งของมีเนื้อเพลงว่า “สร้างเทพเหลยงก บนฟ้า สร้างเทพเอ้อเือน้ำ” เทพเหลยงกเป็นเทพแห่งฟ้าและฝน เทพเอ้อเือเป็นเทพแห่งน้ำ บางคนบอกว่าเอ้อเือเป็นจระเข้ บางคนบอกว่าเอ้อเือเป็นมังกร บางคนก็บอกว่าเอ้อเือเป็นงู แต่ผู้คนส่วนมากค่อยข้างจะเห็นด้วยว่าเอ้อเืออยู่ใต้แม่น้ำ ควบคุมน้ำและดูแลความปลอดภัยในแม่น้ำ คนจ้วงสมัยก่อนเคยสักลายเกล็ดเอ้อเือบนร่างกาย เพื่อให้เอ้อเือมองว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน เมื่อว่ายนํ้า พายเรือหรือจับปลาในแม่น้ำก็จะไม่กลัวว่าจมนํ้าตาย ตำนานบางสำนวนก็เล่าว่าเอ้อเือแปลงร่างเป็นคนได้ ร้องเพลงกับคน แลกเปลี่ยนความรู้สึกกับคนและคบกับคนด้วย เมื่อเปรียบเทียบกับคัมภีร์ลัทธิหมอแล้ว พบว่าเพลงปู้ลั่วโถมีเนื้อหาและรูปแบบจะคล้ายกับคัมภีร์ลัทธิหมอมาก จนสุดท้ายก็ส่งอิทธิพลให้กับเพลงพื้นบ้านทำนองผายเกอเช่นกัน

ต่อมา ลัทธิเต๋าได้มีอิทธิพลกับความเชื่อของจ้วงบ้าง ส่วนศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามไม่ค่อยได้รับความนิยมของจ้วงจะมีคนที่เชื่อเป็นจำนวนน้อยมาก แตกต่างจากความเชื่อดั้งเดิมของจ้วงที่มีผู้นับถือมากที่สุด

จากการทบทวนความเชื่อของจ้วงแล้ว ปรากฏว่าเพลงมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเป็นอย่างมาก เช่นความเชื่อพระจันทร์มีการร้องเพลงเชิญชวนเจ้าแม่พระจันทร์ ความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษและลัทธิหมอของจ้วงมีการร้องเพลงบนพิธีกรรมหรือร้องเพลงด้วยทำนองคัมภีร์ จึงกล่าวได้ว่าเพลงเป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อ เพลงเผยแพร่ความเชื่อ ความเชื่อและพิธีกรรมก็ได้ส่งผลให้กับเพลงจ้วง และพัฒนาเป็นงานนักร้องเพลง ทำให้ประเพณีการร้องเพลงสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง

3.1.6 เทศกาลและประเพณี

ตามปฏิทินจันทรคติของชนชาติจ้วง เทศกาลและประเพณีตลอดทั้งปีล้วนมีความเชื่อมโยงอย่างแนบแน่นกับวัฏจักรทางธรรมชาติ วงจรเกษตรกรรม และระบบความเชื่อทางวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนถึงภูมิปัญญาในการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิตอย่างสมดุล เพื่อเข้าใจอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงให้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะนำเสนอเทศกาลและประเพณี ดังนี้

ตารางที่ 3 เทศกาลและประเพณีตลอดปีของจ้วง

เดือน	ชื่อเทศกาล
เดือนอ้าย	วันที่ 1-15 ตรุษจีน
เดือนยี่	วันที่ 2 วัน "ซุนเซ่อ" ไหว้พระภูมิเจ้าที่ วันที่ 3 เทศกาลแย่งชิงดอกไม้ไฟ วันที่ 19 เทศกาลเจ้าแม่ดอกไม้
เดือนสาม	วันที่ 3 เทศกาลวันที่สามเดือนสาม
เดือนสี่	วันที่ 4 เทศกาลขวัญวู้
เดือนห้า	วันที่ 5 เทศกาลวันไหว้ขนมบะจ่าง
เดือนหก	วันที่ 2 วันเจ้าพ่อมอयी วันที่ 6 วันที่หกเดือนหก
เดือนเจ็ด	วันที่ 15 วันสารทจีน
เดือนแปด	วันที่ 15 วันไหว้พระจันทร์
เดือนเก้า	วันที่ 9 วันเคารพผู้เฒ่า วันที่ 19 วันเจ้าแม่กวนอิม
เดือนสิบ	วันที่ 10 เทศกาลเก็บเกี่ยว
เดือนสิบเอ็ด	วันที่ 20 เทศกาลฤดูหนาว
เดือนสิบสอง	วันที่ 23 ไหว้เทพเจ้าเตาไฟ วันที่ 30 วันขึ้นปีใหม่

เทศกาลจากต้นปีถึงปลายปีจะมีประเพณีต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ และความคิดของชาวจ้วงอย่างชัดเจน ประเพณีของแต่ละเทศกาลมีรายละเอียด ดังนี้

1) เดือนอ้าย

ต้องทำความสะอาดบ้าน ลูกหลานต้องกลับบ้าน ส่วนลูกสาวที่แต่งงานแล้วต้องไปบ้านสามี ควรชำระหนี้สินให้หมดก่อนสิ้นปี ฆ่าไก่ตัวใหญ่ (โดยเฉพาะไก่ตอน) เพื่อนำไปใช้ในการเซ่นไหว้ มือเย็นจะทำอาหารมากมาย ให้เหลือไว้บ้างเพื่อเป็นสิริมงคลซึ่งหมายถึงมีกินมีใช้เหลือส่วนมากผู้หญิงจะทำขนมเหนียนกาวและทอขนมจ้างซึ่งมีความหมายเจริญรุ่งเรือง ในช่วงเทศกาลตรุษจีนจะมีงานฉลองหลากหลาย เช่น เซดสิงโต เซดมังกร โยนลูกขี้ฉีฉิวจ้วง โดยเฉพาะนัดร้องเพลงพื้นบ้าน เพราะทุกคนก็กลับบ้านกันแล้ว คนที่ร่วมงานเป็นจำนวนมาก หนุ่มสาวก็ถือโอกาสนี้หาคู่รักคู่แท้กัน

2) เดือนยี่

วัน "ซุนเซ่อ" ไหว้พระภูมิเจ้าที่ ชาวบ้านจะร่วมบริจาคซื้อหมูเช่นสังเวญ ถือว่าเป็นการขอพรในฤดูใบไม้ผลิเพื่อขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล และสัตว์เลี้ยงแข็งแรง หลังพิธีกรรมเช่นไหว้จะแจกเนื้อหมูให้ทุกครัวเรือน

เทศกาลแย่งชิงดอกไม้ไฟ ชาวบ้านจะจุด "ดอกไม้ไฟ" ที่ประดับด้วยรูปสัตว์หรือดอกไม้ หลังจุดจุดประทัดแล้วก็รีบแย่งชิง "วงแหวน" ที่ปลิวออกมา ผู้ใดถือวาทะคติยังมีลูกหลานเต็มบ้านและมีโชคลาบทลอดปี ผู้ชนะต้องเตรียมจัดเลี้ยงและไปไหว้ศาลหมู่บ้าน

เจ้าแม่ดอกไม้เป็นเทพแห่งการคลอดบุตร เทศกาลเจ้าแม่ดอกไม้ ผู้หญิงหลังคลอดลูกแล้วจะทำหิ้งดอกไม้ที่บ้าน มีความหมายว่าลูกเป็นลูกหลานของเจ้าแม่ดอกไม้ มีเจ้าแม่ดอกไม้คอยคุ้มครองคุณแม่จะเช่นไหว้เจ้าแม่ดอกไม้ เมื่อลูกป่วย หรือเจ็บป่วยไป รดน้ำ "ดูแลดอกไม้"

วันนั้นจึงมีการเช่นไหว้ใหญ่ซึ่งจัดด้วยสตรี

3) เดือนสาม

เทศกาลวันที่สามเดือนสามถือว่าเป็นทั้งวันปีใหม่และวันไหว้บรรพบุรุษ ครอบครัวจะนำข้าวเหนียวห่าสี เนื้อไก่ และอาหารไปเช่นไหว้ที่สุสาน นอกจากนั้น ต้องถางหญ้าเพิ่มดินใหม่ ตกแต่งด้วย "ดอกไม้กระดาศ" ที่สุสาน จบการเช่นไหว้ด้วยการจุดประทัด

ส่วนที่บ้านจะตกแต่งบ้านด้วยใบเมเปิ้ล เด็ก ๆ จะห้อยไข่ม้อย้อมสีไปเล่นหนุ่มสาวจะเล่น "ชนไข" กัน กิจกรรมที่สำคัญคือการร้องเพลงเพลงพื้นบ้านกัน

4) เดือนสี่

วันที่ 4 เดือนสี่ บางที่เรียกวันไหว้ข้าว ฆ่าไก่เช่นไหว้ที่ทุ่งนา เพื่อขอให้ข้าวเจริญเติบโต บางที่เรียกว่าวันขวัญว้าว วันนั้นต้องให้วัวพัก และให้วัวกินข้าวเหนียวและหญ้าอ่อน เป็นการขอบคุณวัวสำหรับการทำงานหนักมาตลอดทั้งปี

5) เดือนห้า

วันไหว้ขนมบะจ่าง จะทำขนมจ่างกินกัน และใช้ขนมจ่างเช่นไหว้บรรพบุรุษ นอกนั้นยังมีกิจกรรมแข่งเรือมังกร วันนั้นชาวจ้วงยังไปเก็บสมุนไพรที่ป่า นำมาแขวนไว้หน้าบ้านและนำมาต้มน้ำไว้ใช้อาบน้ำ เชื่อว่ากลิ่นหอมจะไล่สิ่งไม่ดีออก และกันงูเข้าบ้าน ทำให้ครอบครัวสุขภาพแข็งแรง

6) เดือนหก

วันเจ้าพ่อโม้ยก็เรียกว่าวันพืชผล เล่ากันว่าเจ้าพ่อโม้ยเป็นคนคุ้มครองชาวจ้วงจะช่วยดูแลชาวจ้วงเก็บเกี่ยวได้ผลดี ชาวจ้วงสร้างศาลเจ้าให้ และทุกปีก็ฆ่าหมูมาเช่นไหว้ ทุกหกปีก็จัดการเช่นไหว้ครั้งใหญ่ ฆ่าทั้งวัวและหมูมาเช่นไหว้ เพราะปีหนึ่งมีสิบสองเดือน ในงานต้องทำกับข้าวสิบสองอย่างให้ครบ

วันที่ 6 วันที่หกเดือนหกหรือเรียกว่าวันเทพแห่งแผ่นดิน เช่นไหว้เทพแห่งแผ่นดิน ด้วยไก่และเป็ด ต้องนำอาหารไปเซ่นที่ทุ่งนาและขอให้เก็บเกี่ยวได้ผลดี นอกจากนั้นยังใช้วันนี้ตาก เสื้อผ้าที่เก็บในตู้เพื่อป้องกันแมลงทำลาย

7) เดือนเจ็ด

วันสารทจีนก็เรียกว่าวันผี เป็นวันเซ่นไหว้บรรพบุรุษ วันที่ 15 เป็นวันสารท แต่สำหรับชาวจ้วงจะจัดพิธีกรรมวันที่ 14 บางที่เริ่มฉลองตั้งแต่วันที่ 7 ไปจนถึงวันที่ 15 อาหารที่ใช้ใน พิธีกรรมมีหลากหลายเช่น ไก่ เป็ด หมู และขนมฉือปาที่ทำด้วยข้าวเหนียว ช่วงนี้เป็นช่วงเก็บเกี่ยว เสร็จ จึงเป็นช่วงที่ขอบคุนฟ้าดิน ชาวบ้านก็ถือโอกาสนี้พักผ่อน เฉลิมฉลองกัน

8) เดือนแปด

วันไหว้พระจันทร์ จะชมจันทร์ ไหว้พระจันทร์ และกินขนมเปี๊ยะ นอกจากนั้น ยังลอยกระทงที่ทำด้วยส้มโอในน้ำ เชื่อว่ากระทงของใครลอยได้ไกลที่สุด คนนั้นจะมีอายุยืนยาว

9) เดือนเก้า

วันเคารพผู้เฒ่าจะกินข้าวเหนียว เนื้อหมู เนื้อไก่ ทำขนมด้วยข้าวเหนียวเก็บใหม่ สำหรับผู้ที่มีอายุ 60 ขึ้นไป ลูกหลานจะต้องไปกราบผู้เฒ่าและเตรียมถึงข้าวสารให้ และลูกหลานทุกคนก็เติมข้าวสารในถังให้เต็ม ข้าวสารในถังมีแต่ผู้เฒ่ากินได้เท่านั้น หมายถึงอยากให้ผู้นั้นมีอายุยืน

ส่วนวันเจ้าแม่กวนอิม ผู้หญิงจากพากันไปไหว้เจ้าแม่กวนอิม และถือโอกาสนี้ไปเที่ยว ภูเขาและแม่น้ำ ร้องเพลงโต้ตอบรอบ ๆ ศาลเจ้าแม่กวนอิม

10) เดือนสิบ

วันที่ 10 เทศกาลเก็บเกี่ยว เป็นฤดูเก็บเกี่ยวเสร็จ ชาวจ้วงยังเห็นว่าตัวเลขสิบเป็น ตัวเลขมงคล เพราะสิบหมายถึงครบครัน ซึ่งเดือนนี้ก็เป็นเดือนดี จะจัดงานแต่งงานก็ไม่ต้องไปหา วันอีก เป็นฤกษ์งามยามดีแน่นอน นอกนั้นก็นิยมจัดกินเลี้ยงเพื่อฉลองการเก็บเกี่ยวได้ผลดี

11) เดือนสิบเอ็ด

การฉลองเทศกาลฤดูหนาวจะเตรียมเนื้อหมู ไก่ หรือเป็ด เช่นไหว้บรรพบุรุษ เสร็จ แล้วครอบครัวก็นำมารับประทานกัน ช่วงนี้ยังเป็นช่วงที่ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วกลับบ้านเยี่ยมพ่อแม่ ตัวเอง แม่ทำข้าวเหนียวห่าสี และขนมฉือปาให้ลูกสาวนำกลับไปบ้านผัว ส่วนลูกก็นำของฝากจากบ้าน สามีมาแจกให้พ่อแม่ญาติพี่น้องเช่นกัน

12) เดือนสิบสอง

เล่ากันว่าเจ้าเง็กเซียนฮ่องเต้ส่งเทพเจ้าเตาไฟมาโลกมนุษย์ดูแลกิจการบนโลกมนุษย์ ได้ปฏิบัติหน้าที่มาครบหนึ่งปีแล้ว จึงต้องเดินทางกลับสวรรค์ในวันนี้ เพื่อรายงานสถานการณ์ในโลก มนุษย์ต่อเจ้าเง็กเซียนฮ่องเต้ เพื่อเอาใจเทพเจ้าเตาไฟ นอกเหนือจากการทำบ๊ะจ่าง (ขนมโมจิ) แล้ว ยังต้องฆ่าไก่ตัวผู้ด้วย เนื่องจากเจ้าเตาไฟจะใช้ไก่เป็นพาหนะขึ้นกลับสวรรค์

หากผู้ใดต้องการรื้อเตาเดิมหรือสร้างเตาใหม่ ก็ให้ทำในวันนี้ เนื่องจากในช่วงเวลาดังตั้งแต่วันที่ 23 ถึงวันสิ้นปี (วันตรุษจีน) เทพเจ้าเตาไฟจะไม่อยู่ในโลกมนุษย์ ดังนั้น การย้ายหรือสร้างเตาใหม่ในช่วงนี้ไม่จำเป็นต้องเลือกวัน

3.1.7 ภาษาและวรรณกรรม

ภาษาจ้วงอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง ในสาขานี้ประกอบด้วยสามภาษา ได้แก่ ภาษาจ้วง ภาษาไต และภาษาปู้ หวงเซี่ยนฟาน (黄现璠, 1988) ภาษาจ้วงมีลักษณะเฉพาะในด้านการออกเสียงและไวยากรณ์และคำศัพท์ ภาษาจ้วงมีเสียงสระเดี่ยว 6 เสียง มีพยัญชนะต้น 22 เสียง เสียงวรรณยุกต์มี 8 เสียง ถึงแม้ว่าภาษาจ้วงในทางสัทวิทยาไม่ได้ต่างกันมาก แต่ก็แยกได้เป็นภาษาจ้วงได้กับภาษาจ้วงเหนือ ไวยากรณ์ภาษาจ้วงก็ต่างกับภาษาจีนกลางบ้าง เช่น คำขยายต่อจากคำที่ต้องการขยายไปด้านหลัง คำบ่งชี้ไว้หลังสิ่งที่ต้องการชี้ สำหรับคำศัพท์จ้วงส่วนมากเป็นพยางค์เดี่ยว แต่มีคำศัพท์สมบูรณ์ ตามการพัฒนาในด้านสังคม ภาษาจ้วงมีการแลกเปลี่ยนกับชาวฮั่นมากขึ้น มีคำยืมจากภาษาฮั่นบ้าง แต่คำยืมก็ให้เข้ากับไวยากรณ์ภาษาจ้วง ดังนั้นภาษาจ้วงยังรักษาลักษณะของตนได้ดี

ด้วยเหตุที่ชาติพันธุ์จ้วงอยู่เขตภูเขา ไม่เคยตั้งรัฐตั้งชาติของตน เศรษฐกิจก็ไม่ค่อยเจริญชาวบ้านไม่ค่อยมีโอกาสได้เรียนหนังสือ และชาติพันธุ์จ้วงไม่มีตัวอักษรของตน หลังจากได้เรียนรู้ประโยชน์ของตัวอักษรจากชาติพันธุ์อื่น ชาติพันธุ์จ้วงก็ใช้การออกเสียงของตนและตัวอักษรของฮั่นสร้างเป็นตัวอักษรจ้วง มีลักษณะการใช้ภาษาเขียนที่เป็นอักษรจีนแบบเหลี่ยม ในช่วงเวลาแรกเพื่อบันทึกชื่อสกุล บทเพลงและนิทาน เป็นต้น ค.ศ. 1957 รัฐบาลได้ประกาศรับรองอักษรภาษาจ้วงอย่างเป็นทางการ หลังการวิจัยและเปรียบเทียบ นักวิชาการเลือกภาษาในถิ่นอุ๋หมิงเป็นเสียงมาตรฐานภาษาจ้วง ตั้งแต่ ค.ศ. 1982 ให้ใช้อักษรลาติน 26 ตัวเป็นอักษรภาษาจ้วง ใช้ตัว z j x q h และอักษรอื่นลงท้ายเพื่อระบววรรณยุกต์

เนื่องจากชาติพันธุ์จ้วงมีวัฒนธรรมและประเพณีของตน วรรณกรรมจ้วงมีลักษณะเฉพาะของตน ในขณะเดียวกันวรรณกรรมจ้วงก็ได้รับอิทธิพลจากชาติพันธุ์อื่นเช่นกัน โดยเฉพาะช่วงแรกภาษาจ้วงไม่มีตัวอักษร ต้องยืมอักษรฮั่นมาใช้ ในสมัยใหม่ก็ใช้ภาษาจีนกลางมาสร้างสรรควรรณกรรมจ้วง อย่างไรก็ตามวรรณกรรมจ้วงยังมีอัตลักษณ์ของตนอย่างชัดเจน โดยเฉพาะ ตำนาน เทพนิยาย นิทาน เพลงและจี้ว

เหลียงถิงว่าง (梁庭望, 1993) ได้นำเสนอว่าพัฒนาการวรรณกรรมจ้วงแบ่งได้เป็น 4 ระยะเวลา ได้แก่ ยุคนิยมเพลงเว่ย จากระบบโบราณถึงราชวงศ์ซุนชิว ยุคผาหลายและกลองมโหระทึกแผ่ความไฝ่ฝันเอวเว่ย จากระราชวงศ์จ้านกั๋วถึงราชวงศ์สุยถาง ยุคสืบทอดเพลงเว่ยและบุกเบิกเพลงเหลี่ยว จากระราชวงศ์ซ่งถึง ค.ศ. 1840 และยุคต่อต้านกึ่งอาณานิคมและกึ่งศักดินา จาก ค.ศ. 1840 ถึง ค.ศ. 1919

ในยุคแรกนิยมเพลงเว่ย จากระบบโบราณถึงราชวงศ์ซุนชิว เพลงเว่ยหรั้นเกอ เว่ยหรั้น หมายถึงผู้เว่ยซึ่งเป็นบรรพบุรุษของจ้วง เพลงนี้เป็นเพลงที่บันทึกไว้ 528 ปี ก่อนคริสต์ศักราช ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นเพลงที่ใช้คำไพเราะสง่างาม มีการสัมผัสสระ การใช้คำพ้องเสียง ทำให้ทราบว่าวรรณคดีในตอนนั้นค่อนข้างดีแล้ว นอกจากนี้ คนที่ร้องเพลงเว่ยหรั้นเกอเป็นคนเรือ ร้องความรู้สึกใน

ใจแทนคำพูด ได้รับความชื่นชมจากเจ้าของกิจการ จึงทำให้ทราบว่าบรรพบุรุษของจ้วงนิยมร้องเพลง สามารถใช้เพลงแทนคำพูดได้ ดังนั้นจึงพูดได้ว่าเป็นยุคที่นิยมเพลงเว่ย และได้ส่งผลให้กับชาวจ้วงรุ่นสู่รุ่น ชอบเพลงและชอบร้องเพลง จนพัฒนาเป็นงานนัดพบร้องเพลง เพลงที่ร้องในงานนัดพบเป็นคลังสมบัติทางวรรณคดี เพลงมีความสำคัญกับวรรณคดีจ้วงเป็นอย่างมาก

ยุคที่สองเป็นยุคผาตายและกลองมโหระทึกแฝงด้วยความไฝฝันของเผ่าเอาเว่ย จากราชวงศ์จ้านกั๋วถึงราชวงศ์สุยทาง เพราะยุคนี้เป็นยุคเจริญรุ่งเรืองสำหรับวัฒนธรรมผาตายและกลองมโหระทึก แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมและเศรษฐกิจได้เจริญรุ่งเรืองขึ้น วรรณกรรมจ้วงได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมผาตายและกลองมโหระทึกเป็นหลัก สังคมตอนนั้นเริ่มแบ่งชนชั้นกัน แต่ความขัดแย้งที่รุนแรงที่สุดคือการรบสู้กับกองทัพจีนชิงฮ่องเต้ ดังนั้นวรรณคดีในยุคนี้ได้แสดงจิตวิญญาณนักสู้ของกลุ่มเผ่าเอาเว่ย ตำนานและนิทานในช่วงนี้จะมีแบบเรื่องเกี่ยวกับการปลูกไม้ไผ่พิเศษให้เป็นทหาร การวาดรูปทหารบนกระดาดให้กลายเป็นทหารตัวจริง ถึงแม้ว่าสุดท้ายพระเอกจะแพ้ แต่มีอนาคตไม่ตายและฟื้นตัวเป็นปกติได้เสมอ ผลงานวรรณคดีที่เป็นตัวอย่างในช่วงนี้มีตำนานเทพเจ้าม่อยี่ ตำนานผาตายนิทานกลองมโหระทึกแดง จุดเด่นของวรรณกรรมยุคนี้คือในงานนัดพบร้องเพลงได้แยกเพลงออกจากพิธีกรรมหมายถึงเพลงไม่ได้มีแต่บทบาทหน้าที่ในพิธีกรรม มีบทบาทในการบันเทิง เริ่มมีนิทานเกี่ยวกับเทพเซียนนางหลิวซานเจี๋ย เพลงที่ร้องกันกลายเป็นเพลงสั้น วรรณกรรมจ้วงในสมัยนั้นนอกจากมีตำนานเกี่ยวกับเทพและผีแล้วเริ่มมีนิทานเกี่ยวกับคน ผสมทั้งสัจนิยมและศิลปะจินตนิยม

ยุคที่สามสืบทอดเพลงเว่ยและบุกเบิกเพลงเหลียว นับจากราชวงศ์ซ่งถึง ค.ศ. 1840 วัฒนธรรมการร้องเพลงของจ้วงได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง งานนัดพบร้องเพลงพื้นบ้านนอกจากได้เผยแพร่เพลงแล้ว ยังได้เผยแพร่ตำนาน นิทาน ประเพณีและปรัชญาคุณธรรมด้วย จนมีผลงานวรรณกรรมสำคัญออกมาเป็นเพลงยาว เพลงชนิดนี้ชื่อเพลงเหลียว บทเพลงทั้งหมดมี 16000 กว่าวรรค ซึ่งเพลงเหลียวยังเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ จากนั้นก็มีกลอนยาว จนถึงราชวงศ์ซ่ง อักษรจ้วงเริ่มใช้กันอย่างแพร่หลาย ผู้เผยแพร่ศาสนาพุทธและลัทธิเต๋าก็เริ่มเข้ามาในเขตพื้นที่จ้วง ดังนั้นจึงมีการประยุกต์ใช้ ตำนาน นิทานพื้นบ้านของจ้วงมาเข้ากับศาสนา วรรณกรรมช่วงนี้จึงเป็นช่วงที่มีทั้งมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร

ยุคที่สี่ยุคต่อต้านกึ่งอาณานิคมและกึ่งศักดินา จาก ค.ศ. 1840 ถึง ค.ศ. 1919 ยุคนี้ชาวจ้วงอยู่ใต้อำนาจกึ่งอาณานิคมและกึ่งศักดินา ตกอยู่ในความทุกข์ทางร่างกายและจิตใจ แต่ชาวจ้วงไม่ได้ยอมแพ้แบบง่าย ๆ ตั้งใจต่อสู้กับอำนาจกดขี่อย่างแน่วแน่ วรรณกรรมช่วงนี้ได้เป็นกำลังใจให้กับชาวบ้าน และยกย่องความกล้าหาญของวีรบุรุษ จนมีผลงานดี ๆ ที่เป็นกลอนยาวหลายบท เช่น กลอนกล่าวหาหัวหน้าเผ่าผู้ซื้อ มีเรื่องย่อว่าหัวหน้าเผ่าสร้างบ้านใหม่ บังคับให้เก็บเงินจากชาวบ้าน ชาวบ้านไปฟ้องถึงนายอำเภอ นายอำเภอก็เข้าข้างหัวหน้าเผ่า ทำให้ชาวบ้านที่ไปฟ้องเสียชีวิต จนทำให้มีชาวบ้านจำนวนมากไปต่อสู้กับหัวหน้าเผ่า นอกจากนี้เพลงของดาเป้ย และเพลงของดาเหวินก็เป็นกลอนที่กล่าวถึงผู้หญิงที่แต่งงานแล้วถูกสามีและครอบครัวสามีทำร้าย จนสุดท้ายทนไม่ไหวถึงขั้นฆ่าตัวตาย เพื่อเตือนให้รู้ว่าการแต่งงานแบบศักดินาไม่มีความสุขและผู้หญิงต้องมีสิทธิ์ในสังคม ในยุคนี้วรรณศิลป์ที่ได้พัฒนามากขึ้นคือจ้วงจ้วง

เหลยซู่ (雷税, 2008) ได้นำเสนอว่าวรรณกรรมจ้วงถือรูปแบบมุขปาฐะเป็นหลัก ตำนาน นิทานที่บอกเล่าต่อกันมาเป็นจำนวนมาก เช่น ตำนานหมูลั่วเจีย ยาวเกินหมื่นวรรค ปัจจุบัน นักวิชาการรวบรวมมามีมากกว่า 15 ฉบับ สภาพแวดล้อมที่เป็นภูเขาและแม่น้ำก็เป็นแหล่งความคิดสร้างสรรค์ให้กับชาติพันธุ์จ้วง ในวรรณกรรมจ้วงมีนิทานพื้นบ้านมากมาย แต่ในสมัยโบราณการเผยแพร่เป็นเรื่องที่ยากมาก กว่าจะได้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร กว่าจะมีเทคนิคตีพิมพ์ วรรณกรรมไม่รู้สูญหายไปมากน้อยแค่ไหน แต่ชาติพันธุ์จ้วงมีประเพณีงานนัดพบร้องเพลงมาตลอด โดยเฉพาะวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 เป็นงานนัดพบขนาดใหญ่ ชาวบ้านได้แลกเปลี่ยนเพลง นิทาน ตำนาน และวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เป็นมุขปาฐะ ประเพณีนัดพบร้องเพลงจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่เพลงพื้นบ้านจ้วงและวรรณกรรมอื่น ๆ ได้สืบทอดกันมาอย่างมาก

สรุปได้ว่า ภาษาและวรรณกรรมจ้วงมีอัตลักษณ์อย่างชัดเจน ภาษาจ้วงมีการออกเสียง ไวยากรณ์และคำศัพท์ของตน มีตัวอักษรที่เป็นลาติน วรรณกรรมจ้วงมีทั้งรูปแบบมุขปาฐะ และลายลักษณ์ รูปแบบมุขปาฐะมีความสำคัญกับวรรณกรรมจ้วงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเพลงพื้นบ้าน นอกจากเป็นวรรณศิลป์ที่บุกเบิกประวัติวรรณกรรมจ้วงแล้ว ยังมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมประเภทอื่นเป็นอย่างมาก เพลงพื้นบ้านเชื่อมโยงกับตำนาน เทพนิยาย นิทาน กลอน เป็นต้น งานนัดพบร้องเพลงพื้นบ้านของจ้วงนับได้ว่าเป็นสื่อสำคัญที่เผยแพร่และสืบทอดวรรณกรรมของจ้วง

3.2 รูปแบบของเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วง

ชาติพันธุ์จ้วงเป็นที่ขึ้นชื่อว่าร้องเพลงเก่ง สามารถใช้เพลงถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทำงาน ความรัก ประเพณี การบันเทิงหรือการสั่งสอนก็ร้องเพลงประสานกัน จนกระทั่งทะเลาะกันก็ใช้วิธีแข่งร้องเพลงแทนการใช้กำลัง กล่าวได้ว่าคนจ้วงใช้ชีวิตคู่กับเสียงเพลงจนซึมซาบเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ดังนั้นเพลงพื้นบ้านของจ้วงจึงมีอย่างมากมายหลากหลาย เพลงพื้นบ้านมีความผูกพันกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอย่างมาก เนื่องจากกว้างสมีพื้นที่กว้างใหญ่และแต่ละถิ่นมีภูมิภาค อาหาร เครื่องแต่งกายและประเพณีที่แตกต่างกันบ้าง ทำให้เพลงพื้นบ้านของจ้วงในแต่ละถิ่นก็มีลักษณะที่ต่างกัน เช่นในอำเภอเถียนตงและเถียนหยางมีเพลงผายเกอ ในอำเภอซางหลินมีเพลงป้อวน ในเมืองเป่ย์เซอมีเพลงเหลียว ในอำเภอน่าโม่มีเพลงน่าโม่ เป็นต้น

เพลงพื้นบ้านจ้วงได้สืบทอดรุ่นสู่รุ่น จนถึงปัจจุบันชาวจ้วงยังนิยมร้องเพลงพื้นบ้าน ยังมีงานนัดพบร้องเพลงบ้านน้อยใหญ่ มีเทศกาลและพิธีการต่าง ๆ ที่เป็นโอกาสได้ร้องเพลงพื้นบ้านเหมือนสมัยก่อน แต่เพลงพื้นบ้านไม่ได้หยุดนิ่งตายตัว เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงที่ร้องชีวิตประจำวันของชาวบ้านปรับเปลี่ยนตามบริบททางสังคมเสมอ เพลงพื้นบ้านในสมัยใหม่ของจ้วงจึงมีทั้งลักษณะที่สืบทอดจากเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมและมีลักษณะที่เข้ากับสังคมปัจจุบัน

สำหรับเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมเจียจินตุน (贾金盾, 2014) นิยามว่าเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมก็คือรูปแบบการร้องเพลงพื้นบ้านที่สร้างสรรค์โดยชาวบ้านในระหว่างการผลิตและการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นส่วนสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ส่วนเฉียวเจียนจง (乔建中, 2006) นำเสนอว่าเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมเป็นเพลงถ่ายทอดด้วยปากหรือการสังเกตจดจำ ที่เผยแพร่ในชาวบ้าน ประจำถิ่น และมีประเพณีเฉพาะ โดยมีทำนองและวิธีร้องเพลงแบบเดิม โดยเฉพาะร้อง

อยู่ในสภาพแวดล้อมคงเดิม ต่งเสี่ยวผิง (董晓萍, 2007) เห็นว่าเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมเป็นเพลงที่สร้างสรรค์ในสังคมเกษตรกรรม คนที่ร้องเพลงควรเป็นชาวนา ชาวสวน ชาวประมงหรือชาวบ้านที่ไม่เคยได้รับการศึกษาหรือทฤษฎีดนตรี และร้องด้วยภาษาถิ่น สรุปลงจากความคิดเห็นของนักวิชาการหลายท่านได้ว่าการเป็นเพลงพื้นบ้านดั้งเดิม ควรเป็นเพลงเกิดขึ้นในสภาพวิถีชีวิตเดิม เกิดขึ้นจากคนในพื้นที่ถิ่น สถานที่ที่ร้องเพลงควรอยู่ในชนบท และเพลงไม่ได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีดนตรีสากลในการขับร้อง จริง ๆ แล้วในปัจจุบันยากที่จะใช้การเวลา สถานที่ อาชีพของคนร้องเพลงมาตัดสินเป็นเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมหรือไม่ ไม่สามารถค้นหาวาเพลงพื้นบ้านมีตั้งแต่เมื่อไร เก่าแก่พอหรือไม่ และยากที่จะพิจารณาว่าบันทึกไว้เพลงพื้นบ้านดั้งเดิมและเผยแพร่ออนไลน์ไปทั่วโลกแล้วยังเป็นเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมหรือไม่ ดังนั้นจึงตรงกับความคิดเห็นของฉันเสวียก้วย (岑学贵, 2012) ว่าเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมไม่ใช่รูปแบบตายตัวของเพลง แต่จะเป็นสภาพการแสดงที่ดูมีความ"ธรรมชาติ" เมื่อเทียบเคียงกับ"ใหม่"แล้วยังรักษา"เก่า"ไว้ ควรคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคม ดังนั้นเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมในที่นี้จึงหมายถึงเพลงพื้นบ้านที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ตามธรรมชาติของเพลงพื้นบ้านในระหว่างการสืบทอดมีการปรับเปลี่ยนบ้าง แต่รักษาลักษณะเฉพาะของเพลงพื้นบ้านไว้ อาจเป็นทำนองเพลง เนื้อหาเพลง วิธีขับร้องหรือเครื่องดนตรี

จากการสำรวจเพลงพื้นบ้านจ้วงสมัยใหม่ของจ้วงแล้ว ปรากฏว่ารูปแบบเพลงพื้นบ้านจ้วงสมัยใหม่มี 4 แบบ ได้แก่แบบพื้นบ้านดั้งเดิม แบบการใช้ทำนองดั้งเดิมแต่เนื้อเพลงใหม่ แบบการใช้ทำนองใหม่แต่เนื้อเพลงดั้งเดิมและแบบการใช้ทำนองและเนื้อเพลงใหม่แต่ภาพขนบประเพณีดั้งเดิม

3.2.1 แบบพื้นบ้านดั้งเดิม

ในประเทศจีนสื่อมวลชนสมัยใหม่ต่าง ๆ นิยมนิยามเพลงพื้นบ้านด้วยคำว่าเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมหรือเพลงพื้นบ้านแบบนิเวศดั้งเดิม จนเกิดคำถามว่าในสมัยใหม่ยังมีเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมหรือไม่ จริง ๆ แล้วการใช้คำว่าเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมไม่ว่าเพื่อจะดึงดูดความสนใจของผู้ฟังเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของเพลงหรือเพื่อจะหารายได้จากเพลงก็ตาม ถ้าสังเกตจากวิธีขับร้อง ภาษาที่ใช้โวหารของบทเพลง การแต่งกายของผู้ร้องและบรรยากาศเขตพื้นที่ที่ร้องเพลงที่ "ธรรมชาติ" ของเพลงเหล่านี้ ล้วนทำให้มองเห็นความเฉพาะที่ต่างกับเพลงพื้นบ้านใหม่อย่างชัดเจน เพลงพื้นบ้านก็เป็นอย่างที่ว่านี้ วงษ์เทศ (2525: 76) นำเสนอว่าเพลงพื้นบ้านเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเก่าแก่สืบทอดมาจากปากต่อปากกันเรื่อยมาหลายชั่วอายุคน โดยอาศัยการจดจำ ไม่มีต้นกำเนิดที่แน่ชัด เพลงพื้นบ้านจ้วงแบบดั้งเดิมในสมัยใหม่ก็มีลักษณะทั้งเก่าแก่ ไม่ทราบต้นกำเนิดชัดเจน โดยเฉพาะเพลงพื้นบ้านจ้วงมีลักษณะที่เป็นปฏิภาณไหวพริบไม่มีเนื้อเพลงตายตัว ยังแสดงให้เห็นว่าเพลงพื้นบ้านจ้วงเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดอย่างยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ก็คงตอบได้ว่าในสมัยใหม่ยังมีเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมอยู่

ในประเทศจีน ทางวิชาการเกิดสำนึกรักษาเพลงพื้นบ้าน รวบรวมเพลงพื้นบ้านตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะกวางสีที่มีเพลงพื้นบ้านและทำนองมาก ได้ดึงดูดนักวิชาการมาบันทึกทั้งทำนองและเนื้อเพลงเป็นอย่างมาก อย่างที่หยางหงซาง (杨昌雄, 2016) นำเสนอว่าเพลงพื้นบ้านจ้วงได้รับอิทธิพลจากภาษาถิ่นและเสียงสูงต่ำ สามารถแบ่งออกเป็นเพลงจ้วงเหนือ เพลงจ้วงใต้และเพลงจ้วงกลาง สำหรับเพลงจ้วงเหนือมี 300 กว่าทำนอง เพลงจ้วงใต้มี 200 กว่าทำนอง เพลงจ้วงกลางก็มี

200 กว่าทำนอง ตั้งแต่ ค.ศ. 1956 จนถึง ค.ศ. 2016 หนังสือเกี่ยวกับการรวบรวมเพลงพื้นบ้านที่ได้ตีพิมพ์ออกมามีประมาณ 310 เล่ม ศตวรรษที่ 21 นักวิชาการได้รวบรวมทั้งทำนอง เนื้อเพลงและได้อัดเสียงและถ่ายวิดีโอบันทึกไว้

ตัวอย่างเช่นหนังสือรวบรวมเพลงพื้นบ้านจีนฉบับกวางซีได้บันทึกเพลงพื้นบ้านของกวางซีไว้ 990 เพลง มี 336 เพลงเป็นเพลงพื้นบ้านจ้วง นักวิชาการได้บันทึกทั้งชื่อเพลง ทำนองเพลง เนื้อเพลง คนร้องเพลงและระบุด้วยว่าเพลงนิยมนำมาร้องที่ไหนมีวิธีขับร้องอย่างไร คนที่ร้องเพลงก็สืบทอดเพลงมาโดยการจดจำ ทำนองและเนื้อเพลงที่ร้องอาจเกิดความแตกต่างกันบ้าง นักวิชาการที่ไปบันทึกเพลงก็อาจเจอปัญหาในด้านภาษา การบันทึกเป็นภาษาจีนกลางก็อาจทำให้ไม่ได้สื่อความหมายภาษาจ้วงร้อยเปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตามการสร้างโน้ตเพลงก็เพื่อเก็บเป็นเอกสาร เพื่อให้เพลงเหล่านี้ยังดำรงต่อไป ดังเช่นเพลงดาวบนฟ้าหาย

18. 天上断星斗 ชื่อเพลง

ชื่อพื้นที่
田林县

1 = A

$\frac{3}{4}$ $\text{♩} = 90$

$\underline{2 \ 2 \ 2} \quad \underline{5 \ 5 \ 6} \quad \underline{5 \ 5} \quad | \quad \underline{6 \ 5 \ 6} \quad \underline{5 \ 3 \ 2} \quad \underline{1 \ 1} \quad | \quad \underline{3 \ 2 \ 1} \quad 1 \ - \quad |$
 天上 断星斗 (啊)，我俩 不断 情 (呀)，(断 呀 哈)。

$\underline{2 \ 2 \ 2} \quad \underline{5 \ 5 \ 6} \quad \underline{5 \ 5} \quad | \quad \underline{6 \ 5 \ 6} \quad \underline{5 \ 3 \ 2} \quad \underline{1 \ 1} \quad | \quad \underline{3 \ 2 \ 1} \quad \underline{1 \cdot 2} \quad | \quad 5 \ - \ - \quad |$
 高山 断云 雾 (啊)，林中 断鸟 音 (呀 哥哥 哈 哎)。

(何梦玲唱 范西编记)

คนร้องเพลง คนบันทึก

ภาพที่ 2 บทบันทึกเพลง ดาวบนฟ้าหาย

ที่มา: หนังสือรวบรวมเพลงพื้นบ้านจีน ฉบับกวางซี (ค.ศ. 1995) 中国民间歌曲集成 广西卷

นอกจากการรวบรวมบันทึกเพลงในทางวิชาการแล้วยังมีการรวบรวมบันทึกเพลงจากทางชาวบ้านตัวอย่างเช่นเพลงเหลียว ชาวบ้านได้ร้องโต้ตอบเพลงเหลียวกันในโอกาสต่าง ๆ ก็เป็นวิธีจดจำอยู่แล้ว ชาวบ้านยังได้เรียนร้องเพลงกันจากรุ่นสู่รุ่น จดจำทำนองด้วยการสังเกตและบันทึกเนื้อเพลงไว้ด้วยอักษรจ้วงแบบเหลี่ยมซึ่งเป็นตัวอักษรที่ไม่ได้ใช้กันในปัจจุบันแล้ว แต่นักร้องท้องถิ่นยังอ่านออกได้และได้แปลบทเพลงเป็นภาษาจีนกลางและภาษาต่างประเทศเพื่อเผยแพร่ต่อไป แต่ชาวบ้านไม่เคยผ่านการอบรมทางทฤษฎีดนตรี บันทึกโน้ตไม่เป็น ชาวบ้านก็อัดเสียงและถ่ายวิดีโอไว้ ถือว่าเป็นวิธีบำรุงรักษาเพลงเหลียวให้มีความดั้งเดิมไว้ จนเก็บข้อมูลเพลงเหลียวไว้อย่างมาก เพลงเหลียวได้จัดเข้าในรายชื่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเทศไทย



ภาพที่ 3 บทบันทึกเพลงเหลียวตัวอักษรจ้วงแบบเหลี่ยม

ที่มา: <http://news.sohu.com>

ดังนั้นจึงยืนยันได้อีกว่า ปัจจุบันยังมีเพลงพื้นบ้านจ้วงแบบดั้งเดิม อาจมีผู้ปฏิบัติสืบทอดหรือผู้ฟังไม่มาก แต่เป็นวิธีรักษาเพลงพื้นบ้านไว้ ซึ่งทำให้เพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมเป็นต้นฉบับและแหล่งกำเนิดของเพลงพื้นบ้านใหม่

3.2.2 แบบทำนองดั้งเดิมแต่เนื้อเพลงใหม่

ดังที่กล่าวมากว้างสมีทำนองเพลงพื้นบ้านอย่างมากมาย เพื่อสืบทอดและพัฒนาเพลงพื้นบ้านจ้วงนักประพันธ์เพลงต่าง ๆ ได้พยายามนำทำนองที่ดีเยี่ยมของจ้วงมาดัดแปลงเป็นเพลงพื้นบ้านใหม่ ให้ผู้ฟังต่าง ๆ รู้จักและเกิดความนิยมชมชอบ โดยเฉพาะทำนองที่ห่างจากเมืองและเผชิญปัญหา กำลังจะสูญหายไป ตัวอย่างเช่นทำนองโก๋ซานเชียง (过山腔) ทำนองโก๋ซานเชียงในภาษาจ้วงออกเสียงว่าหลน เป็นทำนองที่มีชื่อเสียงของจ้วงเสียดำในอำเภอ นาโผซึ่งอยู่ชายแดนที่ติดกับเวียดนาม หนังสือประวัติบันทึกไว้ว่าทำนองโก๋ซานเชียงอย่างน้อยก็มีก่อนราชวงศ์หมิง มีลักษณะวรรคละ 5 คำหรือ 7 คำ บาทละ 2 วรรคหรือ 3 วรรค เป็นสัมผัสบังคับสระอย่างเข้มงวด คำสุดท้ายของวรรคหนึ่งสัมผัสสระหว่างคำที่ 2 นับถอยหลังของวรรคต่อไป เน้นการใช้ภาษาเป็นภาษาจ้วงได้

ทำนองโก๋ซานเชียงสามารถร้องได้คนเดียวหรือชายและหญิงร้องโต้ตอบกัน ทำนองโก๋ซานเชียงมีลักษณะการใช้เสียงสูง เพราะภูมิประเทศของนาโผเป็นภูเขา ไม่ว่าชาวบ้านจะร้องหน้าต่อหน้ากันหรือร้องบนภูเขาคนละลูกกันเสียงสูงก็สามารถส่งเสียงไปไกลได้ บางที่อาจไม่เห็นหน้ากันเลยทีเดียวแต่ก็สามารถร้องโต้ตอบกันได้ จูยาซิน (朱亚欣, 2020) นำเสนอว่าทำนองโก๋ซานเชียงส่วนมากจะใช้ในเพลงพื้นบ้าน 6 ชนิด ได้แก่ เพลงบอกเล่า รวมทั้งเล่านิทาน เล่าประวัติของบุคคล เล่าการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ เพลงคลายความทุกข์ เพลงชีวิตประจำวันรวมประสบการณ์และเกษตรกรรม เพลงชมเชย เพลงสอนมารยาท เพลงประเพณี และเพลงรัก ดังนั้นทำนองโก๋ซานเชียงมีเส้นทางไพเราะและทางเนื้อหา เป็นทำนองที่น่าสนใจมาก

เพลงจ้วงเชียงเหมย (壮乡美) เป็นเพลงพื้นบ้านที่ดัดแปลงจากทำนองโก๋ซานเชียงที่ได้แสดงในงานเปิดเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติ หนานหนิง ค.ศ. 1999 เพลงนี้โดยใช้ภาษาจ้วงและทำนองโก๋ซานเชียงแบบดั้งเดิมมาเรียบเรียงใหม่ และไม่ใช่เครื่องดนตรีใด ๆ ทั้งนั้น ซึ่งนักร้องแต่งกาย

ด้วยชุดจ้วง สร้างบรรยากาศธรรมชาติอย่างสมจริงบนเวทีให้ผู้ชม เป็นโอกาสแรกที่เพลงภาษาจ้วงได้สู่เวทีสากลและเป็นโอกาสแรกที่ทำให้คนทั่วโลกรู้จักทำนองโก๋ซานเซียง เพลงนี้เพราะพริ้งทำให้ผู้ฟังประทับใจมาก ต่อจากนี้ทำนองโก๋ซานเซียงก็กลายเป็นนามบัตรของผู้จ้วงเสื่อดำ รู้กันทั่วโลกว่าอำเภอ นำโพที่กวางสีมีผู้จ้วงเสื่อดำมีทำนองโก๋ซานเซียงที่เพราะมาก ฟานซีหมู่ (范西姆, 2009) นักดนตรีที่มีชื่อเสียงทางด้านเพลงพื้นบ้านได้กล่าวว่านักร้องหวงซนเยียนของเพลงนี้เป็นนักร้องเพลงพื้นบ้านที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นคนพื้นเมืองนำโพ ทำนองโก๋ซานเซียงก็เป็นทำนองที่มีลักษณะที่สุดของเพลงพื้นบ้านจ้วงนำโพ

อีกตัวอย่างเช่นทำนองนิตียา (尼的呀) ทำนองนิตียาเป็นทำนองของเพลงพื้นบ้านจ้วงนำโพเหมือนกัน ด้วยเหตุที่อำเภอ นำโพอยู่ชายแดนที่ติดกับเวียดนาม มีวัฒนธรรมเฉพาะ มีเพลงพื้นบ้านที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ถ้าแยกตามทำนองของเพลงแล้ว สามารถแยกเป็น 6 ประเภท ทั้งหมดประมาณ 160 ชุด ทำนองนิตียาก็เป็นทำนองหนึ่งในนั้น ซึ่งเป็นทำนองสำคัญของเพลงพื้นบ้านนำโพ “นิตียา” ในภาษาจ้วงมีความหมายว่า “ดึนนะคะ” ในทำนองเพลงเป็นคำเชื่อมเนื้อเพลงที่ใช้บ่อย ส่วนมากวรรคแรกจะเริ่มต้นด้วยคำว่า “นิตียา”

ตัวอย่างเพลงพื้นบ้าน “ร้องทิวทัศน์ฤดูใบไม้ผลิทุกปี (山歌年年唱春光)” เป็นเพลงพื้นบ้านใหม่ที่ประยุกต์ใช้ทำนองนิตียา แต่งโดยนักประพันธ์เพลงที่มีชื่อเสียงของกวางสี ซึ่งได้ความคิดสร้างสรรค์จากเพลงพื้นบ้านของอำเภอ นำโพ ถือว่าทำนองนิตียาเป็นหลักพัฒนาเป็นเพลงใหม่ที่มี “รสชาติ” เดิม และแต่งเนื้อเพลงใหม่ตามทิวทัศน์ของอำเภอ นำโพ

ตารางที่ 4 ตัวอย่าง เพลง ร้องทิวทัศน์ฤดูใบไม้ผลิทุกปี (山歌年年唱春光)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
尼的呀，竹笋年年遍山岗。 青青竹林，尼的呀，歌声起， 尼的呀，山歌年年唱春光， 山歌年年唱春光， 竹林飞歌引凤凰， 哎，青山不老歌不断， 尼的呀，新歌唱来，哎，颂太阳。	นิตียา ห่อไม้ไผ่ขึ้นเต็มภูเขาทุกปี ป่าไม้ไผ่เขียวขจี นิตียา เสียงเพลงก็ส่งมา นิตียา ร้องทิวทัศน์ฤดูใบไม้ผลิทุกปี ร้องทิวทัศน์ฤดูใบไม้ผลิทุกปี เสียงเพลงที่ป่าไม้ไผ่ดึงดูดนกเฟยหวาง (phoenix) ภูเขาเขียวเสมอ เพลงมีตลอด นิตียา ร้องเพลงใหม่กันมาชื่นชมพระอาทิตย์

(เหลียงส้าวอู่ และฟู่สิน, 2005)

เพลงนี้ได้แสดงในงานเปิดเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติหนานหนิง ค.ศ. 2001 เพลงนี้โดยใช้ภาษาจ้วงของอำเภอ นำโพและทำนองนิตียา ขับร้องประสานเสียง 4 แนว ไม่ใช่เครื่องดนตรีประกอบเสียง คายกคณะแต่งตัวด้วยชุดจ้วงสีดำซึ่งตั้งชื่อคณะว่านิตียาตรงกับชื่อทำนองเพลง นักร้องก็เป็นคนพื้นเมือง ดูจากเนื้อเพลงแล้วก็ได้แฝงความหมายในด้านการสืบทอดวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน ฤดูใบไม้ผลิทุกปีก็จะร้องเพลงพื้นบ้านทุก ๆ ปี เพลงนี้นอกจากไพเราะแล้วยังมีทำนองที่มีลักษณะยังวิธีขับร้องและการแต่งกายที่แปลกใหม่สำหรับผู้ชม เป็นการแสดงที่สำเร็จยิ่ง ได้รับความนิยจากผู้ชมเป็นอย่างมาก คายกคณะได้รับการเชิญชวนไปแสดงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้ดึงดูด

นักวิชาการมาศึกษาเป็นจำนวนมาก และได้จัดเข้าในหนังสือตำราของนักเรียนประถมของกวางสี ค.ศ. 2006 เพลงพื้นบ้านจ้วงนำโหยงได้จัดเข้าในรายชื่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเทศจีน

ตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการดัดแปลงเพลงเก่าให้เป็นเพลงใหม่ที่รักษาทำนองเก่าไว้เป็นรูปแบบเพลงพื้นบ้านใหม่ที่เจอบ่อย และเป็นวิธีที่ทำให้เพลงพื้นบ้านเหมาะสมกับวิถีปัจจุบัน เหมาะกับความชอบนิยมกับผู้ฟังปัจจุบัน เผยแพร่เพลงพื้นบ้านให้มีความยั่งยืนตลอดไป

3.2.3 แบบการใช้ทำนองใหม่แต่เนื้อเพลงดั้งเดิม

เพลงพื้นบ้านจ้วงในสมัยใหม่ได้พยายามรักษาจุดเด่นของเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมไว้ ดัดแปลงจากเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมทั้งทำนองและเนื้อเพลง ตัวอย่างเช่นเพลงพื้นบ้านใหม่ “ดอกพรุณขาว” ก็ดัดแปลงจากเพลงเหลียว เพลงเหลียวได้ชื่อว่าเป็นสารานุกรมจ้วง เนื้อเพลงได้รวมขนบธรรมเนียมประเพณีเกือบตัวของจ้วง

เพลงเหลียวของอำเภอผิงกั้วถ้าจำแนกตามเนื้อเพลงและเวลาร้องเพลง สามารถแบ่งเป็นเพลงกลางวัน เพลงกลางคืนและเพลงแบบยืดหยุ่นเวลา งานนัดพบร้องเพลงจะร้องตั้งแต่เช้าจนค่ำ บางครั้งอาจร้องกันหลายวันไม่ยอมเลิกก็มี เพลงกลางวันประกอบด้วยเพลง 5 บท ส่วนมากเป็นเพลงมีความยาวพอสมควร เช่นบทเพลงเดือนสามก็มีทั้งหมด 612 เพลง เพลงเกี่ยวกับชมกลางวันก็มีทั้งหมด 1218 เพลง กว่าจจะร้องเพลงชุดกลางวันจบก็ถึงหัวค่ำแล้วจึงเริ่มร้องเพลงชุดกลางคืน ส่วนเพลงแบบยืดหยุ่นเวลาจะร้องช่วงพักผ่อนระหว่างการร้องเพลงยาวหรือเป็นเพลงเปิดงานและปิดงาน

ชื่อเพลงเหลียวเพราะว่าคำร้องจะลงท้ายด้วยคำว่า “เหลียว” เหลียวในภาษาจ้วงหมายความว่าเที่ยวหรือเพลิน วิธีเที่ยวและเพลินของชาวจ้วงก็คือการร้องเพลงกัน โดยเฉพาะหนุ่มสาวเกี้ยวพาราสีกัน ดังนั้นเพลงเหลียวจึงเข้าใจได้ว่าเป็นเพลงเพื่อหาความเพลินและความรัก เพลงเหลียวมีทำนอง จังหวะและท่วงท่าการร้องเพลงเฉพาะที่น่าสนใจอยู่แล้ว แต่ที่น่าสนใจยิ่งคือมีบทเพลงยาว และมีจำนวนมาก เพลงประเภทเหลียวมีทั้งหมด 2.36 หมื่นกว่าเพลง 9.44 หมื่นวรรค จนชาวบ้านของอำเภอผิงกั้วมีสำนวนว่า “เพลงเหลียวของจ้วงทั้งยาวและดี สิบวันสิบคืนก็ร้องไม่หมด” ด้วยความพยายามของชาวบ้านและรัฐบาล ปัจจุบันได้รวบรวมและบันทึกบทเพลงของเพลงเหลียวค่อนข้างมาก การใช้โวหารในบทเพลงเหลียวก็มีความโดดเด่นเป็นอย่างมาก เสน่ห์ด้านวรรณศิลป์ของตัวบทเพลงเหลียวรวมทั้งการเล่นเสียง ภาพพจน์ และกลวิธีการลำดับความ ทำให้เกิดจินตภาพอย่างสวยงาม ดังเช่นบทคัดย่อจากเพลงเดือนสามดั้งเดิม

ตารางที่ 5 ตัวอย่าง บทคัดย่อเพลงเดือนสาม (三月歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
李花白莲莲	ดอกพรุณขาวจ้ว
桃花红艳艳	ดอกท้อแดงแจ๋ด
艳不过桃花	สู้เสน่ห์ของดอกท้อไม่ได้
白不过情妹哥	สู้ความบริสุทธิ์ของน้องพี่ไม่ได้
李花正盛开	ดอกพรุณขาวแบ่งบาน
苓花正怒放	
情妹正含苞	

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
真引人羡慕	ดอกข้าวเย็นบานสะพรั่ง น้องราวกับดอกตูม ทำให้อดเอ็นดูไม่ได้

(หนังสือหมื่นเจียน และถ่านจ้อเปี้ยว, 2004)

เพลง“เดือนสาม”เป็นเพลงร้องในกลางวัน ได้กล่าวถึงเรื่องราวเกี่ยวกับหนุ่มสาวไปชมดอกไม้ เต็ดดอกไม้และขอดดอกไม้ (ของเป็นแฟนกัน) ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นเพลงดอกไม้หรือเพลงรัก เพราะการร้องเพลงต้องตามลำดับซึ่งเป็นกระบวนการหนุ่มสาวนัดพบกันแล้วร้องเพลงเกี้ยวพาราสีกัน สุดท้ายก็เลิอกคู่รักผ่านการร้องเพลงกัน เพลงดอกพรุณขาวของสมัยใหม่ดัดแปลงจากเพลงเดือนสาม กล่าวถึงเดือนสามเป็นฤดูใบไม้ผลิ ดอกไม้กำลังออกดอก เป็นเวลาที่เหมาะสมกับการชมดอกไม้ หนุ่มสาวไปถึงริมแม่น้ำเจอดอกท้อ จึงเริ่มร้องกันว่าดอกพรุณขาวและดอกท้อแดง ใช้สีขาวและดอกตูมมาเปรียบเทียบความบริสุทธิ์ของสาว ๆ หนุ่มสาวจะร้องบาทเพลงซ้ำกัน แค่ว่าเปลี่ยนวรรคที่ 4 หนุ่มสาวชมว่าดอกพรุณขาวยังสู้ความบริสุทธิ์ของน้องไม่ได้ สาวจะชมว่าดอกพรุณขาวยังสู้ความบริสุทธิ์ของพี่ไม่ได้ เพลงใหม่“ดอกพรุณขาว”ได้ประยุกต์ทั้งเนื้อเพลงและโวหารประพันธ์เพลงจากเพลง“เดือนสาม”ด้วย ดังนี้

ตารางที่ 6 ตัวอย่างเพลง ดอกพรุณขาว (李花白莲莲)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
李花白莲莲 桃花红艳艳 阿妹正含苞 真招人喜爱 李花白莲莲 桃花红艳艳 姑娘一帮帮 阿妹最可爱 李花白莲莲桃花红艳艳 阿妹手最巧阿哥最喜欢	ดอกพรุณขาวจ้ว ดอกท้อแดงแจ๊ด น้องราวกับดอกตูม ใคร ๆ ก็เอ็นดู ดอกพรุณขาวจ้ว ดอกท้อแดงแจ๊ด สาว ๆ มีเยอะเยอะ น้องพี่น่ารักที่สุด ดอกพรุณขาวจ้ว ดอกท้อแดงแจ๊ด ฝีมือเย็บปักถักร้อยของน้องพี่ดีที่สุดใน พี่ชอบน้องที่สุด

เต็งเผิง (2022)

เมื่อเปรียบเทียบเพลงดั้งเดิมที่เป็นต้นแบบกับเพลงที่ดัดแปลงใหม่ แสดงให้เห็นว่าเพลงใหม่“ดอกพรุณขาว”ได้ประยุกต์ใช้เนื้อเพลงของเพลงเหลียวแบบดั้งเดิม ถึงมีการแก้เนื้อเพลงบ้าง แต่ได้ใช้ความหมายและโวหารดั้งเดิม ยังเป็นเพลงเกี่ยวกับความรักเหมือนเดิม

อีกตัวอย่างเช่นเพลงดวงดาวอยู่เคียงข้างกับพระจันทร์ก็เป็นเพลงที่ดัดแปลงจากเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมทำนองโก๋ซานเซียง นักดนตรีไปลงภาคสนามบันทึกโน้ตมาตั้งแต่ พ.ศ. 2528 ต่อมาก็มีนักประพันธ์เพลงดัดแปลงทั้งทำนองและเนื้อเพลงใหม่จากเดิม เพลงได้รักษาทำนองเดิมไว้และเพิ่มทำนองใหม่ ขับร้องประสานเสียง 2 แนว บทเพลงใช้ทั้งภาษาจ้วงและภาษาจีนกลาง ถ้าสังเกตจากเนื้อเพลงแล้วบทเพลงเกี่ยวกับการชวนร้องเพลงกันของทำนองโก๋ซานเซียงแบบดั้งเดิมมีเนื้อเพลงว่า “天星追求伴月行，哥也空讨一季花” หมายถึงดวงดาวกับพระจันทร์เป็นคู่กันตลอด พี่ก็แค่ขอเวลาไม่นานที่ได้ร้องเพลงโต้ตอบกับน้อง เพลงในสมัยใหม่ก็ยังใช้โวหารเดิมว่าดวงดาวกับพระจันทร์ต้องอยู่เคียงข้างกัน ประชาชนจ้วงกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนควรอยู่ด้วยกัน และแฝงความหมายว่าประชาชนจ้วงควรเชื่อมั่นในพรรคคอมมิวนิสต์จีน จงปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ นา ๆ ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

ตารางที่ 7 ตัวอย่างเพลง ดวงดาวอยู่เคียงข้างกับพระจันทร์ (星星伴月亮)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
同啊志啊呐呢 天上星星伴呀伴月亮 壮族人民永远跟着党啊 昂咧 同志呐哥 恩呐咧	เพื่อนเอ๋ย สหายเอ๋ย ดวงดาวอยู่เคียงข้างกับพระจันทร์บนฟ้า ผู้จ้วงไปตามพรรคคอมมิวนิสต์จีนตลอด เพื่อนสหายเอ๋ย พี่ ๆ นะคะ

หวางจาวหฺร่วยู่และจางหมิงเหอ (2022)

จากตัวอย่างดังกล่าวทำให้มองเห็นว่าเพลงพื้นบ้านใหม่แบบการใช้ทำนองใหม่แต่เนื้อเพลงดั้งเดิม ไม่เพียงแต่มีแบบยืมเนื้อเพลงมาใช้ตรง ๆ ยังมีแบบเลียนแบบโวหาร ภาพพจน์ และกลวิธีการลำดับความของเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิม เมื่อเพลงพื้นบ้านใหม่ปรับมาใช้ภาษาจีนกลาง หรือภาษาจีนกลางปะปนกับภาษาจ้วงก็ยังได้สื่อความหมายที่คล้ายกับ“เดิม”อยู่

3.2.4 แบบการใช้ทำนองและเนื้อเพลงใหม่แต่ภาพขนบประเพณีดั้งเดิม

นอกจากนี้ เมืองกวางสีก็ไม่ต่างกับเมืองอื่น ๆ ที่ได้รับอิทธิพลจากโลกาภิวัตน์เช่นกัน ทำให้วิถีชีวิตของคนจ้วงเปลี่ยนแปลงไปในทุกด้าน เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงจึงได้สะท้อนให้เห็นการผสมผสานทางวัฒนธรรม เพลงพื้นบ้านในสมัยใหม่จึงมีการปรับเปลี่ยนทั้งทำนอง เนื้อเพลง วิธีขับร้อง และเครื่องดนตรี เป็นต้น เช่นการร้องเพลงด้วยทำนองสากล การแต่งเนื้อเพลงที่เป็นภาษาจีนกลาง ภาษาอังกฤษ การเล่นเครื่องดนตรีสากล เป็นต้น เพื่อดึงดูดผู้ฟังเยาวชนและเพื่อให้เข้ากับบริบทสังคมได้มากยิ่งขึ้น แต่เพื่อรักษาอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์จ้วงไว้ เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ก็ได้พยายามรักษาภาพขนบประเพณีดั้งเดิมเอาไว้ จนเกิดเป็นรูปแบบหนึ่งของเพลงพื้นบ้านจ้วง มีเพลงหลากหลายพยายามนำเสนอขนบประเพณีดั้งเดิมของชาติพันธุ์จ้วงในเนื้อเพลง อย่างเช่นเพลงท้องทะเลของเพลงพื้นบ้าน

ตารางที่ 8 ตัวอย่างเพลง ท้องทะเลของเพลงพื้นบ้าน (歌海)

ภาษาจีน	คำแปล
歌从米酒酿出来 歌从铜鼓敲出来 歌从绣球抛出来 歌是一场桂花雨 落满村村寨寨 三月唱盛开 九月唱采摘 年年月月都唱不尽 这里是歌海	เพลงมาจากการหมักเหล้า เพลงมาจากกลองมโหระทึก เพลงมาจากการโยนลูกจิ้งจี่ฉิวฉิว เพลงเป็นฝนที่ตกพร้อมกับดอกหอมหมื่นลี้ ตกที่ทุก ๆ หมู่บ้าน เดือนสามร้องการออกดอก เดือนเก้าร้องการเก็บเกี่ยว เดือนต่อเดือน ปีต่อปีร้องไม่หมด ที่นี่คือท้องทะเลของเพลงพื้นบ้าน

หยางยูเฟิง ถานหยวนและเจิงลิ่งหยง, (2022)

เพลงนี้ใช้เครื่องดนตรีเปียนโนมาประกอบเสียง ร้องเพลงด้วยภาษาจีนกลาง แต่ถ้าสังเกตเนื้อหาเพลงแล้วจะเห็นวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนชนมประเพณีของจ้วง เช่นการหมักเหล้าด้วยข้าวซึ่งมโนได้ว่าเกี่ยวพันกับวัฒนธรรมกินเหล้าและวัฒนธรรมข้าว กลองมโหระทึกจะเป็นสัญลักษณ์ทางความเชื่อของจ้วง โยนลูกจิ้งจี่ฉิวฉิวเป็นวิธีการเสี่ยงทายของผู้คนจ้วง เดือนสามในฤดูใบไม้ผลิของจ้วงเป็นช่วงเวลาที่มีความหนาวเพิ่งผ่านไป อากาศเริ่มอบอุ่นขึ้นก็เลยเริ่มร้องเพลงเกี่ยวกับดอกไม้บาน เดือนเก้าได้เวลาเก็บเกี่ยวตามประเพณีจ้วงก็ร้องเพลงฉลองกัน สุดท้ายก็ระบุว่ากว้างสี่เป็นท้องทะเลของเพลงพื้นบ้านมีเพลงพื้นบ้านมากจนร้องไม่หมด

อีกตัวอย่างเช่นเพลงร้องเพลงวันที่สามเดือนสาม ก็ได้สะท้อน ความเชื่อ พิธีกรรม และวิถีชีวิตของชาวจ้วงอย่างครบถ้วนของจ้วงอยู่ในเนื้อเพลง เช่นคนจ้วงจะบูชาบรรพบุรุษในเทศกาลวันที่สามเดือนสามที่ต่างวันเซ่งเม้งของจ้วง และเทศกาลวันที่สามเดือนสามนอกจะเป็นวันที่บูชาบรรพบุรุษแล้วยังเป็นโอกาสที่นัดพบร้องเพลงกัน คำอวยพรในพิธีกรรมไหว้บรรพบุรุษก็ได้สะท้อนให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษของจ้วง หวังว่าบรรพบุรุษคุ้มครอง ให้ลูกหลานเจริญรุ่งเรือง

นอกจากนี้ มังกรเป็นตัวแทนแห่งพลังธรรมชาติ สะท้อนถึงระบบนิเวศทางวัฒนธรรม ของชาวจ้วงอย่างสมบูรณ์ ผ่านการรวมกันของพิธีกรรม สัญลักษณ์ และการแสดงออกทางศิลปะ ที่ล้วนทำหน้าที่สำคัญในการรักษาโครงสร้างสังคมและโลกทัศน์ดั้งเดิม ดังนี้

ตารางที่ 9 ตัวอย่างเพลง ร้องและรำในวันที่สามเดือนสาม (踏歌三月三)

ภาษาจีน	คำแปล
三月三, 龙拜山 五谷丰, 人丁旺 百业兴, 好运转 搭歌台, 山歌唱	วันที่สามเดือนสาม มังกรไปไหว้บรรพบุรุษ พืชผลจะอุดมสมบูรณ์ กิจการจะเจริญรุ่งเรือง จัดเวทีร้องเพลงพื้นบ้าน

หยาวหฺว้ยและสวฺชว้ย (2022)

เพลงพื้นบ้านใหม่แบบการใช้ทำนองและเนื้อเพลงใหม่แต่ภาพขนบประเพณีดั้งเดิมสะท้อนปรัชญาการใช้ชีวิตและค่านิยมของชาวจ้วงอย่างลึกซึ้ง เป็นรูปแบบที่ทั้งเหมาะกับบริบทสังคม มีผู้ฟังค่อนข้างมาก และเป็นวิธีการรักษาวัฒนธรรมของเพลงพื้นบ้านเช่นกัน ซึ่งการร้องเพลงร่วมกันเสริมสร้างความสามัคคีชุมชนด้วย

3.3 ประเภทของเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่

เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงตามวิธีจำแนกที่ต่างกันแบ่งได้เป็นหลายประเภทในงานวิจัยนี้จะจัดแบ่งตามเนื้อหาของเพลง จากการวิเคราะห์พบว่าเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงสามารถแบ่งเป็น 6 ประเภท ได้แก่ เพลงเกี่ยวกับขนบประเพณี เพลงเกี่ยวกับการทำงาน เพลงเกี่ยวกับความรัก เพลงเกี่ยวกับการชื่นชม เพลงเกี่ยวกับการสั่งสอน และเพลงปฏิบัติหรือการโต้ตอบ

3.3.1 เพลงเกี่ยวกับขนบประเพณี

เพลงพื้นบ้านของชาวจ้วงไม่ได้มีแค่เพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่เป็นสื่อสำคัญที่สะท้อนขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชาวจ้วง อย่างลึกซึ้ง เพลงเหล่านี้มักร้องในบริบทของพิธีกรรม งานประเพณี และความสัมพันธ์ทางสังคม เป็น "เสียง" ที่ถ่ายทอดความรู้สึก ความทรงจำ และค่านิยมของชาวจ้วงจากรุ่นสู่รุ่น ดังที่กล่าวมาจ้วงมีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีขนบประเพณีสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันอย่างหลากหลาย ในสมัยใหม่ได้สะท้อนให้เห็นในเพลงพื้นบ้านอย่างชัดเจน เพลงเกี่ยวกับขนบประเพณีมี 2 ประเภทหลัก ได้แก่ เพลงยกเล้าและเพลงพิธีกรรม

เพลงยกเล้าได้แฝงด้วยวัฒนธรรมเล้าของจ้วงไว้ จ้วงมีประเพณีหมักเล้ากินเล้าในเทศกาลต่าง ๆ ใช้เล้าไปบูชาเทพเจ้าและบรรพบุรุษ ในงานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ และงานสิริมงคลต่าง ๆ จะกินเล้าฉลองกัน โดยเฉพาะวัฒนธรรมใช้เล้าต้อนรับแขก ทำให้เล้าได้เป็นสื่อที่สื่อสารความเคารพและความจริงใจระหว่างเพื่อนกัน

เพลงความสัมพันธ์ฉันท์มิตรระหว่างพี่ ๆ น้อง ๆ เป็นเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จากข่าวของ Guangxi news channel วันที่ 12 พฤษภาคม ค.ศ. 2023 กล่าวว่าเพลงนี้มียอดวิวมากกว่า 600 ล้าน เป็นตัวอย่างเพลงยกเล้าอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่าวิธีต้อนรับ

เพื่อนของจ้วงคือการกินเหล้า พบหน้ากันเริ่มต้นด้วยเหล้าสามแก้ว ตามปกติแล้วอย่าปฏิเสธเหล้าที่เพื่อนให้

ตารางที่ 10 ตัวอย่างเพลง ความสัมพันธ์อันดีมีมิตรระหว่างพี่ ๆ น้อง ๆ (呗依情深)

ภาษาจีน	คำแปล
来到我们村人人都是朋友唉 朋友今天来见面要喝三杯酒 请不要推掉亲朋友的酒 拿起酒杯仰起脖子喝呀喝下去	มาถึงบ้านเราแล้วทุกคนก็คือพี่น้องกัน วันนี้เพื่อนได้พบเจอกันต้องดื่มเหล้าสามแก้ว อย่าปฏิเสธเหล้าจากเพื่อนเลย ยกเหล้าแล้วกินลงไป

หลู่เจี้ยนผิง (2023)

เพลง“บ้านจ้วงมีเพลงยกเหล้า”ได้กล่าวถึงความความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมเหล้า และเพลงพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้านอยู่ในทุกส่วนของชีวิตชาวจ้วง ตอนกินเหล้าก็ต้องร้องเพลงเพื่อชวนกินเหล้า เพื่อเพิ่มความสุขสนานหรือเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิด เนื้อเพลงยังได้บอกชนบดินเหล่าของจ้วงว่าเหล้าต้องให้แขกกินก่อน และกินเหล้าต้องให้หมดแก้วเพื่อแสดงเคารพที่ให้กับเจ้าภาพ

ตารางที่ 11 ตัวอย่างเพลง บ้านจ้วงมีเพลงยกเหล้า (壮乡有首敬酒歌)

ภาษาจีน	คำแปล
壮家敬酒要唱歌咧 山歌出口不能收不能收咧 杯中有酒客先喝呗依诶 一点一滴也呀也不留咧	บ้านจ้วงดื่มเหล้าต้องร้องเพลง เพลงพื้นบ้านร้องออกไปแล้วเอากลับไม่ได้ พี่น้องเอ๋ยเหล้าในแก้วให้แขกกินก่อน กินให้หมดอย่าให้เหลือแม้แต่หยดเดียว

จ้าวหยู่ว และถานซือ (2012)

จากการทบทวนข้อมูลเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ที่รวบรวมมาพบว่ายังมีเพลงยกเหล้าหลาย ๆ เพลง ซึ่งเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมกันอย่างมาก คงเพราะเป็นเพลงที่มีจังหวะเร็ว สร้างอารมณ์ดีให้ผู้ฟัง แต่จากเนื้อเพลงของเพลงเหล่านี้สันนิษฐานได้ว่าวัฒนธรรมเหล้าได้สืบทอดมาถึงทุกวันนี้ และผูกพันกับขนบธรรมเนียม พิธีกรรมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ไปแล้ว

วันที่หกเดือนหกเป็นวันบูชาข้าวของจ้วง มีนิทานเล่ากันว่าตอนแรกบรรพบุรุษจ้วงไม่มีข้าวกิน กินแต่ผลไม้ที่เก็บจากป่า ต้องอดอาหารเป็นประจำ เจ้าแม่ย่าก็มอบเมล็ดข้าวให้ชาวจ้วง และสอนวิธีปลูกข้าวให้ ดังนั้นชาวจ้วงก็มองย่าเป็นเจ้าแม่ข้าว วันที่หกเดือนหกเป็นวันเกิดของเจ้าแม่ต้องบูชาข้าวในวันนี้ ไม่งั้นรวงข้าวที่ออกมาจะว่างเปล่า

ตารางที่ 12 ตัวอย่างเพลง วันที่หกเดือนหกของบ้านจ้วง (壮乡六月六)

ภาษาจีน	คำแปล
年年六月来 稻田正杨花 人人祭庄稼 祈求丰收来 带上糯米饭 相约到田庄 祭社祭拜田 年成才丰收。 呗侬哎！壮乡六月六 咱壮乡！六月敬庄稼。 麽公摆高台 香炉生火花 田头摆鸡鸭 祈求丰收来。 六月六敬庄稼 老老少少爱庄稼 家家粮满仓	วันที่หกเดือนหกของทุกปี ข้าวเริ่มออกรวง ทุกคนบูชาตากัน ขอให้เก็บเกี่ยวได้ผลดี เตรียมข้าวเหนียวไว้ นัดกันที่ทุ่งนา บูชาเจ้าที่และนา ทุกปีจึงเก็บเกี่ยวได้ผลดี พี่น้องเอ๋ย วันที่หกเดือนหกของบ้านจ้วง หมู่บ้านเราต้องบูชาข้าว พ่อหมอบ้องได้บูชาไว้ กระจ่างจุดธูปเทียน ต้มไก่และเป็ดวางไว้ที่ทุ่งนา ขอให้เก็บเกี่ยวได้ผลดี วันที่หกเดือนหกบูชาข้าว ทุกคนรักข้าว ยิ่งข้าวเต็มเปี่ยมทุกบ้าน

หลิวซู เหวยเต๋อหว่าและจางเหวินตง, (2022)

เพลงวันที่หกเดือนหกของบ้านจ้วงในสมัยใหม่แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันชาวจ้วงยังมีความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับเจ้าแม่ย่า เครื่องเซ่นไหว้มีข้าวเหนียว ไก่และเป็ด ทำพิธีกรรมที่ท้องนาและมีพ่อหมอบ้องงานพิธีกรรมเพื่อขอให้ปลูกข้าวได้ผลดี

ชาวจ้วงมีประเพณีการร้องให้ส่งเจ้าสาวออกเรือนตั้งแต่สมัยโบราณ วันก่อนออกเรือนพี่สาว น้องสาว พี่สะใภ้ น้าและเพื่อนสาวจะส่งของขวัญมาให้อยู่เป็นเพื่อนคั่นหนึ่ง เพราะไม่อยากจากกันยั้งนั้งคุยกันยั้งเสียใจจนร้องไห้ สาเหตุที่ร้องไห้ส่วนมากมี 3 ข้อ ข้อแรกเสียตัวเองไม่ใช่ผู้ชายถึงเวลาก็ต้องออกเรือน อยู่กับพ่อแม่ตลอดไม่ได้ ข้อที่สองคือพ่อแม่เลี้ยงตัวเองจนโตยังไม่ได้มีโอกาสตอนแทนบุญคุณพ่อแม่ กลับต้องไปดูแลพ่อแม่ของผัวซึ่งยังไม่แน่ใจว่าจะเป็นทุกข์หรือสุข สามคือจะร้องลูกหญิงไม่ยุติธรรมกับลูกผู้ชาย ลูกผู้ชายจะเป็นผู้สืบตระกูลและผู้สืบมรดก ดังเช่นตัวอย่างเพลงร้องให้ตัวเองเป็นผู้หญิง

ตารางที่ 13 ตัวอย่างเพลง ร้องให้ตัวเองเป็นผู้หญิง (哭身歌)

ภาษาจีน	คำแปล
养女儿来成儿白白 养女儿来成儿别人的 天（时）跌倒不得来扶 天（时）睡不得来服侍 像不是儿你生 像不是你养	เลี้ยงลูกสาวจนโตเปล่า ๆ เลี้ยงลูกสาวจนโตกลายเป็นลูกของคนอื่น เวลาพ่อแม่หกล้มช่วยไม่ได้ เวลาพ่อแม่นอนไม่หลับก็เป็นเพื่อนไม่ได้ เหมือนไม่ใช่ลูกแม่ เหมือนไม่ใช่ลูกของครอบครัวนี้

เหว่ยต้า, (2007)

จากเพลงดั้งเดิมที่บันทึกจากเมืองหลิวโจวเหว่ยต้า (韦达, 2007) เพลงร้องให้ตัวเองเป็นผู้หญิงจะเห็นได้ว่าเจ้าสาวเสียใจที่หลังออกเรือนแล้วตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ตัวเองไม่ได้ กลับบ้านก็คงไม่ง่าย เสียใจที่ไม่เหมือนลูกผู้ชายได้อยู่กับพ่อแม่ตลอด ลูกสาวแต่งงานแล้วต้องไปอยู่ที่บ้านผัวและเป็นห่วงชีวิตหลังแต่งงานด้วย

เพลงสมัยใหม่เพลงออกเรือนที่จ้วงของหลงหลินนำมาประกวดในงานแข่งขันเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ประจำปี 2563 กวางสี ทำให้มองเห็นว่าลูกสาวที่จะออกเรือนยังเสียใจเหมือนเดิมที่ไม่ได้ตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ หลังจากออกเรือนแล้วก็คิดถึงพ่อแม่และคิดถึงบ้าน ทั้งนี้ก็มีบทเพลงที่คุณแม่ปลอบใจลูกสาว ทั้งส่งเสริมลูกสาวไปหาความสุขของตัวเองและสั่งสอนศีลธรรมให้ลูกสาว บทเพลงดังต่อไปนี้

ตารางที่ 14 ตัวอย่างเพลง ออกเรือน (出嫁歌)

ภาษาจีน	คำแปล
（女儿）妈妈啊 女儿年少时 柴担如粽子 帮不得父母 女儿长大后 柴担大如桶 却到出嫁时 再帮妈梳头 再替爸捶背 父母恩如山 亲人情似海 迈三步回头 走三里念妈 跨十里想家 （妈妈）古人传下来	（ลูกสาว）คุณแม่คะ เมื่อหนูอายุยังน้อย หาบฟืนได้แค่นิดเดียวขนาดเหมือนบ๊ะจ่าง ช่วยงานพ่อแม่ไม่ได้ เมื่อลูกโตแล้ว หาบฟืนได้มากแล้วขนาดเหมือนถังน้ำด้วย แต่ถึงเวลาออกเรือน ขอหวีผมให้แม่อีกครั้ง ขออนวดหลังให้พ่ออีกครั้ง บุญคุณของพ่อแม่ยิ่งใหญ่เหมือนภูเขา ความรักของญาติพี่น้องเหมือนน้ำทะเล ก้าวไปครั้งหนึ่งหันหน้ามาสามครั้ง

ภาษาจีน	คำแปล
闺女大当嫁 如今别爹妈 要孝顺公婆	ไปได้แค่สามลี้ (หน่วยวัดของจีน) ก็เริ่มคิดถึงแม่ ไปได้สี่ลี้ก็คิดถึงบ้าน (คุณแม่) คนโบราณสอนไว้ ลูกสาวโตแล้วต้องแต่งงาน วันนี้ลาพ่อและแม่ ต่อจากนี้ต้องกตัญญูต่อพ่อแม่ผู้

คณะศิลปษานฉาฮวาเมืองหลงหลิน (2020)

<https://haokan.baidu.com/v?pd=wisenatural&vid=3312900020556627680>

3.3.2 เพลงเกี่ยวกับการทำงาน

เพลงเกี่ยวกับการทำงานของชาวจ้วงสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่ผูกพันกับการเกษตรมาแต่โบราณ โดยเพลงเหล่านี้ไม่เพียงแต่ใช้ร้องคลอไปกับการทำงานเท่านั้น แต่ยังเป็นสื่อแสดงความภาคภูมิใจ ความขยัน และความผูกพันกับผืนดินและผลผลิตที่บรรยายถึงบรรยากาศเก็บเกี่ยวอย่างมีความสุข และการใช้เครื่องมือทำงาน ที่กล่าวถึงกิจกรรมหลากหลายของเกษตรกร เช่น การปลูกอ้อย ปลูกผลไม้ เลี้ยงสัตว์ และเก็บใบชา แม้ว่าเพลงสมัยใหม่อาจไม่เน้นจังหวะสง่างามเหมือนเพลงโบราณ แต่ยังคงสื่อถึงความสุข ความมุ่งมั่น และการฉลองผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงการสืบทอดวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านที่ปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยโดยยังคงแก่นสารของการรักและภาคภูมิใจในงานเกษตรกรรมไว้อย่างชัดเจน

ในสมัยโบราณชาวจ้วงใช้ชีวิตการเกษตรเป็นหลัก ร้องเพลงพื้นบ้านคู่กับการทำงานตลอด ปัจจุบันทิวทัศน์เป็นเขตพื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญของจีน ประกอบด้วย ปลูกอาหาร อ้อย ปลูกผลไม้ ปลูก เลี้ยงสัตว์และทำประมง ดังนั้นเพลงพื้นบ้านของจ้วงมีเพลงที่เกี่ยวกับการทำงานอย่างมาก เหลียงฉิงว้างและหนงเสวียกวาน (梁庭望、农学冠, 1991: 92-100) เคยนำเสนอว่าเพลงพื้นบ้านจ้วงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการงานอย่างกว้างขวาง สรุปได้เป็น 5 ด้าน ได้แก่ด้านแสดงว่าชอบทำงาน ภูมิใจในการทำงาน ชื่นชมความขยันทำงาน ด้านการงานที่ทำ เช่น ทำนา ไถนา เก็บเกี่ยว เด็ดใบชา ล่าสัตว์และสร้างบ้าน ด้านนำเสนอเครื่องมือทำงาน ด้านอากาศต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเพาะปลูกและด้านสอนความรู้เกี่ยวกับดอกผลและนกสัตว์

เพลงพื้นบ้านใหม่ของจ้วงก็มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำงานเหมือนกัน เช่น เพลง “การเก็บเกี่ยว” ที่ร่วมงานประกวดเพลงพื้นบ้านใหม่ทิวทัศน์ ค.ศ. 2022 ได้กล่าวถึงความดีใจในการเก็บเกี่ยว เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว และงานที่จะทำคือเก็บเกี่ยว

ตารางที่ 15 ตัวอย่างเพลง การเก็บเกี่ยวได้ผลดี (丰收谣)

ภาษาจีน	คำแปล
叭依咯 姑娘小伙呀 成熟稻田金灿灿。 今年又是丰收年，和煦阳光照大地。 亲朋好友聚一起，高高兴兴收割去。 去咯去咯，去去去去，一起一起一起 去， 收割收割收割咯，收割收割收割咯， 姑娘拿着铁镰刀，小伙拿着长扁担， 稻谷收来堆满屋，稻谷收来装满仓。	ฟีน้องเอ๋ยหนุ่มสาวเอ๋ย ข้าวในนาสุกเป็นสีเหลืองทอง ปีนี้เก็บเกี่ยวได้ผลดีอีก แสงแดดที่อบอุ่นส่องบน พื้นดิน ญาติพี่น้องไปเก็บเกี่ยวด้วยกันอย่างดีใจ ไป ไป ไป ไปด้วยกัน เก็บเกี่ยวแล้ว ๆ สาว ๆ ถือเคียวเกี่ยวข้าว หนุ่ม ๆ ถือไม้คาน เก็บเกี่ยวข้าวมาเต็มเรือน เก็บเกี่ยวข้าวมาเต็มยุ้งข้าว

หนองหวามิ่งและหวางซุนเยียน (2022)

เพลง“ฟีน้องร้องทิวทัศน์ของเมืองหวาน”ก็เป็นเพลงที่ร่วมงานประกวดเพลงพื้นบ้านใหม่ กววงสีปี ค.ศ. 2022 ทำให้เห็นว่าทุกวันนี้ชาวบ้านทำงานหลายอย่าง ทั้งปลูกอ้อยและปลูกผลไม้ ทั้งเลี้ยงแพะและหมู นอกจากนี้ยังปลูกข้าวด้วย ชื่อเพลงเมืองหวานเป็นฉายาของอำเภอฝูสุย อำเภอฝูสุยได้ชื่อว่าหวานเพราะถือการปลูกอ้อยเป็นหลัก ตามสถิติของปี ค.ศ. 2023 อำเภอฝูสุยได้ ปลูกอ้อย 733 ล้านตารางเมตร เป็นแหล่งผลิตอ้อยที่สำคัญของประเทศไทย

ตารางที่ 16 ตัวอย่างเพลง ฟีน้องร้องทิวทัศน์ของเมืองหวาน (叭啲甜乡唱春光)

ภาษาจีน	คำแปล
山顶放声唱 国家政策好 种蔗又种果 养羊又养猪 河水流进田 赶牛耕田忙	ร้องเพลงบนยอดเขา นโยบายของรัฐบาลดี ปลูกอ้อยและผลไม้ เลี้ยงแพะและหมู น้ำไหลเข้านา มัวแต่ไล่วัวไปไถนา

หลี่เจี้ยนและฉูจินย่าว (2022)

อีกตัวอย่างเช่นเพลง“ชายแดน” เนื้อเพลงได้กล่าวว่าพืชที่ปลูกในเขตพื้นที่หมิงเซ่อของ อำเภอต้าซิน ซึ่งใกล้กับอำเภอฝูสุย ทำให้เห็นว่าที่นี่ก็ปลูกข้าวและอ้อยเหมือนกัน ปลูกผลไม้ เหมือนกัน นอกจากนี้แล้วยังปลูกชาด้วย ทั้งสองเพลงนี้ก็ได้อ้างถึงชาวบ้านยุ่งกับการงานที่ต้องทำ แต่ไม่ได้บ่นว่าเหนื่อยไม่ได้บ่นว่ายาก กลับดีใจกับการงาน

ตารางที่ 17 ตัวอย่างเพลง ชายแดน (边关谣)

ภาษาจีน	คำแปล
名仕田园好风光 阵阵稻花香 龙眼呀挂满枝 等你来尝一尝 甘蔗节节比蜜甜 苦丁茶园绿油油 姑娘采茶忙呀哎 心欢畅心欢畅	หมู่บ้านหมิงเซ่อทิวทัศน์สวยงาม ลมพัดกลิ่นหอมของข้าวมาเป็นช่วง ๆ ลำไยเต็มต้น รอคุณมาชิม ท่อนอ้อยทุกท่อนหวานกว่าน้ำผึ้ง สวนชาชู่ติ่งกำลังเขียว สาว ๆ ยุ่งกับการเด็ดใบชา รู้สึกเพลิดเพลินจริง ๆ

หลู่เจี้ยนผิง, (2020)

เพลงเกี่ยวกับการทำงานของสมัยใหม่อาจไม่ใช่เพลงที่ร้องทำจังหวะเพื่อส่งกำลังใจให้กับการทำงาน แต่เป็นเพลงที่บอกเล่าเรื่องราวการทำงานที่จะทำ และทำให้มองเห็นว่าชาวจ้างมีความขยันในการทำงาน นอกจากได้ปลูกข้าวปลูกอ้อยที่เป็นอาหารซึ่งมีประวัติปลูกมานานแล้ว ยังได้หาทางทำรายได้จากเกษตรกรรมอื่น ๆ ด้วย และได้บอกกล่าวถึงพืชเศรษฐกิจของแต่ละอำเภออะไรบ้าง ร้องเพลงเพื่อแสดงความดีใจจากการเก็บเกี่ยวได้ผลดี ถ้าเปรียบเทียบกับเพลงพื้นบ้านเก่าแล้วก็สังเกตการสืบทอดจากเพลงพื้นบ้านเก่าบ้าง เช่นการบอกเล่ารายละเอียดของการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และการฉลองได้รับผลดี เป็นต้น

3.3.3 เพลงเกี่ยวกับความรัก

เพลงเกี่ยวกับความรักในบริบทของเพลงพื้นบ้านจ้างเป็นประเภทเพลงที่มีความสำคัญและมีลักษณะเฉพาะโดดเด่น โดยเป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรมที่ใช้ในการสื่อสารความรู้สึกระหว่างหนุ่มสาว ทั้งในด้านการเกี้ยวพาราสี การแสดงความรัก ความคิดถึง และการอำลา เพลงประเภทนี้มักถ่ายทอดความรู้สึกอย่างลึกซึ้งผ่านถ้อยคำเปรียบเปรยและโวหารอุปมา ไม่แสดงออกตรง ๆ แต่แฝงความหมายให้ตีความ ทำให้เกิดความละเมียดละไมและงดงามทางอารมณ์ อีกทั้งยังใช้รูปแบบการร้องโต้ตอบระหว่างหญิงชาย ซึ่งช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ทางสังคม ในขณะที่บทบาทของเพลงเกี่ยวกับความรักอาจเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่เนื้อหาและรูปแบบสำคัญของเพลงก็ยังคงถูกรักษาและถ่ายทอดสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

เพลงเกี่ยวกับความรักเป็นประเภทเพลงสำคัญของเพลงพื้นบ้านจ้าง ไม่เพียงแต่มีจำนวนเป็นอย่างมาก ยังมีบทบาทสำคัญตั้งแต่สมัยโบราณ ในสมัยก่อนหนุ่มสาวใช้เพลงพื้นบ้านเกี้ยวพาราสีกัน ตามประเพณีจ้างหนุ่มสาวสามารถเลือกคู่รักในงานนัดพบร้องเพลงพื้นบ้านได้ เพลงเกี่ยวกับความรักในตอนนั้นนอกจากมีบทบาทในด้านการบันเทิงแล้วยังแสดงให้เห็นว่าหนุ่มสาวค่อนข้างมีอิสระในการเลือกคู่ ในงานนัดพบร้องเพลงร้องตั้งแต่เช้าจนถึงค่ำก็มี ร้องหลายวันไม่พักไม่หยุดก็มี การใช้เพลงพื้นบ้านเกี้ยวพาราสีกันยังมีขั้นตอนทำความรู้สึก ตั้งแต่เพลงพบปะครั้งแรก เพลงฝ่ายชายขอร้องเพลง

กับฝ่ายหญิงด้วยกัน เพลงฝ่ายหญิงรับโต้ตอบเพลงด้วยกัน ต่อจากนั้นจึงเข้าถึงขั้นตอนการโต้ตอบ เพลงทำความเข้าใจจริง ๆ หนุ่มสาวทำความเข้าใจกันผ่านเพลงแล้ว ถ้าตกลงหลุมรักกันก็มีเพลงที่เรียกว่า เพลง“หวาน” ต่อจากนั้นยังมีเพลงที่แสดงความคิดถึง ก่อนจบการนัดพบยังมีเพลงที่ลาจากกันและ เพลงที่นัดพบกันใหม่ ดังนั้นเพลงที่บันทึกไว้ส่วนมากเป็นเพลงเกี่ยวกับความรัก มีทั้งกลอนยาวละบท สั้น ๆ ในสมัยใหม่เพลงพื้นบ้านจ้วงก็เผชิญปัญหาในการสูญหายไปเช่นกัน คนที่ยังร้องเพลงพื้นบ้านที่เป็นเพลงเกี่ยวกับความรักในปัจจุบันส่วนมากก็ไม่ใช่นุ่มสาวอีกแล้ว ซึ่งมีอายุค่อนข้างมาก การร้องเพลงรักอาจไม่ได้ใช้ในแสดงความรัก บทบาทสำคัญของเพลงเกี่ยวกับความรักในปัจจุบันกลายเป็น การบันเทิง แต่ดูจากเพลงที่แต่งใหม่ของอำเภอหม่าซานของเมืองหนานหนิงยังได้สืบทอดเนื้อหาและ วิธีร้องโต้ตอบเหมือนเดิม ดังเช่น

ตารางที่ 18 ตัวอย่างเพลง รัก (恋歌)

ภาษาจิ้น	คำแปล
(男) 阿妹哎你来呀凑哥呵恋呵 阿哥是个哎老青呵年呵 恐怕别人呀讲闲话啦 好秧插在哎石头呵田呵 (女) 松柏呵越老啦身越呵坚啦 甘蔗越老呵心越甜 你看哪圩中啦卖玛呵拐啦 都是哪老咯呵加值啦钱哪	(ชาย) ถ้าน้องคบกับพี่ พี่อายุมากแล้วนะครับ กลัวคนอื่นจะนินทาเราว่า ปลุกข้าวพันธุ์ดีที่นาขาดแคลน (หญิง) ต้นสนยังแก้มั้ยแข็งแรง ต้นอ้อยยังปลุกนаныังหวาน พี่ดูกับที่ขายในตลาดสิ ยิ่งแก่อย่างแพงผ

เหวยจิ่งหรงและเหมิงเจ้อหยูวู (2022)

สังเกตจากชื่อเพลงแล้ว เพลงใหม่นี้ก็ชื่อเพลงรักอยู่ซึ่งได้บ่งบอกเนื้อหาเพลงอย่าง โดยตรง ฝ่ายชายก็เป็นห่วงว่าอายุมากกว่าฝ่ายหญิง ไม่คู่ควรกับฝ่ายหญิง ฝ่ายหญิงถึงไม่ได้บอกตรง ๆ แต่ก็ได้แสดงความรักใคร่ของตนอย่างชัดเจน เนื้อเพลงก็ได้ใช้โวหารแบบเพลงดั้งเดิมของจ้วง ไม่ได้ พรรณนาตรง ๆ ว่าพี่ไม่แก่หรือน้องชอบพี่ไม่สนใจอายุห่างกันมากน้อยแค่ไหน กลับใช้โวหารอุปมา มา แสดงความรู้สึกของตนซึ่งเป็นจุดเด่นของเพลงพื้นบ้านจ้วง นอกจากนี้แล้วก็รักษารูปแบบร้องโต้ตอบ ระหว่างหญิงชายกัน

ค.ศ. 2022 นักร้องพานป่าวซานผู้สืบทอดเพลงพื้นบ้านจ้วงของเขตอู่หมิงเมือง หนานหนิงได้ร้องเพลงรักแรก เป็นเพลงที่แสดงความคิดถึง แสดงความทรมานในช่วงเวลาที่ไม่ได้เจอ กันและหวังจะได้คบเป็นแฟนกัน ดังนี้

ตารางที่ 19 ตัวอย่างเพลง รักแรก (初恋歌)

ภาษาจีน	คำแปล
雨蒙不见山 河弯不见船 久不见妹脸 好比断油盐 种竹盼生笋 种树盼成林 几时好运到 哥妹才连情	ฝนตกพริ้ว ๆ มองไม่เห็นภูเขา แม่น้ำโค้งไปโค้งมามองไม่เห็นเรือ ไม่ได้เจอน้องมานาน เสมือนทำอาหารไม่มีน้ำมันและเกลือ ปลูกไม้ไผ่อยากได้หน่อไม้ ปลูกต้นไม้อยากให้เป็นป่า โชคกลางจะถึงเมื่อไร พี่จึงได้คบกับน้อง

ผู้ประพันธ์ พานปาวซาน (2022)

บทเพลงพื้นบ้านจ้วงนี้แสดงให้เห็นถึงศิลปะการประพันธ์ที่ประณีตผ่านการสื่ออารมณ์อันละเอียดละไมและการใช้โวหารภาพพจน์ที่งดงาม โดยเฉพาะใช้ภาพธรรมชาติในการสื่อความรู้สึกบรรยายสภาพธรรมชาติที่สะท้อนถึงความวิตกกังวลและความโศกเศร้าในการรอคอย การใช้โวหารภาพพจน์ อุปมาปลูกไผ่รอหน่อ ปลูกไม้รอป่าเปรียบความรักเหมือนการปลูกพืชที่ต้องรอเวลาและการดูแล การขาดน้ำมันขาดเกลือเปรียบความว้าเหวเหมือนการขาดสิ่งจำเป็นในชีวิต บทเพลงนี้ไม่เพียงแต่แสดงถึงเทคนิคการประพันธ์ที่สูงส่ง การซ้อนทับภาพธรรมชาติกับความรู้สึกยังสะท้อนโลกทัศน์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของชาวจ้วงอย่างลึกซึ้ง ผ่านการผสมผสานระหว่างอารมณ์และภูมิปัญญาอันงดงาม

จากตัวอย่างเพลงดังกล่าวปรากฏว่าประเภทเพลงเกี่ยวกับความรักเป็นประเภทเพลงที่สำคัญสำหรับเพลงพื้นบ้านจ้วง เป็นประเภทเพลงที่สืบทอดกันมาจนถึงทุกวันนี้ ในสมัยใหม่อาจมีบทบาทหน้าที่ที่ต่างกันบ้างแต่ก็ยังดำรงรักษาลักษณะของเพลงเกี่ยวกับความรักไว้

3.3.4 เพลงเกี่ยวกับการชื่นชม

เพลงเกี่ยวกับการชื่นชมในบริบทของเพลงพื้นบ้านจ้วงเป็นเพลงที่มีเนื้อหาแสดงความรู้สึกยกย่อง ชื่นชม และแสดงความภาคภูมิใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณค่าในสายตาของผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติที่งดงาม ความเจริญก้าวหน้าของชีวิตความเป็นอยู่ หรือบุคคลและองค์กรที่มีบทบาทสำคัญ เช่น พรรคคอมมิวนิสต์จีน ลักษณะเด่นของเพลงประเภทนี้คือการใช้ถ้อยคำเชิงบวก มีน้ำเสียงสดใส ร่าเริง และสร้างแรงบันดาลใจ โดยมีกถาถ่ายทอดความรู้สึกด้วยภาษาที่เรียบง่าย เข้าใจง่าย และไพเราะ เพื่อแสดงความเคารพ ความซาบซึ้ง และสร้างความภาคภูมิใจร่วมกันในหมู่ชาวบ้าน ซึ่งสะท้อนถึงทัศนคติที่ดีและความหวังในชีวิตของผู้คนในสังคมจ้วงยุคใหม่

ในสมัยเก่าชาวจ้วงเคยผ่านการกดขี่ของ จึงเกิดให้มีเพลงเกี่ยวกับการเสียสละสละชีวิต ประชันกัน แต่ในสมัยใหม่ชีวิตของชาวจ้วงดีขึ้นเรื่อย ๆ จากเพลงสมัยใหม่ที่รวบรวมมายังไม่พบเพลงเกี่ยวกับการเสียสละสละชีวิตประชันกัน กลับพบเพลงชื่นชมมากกว่า อีกอย่างเพลงชื่นชมในสมัยก่อนจะ

พบเจอในเพลงในเพลงเกี่ยวกับความรัก มีเนื้อหาเกี่ยวกับหนุ่มสาวชื่นชมกันเพื่อแสดงความรักใคร่กัน เช่นฝ่ายชายจะชมว่า“น้องผิวขาว ๆ สวยเหมือนดอกในสวน ฝีเสื้อเจอแล้วไม่ยอมไป ฝั๋งเจอแล้วก็ไม่ยอมจาก”ฝ่ายหญิงก็จะชมว่า“ก็ยังไม่พอไม่ได้ ฟ้าเป็นดอกไม้จริง ๆ เดินผ่านแม่น้ำปลาในก็กระโดดจากน้ำ เดินผ่านภูเขาต่าง ๆ ก็ร้องด้วยกัน”

จากการวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงแล้ว ปรากฏว่าในยุคนี้เพลงเกี่ยวกับการชื่นชมมี 3 ประการเป็นหลัก ได้แก่ชื่นชมความสวยงามของธรรมชาติ ชื่นชมความก้าวหน้าของสภาพความเป็นอยู่ และชื่นชมความดีของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

ทิวทัศน์ทิวทัศน์ธรรมชาติสวยงามมากมาย มีสถานที่ท่องเที่ยวดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก มีทั้งภูเขา ถ้ำหิน ทะเล ฝาย นาขั้นบันได เป็นต้น เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชื่นชมธรรมชาติจึงมีไม่น้อย

อย่างเช่นเพลงอู่หมิงเป็นสถานที่ที่ดี ได้ชื่นชมทิวทัศน์ธรรมชาติของภูเขาต้าหมิงซาน มีทั้งถ้ำหิน ภูเขา ดอกไม้ และทะเลสาบ มนุษย์และธรรมชาติอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ทำให้เห็นว่าความงามทางธรรมชาติเป็นพื้นฐานของชีวิตที่ดี การชื่นชมสิ่งแวดล้อมคือหนทางสู่ความสุข บทเพลงนี้ไม่เพียงแต่เป็นคำบรรยายทัศนียภาพ แต่ยังเป็นการประกาศความรักต่อถิ่นฐานและวิถีชีวิต ของชาวจ้วงผ่านการเลือกคำที่งดงามและการจัดเรียงองค์ประกอบทางธรรมชาติอย่างมีศิลปะ ทำให้ผู้ฟังสัมผัสได้ถึงความภาคภูมิใจในมาตุภูมิและความหวังในอนาคต อันสดใส

ตารางที่ 20 ตัวอย่างเพลง อู่หมิงเป็นสถานที่ที่ดี (武鸣是个好地方)

ภาษาจีน	คำแปล
武鸣好地方 处处好风光 大明山杜鹃 映得满山红 高高伊岭岩 岩洞更加美 灵水泉水清 冬暖夏又凉	อู่หมิงเป็นสถานที่ที่ดี สวยทุกมุม ทุกจุด ภูเขาป่าในภูเขาต้าหมิงซาน ดอกสะพรั่งสวยงามเต็มภูเขา ภูเขาอิหลิงสูงตระหง่าน วิวในถ้ำมหัศจรรย์ยิ่ง ทะเลสาบหลังซุ่ยน้ำใส น้ำหลังซุ่ยฤดูหนาวไม่หนาว ฤดูร้อนไม่ร้อน

หวางเจี้ยนอู่และหยินผิง (2022)

อีกตัวอย่างเช่นเพลงบ้านจ้วงที่สวยงาม บรรยายวิวของหมู่บ้านธรรมดา มีทั้งภูเขา ป่าไม้ นาขั้นบันไดและแม่น้ำ ได้ชื่นชมทิวทัศน์ที่สวยงามของหมู่บ้าน และชักชวนนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่หมู่บ้าน "มาแล้วไม่อยากจากลา" เป็นการแสดงออกถึงความพึงพอใจในชีวิตอย่างสูงสุด ในมุมมองของชาวจ้วง ชีวิตที่ดีคือการได้อยู่ในสถานที่ที่สวยงาม มีความอุดมสมบูรณ์ และมีชุมชนที่อบอุ่น ซึ่งทำให้เห็นว่านิเวศสำนึกของชาวจ้วงคือมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ มนุษย์ไม่ใช่ผู้ครอบครองธรรมชาติ ดนตรีและบทเพลงเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

บทเพลงนี้ไม่ได้เพียงบรรยายความงามของหมู่บ้าน แต่เผยให้เห็นอุดมคติในการใช้ชีวิตของพวกเขา นั่นคือ การได้อยู่อาศัยในธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทำงานและสร้างสรรค์ศิลปะท่ามกลางนั้น และแบ่งปันความสุขนั้นกับผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดนี้คือคำจำกัดความของ "ชีวิตที่ดี" ในมุมมองของชาวจ้วงอย่างแท้จริง

ตารางที่ 21 ตัวอย่างเพลง บ้านจ้วงที่สวยงาม (美丽壮乡)

ภาษาจีน	คำแปล
这里是壮乡小村寨美啊美 山高林密还有层层梯田 小河流水清又清 阿妹唱山歌阿哥吹木叶 米酒敬客人客人从远方来 这里是壮乡小村寨美啊美 这里山清水秀 来了不想离开 芒果满山甘蔗满田 阿妹在山那边唱 阿哥在河这边合	ที่นี่คือหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่สวยงาม ภูเขาสูงต้นไม้เยอะและมีนาขั้นบันได ลำคลองทั้งสวยและใส น้องมาร้องเพลงพี่มาเป่าใบไม้ ใช้เหล้ามาต้อนรับแขกที่มาจากทางไกล ที่นี่คือหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่สวยงาม ที่นี่ภูเขาก็กว้างน้ำก็สวย มาแล้วไม่อยากจากไป มะม่วงเต็มภูเขา อ้อยเต็มนา น้องร้องเพลงที่ภูเขา พี่ตอบน้องที่ริมแม่น้ำ

หนังสือและหลักฐาน (2022)

ในสมัยก่อนชาวจ้วงเคยผ่านช่วงเวลาที่ยากจน เคยเป็นคนรับใช้ที่ถูกการกดขี่ ดังนั้นในสมัยก่อนมีเพลงที่เกี่ยวกับการร้องใช้ชีวิตยาก ต้องทนทุกข์ทรมาน ค่อนข้างมาก ตัวอย่างเช่นเพลงพื้นบ้านของอำเภอปาหม่า

ตารางที่ 22 ตัวอย่างเพลงพื้นบ้านของอำเภอปาหม่า (ไม่ทราบชื่อเพลง)

ภาษาจีน	คำแปล
做尽牛马活 受尽奴隶苦 生无安宁日 死无埋尸土	ทำงานอย่างกับวัวและม้า ทนความทุกข์ของข้า ตอนเป็นไม่เคยมีสุข หลังตายคงไม่มีดินมาฝังศพ

ในปัจจุบัน ชาวบ้านมีความสุขมากขึ้น เมื่อเทียบกับชีวิตความเป็นอยู่ในสมัยเก่าแล้วยังทำให้เห็นความแตกต่างในสภาพการใช้ชีวิต ดังนั้นในสมัยใหม่จึงมีเพลงที่เกี่ยวกับชื่นชมความก้าวหน้าของสภาพความเป็นอยู่ เช่นเพลงยินดีต้อนรับมาสู่ผู้สอยก็ได้ชื่นชมความก้าวหน้าของสภาพความเป็นอยู่ของอำเภอผู้สอย ได้ชื่นชมว่าอำเภอผู้สอย มีผลผลิตอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านมีชีวิตมั่นคง ได้สร้างตึกสูงมคมนาคนสะดวกสบาย การมีสำนึกรักษาสีงแวดล้อมก็มโนได้ว่าชาวบ้านอยู่ในภาวะที่ไม่เครียดกับทางการเงิน ไม่จำเป็นต้องบริหารรายได้โดยไม่รักษาสีงแวดล้อม

ตารางที่ 23 ตัวอย่างเพลง ยินดีต้อนรับมาสู่ผู้สอย (扶绥欢迎您)

ภาษาจีน	คำแปล
喂喂依依喂，欢迎你来喂。 来到扶绥咱这里，风景美丽喂。 咱们扶绥喂，物产丰富喂。 菜多果多蔗又多，人民富裕喂。 高楼大厦喂，到处都有喂。 高速公路和高铁，四通八达喂。 青山绿水喂，金山银山喂。 处处咱都讲环保，子孙幸福喂。	พี่ ๆ น้อง ๆ เอ๋ย ยินดีต้อนรับมาสู่อำเภอผู้สอย มาถึงอำเภอผู้สอยทิวทัศน์สวยงามจริง ๆ บ้านผู้สอยของเรามีผลผลิตอุดมสมบูรณ์ ผักเยอะผลไม้เยอะอ้อยก็เยอะ ประชาชนมีชีวิตมั่นคง ตึกสูง ๆ ก็มีตามถนน ทางด่วนและรถไฟความเร็วสูงก็ไปมาสะดวก ภูเขาเขียวขจีน้ำใสสะอาดก็คือทรัพยากรสินสมบัติ รักษาสิ่งแวดล้อมกันลูกหลานมีความสุข

Merged Media Center ของผู้สอย (2022)

พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นพรรคการเมืองเดียวที่นำพาประเทศจีน พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้นำพาประชาชนไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ทำให้ประชาชนรู้สึกมีความสุขขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่สาธารณรัฐประชาชนจีนสถาปนาขึ้นก็เริ่มมีเพลงพื้นบ้านจ้วงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชื่นชมพรรคคอมมิวนิสต์จีน ตามการพัฒนานทางสังคม พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้มีนโยบายและยุทธการที่เอื้อประโยชน์กับประชาชนมาเป็นเรื่อย ๆ ดังนั้นเพลงพื้นบ้านที่ชื่นชมความดีของพรรคคอมมิวนิสต์จีนมีมาเรื่อย ๆ ดังเช่นเพลง “ความสุข” ได้กล่าวถึงชีวิตในปัจจุบัน มีไก่และหมู มีบ้านของตัวเอง มีคมนาคมที่สะดวก มีเวลาไปร้องเพลงพื้นบ้าน ความสุขทั้งหมดที่ได้มาก็เพราะพรรคคอมมิวนิสต์จีน สังคมสู่ความสมบูรณ์พูนสุขก็เป็นยุทธการของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

พูน ปณ จิต ชเว

ตารางที่ 24 ตัวอย่างเพลง ความสุข (幸福歌)

ภาษาจีน	คำแปล
有鸡又有猪 有果又有树 有房又有院 有桥又有路 白天忙发展 小康走新路 晚上忙 忙唱歌哎 生活多幸福哎 不忘党恩情 永走致富路	มีไก่และมีหมู มีต้นไม้และมีผลไม้ มีบ้านและมีเรือน มีสะพานและถนน กลางวันร่วมทำงานกัน สังคมสู่ความสมบูรณ์พูนสุข กลางคืนร้องเพลงกัน ชีวิตเรามีความสุขมาก ไม่ลืมบุญคุณพรรคคอมมิวนิสต์จีน ไปไฝหาความร่ำรวยด้วยกัน

วงดนตรีเขียวลี (2022)

บทเพลงพื้นบ้านจ้วงบทนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างรวดเร็วของ หมู่บ้านจ้วงในยุคปัจจุบัน พร้อมทั้งแสดงออกถึงความกตัญญูต่อการนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน เป็นเสียงร้องแห่งความสุขของชาวจ้วง แต่ยังเป็นหลักฐานที่มีชีวิต ถึงความสำเร็จของนโยบายการจัดการความ

ยากจนและการพัฒนาชนบทภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ยังแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมดั้งเดิมและความทันสมัยสามารถพัฒนาควบคู่กันได้ ภายใต้แนวทางที่ถูกต้อง โดยที่ประชาชนไม่เพียงแต่มีชีวิตที่ดีขึ้น แต่ยังรักษาความเป็นตัวตนทางวัฒนธรรมและมีความสุขอย่างแท้จริง

จากตัวอย่างเพลงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า เพลงพื้นบ้านจ้วงได้สืบทอดประเพณีเพลงขึ้นชมจากเพลงพื้นบ้านเก่า แต่จากการขึ้นชมระหว่างหนุ่มสาวกลายเป็นการขึ้นชมทั้งธรรมชาติสภาพชีวิตความเป็นอยู่และพรรคคอมมิวนิสต์จีน

3.3.5 เพลงเกี่ยวกับการสั่งสอน

เพลงเกี่ยวกับการสั่งสอนในบริบทของเพลงพื้นบ้านจ้วงเป็นประเภทเพลงที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดแนวคิด ค่านิยม และความรู้ต่าง ๆ ไปยังผู้ฟัง โดยมีลักษณะสำคัญคือการเน้นเนื้อหาที่ให้ข้อคิดหรือเตือนสติในด้านต่าง ๆ ทั้งเรื่องวินัยส่วนบุคคล การมีจิตสำนึกต่อสังคมและพรรคคอมมิวนิสต์จีน การอนุรักษ์วัฒนธรรม รวมถึงการให้ความรู้ทั่วไปที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เพลงประเภทนี้มักใช้ภาษาที่ชัดเจน ตรงไปตรงมา เข้าใจง่าย และเน้นความจริงจังในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้ฟังสามารถนำไปปฏิบัติหรือปรับใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม ถือเป็นอีกหนึ่งบทบาทสำคัญของเพลงพื้นบ้านในการเสริมสร้างจิตสำนึกและพฤติกรรมที่ดีในสังคม

เพลงเกี่ยวกับการสั่งสอนมีหลายประเภท เช่น สั่งสอนให้มีวินัย สั่งสอนให้สำนึกบุญคุณของพรรคคอมมิวนิสต์จีน สั่งสอนให้สืบทอดวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน และสั่งสอนความรู้ทั่วไป ดังนี้

เพลงมีบทบาทในด้านการสั่งสอน เพลงพื้นบ้านในสมัยใหม่ก็เหมือนกัน ตัวอย่างเช่น เพลงห้ามยาเสพติดของอำเภอปิงอย่าง สั่งสอนไม่ให้ติดยาเสพติด บอกข้อเสียของการติดยาเสพติด ผ่านเนื้อเพลง มีแต่ผลชั่วร้ายห้ามติดแน่นอน แสดงให้เห็นถึงพลังทางการศึกษาของเพลงพื้นบ้านในการตักเตือนเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง ลักษณะการใช้ภาษาชัดเจนการเปรียบเทียบว่า "สู้นาไม่ได้เลย" สร้างภาพจิตใจที่ทรงพลัง ยังชี้ให้เห็นถึงผลเสียต่อสถาบันครอบครัว การสูญเสียสถานะในสังคมและการเสียศักดิ์ศรี จึงเห็นได้ว่าชาติพันธุ์จ้วงใช้เพลงพื้นบ้านมาตักเตือนสมาชิกในชุมชนให้ระมัดระวังพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ตารางที่ 25 ตัวอย่างเพลง เพลงห้ามยาเสพติดของอำเภอปิงอย่าง (宾阳壮乡禁毒山歌)

ภาษาจีน	คำแปล
不要去吸白粉，大家很愤恨。 偷鸡又偷牛，尽想歪门路。 染上了毒品，人都麻木了。 连狗都不如，害家庭和谐。	อย่าไปติดยาเสพติด ใคร ๆ ก็เกลียด ขโมยไก่และควาย คิดแต่ทำสิ่งไม่ดี คนที่ติดยาเสพติดเสียสติ สู้นาไม่ได้เลย ทำให้ครอบครัวไม่มีความสุข

หมู่บ้านลู่ซว้ออำเภอปิงหยาง (2022)

การที่รู้จักตอบแทนบุญคุณเป็นศีลธรรมที่ควรมีอยู่แล้ว เนื้อเพลงที่สั่งสอนให้สำนึกบุญคุณของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นวิธีปลูกใจเพื่อสร้างสำนึกความรักชาติอีก เช่น เพลงร้องเพลงขอบคุณพรรคคอมมิวนิสต์จีน ให้เรียนรู้ตั้งแต่ประวัติของพรรคคอมมิวนิสต์จีน เพื่อเข้าใจพรรคคอมมิวนิสต์จีนมีบุญคุณกับประชาชนอย่างไรบ้าง และควรภูมิใจกับความสุขที่ร่วมสร้างขึ้น

แสดงให้เห็นถึงบทบาททางการศึกษาที่สำคัญของเพลงพื้นบ้านในการปลูกฝังความกตัญญูต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีน เนื้อหาที่เรียบง่ายแต่ทรงพลังช่วยให้ประชาชนทุกระดับเข้าใจบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ยังช่วยสื่อสารแนวคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความหวังและความมั่นใจในอนาคต กล่าวได้ว่าเพลงพื้นบ้านเป็นเครื่องมือในการรักษาความทรงจำร่วม

ตารางที่ 26 ตัวอย่างเพลง ร้องเพลงขอบคุณพรรคคอมมิวนิสต์จีน (唱首山歌谢党恩)

ภาษาจีน	คำแปล
党的历史要学好 党的恩情要记牢 全民走上幸福路 各族儿女尽自豪	ต้องเรียนรู้ประวัติของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ต้องจำบุญคุณของพรรคคอมมิวนิสต์จีนไว้ ประชาชนอยู่บนทางสู่ความสุข ลูกหลานของทุกชนชาติภาคภูมิใจยิ่ง

หวางเจิ้งหฺง (2022)

วัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านของจ้วงเป็นภูมิปัญญาที่มีค่ายิ่ง เด็ก ๆ และวัยรุ่นอาจยังไม่เห็นคุณค่าของเพลงพื้นบ้าน จึงมีเพลงที่สั่งสอนให้สืบทอดวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน ให้ร้องเพลงต่อรุ่นสู่รุ่น เผยแพร่วัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านยังยืนอยู่ตลอดไป

จากตัวอย่างเพลงเชียวชนมาชมผาฉายฮวาซานเชียวชนมาชมผาฉายฮวาซาน แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของเพลงพื้นบ้านในการสืบทอดวัฒนธรรม ดังสองฝั่งแม่น้ำที่ไหลมาบรรจบกัน เพลงพื้นบ้านทำหน้าที่เป็นสื่อกลางส่งต่อวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น กระตุ้นให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมดั้งเดิม ทำนองและเนื้อร้องที่คุ้นหูก่อให้เกิด "ความเพลิดเพลิน" ยังทำให้การเรียนรู้วัฒนธรรมเป็นไปอย่างสนุกสนาน

การ "วัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านต้องสืบทอด" ดังในบทเพลง จึงไม่เพียงเป็นการรักษามรดกทางวัฒนธรรม แต่ยังเป็นการส่งต่ออัตลักษณ์ของชนชาติจ้วงให้คงอยู่สืบไป

ตารางที่ 27 ตัวอย่างเพลง เชียวชนมาชมผาฉายฮวาซาน (请到花山来观光)

ภาษาจิ้น	คำแปล
明江左江波连波 山歌越唱越快活 山歌文化要传承 歌唱传唱壮美歌	แม่น้ำหมิงเจียงติดกับแม่น้ำจั่วเจียง ยิ่งร้องเพลงพื้นบ้านยิ่งเพลิดเพลิน วัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านต้องสืบทอด ร้องเพลงยกย่องเพลงพื้นบ้านจ้วงต่อ

เหอหลูถิง และหลู่ปี้เสีย (2022)

ในช่วงโควิด 19 อำเภอนิ่งหมิงได้แต่งเพลงใหม่เพื่อสั่งสอนความรู้เกี่ยวกับไวรัสและวิธีป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส เพลงพื้นบ้านนี้แสดงให้เห็นบทบาทของเพลงพื้นบ้านในการป้องกันและควบคุมโรค สร้างความตระหนักรู้และกระตุ้นจิตสำนึกสาธารณะโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อสารตรงไปตรงมา ทำให้ประชาชนทุกระดับรับรู้ถึงความสำคัญของการป้องกันโรค ลักษณะภาษาในเพลงพื้นบ้านยังสามารถนำเสนอมาตรการป้องกันอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ การใช้เพลงพื้นบ้านซึ่งเป็นคติชนที่ชาวบ้านคุ้นเคยกัน ยังสามารถสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันทางสังคม

เพลงพื้นบ้านดังกล่าวจึงไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือสื่อสารข้อมูล แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน และส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาด

ตารางที่ 28 ตัวอย่างเพลง เอาชนะโควิด 19 (打赢防控病毒仗)

ภาษาจีน	คำแปล
各地防控要抓严 党员干部来带头 乡镇社区都关联 百姓人人要自觉 消毒洗手保安全 不去聚会不请客 人情不如命值钱 打赢防控病毒仗 平安日日像过年	ทุกสถานที่ต้องควบคุมอย่างเข้มงวด สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องเป็นตัวอย่าง ตำบลกับอำเภอต้องรู้ข้อมูลข่าวสารกัน ประชาชนทุกคนต้องสำนึกต่อต้านโควิด ล้างมือฆ่าเชื้อโรคเพื่อความปลอดภัย ไม่จัดงานเลี้ยงงดการรวมกลุ่ม ความสัมพันธ์ที่จะรักษานั้นสู้ค่าชีวิตไม่ได้ เอาชนะโควิดเมื่อไร ทุกวันก็มีความสุขเหมือนฉลองปีใหม่

โจวเหมย และคณะ (2022)

3.3.6 เพลงปฏิพากย์หรือการร้องโต้ตอบ

เพลงปฏิพากย์หรือการโต้ตอบเป็นประเภทเพลงที่เจอบ่อยของจ้วง ในสมัยใหม่ก็ยังมีพบเพลงปฏิพากย์ที่ใช้ก๊วยพาราสีกัน ถือว่าเป็นประเภทเพลงที่สืบทอดมาจากอดีต อาจมีทำนองหรือเนื้อเพลงที่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่ก็รักษารูปแบบการร้องโต้ตอบไว้และมีเนื้อหาเกี่ยวกับก๊วยพาราสีกัน เช่นเพลงคิดถึงดังนี้

ตารางที่ 29 ตัวอย่างเพลง คิดถึง (思念歌)

ภาษาจีน	คำแปล
(男) 停了几天心不跳 停了几天不呼吸 停了几天不讲话 因为妹你无消息 (女) 口讲不念心头念 口讲不连心头连 要是一天不见伴 两眼昏花软绵绵	(ชาย) ไม่เจอหลายวันหัวใจเกือบไม่เต้น ไม่เจอหลายวันเกือบลืมหายใจ ไม่เจอหลายวันไม่ยอมพูดอะไรเลย เพราะไม่มีข่าวของน้องเลย (หญิง) ปากว่าไม่คิดแต่ใจคิด ปากว่าไม่คบแต่ใจอยากคบ หากมีวันหนึ่งไม่ได้เจอพี่ ตาก็มัว ร่างกายก็อ่อนเพลีย

วงดนตรี ฮาเหลียว (2020)

ชาวบ้านเชื่อว่านางหลิวซานเจี๋ยเป็นเซียนแห่งเพลงพื้นบ้านจ้วง มีความสามารถด้านปฏิภาณไหวพริบ ตัวอย่างเพลงพนักงานดับเพลิงได้ต่อกับนางหลิวซานเจี๋ยจึงทำให้เห็นว่า พนักงานดับเพลิงประยุกต์ใช้การโต้ตอบในเพลงบอกวิธีหนีไฟไหม้ให้กับบุคคลทั่วไป และทำให้มองเห็นว่าเพลงพื้นบ้านใหม่ไม่ได้ใช้เกี่ยวพาราสื่ออย่างเดียว และไม่ได้ใช้แค่เอาชนะฝ่ายที่ตอบไม่ได้ แต่ได้นำมาใช้เพื่อเผยแพร่วิธีหนีภัย

ตารางที่ 30 ตัวอย่างเพลง พนักงานดับเพลิงได้ต่อกับนางหลิวซานเจี๋ย (“火焰蓝”对阵“刘三姐”)

ภาษาจีน	คำแปล
(女) 哎什么号码报火警咧 被困火场怎么办咧 怎么防火最重要 怎么逃生最安全 (男) 哎火警电话 119 咧 被困火场快逃生咧 口鼻防护最重要 低姿逃生最安全咧	(หญิง) เมื่อเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้โทรแจ้งเบอร์อะไรคะ หากติดอยู่ในเหตุไฟไหม้ต้องทำอะไรบ้าง ป้องกันเหตุเพลิงไหม้อะไรสำคัญที่สุด อพยพออกจากพื้นที่เกิดเพลิงไหม้ยังไงปลอดภัยที่สุด (ชาย) เบอร์โทรแจ้งไฟไหม้คือ119 หากเกิดเหตุไฟไหม้รีบอพยพออกจากพื้นที่เกิดเพลิงไหม้ ใช้ผ้าชุบน้ำปิดปากและจมูกสำคัญที่สุด ให้หมอบคลานต่ำปลอดภัยที่สุด

ฉาวหัวซิน (2022)

บทเพลงนี้เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการนำรูปแบบดนตรีพื้นบ้านดั้งเดิมมาสร้างประโยชน์ในสังคมสมัยใหม่ ใช้โครงสร้างการตั้งคำถามโดยผู้หญิงและตอบโดยผู้ชายโดยได้รักษาจิตวิญญาณของ

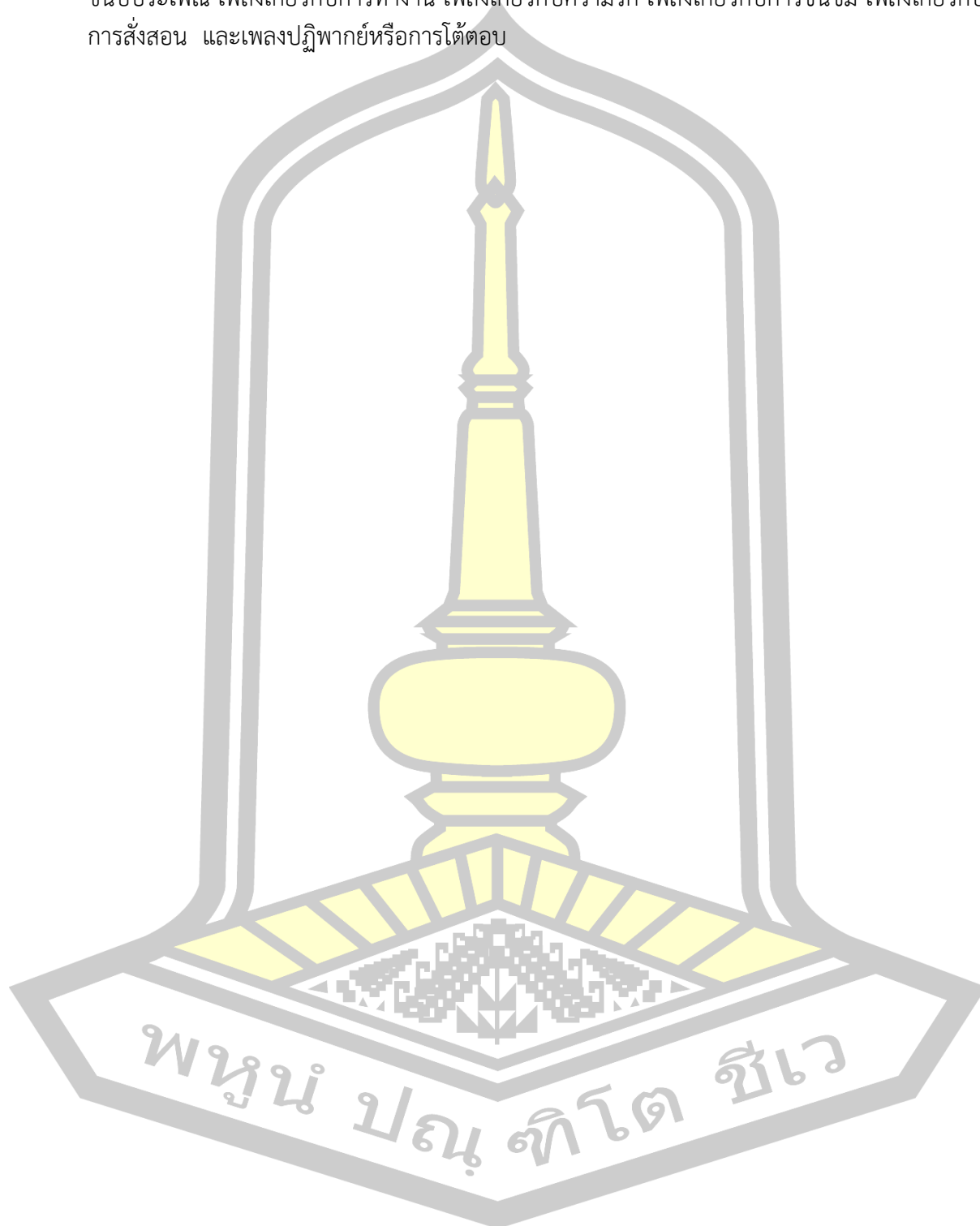
บทเพลงนางหลิวซานเจี๋ยไว้อย่างดีขณะเดียวกันก็ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน เพลงเช่นนี้พิสูจน์ให้เห็นว่า ภูมิปัญญาดั้งเดิมและความรู้สมัยใหม่สามารถผสมผสานกันได้อย่างลงตัว โดยการใช้รูปแบบศิลปะดั้งเดิมเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตจริงของสังคมสมัยใหม่ ทำให้ทั้งวัฒนธรรมได้สืบสาน และประชาชนได้รับความรู้ที่สามารถปกป้องชีวิตของพวกเขาได้ นี่คือการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

3.4 บทสรุปท้ายบท

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติความเป็นมาของจ้วง ภูมิประเทศและอาณาบริเวณของกวางสี ประชากรและชาติพันธุ์ สภาพชุมชนที่ตั้งถิ่นฐาน ความเชื่อและศาสนา ภาษาและวรรณกรรมของจ้วง ผู้วิจัยพบว่าความรู้ดังกล่าวล้วนได้ส่งผลต่อเพลงพื้นบ้านทำให้เข้าใจความเป็นมาและการพัฒนาของเพลงพื้นบ้านจ้วงได้ยิ่งขึ้น

จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า รูปแบบของเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงมี 4 รูปแบบ ได้แก่ แบบพื้นบ้านดั้งเดิม แบบการใช้ทำนองดั้งเดิมแต่เนื้อเพลงใหม่ แบบการใช้ทำนองใหม่ แต่เนื้อเพลงดั้งเดิมและแบบการใช้ทำนองและเนื้อเพลงใหม่แต่ภาพขนบประเพณีดั้งเดิม

ส่วนประเภทเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงมีทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่ เพลงเกี่ยวกับ
ชนบประเพณี เพลงเกี่ยวกับการทำงาน เพลงเกี่ยวกับความรัก เพลงเกี่ยวกับการชื่นชม เพลงเกี่ยวกับ
การสั่งสอน และเพลงปฎิพากย์หรือการโต้ตอบ



บทที่ 4

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง

จากการศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วง พบว่า อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้ อัตลักษณ์ด้านภาษาจ้วง อัตลักษณ์ด้านทำนองเพลงและเครื่องดนตรี อัตลักษณ์ด้านอาหารจ้วง อัตลักษณ์ด้านความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรม และอัตลักษณ์ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ จะได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

4.1 อัตลักษณ์ด้านภาษาจ้วง

อัตลักษณ์ด้านภาษาจ้วงในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงแสดงออกผ่านการใช้ภาษาจ้วงในรูปแบบที่หลากหลายและมีความตั้งใจชัดเจน เพื่อรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมชาติพันธุ์อย่างเข้มแข็ง โดยมีวิธีการนำเสนอหลัก ๆ ได้แก่ การใช้ภาษาจ้วงในเนื้อเพลงโดยตรง ซึ่งช่วยสะท้อนความเป็นจ้วงและความงดงามของทำนองเพลงพื้นบ้านดั้งเดิม การใช้ภาษาจ้วงควบคู่กับการแปลความหมายเป็นภาษาจีนกลาง เพื่อขยายกลุ่มผู้ฟังและเพิ่มความเข้าใจในวัฒนธรรมจ้วง และการถอดเสียงภาษาจ้วงเป็นตัวอักษรจีนหรืออักษรละติน ที่ช่วยให้ผู้ฟังจากต่างภาษาสามารถเข้าถึงความหมายและสัมผัสอัตลักษณ์จ้วงได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการสะท้อนอัตลักษณ์ทางภาษาในชื่อเพลง ชื่อวงดนตรี และคณะประสานเสียง ที่ล้วนสอดแทรกความหมายและเสียงของภาษาจ้วงอย่างลึกซึ้ง ส่งผลให้ภาษาและวัฒนธรรมจ้วงมีชีวิตชีวาและถูกถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่และผู้ฟังหลากหลายกลุ่มอย่างยั่งยืน โดยในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงได้นำเสนอภาษาจ้วงด้วย 3 วิธี ได้แก่ การใช้ภาษาจ้วงโดยตรง การใช้ภาษาจ้วงแต่แปลความหมายเป็นภาษาจีนกลาง และการถอดเสียงภาษาจ้วงเป็นตัวอักษรจีน ดังนี้

1) การใช้ภาษาจ้วงแต่งเนื้อเพลง

การใช้ภาษาจ้วงโดยตรงเป็นวิธีการนำเสนออัตลักษณ์จ้วงที่ชัดเจนที่สุด เนื่องจากภาษาจ้วงสามารถสร้างความเป็นจ้วงและเข้ากับทำนองเพลงพื้นบ้านจ้วงได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะลักษณะการสัมผัสบังคับสระของเพลงพื้นบ้านจ้วงที่ต้องใช้ภาษาจ้วงจึงจะคล้องจองกันได้อย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งวิธีการนี้ได้รับความนิยมจากชาวจ้วงเป็นอย่างมาก

2) การใช้ภาษาจ้วงแต่งเนื้อเพลงแต่แปลเนื้อเพลงเป็นภาษาจีนกลาง

อย่างไรก็ตาม การใช้ภาษาจ้วงในเพลงก็เผชิญกับปัญหาผู้ฟังที่ไม่เข้าใจภาษาจ้วง ทำให้กลุ่มผู้ฟังมีจำนวนจำกัด และเพลงเหล่านี้อาจเข้าถึงตลาดได้ยาก เพื่อขยายกลุ่มผู้ฟังและส่งเสริมเพลงพื้นบ้านจ้วง นักดนตรีจึงมักแปลเนื้อเพลงเป็นภาษาจีนเพิ่มเติม ดังนั้น ส่วนใหญ่จะพบว่าเพลงเหล่านี้มีเนื้อเพลงภาษาจ้วงควบคู่กับเนื้อเพลงภาษาจีนที่แปลความหมายจากภาษาจ้วง ในกรณีที่ป็นวิดีโอก็จะพบการเพิ่มคำบรรยายใต้ภาพที่เป็นภาษาจีน

3) การถอดเสียงภาษาจ้วงเป็นตัวอักษรจีน

การถอดเสียงภาษาจ้วงเป็นตัวอักษรจีนเป็นอีกวิธีหนึ่งที่พยายามรักษาทั้งอัตลักษณ์จ้วงและดึงดูดผู้ฟังต่างถิ่นต่างภาษาให้มากขึ้น เนื้อเพลงที่ถอดเสียงเป็นภาษาจีนส่วนมากเป็นคำง่าย ๆ ซึ่งเป็นคำที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน สามารถทำให้ผู้ฟังที่ฟังภาษาจ้วงไม่เข้าใจได้เข้าถึงภาษาจ้วงและสัมผัสความเป็นจ้วงทันที อย่างเช่นคำว่า “贝侬” (พี่น้อง) และ “眼漏” (กินเหล้า) ใช้บ่อยในเพลงพื้นบ้านใหม่ของจ้วง อย่างเช่นคลิปเพลง “呗侬情深” ของวงดนตรีตันจิว มียอดวิวมากกว่า 6 ร้อยล้านวิว จนทำให้คำว่า “贝侬” เป็นภาษาจ้วงที่ทุกคนรู้จักกันดี ใช้เป็นสรรพนามบุรุษสำหรับทักทายกับชาวจ้วงทั้งหลายเพื่อแสดงความเป็นมิตร และรู้กันเป็นอย่างดีว่า “眼漏” หมายความว่ากินเหล้า เนื่องจากเนื้อเพลงได้นำเสนอถึงเหล้าในประเพณีจ้วงมีบทบาทอย่างไร ซึ่งทำให้ผู้ฟังเข้าใจว่าการกินเหล้าเป็นประเพณีของจ้วง ต้อนรับแขกด้วยวิธี “眼漏” ตลอดเทศกาลและวันสำคัญต่าง ๆ ด้วยการ “眼漏”

จากที่สำรวจมา ผู้วิจัยพบว่าอัตลักษณ์ด้านภาษาจ้วงในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงได้นำเสนอใน 3 แนวทาง ได้แก่ ชื่อเพลง เนื้อเพลงและชื่อวงดนตรีหรือชื่อคณะประสานเสียง

4.1.1 ชื่อเพลง

จากการสังเกตและวิเคราะห์ พบว่านักดนตรีจ้วงมีแนวทางในการนำเสนอภาษาจ้วงอย่างชัดเจนและมีความตั้งใจสูง นอกเหนือจากการใช้ภาษาจ้วงในการแต่งเนื้อเพลงแล้ว ยังมีการใช้ภาษาจ้วงในการตั้งชื่อเพลงพื้นบ้านอีกด้วย วิธีการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยรักษาภาษาและวัฒนธรรมจ้วงให้คงอยู่ แต่ยังเป็นการส่งเสริมอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ผ่านเพลงพื้นบ้าน

การตั้งชื่อเพลงด้วยภาษาจ้วงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้ฟังกับวัฒนธรรมจ้วงสามารถดึงดูดความสนใจของผู้ฟังและสื่อสารถึงความเป็นจ้วงได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการแปลความหมายเพิ่มเติม นอกจากนี้ การใช้ภาษาจ้วงในชื่อเพลงยังช่วยสร้างความคุ้นเคยและความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมจ้วงให้กับผู้ฟังที่ไม่ใช่ชาวจ้วงอีกด้วย

ตารางที่ 31 ตัวอย่างเพลงที่ใช้ภาษาจ้วงตั้งชื่อเพลง

ชื่อเพลงภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
1. 那坡小呗侬	พี่น้องตัวเล็กของนาโป
2. 壮家达妮爱唱山歌	เด็กหญิงบ้านจ้วงชอบร้องเพลง
3. 布爱	ความรักของพ่อ
4. 蒙优勒	เธออยู่ไหนเพลงพื้นบ้านจ้วง
5. 壮欢	เพลงพื้นบ้านจ้วง
6. 嘹歌壮乡路	ร้องเพลงเลี้ยวสร้างถนนสู่บ้านจ้วง
7. 江日爬上岜	พระอาทิตย์ขึ้นผา
8. 春雨尼呀呢	สวัสดีฝนในฤดูใบไม้ผลิ

ดังตัวอย่างเพลง ฟีน้องตัวเล็กของน่าโ (那坡小呗依) ก็เป็นชื่อเพลงที่ถอดเสียงจากภาษาจ้วง รักษาการออกเสียงฟีน้องของภาษาจ้วงไว้ เพลงที่ตั้งชื่อด้วยคำว่า 呗依 ยังมีหลายเพลงดังเช่นฟีน้องร้องเพลงให้พรรคคอมมิวนิสต์จีน (呗依欢歌唱给党) ฟีน้องร้องเพลงชื่นชมฤดูใบไม้ผลิในหมู่บ้านหวาน (เพราะปลูกอ้อยเป็นหลัก) (呗依甜乡唱春光) สวัสดิ์ ฟีน้อง (嘿! 呗依) เป็นต้น อาจสังเกตได้ว่าการใช้อักษรจีนแตกต่างกันบ้าง แต่ล้วนออกเสียงว่า เปี้ยนหนิง ซึ่งตรงความหมายว่า ฟีน้อง

การใช้สรรพนามจ้วงมาตั้งชื่อเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่เป็นกรณีที่พบบ่อยที่สุด นอกจากคำว่า 呗依 แล้ว ยังมีคำว่า 达妮 ที่เคยนำเสนอ เช่นเพลงเด็กหญิงบ้านจ้วงชอบร้องเพลง (壮家达妮爱唱山歌) เด็กหญิงในเทศกาลวันที่สามเดือนสาม (三月三的小达妮) และเพลง 布爱 ออกเสียงบู๊อาย บูในภาษาจ้วงหมายถึงพ่อ อ้ายเป็นภาษาจีนหมายถึงรัก อีกตัวอย่างเช่นเพลง 蒙优勒 ออกเสียงมิงเยาเล่อ ในภาษาจ้วงหมายถึงเธออยู่ไหน การถอดเสียงเป็นอักษรจีนอาจทำให้เสียงเพี้ยนไปบ้าง ฟังเพลงแล้วทำให้รู้สึกคล้ายกับภาษาไทยมาก เป็นภาษาตระกูลเดียวกัน ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจ

壮欢 จ้วงฮวน ฮวนในภาษาจ้วงหมายถึงเพลงพื้นบ้าน ดังนั้นเพลงจ้วงฮวนก็คือเพลงพื้นบ้านจ้วง เพลงที่ตั้งชื่อด้วยคำว่า 欢 ยังมี 壮欢情歌 เพลงพื้นบ้านเกี่ยวกับความรัก เพลงที่ตั้งชื่อด้วยภาษาจ้วงซึ่งเป็นทำนองเพลงยังมีร้องเพลงเหลียวสร้างถนนสู่บ้านจ้วง (嘹歌壮乡路)

นอกจากตัวอย่างดังกล่าวแล้ว ยังมีการใช้คำชนิดต่าง ๆ ในภาษาจ้วงมาตั้งชื่อเพลง เช่นคำนาม คำกริยา เป็นต้น ตัวอย่างเพลง พระอาทิตย์ขึ้นผา (江日爬上岵) คำว่า“岵”ออกเสียงปา หมายถึงผา เพลงสวัสดิ์ฝนในฤดูใบไม้ผลิ (春雨尼呀呢) นิ呀呢 หมายถึงสวัสดิ์

ชื่อเพลงดังกล่าวส่วนมากมีลักษณะการผสมผสานระหว่างภาษาจ้วงและภาษาจีนกลางสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างสมดุลระหว่างการรักษาภาษาจ้วงและการปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมอัตลักษณ์ชาติพันธุ์

4.1.2 ชื่อวงดนตรีและคณะประสานเสียง

สำหรับเพลงพื้นบ้าน ชื่อวงดนตรีอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ไม่ค่อยได้รับความสนใจมากนัก แต่วงดนตรีในฐานะผู้แต่งและผู้แสดงเพลงนั้น ถือเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมวัฒนธรรมจ้วง วงดนตรีเหล่านี้พยายามนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวจ้วงผ่านผลงานของตน แม้แต่การตั้งชื่อวงดนตรีก็ยังแฝงไปด้วยนัยของการแสดงออกถึงความเป็นจ้วง ตัวอย่างเช่น

1) คณะประสานเสียงไนตียา 尼的呀

ในภาษาจ้วง คำว่า “ไนตียา” หมายถึง “ดินะคะ” นอกจากนี้ “ไนตียา” ยังเป็นชื่อของทำนองเพลงพื้นบ้านจ้วงจากอำเภอน่าโอีกด้วย

ในปี ค.ศ. 2001 คณะประสานเสียงเด็กได้ถูกจัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลอำเภอน่าโ เพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านจ้วง คณะประสานเสียงนี้ได้นำเสนอเพลงพื้นบ้านจ้วงทำนอง “ไนตียา” ในงานเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติที่เมืองหนานหนิง และได้ประสบความสำเร็จอย่างสูง ความสำเร็จนี้ทำให้เพลงพื้นบ้านน่าโก้าวสู่เวทีสากล

ในปี ค.ศ. 2002 คณะประสานเสียง “ในดिया” ได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ และในปี ค.ศ. 2006 ทำนองเพลงพื้นบ้าน “ในดिया” ถูกบรรจุเข้าในรายชื่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของปะเทศจีน สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการตั้งชื่อคณะประสานเสียงด้วยภาษาจ้วงไม่เพียงแต่เป็นการนำเสนอภาษาและทำนองเพลงเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจ้วงอีกด้วย

หากพิจารณาในภาพรวม คณะประสานเสียง “ในดिया” ยังสวมชุดจ้วงสีดำแบบดั้งเดิมของอำเภอหน่าโผในการแสดงทุกครั้ง ซึ่งเป็นการเน้นย้ำถึงความเป็นชาติพันธุ์จ้วงอย่างชัดเจน จึงกล่าวได้ว่าคณะประสานเสียงในดियाได้นำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงตั้งแต่การตั้งชื่อ และได้ส่งสัญญาณว่าเป็นคณะประสานเสียงที่ร้องเฉพาะเพลงพื้นบ้านจ้วง

2) วงดนตรีฮาเหลียว (哈嘹)

“ฮาเหลียว” ในภาษาจ้วงหมายถึง การไปร้องเพลงในงานนัดร้องเพลง สำหรับคำว่า “ฮา” นั้นหมายถึง การไปเที่ยวหรือไปหาความสนุกสนานร่วมกัน นอกจากนี้ “ฮาเหลียว” ยังเป็นทำนองเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมของชาวจ้วงจากอำเภอผิงก้วยอีกด้วย

วงดนตรี “ฮาเหลียว” เป็นกลุ่มศิลปินที่พยายามนำเสนอทำนองเพลงพื้นบ้านจ้วงแบบดั้งเดิมผ่านการผสมผสานกับเพลงสมัยนิยม โดยได้แต่งเพลงพื้นบ้านใหม่ที่มีความนิยมอย่างกว้างขวางและได้รับรางวัลจากการประกวดร้องเพลงพื้นบ้านในหลายเวที นอกจากนี้ วงดนตรี “ฮาเหลียว” ยังเคยได้รับเชิญให้ไปแสดงที่โรงอุปรากรชิตนีย์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมทำนอง “ฮาเหลียว” แบบดั้งเดิมให้เป็นที่รู้จักในระดับสากล

3) คณะประสานเสียงนีตานี (尼达妮)

คณะประสานเสียง “นีตานี” เป็นคณะประสานเสียงเด็กที่ร้องเพลงด้วยภาษาจ้วง โดยเน้นการร้องเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมและเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่เป็นหลัก 黄榆婷 (หวงยูถิง, 2008) ได้นำเสนอว่า “นีตานี” ในภาษาจ้วงหมายถึง เด็กชายและเด็กหญิง ซึ่งเป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ผู้ใหญ่ใช้เรียกผู้อายุน้อย โดยมีความหมายในเชิงแสดงความเอ็นดู

คณะประสานเสียง “นีตานี” ก่อตั้งขึ้นโดยสำนักงานวัฒนธรรมอำเภออู่หมิง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสืบทอดเพลงพื้นบ้านจ้วงและวัฒนธรรมจ้วง ดังนั้น นอกจากการร้องเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมแล้ว คณะประสานเสียงนี้ยังมีการประพันธ์เพลงพื้นบ้านจ้วงใหม่ที่เหมาะสมกับเด็ก ๆ ในคณะและผู้ฟังในยุคปัจจุบัน

คณะประสานเสียง “นีตานี” ยังสวมชุดจ้วงสีฟ้าในการแสดงทุกครั้ง ซึ่งเป็นชุดประจำท้องถิ่นของชาวจ้วงอู่หมิง ที่เป็นสาขาหนึ่งของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง จึงสามารถสังเกตได้ว่าคณะประสานเสียงเด็ก “นีตานี” ได้พยายามนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วงผ่านการตั้งชื่อคณะ การใช้ภาษา และการแต่งกาย

4) วงดนตรีต่งตัง (鼎叮)

ต่งตังในภาษาจ้วงหมายถึงเครื่องดนตรีเทียนฉิน อำเภอหลงโจวเป็นเมืองแห่งเครื่องดนตรีเทียนฉิน สมาชิกทุกคนของวงดนตรีนี้ก็เป็นคนหลงโจว โดยมีสมาชิกสองคนที่เชี่ยวชาญในการเล่นเครื่องดนตรีเทียนฉิน

วงดนตรี “ต้งต้ง” ยึดถือวัฒนธรรมเครื่องดนตรีเทียนฉินและเพลงพื้นบ้านจ้วงเป็นหลัก เพลงพื้นบ้านใหม่ของวงดนตรีนี้มักใช้ภาษาจ้วงในการแต่งบทเพลง ซึ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับอาหาร การละเล่น และประเพณีต่าง ๆ ของอำเภอหลงโจว วัตถุประสงค์หลักคือเพื่อให้ผู้คนรู้จักเครื่องดนตรีเทียนฉินมากขึ้น และเพื่อดึงดูดความสนใจของวัยรุ่นให้หันมาสนใจเพลงพื้นบ้านจ้วง



ภาพที่ 4 วงดนตรีต้งต้ง

ที่มา <https://www.sohu.com/>

5) วงดนตรีกูเอ่อ (图额)

“กูเอ่อ” เป็นเทพแห่งท้องน้ำในความเชื่อดั้งเดิมของชาติพันธุ์จ้วง มีตำนานกล่าวว่า กูเอ่อเคยอยู่ร่วมกับมนุษย์ แต่กูเอ่อคิดจะกินคนเสมอ บู่โล่ถัวจึงใช้ไฟไล่กูเอ่อให้กลับไปอยู่ใต้น้ำ หลังจากนั้น กูเอ่อมีแผลเป็นห้าสิบนิ้ว และทำหน้าที่คุ้มครองแม่น้ำไม่ให้เกิดน้ำท่วม นอกจากนี้ ยังมีเรื่องเล่าว่า กูเอ่อสามารถแปลงร่างเป็นหนุ่มมาร้องเพลงกับผู้หญิงในเทศกาลวันที่สามเดือนสาม

邵志忠 (สาวเจื้อจง, 1994) ได้นำเสนอว่าความเชื่อเกี่ยวกับกูเอ่อมีการปรับเปลี่ยนตามบริบททางสังคม จึงมีการจินตนาการว่ากูเอ่อมีหงอนและเกล็ดเหมือนปลา เป็นงู จระเข้ และมังกร ลักษณะเช่นนี้ทำให้นักถึงพญานาคของไทย ซึ่งสื่อถึงความยิ่งใหญ่และความอุดมสมบูรณ์

วงดนตรี “กูเอ่อ” ตั้งชื่อตามเทพเจ้าดังกล่าว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวงดนตรีนี้ไม่เพียงแต่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาจ้วง แต่ยังเข้าใจความเชื่อเกี่ยวกับกูเอ่อเป็นอย่างดี วงดนตรีได้นำอนุภาคกูเอ่อแปลงร่างเป็นหนุ่มที่มีความสามารถพิเศษในการร้องเพลงพื้นบ้านจ้วงมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

จากการศึกษาพบว่า วงดนตรีกูเอ่อเป็นวงดนตรีของมหาวิทยาลัยชนชาติกวางซี ผลงานส่วนใหญ่ของวงดนตรีนี้เป็นเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ที่ดัดแปลงจากทำนองเพลงพื้นบ้านจ้วงแบบดั้งเดิม โดยมีการใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านจ้วง และสมาชิกของวงมักแต่งกายด้วยชุดจ้วงสีดำพร้อมผ้าโพกหัว จึงเห็นได้ว่าวงดนตรีนี้เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่พยายามนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงอย่างครบถ้วน ตั้งแต่การใช้ภาษา ทำนองเพลง เครื่องดนตรี ไปจนถึงการแต่งกาย



ภาพที่ 5 วงดนตรีภูเอ่อ

ที่มา <https://new.qq.com/>

6) วงดนตรีหว่ายีน่า (瓦依那)

“หว่ายีน่า” ในภาษาจ้วงหมายถึง นาที่ส่งกลิ่นหอมของดอกข้าวลอยตามอากาศ วงดนตรี “หว่ายีน่า” เป็นวงดนตรีจ้วงที่มาจากเมืองหนานตานและเหอฉือในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง วงดนตรีนี้พยายามนำเสนอเพลงพื้นบ้านจ้วงให้กับผู้ฟังในวงกว้าง และได้เผยแพร่อัลบั้มที่มีชื่อว่า “เพลงนาไตรภาค” ซึ่งคำว่า “นา” ในภาษาจ้วงหมายถึง นา

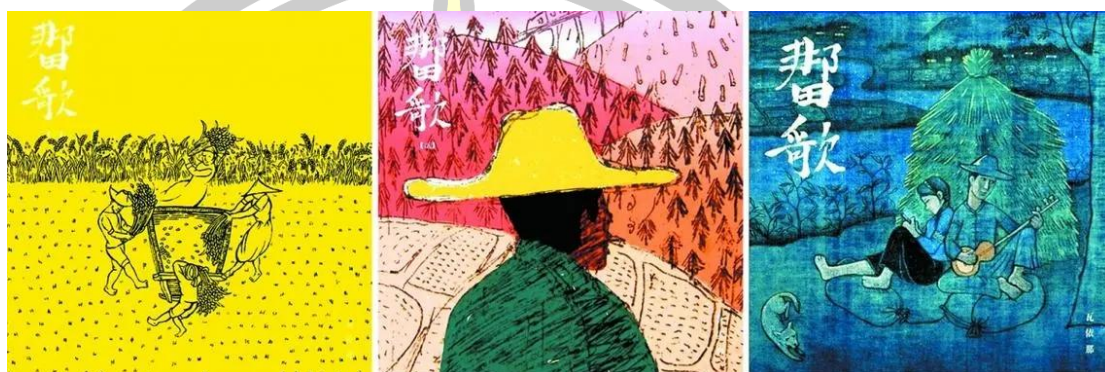
สมาชิกของวงดนตรี “หว่ายีน่า” ล้วนเป็นชาวจ้วง โดยเฉพาะนักร้องนำชื่อ ปาหนง ซึ่งเป็นนักแต่งเพลงที่มีส่วนในการเผยแพร่วัฒนธรรมจ้วง ทั้งในด้านภาษา ตัวอักษร เพลงพื้นบ้าน เครื่องดนตรี นิทาน และความเชื่อของชาวจ้วง ปาหนงได้ศึกษาอักษรจ้วงโบราณด้วยตนเองเพื่ออ่านหนังสือและเอกสารเก่าให้เข้าใจ และนำความคิดสร้างสรรค์ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการแต่งเพลง ตัวอย่างเช่น การศึกษาตัวอักษรจ้วงโบราณเพื่ออ่านคัมภีร์ปู่โลโก และนำเนื้อหามาแต่งเป็นเพลง “กูเตี้ยว”

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบคัมภีร์ปู่โลโกกับเนื้อเพลง กูเตี้ยว

คัมภีร์ปู่โลโก	เนื้อเพลง กูเตี้ยว (แปลจากภาษาจ้วง)
从前山不高 เมื่อก่อนภูเขาไม่สูง 天和地相连 ฟากกับดินติดกัน 田和云合在一起 นากับเมฆติดกัน 可拾星星放进篮子 หยิบดวงดาวใส่ตะกร้า 可扯云彩来玩耍 เก็บก้อนเมฆมาเล่นกัน	从前山不高 เมื่อก่อนภูเขาไม่สูง 天与地相接 ฟากกับดินติดกัน 云与田相连 นากับเมฆติดกัน 从前都一样 แต่ก่อนก็เหมือนกัน 种田来吃饭 ทำนาเพื่อกินข้าว 种竹子乘凉 ปลูกไม้ไผ่เพื่อตากเย็น

วงดนตรีหว่ายีน่า (2023)

จากการสังเกต พบว่านอกจากชื่อวงดนตรีและชื่ออัลบั้มจะใช้ภาษาจ้วงแล้ว วงดนตรี “หวายิน่า” ยังใช้ภาษาจ้วงในการตั้งชื่อเพลงและแต่งบทเพลงอีกด้วย ตัวอย่างเช่น เพลง “Ronghrib” ซึ่งในภาษาจ้วงหมายถึง หิ้งห้อย และเพลง “Maenjbalah” ซึ่งในภาษาจ้วงหมายถึง ข้าวสุกที่ส่งกลิ่นหอม วิธีการนี้เป็นการใช้ตัวอักษรละตินมาถอดเสียงภาษาจ้วง



ภาพที่ 6 หน้าปกอัลบั้ม เพลงนาไตรภาค

ที่มา: <https://v.gxnews.com.cn/>

หน้าปกอัลบั้ม “เพลงนาไตรภาค” ของวงดนตรีหวายิน่า นอกจากจะแสดงถึงวิถีชีวิต การปลูกข้าว การตีข้าว และการแต่งกายด้วยชุดจ้วงแล้ว ยังได้นำตัวอักษรเก่า “𑜋” ของภาษาจ้วงมาใช้ เพื่อเน้นย้ำอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์จ้วง ซึ่งในปัจจุบันภาษาจ้วงใช้ตัวอักษรละติน และในภาษาจีนเขียนเป็น “田” วิธีการดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมจ้วงอีกด้วย

จากตัวอย่างดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าวงดนตรีที่ตั้งชื่อด้วยภาษาจ้วงเหล่านี้ล้วนเป็นวงดนตรีที่ร้องเพลงพื้นบ้านจ้วงทั้งแบบดั้งเดิมและแบบสมัยใหม่ พยายามส่งเสริมและรักษาเพลงพื้นบ้านจ้วง โดยผ่านทำนองเพลง เครื่องดนตรี การแต่งกาย และให้ความสำคัญกับภาษาจ้วงอย่างมาก ซึ่งมีการใช้ภาษาจ้วง ตัวอักษรจ้วงโบราณ รวมถึงการถอดเสียงเป็นภาษาจีนและตัวอักษรละติน

4.1.3 เนื้อเพลง

จากการสำรวจเพลงพื้นบ้านจ้วงสมัยใหม่ที่รวบรวมไว้ ปรากฏว่าในเนื้อเพลงมีการใช้ภาษาจ้วงเป็นจำนวนมาก ซึ่งน่าสนใจยิ่ง ตัวอย่างเช่น

1) กินเหล้า (𑜋漏)

ตามที่ได้นำเสนอในบทที่ 3 เพลงชวนกินเหล้าเป็นเพลงประเภทหนึ่งของเพลงพื้นบ้านจ้วง คำว่ากินเหล้าจึงเป็นคำที่พบบ่อยในเพลงพื้นบ้านจ้วง และการชวนกินเหล้ากันเป็นประเพณีต้อนรับแขกของผู้จ้วงซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมข้าวของจ้วง ดังนั้นคำว่า “𑜋漏” จึงเป็นคำที่นิยมถอดเสียงมาเขียนเป็นอักษรจีนโดยไม่ต้องแปลความหมาย ตัวอย่างเพลง อำเภอซีหลินเป็นที่ที่น่าอยู่ 西林是个好地方 ร้องซ้ำ ๆ ว่า“贝侬唉 𑜋漏咧” (พี่น้องเอ๋ย กินเหล้ากัน)

2) เด็กหญิง (达妮)

ในภาษาจ้วง คำว่า “ตานี” หมายถึง เด็กหญิง ซึ่งเป็นคำที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวันของชาวจ้วงจนกลายเป็นคำที่ติดปาก ไม่เพียงแต่ใช้เรียกเด็กหญิงเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความสัมพันธ์อันใกล้ชิดและความเป็นกันเองในชุมชนจ้วงอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ คำว่า “ตานี” จึงถูกนำมาใช้ในเพลงพื้นบ้านจ้วงบ่อยครั้ง

ตารางที่ 33 ตัวอย่างเพลง เดือนสามจัดเวทีร้องเพลงกัน (三月摆歌台)

ภาษาจีนแปลจากภาษาจ้วง	คำแปล
三月歌台来年摆 达妮我还来	ปีหน้าเทศกาลวันที่สามเดือนสามจัดเวทีร้องเพลง ตานีจะมาอีก

ซูหงปิง (2022)

เพลงนี้จะสื่อถึงวันที่สามเดือนสามทุกปีเป็นเทศกาลเพลงพื้นบ้าน มีการจัดเวทีร้องเพลง ในฐานะเป็นลูกหลานจ้วงรู้สึกเทศกาลเพลงพื้นบ้านน่าสนใจมาก ปีหน้าจะมาอีก คำว่าตานีนอกจากเป็นสรรพนามบุรุษที่ใช้บ่อยในภาษาจ้วงแล้ว ยังออกเสียงไม่ยาก สังเกตได้ว่าเนื้อเพลงของเพลงนี้ใช้ภาษาจีนกลางเป็นหลักแต่เลือกใช้ “ตานี” มาเพิ่มความเป็นจ้วงให้กับเพลง ซึ่งให้สอดคล้องกับคณะประสานเสียงที่เป็นเด็กหญิงมาร้องเพลงนี้กัน

3) น้อง (依)

คำว่า “依” ในภาษาจ้วงมีความหมายว่า “น้อง” ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกผู้อายุน้อยหรือแสดงความสัมพันธ์แบบพี่น้อง ส่วนคำว่า “贝依” นั้นหมายถึง “พี่น้อง” หรือ “เครือญาติ” ซึ่งเป็นสรรพนามบุรุษที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในวัฒนธรรมจ้วง สรรพนามนี้ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ทางครอบครัวเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงความเป็นมิตรและความใกล้ชิดในชุมชน

การใช้คำว่า “依” และ “贝依” ในบริบทต่าง ๆ เช่น การทักทายระหว่างชาวจ้วงด้วยกันหรือการต้อนรับแขกจากต่างถิ่น ล้วนแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่นและเป็นกันเองของชาวจ้วง นอกจากนี้ การใช้สรรพนามเหล่านี้ยังช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และรักษาภาษาจ้วงให้คงอยู่ในยุคสมัยที่ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นกำลังถูกกลืนกลาย

ตารางที่ 34 ตัวอย่างเพลง เชิญมาชมวิวกุเขาอาซาน (请到花山来观光)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
贵客来游自远方 来到花山正时光 来到花山 依来接 山歌迎客比茶香。	แขกผู้มีเกียรติมาจากทางไกล มาถึงภูเขาอาซานตอนฤกษ์ยามดี มาถึงแล้วน้องจะมารับ รับรองเลยว่า การใช้เพลงพื้นบ้านมารับแขกมีความอบอุ่นกว่าการเติมน้ำชา

เหอหลวูถิง หลู่ปี้เสี (2022)

จากตัวอย่างดังกล่าว สามารถสังเกตได้ว่า เพลงเหล่านี้มีการแต่งเนื้อเพลงเป็นภาษาจ้วง แต่มีการแปลความหมายเป็นภาษาจีนกลางควบคู่กันไป ในกรณีที่คำศัพท์ภาษาจ้วงเป็นที่รู้จักดีในหมู่ผู้ฟัง นักดนตรีจะใช้วิธีการถอดเสียงจากภาษาจ้วงแต่เขียนเป็นอักษรจีนแทน วิธีการนี้ไม่เพียงช่วยให้ผู้ฟังที่ไม่ได้ใช้ภาษาจ้วงสามารถเข้าใจเนื้อเพลงได้ แต่ยังแสดงให้เห็นถึงความพยายามของนักดนตรีจ้วงในการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความเป็นจ้วงให้คงอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ดังจะเห็นได้ว่าการเลือกใช้ภาษาจ้วงในบทเพลงแม้จะต้องอาศัยการแปลหรือการถอดเสียงก็ยังถือเป็น การต่อยอดคุณค่าสำคัญของภาษาแม่และการสื่อสารอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มผ่านศิลปะดนตรี การแสดงออกเช่นนี้ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการธำรงไว้ซึ่งภาษาท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังเป็นช่องทางหนึ่งในการสร้างความภาคภูมิใจในรากเหง้าทางวัฒนธรรมของตนเองในหมู่เยาวชนจ้วงรุ่นใหม่ ซึ่งอาจ กำลังเผชิญแรงกดดันจากสังคมที่มีภาษาจีนกลางเป็นหลัก ความพยายามเหล่านี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างดนตรีกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ที่ไม่เพียงมุ่งให้ความบันเทิง แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการต่อรองอำนาจและพื้นที่ทางวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมอีกด้วย

4.2 อัตลักษณ์ด้านทำนองเพลงและเครื่องดนตรี

อัตลักษณ์ด้านทำนองเพลงและเครื่องดนตรี อันเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านรูปแบบของเสียงเพลงและการใช้เครื่องดนตรีเฉพาะถิ่นซึ่งมีความเกี่ยวพันอย่างแนบแน่นกับวิถีชีวิต ความเชื่อ และภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ อัตลักษณ์ในมิตินี้ไม่เพียงแต่ปรากฏในเสียงหรือท่วงทำนองที่แตกต่างจากวัฒนธรรมกระแสหลัก แต่ยังแฝงด้วยบริบทของประวัติศาสตร์ สังคม และจิตวิญญาณของผู้คนในแต่ละท้องถิ่น การอนุรักษ์และนำเสนออัตลักษณ์ด้านทำนองเพลงและเครื่องดนตรีจึงไม่ใช่เพียงการสืบทอดศิลปะการแสดงเท่านั้น หากแต่เป็นการธำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการแสดงออกถึงตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ในโลกสมัยใหม่ที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงที่ได้นำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงผ่านทำนองเพลงและเครื่องดนตรี ดังต่อไปนี้

4.2.1 ทำนองเพลง

เพลงพื้นบ้านจ้วงแบบดั้งเดิมมีทำนองเฉพาะตัวหลากหลาย แต่ละหมู่บ้าน แต่ละอำเภอ มีทำนองพื้นบ้านของตน และผู้วิจัยได้นำเสนอในบทที่ 3 ก่อนข้างชัดเจน จึงไม่เล่ารายละเอียดอีก ในบทนี้หมายจะนำเสนอเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงได้นำทำนองเพลงพื้นบ้านที่สืบทอดกันมาแต่งเป็นเพลงใหม่ ได้นำเสนอทำนองหลากหลายจากเขตพื้นที่ต่าง ๆ ของกวางสีให้ผู้ฟังได้เสพได้ฟัง

ตารางที่ 35 ทำนองเพลงพื้นบ้านจ้วง

ทำนองเพลง	เขตพื้นที่ทำนองเพลง	ชื่อเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ที่แต่งตามทำนองดั้งเดิม
ทำนองเหลียว (嘹歌)	อำเภอผิงกั่ว	ดอกไม้บานเต็มภูเขา花满山 ดอกพุดขาว李花白莲莲 ต้นจ้าวสูงสู่เมฆ木棉高入云 ความรักแห่งพระจันทร์และลำน้ำ水月情歌 ใต้ต้นจ้าว木棉树下 พระจันทร์月亮 เพลงคิดถึง思念歌 บ่อน้ำเงินทอง金银泉
ทำนองโก๋ซานเซียง (过山腔)	อำเภอนำโพ	เพลงที่เรียนจากคุณปู่爷爷传的歌 เพลงแห่งความรัก情歌 พี่น้องตัวเล็กของอำเภอนำโพ那坡小呗侬
ทำนองผายเกอ (排歌)	เมืองเป๋ยซื่อ	เดือนสาม三月天
ทำนองเสียงสูง (高腔)	อำเภอต้าซิน อำเภออุ๋หมิง	วันที่สามเดือนสามของจ้วง 壮族三月三 2022 วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวแยกแยะกันไม่ได้ 文化旅游一家亲 บทสรรเสริญวันที่สามเดือนสาม三月三颂诗 เพลงพื้นบ้านยิ่งร้องยิ่งมีมาก山歌越唱歌越多
ทำนองคำกิร์ของลัทธิมอจ้วง (壮族七十二巫调)	อำเภอหลิงยวู	ปักใจกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนอย่างแน่วแน่ 跟党走志不移
ทำนองประสานเสียง (马山三声部)	อำเภอหม่าซาน	กังหันน้ำร้องจำ ๆ 水车响喳喳 ท้องฟ้าสดใส蓝天广朗朗 ร้องเพลงกันตอนวัยหนุ่มสาวชีวิต对歌趁年青 ชีวิตสวยราวกับเมฆที่มีสีสัน生活美如霞 สาบาน启誓
ทำนองเปียวง (表同调)	เมืองเหอฉือ	เพลงยิ่งร้องยิ่งทำให้มีความสุข 歌儿越唱心越甜
ทำนองเสียงเป๋ย (祥贝调)	เมืองเหอฉือ	ปักใจกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนอย่างมุ่งมั่น 坚定信念跟着党
ทำนองซู่เซี่ยลิ่ว (趣切溜)	อำเภอตูอาน	ฟื้นฟูความฝันของจีน唱响复兴中国梦 พรรคคอมมิวนิสต์จีนส่งมอบความสุขทั่วกว้างสี่ 党的光辉耀八桂

จากตัวอย่างเพลงดังกล่าว พบว่าบางทำนองได้ถูกหยิบยืมมาแต่งเพลงใหม่ค่อนข้างมาก ขณะที่บางทำนองอาจยังไม่ค่อยได้รับความสนใจจากนักดนตรี ซึ่งอาจมีสาเหตุดังต่อไปนี้

1. บางทำนองได้รับความนิยมจากทุกฝ่ายค่อนข้างมาก
ทำนองเหล่านี้ได้รับการฟื้นฟูและอนุรักษ์มาอย่างดี รวมถึงมีการบันทึกโน้ตดนตรีไว้ จึงทำให้เผยแพร่ไปอย่างกว้างขวาง

2. ทำนองบางอย่างมีรูปแบบที่หลากหลายกว่าทำนองอื่น
ตัวอย่างเช่น ทำนอง “เหลียว” สามารถแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบ เก๋ตี้เหลียว (底格嘹) เซอเก๋เหลียว (斯格嘹) น่ำไหเหลียว (那海嘹) และโยยี้เหลียว (哟依嘹)

3. ผู้วิจัยต้องอาศัยเอกสารและการสัมภาษณ์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
เนื่องจากผู้วิจัยอาจมีข้อจำกัดด้านความรู้ทางด้านดนตรีโดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาเอกสารและการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้ถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้แต่งเพลงหรือเข้าใจทำนองที่ถูกประยุกต์ใช้ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ ดังนั้น อาจมีทำนองอื่น ๆ ที่ถูกนำมาใช้ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ แต่ผู้วิจัยยังไม่ทันสังเกต

4. บางทำนองมีชื่อที่ไม่ตรงกัน
เนื่องจากนักวิชาการและคนพื้นเมืองอาจใช้ภาษาที่ต่างกัน อาจทำให้การออกเสียงเพี้ยนไปบ้างหรือเลือกใช้ตัวอักษรที่ต่างกัน ตัวอย่างเช่น ทำนองประสานเสียงของอำเภอหม่าซาน บ้างเรียกว่า “ประสานเสียง 3 ระดับ” บ้างเรียกว่า “ซานต่วนฮวน ” ซึ่ง “ฮวน” หมายถึงเพลง อย่างไรก็ตาม การนำทำนองเพลงพื้นบ้านมาแต่งเป็นเพลงใหม่มีบทบาทสำคัญในการสร้างและเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ การใช้ทำนองดั้งเดิมและการผสมผสานกับองค์ประกอบสมัยใหม่ช่วยให้ผู้ฟังทั้งชาวจ้วงและผู้ฟังทั่วไปสามารถเข้าใจและสัมผัสถึงความเป็นจ้วงได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ การนำเสนอเพลงพื้นบ้านผ่านสื่อสมัยใหม่ยังช่วยให้วัฒนธรรมจ้วงเป็นที่รู้จักในวงกว้าง และส่งเสริมความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของชาวจ้วง

4.2.2 เครื่องดนตรี

ชาวจ้วงมีเครื่องดนตรีเฉพาะตัวหลากหลาย เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงได้นำเสนอเครื่องดนตรีเฉพาะของชาวจ้วงให้ผู้ฟังได้รู้จักโดยผ่านเนื้อเพลงและการแสดง ซึ่งเป็นวิธีการแสดงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ เครื่องดนตรีที่ได้นำเสนอในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่มี เครื่องดนตรีเทียนฉิน เครื่องดนตรีแปดเสียง กลองมโหระทึกและใบไม้

4.2.2.1 เครื่องดนตรีเทียนฉิน

เครื่องดนตรีเทียนฉินเป็นเครื่องดนตรีเฉพาะที่มีชื่อเสียงของชาติพันธุ์จ้วง โดยเฉพาะในภาคใต้ของกวางสี เป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมสำหรับชาวจ้วงเป็นอย่างมาก ในสมัยก่อนเครื่องดนตรีนี้ถูกใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับความเชื่อเกี่ยวกับท้องฟ้าของชาวจ้วง ถือเป็นวัตถุมงคลที่ใช้ในการสื่อสารกับท้องฟ้า ปัจจุบัน เทียนฉินไม่เพียงแต่ใช้เป็นวัตถุมงคลในพิธีกรรมขอฝนและขอพร ยังเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ในการบันเทิง



ภาพที่ 7 เครื่องดนตรีเทียนฉิน ถ่าย โดยผู้เขียน

ตารางที่ 36 ตัวอย่างเพลง เทียนฉินเครื่องดนตรีแห่งสวรรค์ (天之琴)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
天之琴啊天之琴 沟通天地的神琴 天之琴啊天之琴 我用你清脆的琴声 弹唱天上人间的仙境	เทียนฉินเครื่องดนตรีแห่งสวรรค์ เป็นเครื่องดนตรีสื่อสารฟ้าดินที่วิเศษ เทียนฉินเอ๋ย เทียนฉิน ฉันใช้เสียงชัดใสของเทียนฉิน มาร้องสรรเสริญแด่มหัศจรรย์ในโลกมนุษย์

ช่งอันฉุนและฟู่ทาว (2024)

จากเนื้อเพลงของตัวอย่างเพลง “เทียนฉิน เครื่องดนตรีแห่งสวรรค์” สะท้อนให้เห็นว่ามีการนำเสนอบทบาทของเครื่องดนตรีเทียนฉินที่ใช้ในการสื่อสารกับฟ้าดิน ถึงแม้ว่าเป็นเพลงพื้นบ้านที่แต่งใหม่ ก็ยังได้นำบทบาทดั้งเดิมมาสร้างสรรค์เป็นเพลงใหม่ ซึ่งสร้างความศักดิ์สิทธิ์ ยกย่องให้เป็นเครื่องมือเหนือธรรมชาติ และสร้างภาพลักษณ์แห่งอุดมคติ มโนพื้นที่ในอุดมคติระหว่างสวรรค์และโลก การรับรู้ต่อเทียนฉินจึงสะท้อนระบบความคิดที่ผสมผสานระหว่างความเชื่อ จินตภาพ และความ เป็นจริงไว้อย่างแนบแน่น ในลักษณะที่สร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะของชาวจ้วง

ตารางที่ 37 ตัวอย่างเพลง ร้องเพลงแห่งฟ้า (唱天谣)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
壮人生来爱唱歌 泉水不断歌不断 山歌出口汇成河 山歌唱来天琴合 琴声引得百鸟唱 山歌飞过九重坡	ผู้จ้วงเกิดมาก็ชอบร้องเพลง แหล่งน้ำไม่แห้ง เพลงไม่ขาด เพลงที่ร้องออกมาบรรจบเป็นแม่น้ำ ร้องเพลงพื้นบ้านใช้เทียนฉินมาประกอบเสียง เสียงเทียนฉินดึงดูดนกสายพันธุ์ต่าง ๆ มาร้อง ตาม เสียงเพลงส่งไปยังนอกภูเขาสูงขึ้น

หวางปู้ซุน (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้ได้นำเสนอว่าเทียนฉินเป็นเครื่องดนตรีประกอบเสียงให้กับเพลงพื้นบ้าน ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถดึงดูดนกมาร้องตามได้ สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวจ้วงอย่างชัดเจน เน้นย้ำว่าการร้องเพลงเป็นวัฒนธรรมสำคัญสำหรับชาวจ้วง “เสียงเพลงภูเขาโบยบินข้ามเก้านั้นเขา” สื่อถึงพลังในการเชื่อมโยงชุมชนที่ห่างไกล สร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรมที่ขยายออกไปไกลเกินขอบเขตทางกายภาพ

นอกจากนี้แล้ว เนื้อเพลงยังแสดงความคิดสำหรับสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติของชาวจ้วง การใช้ภาพลักษณ์จากธรรมชาติ เช่น น้ำพุ แม่น้ำ ภูเขา นก สื่อถึงความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมดนตรีที่เป็นของตนเอง ให้ความสำคัญกับธรรมชาติ และเห็นมนุษย์กับธรรมชาติเป็นหนึ่งเดียวกัน

ตารางที่ 38 ตัวอย่างเพลง พี่น้องเทียนฉิน (天琴姐妹)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
一把天琴哟 述说天地故事哎 一把天琴哎 表达姐妹情谊咧 唱着歌哎 拨着弦哟 快乐似神仙哎	เทียนฉินคันหนึ่ง เล่านิทานแห่งฟ้าและดิน เทียนฉินคันหนึ่ง บรรยายความรักระหว่างพี่น้อง ร้องเพลงไป ดัดเทียนฉินไป เพลิดเพลินราวกับเทพดา

ทางซ่งโปและหลู่ซู่เจิน (2022)

เครื่องดนตรีเทียนฉินเป็นเครื่องดนตรีดีดสายเดี่ยว ใช้น้ำเต้าเป็นกระบอกเสียง แต่เดิมเป็นเครื่องดนตรีของแม่มด ในตัวอย่างเพลงนี้ได้เน้นถึงการดีดสายเล่นเทียนฉิน และคณะแสดงล้วนเป็นผู้หญิง เพลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมเทียนฉินของชาวจ้วงอย่างลึกซึ้ง

แสดงถึงหน้าที่ในการเป็นสื่อเชื่อมระหว่างโลกมนุษย์และโลกสวรรค์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ทางสังคม การใช้พินเป็นตัวแทนความสัมพันธ์แน่นแฟ้นในชุมชน การบรรเลงพินไม่เพียงเป็นศิลปะแต่เป็นหนทางสู่ความปิติสุข การบรรเลงเทียนฉินจึงเป็นทั้งพิธีกรรมทางวัฒนธรรมและการยืนยันอัตลักษณ์ของชาวจ้วง ที่ผสมผสานความเชื่อ และศิลปะการดนตรีเข้าไว้ด้วยกันอย่างแนบแน่น

ตารางที่ 39 ตัวอย่างเพลง น้องผาลายฮวาซานที่มีน้ำใจหลาย (多情花山妹)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
黑色的壮锦绣着美丽的向往 悠扬的天琴弹出南国的华章 跺脚的舞姿踩出甜甜的日子 跳醉了壮家儿女的梦想	ผ้าทอจ้วงสีดำแฝงความปรารถนาอันดีงามไว้ เสียงไพเราะเสนาะโสตของเทียนฉินบรรเลง ความเจริญของทางใต้ ทำร้ายอันสวยงามพื่อนมาชีวิตที่มีความสุข พื่อนรำให้สมความฝันของลูกหลานบ้านจ้วง

เงินขาวและจ้าวเจียงเหมย์ (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้ได้นำเสนอถึงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จ้วงทั้งสองอย่าง

- 1) การแต่งกายของกลุ่มคนจ้วงที่เล่นเครื่องดนตรีเทียนฉิน ผู้เล่นเครื่องดนตรีเทียนฉินนิยมแต่งกายด้วยชุดจ้วงแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นเสื้อยาวสีดำ
- 2) วิธีเล่นเครื่องดนตรีเทียนฉิน มีลักษณะการผูกกระดิ่งไว้บนเท้าของผู้เล่นเครื่องดนตรีเทียนฉิน ซึ่งแฝงความเชื่อว่าแม่มดใช้สื่อสารกับวิญญาณ



ภาพที่ 8 คณะดนตรีเทียนฉินสตรี หมู่บ้านจินหลง อำเภอหลงโจว

ที่มา <https://www.sohu.com>

4.2.2.2 กลองมโหระทึก

กลองมโหระทึกเป็นทั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรมและเป็นเครื่องดนตรีสำหรับชาวจ้วง ในวัฒนธรรมจ้วงมีนิทาน ความเชื่อ และพิธีกรรมเกี่ยวกับกลองมโหระทึกมากมาย จึงกล่าวได้ว่ากลองมโหระทึกเป็นสัญลักษณ์ของชาติพันธุ์จ้วงตัวอย่าง



ภาพที่ 9 ภาพที่ กลองมโหระทึก

ที่มา www.baidu.com

ตารางที่ 40 ตัวอย่างเพลง ร้องและรำในวันที่สามเดือนสาม (踏歌三月三)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
三月三日踏歌来 村村寨寨摆歌台 铜鼓敲响新生活 壮锦织成百花开	วันที่สามเดือนสามมากับเสียงเพลงพื้นบ้าน ทุก ๆ หมู่บ้านก็ตั้งเวทีร้องเพลงกัน ตีกลองมโหระทึกให้มีชีวิตใหม่ ทอผ้าจ้วงให้ดอกไม้บานาชนิตบาน

หยาวหฺร่วยและสฺวชฺว่วย (2022)

ในสมัยก่อน เสียงกลองมโหระทึกมีบทบาทในการปลุกเร้ากำลังใจแก่นักรบ นอกจากนั้น ยังเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจและความอุดมสมบูรณ์ ดังตัวอย่างเพลงนี้จึงแฝงด้วยความหมายทั้งสอง ด้าน ทั้งการปลุกเร้าชาวบ้านให้สร้างตัวให้มีชีวิตที่ดีขึ้น และการสื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งใน

วัฒนธรรมจ้วง “ดอกไม้บาน” ก็มีความหมายเชิงความอุดมสมบูรณ์ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าผู้ประพันธ์ยังพยายามนำเสนอบทบาทและความหมายดั้งเดิมในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่

ตารางที่ 41 ตัวอย่างเพลง เพลงกล่อมมโหระทึก (铜鼓谣)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
天上的星星多闪亮闪亮 地上的铜鼓多叮咚叮咚 星星和铜鼓连着我们 给我们吉祥给我们安乐	ดวงดาวบนฟ้าส่องแสงระยิบระยับ กล่อมมโหระทึกบนดินส่งเสียง ตัง ๆ กล่อมมโหระทึกเป็นสายผูกพันดวงดาวกับพวกเรา นำมาซึ่งสิริมงคลและความสุขสบาย

โจวผินเหวิน (2024)

ตามประเพณีของชาวจ้วง กล่อมมโหระทึกถูกใช้ในพิธีกรรมบูชาบ และการตีกล่อมเพื่อขอฝน ซึ่งเชื่อว่าเป็นสื่อที่สามารถส่งเสียงให้เทพเจ้าได้ยิน ตัวอย่างเพลง “เพลงกล่อมมโหระทึก” ยังคงรักษาลักษณะดั้งเดิมนี้ไว้ โดยใช้โวหารเพื่อสื่อให้เข้าใจว่ากล่อมมโหระทึกเป็นสื่อกลางที่เชื่อมโยงระหว่างดวงดาวกับมนุษย์ และเป็นวัตถุมงคลที่สามารถนำมาซึ่งความสงบสุขและความอุดมสมบูรณ์

ตารางที่ 42 ตัวอย่างเพลง บ้านเกิดของพระอาทิตย์ (太阳的故乡)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
摇着船桨游动在红水河道 你将被那铜鼓的光芒照耀 抬起头看峭壁 悬崖之上 那撼震山谷的花山壁画嘿 将你萦绕	ล่องเรือบนสายแม่น้ำหงสุยเหอ จะได้รับแสงสว่างส่องจากกล่อมมโหระทึก เงยหน้ามองภูเขาอันสูงตระหง่าน ดื่มด่ำไปกับความมหัศจรรย์ของภาพเขียนสีวาซาน

วงดนตรี ฮาเหลียว (2013)

ชาวจ้วงมีความเชื่อในการเคารพนับถือพระอาทิตย์ โดยเชื่อว่าพระอาทิตย์เป็นแหล่งกำเนิดชีวิตที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตเกษตรกรรม หน้ากลองของชาวจ้วงจึงมักมีลวดลายที่เป็นรูปดวงอาทิตย์ ตัวอย่างเช่น เพลง “บ้านเกิดของพระอาทิตย์” เป็นเพลงที่ร้อยสรรเสริญภาพเขียนสีบนผาหินฮวาซาน ซึ่งภาพเหล่านั้นก็มีลวดลายของพระอาทิตย์เช่นกัน ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าตัวอย่างเพลงนี้ได้นำเสนอทั้งกล่อมมโหระทึกและความเชื่อที่แฝงอยู่ในกล่อมมโหระทึก

ตารางที่ 43 ตัวอย่างเพลง มีความสุขระหว่างทางไปตลาดนัด (赶圩路上尼的呀)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
五谷哎满筐哎美食串串咧 山歌又对起哎铜鼓声声敲 阿哥哎阿妹哎五彩绣球抛 果香啰酒醇咧 歌美啰眼笑咧 赶圩路上收获多 尼的呀呀尼的呀	พืชพรรณธัญญาหารเต็มตะกร้า อาหารอร่อยมีหลากหลาย เริ่มร้องเพลงแล้ว มาตีกลองกัน พี่ ๆ น้อง ๆ เอ้ย โยนลูกขี้ฉีว 5 สีกัน ผลไม้ก็หอม เหล้าก็เข้มข้น เพลงไพเราะ ยิ้มได้หวาน ระหว่างทางไปตลาดนัดมีความสุข มีความสุขมาก ๆ

หลัวจิ่ง (2022)

บทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งของกลองมโหระทึกคือการใช้เป็นเครื่องดนตรีเพื่อการบันเทิง ตัวอย่างเพลงนี้ได้นำเสนอถึงกลองมโหระทึกในฐานะเครื่องดนตรีที่ถูกใช้ร่วมกับการร้องเพลงพื้นบ้านจ้วง

4.2.2.3 ไบไม้

ไบไม้ลำไย ลั่นจี่ และตันไทร เป็นไบไม้ที่พบบ่อยในชีวิตประจำวันของชาวจ้วง ไบไม้เหล่านี้มีลักษณะนุ่มและเหนียว เหมาะสำหรับการเป่าเพื่อประกอบเสียง และถือเป็นเครื่องดนตรีสำเร็จรูปที่สามารถเก็บได้จากสวน นา ป่า และสองข้างทาง จึงเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมจากชาวจ้วงเป็นอย่างมาก

ทำนองปู่หลิน (布林) ของหมู่บ้านปู่หลิน เมืองเป่ย์ซื่อ เป็นทำนองเพลงที่ถูกจัดเข้าในรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองเป่ย์ซื่อ ซึ่งคล้ายกับเพลงพื้นบ้านอื่น ๆ ที่นิยมร้องในการต้อนรับแขก เทศกาล และงานมงคลต่าง ๆ จุดเด่นของทำนองปู่หลินคือการประกอบเสียงด้วยไบไม้ โดยส่วนมากจะใช้ไบไม้ลำไยมาเป่าประกอบเสียง

ตารางที่ 44 ตัวอย่างเพลง คุณพี่บ้านจ้วง (壮家阿哥)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
摘下一片木叶，踏着月光轻轻吹。 木叶声声多悠扬，召来木楼里的阿妹。 情绵绵，意绵绵。话儿甜心儿醉。	เด็ดไบไม้เป่าเบา ๆ ได้แสงพระจันทร์ เสียงไบไม้เพราะพริ้งดังดุน้องอยู่บนเรือน ความรักผูกติดซึ่งกันและกัน คำพูดหวานหอมให้ หลง

ผู้ประพันธ์ ม่ายจ่านซู่และหลิวต้ายหยวน (2022) อ้างถึงใน

https://ent.gxtn.cn/article/detail_8a7c81b179214f5aa5b4f8dbf8578808.html

ตัวอย่างเพลง “คุณที่บ้านจ้วง” ได้เน้นถึงบทบาทของใบไม้ในฐานะเครื่องดนตรี โดยแสดงให้เห็นว่าใบไม้ที่ได้มาแล้วสามารถเป่าเป็นเพลงได้ นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอเสียงนุ่มนวลของใบไม้ซึ่งสามารถสื่อถึงความรักได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 45 ตัวอย่างเพลง หมู่บ้านจ้วงที่สวยงาม (美丽壮乡)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
这里是壮乡小村寨美啊美 山高林密还有层层梯田 小河流水清又清 阿妹唱山歌阿哥吹木叶	ที่นี่คือหมู่บ้านจ้วงเล็ก ๆ ที่สวยงาม มีภูเขา ป่าไม้และนาขั้นบันได น้ำในคลองทั้งใสและสะอาด น้องร้องเพลงพื้นบ้านและพี่เป่าใบไม้ประกอบกัน

หนงหลัวและหลู่จิงหฺรฺวน (2022)

เพลงนี้สะท้อนถึงภูมิปัญญาของชาวจ้วงในการเลือกใช้สิ่งที่หาง่ายในธรรมชาติ มาเป็นเครื่องดนตรี เครื่องดนตรีจากธรรมชาติ แตกต่างจากเครื่องดนตรีทั่วไป แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวจ้วง บทเพลงนี้ไม่เพียงบันทึกวัฒนธรรมการเป่าใบไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวจ้วง แต่ยังเผยให้เห็นปรัชญาการใช้ชีวิตที่ลึกซึ้ง - การใช้ประโยชน์จากธรรมชาติโดยไม่ทำลาย การสร้างศิลปะจากสิ่งแวดล้อม และการมองว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ ไม่ใช่เป็นเจ้าของ นี่คือนิทรรศการที่มีคุณค่าสำหรับสังคมสมัยใหม่

ตารางที่ 46 ตัวอย่างเพลง เพลงรัก (情歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
吹首木叶给妹听 哥追阿妹铁了心 哥吹木叶真好听 声声吹进妹的心	เป่าใบไม้ให้น้องฟัง พี่ตั้งใจจะจีบน้อง พี่เป่าใบไม้ไพเราะจริง ๆ ทุก ๆ เสียงก็จับใจน้อง

ตัวอย่างเพลงทั้ง 3 เพลงล้วนได้นำเสนอใบไม้ในฐานะเครื่องดนตรีเฉพาะตัวของชาวจ้วง ซึ่งสามารถใช้ประกอบเสียงกับเพลงพื้นบ้านได้อย่างลงตัว เสียงที่ได้จากใบไม้มีความไพเราะเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการประกอบเสียงเพลงรัก

4.3 อัตลักษณ์ด้านอาหารจ้วง

อัตลักษณ์ด้านอาหารของชาวจ้วงคือการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนทางวัฒนธรรมผ่านวิถีการบริโภคอาหารที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ที่ชาวจ้วงใช้เป็นสื่อถ่ายทอดภูมิปัญญา ความเชื่อ จารีตประเพณี และความรู้สึกนึกคิดของชุมชน อัตลักษณ์นี้มีได้จำกัด

อยู่เพียงรสชาติหรือวัตถุดิบเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงกระบวนการผลิต ความงามทางสายตาจากสีสันทนของอาหาร การบริโภคในบริบทของเทศกาลหรือพิธีกรรม และการใช้เป็นเครื่องมือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อาหารจ้วงจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ และเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชุมชนที่ยังคงเปี่ยมด้วยชีวิตชีวา และความหมายผ่านบทเพลงที่สอดแทรกเรื่องราวอาหารอย่างลึกซึ้งและหลากหลายมิติ ผ่านบทเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงได้นำเสนออัตลักษณ์ด้านอาหารจ้วงในหลากหลายมิติ เช่น วิธีการทำสีสันทน รสชาติ และกาลเทศะที่เหมาะสมในการรับประทาน เป็นต้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมไว้ ผู้วิจัยพบว่าอาหารจ้วงที่ถูกนำเสนอในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ ได้แก่ ข้าวเหนียว 5 สี สุนัข ไข่ต้มย้อมสี และขนมฉือปา

4.3.1 ข้าวเหนียว 5 สี

การเพาะปลูกข้าวเป็นกิจกรรมสำคัญสำหรับชาติพันธุ์จ้วงของกวางสี ซึ่งมีข้าวหลายพันธุ์ ข้าวเหนียว 5 สี ซึ่งนอกจากจะเป็นอาหารหลักที่ชาวจ้วงนิยมรับประทานแล้ว ยังถูกใช้ในพิธีกรรมต่างๆ เช่น การเซ่นไหว้บรรพบุรุษ การทำขวัญข้าว และงานมงคลต่าง ๆ ซึ่งข้าวเหนียวถูกนำมาใช้ในบทเพลงจ้วงหลายเพลงแสดงให้เห็นความสำคัญและเป็นอัตลักษณ์ของชาวจ้วง เช่น

ตารางที่ 47 ตัวอย่างเพลง ข้าวเหนียว 5 สีของบ้านจ้วง (壮家五色饭)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
五色花开香满坡 五色糯米等你尝 快到武鸣唱山歌 请你品尝五色饭	ดอกไม้ 5 สีเบ่งบานส่งกลิ่นหอมไปทั้งเนินเขา ข้าวเหนียว 5 สีรอคุณมาชิม รีบมาร้องเพลงที่อู๋หมิง เชิญคุณมาชิมข้าวเหนียว 5 สี

หวางหยูอิง ฟางเจินหู และซูหยีหมิน (2022)

เพลง “ข้าวเหนียว 5 สี” ของบ้านจ้วงได้สะท้อนให้เห็นถึงจารีตประเพณีของชาวจ้วงที่ใช้ข้าวเหนียว 5 สีในการต้อนรับแขกที่มาเยือน นอกจากนี้ ในเทศกาล วันที่ 3 เดือน 3 ยังมีกิจกรรมการกินข้าวเหนียวและการร้องเพลงพื้นบ้านด้วย

ตารางที่ 48 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสามทุกหนทุกแห่งก็มีเสียงเพลง (三月壮乡处处歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
阳春百花开满山 街上糯米伴红蓝 壮乡风情传后代 山歌场上喜洋洋	ฤดูใบไม้ผลิผลิดอกไม้บานสะพรั่งที่ภูเขา ตามถนนมีข้าวเหนียวขายพร้อมกับใบหว้าชะอำ ประเพณีจ้วงสืบทอดไปรุ่นสู่รุ่น สถานที่นี้ร้องเพลงเต็มไปด้วยความเพลิดเพลิน

ฉินฉายเหลียน (2022)

ใบหงหลาน (红蓝) หรือใบหว่าชะอำ เป็นวัตถุดิบธรรมชาติที่ใช้ในการย้อมสีข้าวเหนียว ตัวอย่างเพลง “วันที่สามเดือนสามทุกหนทุกแห่งก็มีเสียงเพลง” ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจถึงวิธีการย้อมสีข้าวเหนียว นอกจากนี้ ยังแฝงนัยถึงประเพณีการย้อมสีและการจัดงานร้องเพลงในเทศกาลวันที่สามเดือนสาม ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน

ตารางที่ 49 ตัวอย่างเพลง เพลงข้าวเหนียว 5 สีของหมู่บ้านจ้วง (壮家五彩糯饭歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
哎呀友啊友，哎呀伙计啊。 三月桃花盛开了 壮家人高高兴兴做花糯 制作密蒙花水呀春枫叶 山歌欢唱糯饭蒸 花糯鲜美香喷喷 颗颗糯饭壮家心 又香又粘一家亲。	เพื่อน ๆ เอ้ย พี่น้อง ๆ เอ้ย เดือนสามดอกท้อกำลังเบ่งบาน ผู้จ้วงทำข้าวเหนียวสลัสีอย่างดีใจ ต้มดอกมีเหมิงและตำใบเมเปิล ร้องเพลงพื้นบ้านและนั่งข้าวเหนียวพร้อมกัน ข้าวเหนียวสลัสีหอมฉุย ข้าวเหนียวทุกเม็ดก็เต็มไปด้วยความเป็นมิตรของบ้าน จ้วง ทั้งหอมและเหนียวเข้าเป็นครอบครัวเดียวกัน

วงดนตรีเรือจำเมืองซินโจว (2022)

ข้าวเหนียว 5 สี ประกอบด้วยสีดำ สีเหลือง สีแดง สีม่วง และสีดั้งเดิมของข้าว แต่ละสีได้มาจากการใช้วัตถุดิบต่างกันในการย้อมสี ซึ่งล้วนเป็นวัตถุดิบจากพืชธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น เพลง “ข้าวเหนียว 5 สี” ของหมู่บ้านจ้วงได้นำเสนอถึงดอกมีเหมิงที่ใช้ย้อมสีเหลือง และใบเมเปิลที่ใช้ย้อมสีดำ โดยใบเมเปิลต้องถูกตำก่อนนำไปต้มน้ำ จากนั้นข้าวเหนียวจะถูกแช่ในน้ำย้อมสีและนำไปนึ่ง

ตารางที่ 50 ตัวอย่างเพลง ยินดีต้อนรับมาสู่หมู่บ้านจ้วง (欢迎您到壮乡来)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
远方的朋友欢迎到壮乡来 家中只有粗茶淡饭请你莫见怪 尝一尝壮家花米饭友情长在 喝一杯壮乡祝福酒请你留下来	ยินดีต้อนรับเพื่อนจากทางไกลมาสู่หมู่บ้านจ้วง ที่บ้านมีแต่ชาและกับข้าวง่าย ๆ หวังว่าอย่าถือสา ลองชิมข้าวเหนียวสลัสีให้มิตรภาพของเราคงอยู่ ตลอดไป ดื่มเหล้าอวยพรสักแก้วหวังว่าคุณจะอยู่ต่อ

นักร้อง หยวนลี่ลี่ และคณะ (2022) อ้างถึงใน

https://ent.gxtnv.cn/article/detail_6a49050cabf648f29aacf5fc8a3c3f54.html

ตารางที่ 51 ตัวอย่างเพลง บ้านเกิดของผู้จ้วง (壮族老家)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
姑娘小伙美丽俊俏如那山上花 开口唱山歌句句好听 糯米饭有五色 色色有情谊	หนุ่ม ๆ สาว ๆ สวยราวกับดอกไม้บนภูเขา เพลงที่ร้องออกมาไพเราะทุกประโยค ข้าวเหนียวมี 5 สี แต่ละสีต่างเป็นสีแสดงความเป็นมิตร

จินปียวและหลานหฺรยชวน (2022)

ตัวอย่างเพลงทั้งสองได้นำเสนออาหารข้าวเหนียว 5 สี ซึ่งเป็นอาหารที่มีลักษณะพิเศษของชาวจ้วงผ่านเนื้อเพลง ทั้งสองเพลงล้วนแสดงให้เห็นว่า ข้าวเหนียว 5 สี นอกจากจะเป็นอาหารที่ใช้ในพิธีกรรมแล้ว ยังเป็นอาหารที่ชาวจ้วงนิยมรับประทาน และในสมัยปัจจุบันยังถูกใช้เป็นอาหารต้อนรับแขกอีกด้วย



ภาพที่ 10 ข้าวเหนียว 5 สี และข้าวเหนียวสลับลี

ที่มา: <http://vote2.gxnews.com.cn/staticpages/20220505/vote62738b6c-21298775.shtml>

4.3.2 สุรา

ชาติพันธุ์จ้วงมีวัฒนธรรมการผลิตและบริโภคเหล้าที่สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ ในสมัยก่อน ชาวจ้วงเกือบทุกครอบครัวมีการกลั่นเหล้าใช้เอง เหล้าถูกใช้ในเกือบทุกเทศกาลของชาวจ้วง ไม่ว่าจะเป็นเทศกาลวันที่สามเดือนสาม วันลงทุ่ง วันสารท และเทศกาลอื่น ๆ นอกจากนี้ เหล้ายังถูก

ใช้ในงานฉลองและพิธีกรรมต่าง ๆ จนเกิดการละเล่นเกี่ยวกับการกินเหล้าขึ้นมากมาย จึงกล่าวได้ว่า สุราเป็นส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมจ้วง

ตารางที่ 52 ตัวอย่างเพลง ดอกท้อเบ่งบานรอคุณมา (桃花开放等你来)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
古老的山歌唱起来 香甜米酒端起了 献给远方的好朋友 欢迎你到壮乡来	ร้องเพลงเก่าแก่กัน ยกเหล้าข้าวทั้งหอมและหวานขึ้น มอบให้เพื่อนจากทางไกล ยินดีต้อนรับมาสู่หมู่บ้านจ้วง

หวังซูยเยว่และคณะ (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้ทำให้เห็นวัฒนธรรมการต้อนรับอันลึกซึ้งของชาวจ้วง สุราข้าวกลั่นหอมเป็นตัวแทนของความบริสุทธิ์ทางใจ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือน นอกจากนี้ เสียงแห่งเพลงพื้นบ้านทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างอดีตกับปัจจุบัน วัฒนธรรมการต้อนรับดังกล่าวสะท้อนปรัชญาการใช้ชีวิตของชาวจ้วงที่มองการมาเยือนของแขกไม่เพียงเป็นเหตุการณ์ทางสังคม แต่เป็นโอกาสในการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม

ตารางที่ 53 ตัวอย่างเพลง สวัสดิ์พีน้อง (嘿！贝侬)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
嘿，贝侬贝侬 五彩糯米端起来 壮乡米酒喝起来 我唱山歌等你来	สวัสดิ์พีน้อง ๆ มาทานข้าวเหนียว 5 สักกัน มาดื่มเหล้าหมากข้าวกัน ฉันร้องเพลงพื้นบ้านรอเธอมา

หลีกั่วกั่วและเลียวปิ่น (2022)

ทั้งตัวอย่างเพลง “ดอกท้อเบ่งบานรอคุณมา” และเพลง “สวัสดิ์พีน้อง” ล้วนได้นำเสนอให้เห็นว่าเหล้าของชาวจ้วงทำจากข้าวเหนียว และสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวจ้วงที่มักร้องเพลงไปพร้อมกับการดื่มเหล้า ซึ่งเหล้าเป็นเสมือนสิ่งเชื่อมโยงแห่งมิตรภาพ

ตารางที่ 54 ตัวอย่างเพลง เมาความอบอุ่นใจของบ้านจ้วง (情醉壮乡)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
广西美，美天堂 壮锦绣出情义长 山歌泡在酒坛里 酒美歌甜醉壮乡	ทิวทัศน์ของกวาวสีสวยราวกับสวรรค์ ผ้าทอจ้วงแผ่ไมตรีจิตไว้ เพลงพื้นบ้านซ่อนอยู่ในเหล้า เหล้าก็หอมเพลงพื้นบ้านก็หวาน เมาความอบอุ่นใจของบ้านจ้วง

ทางซงโปและจางเหวินหมิง (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้สะท้อนให้เห็นว่า เหล้าในวัฒนธรรมจ้วงเป็นสัญลักษณ์แห่งความอบอุ่นและมิตรภาพ เป็นสื่อกลางในการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความสามัคคีทางสังคม นอกจากนี้ การดื่มไม่เพียงเป็นกิจกรรมทางกายภาพ แต่เป็นประสบการณ์ทางจิตวิญญาณ จึงกล่าวได้ว่าการดื่มเป็นการแสดงออกถึงอัตลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 55 ตัวอย่างเพลง เพลงต้อนรับแขก (迎客歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
木棉花开朵连朵， 壮家迎客唱山歌。 自酿的米酒请你尝， 新采的清茶请你喝。	ดอกจ้วเบ่งบานเรื่อย ๆ บ้านจ้วงร้องเพลงต้อนรับแขก เชิญมาชิมเหล้าที่หมักเอง เชิญมาดื่มชาที่เด็ดใหม่

หยากว่างเจีย เหวยหยงฟางและเหวยเหลียนเหอ (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้ได้เน้นให้เห็นว่าอุปนิสัยของชาวจ้วงคือการต้อนรับแขกด้วยความเป็นมิตรและนำความรู้สึกรอบอุ้มมาให้แก่แขก โดยเฉพาะการใช้เหล้าที่ช่วยสร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้คน ซึ่งสอดคล้องกับภาษิตจีนที่ว่า “ทุกอย่างอยู่ในเหล้า” ชาวจ้วงใช้เพลงและเหล้าเป็นสื่อแทนคำพูด ซึ่งสามารถสื่อความหมายได้ดีกว่าคำพูด

4.3.3 ไข่ต้มย้อมสี

ในประเพณีของชาวจ้วง เทศกาลวันี่สามเดือนสาม หนุ่มสาวจะต้มไข่ให้สุกแล้วย้อมเป็นสีแดง จากนั้นใช้เชือกผูกไข่ไว้ หลังจากร้องเพลงโต้ตอบและทำความรู้จักกันแล้ว หนุ่มสาวจะนำไข่ต้มย้อมสีมากระทบกัน หากไข่แตก ถือว่าเป็นพรหมลิขิต แต่หากฝ่ายใดปิดไข่ต้มย้อมสีไว้หรือกระทบเบา ๆ เพื่อไม่ให้ไข่แตก อีกฝ่ายก็จะรับรู้ว่ามีใจให้กัน



ภาพที่ 11 ภาพที่ ไข่ต้มย้อมสี
ที่มา www.baidu.com

ตารางที่ 56 ตัวอย่างเพลง ข้าวเหนียว 5 สีและไข่ต้มย้อมสีแดง (五色饭 红蛋蛋)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
阿妹提着五色饭，阿哥兜着红蛋蛋。 踏着晨露赶歌圩，两岸歌声一串串。 阿哥忙了一整晚，就为今天三月三。 粉红蛋蛋抛给谁，柳眉凤眼俏歌仙。 阿妹也忙整通宵，蒸好一筐五色饭。 阿哥哪个想品尝，山歌对到易水湾。	น้องถือข้าวเหนียว 5 สี พี่เอาไข่ต้มย้อมสีแดง ไปงานนัดพบร้องเพลงตอนน้ำค้างยังไม่หายก็ได้ยิน เสียงเพลง พี่เตรียมแล้วทั้งคืนก็เพื่อวันที่สามเดือนสามวันนี้ ไข่ต้มย้อมสีแดงจะให้ผู้ใด นางร้องเพลงไพเราะสวยงาม น้องก็เตรียมแล้วทั้งคืน เพื่อนิ่งข้าวเหนียว 5 สี พี่คนไหนอยากลองชิม มาร้องเพลงที่โค้งแม่น้ำอ้อสูย

หมามวยเหวิน ต่ายจิ่งเฉิงและถางต่ายจุ่น (2022)

ประเพณีกระทบไข่ต้มย้อมสีแดงไม่ใช่เพียงการเล่นเพื่อความสนุกสนาน แต่แสดงให้เห็นว่า การได้ลิ้มลองข้าวห้าสีและได้โอกาสรู้จักหญิงสาวนั้นต้องแลกด้วยการ "ผ่านด่าน" การขับร้องบทเพลงตอบกันให้ดีกว่าอาหารและบทเพลงจึงทำงานร่วมกันในฐานะเครื่องมือสำหรับการทดสอบความสามารถและความตั้งใจ ซึ่งในตัวอย่างเพลงนี้ยังทำหน้าที่โฆษณาแหล่งท่องเที่ยวแม่น้ำอ้อสูย ทำให้ผู้ฟังรับรู้ถึงปัจจุบันริมแม่น้ำอ้อสูยยังดำรงรักษาประเพณีไว้

ตารางที่ 57 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสามที่สวยงาม (美丽的三月三)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
扁担敲打音韵 翩翩起舞的你 风情万变 彩蛋 碰出姻缘 碰开五颜六色 共享人间	ไม้คานตีจังหวะ เธอร่าสวยงามตา ชนไข่ม้อย้อมสีเสียงท่ายคู่ครอง ทำให้เห็นสีสันสดใส เรามาร่วมสุขกัน

เหออี้หลี่ (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้ได้กล่าวถึงหนุ่มสาวที่นำไข่ม้อย้อมสีที่ต้มสุกมากระທေးกัน เพื่อแสดงความรักใคร่ ขณะเดียวกัน เพลงยังได้นำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ในเทศกาลวันที่สามเดือนสาม เช่น การรับประทานข้าวเหนียวและไข่ม้อย้อมสี การไปสถานที่นักร้องเพลงแต่เช้า และการรำด้วยไม้คาน ล้วนเป็นวิธีการนำเสนอความเป็นจ้วง

ตารางที่ 58 ตัวอย่างเพลง ยินดีต้อนรับแขกมาถึงบ้านจ้วง (欢迎贵客到壮家)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
树上喜鹊闹喳喳，欢迎贵客到壮家。 民族风俗接待你，美妙山歌当敬茶。 五色糯米喷喷香，染红鸡蛋送吉祥。 绣球抛出情和爱，土熬米酒表衷肠。	นกสาธิการ้องจิบ ๆ ยินดีต้อนรับแขกมาถึงบ้านจ้วง ต้อนรับแขกตามประเพณี ใช้เพลงพื้นบ้านแทนที่น้ำชา ข้าวเหนียว 5 สีหอมฉุย ไข่ม้อย้อมสีแดงอวยพรมงคล โยนลูกขี้ฉีแสดงรักใคร่ กินเหล้าพื้นบ้านบอก ความรู้สึก

โหย่วเหมิง (2022)

ในการฉลองวันมงคล เช่น การมีบุตร ชาวจ้วงมีประเพณีเชิญแขกมารับประทานไข่ม้อย้อมสี ส่วนในงานแต่งงานบางแห่งก็มีการรับประทานไข่ม้อย้อมสีร่วมกัน ตัวอย่างเพลงนี้ทำให้เห็นว่าไข่ม้อย้อมสีเป็นอาหารมงคลที่ใช้แบ่งปันความสุขกับแขก ไข่แดงในวัฒนธรรมจ้วงมีบทบาทที่เกินกว่าการเป็นเพียงอาหาร ไข่แดงยังบรรจุไปด้วยความหมายเชิงสัญลักษณ์เกี่ยวกับความเป็นมงคล การสร้างความสัมพันธ์ และการธำรงรักษาวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์และระบบคุณค่าของชาวจ้วงได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า ไข่แดงไม่ใช่สัญลักษณ์ที่โดดเด่นอยู่เพียงลำพัง แต่มันเป็นส่วนหนึ่งของชุดสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจ้วงที่รวมถึงข้าวเหนียวห้าสี และ เหล้าข้าวพื้นบ้าน วัตถุเหล่านี้ร่วมกันสร้างระบบความหมายที่สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ ความรักและความผูกพัน และความจริงใจของชาวจ้วง

4.3.4 ขนมนือปา

ขนมนือปาเป็นอาหารที่นิยมรับประทานในเทศกาลต่าง ๆ ของชาวจ้วง ขนมนือปาทำจากข้าวเหนียวและไส้กาดำผสมน้ำตาลแดง มีลักษณะอ่อนนุ่ม เหนียว และมีรสชาติหอมหวาน

ตารางที่ 59 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสามของจ้วง ค.ศ. 2022 (壮族三月三 2022)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
三月初三金樱开 木棉绽放似火苔 今咱蒸米舂糍糯 祭拜祖先又对歌	วันที่สามเดือนสามซากุระเบ่งบาน ดอกจ๊วบานสะพรั่งแดงราวกับไฟ วันนี้เราตำข้าวเหนียวทำขนมนือปา ไหว้บรรพบุรุษแล้วไปร้องเพลงกัน

ฉินหรงเหมยและหวังเสี่ยวเสี่ยว (2022)

วิธีการทำขนมนือปาเริ่มจากการนำข้าวเหนียวแช่น้ำแล้วนึ่งให้สุก หลังจากนั้นเทข้าวเหนียวลงครกและใช้สากไม้ตำจนละเอียด ตัวอย่างเพลงนี้ได้นำเสนอถึงวิธีการทำขนมนือปาที่ต้องผ่านกระบวนการการนึ่งและการตำ นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงขนมนือปาในฐานะอาหารที่ทำในเทศกาลวันที่ 3 เดือน 3 และใช้เป็นอาหารในพิธีกรรมไหว้บรรพบุรุษ

ตารางที่ 60 ตัวอย่างเพลง มิตรภาพระหว่างพี่น้อง (呗依情深)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
五色糯米做成糍粑 送给兄弟姐妹们 兄弟姐妹情谊深 来到我们村人人都是朋友	ใช้ข้าวเหนียวห้าสีทำเป็นขนมนือปา ส่งให้พี่ ๆ น้อง ๆ มิตรภาพอันลึกซึ้งระหว่างพี่น้อง ทุกคนที่มาถึงบ้านเราก็คือพี่น้องกัน

หลู่เจี้ยนผิง (2023)

ในรายการ Music Living Room ของสถานีโทรทัศน์แห่งกวางซี วงดนตรีต้นจั่วแดง (红木棉) ได้ให้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับเพลง “มิตรภาพระหว่างพี่น้อง” ซึ่งได้นำเสนอความคิดสร้างสรรค์ในเพลงนี้ว่า เทศกาลหนงต้ง หรือที่เรียกว่า “ลงทุ้ง” เป็นเทศกาลที่สืบทอดมาอย่างยาวนานของชาวจ้วงที่สวมเสื้อสีดำและอาศัยอยู่แถบชายแดนติดกับเวียดนาม ในเทศกาลนี้ทุกบ้านจะเตรียมอาหารหลากหลายเพื่อต้อนรับญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง โดยแสดงความยินดีกับแขกทุกคน

จากเพลงนี้ทำให้เห็นว่าขนมฉือปาเป็นอาหารที่ทำกันในเทศกาลหนึ่ง และยังแฝงนัยถึงมิติที่ชาวจ้วงนิยมต้อนรับแขก ด้วยเหตุนี้ ขนมฉือปาจึงเป็นอาหารสำคัญที่ใช้แสดงความเป็นมิตรกับแขกที่มาเยือนบ้าน

(คลิปปัสมาชนได้จาก <https://ent.gxtv.cn/>)

4.4 อัตลักษณ์ด้านความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรม

อัตลักษณ์ด้านความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมของชาวจ้วงเป็นภาพสะท้อนถึงวิถีชีวิต ความคิด ความศรัทธา และรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ความเชื่อของชาวจ้วงมีความหลากหลาย ทั้งการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในธรรมชาติ เช่น กบ พระอาทิตย์ และเทพผู้สร้างอย่างปู่ลั่วโถ ตลอดจนการเคารพบูชาบรรพบุรุษและเขียนแห่งบทเพลงอย่างนางหลิวซานเจีย ซึ่งทั้งหมดล้วนแฝงอยู่ในพิธีกรรมและบทเพลงพื้นบ้านที่เปรียบเสมือนสื่อกลางในการส่งต่อความศรัทธาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น

ความเชื่อเหล่านี้ไม่เพียงแต่ปรากฏในตำนานหรือนิทานเท่านั้น แต่ยังถูกถ่ายทอดผ่านพิธีกรรมที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เช่น พิธีขอฝนที่มีการร้องเพลงอ้อนวอนเทพไพลงและกล่าวถึงกบ ซึ่งถือเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับฝนและน้ำ, พิธีเซ่นไหว้ทุ่งนาในเทศกาลวันที่หกเดือนหก ที่แสดงความเคารพต่อนาและเทพเสือกด้วยการบูชาพืชผลพร้อมทั้งฆ่าไก่เปิดเป็นเครื่องเซ่น และพิธีปลูกบ้านใหม่ที่มีทั้งความเชื่อทางไสยศาสตร์และพิธีกรรมลัทธิเต๋า รวมถึงการใช้เสียงฆ้องกลองและการโปรยเมล็ดสัตว์เพื่อขับไล่ภูตผี

นอกจากนี้ เทศกาลที่สำคัญที่สุดอย่าง เทศกาลวันที่สามเดือนสาม ก็เป็นตัวอย่างเด่นที่แสดงอัตลักษณ์ของชาวจ้วงได้ชัดเจน เพราะเป็นช่วงเวลาที่หนุ่มสาวรวมตัวกันร้องเพลงพื้นบ้าน เกี่ยวพาราสี และแสดงความรักโดยการโยน ลูกขี้ฉี ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความรักในแบบฉบับของชาวจ้วง พร้อมด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การฟ้อนรำ การตีกลองมโหระทึก และการดื่มเหล้าข้าวเหนียว ซึ่งเป็นการรวมเอาทั้งศิลปะ ดนตรี ความเชื่อ และวิถีชีวิตเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน

บทเพลงพื้นบ้านจ้วงไม่เพียงเป็นรูปแบบศิลปะทางวจนภาษา หากยังเป็นแหล่งข้อมูลที่แสดงถึงวิถีชีวิต ความคิด ความหวัง และคติความเชื่อของชาวจ้วงได้อย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องฟ้า ฝน ดิน น้ำ การแต่งงาน ความรัก การปลูกบ้าน หรือการทำนา เพลงเหล่านี้จึงกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ยังคงมีชีวิตและถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชาวจ้วง

กล่าวได้ว่า ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมของชาวจ้วง มิได้แยกขาดจากชีวิตประจำวัน แต่ได้ถักทอรวมเข้ากับบทเพลง งานเทศกาล และศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ จนกลายเป็นโครงสร้างทางสังคมที่หล่อหลอมจิตวิญญาณของชนชาติจ้วง และเป็นรากฐานที่มั่นคงของความเป็นตัวตนที่ไม่เสื่อมคลาย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.4.1 ความเชื่อ

4.4.1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับกบ

ในตำนานของชาวจ้วงเชื่อว่ากบเป็นเทพควบคุมลมฝน ชาวจ้วงในหมู่บ้านต่าง ๆ จะจัดพิธีเซ่นไหว้กบเพื่ออธิษฐานขอให้ปีนั้น ๆ มีฝนตกต้องตามฤดูกาล พืชผลอุดมสมบูรณ์ และคนกับสัตว์สมบูรณ์พูนสุขตลอดทั้งปี

ในบทเพลงชาวจ้วงมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับกบที่สะท้อนให้เห็นว่ากบคือผู้ให้ความอุดมสมบูรณ์ เช่น

ตารางที่ 61 ตัวอย่างเพลง แผ่นดินแดงที่เลี้ยงชีวิต (盛放生命的红土地)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
抬着蛙婆行走 万子千孙生死相依 多少五谷丰登祈愿 绽放成永恒的花山记忆	แห่เจ้าแม่กบเดินขบวนกัน ลูก ๆ หลาน ๆ ใช้ชีวิตพึ่งพากัน ความปรารถนาในด้านอุดมสมบูรณ์ กลายเป็นความทรงจำอันดีงามของผาลายนิรันดร์

หย่าหานจาง เหวยซูเหวินและสวูซว่าย (2022)

ด้วยเหตุที่ชาวจ้วงเชื่อว่ากบเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถทำนายฤดูกาลและช่วยขอฝนได้ ในเทศกาลกบของชาวจ้วงจึงมีกระบวนการต่าง ๆ เช่น การหากบ การทำพิธีกรรมฝังกบ การแห่กบ และการขุดกบที่ฝังไว้ในปีก่อน เพื่ออธิษฐานขอให้ฝนตกตามฤดูกาลและพืชผลอุดมสมบูรณ์ ตัวอย่างเพลงนี้ได้นำเสนอทั้งความเชื่อเกี่ยวกับกบ เทศกาลกบ และพิธีกรรมเซ่นไหว้กบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกบในวัฒนธรรมจ้วง

ตารางที่ 62 ตัวอย่างเพลง เพลงโล่เยว่ (骆越谣)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
在铜鼓上飞翔的神鹭啊 在田间欢跳的神蛙 从哪里来又到哪里去 远行的人们沉默不说话 我们日夜追寻你的背影 举起仰望高山的火把	นกกระสาที่บินในกลองมโหระทึก เทพกบที่กระโดดในทุ่งนา มาจากไหนและจะไปไหน คนที่เดินทางไกลไม่ได้บอก ทุกเช้าคืนเราตามรอยเท้าของท่านไป ยกคบไฟส่องไปยังภูเขาส่งถึงสูงตระหง่าน

โหงหยู่วูและฉาวคุน (2022)

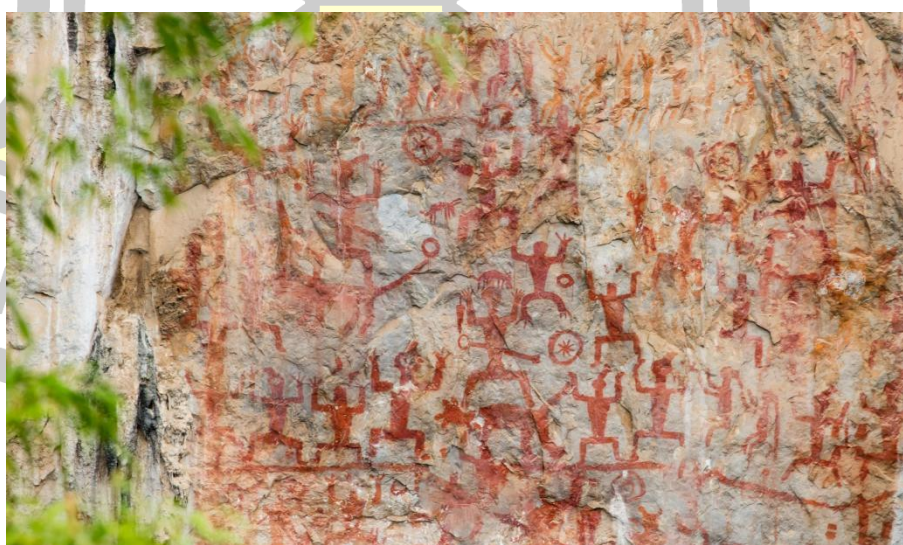
ตัวอย่างเพลง“โล่เยว”เป็นเพลงที่แต่งขึ้นโดยอาจารย์จากมหาวิทยาลัย แสดงโดย นักศึกษาจากมหาวิทยาลัย เป็นเพลงที่เน้นนำเสนอวัฒนธรรมโล่เยว การเคารพนับถือธรรมชาติและบรรพบุรุษ ปลุกฝังจิตสำนึกความเป็นจ้วง แสดงให้เห็นการนับถือภาพสัญลักษณ์นกและกบของชาวจ้วง

ตารางที่ 63 ตัวอย่างเพลง พี่น้องอาหลิว (贝侬阿柳)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
谁是阿柳 听说他心地善良模样清秀 他勤奋上进姑娘愿牵手 会跳麻拐多耶舞 有副好歌喉	ใครคืออาหลิว ได้ยินว่าเขาทั้งใจดีและหล่อ เขายืนและมีความทะเยอทะยาน สาว ๆ อยากจับมือ เขา รำท่ากบและโตเยเป็น ร้องเพราะเสียงดี

วงศ์ตรัฐเอ่อ (2023)

เพลง “พี่น้องอาหลิว” ก็เป็นเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ที่แต่งขึ้นโดยอาจารย์จากมหาวิทยาลัย ที่ทีมงานได้พยายามนำเสนออัตลักษณ์ของชาวจ้วงอย่างครบถ้วน ทั้งในด้านทำนองดั้งเดิมที่ถูกประยุกต์ใช้ในการแต่งเพลง การใช้ภาษาจ้วงในการประพันธ์เนื้อร้อง การแต่งกายชุดจ้วงและการสะท้อนถึงวัฒนธรรมการเลือกคู่ของชาวจ้วง หลากการอย่างหนึ่งคือรำท่ากบเป็น ซึ่งเดิมเป็นทำรำในพิธีกรรมบูชา



ภาพที่ 12 ลวดลายท่ากบในพิธีกรรม ภาพเขียนสีบนผาถ้ำฮวาซาน

ที่มา <http://news.sohu.com>

เมื่อมองในภาพรวม เพลงพื้นบ้านเสมือนเป็นสายสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงนาฏศิลป์ ความเชื่อ พิธีกรรม และประเพณีต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จนกลายเป็นวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวจ้วง

4.4.1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับพระอาทิตย์

ชาวจ้วงเชื่อว่าพระอาทิตย์เป็นแหล่งกำเนิดของสรรพสิ่ง เนื่องจากพระอาทิตย์ประทານแสงสว่างและความร้อนให้แก่แผ่นดิน มนุษย์ และสรรพสิ่งบนโลก ทำให้สิ่งมีชีวิตเติบโตและเจริญงอกงาม

ในตำนานของชาวจ้วง กล่าวว่าชาวจ้วงโบราณอาศัยอยู่ในหุบเขาที่หนาวเย็นและมีดิมิตต่างเผ่ารอและค้นหาพระอาทิตย์ที่ขอบฟ้า ด้วยความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งแสงสว่างและความอบอุ่น หญิงสาวตั้งครุฑขี่มาเล่อได้ออกเดินทางเพื่อตามหาพระอาทิตย์ การกระทำของเธอแสดงให้เห็นถึงจิตใจมุ่งมั่นไม่ย่อท้อและความกล้าหาญของชาวจ้วง ความเชื่อดังกล่าวปรากฏในเพลงชาวจ้วง ได้แก่

ตารางที่ 64 ตัวอย่างเพลง มหาเพลงของจ้วง (壮族大歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
很久很久以前 我的阿妈有个梦想 很远很远她要去 寻访那叫天边的地方 因为那里有五彩的壮锦 还有会唱歌的阳光	นานมาแล้ว แม่ของผมมีความฝันว่า จะไปอยู่ที่ไกล ๆ ไปถึงที่ที่เรียกว่าขอบฟ้า เพราะที่นั่นมีผ้าทอจ้วง 5 สี ยังมีแสงพระอาทิตย์ที่ร้องเพลงได้

เหมยช่วยและผู้ชิน (2012)

ตัวอย่างเพลงนี้เป็นเพลงที่นำตำนานมาประพันธ์เป็นบทเพลง โดยได้นำเสนอทั้งความเชื่อเกี่ยวกับพระอาทิตย์ ผ้าทอจ้วง และความรู้สึกนึกคิดของชาวจ้วง

4.4.2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับปู่ลั่วโถ

ปู่ลั่วโถในนิยายของชาวจ้วงเป็นเทพสร้างโลก ปู่ลั่วโถได้สร้างทุกสิ่งทุกอย่างรวมทั้งดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว แม่น้ำ ภูเขาเป็นต้น นอกจากนี้ ท่านยังสอนทุกสิ่งทุกอย่างให้กับชาวจ้วง เช่น การเพาะปลูก การล่าสัตว์ การร้องเพลง เป็นต้น ชาวจ้วงจึงดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขสบาย ความเชื่อดังกล่าวปรากฏในเพลงชาวจ้วง ได้แก่

ตารางที่ 65 ตัวอย่างเพลง ร้องเพลงในแผ่นดินแดง (红土放歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
纵情壮乡唱山歌 山欢水笑天地合 呗呀依唱起那古老的歌谣 唱红了壮家布罗陀	ร้องเพลงพื้นบ้านจ้วงอย่างเต็มที่ ภูเขาก็เพลิด แม่น้ำก็เพลีน ฟาดินก็มาประกอบขับร้องกัน พี ๆ นื่อง ๆ ร้องเพลงที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ร้องให้ทุกคนรู้จักปู่ลั่วโถ

หยยาเซ่อเหลียง (2022)

ตัวอย่างเพลง”ร้องเพลงในแผ่นดินแดง” สะท้อนให้เห็นว่าปัจจุบันชาวจ้วงยังเคารพนับถือและนึกถึงบุญคุณของปู่ลั่วโถอยู่ ซึ่งอาจแฝงด้วยว่าเพลงพื้นบ้านได้สืบทอดจากปู่ลั่วโถสอน การใช้ชีวิตอย่างสงบสุขเพราะปู่ลั่วโถ

ตารางที่ 66 ตัวอย่างเพลง ร้องเพลงแห่งฟ้า (唱天谣)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
壮人祖先布罗陀 传下千秋万代歌 唱着山歌走新路 生活美过左江河	ปู่ลั่วโถ บรรพบุรุษของคนจ้วง สอนเพลงพื้นบ้านไว้จากรุ่นสู่รุ่น ร้องเพลงพื้นบ้านอยู่บนทางสู่สมัยใหม่ ชีวิตสวยกว่าแม่น้ำจั่วเจียง

หวางปี้ซุน (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้ สะท้อนถึงความเชื่อของชาวจ้วงที่ว่าตนเองเป็นลูกหลานของปู่ลั่วโถ ยังแสดงถึงความสามารถในการร้องเพลงที่สืบทอดมาจากท่าน นอกจากนี้ เพลงยังแฝงด้วยความปรารถนาอันงดงามของชาวจ้วงในการใช้ชีวิตอย่างสงบสุขและรักษาความสมบูรณ์ของแผ่นดิน

ตารางที่ 67 ตัวอย่างเพลง เสียงกลองมโหระทึกของบรรพบุรุษ (祖先的鼓声)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
萤火点点萦绕火塘 突闻祖先鼓声在耳旁 红红的土地 红红的脸庞 红红的胸膛 红红的血脉在流淌 布罗陀儿女手牵手 敢壮山上迎朝阳	หิ่งห้อยบินรอบครัวไฟ ได้ยินเสียงกลองมโหระทึกของบรรพบุรุษ แผ่นดินแดง ใบหน้าก็แดง หน้าอกแดง ๆ มีเลือดแดง ๆ ไหลในสายเลือด ลูกหลานปู่ลั่วโถจับมือกัน รอแสงพระอาทิตย์บนภูเขาก่านจ้วง

หวางเซิ่งจุน (2012)

ภูเขาเก่านจ้วงเป็นแหล่งกำเนิดวัฒนธรรมปู้ลั่วโก ตามตำนานของจ้วง ปู้ลั่วโก และ หมู่ลั่วเจีย เป็นเทพที่พระเจ้าส่งลงมายังโลกมนุษย์เพื่อสร้างมนุษย์และสรรพสิ่ง พวกเขาถือเป็นบรรพบุรุษผู้ให้กำเนิดโลกมนุษย์ ภูเขาเก่านจ้วง (敢壮山) หรือ ถ้ำขุนเสียว (春晓岩) ก็ถูกสร้างขึ้นโดยปู้ลั่วโก เชื่อกันว่าที่นี่เคยเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ปู้ลั่วโกใช้เป็นที่พำนักและขยายเผ่าพันธุ์ลูกหลานของเขา ซึ่งตรงกับตัวอย่างเพลงที่น่าเสนอ ชาวจ้วงเป็นลูกหลานของปู้ลั่วโก ซึ่งกลองมโหระทึกก็คือปู้ลั่วโกสอนประดิษฐ์ นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอถึงภูเขาเก่านจ้วงมีความสำคัญทางวัฒนธรรมของชาวจ้วง

4.4.2.4 ความเชื่อเกี่ยวกับนางหลิวซานเจีย

ในนิทานพื้นบ้านของชาวจ้วง นางหลิวซานเจียเป็นผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงพื้นบ้านอย่างยอดเยี่ยม หลังเสียชีวิต เธอได้ขึ้นสู่ท้องฟ้าและกลายเป็นเซียน (เทพ) แห่งเพลงพื้นบ้าน ชาวจ้วงนิยมร้องเพลงพื้นบ้าน และใช้เพลงพื้นบ้านในการหาคู่และสร้างมิตรภาพ ดังนั้น จึงมีความเชื่อว่านางหลิวซานเจียจะคุ้มครองให้ผู้คนร้องเพลงพื้นบ้านได้ไพเราะ และเมื่อมีการโต้ตอบเพลงกัน เธอจะช่วยให้ผู้ที่ศรัทธาในเธอสามารถเอาชนะในการแข่งขันได้ ความเชื่อดังกล่าวปรากฏในเพลงชาวจ้วง ได้แก่

ตารางที่ 68 ตัวอย่างเพลง ตำนาน (หนูน้อย) ในวันที่สามเดือนสาม (三月三的小达妮)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
唱山歌哟喂 山歌飘满漓江水 三姐船头唱山歌 小妹船尾歌相随	ชวนมาร้องเพลงกันนะคะ เสียงเพลงพื้นบ้านส่งไปตามแม่น้ำหลีเจียง นางหลิวซานเจียร้องบนหัวเรือ หนูน้อยร้องตามบนท้ายเรือ

โรงเรียนศิลปะชนชาติเมืองเหอฉือ (2022)

แม่น้ำหลีเจียง เป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงในการร้องเพลงทำนอง หลิวซานเจีย และยังเป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง นางหลิวซานเจีย ที่โด่งดังมาก ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้สร้างความทรงจำร่วมให้กับผู้ชมหลายรุ่น ทำให้ นางหลิวซานเจีย, เพลงทำนองหลิวซานเจีย, และ ทิวทัศน์แม่น้ำหลีเจียง กลายเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดยรวมของชาวจ้วง

ตัวอย่างเพลง“ตำนานในวันที่สามเดือนสาม”แฝงนัยว่าชาวจ้วงร้องเพลงพื้นบ้านสืบทอดกันจากรุ่นสู่รุ่นอย่างไม่ขาดสาย นางหลิวซานเจีย มีผู้สืบทอดที่ยังคงร้องเพลงพื้นบ้านริมแม่น้ำหลีเจียงเช่นเดิม

ผู้วิจัยสังเกตว่าโฆษณาบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปของ ไวไว คิวิก ของประเทศไทยเคยเลียนแบบ ภาพยนตร์เรื่อง นางหลิวซานเจีย ทั้งในด้านการแต่งกาย ทำนองเพลงที่ร้อง และการถ่ายทำในสถานที่ที่มีวิวทิวทัศน์สวยงาม ทั้งแม่น้ำและภูเขา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมของนางหลิวซานเจียได้เผยแพร่ไปยังต่างประเทศ



ภาพที่ 13 โปสเตอร์ภาพยนตร์นางหลิวซานเจีย และ โฆษณาระดมทุนสำเร็จรูปไวไวของไทย ควิก
ที่มา www.baidu.com และ www.youtube.com

ตารางที่ 69 ตัวอย่างเพลง หลงระเห็จบ้านจ้วง (醉壮乡)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
刘三姐门前有条下枳河 这是三姐传歌的地方 如今广西成歌海 民歌眷恋美名扬 心中山歌唱了几百年 唱着梦想 唱出希望 在天地嘹亮	หน้าบ้านนางหลิวซานเจียมีแม่น้ำสายหนึ่งชื่อว่าเซี่ยเจีย นเหอ ที่นี่คือแหล่งกำเนิดของเพลงนางหลิวซานเจีย ปัจจุบันกว้างไกลกลายเป็นท้องทะเลของเพลง เพลงพื้นบ้านหลงรักที่นี่และลือชื่อไปทั่วโลก เพลงพื้นบ้านร้องอยู่ในใจหลายร้อยปี ร้องทั้งความฝันและความหวัง ให้ดังในฟ้าดิน

โรงเรียนมัธยมเมืองอู่หมิง (2023)

แม่น้ำเซี่ยเจียนเหอได้ชื่อว่าเป็นบ้านเกิดของนางหลิวซานเจีย เป็นสถานที่แห่งหนึ่ง
ถ่ายภาพยนตร์เรื่องนางหลิวซานเจีย จ้วงในทั่วกว้างสี่มีความเชื่อของหลิวซานเจีย มีความเชื่อและ
ตำนานเกี่ยวกับนางหลิวซานเจีย โดยจากที่สังเกตมาหลายพื้นที่ มีนิทานพื้นบ้านที่กล่าวว่านางหลิว
ซานเจียเป็นคนพื้นเมือง เช่น อำเภอนี้เป็นบ้านเกิดของนางหลิวซานเจีย นางหลิวซานเจียเคยสอน
เพลงพื้นบ้านที่นี่ และนางหลิวซานเจียเคยร้องเพลงได้ตอบที่นี่เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามชาวจ้วงต่าง
เชื่อร่วมกันว่านางหลิวซานเจียเป็นผู้ที่มีเสียงร้องไพเราะ เป็นผู้สอนเพลงพื้นบ้านให้กับชาวจ้วง

ตารางที่ 70 ตัวอย่างเพลง ความงามของภูเขาหลิวซาน (美丽流山)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
龙江河水清又清呀 两岸风景像画廊 岸上壮家爱唱歌 都是三姐亲口传。	น้ำในแม่น้ำหลงเจียงทั้งสวยและใส ทิวทัศน์ตามสองฝั่งริมแม่น้ำสวยราวกับภาพวาด ผู้จ้วงริมแม่น้ำชอบร้องเพลง ทุกเพลงก็คือนางหลิวซานเจี๋ยสอนไว้

เหวยจินหลาน และคณะ (2022)

ตำบลหลิวซาน ตั้งอยู่ในเขตเมืองหลิวโจว ริมแม่น้ำหลงเจียงที่มีทิวทัศน์สวยงาม ริมฝั่งตรงข้ามเคยเป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง นางหลิวซานเจี๋ย ตัวอย่างเพลงนี้ก็ไม่ต่างจากเพลงที่เคยนำเสนอมาก่อน แต่ในกวางสีมีภาษิตว่า “ตอนนี้กวางสีเป็นทะเลแห่งเพลงพื้นบ้าน ทุกเพลงก็คือนางหลิวซานเจี๋ยสอนเอง” ตัวอย่างเพลงจึงทำให้มองเห็นความเชื่อนางหลิวซานเจี๋ยกลายเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมจ้วงที่ยังคงมีชีวิตชีวาจนถึงปัจจุบัน

ตารางที่ 71 ตัวอย่างเพลง เพลงพื้นบ้านและทิวทัศน์สวยงามทำให้หลงระเหิร (山歌美景醉天下)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
吊脚楼台迎宾客 歌儿唱醉了心窝 回眸一笑盼白头 绣球抛出幸福河 唱起三姐的歌咧 又是一年赶歌坡哟	อยู่เรือนใต้ถุนสูงต้อนรับแขก เสียงเพลงทำให้หลงระเหิร หันหลังยิ้มหวานหวังอยู่ด้วยกันจนแก่เฒ่า โยนลูกบอลแพรปักไปได้รับความสุขคืน ร้องเพลงนางหลิวซานเจี๋ยขึ้น เป็นเทศกาลร้องเพลงพื้นบ้านอีกปีแล้ว

หวาซินเยียนและหมาซินยี่ (2022)

คนรุ่นหลังเพื่อรำลึกถึง เชียนแห่งเพลงพื้นบ้านหลิวซานเจี๋ย จึงได้จัดงานนัดร้องเพลงพื้นบ้าน เป็นเวลาสามวันสามคืนในวันที่สามเดือนสามตามปฏิทินจันทรคติ ซึ่งเป็นวันที่หลิวซานเจี๋ย “กลายเป็นเชียน” และนี่คือจุดเริ่มต้นของการเกิดเทศกาลเพลงพื้นบ้าน ที่ยังคงสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

ตารางที่ 72 ตัวอย่างเพลง ฉันทายากร้องเพลงพื้นบ้าน (我想唱山歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
小时候爷爷对我说 故乡有个很美的传说 有位歌仙叫做刘三姐 她用歌声唱着山水 她让绣球飞 她让人陶醉	ตอนฉันยังเด็ก คุณปู่เล่าให้ฟังว่า บ้านเกิดเรามีตำนานอันสวยงาม เซียน (เทพธิดา) แห่งเพลงชื่อนางหลิวซานเจีย นางใช้เพลงร้องสรรเสริญภูเขาและแม่น้ำ นางทำให้ลูกบอลแพรปักบิน นางทำให้ทำให้ผู้คนหลงระเริง

สวโจวและฟางซินเซิง (2022)

ตารางที่ 73 ตัวอย่างเพลง ลูกท้อจ้วงลอยบนฟ้า 绣球飞

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
有一个故事听了多少回 那一位阿姐有多么美 他们说神奇的绣球会自由的飞 天上真的有位刘三姐 这一个故事传了多少辈 天上的阿姐长得很美 他们说神奇的绣球你摇一摇 梦里就会见到刘三姐	มีนิทานหนึ่งไม่รู้ฟังแล้วก็ครั้ง พี่สาวคนนั้นไม่รู้สวยแค่ไหน ว่ากันว่าลูกบอลแพรปักวิเศษบินได้อย่างอิสระ บนฟ้ามีนางหลิวซานเจียจริง ๆ นิทานเรื่องนี้ไม่รู้เล่าสืบต่อกันมากี่รุ่น พี่สาวบนฟ้านั้นสวยมาก ๆ ว่ากันว่าลูกบอลแพรปักวิเศษแค่เขย่า เธอก็ได้เห็นนางหลิวซานเจียในฝัน

เฉินซุนเยียนและหยวนฉวน (2010)

ตัวอย่างเพลงทั้งสองก็ได้กล่าวถึงนิทานเกี่ยวกับนางหลิวซานเจีย ซึ่งตรงกับนิทานหลายสำนวนว่าเธอมีความสามารถในการร้องเพลงได้อย่างคล่องแคล่ว นางหลิวซานเจียไม่เพียงแต่ร้องเพลงได้ไพเราะ แต่ยังมีหน้าที่สวยงามอีกด้วย

ตารางที่ 74 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสามในฤดูใบไม้ผลิดอกไม้แบ่งบาน (春暖花开三月三)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
春暖花开三月三 奇山秀水搭歌台 壮乡处处有歌仙 刘三姐哎等你来 刘三姐 唱起来	วันที่สามเดือนสามในฤดูใบไม้ผลิ อาอาศอบอันดอกไม้แบ่งบาน จัดเวทีระหว่างภูเขาแปลกตาและแม่น้ำสวยงาม บ้านจ้วงมีเซียนแห่งเพลงอยู่ทุกที่ นางหลิวซานเจียรอท่านมา นางหลิวซานเจียชวนร้องเพลงด้วยกัน

ถางเจินจู้และฟู่ทาว (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้ได้นำเสนอเทศกาลเพลงพื้นบ้านอย่างครบถ้วน ทั้งกาลเวลาที่จัดในวันทีสามเดือนสาม การจัดเวทีร้องแข่งเพลงพื้นบ้าน และนางหลิวซานเจียกลายเป็นเขียนแห่งเพลงพื้นบ้าน ซึ่งในนิทานส่วนใหญ่จะมีแบบเรื่องว่ามีเศรษฐีใจร้าย ต้องการจะบังคับให้นางหลิวซานเจียแต่งงานกับเขา แต่หลิวซานเจียปฏิเสธอย่างแน่วแน่ แม้จะถูกขู่เชิญถึงชีวิต เศรษฐีจึงสั่งให้คนของเขาจับหลิวซานเจียโยนลงแม่น้ำ เมื่อชาวบ้านช่วยกันตามหาและพยายามกู้พวกเขาขึ้นมา ทันใดนั้นก็ล้มพัดเบา ๆ ปรากฏภาพหลิวซานเจียขี่หลังปลาตัวหนึ่ง ร้องเพลงไปด้วยและลอยขึ้นสู่ท้องฟ้า

4.4.2.5 ความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษ

ชาวจ้วงเชื่อว่ามนุษย์มีขวัญ และเมื่อบรรพบุรุษเสียชีวิตไปแล้ว จะกลายเป็นผีบรรพบุรุษที่สามารถคุ้มครองลูกหลานได้ ดังนั้น เมื่อมีการเซ่นไหว้บรรพบุรุษ ชาวจ้วงจะเตรียมเครื่องเซ่นไหว้ต่าง ๆ เช่น เนื้อหมู ไก่ ข้าวเหนียว และอื่น ๆ เพื่ออ้อนวอนให้บรรพบุรุษช่วยปกป้องคุ้มครองและประทานพร ส่วนใหญ่แล้วการเซ่นไหว้นี้จะเป็นการขอให้ป้องกันโรคภัยไข้เจ็บและให้ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข ความเชื่อดังกล่าวปรากฏในเพลงชาวจ้วง ได้แก่

ตารางที่ 75 ตัวอย่างเพลง ร้องสรรเสริญรวงข้าว (颂谷)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
祖公啊祖公 孙儿站田垌 妈护田你帮 蚂蚱我来捉 祖公啊祖公 孙儿站田垌 收谷乐融融 感谢我祖公	จูงงเอ๋ย จูงง ลูกหลานยืนอยู่ทุ่งนา คุณแม่ทำนา จูงงมาคุ้มครอง ตักแตนหนูมาจับเอง จูงงเอ๋ย จูงง ลูกหลานยืนอยู่ทุ่งนา ทุกคนเพลิดเพลินกับการเก็บเกี่ยวพืชผล ขอขอบพระคุณของจูงง

คณะศิลปหยาเว้าเต้า (2022)

จูงงในภาษาจ้วงหมายถึงบรรพบุรุษ ตัวอย่างเพลงสะท้อนความเชื่อของชาวจ้วงที่ว่า ลูกหลานลูกหลานให้ความเคารพและขอความคุ้มครอง โดยหวังว่าจูงงจะช่วยปกป้องและให้ผลผลิตทางการเกษตรอุดมสมบูรณ์

ตารางที่ 76 ตัวอย่างเพลง เชิญมาเที่ยวภาพเขียนสืบนผาหินฮวาซาน (请到花山来观光)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
世界遗产名堂好 四方游客来观光 花山岩画传千古 骆越祖先保安康 祝福贵客得平安 欢迎再来我壮乡	มรดกโลกทางวัฒนธรรมดีเยี่ยมจริง ๆ แขกจากทั่วโลกมาท่องเที่ยว ภาพเขียนสีผ่านหมื่นล้านปีก็ไม่เลือนหาย บรรพบุรุษลั่วเยว่คุ้มครองให้ลูกหลานสุขภาพแข็งแรง อวยพรให้แขกผู้มีเกียรติทุกท่านปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ ยินดีต้อนรับมาสู่บ้านจ้วงอีกครั้ง

เหอหลูถิง หลู่ปี้เสีย (2022)

ตัวอย่างเพลง “เชิญมาเที่ยวภาพเขียนสืบนผาหินฮวาซาน” ได้นำเสนอเรื่องราวของคนที่อาศัยอยู่แถวผาหินฮวาซาน ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นลูกหลานของคนลั่วเยว่ และสอดคล้องกับความเชื่อที่ว่าบรรพบุรุษจะคุ้มครองให้ลูกหลานมีสุขภาพแข็งแรง

ตารางที่ 77 ตัวอย่างเพลง พ่อเอ๋ย (布爱)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
布爱呀布爱 他家里有一个儿子 祖宗保佑身体健康 年年学习有进步 布爱呀布爱 为人耿直心肠好 茶余饭后唱八音。	พ่อเอ๋ย ๆ บ้านเขามีลูกชายคนเดียว ขอบรรพบุรุษคุ้มครองให้ลูกหลานสุขภาพแข็งแรง เรียนเก่งขึ้น ทุก ๆ ปี พ่อเอ๋ย ๆ ทั้งใจดีและซื่อสัตย์ ยามว่างหลังอาหารชอบเล่นเครื่องดนตรีแปดเสียง

เหว่ยชาว (2022)

ตัวอย่างเพลง “พ่อเอ๋ย” ทำให้เห็นว่าแม้ในยุคปัจจุบัน ชาวจ้วงยังคงเชื่อว่าบรรพบุรุษสามารถคุ้มครองทุกสิ่งทุกอย่างได้ เพียงแต่ความปรารถนาจากการขอพรไม่เพียงจำกัดอยู่แค่การมีสุขภาพแข็งแรงและพืชพันธุ์อุดมสมบูรณ์เท่านั้น แต่ยังเพิ่มเป็นให้ลูกหลานเรียนเก่งและมีอนาคตที่สดใสด้วย

4.4.2 ประเพณี

ประเพณีเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่ถูกถ่ายทอดต่อกันจากรุ่นสู่รุ่น โดยเฉพาะในชาติพันธุ์จ้วงที่มีเทศกาลต่าง ๆ เป็นเครื่องแสดงถึงความเชื่อ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และความผูกพันกับธรรมชาติ เช่น เทศกาลวันที่สามเดือนสาม เทศกาลการเก็บเกี่ยว และเทศกาลลง

ทุ่ง ซึ่งแต่ละเทศกาลมีกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งการเซ่นไหว้บรรพบุรุษ การร้องเพลงพื้นบ้าน การเตรียมอาหารและเครื่องดื่มเฉพาะ รวมถึงพิธีกรรมที่แสดงถึงความเคารพต่อธรรมชาติและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประเพณีเหล่านี้ไม่เพียงช่วยรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์จ้วง แต่ยังเป็นสื่อกลางในการเสริมสร้างความสามัคคีและความรักในชุมชนอีกด้วย ดังนี้

4.4.2.1 เทศกาลวันที่สามเดือนสาม

เทศกาลวันที่สามเดือนสามเป็นเทศกาลสำคัญสำหรับชาติพันธุ์จ้วง ไม่ว่าผู้ที่จากบ้านไปทำงาน ค้าขาย หรือไปเรียน ต่างก็กลับบ้านเพื่อร่วมฉลองกับครอบครัว ในเทศกาลนี้มีกิจกรรมหลากหลายที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ประกอบด้วย การเซ่นไหว้บรรพบุรุษ การจัดงานร้องเพลงอย่างยิ่งใหญ่ และการแข่งขันร้องเพลงโต้ตอบ นอกจากนี้ ทุกครอบครัวยังเตรียมอาหารหลากหลาย โดยเฉพาะข้าวเหนียว 5 สี

ตารางที่ 78 ตัวอย่างเพลง หนูก็เป็นนักร้อง (我也算歌手)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
天上亮星星，地上人唱歌。 有老人来教，我也算歌手。 一年又一年，年年三月三， 咱男女老少，一起赶歌圩，一起赶歌圩。	ดวงดาวพริบตาบนฟ้า ผู้คนร้องเพลงบนดิน มีผู้เฒ่ามาสอนร้อง หนูก็เป็นนักร้อง ปีแล้วปีเล่า วันที่สามเดือนสามของทุก ๆ ปี ไม่ว่าหญิงชาย เฒ่าแก่หรือเด็ก ไปร้องเพลงกัน ๆ

หวางเจียนอู่และหวางหยูถึง (2022)

เทศกาลวันที่สามเดือนสามถือเป็นการชุมนุมร้องเพลงที่ใหญ่ที่สุดในปี ชาวจ้วงทุกรวัย และทุกเพศต่างก็สามารถร้องเพลงพื้นบ้านได้ ตัวอย่างเพลงนี้แสดงให้เห็นว่าทักษะการร้องเพลงถูกสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น โดยเพลงนี้เป็นเพลงของเด็ก ซึ่งการร้องเพลงเช่นนี้ทำให้คนรุ่นหลังของชาวจ้วงยังคงชื่นชอบและสืบทอดประเพณีนี้ต่อไป

ตารางที่ 79 ตัวอย่างเพลง หมู่บ้านจ้วงทุกที่ก็มีเพลง (壮乡到处都是歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
出了门口就看见 四处歌声嘹亮亮 我们壮乡的三月三 到处是歌声嘹亮亮	ออกจากบ้านก็ได้ยิน เสียงเพลงส่งไปถึงทั่วหมู่บ้าน วันที่สามเดือนสามของบ้านจ้วง ทุกที่ก็มีเสียงเพลงครึกครื้น

หวางหยูถึง (2022)

ปกติในหมู่บ้านจ้วงจะมีตลาดหรือสถานที่ต่าง ๆ สำหรับการนัดร้องเพลงเป็นประจำ แต่ในช่วงเทศกาลวันที่สามเดือนสาม สถานที่ร้องเพลงจะถูกจัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ ชาวบ้านจะนัดชุมนุมเพื่อร้องเพลงพื้นบ้านกัน โดยนักร้องมาจากหมู่บ้านทั้งใกล้และไกลเป็นจำนวนมาก ในช่วงเวลานั้น ทั้งในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้านจะเต็มไปด้วยผู้คน และบรรยากาศจะคึกคักสนุกสนาน ดังที่ตัวอย่างเพลงได้นำเสนอ

ตารางที่ 80 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสาม (三月三)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
三月歌圩唱得欢情定三月三 壮乡人民乐开怀竹竿敲起来 五彩绣球抛起了最美的期待 扁担舞动着壮家丰收的未来 每逢三月三到来红黄黑紫白 吉祥如意金不换彩色糯米饭 大米酿出的醇厚呗依都喂喽 歌唱幸福的生活敬酒布洛陀 天上的云在飘地上的人在跳 壮族兄弟在一起三月三好热闹	วันที่สามเดือนสามร้องเพลงเลือกคู่กัน ชาวบ้านจ้วงรำกระทบไม้กันอย่างสนุกสนาน ฝากความปรารถนาอันดีงามกับการโยนลูกขี้ฉี รำกระทบไม้หวังความอุดมสมบูรณ์ของบ้านจ้วง วันที่สามเดือนสามทุกปีสีแดงเหลืองดำม่วงขาว ย้อมข้าวเหนียวสลัปลีขอให้มีความสุขสมความปรารถนา เหล้าหมักข้าวหอมนุ่มนวลพี ๆ นื่อง ๆ มากินเหล้ากัน ร้องสรรเสริญชีวิตอันมีความสุขใช้เหล้าบูชาปู่ลั่วโถ ก่อนเมฆลอบบนฟ้า ผู้คนพ้อนรำบนดิน วันที่สามเดือนสามพี่น้องผู้จ้วงเฉลิมฉลองกันอย่างรื่นเริง

หวางชาวและฉินลู่ (2022)

ตัวอย่างเพลง “วันที่สามเดือนสาม” ได้นำเสนออัตลักษณ์ความเป็นจ้วงอย่างครบถ้วน ตั้งแต่การร้องเพลงพื้นบ้านเพื่อหาคู่ การโยนลูกขี้ฉีเพื่อเลือกคู่ การนึ่งข้าวเหนียว 5 สี การหมักเหล้าข้าวเหนียว จนถึงความเชื่อเกี่ยวกับปู่ลั่วโถ

4.4.2.2 เทศกาลการเก็บเกี่ยว

เนื่องจากชาติพันธุ์จ้วงเป็นชาติพันธุ์ที่ยึดถือวิถีชีวิตการเกษตรเป็นหลัก จึงมีวันฉลองการเก็บเกี่ยวที่แตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ และมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน แต่ทั้งหมดล้วนเป็นช่วงเวลาหลังการเก็บเกี่ยว

ตารางที่ 81 ตัวอย่างเพลง วันชวงเจี๋ยง (霜降节)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
今日霜降亲朋来 大家聚集唱山歌 会不会都是好 一起暖台笑哈哈	วันนี้วันชวงเจี๋ยงเพื่อน ๆ ทุกคนจะมาเถาะ ชุมนุมร้องเพลงพื้นบ้านกัน จะร้องเป็นหรือไม่ก็ไม่เป็นไร เรามาเฮฮาด้วยความบันเทิงเต็มที่

เพลงพื้นบ้านจ้วงเจี๋ยง (2020)

วันชวงเจี๋ยงอยู่ในช่วงประมาณวันที่ 23-24 ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่อากาศเริ่มเย็นจนพบน้ำค้างแข็งบนใบไม้ ช่วงนี้เป็นช่วงหลังการเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จสิ้น ชาวบ้านจะจัดงานฉลองเพื่อเฉลิมฉลองการเก็บเกี่ยวที่อุดมสมบูรณ์ และขอบคุณฟ้าดินที่คุ้มครองตลอดปี พร้อมอธิษฐานให้ปีหน้าฝนตกตามฤดูกาลและพืชผลอุดมสมบูรณ์ ตัวอย่างเพลงนี้ไม่เพียงนำเสนอเรื่องราวของวันชวงเจี๋ยง แต่ยังแสดงให้เห็นว่าการร้องเพลงพื้นบ้านเป็นกิจกรรมสำคัญในวันนี้

ตารางที่ 82 ตัวอย่างเพลง วันที่ 3 เดือน 3 และ วันที่ 9 เดือน 9 (三月三九月九)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
三月唱播种 九月唱丰收 牧歌满山飘 渔歌水中游	เดือน 3 ร้องเพลงเพาะปลูก เดือน 9 ร้องเพลงเก็บเกี่ยว เพลงร้องแพะวัวลอยบนภูเขา เพลงร้องสัตว์น้ำลอยบนผิวน้ำ

พานนและผู้ชิน (2022)

วันที่ 9 เดือน 9 เป็นเทศกาลผู้สูงอายุของชาวจ้วง ในวันนี้ลูกหลานจะเตรียมโองใส่ข้าวให้ผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุสามารถนำข้าวไปต้มรับประทานได้ ลูกหลานต้องดูแลให้โองมีข้าวเต็มอยู่เสมอ เพื่อเป็นการอวยพรให้ผู้สูงอายุมียืนยาว ซึ่งช่วงนี้เป็นช่วงหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ตัวอย่างเพลงนี้ไม่เพียงนำเสนอเทศกาลทั้งเดือน 3 และเดือน 9 ของชาวจ้วง แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตเกษตรกรรมและคุณธรรมอันดีงามของชาวจ้วง

4.4.2.3 เทศกาลเพื่อน

เทศกาลเพื่อนของชาวจ้วงซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 13 เดือน 5 ของอำเภอผิงกั่ว เป็นโอกาสสำคัญที่ผู้คนจะได้พบปะสังสรรค์กันอย่างอบอุ่น โดยมีการเลี้ยงอาหารและถามไถ่สารทุกข์สุกดิบซึ่งกันและกัน ในเทศกาลนี้ เพลงพื้นบ้านและการตีหมอลำถือเป็นสื่อกลางสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเป็นมิตรระหว่างผู้คน เพลงที่ร้องในงานสะท้อนถึงความสนุกสนานและ

การรวมตัวของเพื่อนฝูง ที่ต่างมาร่วมแบ่งปันความสุขและความผูกพันอย่างจริงใจ เทศกาลเพื่อนจึงเป็นตัวแทนของอุปนิสัยและค่านิยมที่ชาวจ้วงให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างมนุษย์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 83 ตัวอย่างเพลง เพลงเพื่อน (朋友歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
好朋友来吧 今天用碗喝 边喝边唱歌 看谁歌最多	เพื่อน ๆ ทุกคนจงมาเถอะ วันนี้กินเหล้าต้องใช้ขาม กินเหล้าไปร้องเพลงไป เรามาดูกันว่าใครมีเพลงมากที่สุด

นักร้อง หลี่เจ้อและเหลียงลี่หรง (2022)

วันที่ 13 เดือน 5 ของอำเภอดิงกั่วเป็นเทศกาลเพื่อน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้คนจะพบเจอกัน เลี้ยงอาหารเพื่อน และถามไถ่ทุกข์สุขใส่ใจกัน สำหรับชาวจ้วง เพลงพื้นบ้านและเหล้าถือเป็นสื่อกลางที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ตัวอย่างเพลงนี้ได้นำเสนอเทศกาลเพื่อนของชาวจ้วง และสะท้อนให้เห็นถึงอุปนิสัยการให้ความสำคัญกับความเป็นมิตรของชาวจ้วง

4.4.2.4 เทศกาลการลงทุ่ง

เทศกาลหนั่งตั้งหรือลงทุ่งเป็นเทศกาลวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ซึ่งเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมระดับชาติของจีน โดยจัดขึ้นในช่วงฤดูใบไม้ผลิ (เดือน 1 ถึงเดือน 4 ตามปฏิทินจันทรคติ) ของทุกปี

ในเทศกาลนี้ ชาวบ้านจะเตรียมอาหารที่ใช้ในพิธีกรรม และ "หมอผี" (麽公) จะทำหน้าที่จัดพิธีกรรมเช่นไหว้ฟ้าดิน เพื่อแสดงความเคารพต่อธรรมชาติและวิญญาณบรรพบุรุษ พร้อมอธิษฐานขอให้ปีหน้าฝนตกต้องตามฤดูกาล พืชผลอุดมสมบูรณ์ สัตว์เลี้ยงเจริญเติบโต และความสงบสุขแก่ชุมชน

ตารางที่ 84 ตัวอย่างเพลง มิตรภาพระหว่างพี่น้อง (咧依情深)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
今天是个好日子 来过依垌节 人人心花怒放 喝酒到天亮	วันนี้เป็นวันดี มาร่วมทำเทศกาลลงทุ่ง ทุกคนร่าเริงแจ่มใส ดื่มเหล้ากันไปถึงฟ้าสว่าง

หลู่เจี้ยนผิง (2023)

ตารางที่ 85 ตัวอย่างเพลง เพลงลงทุ่ง (侬垌歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
今天是吉日 亲戚来相聚 咱们村侬垌 人人齐开心 杀鸡又杀鸭 随你去哪家 坐下桌猜两码 兄弟个个好	วันนี้เป็นวันดี ญาติพี่น้องมารวมตัวกัน หมู่บ้านเราลงทุ่งกัน ทุกคนก็ดีใจ ฆ่าไก่และฆ่าเป็ด จะไปบ้านไหนก็ตาม เชิญนั่งลง สุ่มเลขและดื่มเหล้ากัน พี่ ๆ น้อง ๆ เก่งทั้งนั้น

ไม่ทราบผู้แต่ง (2020)

ตัวอย่างเพลงทั้งสองล้วนได้กล่าวถึงวันหนึ่งซึ่งเป็นฤกษ์งามยามดี หลังพิธีกรรมบูชาฟ้าเสร็จ ชาวบ้านจะถือโอกาสนี้พบปะสังสรรค์สร้างมิตรภาพ ร้องเพลงโต้ตอบสื่อความรัก และจัดกิจกรรมบันเทิงต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าชาวจ้วงมีอุปนิสัยเอื้ออารีต่อแขก เตรียมอาหารและเหล้าให้แขกอย่างดีเท่าที่ทำได้ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนที่สนิทหรือแขกที่มาเยือนเป็นครั้งแรก

4.4.3 พิธีกรรม

พิธีกรรมในวัฒนธรรมของชาติพันธุ์จ้วงในกวางสีสะท้อนถึงความเชื่อและวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและเกษตรอย่างลึกซึ้ง โดยมีหลากหลายพิธีกรรมสำคัญ เช่น พิธีขอฝนที่ชาวจ้วงจะขอพรต่อเทพไหลกง เทพเจ้าแห่งฟ้าและฝน เพื่อให้ฝนตกตามฤดูกาลและช่วยให้การเพาะปลูกเป็นไปอย่างราบรื่น พิธีเช่นไหว้ทุ่งนาในเทศกาลวันที่หกเดือนหก ซึ่งเป็นการแสดงความเคารพต่อผืนดินและพืชพันธุ์ พร้อมกับขับไล่ภูตผีปีศาจเพื่อความอุดมสมบูรณ์ของผลผลิตทางการเกษตร และพิธีปลูกบ้านใหม่ที่เน้นการสร้างรากฐานชีวิตที่มั่นคงโดยผ่านพิธีกรรมเชิงไสยศาสตร์ และพิธีกรรมทางศาสนาเพื่อขับไล่สิ่งไม่ดีและนำความโชคดีมาสู่ครอบครัว ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นถึงความผูกพันของชาวจ้วงกับธรรมชาติ ความเชื่อ และการสืบทอดภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ่านบทเพลงและพิธีกรรมต่าง ๆ ดังปรากฏว่า กวางสีในนามทะเลแห่งเพลงพื้นบ้าน มีเพลงร้องตามจารีตประเพณีหลากหลาย โดยเฉพาะเพลงเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมต่าง ๆ ได้นำเสนออัตลักษณ์ความเป็นจ้วงอย่างชัดเจน

4.4.3.1 พิธีขอฝน

การขอฝนชาวจ้วงจะขอต่อเทพไหลกง ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งฟ้าและฝน ดังกล่าวปรากฏในเพลงชาวจ้วง ได้แก่

ตารางที่ 86 ตัวอย่างเพลง การเริ่มไถนา (开犁)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
祖公啊祖公 孙儿站田垌 求帮爸请法 快春播耕种 祖公啊祖公 孙儿站田垌 求雨请雷公 赶麻拐出洞	จูงงเอ๋ย จูงง ลูกหลานยืนอยู่ทุ่งนา ขอจูงงช่วยคุณพ่อเชิญเทพเจ้ามาคุ้มครอง ฤดูใบไม้ผลิจะเริ่มทำนากันแล้ว จูงงเอ๋ย จูงง ลูกหลานยืนอยู่ทุ่งนา เชิญไหลกงเพื่อขอฝน (เทพเจ้าแห่งฟ้าและฝน) ไถมาไถไถ (กบ) ออกจากถ้ำ

จ้าวไห่เฟิงและหวางซางจุน (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้ได้นำเสนอพิธีกรรมขอฝน เพื่อให้มีฝนตกตามฤดูกาล ก่อนไถนาครั้งแรกในปี ชาวบ้านจะขอพรจากทั้งบรรพบุรุษและเทพเจ้าให้ช่วยคุ้มครอง โดยเฉพาะการขอพรจากเทพไหลกง ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งฟ้าและฝนในความเชื่อของชาวจ้วง รวมถึงการขอพรจากกบที่เชื่อกันว่ามีความสัมพันธ์กับฝนและน้ำ ทั้งหมดนี้ล้วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตการเกษตรของชาวจ้วง

4.4.3.2 การเซ่นไหว้ทุ่งนา

การเซ่นไหว้ทุ่งนาเป็นประเพณีของชาวจ้วงที่จัดขึ้นในวันที่หกเดือนหก เพื่อบูชาพืชพันธุ์และขอให้เก็บเกี่ยวได้ผลดี มีการทำพิธีที่ทุ่งนาโดยมีพ่อหมอทำพิธีสวดมนต์ พร้อมเครื่องบูชา เช่น ไก่และเป็ดต้ม เทศกาลนี้แสดงถึงความเคารพผืนดิน ความหวังในความอุดมสมบูรณ์ และความสุขของชาวนาในชุมชน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 87 ตัวอย่างเพลง วันที่หกเดือนหกของบ้านจ้วง (壮乡六月六)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
年年六月来，稻田正杨花， 人人祭庄稼，祈求丰收来。 带上糯米饭，相约到田庄， 祭社祭拜田，年成才丰收。 叭依哎！壮乡六月六， 咱壮乡！六月敬庄稼。 麽公摆高台，香炉生火花， 田头摆鸡鸭，祈求丰收来。 六月六敬庄稼，老老少少爱庄稼， 家家粮满仓，粮满仓，粮满仓。	วันที่หกเดือนหก ดอกข้าวกำลังบาน ทุกคนบูชาพืชผล ขอให้เก็บเกี่ยวได้ผลดี เตรียมข้าวเหนียว 5 สี พบเจอกันที่ทุ่งนา บูชาเสือก (เจ้าแห่งดิน) บูชานา พืชพันธุ์ธัญญาหารจึงอุดมสมบูรณ์ พี่น้องเอ๋ย วันที่หกเดือนหกของบ้านจ้วง บ้านจ้วงของเราบูชาพืชพันธุ์ในเดือนหก พ่อมอดั่งโต๊ะบูชาสูง กระจกธูปแสงไฟสว่าง วางไก่ต้มและเป็ดต้มที่ทุ่งนา ขอให้พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ วันที่หกเดือนหกบูชาพืชพันธุ์ ทุกคนรักพืชพันธุ์ ยุงข้าวของทุกคนรอบครัวจะมีพืชพันธุ์เต็มยุ้ง ๆ

หลิวซู เหวยเต๋อหาวและจางเหวินตง (2022)

การเซ่นไหว้ทุ่งนาเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการปลูกข้าว ซึ่งเกิดขึ้นจากวิถีชีวิตการเกษตรของชาวจ้วง จัดพิธีในเทศกาลวันที่หกเดือนหก มีการแสดงความเคารพต่อนา ขั้วไล่ ภูตผีปีศาจ และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าว เทศกาลนี้แสดงถึงความเคารพนับถือที่ชาวจ้วงมีต่อผืนดิน ความหวังในการพืชผลเก็บอุดมสมบูรณ์ และการแสวงหาชีวิตที่มีความสุข

ตัวอย่างเพลง “วันที่หกเดือนหกของบ้านจ้วง” ได้นำเสนอเทศกาลวันที่หกเดือนหกอย่างละเอียด โดยเฉพาะพิธีกรรมเซ่นไหว้ทุ่งนา เช่น การทำพิธีที่ทุ่งนา การมีพ่อหมอผู้ทำพิธีสวดมนต์ และการฆ่าไก่ฆ่าเป็ดใช้เป็นเครื่องบูชา



ภาพที่ 14 พิธีกรรมไหว้ทุ่งนา

ที่มา <https://mp.weixin.qq.com>

4.4.3.3 การปลูกบ้านใหม่

ตามความเชื่อของชาวจ้วง การปลูกบ้านใหม่เป็นการสร้างรากฐานชีวิตที่มั่นคงต้องหาทำเลที่ดี และเลือกวันสิริมงคลในตอนสร้างบ้าน

ตารางที่ 88 ตัวอย่างเพลง การปลูกบ้านใหม่ (建房歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
竖起新屋架 杀鸡又杀鸭 鸡血洒柱脚 鬼魅全不怕 正梁穿两边 爆竹响不断 道公锣鼓敲	ตั้งเสาบ้านใหม่ขึ้น ฆ่าไก่และฆ่าเป็ด เอาเลือดไก่ราดฐานรากเสา ไม่กลัวภูตผีปีศาจทั้งนั้น คานหลักพาดเสาสองข้าง ประทัดไม่เคยหยุด

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
新庆又平安	ต้าวง (พ่อทำพิธีกรรมทางลัทธิเต๋า) ดีซ้องและกลอง สิริมงคลและปราศจากภัยพิบัติ

จ้าวไห่เฟิงและหวางซ่างจุน (2022)

ตัวอย่างเพลง “การปลูกบ้านใหม่” ได้นำเสนอ พิธีกรรมการปลูกบ้านใหม่ อย่างครบถ้วน ทั้งความคิดเชิงไสยศาสตร์ เช่น การใช้เลือดไก่ราดฐานรากเสา และความเชื่อทางเต๋า เช่น การมี ต้าวง (พ่อหมอ) สวดคาถาทำพิธีกรรมเพื่อกำจัดโรคภัยไข้เจ็บและขับไล่ภูติผีปีศาจ นอกจากนี้ยังมีการติดสีตีเป่าเพื่อเฉลิมฉลอง และยังได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตอีกด้วย

4.5 อัตลักษณ์ด้านเครื่องมือเครื่องใช้

อัตลักษณ์ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ของชาวจ้วงสะท้อนผ่านผ้าทอจ้วงที่เป็นหัวใจสำคัญของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิม โดยชาวจ้วงผู้หญิงจะเป็นผู้ทอผ้าตั้งแต่ปลูกฝ้ายจนถึงตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายที่มีสีสันสดใสและลวดลายหลากหลาย ซึ่งไม่เพียงแต่ใช้ในชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่ยังมีคุณค่าทางศิลปะและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม เช่น ลายดอกไม้ เมฆ น้ำ และสัตว์ต่าง ๆ นอกจากนี้ ลูกชิวฉิว หรือ “ลูกโยนแพรปักจ้วง” ยังเป็นเครื่องมือแสดงความรักในประเพณีของชาวจ้วงที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างหนุ่มสาวในเทศกาลสำคัญ ขณะที่ชุดจ้วงซึ่งมีหลากหลายรูปแบบและสีสันตามกลุ่มย่อยในพื้นที่ต่าง ๆ แสดงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความผูกพันกับธรรมชาติและวัฒนธรรมดั้งเดิม เช่น ชุดสีดำที่เกี่ยวข้องกับเทพแห่งน้ำและฝน และชุดสีฟ้าที่มีความหมายถึงความหวังและการปกป้องจากภูติผีปีศาจ อัตลักษณ์ด้านเครื่องมือเครื่องใช้เหล่านี้จึงเป็นเสมือนตัวแทนของภูมิปัญญาและความเป็นเอกลักษณ์ของชาวจ้วงที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานผ่านผลงานศิลปะ เพลง และประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.5.1 ผ้าทอจ้วง

วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวจ้วงคือ ผู้ชายทำนาและผู้หญิงทอผ้า ตั้งแต่การปลูกฝ้ายจนถึงการตัดเย็บเป็นเสื้อผ้า ชาวจ้วงสามารถผลิตเสื้อผ้าใช้เองได้ทั้งหมด ผ้าทอของชาวจ้วงมีสีสันหลากหลายและมีลวดลายมากมาย ซึ่งไม่เพียงใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ยังมีคุณค่าทางศิลปะอีกด้วย

ตารางที่ 89 ตัวอย่างเพลง ฉันอยู่บ้านจ้วงร้องสรรเสริญคุณ (我在壮乡歌唱你)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
我站在壮乡歌唱你 天琴弹出最美的旋律 壮锦织出绚丽的彩衣 绣球飞舞日子多甜蜜	ฉันอยู่บ้านจ้วงร้องสรรเสริญคุณ เครื่องดนตรีเทียนฉินเล่นทำนองที่ไพเราะที่สุด ผ้าทอจ้วงเย็บมาเป็นเสื้อที่มีสีสัน วันที่เห็นลูกบอลแพรปักบินไปบินมามีความสุขยิ่ง

หลี่จิงเหวินและเว่ยตง (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้นำเสนอผ้าทอจ้วงมีสีสัน เมื่อนำมาเย็บเป็นเสื้อผ้าแล้วก็ป็นชุดประจำชาติที่สวยงาม

ตารางที่ 90 ตัวอย่างเพลง ท้องทะเลของเพลง (歌海)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
歌从漓江荡出来 歌从壮锦织出来 歌从稻花飘出来 歌是一弯桂林月 挂在阿妹的窗台	เพลงมาจากแม่น้ำหลีเจียง เพลงมาจากผ้าทอจ้วง เพลงมาจากดอกข้าว เพลงมาจากดอกข้าว เพลงคือดวงพระจันทร์กู่ยหลิน แขวนที่หน้าต่างของน้อง

หยางยู่เฟิง ถานหยวนและเจิ้งลิ่งหยง (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้เน้นที่ การทอผ้า ซึ่งเป็นหัตถกรรมสำคัญของชาวจ้วง โดยใช้เพลงพื้นบ้านนำเสนอทั้งวิถีชีวิตการปลูกข้าวและการใช้เพลงเพื่อแสดงความคิดถึงของชาวจ้วง

ตารางที่ 91 ตัวอย่างเพลง สวัสดิ์พี ๆ น้อง ๆ (嘿！贝侬)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
山水相连映壮锦 骆越根祖红水河 壮乡传情山歌和 铜鼓震响三月三 歌圩踏竹迎客来	ภูเขา แม่น้ำและผ้าทอจ้วงเพิ่มความกระฉ่างไสและความงามให้กันและกัน แม่น้ำหงส่วยเหอคือแหล่งกำเนิดของลั่วเยว่ บ้านจ้วงใช้เพลงพื้นบ้านถ่ายทอดความรู้สึก กลองมโหระทึกส่งเสียงวันที่สามเดือนสาม รำกระบอบไม้ในงานร้องเพลงต้อนรับแขก

หลี่กั่วกั่วและเลี้ยวปิน (2022)

ลวดลายประจำของผ้าทอจ้วง ได้แก่ ลายน้ำ ลายเมฆ ลายดอกไม้ และลายสัตว์เป็นต้น ในปัจจุบันลวดลายเหล่านี้ได้พัฒนามีความซับซ้อนมากขึ้น เช่นลายทิวทัศน์แม่น้ำและภูเขาของเมืองกู่หลิน ลายกลองมโหระทึก ตัวอย่างเพลงนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าลายบนผ้าทอจ้วงได้แฝงสภาพแวดล้อมที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่

ตารางที่ 92 ตัวอย่างเพลง ถูไปไม้ผลิของบ้านจ้วงมาเร็ว (壮乡春来早)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
壮乡春来早 祖国正芬芳 勤劳的壮乡人 幸福织在壮锦上	ถูไปไม้ผลิของบ้านจ้วงมาเร็ว ประเทศกำลังเจริญรุ่งเรือง ผู้จ้วงที่ขยันขันแข็ง ผูกความสุขกับผ้าทอจ้วง

ทางซงโป ลีหยูเสียงและเจินลิ่งหรง (2022)

ในความคิดของชาวจ้วงการทอผ้าด้วยมือเอง เป็นการแสดงถึงความขยันหมั่นเพียร และนำไปสู่ชีวิตที่สงบสุข เหมือนกับนิทานพื้นบ้านจ้วงเรื่อง “ผ้าทอจ้วงผืนหนึ่ง” ที่กล่าวถึงคุณยายจ้วงผู้ชำนาญการทอผ้า เธอทอผ้าจ้วงผืนหนึ่งออกมาสวยงามมาก โดยบนผ้ามีลวดลายประกอบด้วยบ้านเรือน สวนดอกไม้ พุ่มนา สวนผลไม้ สวนผัก และบ่อปลา รวมถึงมีลายไก่ เป็ด วัว และแกะ ทันใดนั้น ลมใหญ่ก็พัดพาผ้าจ้วงลอยไปทางทิศตะวันออก บุตรชายคนที่สามของคุณยายข้ามภูเขาไฟและทะเลไปตามหาผ้า และขอให้นางฟ้าคืนผ้าจ้วงมา ในที่สุด ทุกอย่างที่ทอบนผ้าจ้วงกลายเป็นความจริง บุตรชายคนที่สามก็แต่งงานกับนางฟ้าและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

4.5.2 ลูกชิวฉิว (ลูกโยนแปรปักจ้วง)

ลูกชิวฉิวเป็นภูมิปัญญาของชาติพันธุ์จ้วง และเป็นที่ยึดมั่นกันในฐานะสัญลักษณ์ของการแสดงความรักของสาวจ้วง ตามประเพณีของชาวจ้วง ในวันนักร้องเพลง หนุ่มสาวจะมาร้องเพลงเพื่อทำความรู้จักกัน และเมื่อมีใจให้กัน สาวจ้วงจะโยนลูกชิวฉิวให้ฝ่ายชายเพื่อแสดงความรัก

ตารางที่ 93 ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสามที่สวยงาม (美丽的三月三)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
你摇我摆芦笙吹起来 你唱我和山歌撩起来 你来我往绣球丢起来 你起我落竹竿舞起来	เธอกับฉันแกว่งตามหลูเซิง (เครื่องดนตรี) เธอกับฉันร้องโต้ตอบเพลงพื้นบ้านกัน เธอกับฉันโยนเล่นลูกชิวฉิวไปมากัน เธอกับฉันรำกระทบไม้กัน

เหออี้หลี่ (2022)

ตัวอย่างเพลง วันที่สามเดือนสามที่สวยงาม ได้นำเสนอเทศกาลวันที่สามเดือนสามของจ้วง ทั้งการร้องเพลงพื้นบ้านและการโยนลูกขี้ฉีต่างก็เป็นประเพณีของชาวจ้วง เป็นโอกาสแสดงความสารถในด้านการร้องเพลงพื้นบ้าน เพื่อหาเนื้อคู่จากกิจกรรมดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงเทศกาลวันที่สามเดือนสามไม่เพียงแต่เป็นวันที่ชาวจ้วงเล่นอย่างสนุกสนาน ยังเป็นประเพณีที่สืบทอดมาแต่โบราณ ซึ่งช่วยสร้างความสามัคคีในชุมชนและส่งเสริมการแต่งงานภายในกลุ่มชาติพันธุ์ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวจ้วงให้คงอยู่ผ่านยุคสมัย

ตารางที่ 94 ตัวอย่างเพลง เพลงลูกขี้ฉี (绣球歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
月亮照满坡，阿妹窗前坐， 公鸡啼五遍，唱起绣球歌。 五彩丝线美，阿妹心中醉， 想起歌圩场，看见绣球飞。 三月春风起，布谷声声啼， 阿妹出门去，去见心上人。 弯弯歌圩路，飘来绣球歌， 阿妹心欢乐，悄悄下山坡。	พระจันทร์ส่องแสงบนไหล่เขา น่องนั่งข้าง ๆ หน้าต่าง ไก่ขันมาแล้ว 5 ครั้ง เริ่มร้องเพลงลูกขี้ฉีกัน สาย 5 สีสวยงามทำให้ใจน่องหวานไหว นึกถึงในงานนัดพบร้องเพลงเห็นโยนลูกขี้ฉีกัน เดือนสามลมของฤดูใบไม้ผลิพัดมา นกกาเหว่าร้องดังกังวาน น่องออกจากบ้าน ไปพบคนในหัวใจ ระหว่างทางไปงานนัดพบร้องเพลง ได้ยินเพลงลูกขี้ฉี น่องเพลินใจ ค่อย ๆ ลงเขาไป

เหลียงข้าวอยู่และต่ายเหว (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้ แสดงให้เห็นถึงลูกขี้ฉีเป็นสื่อกลางในการสื่อสารทางอารมณ์ ลูกขี้ฉีที่ถักด้วยเส้นไหมห้าสีไม่เพียงเป็นตัวแทนของความรักระหว่างบุคคล แต่ยังหมายถึงการอวยพรให้ชีวิตคู่สมบูรณ์พร้อม ลักษณะทรงกลมหมายถึงความสามัคคีและความสมบูรณ์ของครอบครัว

การโยนลูกขี้ฉีระหว่างชายหญิง สะท้อนถึงสถานภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างเพศในวัฒนธรรมจ้วงโบราณ การที่หญิงสาวต้องใช้เวลา ในการถักทอลูกขี้ฉีหนึ่งลูก ไม่เพียงแสดงถึงความสามารถส่วนตัว แต่ยังเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาด้านงานฝีมือจากรุ่นสู่รุ่น แฝงถึงชาวจ้วงพยายามรักษาภูมิปัญญาที่สืบทอดมานานไว้

ตารางที่ 95 ตัวอย่างเพลง เพลงพื้นบ้านสามัคคี (民族团结山歌)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
壮家阿妹最多情 甜甜酒窝装满爱 圆圆的绣球追云彩 欢乐的铜鼓敲起来	สาวบ้านจ้วงน่ารักที่สุด รอยยิ้มหวานเต็มไปด้วยความรัก ลูกขี้ฉีกลม ๆไล่ตามเมฆ ลูกขี้ฉีกลม ๆไล่ตามเมฆ

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
壮家阿妹美又乖 山歌牵住你心怀	ติกลองมโหระทึกให้สนุกสนาน สาวจ้วงทั้งสวยและเรียบร้อย เพลงพื้นบ้านผูกพันหัวใจของคุณ

หวังซินหรง (2022)

ตัวอย่างเพลงนี้เน้นที่ลูกขี้ฉีฉีเป็นเครื่องหมายความรัก โดยใช้เพลงเกี่ยวพาราสีและการโยนลูกขี้ฉีฉีเพื่อแสดงความรักใคร่ ซึ่งมักประกอบด้วยการพ้อนรำร่วมกัน การติกลองมโหระทึกกัน วันที่สามเดือนสามเป็นเทศกาลสำคัญที่หนุ่มสาวชาวจ้วงมารวมตัวกันเพื่อหาคู่ครอง

ตารางที่ 96 ตัวอย่างเพลง ท้องทะเลของเพลง (歌海)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
歌从米酒酿出来 歌从铜鼓敲出来 歌从绣球抛出来 歌是一场桂花雨 落满村村寨寨	เพลงมาจากการหมักเหล้าข้าว เพลงมาจากการติกลองมโหระทึก เพลงมาจากการโยนลูกขี้ฉีฉี เพลงคือฝนดอกหอมหมื่นลี้ครั้งหนึ่ง ตกอยู่ในทุก ๆ หมู่บ้าน

หยางยูผิง ถานหยวนและเจิ้งลิ่งหยง (2022)

เพลงนี้เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า เพลงพื้นบ้าน มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมจ้วงเป็นอย่างมาก โดยเชื่อมโยงวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นหนึ่งเดียว ในระหว่างการร้องเพลง ผู้คนจะดื่มเหล้าไปด้วย ติกลองประกอบเสียงไปด้วย และเมื่อร้องเพลงเสร็จก็จะมีการโยนลูกขี้ฉีฉีเพื่อแสดงความรัก เพลงพื้นบ้านจึงได้รับความนิยมในทุกหมู่บ้านของชาวจ้วง

4.5.3 ชุดจ้วง

เครื่องแต่งกายของชาวจ้วง มีลักษณะตามประเพณีที่ช่วยรักษาอัตลักษณ์ของชาวจ้วง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากชาวจ้วงในกว้างซีมีจำนวนมากและกระจายอยู่ทั่วทั้งภาคใต้และภาคเหนือของกว้างซี จึงมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมบ้าง ดังนั้นจึงมีชุดจ้วงหลายรูปแบบ ทั้งสวมเสื้อดำ เสื้อคราม เสื้อฟ้า และเสื้อสีขาว รวมถึงทั้งเสื้อยาวและเสื้อสั้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว ชาวจ้วงมีเครื่องแต่งกายอันเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง แต่แต่ละกลุ่มสาขาย่อยก็ยังมีลักษณะเฉพาะของตัวเองอยู่

ตารางที่ 97 ตัวอย่างเพลง ฟีน้องอาหลิว (贝依阿柳)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
贝依阿柳 贝依阿柳 阿柳他对歌好精明 唱起了山歌他就忘了愁 喝一口糯米酒心里乐悠悠 身穿黑壮衣长巾来盘头 唱歌的阿哥哟名字叫阿柳	ฟีน้องอาหลิว ๆ อาหลิวร้องเพลงไหวพริบ เมื่อร้องเพลงพินบ้านขึ้นก็ลืมเรื่องกลุ้มใจไป พอดื่มเหล้าข้าวเหนียวแล้วรู้สึกเบิกบานใจ ใส่ชุดจ้วงดำใช้ผ้ายาวมาโพกหัว พี่ที่ร้องเพลงนั้นชื่อว่าอาหลิว

วงดนตรีภูเอ่อ (2023)

การนุ่งผ้าสีดำ เป็นลักษณะพิเศษของเครื่องแต่งกายชาวจ้วง โดยเฉพาะในวัฒนธรรมจ้วงสาขาที่นิยมใส่เสื้อสีดำ สีดำเป็นสัญลักษณ์ของเทพแห่งน้ำและฝน การชอบแต่งกายด้วยสีดำสะท้อนให้เห็นว่าวิถีชีวิตของชาวจ้วงเน้นการปลูกข้าวเป็นหลัก การแต่งกายเช่นนี้ยังแสดงถึงความหวังในการให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล

ตัวอย่างเพลง “ฟีน้องอาหลิว” ได้นำเสนออัตลักษณ์ด้านการแต่งกายของชาวจ้วงที่ใส่เสื้อสีดำซึ่งเป็นเสื้อยาว ส่วนผู้ชายมักใช้ผ้าสีดำโพกศีรษะด้วย



ภาพที่ 15 ชุดจ้วงสีดำและพอกหัวด้วยผ้าสีดำ

ที่มา www.shouhu.com

ตารางที่ 98 ตัวอย่างเพลง ฟีน้องนาโพ (那坡小呗依)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
耳边回荡着过山腔 黑色布衣像披彩霞 织布声声哟是阿妈 呗依诶 是阿妈	ทำนองโก๋ซานเซียงติดหู นาน ๆ ใส่ชุดสีดำก็สวยราวกับเมฆสีแสนสดใส เสียงทอผ้าคือคุณแม่เอง

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
黑衣壮乡哟美名扬 那山那水哟那坡美 那是我梦里美丽家乡	พี่น้องเอ๋ย คือคุณแม่เอง หมู่บ้านจ้วงคำเลื่องชื่อ ภูเขา แม่น้ำ และอำเภอนำโพสวย นั่นคือหมู่บ้านสวยงามที่อยู่ในความฝันของหนู

หมาเล็ง (2022)

ชาวจ้วงที่ใส่เสื้อสีดำ เป็นกลุ่มย่อยกลุ่มหนึ่งของชาติพันธุ์จ้วง ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอนำโพ และมณฑลยูนนาน มีประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากกลุ่มจ้วงสาขาอื่น ๆ โดยเฉพาะในด้านการแต่งกาย ตัวอย่างเพลง “พี่น้องนำโพ” จึงได้เน้นทั้งทำนองเพลงของนำโพ การแต่งกายชุดสีดำของนำโพ และตามประเพณี ชุดประจำชาติของชาวจ้วงก็จะทำด้วยมือเอง ดังนั้นในเพลงจึงกล่าวว่าเสียงทอผ้าเป็นคุณแม่ทอผ้าเอง

ตารางที่ 99 ตัวอย่างเพลง หนูเป็นนักร้องของบ้านจ้วง (我是壮家小歌手)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
穿起蓝蓝衣戴起蓝兜兜 我是壮家小歌手 一天到晚唱呀唱不够 唱得太阳公公笑 唱得月亮婆婆笑 唱得全家乐悠悠 我是壮家小歌手。	ใส่ชุดสีฟ้าและผ้าผูกเอว (เอี๊ยม) สีฟ้า หนูเป็นนักร้องของบ้านจ้วง ร้องแต่เช้าจนเย็นก็รู้สึกยังไม่พอ ร้องจนพระอาทิตย์มืด ร้องจนพระจันทร์ขม ร้องจนครอบครัวมีความสุข หนูเป็นนักร้องของบ้านจ้วง

หยินผยจิงและหวางหยูถิง (2022)

คณะประสานเสียงนี้ดำเนินเป็นคณะประสานเสียงเด็กที่มาจากเขตอู่หมิง เมืองหนานหนิง ในการแสดงทุกครั้ง เด็ก ๆ จะสวมชุดจ้วงสีฟ้า เนื่องจากชาวจ้วงอู่หมิงนิยมสีฟ้าและถือว่าสีฟ้าเป็นสีที่สวยงามและเป็นสิริมงคล มีประเพณีการใช้ต้นหลานเตียนย้อมสีเป็นเวลานาน ในการย้อมสีฝ้ามายาวนาน จนเสื้อสีฟ้ากลายเป็นลักษณะเด่นของการแต่งกายของชาวจ้วงอู่หมิง

ถานยิง (谭英, 2020) ได้เสนอว่า การนิยมสีฟ้าของชาวจ้วงอู่หมิง เกี่ยวข้องกับความเชื่อของบรรพบุรุษจ้วงที่เคารพนับถือธรรมชาติ โดยเฉพาะสัตว์ต่าง ๆ เช่น งู นก และกบ ซึ่งสัตว์เหล่านี้มักมีสีเขียวเข้ม และในภาษาโบราณของจีน สีเขียวกับสีฟ้าใช้ตัวอักษรเดียวกัน ชาวจ้วงเชื่อว่าสีฟ้าเป็นสีที่สามารถขับไล่ภูตผีปีศาจได้ นอกจากนี้ ในสมัยโบราณที่ปกครองด้วยระบบ ภูซื่อ มีการบังคับแยกชนชั้นด้วยสีเสื้อผ้า โดยชุมชนทั่วไปอนุญาตให้ใส่เพียงสีดำและสีฟ้า การใส่เสื้อสีดำและสีฟ้าจึงกลายเป็นสีประจำของชาวจ้วง อีกประการหนึ่ง บรรพบุรุษชาวจ้วงอาศัยอยู่ในพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีความ

ไม่สะดวกในการแลกเปลี่ยนซื้อขายสิ่งของและขาดแคลนสารย้อมสีต่าง ๆ ดังนั้น ส่วนใหญ่จึงปลูกต้นหลานเตียน และย้อมสีตามที่สืบทอดกันมา

หวงยู่อิง (黄榆婷, 2008) สีฟ้าเป็นสัญลักษณ์ของฤดูใบไม้ผลิ และมีความหมายว่าเต็มไปด้วยความหวัง ภาษาจ้วงอ่านว่า “buh ndongq” หมายถึงผ้าที่มีแวววาว เมื่อคณะประสานเสียงเด็กแต่งตัวด้วย “buh ndongq” ยังได้แสดงให้เห็นถึงความหมายเชิงความหวัง เด็ก ๆ ที่ยังร้องเพลงพื้นบ้านได้เป็นความหวังของการสืบทอดเพลงพื้นบ้านจ้วง



ภาพที่ 16 ผู้หญิงใส่ชุดสีฟ้าและผูกผ้าปักลายดอกจ้วง คณะประสานเสียงนิตานีใส่ชุดสีฟ้าอู๋หมิง
ได้ผ้าจาก www.baidu.com

กลุ่มจ้วงเสื้อสีฟ้าเป็นกลุ่มสาขาหนึ่งของชาติพันธุ์จ้วง ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่ปิ่นหยาง กุ้ยก่าง เป่ย์ซื่อ จิ่งซีและเหอฉือ กลุ่มนี้มีความนิยมในสีฟ้าและมักใส่เสื้อสีฟ้าเป็นหลัก จึงได้ชื่อว่า จ้วงเสื้อสีฟ้า ชุดจ้วงสีฟ้ามีความสดใส โดยเฉพาะมี ผ้าผูกเอว หรือ ผ้าผูกคอ ของผู้หญิง ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของชุด ผ้าเหล่านี้มักมีรูปทรงสี่เหลี่ยมและปักลวดลายต่าง ๆ เช่น ดอกไม้ นก และผีเสื้อ โดยส่วนใหญ่เป็นดอกไม้มงคล การปักลวดลายบนผ้าผูกเอวให้เด็กเป็นความปรารถนาอันดีงามที่ผู้ใหญ่มอบให้กับเด็ก

ตารางที่ 100 ตัวอย่างเพลง ความรักไม่ได้ห่างกัน (爱你并不远)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
唱山歌咧 唱山歌咧 我爱这流光溢彩的三月河 我爱这满山情深的三月歌 我爱这诗情画意的蓝靛色 我爱这歌舞相伴的敬酒歌	ร้องเพลงพื้นบ้านกัน ๆ ฉันชอบผิวน้ำที่เป็นประกายในเดือน 3 ฉันชอบเพลงที่ย่านใจในเดือน 3 ฉันชอบสีหลานเตียน (คราม) ที่สละสลวย ฉันชอบเพลงชวนเหล้าที่ร้องพร้อมกับรำ

หยางเต๋อฉวนและถางฉวน (2022)

จากเนื้อหาของเพลง “ความรักไม่ได้ห่างกัน” แสดงให้เห็นว่า สีหลานเตียน หรือ สีคราม เป็นสีที่ชาวจ้วงนิยมชมชอบ และยังได้นำเสนอวัสดุย้อมสีผ้าของชาวจ้วง หลานเตียน เป็นชื่อของต้นไม้ที่ชื่อย้อมสี ซึ่งสามารถนำมาย้อมเป็นสีฟ้า สีคราม และสีดำ

มีนิทานเกี่ยวกับต้นหลานเตียนเล่าว่า ครั้งหนึ่งหัวหน้าเผ่าชาวจ้วงได้สู้รบกับผู้บุกรุกและได้รับบาดเจ็บ โชคดีที่มีต้นหลานเตียนอยู่ใกล้ ๆ จึงได้ใช้ใบหลานเตียนรักษาบาดแผลทันที หลังจากนั้น หัวหน้าเผ่าจึงสั่งให้ชาวบ้านปลูกต้นหลานเตียนและใช้มาย้อมสีผ้า

ผ้าย้อมสีจากต้นหลานเตียนของชาวจ้วงไม่เพียงใช้ทำเป็นเสื้อผ้า แต่ยังนำมาทำเป็น ผ้าพันหัว ผ้าพันคอ ผ้าคาดเอว และ รองเท้า จึงเห็นว่าตัวอย่างเพลงนี้ได้นำเสนออัตลักษณ์นิยม สีคราม สีดำ และชุดจ้วงของชาวจ้วง

ตารางที่ 101 ตัวอย่างเพลง ไปเกอซู่ (งานนัดพบร้องเพลง) (赶歌圩)

ภาษาจีนแปลจากจ้วง	คำแปล
三月三春风起 三月三赶歌圩 三月三绣花衣 三月三赶歌圩	วันที่สามเดือนสามลมของฤดูใบไม้ผลิอันอบอุ่นพัดมา วันที่สามเดือนสามไปเกอซู่ (งานนัดร้องเพลง) กัน วันที่สามเดือนสามมาปักดอกไม้บนเสื้อ วันที่สามเดือนสามไปเกอซู่ (งานนัดร้องเพลง) กัน

หยูจ้าวเอ้อและเจินลิ่งหรง (2022)

ชุดประจำชาติจ้วง เกี่ยวข้องกับฝีมือของสตรีชาวจ้วง โดยเสื้อผ้าผู้หญิงมักนิยมปักลายดอกไม้บนบานชนชายเสื้อและกางเกง แม้แต่รองเท้าก็ปักด้วยลายรูปดอกไม้ ตัวอย่างเพลง “ไปเกอซู่” ได้นำเสนออัตลักษณ์การปักลายดอกไม้บนเสื้อของชาวจ้วง

ตัวอย่างเพลงดังกล่าวไม่เพียงนำเสนออัตลักษณ์การแต่งกายของชาวจ้วงอย่างชัดเจน แต่ยังทำให้เห็นว่าวัฒนธรรมเป็นองค์รวม การแต่งกายที่นำเสนอในเนื้อเพลงหรือการแต่งกายของผู้แสดง จะสอดคล้องกับทำนองเพลงซึ่งตรงกับประเพณีและขนบธรรมเนียมพื้นบ้านด้วย

บทสรุปท้ายบท

จากการวิเคราะห์ตัวบท การสัมภาษณ์ผู้สืบทอด และศึกษาเอกสารเพิ่มเติมแล้ว พบว่าอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วง ประกอบด้วยอัตลักษณ์ด้านภาษา อัตลักษณ์ด้านทำนองเพลงและเครื่องดนตรี อัตลักษณ์ด้านอาหาร อัตลักษณ์ด้านประเพณีความเชื่อ พิธีกรรม และอัตลักษณ์ด้านเครื่องมือเครื่องใช้

เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงนำเสนออัตลักษณ์ในด้านภาษาโดยภาษาจ้วงให้โดดเด่น นำเสนอภาษาจ้วงด้วย 3 วิธี ได้แก่ การใช้ภาษาจ้วงโดยตรง การใช้ภาษาจ้วงแต่แปลความหมายเป็นภาษาจีนกลาง และการถอดเสียงภาษาจ้วงเป็นตัวอักษรจีน เลือกใช้ภาษาจ้วงที่ติดหู กล่าวคือ ประยุกต์ภาษาจ้วงใช้ใน 3 แนวทาง ได้แก่ ชื่อเพลง เนื้อเพลงและชื่อวงดนตรีหรือชื่อคณะประสานเสียง

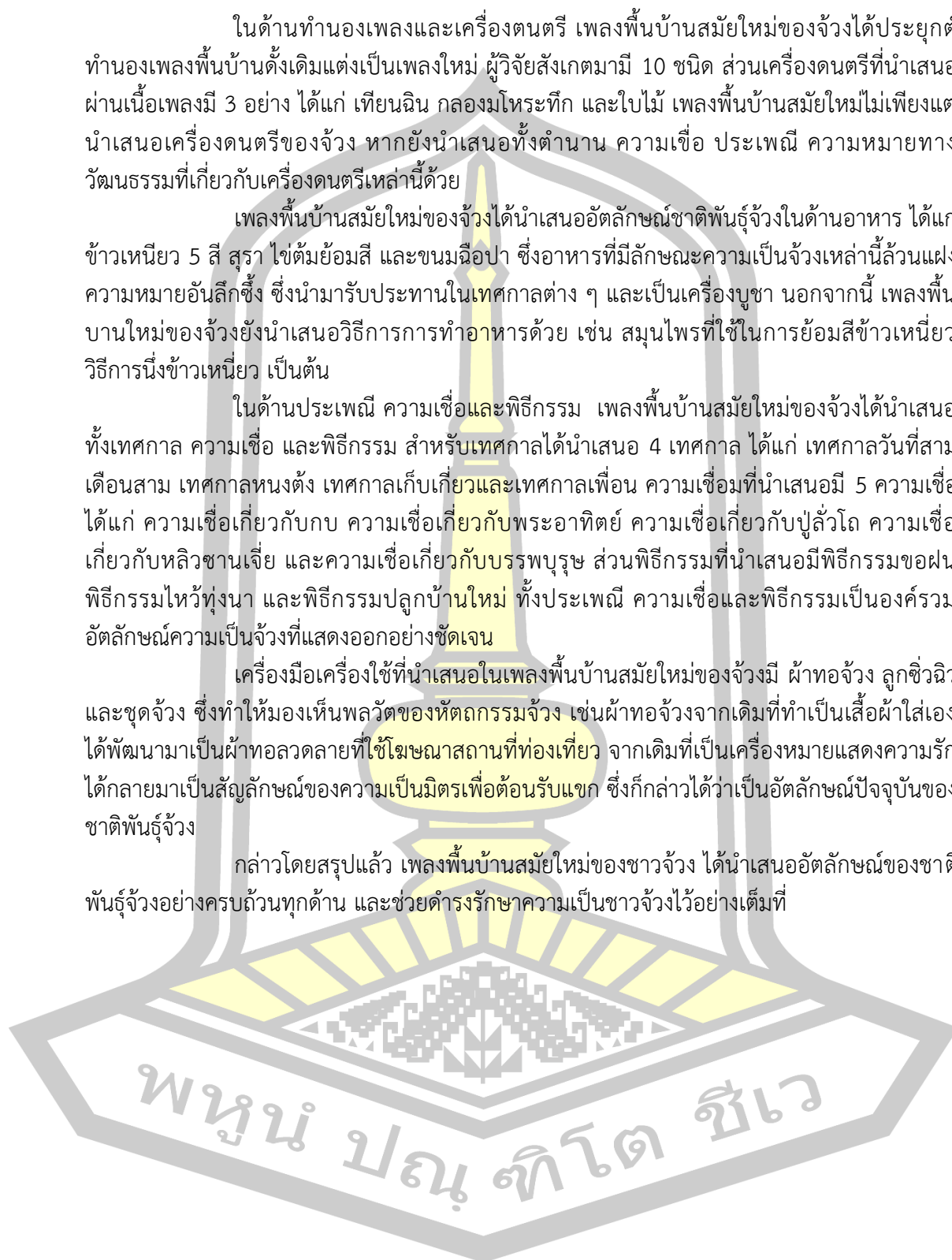
ในด้านทำนองเพลงและเครื่องดนตรี เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงได้ประยุกต์ทำนองเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมแต่งเป็นเพลงใหม่ ผู้วิจัยสังเกตว่ามี 10 ชนิด ส่วนเครื่องดนตรีที่นำเสนอผ่านเนื้อเพลงมี 3 อย่าง ได้แก่ เทียนฉิน กลองมโหระทึก และใบไม้ เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ไม่เพียงแต่นำเสนอเครื่องดนตรีของจ้วง หากยังนำเสนอทั้งตำนาน ความเชื่อ ประเพณี ความหมายทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีเหล่านี้ด้วย

เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงได้นำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงในด้านอาหาร ได้แก่ ข้าวเหนียว 5 สี สุกรา ไข่ต้มย้อมสี และขนมฉือปา ซึ่งอาหารที่มีลักษณะความเป็นจ้วงเหล่านี้ล้วนแฝงความหมายอันลึกซึ้ง ซึ่งนำมาสู่ประเพณีในเทศกาลต่าง ๆ และเป็นเครื่องบูชา นอกจากนี้ เพลงพื้นบ้านใหม่ของจ้วงยังนำเสนอวิธีการการทำอาหารด้วย เช่น สมุนไพรที่ใช้ในการย้อมสีข้าวเหนียว วิธีการนึ่งข้าวเหนียว เป็นต้น

ในด้านประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรม เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงได้นำเสนอทั้งเทศกาล ความเชื่อ และพิธีกรรม สำหรับเทศกาลได้นำเสนอ 4 เทศกาล ได้แก่ เทศกาลวันที่สามเดือนสาม เทศกาลหนงตัง เทศกาลเก็บเกี่ยวและเทศกาลเพื่อน ความเชื่อที่นำเสนอมี 5 ความเชื่อ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับกบ ความเชื่อเกี่ยวกับพระอาทิตย์ ความเชื่อเกี่ยวกับปู่ลั่วโถ ความเชื่อเกี่ยวกับหลิวซานเจีย และความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษ ส่วนพิธีกรรมที่นำเสนอมีพิธีกรรมขอฝน พิธีกรรมไหว้ทุ่งนา และพิธีกรรมปลูกบ้านใหม่ ทั้งประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรมเป็นองค์รวมอัตลักษณ์ความเป็นจ้วงที่แสดงออกอย่างชัดเจน

เครื่องมือเครื่องใช้ที่นำเสนอในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงมี ผ้าทอจ้วง ลูกขี้ฉี และชุดจ้วง ซึ่งทำให้มองเห็นพลวัตของหัตถกรรมจ้วง เช่น ผ้าทอจ้วงจากเดิมที่ทำเป็นเสื้อผ้าใส่เอง ได้พัฒนามาเป็นผ้าทอลวดลายที่ใช้โฆษณาสถานที่ท่องเที่ยว จากเดิมที่เป็นเครื่องหมายแสดงความรัก ได้กลายมาเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นมิตรเพื่อต้อนรับแขก ซึ่งก็กล่าวได้ว่าเป็นอัตลักษณ์ปัจจุบันของชาติพันธุ์จ้วง

กล่าวโดยสรุปแล้ว เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วง ได้นำเสนออัตลักษณ์ของชาติพันธุ์จ้วงอย่างครบถ้วนทุกด้าน และช่วยดำรงรักษาความเป็นชาวจ้วงไว้อย่างเต็มที่



บทที่ 5

เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ในฐานะคติชนสร้างสรรค์ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง

ในปี พ.ศ. 2557 “เทศกาลวันที่สามเดือนสาม” ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงกวางสีได้จัดเข้าในรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ระดับชาติของจีน กวางสีได้กำหนดให้เทศกาลนี้เป็นวันหยุดราชการ โดยประชาชนทั้งหมดในเขตปกครองตนเองจะได้รับวันหยุด 2 วัน ประชาสัมพันธ์ให้เป็นเทศกาลท่องเที่ยวสำคัญของกวางสี ในโซเซียลมีเดียจึงมีสำนวนว่า “โลกใบนี้กว้างใหญ่มาก มีแต่คนกวางสีได้หยุดวันที่สามเดือนสาม” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและความพิเศษของเทศกาลนี้

เทศกาลวันที่สามเดือนสามก็มีชื่อว่าเป็นเทศกาลนักร้องเพลง มีประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้านอย่างแพร่หลายไปทั่วกวางสี เนื่องจากเมืองหนานหนิงเป็นเมืองเอกของกวางสี ซึ่งมีชื่อว่าเป็น “สถานที่แห่งเพลงพื้นบ้านที่ตราตรึงใจ” และเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของกวางสี ประเพณีและพิธีกรรมหลากหลายจะจัดที่เมืองหนานหนิง ผู้วิจัยจึงเลือกเก็บข้อมูลคติชนในพื้นที่นี้เป็นหลัก ระหว่างปี พ.ศ. 2566-2567 ทำให้เห็นภาพรวมในการจัดงาน

ในบทนี้ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลคติชนสร้างสรรค์จากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง รวมทั้งเทศกาล ประเพณี สถานที่นักร้องเพลง แหล่งท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน นอกจากนี้จะวิเคราะห์วิธีคิดในการสร้างสรรค์ของข้อมูลคติชนดังกล่าว จะทำให้มองเห็นวิธีคิดในการสร้างสรรค์คติชนจากเพลงพื้นบ้านที่เชื่อมโยงจากอดีตมาถึงสมัยใหม่

5.1 การสร้างเทศกาลวันที่สามเดือนสาม คาร์นิวัลแห่งปากุ่ย³ (กวางสี) ที่มาจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงกวางสี

เทศกาลวันที่สามเดือนสาม คาร์นิวัลแห่งปากุ่ย (กวางสี) พัฒนาจากเทศกาลวันที่สามเดือนสามซึ่งสืบทอดกันมาเป็นพันปี สำหรับชาติพันธุ์จ้วง ประเพณีสำคัญในเทศกาลนี้มีการเซ่นไหว้บรรพบุรุษ การนักร้องเพลง และการแข่งเพลง ดังนั้นเทศกาลวันที่สามเดือนสามก็มีชื่อว่าเป็นเทศกาลเพลงพื้นบ้าน

เทศกาลวันที่สามเดือนสาม คาร์นิวัลแห่งปากุ่ย (กวางสี) ครั้งแรกจัดขึ้นในปี พ.ศ. 2560 จัดขึ้นโดยคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์จีนประจำเขตปกครองตนเองกวางสีจ้วง และรัฐบาลประชาชนเขตปกครองตนเอง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมประชาสัมพันธ์ พรรคคอมมิวนิสต์จีน กรมพาณิชย์ กรมวัฒนธรรมคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวและกรมกีฬาเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ทำให้กิจกรรมเฉลิมฉลอง ต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมการนักร้องเพลงพื้นบ้านกัน การจัดเวทีเพลงพื้นบ้าน การแข่งเพลงพื้นบ้าน และการแสดงเพลงพื้นบ้าน ทั่วเขตกวางสีได้รวบรวมกันฉลอง ซึ่งการฉลองยาวไปถึงหนึ่งเดือน และฉลองกันแบบไร้ขอบเขตพื้นที่ เพราะในเทศกาลนี้มีประเพณีและขนบทำเนียมต่าง ๆ สามารถดึงดูดผู้คนเข้าไป

³ ปากุ่ย เป็นชื่อเรียกโบราณของมณฑลกวางสี

ร่วมงานที่แหล่งกำเนิด อีกทั้งยังสามารถปรับเป็นการแสดงส่งไปถึงพื้นที่อื่น ทั้งในวงสี่และมณฑลอื่น ๆ

ผู้วิจัยพบว่างานฉลองต่าง ๆ สามารถสรุปเป็นสามประเภท ได้แก่ กิจกรรมหลักงานสำคัญ และกิจกรรมย่อย ดังนี้

5.1.1 กิจกรรม 5 หมวดหลักของเทศกาลวันี่สามเดือนสาม คาร์นิวัลแห่งปากุ้ย

กิจกรรมฉลองของเทศกาลวันี่สามเดือนสามแห่งวงสี่-ปากุ้ยคาร์นิวัลรุ่นแรก (พ.ศ. 2560) ประกอบด้วย กิจกรรม 5 หมวดหลัก และ กิจกรรมสำคัญหลายสิบรายการ ได้แก่

หมวดที่ 1: ความกลมเกลียวแห่งวงสี่

หมวดที่ 2: e-ข้อปสนุก

หมวดที่ 3: เสน่ห์วงสี่และอัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วง

หมวดที่ 4: นัดพบท่องเที่ยวงวงสี่

หมวดที่ 5: กีฬาพื้นเมืองสุดเร้าใจ

ตารางที่ 102 กิจกรรมและสถานที่จัดงานของ 5 หมวดกิจกรรมหลักในปี พ.ศ. 2560 (ครั้งแรก)

หมวดที่	กิจกรรม	สถานที่
หมวดที่ 1	-ประชาสัมพันธ์นโยบายของพรรคและรัฐเกี่ยวกับชาติพันธุ์ กฎหมายและระเบียบด้านชาติพันธุ์ ตลอดจนเรื่องราวของความสามัคคีและความก้าวหน้าระหว่างชนเผ่า -จัดกิจกรรมที่ประชาชนสนใจและชื่นชอบ สนับสนุนและร่วมมือกับทุกฝ่ายในการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์และกีฬาพื้นบ้านแบบดั้งเดิม - จัดกิจกรรมวัฒนธรรมจ้วงในบริเวณโรงเรียนภาษาจ้วงของวงสี่ รวมโรงเรียนอาชีวศึกษา และโรงเรียนมัธยม	ทั่ววงสี่
หมวดที่ 2	เทศกาลอีคอมเมิร์ซวันี่สามเดือนสามวงสี่ 2017	เมืองเป้ยไห่
หมวดที่ 3	-นำเสนอวัฒนธรรม งานนัดพบร้องเพลง นางหลิวซานเจี๋ย และการโยนลูกชิงฉิว -คอนเสิร์ต เทศกาลวันี่ 3 เดือน 3 -การแสดงอุปรากรเรื่อง "นางหลิวซานเจี๋ย" -การแสดงศิลปะพื้นบ้านระดับมณฑล ครั้งที่ 5 -การแสดงริมทะเลสาบหมินเกอ -การแข่งขันร้องเพลงพื้นเมือง "ยวีเฟิงเกอเวย์" -กิจกรรมวัฒนธรรมพื้นเมืองเทศกาลวันี่ 3 เดือน 3	-พิพิธภัณฑ์ชนชาติวงสี่ -หอแสดงดนตรีวงสี่ -โรงละครหนานหนิง -จัดรัสเพลงพื้นบ้านหนานหนิง -ภูเขาเยวี่เฟิงเมืองหลิวโจว -ศูนย์สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเจียงหนานสู่เจียหนานหนิง

หมวดที่	กิจกรรม	สถานที่
หมวดที่ 4	การนัดพบร้องเพลงที่ภูเขายวี่เฟิง เทศกาลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนบทกวาสี เทศกาลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปู่ลั่วถั่ว การนัดพบท่องเที่ยวเหอฉือ เทศกาลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฮวาซาน (ผาลาย)	เมืองหลิวโจว เมืองอวิ๋หลิน เมืองไปเซ่อ เมืองเหอฉือ เมืองจงจั่ว
หมวดที่ 5	การแข่งขัน การแสดง และกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วม เช่น การแข่งชิงประทัด การโยนลูกขี้ฉีว เชิดสิงโต พิธีขึ้น บันไดมิด	เมืองไหลปิน เมืองจงจั่ว

จากกำหนดการของกิจกรรมหลักของเทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่งกวาสี-ปากุ้ยคาร์นิวัลครั้งแรกปรากฏว่า กิจกรรมหลากหลายได้จัดในเมืองต่าง ๆ ของกวาสี เช่น เมืองหนานหนิง เมืองหลิวโจว เมืองก๊วยหลิน เมืองเป่ย์ไห่ เมืองก๊วยก่าง เมืองไปเซ่อ เป็นต้น ซึ่งเมืองและสถานที่ต่าง ๆ นี้ล้วนเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีทิวทัศน์สวยงาม มีวัฒนธรรมเข้มข้น และมีประวัติศาสตร์ยาวนาน

เทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่งกวาสี-ปากุ้ยคาร์นิวัล ได้พัฒนาอย่างยั่งยืนกลายเป็นกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระดับแบรนด์ เนื่องจากผู้วิจัยตั้งขอบเขตวิจัยจะเก็บข้อมูลในปี พ.ศ. 2556-2557 และเห็นว่าข้อมูลในปี พ.ศ. 2557 เป็นข้อมูลล่าสุด จึงจะนำเสนอเทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่งกวาสี-ปากุ้ยคาร์นิวัล ของปี พ.ศ. 2557 เป็นหลัก เพื่อให้เห็นการสร้างสรรค์จากครั้งแรกจนถึงครั้งที่ 8 มีพัฒนาการอย่างไรบ้าง ส่วนเทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่งกวาสี-ปากุ้ยคาร์นิวัลของปี พ.ศ. 2556 ไม่ต่างจากปี พ.ศ. 2557 มาก จึงนำเสนออย่างคร่าว ๆ

เทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่งกวาสี-ปากุ้ยคาร์นิวัลของปี พ.ศ. 2556 จัดในระยะเวลา 1 เดือนตั้งแต่วันที่ 21 เมษายน ถึง 22 พฤษภาคม เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวาสีจะจัดกิจกรรมสำคัญ 9 รายการ พร้อมกิจกรรม 41 ประเภท ใน 5 หมวดหลัก ได้แก่ "เสน่ห์กวาสีเอกลักษณ์จ้วงเข้มข้น" "กีฬาพื้นเมืองเร้าใจ" "เที่ยวกวาสีด้วยกัน" "ซอปปิงสนุก ๆ ออนไลน์" และ "ความสามัคคีในปากุ้ย" ทั่วเขตปกครองตนเองจะจัดกิจกรรมย่อยมากกว่า 1,000 รายการ เช่น การประกวดเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ งานปิดเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติ เทศกาลดนตรีเมืองสี่เขียว⁴ เวทีเพลงพื้นบ้านของเมืองสี่เขียวครั้งที่ 24 เป็นต้น ซึ่งงานฉลองทั้งหมดนี้ได้แบ่งเป็นสองระดับ ได้แก่ ระดับมณฑลและระดับเมือง ครอบคลุมไปถึงเมืองต่าง ๆ ในกวาสี ยังส่งไปถึงทั่วประเทศ เช่น ปักกิ่ง ย่องกง และมาเก๊า

⁴ เมืองหนานหนิงได้ชื่อเมืองสี่เขียวเพราะมีสิ่งแวดล้อมดี มีพื้นที่สีเขียวเป็นสัดส่วนมาก



ภาพที่ 17 ตารางกำหนดการฉลองเทศกาลวันที่สามเดือนสาม พ.ศ. 2556 แห่งกวางสี

ที่มา:หนังสือพิมพ์กวางสี

พ.ศ. 2557 กรมประชาสัมพันธ์พรรคคอมมิวนิสต์แห่งเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสีได้จัดพิธีแถลงข่าวเกี่ยวกับงาน "กวางซีซานเยว่ซาน-ป้ากั๋วคาร์นิวัล" ซึ่งได้แนะนำกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในงานนี้ และได้สรุปว่าลักษณะของงานปีนี้มี 4 ประการ ได้แก่

1. มุ่งเน้น “เพลงพื้นบ้านแนวใหม่บวมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ "กวางสี-ดินแดนแห่งเพลงพื้นบ้าน" และเน้นย้ำเสน่ห์ของ "มรดกวัฒนธรรมจีน ต้องดูที่กวางสี"

2. ส่งเสริมจิตสำนึกความเป็นชุมชนของประชาชนชาติจีน เสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีน ขยายการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของกวางสี และสร้างบรรยากาศแห่งความสามัคคีในหมู่ชนเผ่าต่าง ๆ

3. ขุดค้นและอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมที่ทรงคุณค่าและทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชนเผ่าต่าง ๆ ผสานสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม เรื่องราวทางวัฒนธรรม และมรดกทางวัฒนธรรมเข้าไปในกิจกรรม "วันที่สามเดือนสาม" เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถสัมผัสความงดงามของธรรมชาติ วัฒนธรรมอันมีเสน่ห์ และการพัฒนาอย่างรวดเร็วของกวางสีผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมที่ดื่มด่ำ

4. ยกกระดับสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวและการบริโภค เปิดตัวเส้นทางท่องเที่ยวพิเศษ "ซานเยว่ซาน" ที่เชื่อมโยงสถานที่สำคัญต่าง ๆ พร้อมทั้งขยายทางเลือกด้านการบริโภคและพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้ครบวงจร "กิน อยู่ เดินทาง ท่องเที่ยว ช้อปปิ้ง และความบันเทิง" เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่น่าไว้วางใจสำหรับนักท่องเที่ยว

สำหรับธีมของกิจกรรมปี พ.ศ. 2557 คือ "กระแสแห่งซานเยว่ซาน ออกเดินทางใหม่" กิจกรรมจัดจะขึ้นในช่วงเวลาวันที่ 11 เมษายน - 11 พฤษภาคม ในระดับเทศบาลเขตปกครองตนเอง กวางสี จะจัดกิจกรรมสำคัญ 9 รายการ และกิจกรรมใน 5 หมวดหลัก รวมทั้งหมดมีกิจกรรมใหญ่ 25 ประเภท

ตารางที่ 103 การเปรียบเทียบกิจกรรม 5 หมวดหลักระหว่าง ปี พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2557

ปี	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2557
หมวดที่ 1:	ความกลมเกลียวในปากุ้ย	ความกลมเกลียวในปากุ้ย
หมวดที่ 2:	เทศกาลอีคอมเมิร์ซ	e-ช้อปปิ้ง
หมวดที่ 3:	เสน่ห์ทิวาสีและเพลงชาติพันธุ์จ้วง	เสน่ห์ทิวาสี-เอกลักษณ์จ้วงเข้มข้น
หมวดที่ 4:	นัดเที่ยววันที่สามเดือนสาม	นัดเที่ยวทิวาสีกัน
หมวดที่ 5:	กีฬาชาติพันธุ์สุดเร้าใจ	กีฬาชาติพันธุ์เร้าใจ

หลังเปรียบเทียบกิจกรรม 5 หมวดหลักจากรอบแรกถึง รอบที่ 8 ปรากฏว่ากิจกรรมต่าง ๆ ได้จัดเป็น 5 หมวด ตั้งแต่เทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่งทิวาสี-ปากุ้ยคาร์นิวัลครั้งแรก จนทุกวันนี้ก็ยังจัดกิจกรรมในงานตามนี้ กิจกรรมที่จัดขึ้นใน 5 หมวดหลักไม่ได้ต่างกันมา แต่สร้างสรรค์มาเรื่อย ๆ จนเพิ่มกิจกรรมและงานเป็นจำนวนมาก และมีรูปแบบอย่างหลากหลาย ทำให้กลายเป็นมหกรรม

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปความหมายและกิจกรรม 5 หมวดหลัก ดังนี้

1. "เสน่ห์ทิวาสีและอัตลักษณ์ชนเผ่าจ้วง"

นำเสนอวัฒนธรรมพื้นเมืองของเทศกาลวันที่สามเดือนสาม ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น สัปดาห์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจีน-อาเซียน (หนานหนิง) คอนเสิร์ตกลางน้ำจากคณะอุปรากรแห่งชาติจีน แพลตฟอร์มโชว์ชุดประจำชาติเชิงสร้างสรรค์ "ว่านอู่ซิว" (The Everything Show)

2. "กีฬาพื้นเมืองสุดเร้าใจ"

ผสมผสานกีฬาพื้นบ้านเข้ากับเทรนด์สมัยใหม่ พร้อมกิจกรรมอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพสำหรับทุกคน นำบริการด้านกีฬาและสุขภาพมาสู่ประชาชน

3. "นัดพบเที่ยวทิวาสี"

แนะนำเส้นทางท่องเที่ยวคุณภาพสูง เช่น เส้นทางโรมานติกอ่าวเป่ย์ปู้ เส้นทางอินเทอร์เน็ต เส้นทางนกกินสุ่ม และ เส้นทางกาท่องเที่ยวคุณภาพสูงตามธีมต่าง ๆ

4. "e-ช้อปปิ้ง"

จัดกิจกรรมส่งเสริมการค้าออนไลน์เพื่อกระตุ้นการบริโภค ได้แก่ การพัฒนาธุรกิจดิจิทัลเพื่อการค้า การผลิต การเกษตร การขยายตลาด และการเปิดตลาดสู่ต่างประเทศ

5. "ความกลมเกลียวแห่งทิวาสี"

จัดกิจกรรมเฉลิมฉลองร่วมกันของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในทิวาสี จัดนิทรรศการประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของประชาชนชาติจีน จัดสัปดาห์วัฒนธรรมภาพยนตร์ชาติพันธุ์ในเทศกาลวันที่สามเดือนสาม

5.1.2 กิจกรรมสำคัญในเทศกาลวันทีสามเดือนสามแห่งกวาสี-ปากุ่ยคาร์นิวัล

ตารางที่ 104 งานสำคัญในเทศกาลวันทีสามเดือนสามแห่งกวาสี-ปากุ่ยคาร์นิวัลปี พ.ศ. 2557

ชื่องาน	กิจกรรม	สถานที่
พิธีเปิดงาน	5 หมู่บ้านมรดกวัฒนธรรม 5 ถนนธีมพิเศษ	ภูเขาชิงชิว
งานสำคัญ ต่าง ๆ	1. รายการ"สารคดีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ของจีน" แห่งกวาสี 2. งานประกวดเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ครั้งที่ 2 3. การออกแบบเชิงสร้างสรรค์ในธีม (theme) เทศกาลวัน 3 ที่ เดือน 3 4. การตีพิมพ์หนังสือ"วันทีสามเดือนสามในวัฒนธรรมจีน" 5. การจัด"ถนนเพลงพื้นบ้าน"ที่ใจกลางเมืองหนานหนิง 6. โครงการการนำเที่ยวแห่งโรมันติกในเทศกาลวันทีสามเดือน สาม-สื่อใหม่ระดับประเทศเยือนกวาสี 7. นำเสนอวัฒนธรรมกวาสีสู่ฮ่องกง มาเก๊า	ทั่วกวาสี
พิธีกรรมปิด งาน	1. เพลงฤดูใบไม้ผลิ 2. เพลงชา 3. เพลงเหล้า 4. เพลงการประมง 5. เพลงความรัก 6. เพลงความสุข	ออนไลน์

กิจกรรมดังกล่าวมีความหลากหลายพอสมควร ผู้วิจัยจะนำเสนอกิจกรรมหลักของคาร์นิวัล เพื่อให้เห็นภาพรวมในการสร้างสรรค์ วันที่ 11 เมษายน พิธีเปิดงาน "วันทีสามเดือนสามแห่งกวาสี-ปากุ่ยคาร์นิวัล" ประจำปี 2557 ซึ่งเป็นกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว จัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ที่ภูเขาชิงชิว เมืองหนานหนิง

5.1.2.1 พิธีเปิดเทศกาลวันทีสามเดือนสามแห่งกวาสี-ปากุ่ยคาร์นิวัล

ในพิธีเปิดนักท่องเที่ยวและผู้ร่วมงาน สามารถฟังการบรรเลงดนตรีพื้นเมือง เพลิดเพลินกับบทเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิม ชมระบำกลองยาวของชาวเย้า หลังจากมีกลองยาวจ้วงตีฆ้องทองสามครั้งและขับบทสรรเสริญร่วมกันแล้ว ทุกคนจะเดินไปที่ริมแม่น้ำและปักกิ่งหลิวลงบนผืนดิน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความเขียวขจีและการหว่านเมล็ดพันธุ์แห่งความหวัง

พิธีเปิดครั้งนี้ได้จัดที่ภูเขาชิงชิวของเมืองหนานหนิง ซึ่งเป็นจุดท่องเที่ยวระดับ 5A ของประเทศจีนมีพื้นที่ประมาณ 13.54 ตารางกิโลเมตร ได้จัดพื้นที่ภูเขาชิงชิวเป็น 5 "หมู่บ้าน" เชิงมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ที่มุ่งเน้นการนำเสนอเอกลักษณ์ของกวาสี ได้แก่หมู่บ้านเที่ยวสนุกที่กวาสี รสชาติอร่อยแห่งกวาสี หัตถกรรมอันงดงามของกวาสี ความงดงามยิ่งใหญ่ของจีน และอาเซียนหลากหลายสี ในแต่ละหมู่บ้านจะมีกิจกรรมต่าง ๆ ตามธีมของหมู่บ้าน แต่ละ "หมู่บ้าน" จัดงานตามนี้

1) หมู่บ้านเที่ยวสนุกที่กวางสี

นักท่องเที่ยวสามารถดื่มด่ำกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อันยาวนานที่หมู่บ้านเที่ยวสนุกที่กวางสี พร้อมสนุกสนานไปกับจังหวะกลองอันทรงพลังของ ระบำกลองทองสัมฤทธิ์ ระบำกลองยาว ระบำกลองหนัง และระบำคาบกลอง ก้าวเท้าเต้นร่าอย่างร่าเริง และเข้าร่วมขบวนพาเหรดวัฒนธรรมชนเผ่าอันครึกครื้น

นอกจากนี้ ยังมีการแสดงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกวางสี ร่วมกันขับร้องเพลงพื้นบ้านใน "หมู่บ้าน" นี้ เพลงพื้นบ้านแนวใหม่และเครื่องดนตรีสมัยใหม่ เปล่งประกายโดดเด่น พร้อมด้วยมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดและสร้างสรรค์ใหม่อย่างงดงาม

2) หมู่บ้านรสชาติอร่อยแห่งกวางสี

ที่หมู่บ้านรสชาติอร่อยแห่งกวางสี นักท่องเที่ยวสามารถลิ้มรสอาหารพื้นเมืองหลากหลายจากกวางสีในที่เดียว เพลิดเพลินไปกับชาเหยาฉาของอำเภอกงเจิงที่เข้มข้นและหอมมัน ข้าวเหนียวห่อไส้สดใส อาหารหมักดองรสเปรี้ยวหวานสดชื่น และอาหารมรดกวัฒนธรรมอื่น ๆ อีกมากมาย

3) หมู่บ้านหัตถกรรมอันงดงามของกวางสี

ที่หมู่บ้านหัตถกรรมอันงดงามของกวางสี นักท่องเที่ยวสามารถดื่มด่ำกับเสน่ห์ของวัฒนธรรมชนเผ่า ชื่นชมความประณีตของงานฝีมือในชุดประจำชาติของชนเผ่าต่าง ๆ เช่น จ้วง ตัง เย้า เหมียว และส่วย พร้อมสัมผัสประสบการณ์การสวมใส่เครื่องแต่งกายของเผ่าต่าง ๆ ด้วยตัวเอง นอกจากนี้ยังสามารถลองทอผ้า ย้อมสีผ้า และเก็บความทรงจำสุดพิเศษจากเทศกาลวันที่สามเดือนสามไว้เป็นที่ระลึก

4) หมู่บ้านความมั่งคั่งยิ่งใหญ่ของจีน

ที่หมู่บ้านความมั่งคั่งยิ่งใหญ่ของจีน มีการเชิญโครงการมรดกวัฒนธรรมที่โดดเด่นจากเมืองหนิงเซี่ยซินเจียง มองโกเลียใน ทิเบต เจ้อเจียง ซานซี และมณฑลอื่น ๆ มาร่วมจัดแสดง

5) หมู่บ้านอาเซียนหลากสีสัน

ที่หมู่บ้านอาเซียนหลากสีสัน จะมุ่งเน้นการนำเสนอ โครงการมรดกวัฒนธรรมที่โดดเด่นจากประเทศอาเซียน มีการรวมการแสดงมรดกวัฒนธรรมให้ผู้เข้าชมได้สัมผัสเสน่ห์ของวัฒนธรรมอันหลากหลาย

ระหว่างทางสู่ 5 หมู่บ้านมรดกวัฒนธรรม มีการจัด "ถนนธีมพิเศษ" ได้แก่

1) ถนนสุรา

ที่ถนนสุรานักท่องเที่ยวสามารถลิ้มลอง เหล้าตานฉวนของเมืองเหอฉี เหล้ารัมอ้อยผลิตจากอำเภอซางซือและ เหล้าซานฮวาของเมืองก๊วยหลิน ซึ่งเป็นเหล้าที่มีชื่อเสียงทั้งหอมกรุ่นนุ่มละมุน และกลมกล่อมอย่างลงตัว

2) ถนนชา

ที่ถนนชานักท่องเที่ยวสามารถลิ้มรส ชาลิ่วป่าวของเมืองอู๋โจว ชาฉินถิงของเมืองก๊วยก่างและชื่อที่มีชื่อเสียงของพื้นที่ต่าง ๆ สามารถมอบความหอมละมุนติดตรึงบนริมฝีปากและปลายลิ้น

3) ถนนขนมหวาน

ที่ถนนขนมหวาน นักท่องเที่ยวสามารถลิ้มรส น้ำตาลแดงมาจากภูเขาต้าเหยาซาน ภาพวาดน้ำตาลแบบดั้งเดิม และขนมหวานอื่น ๆ ที่หอมหวานละมุนและอบอวลไปด้วยเสน่ห์ของขนมพื้นเมือง

4) ถนนเทคโนโลยีและเกมทันสมัย

กิจกรรมถนนเทคโนโลยีและเกมทันสมัย จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการปกครองเขตปกครองตนเองด้านนิติธรรม และ สำนักงานยุติธรรมเขตปกครองตนเอง กิจกรรมที่จัดในถนนนี้มีอย่างหลากหลาย เช่น เทคโนโลยีเพื่อเผยแพร่กฎหมาย การเดินสุดล้ำของหุ่นยนต์ การฉายภาพโฮโลแกรม AI เล่นหมากรุกพร้อมด้วยอุปกรณ์ไฮเทคสุดล้ำ ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกช่วงวัยให้มาร่วมสนุกและเช็กอิน

5) ถนนวัฒนธรรมสร้างสรรค์

สินค้าที่สร้างสรรค์จากวัฒนธรรมมีอย่างหลากหลาย ตอบโจทย์ความต้องการของคนรุ่นใหม่ จัดแสดงผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์หลากหลายประเภท ประกอบด้วย ของเล่น เครื่องประดับและอุปกรณ์แฟชั่น เครื่องเขียน และสิ่งของต่าง ๆ ที่ออกแบบสไตล์จีนร่วมสมัย ตัวอย่างเช่น

หนังสือพิมพ์รายวันจีน (chinadaily) ร่วมมือกับกรมประชาสัมพันธ์พรรคคอมมิวนิสต์แห่งเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสีออกแบบกระเป๋าผ้าใบตามธีม โดยนำองค์ประกอบสุนทรียศาสตร์จีนมาประยุกต์อย่างสร้างสรรค์ ผสมผสานกับความต้องการด้านสุนทรียภาพยุคสมัย บนกระเป๋า มีภาษาอังกฤษว่า "Celebrating Zhuang Sanyuesan Festival in the dynamic New Era" พยายามนำเสนอลูกชิวฉิว และนาขั้นบันไดของจ้วงมาใช้ เพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมพื้นบ้านและมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของกวางสี ทำให้ผู้คนสัมผัสได้ถึงเอกลักษณ์ของกวางสีและเสน่ห์แห่งจ้วงอย่างลึกซึ้ง



ภาพที่ 18 สินค้าสร้างสรรค์จากวัฒนธรรมของหนังสือพิมพ์รายวันจีน (chinadaily)

ที่มา <https://gx.chinadaily.com.cn>

ถนนเหล่านี้สะท้อนถึงทรัพยากรอันอุดมสมบูรณ์และความก้าวหน้าของกว่างซี แต่ละที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผสมผสานความงดงามที่แตกต่างกันอย่างลงตัว นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจของวัฒนธรรมดั้งเดิม กิจกรรมทั้งหมดนี้เต็มไปด้วยความน่าสนใจและเป็นจุดดึงดูดสำคัญของงาน

5.1.2.2 รายการ"สารคดีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของจีน"

รายการนี้เป็นรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยจีน ที่ร่วมผลิตกับกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ซึ่งจะออกอากาศช่อง CCTV-1 ในช่วงเทศกาลวันที่สามเดือนสาม นำเสนอมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในกว่างซี รวมทั้งด้านดนตรี อาหาร ศิลปะ หัตถกรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี



ภาพที่ 19 การแสดงเพลงพื้นบ้านจ้วงในรายการ
ที่มา: คลิปรายการ

5.1.2.3 งานประกวดร้องเพลงพื้นบ้านใหม่

งานประกวดนี้เป็นการสร้างสรรค์ใหม่ของเพลงพื้นบ้าน การปรับเปลี่ยนเพลงพื้นบ้านให้ทันสมัยและขับร้องในสไตล์ใหม่ เต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์และความจินตนาการ ทำให้เพลงพื้นบ้านก้าวจากท้องถิ่นสู่เวทีระดับสากล

5.1.2.4 การออกแบบภายใต้แนวคิดหลัก "เทศกาลวัน 3 ที่เดือน 3" เชิงสร้างสรรค์

การประกวดการออกแบบ VI (Visual Identity Design) จัดขึ้นเป็นครั้งแรก จัดขึ้นโดยกรมประชาสัมพันธ์พรรคคอมมิวนิสต์ กรมการศึกษา และกรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวแห่ง

เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี มุ่งเน้นเชิญชวนอาจารย์และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงทีมและบุคคลที่สนใจด้านการออกแบบ เข้าร่วมการแข่งขัน เพื่อสร้างสรรค์แบบรูปที่มีเอกลักษณ์และผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรม การแข่งขันในครั้งนี้ได้รับผลงานส่งเข้าประกวดมากกว่า 3,000 ชิ้น ซึ่งไม่เพียงแต่สะท้อนถึงแนวคิดหลักของเทศกาล "วันที่สามเดือนสาม" แต่ยังผสานเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นอันหลากหลายของกวางสีได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ บางผลงานยังได้นำเทคโนโลยี AI มาใช้ในการออกแบบอย่างชาญฉลาด แสดงให้เห็นถึง การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมและเทคโนโลยีสมัยใหม่



ภาพที่ 20 การออกแบบที่ได้รับรางวัล

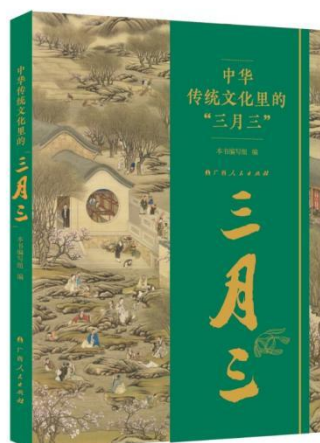
ที่มา <https://sub.gxnews.com.cn/>

ตัวอย่างผลงานชิ้นนี้ สะท้อนให้เห็นถึงสีแดงและสีครามได้จากผ้าทอจ้วง ตัวเลข 3 หมายถึงเทศกาลวันที่ 3 เดือน 3 นอกจากนี้แล้วยังมีรูป ลูกขี้ฉีว กลองมโหระทึก และโน้ตเพลง ซึ่งทำให้มองเห็นว่าการออกแบบนี้สามารถใช้ได้ในหลายด้านเช่นป้ายแบคดรอป ของจดหมาย ลูกกระดาด และแก้วน้ำ

5.1.2.5 การตีพิมพ์หนังสือ "วันที่สามเดือนสามในวัฒนธรรมจีน"

รัฐบาลได้เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมและคติชนวิทยาใช้เวลากว่า 1 ปี ในการเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้ ซึ่งกำหนดสำเร็จตีพิมพ์ในช่วงเทศกาลวันที่สามเดือนสาม ภายในหนังสือเล่มนี้ นำเสนอเทศกาล "วันที่สามเดือนสาม" ในอดีต เรียกว่า "เทศกาลซ่งซี้" ซึ่งในเทศกาลซ่งซี้คนโบราณจะเฉลิมฉลองด้วยการล่องแก่งสุราไปตามสายน้ำ ขับกลอนและแต่งโคลง แต่ในปัจจุบันคนจ้วงจะขับร้องเพลงพื้นบ้านแนวใหม่ ลิ้มรสอาหารพื้นเมือง และเพลิดเพลินกับบรรยากาศแห่งฤดูใบไม้ผลิ

หนังสือเล่มนี้นอกจากได้นำเสนอประวัติและความเป็นมาของเทศกาลนี้แล้ว ยังได้นำเสนอ กวางสี และมณฑลอื่น ๆ ของจีนจะฉลองเทศกาลนี้อย่างไร เช่น เจ้อเจียง หยุนหนาน ไหหล่า หูหนาน และก๊วยโจว จะช่วยให้ผู้อ่าน เข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้นถึงการสืบสานและพัฒนาของเทศกาล "วันที่สามเดือนสาม" รวมถึง ชาบซิ่งในเสน่ห์และคุณค่าของเทศกาลนี้



ภาพที่ 21 หนังสือ"วันที่สามเดือนสามในวัฒนธรรมจีน"

ที่มา <https://image.baidu.com/>

5.1.2.6 การจัด"ถนนเพลงพื้นบ้าน"ที่ใจกลางเมืองหนานหนิง

ถนนเพลงพื้นบ้านโดยถือถนนหมินจู๋ของเมืองหนานหนิงเป็นสายหลัก ตลอดสายมีการจัด "จุดนัดพบร้องเพลงพื้นบ้าน" ขึ้นมา เช่น ย่านการค้าซานเจียเหลียงเซียง ทะเลสาบเพลงพื้นบ้าน และ ศูนย์การค้าว่านเซียงเฉิง พร้อมกับบรรดาสปรีต "เพลงพื้นบ้าน" เพื่อรับส่งนักท่องเที่ยวไปจุดนัดพบร้องเพลงต่าง ๆ ซึ่งบรรดาสปรีตมีศิลปินนำร้องเพลงพื้นบ้าน ให้ผู้คนได้สัมผัสเสน่ห์ของวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านในบรรยากาศหลากหลาย



ภาพที่ 22 ซ้าย: รถเมล์สายเพลงพื้นบ้าน ขวา:การแสดงในย่านการค้าซานเจียเหลียงเซียง

ที่มา <https://nny.nnnnews.net/> และ <https://www.gxnews.com.cn/>

5.1.2.7 โครงการการนำเที่ยวแห่งโรแมนติกในเทศกาลวันที่สามเดือนสาม-สื่อใหม่ระดับประเทศเื่อนกว่างซี

โครงการนี้เชิญชวนผู้สื่อข่าวจากสื่อชั้นนำจากทั่วประเทศเดินทางสู่กว่างซี เพื่อร่วมรายงานข่าวเกี่ยวกับการเดินทางและการสัมผัสประสบการณ์จริงเป็นเวลา 6 วัน กิจกรรมนี้เริ่มต้นจาก

นครหนานหนิง และแบ่งออกเป็นสามเส้นทางหลัก เช่น เส้นทางไปเมืองไปเซ่อและฉงจั่ว เพื่อสำรวจความงดงามของชายแดน เส้นทางใต้ เดินทางไปยังเมืองชินโจวและเป่ย์ไห่ เพื่อดื่มด่ำบรรยากาศโรแมนติกของชายฝั่งทะเล

คณะสื่อมวลชนจะได้สัมผัสและบันทึกความประทับใจของเทศกาลในหลากหลายมิติ รวมถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาว Guangxi และนักท่องเที่ยวจะเผยแพร่ผ่าน โพสต์บนโซเชียลมีเดีย วีดีโอประชาสัมพันธ์ และการถ่ายทอดสดทั้งภาพและข้อความ นำเสนอวัฒนธรรมอันหลากหลาย อาหารเลิศรส ทิวทัศน์อันงดงาม และเสน่ห์แห่งยุคสมัยของ Guangxi ให้สู่สายตาผู้ชมและนักท่องเที่ยวทั่วประเทศ

5.1.2.8 นำเสนอวัฒนธรรม Guangxi สู่ฮ่องกง มาเก๊า

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา เทศกาล "วันที่ 3 เดือน 3 Guangxi" ได้เดินทางไปฮ่องกงและมาเก๊า จนถึง พ.ศ. 2557 ติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปี กิจกรรมส่งไปประกอบด้วย การนำวัฒนธรรมพื้นบ้านของเทศกาลวันที่ 3 เดือน 3 สู่ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในฮ่องกงและมาเก๊า นอกจากนี้ การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ยังจัดขึ้นในรูปแบบ แพลตฟอร์ม การแสดง ร้องเพลงและเต้นรำ กิจกรรมดังกล่าวส่วนมากจัดที่ย่านเจริญรุ่งเรือง เช่น ย่านจิมซาโจ้ยและชุมชนเส้นสายปูของฮ่องกง อีกด้วย

5.1.2.9 พิธีปิดเทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่ง Guangxi-ปาเก๋ยคาร์นิวัล

พิธีปิดนี้พัฒนาจากเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติหนานหนิง เทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติหนานหนิงจัดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 ถ้าย้อนหลังไปอีกเป็นเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติ Guangxi เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 เทศกาลนี้มีกิจกรรมหลากหลายเช่นกัน จุดเด่นคือพิธีเปิดถือว่าเป็นเวทีสู่สากลสำหรับเพลงพื้นบ้าน ซึ่งทำให้เพลงพื้นบ้านของจ้วงส่งชื่อเสียงไปยังทั่วโลก ตรงกับคำขวัญของพิธีเปิดเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติที่ว่า "เสียงเพลงลอยบนแผ่นดิน" (Flying Songs on Earth)

พิธีปิดเทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่ง Guangxi-ปาเก๋ยคาร์นิวัลปี ค.ศ. 2024 ถ่ายทอดสดผ่านทางแพลตฟอร์มมัลติมีเดียกว่า 140 แห่ง รวมถึงแอปพลิเคชัน CCTV Video Guangxi Cloud Client Bilibili Douyin เป็นต้น ปิดฉากเทศกาล "วันที่สามเดือนสามแห่ง Guangxi-ปาเก๋ยคาร์นิวัล" ซึ่งจัดขึ้นเป็นระยะเวลาหนึ่งเดือนอย่างสมบูรณ์แบบ จากสถิติที่ไม่เป็นทางการ ณ วันจัดพิธีวันที่ 11 เวลา 22:30 น. ยอดการรับชมรวมของแพลตฟอร์มถ่ายทอดสดที่เชื่อมโยงกับช่อง Guangxi TV มีจำนวนถึง 357 ล้านครั้ง

ในโอกาสครบรอบ 25 ปีของ "เสียงเพลงลอยบนแผ่นดิน" รูปแบบของพิธีปิดได้ถูกปรับเปลี่ยนจากการแสดงบนเวทีแบบเดิมมาเป็นการจัดเวทีท่ามกลางธรรมชาติอันงดงามของแผ่นดิน Guangxi ด้วยละครเพลงขนาดสั้น 6 เรื่องในธีมที่แตกต่างกัน ได้แก่

"ซ่างซุนซาน-ซุนเกอ" (ขึ้นเขาฤดูใบไม้ผลิ · เพลงฤดูใบไม้ผลิ)

"ม่านถึงฟาง-ซาเกอ" (หอมอบอวลทั่วลาน · เพลงใบชา)

"อวิ้นสู่เหยา-อวิเกอ" (เสียงขับขานแห่งสายน้ำและเมฆ · เพลงชาวประมง)

"ฮวาเจียนจิว-จิวเกอ" (ดื่มด่ำท่ามกลางบุปผา · เพลงแห่งสุรา)

"เยวี่ซานกวง-ซานเกอ" (ชมทิวทัศน์ขุนเขา · เพลงภูเขา)

"ต้าตี้เพยเกอ-ซิงฝูเกอ" (เพลงลอยบนแผ่นดิน · เพลงแห่งความสุข)

นำพาผู้ชมข้ามกาลเวลาผ่านบทกวี บทเพลง นาฏศิลป์ การแสดงละครเวที ผสมผสานกับเทคโนโลยีแสง สี เสียงสมัยใหม่ สัมผัสกับเสน่ห์แห่งท่วงท่าร่ายรำ

5.1.3 กิจกรรมย่อยของเทศกาลวันที่สามเดือนสาม คาร์นิวัลแห่งปากุ่ย

ตารางที่ 105 กิจกรรมย่อยของเทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่งท่วงท่าร่ายรำ-ปากุ่ยคาร์นิวัลปี พ.ศ. 2557

กิจกรรมย่อย	เมืองหลิวโจว: จัดการแข่งขันร้องเพลงพื้นบ้าน "ฮุยวีเฟิง" เมืองกู่หลิน: จัดตลาดนัดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ร่วมสมัย เมืองอู่โจว: จัดงาน "ท่องเที่ยวเชิงดนตรี-พักผ่อนที่อู่โจว" เมืองเป่ย์ไห่: จัดแสดงพิธีแต่งงานแบบด้านเจีย (ประมง) แห่งความฝัน เมืองซินโจว: วางแผนกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว "บทเพลงเดือน 3 เมืองคลองทะเล" เมืองยวี่หลิน: จัดเทศกาลศิลปะที่รวม "การแต่งกายด้วยชุดประจำชาติ การแสดงศิลปะเดินขบวน ตลาดนัดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และการโปรโมทการท่องเที่ยว" เมืองไป่เซ่อ: จัดงานเฉลิมฉลอง "เมืองสีแดง (พรรคคอมมิวนิสต์) แห่งความสุข" เมืองเหอฉี: จัดกิจกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการ สืบทอด "บทเพลงหลิวซานเจีย" พร้อมงานเทศกาลเหียนอู่ (演武节)	14 เมือง
-------------	---	-------------

ภายในหนึ่งเดือนนี้ นอกจากมีกิจกรรมหลัก 5 หมวดแล้ว ยังมีกิจกรรมย่อยต่าง ๆ ของเทศกาลวันที่สามเดือนสามจัดขึ้นที่ 14 เมืองของท่วงท่าร่ายรำ ซึ่งจะจัดตามลักษณะเฉพาะท้องถิ่นและจุดเด่นทางวัฒนธรรม เช่น เมืองหลิวโจวและเมืองเหอฉี

เมืองหลิวโจวด้วยสำนวนว่านางหลิวซานเจียเป็นเทพธิดาแห่งบทเพลง ขับขานบทเพลงจนได้ล่องลอยสู่สวรรค์ที่ภูเขาวีเฟิงของหลิวโจว จึงเป็นที่นัดร้องเพลงพื้นบ้านที่รู้จักมาแต่โบราณ และได้รับการยกย่องให้เป็น "ดินแดนศักดิ์สิทธิ์แห่งเพลงพื้นบ้านท่วงท่าร่ายรำ" ในช่วงเทศกาลจะจัดการแข่งขันร้องเพลงพื้นบ้าน "อวีเฟิง" ระดับประเทศ

การแข่งขันร้องเพลงพื้นบ้าน "อวีเฟิง" ระดับประเทศ ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ปัจจุบันกลายเป็นเวทีการแข่งขันเพลงพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ รวบรวมนักร้องยอดเยี่ยมจากทั่วประเทศมาร่วมแข่งเพลงพื้นบ้าน และเปิดโอกาสให้ผู้คนมีส่วนร่วมได้อย่างกว้างขวาง ในช่วงเทศกาลวันที่สามเดือนสาม กิจกรรมไฮไลท์ที่จัดในเมืองหลิวโจวคือ "ศึกชิงแชมป์เพลงพื้นบ้านท่วงท่าร่ายรำ - บทเพลงของเทพธิดาหลิวซานเจีย" และได้เปิดฉากขึ้นอย่างเป็นทางการ

เพื่อให้ผู้ชมออนไลน์จากทั่วทุกที่ได้มาร่วมตัวกันที่สถานที่นัดพบร้องเพลง "อวีเฟิง" การแข่งขันในปี 2024 ยังได้จัดตั้งเวทีขับร้องเพลงพื้นบ้านออนไลน์ ผ่าน 7 ช่องทาง ที่นำบทเพลง

พื้นที่บ้านขึ้นสู่โลกอินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ของการขับร้องเพลงที่ว่า "ร้องเพลงโดยไม่ต้องมีเวที ประชันเพลงโดยไม่ต้องพบหน้า"

แนวคิดนี้ช่วยให้ศิลปะเพลงพื้นเมืองโบราณสามารถผสมผสานเข้ากับแพลตฟอร์มสื่อใหม่ในยุคดิจิทัล ทำให้บทเพลงพื้นบ้านกลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้งและเข้าถึงผู้ฟังยุคใหม่ได้อย่างกว้างขวาง



ภาพที่ 23 การแข่งเพลงพื้นบ้านออนไลน์ที่อวีเฟิง
ที่มา <https://mp.weixin.qq.com/>

เมืองเหอฉีมีตำนานและนิทานพื้นบ้านว่าเป็นบ้านเกิดของนางหลิวซานเจีย จัดกิจกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับ การสืบทอดบทเพลงหลิวซานเจีย เช่น การแสดงบทเพลงหลิวซานเจีย การแข่งขันเพลงพื้นบ้านแบบสมัยใหม่ การแข่งขันเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิม และการแสดงเชิงวัฒนธรรมมรดกภูมิปัญญา ช่วยให้ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวได้สัมผัสวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านอีโจว และวัฒนธรรมบทเพลงของหลิวซานเจีย พร้อมทั้งซาบซึ้งกับความงดงามของธรรมชาติ



ภาพที่ 24 การแสดง"เขียนแห่งเพลงพื้นบ้านกลับบ้าน" ท่ามกลางทิวทัศน์ธรรมชาติ
ที่มา <https://mp.weixin.qq.com/>

นอกจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำเสนอแล้ว รัฐบาลยังจัดโปรโมชั่นต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ระหว่างวันที่ 1 - 30 เมษายน 2024 นักท่องเที่ยวจากทั่วประเทศสามารถรับสิทธิ์เข้าชมฟรีหรือรับส่วนลดเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวกว่า 260 แห่งทั่ววงวสี ภายในนี้มี 138 แห่งเปิดให้เข้าชมฟรี 45 แห่งลดราคาค่าบัตรเข้าชม 50% และ 53 แห่งมอบสิทธิพิเศษสำหรับผู้สวมชุดประจำเผ่า นอกจากนี้ โรงแรมบางแห่งยังมีโปรโมชั่นส่วนลดค่าห้องพัก และ บริษัทนำเที่ยวที่พากรุ๊ปทัวร์มาเยือนวงวสี สามารถขอรับเงินสนับสนุนตามเงื่อนไขที่กำหนด นอกจากนี้ยังร่วมมือกับแอปเรียกรถ DiDi Chuxing แจกคูปองส่วนลดค่าเดินทาง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางและกระตุ้นการท่องเที่ยวช่วงเทศกาล

เมื่อรัฐบาลเข้ามามีบทบาทในการจัดเทศกาลวันที่สามเดือนสาม ได้เกิดกระบวนการแปลงโฉมกิจกรรม อย่างเช่น"การร้องเพลงพื้นบ้าน" ให้กลายเป็นเทศกาลร่วมสมัยภายใต้ชื่อ "เทศกาลเพลงพื้นบ้าน" ผ่านการพัฒนาอย่างต่อเนื่องกว่า 2 ทศวรรษ เทศกาลนี้ยังคงรักษาชื่อเดิม "วันที่สามเดือนสาม" ไว้เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ขณะเดียวกัน กิจกรรมหลากหลายรูปแบบในเทศกาลปัจจุบันล้วนถูกสร้างสรรค์จากมรดกทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์จ้วง โดยมีการปรับประยุกต์เนื้อหาและรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบทโลกาภิวัตน์ และพลวัตทางสังคมยุคใหม่ อาทิ การเพิ่มกิจกรรมการแสดงศิลปะ การแข่งขันเชิงวัฒนธรรม และพิธีเฉลิมฉลองสมัยใหม่

ผู้วิจัยได้จัดทำตารางลำดับเวลาการพัฒนาการเทศกาล เพื่อสะท้อนให้เห็นการขยายตัวกิจกรรมย่อยของงานคาร์นิวัล กระบวนการผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิมกับนวัตกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาครัฐในมิติต่าง ๆ

ตารางที่ 106 พัฒนาการเทศกาลวันที่สามเดือนสาม

เวลา	ชื่อเทศกาล
ค.ศ. 1993	เทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติวงวสี
ค.ศ. 1999	เทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติหนานหนิง
ค.ศ. 2017	เทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่งวงวสี-ปากุ่ยคาร์นิวัล ค.ศ. 2021-สัปดาห์วัฒนธรรมภาพยนตร์ชาติพันธุ์เทศกาลวันที่สามเดือนสาม ค.ศ. 2023-การประกวดร้องเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ ค.ศ. 2023-สัปดาห์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จีน-อาเซียน (หนานหนิง) ค.ศ. 2024-การประกวดการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ในธีม (theme) เทศกาลวันที่สามเดือนสาม

5.1.4 วิธีคิดในการสร้างสรรค์เทศกาลที่มาจากเพลงพื้นบ้าน

ผู้วิจัยพบว่าการสร้างสรรค์เทศกาลที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านนั้นมีการอิงเทศกาลวันที่สามเดือนสามและ นำเอาประเพณี ภูมิปัญญา ความเชื่อ ตำนานมาปรับเปลี่ยนและนำเสนอในรูปแบบใหม่ ดังนี้

5.1.4.1 การอิงเทศกาลวันที่สามเดือนสาม

เทศกาลวันที่สามเดือนสามเป็นเทศกาลเก่าแก่ของจ้วง ในเทศกาลนี้มีประเพณีการ นักร้องเพลง การจัดเวทีร้องเพลง การแข่งเพลง การรำกระทบไม้ไผ่ การโยนลูกขี้ฉิว การชน "ไข่ต้ม ย่อมลี" การตีกลองมโหระทึก และการกินข้าวเหนียวห่าสี นอกจากนี้ยังมีพิธีกรรมไหว้บรรพบุรุษ พิธีบูชาเจ้าแม่มังกร และการบูชาเจ้าแม่ดอกไม้ ปัจจุบันประเพณีดังกล่าวได้รับการสนับสนุนโดยรัฐ และพัฒนาจากประเพณีสู่มหกรรม ในเทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่งกวางสี-ปาเกี๋ยคาร์ มีปรากฏการณ์การสร้างสรรค์งานโดยการสืบทอดจากประเพณีและพิธีกรรมที่มีอยู่อย่างชัดเจน

1. การสืบทอดประเพณีพื้นบ้าน

จากข้อมูลช่วงปี ค.ศ. 2023-2024 ผู้วิจัยพบว่ากิจกรรมในงานถึงมีหลากหลาย มากมาย แต่ก็ยังยึดกิจกรรมที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านเป็นหลัก กล่าวคือกิจกรรมน้อยใหญ่ต่างมีการร้อง เพลงพื้นบ้าน เพียงแต่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การเปลี่ยนสถานที่ การเปลี่ยนผู้จัดงานผู้ร่วมงาน และการเปลี่ยนวัตถุประสงค์

1) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบร้องเพลง

การร้องเพลงพื้นบ้านในเดิมจะนัดพบร้องเพลงกันหรือจัดเวทีเล็ก ๆ ฟังเพลง พื้นบ้านกัน ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นจัดการแสดงเพลงพื้นบ้านในพิธีเปิดและพิธีปิดอย่างมโหฬาร การ จัดการแสดงเพลงพื้นบ้านเป็นรูปแบบคอนเสิร์ต การประกวด และเทศกาลดนตรี เช่นการพิธีเปิดและ พิธีปิดของเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติเมืองหนานหนิง งานประกวดเพลงพื้นบ้านใหม่กวางสี เทศกาลดนตรีเมืองสีเซียวที่ได้นำเสนอในหัวข้อ 5.1

2) การเปลี่ยนสถานที่ร้องเพลง

สถานที่นักร้องเพลงพื้นบ้านจากหมู่บ้าน ทุ่งนา ริมน้ำหรือภูเขา กลายเป็น สถานที่ท่องเที่ยวและย่านการค้าในเมือง การนักร้องเพลงพื้นบ้านที่มณฑลอื่น นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ ร้องเพลงออนไลน์อีกด้วย ดังที่เคยนำเสนอในหัวข้อที่แล้ว ในพื้นที่เมืองหนานหนิง การร้องเพลง พื้นบ้านจัดที่สถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในเมือง เช่นภูเขาชิงชิว ทะเลสาบเพลงพื้นบ้าน ศูนย์ นิทรรศการนานาชาติหนานหนิง เป็นต้น และพยายามจัด “ถนนเพลงพื้นบ้าน” ให้เชื่อมย่านค้าเป็น สายหนึ่ง และยั้มนักร้องเพลงไปยังปักกิ่ง กวางโจว และฮ่องกงด้วย

3) การเปลี่ยนผู้จัดงานและผู้ร่วมงาน

ผู้จัดงานและผู้ร่วมงานจากชาวบ้านจัดเอง ชวนญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ มาร่วมเอง กลายเป็นจัดโดยรัฐบาล สำนักงานพรรคคอมมิวนิสต์จีนของเขตปกครองตนเองจ้วงกวางสี กรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ผู้ร่วมงานก็กลายเป็นศิลปิน ผู้สืบทอด คนพื้นเมือง นักท่องเที่ยวทั้ง ในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะการจัดงานร้องเพลงพื้นบ้านออนไลน์ การออกอากาศทาง โทรทัศน์ และ การแบ่งปันทางโซเชียล จึงทำให้ผู้ร่วมงานได้ขยายจำนวนมากขึ้น

4) การเปลี่ยนวัตถุประสงค์การนักร้องเพลงพื้นบ้าน

วัตถุประสงค์การร้องเพลงพื้นบ้านก็ได้เปลี่ยนตามบริบทสังคม จากการหาคู่ การบูชา และการบันเทิง เปลี่ยนเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว เป็นต้น เช่น ร้องเพลงในงานส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดพิธีเปิดเทศกาลเพลงพื้นบ้านคู่กับงานแสดงสินค้าจีน- อาเซียน การจัดการแสดงเพลงพื้นบ้านในจุดท่องเที่ยวตามกวางสี

2. การประยุกต์ใช้ประเพณีต่าง ๆ ในเทศกาลวันที่สามเดือนสาม

ในเทศกาลวันที่สามเดือนสามของกวางสี มีประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างหลากหลาย เช่นในช่วงหนุ่มสาวร้องเพลงหาคู่กันมีประเพณีการโยนลูกขี้ฉีวกันและการชนไข่ต้มย้อมสีกันเพื่อแสดงความรักระหว่างหนุ่มสาว ปัจจุบันลูกขี้ฉีวทำเป็นของที่ระลึกใช้ในการต้อนรับแขกหรือสร้างสรรค์เป็นการละเล่นและการกีฬา ไข่ต้มย้อมสีกลายเป็นอาหารที่ใช้ในการต้อนรับนักท่องเที่ยวหรือวาดรูปบนไข่ต้มเพื่อใช้ในพิธีกรรมเพื่อนำซึ่งอัตรลักษณ์จ้ว



ภาพที่ 25 ซ้าย:การละเล่นลูกขี้ฉีว ขวา:การชนไข่ต้มย้อมสีในงานชนไข่ย้อมสีพันคน

ที่มา <https://t.cj.sina.com.cn> และ <https://v.gxnews.com.cn/a/21137469>

อีกตัวอย่างเช่นประเพณีการรำกระทบไม้ไผ่ซึ่งแรกเป็นเครื่องมือใช้ในการเก็บเกี่ยว และประเพณีการทำข้าวเหนียวหาลีเพื่อใช้ในการบูชาบรรพบุรุษ การรำกระทบไม้ไผ่ปรับเป็นกิจกรรมที่บันเทิงนักท่องเที่ยว ส่วนข้าวเหนียว 5 สี ได้ทำเป็น ภาพภาพศิลปะ อาหารต้อนรับแขก สินค้า หรือในศูนย์สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนักท่องเที่ยวเรียนรู้วิธีการทำข้าวเหนียว 5 สี และสามารถลงมือทำข้าวเหนียวด้วยตนเอง สร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว

พหุบัน ปณ จิตโต ชีเว



ภาพที่ 26 ซ้าย:ตลาดนัดผลิตภัณฑ์มรดกทางวัฒนธรรม ณ อุ๋หมิง เมืองหนานหนิง

ขวา:การจัดโต๊ะเลี้ยงนักท่องเที่ยวด้วยข้าวเหนียว 5 สีในเทศกาลการท่องเที่ยวในวันที่สามเดือนสาม

ที่มา www.chinanews.com และ www.wuming.gov.cn/yw/wmyw/t5898221.html

3. การนำพิธีกรรมสู่การแสดง

ตามการนำเสนอในบทที่ 3 สะท้อนให้เห็นว่าชาติพันธุ์จ้วงมีความเชื่อเกี่ยวกับปู่ไล่โถกบ เจ้าแม่มังกร เจ้าแม่ฮวาผะ (ดอกไม้) เป็นต้น ซึ่งในบทที่ 4 ก็สะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันชาวจ้วงยังนำเสนอความเชื่อเหล่านี้ผ่านเพลงบ้านพื้นบ้านสมัยใหม่ จากงานมหกรรมเทศกาลวันที่สามเดือนสาม ทำให้มองเห็นวิธีคิดที่นำความเชื่อดังกล่าวสู่การแสดง เนื่องจากความเชื่อเหล่านี้อาจกระจายตามท้องถิ่นต่าง ๆ ในกวางสี พิธีกรรมเกี่ยวกับความเชื่อดังเดิมส่วนมากจัดที่ชนบทที่ห่างไกลจากเมือง แต่ในเมืองหนานหนิงปรากฏว่าในกิจกรรมน้อยใหญ่มีการแสดงที่ประยุกต์จากพิธีกรรมต่าง ๆ

ดังเช่น พิธีกรรมไหว้กับประกอบด้วยการหาคบ การแห่คบ และการฝังศพคบ ในตำนานคบที่เล่ากันในอำเภอตงหลานว่ามนุษย์ทำให้เจ้าแม่กับโกรธจนฝนไม่ตกอีก ชาวบ้านจึงต้องตีกลองมโหระทึกส่งเสียงเชิญเจ้าแม่กับสู่โลกมนุษย์ สังเกตได้ว่าในพิธีกรรมไหว้กับมีการตีกลองมโหระทึกเป็นขบวน ในงานเปิดของเทศกาลวันที่สามเดือนสามที่จัดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวภูเขาชิงชู่ก็พบว่าการตีกลองมโหระทึกเป็นขบวนเช่นกัน ซึ่งวงกลองก็มาจากอำเภอตงหลาน แต่ไม่เกี่ยวกับพิธีกรรมไหว้กับ เป็นการแสดงส่วนหนึ่งของพิธีเปิด พิธีกรรมไหว้เจ้าแม่ดอกไม้ส่วนมากมีกระบวนการเจ้าแม่แจกลูกแก่กระบวนเจ้าแม่ และเช่นไหว้เจ้าแม่ พิธีกรรมไหว้เจ้าแม่ดอกไม้จะจัดในบริเวณวัดเจ้าแม่ แต่ปัจจุบันจะมีการแสดงให้“เจ้าแม่”รำวงที่สถานที่ท่องเที่ยว



ภาพที่ 27 ซ้าย: การตีกลองมโหระทึกจากอำเภอตงหลาน ขวา:การแสดงเจ้าแม่ดอกกไม้มั

ที่มา: https://difang.gmw.cn/gx/2024-04/10/content_37256262.htm

5.1.4.2 การรวมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจากท้องถิ่นต่าง ๆ มาแสดงด้วยกัน

วิธีคิดการจัดเทศกาลที่ชัดเจนของกวางสีคือให้ความสำคัญกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นอย่างมากพยายามดึงจุดเด่นของแต่ละที่ออกมา สร้างความเข้มแข็งและสร้างความมั่นคงผ่านแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ต่อยอดวัฒนธรรมด้วยการนำคุณค่าของวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์สินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ พร้อมสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว การรวมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจากท้องถิ่นต่าง ๆ สร้างผลให้เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวอย่างน่าสนใจ ดังนี้

1) การรวมมรดกภูมิปัญญาของชาติพันธุ์จ้วงในเขตกวางสี

มรดกภูมิปัญญาของชาติพันธุ์จ้วงในเขตกวางสีมีอย่างหลากหลาย รวมทั้งการแสดง ดนตรี และหัตถกรรม เป็นต้น จากงานเปิดของเทศกาลสังเกตได้ว่า เน้นเทศกาลวันที่สามเดือนสามและเพลงพื้นบ้านเป็นเส้นหลักและถือโอกาสนำเสนอจุดเด่นทางวัฒนธรรมจากท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งจัดเป็น 5 “หมู่บ้าน” ในงานเปิดเทศกาลวันที่สามเดือนสาม แต่ละ “หมู่บ้าน” นำเสนอมรดกภูมิปัญญาประเภทต่างกัน เช่น “หมู่บ้านดนตรี” “หมู่บ้านอาหาร” “หมู่บ้านหัตถกรรม” “หมู่บ้านความงามยิ่งใหญ่ของจีน” และ “หมู่บ้านอาเซียนหลากสีสน” จึงเข้าใจได้ว่ามีแต่บ้านเดียวเรียกว่าเป็น “หมู่บ้าน” ไม่ได้ การรวมมรดกภูมิปัญญามานำเสนอในงานมหกรรมไม่เพียงแต่เพิ่มสีสันให้กับเทศกาลและเพลงพื้นบ้าน ยังเสนอช่องทางให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักมรดกภูมิปัญญาที่ห่างไกลจากเมืองจนถึงผู้คนักท่องเที่ยวไปถึงแหล่งกำเนิดเพื่อมีประสบการณ์เชิงลึก



ภาพที่ 28 ซ้าย:การแสดงเครื่องดนตรีเทียนฉินของอำเภอหลงโจว

ขวา:การแสดงกลองฮู่กู่ของอำเภอหมาซาน

ที่มา <https://www.ddgx.cn/show/64944/u0s240278085a3.html>

จากที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ผู้สืบทอดวัฒนธรรมเทียนฉิน (หลี่สาวเหว่ย:2023) คุณหลี่สาวเหว่ยได้กล่าวว่า แต่ก่อนเครื่องดนตรีเทียนฉินใช้เฉพาะในพิธีกรรม ปัจจุบันเขาเห็นว่าวัฒนธรรมเทียนฉินเป็นภูมิปัญญาอันมีคุณค่า อยากเผยแพร่ให้ผู้คนรู้จักมากขึ้น ต้องปรับให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน เช่น เขาแปลชื่อภาษาจ้วงของเครื่องดนตรีเป็นภาษาจีนกลาง จากตึงตึงกลายเป็นเทียนฉิน (เครื่องดนตรีฟ้า) ทำให้คนทั่วไปเข้าใจง่ายว่าเป็นเครื่องดนตรีสื่อสารกับฟ้า และได้จัดทีมวงดนตรีเทียนฉิน “สาวงาม” (เนื่องจากหมู่บ้านชื่อสาวงาม) ไปแสดงที่เมืองต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังให้ความร่วมมือกับนักดนตรีและนักร้องต่าง ๆ จนเทียนฉินมีโอกาสดำเนินการแสดงที่เวทีใหญ่ ๆ และทำให้ผู้คนรู้จักกันดี ทั้งผู้สืบทอดและชาวบ้านต่างก็ร่วมใจเดียวกันส่งเสริมวัฒนธรรมเทียนฉิน ปัจจุบันเครื่องดนตรีเทียนฉินยังเป็นวัตถุมงคลในพิธีกรรมต่าง โดยเฉพาะพิธีกรรมขอฝนในเทศกาลลงทุม แต่ในสถานที่อื่น ๆ และบริบทที่ต่างกันส่วนมากจะใช้ในการแสดง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การรวมรวมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจากท้องถิ่นต่าง ๆ มาแสดงด้วยกัน ไม่เพียงแต่เป็นความต้องการของทางรัฐบาล ในขณะเดียวกันก็เป็นความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งเห็นได้ตัวอย่างเครื่องดนตรีฟ้า การปรับตัวเข้ากับสังคมปัจจุบันก็สามารถรักษาลักษณะดั้งเดิมไว้อย่างดี

พูน ปณ จิตโต ชเว



ภาพที่ 29 ผู้สืบทอดเครื่องดนตรีเทียนฉินและคาถาขอฝน

ถ่ายจาก:ผู้วิจัย (shan he)

2) การรวมมรดกภูมิปัญญาของ 11 ชาติพันธุ์ที่อาศัยในเขตกวางสี

ดังที่ผู้วิจัยนำเสนอในบทที่ 2 กวางสีมี 12 ชาติพันธุ์อาศัยอยู่ด้วยกัน วัฒนธรรมของแต่ละชาติพันธุ์ทั้งมีความแตกต่างกัน ความคล้ายกันและการผสมผสานกัน ซึ่งเทศกาลวันที่สำคัญสามก็เป็นเทศกาลสำคัญของชาติพันธุ์อื่น ย้าว เหมียวและตัง และการร้องเพลงพื้นบ้านก็เป็นประเพณีที่ได้รับความนิยมของหลายชาติพันธุ์ เช่น ชาติพันธุ์ตังมีเพลงต้าเกอ ชาติพันธุ์เหมียวเป่าขลุ่ยร้องเพลง และชาติพันธุ์ย้าวในเทศกาลต่าง ๆ ตีกลองยาว ร้องเพลงพระเจ้าย้าว ซึ่งสังเกตได้ว่าการประกวดเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกวางสีเพลงจากชาติพันธุ์ย้าวได้รับเป็นผู้ชนะเลิศ

นอกจากนี้ 11 ชาติพันธุ์ที่อาศัยในเขตกวางสียังมีมรดกภูมิปัญญาที่โดดเด่นหลากหลาย เช่นชาของชาติพันธุ์ย้าว การปักดอกไม้ผ้าของชาติพันธุ์เหมียว การแกะสลักของชาติพันธุ์หมาวหนาน เป็นต้น การร่วมนำเสนอมรดกภูมิปัญญาของทุกชาติพันธุ์ที่อาศัยในเขตกวางสีไม่เพียงแต่เป็นกลวิธีส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเศรษฐกิจ หากยังเป็นกลยุทธ์ทางการเมือง ทำให้ทุกชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่กวางสีอยู่กันอย่างสงบ เปิดรับวัฒนธรรมกันและกัน แบ่งปันผลประโยชน์ทางการท่องเที่ยวกัน ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อกวางสีในฐานะเป็นเขตปกครองตนเองที่ติดชายแดนยาว 1020 กิโลเมตร

พหุวัฒนธรรม
พหุวัฒนธรรม
พหุวัฒนธรรม



ภาพที่ 30 ซ้าย:การปักผ้าของชาติพันธุ์ย้าว ขวา:การร้องเพลงพื้นบ้านของชาติพันธุ์ต้ง
ที่มา: https://difang.gmw.cn/gx/2024-04/10/content_37256262.htm

3) การรวมมรดกภูมิปัญญาของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศจีน

จากการสำรวจกิจการที่จัดในเทศกาลวันที่สามเดือนสาม ปรากฏว่ามีการเชิญชนคณะศิลปินจากมณฑลและเขตปกครองตนเองในประเทศมาร่วมงานเทศกาลวันที่สามเดือนสาม เช่น กิจกรรมเพลงพื้นบ้านในธีมร่วมส่งเสริมเพลงพื้นบ้านกัน ได้เชิญชนคณะศิลปินจากมณฑลโกเลียในมาแนะนำทั้งเพลงพื้นบ้านและเครื่องดนตรีเฉพาะ ในกิจกรรมธีมร่วมร้องเพลงพื้นบ้านคลาสสิกที่จัดในย่านการค้าได้เชิญชนคณะศิลปินจากทิเบต ซินเจียง และมณฑลโกเลียในมาร่วมแสดง ในงานเวทีเมืองสี่เขี้ยวก็ได้เชิญชนคณะศิลปินหนึ่งเขี้ยวและกวางตุ้งมาร่วมแสดงกับศิลปินพื้นเมืองหนานหนิง

ในงานเปิดเทศกาลวันที่สามเดือนสามของปี ค.ศ. 2024 ยิ่งทำให้มองเห็นชัดเจนว่าการจัดงานด้วยถือเพลงพื้นบ้านเป็นหลัก พร้อมนำเสนอมรดกภูมิปัญญาของจ้วง ของกวางสี และของจีนด้วย โดยจัดหมู่บ้านความงดงามยิ่งใหญ่ของจีน มีการนำเสนอภาพศิลปะที่ทำจากผ้าของมณฑลส่านซี รูปทิวทัศน์ของวัดอุ๋นเป่ต เป็นต้น ซึ่งเป็นโอกาสสร้างความเป็นมิตรระหว่างเมืองและมณฑลขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว



ภาพที่ 31 ซ้าย:การแสดงเครื่องดนตรีของชาติพันธุ์ม้งโกเลียในจากเน่เหมิงกู่
ขวา:การแสดงของชาติพันธุ์อุยกูร์จากซินเจียง

ที่มา: <http://nnwb.nnnews.net/baobao/p/155079.html>

5.1.4.3 การเน้นความดั้งเดิมและความทันสมัย

จากข้อมูลกิจกรรมและงานที่จัดในเทศกาลสะท้อนให้เห็นว่า วิธีคิดการจัดงานมีแนวทางเน้นความดั้งเดิมและความทันสมัย โดยเน้นประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน เพลงพื้นบ้านแบบทำนองดั้งเดิม อาหารสูตรโบราณ ขณะเดียวกันกิจกรรมหลักก็ตั้งชื่อว่า “วันที่สามเดือนสามเที่ยวแบบทันสมัย” นอกจากนี้มีการจัดประกวดเพลงพื้นบ้านใหม่ โดยผสมผสานเพลงแบบดั้งเดิมและเครื่องดนตรีสมัยใหม่หรือเรียบเรียงใหม่ให้เข้ากับบริบทสังคมปัจจุบัน

โดยเฉพาะในด้านต่อยอดกับเทคโนโลยี การทำหุ่นยนต์หลิวซานเจีย ซึ่งอัปเดตจนสามารถร้องเพลงโต้ตอบกับมนุษย์ได้ แม้แต่งานคอนเสิร์ตตัวละครอนิเมะก็เป็นงานย่อยของเทศกาล วันที่สามเดือนสามโดยมีกิจกรรมการร้องเพลงโต้ตอบกัน การเล่นเกมโยนลูกขี้ฉีเพื่อสะสมแต้มงานเช่นนี้ได้รับความนิยมจากวัยรุ่นกันอย่างยิ่ง สะท้อนให้เห็นว่าการนำเสนอประเพณี วัฒนธรรมอันมีค่าผ่านรูปแบบอันทันสมัย สามารถดึงดูดรุ่นหลังกลับมาร่วมสนใจวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมอีกครั้ง



ภาพที่ 32 ซ้าย: หุ่นยนต์โต้ตอบเพลงกับผู้สืบทอดเพลงพื้นบ้าน

ขวา: นักร้องแร็ปร้องเพลงพื้นบ้านในงานเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ (flok song gala)

ที่มา <https://app.people.cn/h5/detail/normal/6257413690770432> และ

https://gxbtv.gxtv.cn/article/detail_07a5b948ed34487b9658bfb20302294d.html

5.1.4.4 การนำเพลงพื้นบ้านสู่สากล

เพลงพื้นบ้านตามความหมายของชื่อก็สามารถเข้าใจได้ว่าเป็นเพลงของพื้นที่ได้เผยแพร่และได้รับความนิยมในกลุ่มคนเฉพาะ จากเทศกาลวันที่สามเดือนสามและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านสะท้อนให้เห็นวิธีคิดการนำเพลงพื้นบ้านสู่สากล ผ่านการตั้งชื่องานด้วยภาษาสากล การจัดงานระดับสากล และการจัดงานตามรูปแบบสากล ดังนี้

1) การตั้งชื่องานด้วยภาษาสากล

งานฉลองเทศกาลวันที่สามเดือนสามมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังเกตได้ว่าตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 เริ่มใช้ชื่อว่าเทศกาลเพลงพื้นบ้านสากลกว่างซี งานในปี ค.ศ. 1999 ชื่อว่าเทศกาลศิลปะเพลงพื้นบ้านสากลหนานหนิง ปี ค.ศ. 2016 รัฐบาลวางแผนจะจัดงาน “วันที่สามเดือนสามของจ้วงคาร์นิวัลแห่งปากุ้ย” ค.ศ. 2017 งานนี้ได้จัดขึ้นเป็นปีแรก จนถึง ค.ศ. 2024 เนื่องจากเทศกาลวันที่

สามเดือนสามเป็นเทศกาลของหลายชาติพันธุ์และเขตพื้นที่ เพียงแต่ว่ามีประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อที่ต่างกัน ดังนั้นงานนี้จึงหลีกเลี่ยงใช้คำว่า “ของจ้วง” เปลี่ยนชื่อเป็น “วันที่สามเดือนสามของกวางสี คาร์นิวัลแห่งปาเก๋ย”

การตั้งชื่อของงานสะท้อนให้เห็นว่าวิถีคิดในการจัดงานเทศกาลวันที่สามเดือนสามได้ใช้คำว่าสากล และ คาร์นิวัล มีแนวโน้มแนวโน้มนำเพลงพื้นบ้านและงานฉลองของเทศกาลไปสู่ระดับสากลในบริบทโลกาภิวัตน์

2) การจัดงานระดับสากล

สำรวจงานฉลองต่าง ๆ ของเทศกาลวันที่สามเดือนสามของกวางสี คาร์นิวัลแห่งปาเก๋ย ได้ปรากฏวิถีคิดยกระดับเป็นงานสากล เช่นงานเปิดและงานปิดเทศกาลศิลปะเพลงพื้นบ้านสากลหนานหนิงได้เชิญชนศิลปินจากต่างประเทศมาร่วมแสดง ในงานเปิดคาร์นิวัลได้จัด “หมู่บ้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” 5 หมู่บ้าน หนึ่งในนั้นมีหมู่บ้านอาเซียนหลากหลายสีสัน เชิญชวนประเทศอาเซียนมาร่วมงานกัน โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน อย่างเช่นเวียดนาม ไทย และลาว นอกจากนี้ยังมีงานที่ชื่อว่าสัปดาห์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจีน-อาเซียน (หนานหนิง) งานแสดงดนตรีพื้นบ้านจีน-อาเซียน (หนานหนิง) และงานสัปดาห์ภาพยนตร์อาเซียน

รวมทั้งการแข่งขันแห่งกรรณานาชาติแบบดั้งเดิม (หนานหนิง) การแข่งขันนี้ดึงดูดทีมแห่งกร 22 ทีม จากมาเลเซีย ไทย สิงคโปร์ เวียดนามร่วมเดินขบวนแห่ การแสดงแฟชั่นเครื่องแต่งกายชนเผ่า กวางสี-อาเซียน แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การแสดงเครื่องแต่งกายชนเผ่ากวางสีแห่งจิน การแสดงเครื่องแต่งกายดั้งเดิมของจีน และการแสดงเครื่องแต่งกายของอาเซียน การแสดงโชว์เครื่องแต่งกายประจำชาติกว่า 160 ชุด จากจีน (กวางสี) และประเทศอาเซียน

ตัวอย่างดังกล่าวทำให้มองเห็นว่าวิถีคิดการจัดงานได้ถือเพลงพื้นบ้านเป็นหลัก พร้อมนำเสนอด้วยเครื่องดนตรี และการแสดง รวมทั้งมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่สากล สะท้อนให้เห็นว่ากวางสีในฐานะเป็นประตูอาเซียน ส่งเสริมและเปิดประตูแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมวัฒนธรรมกับประเทศอาเซียนกัน

3) การจัดงานรูปแบบสากล

ในงานคาร์นิวัลปาเก๋ยมีงานย่อยหลากหลายที่เป็นรูปแบบใหม่ ไม่ใช่งานพื้นบ้าน ไม่ใช่ชาวบ้านจัดเวทีกันและกันไม่ใช่ร้องเพลงพื้นบ้านอย่างเดียว ปรากฏว่ามีงานเทศกาลดนตรี (festival music) งานคอนเสิร์ต (concert) ซิมโฟนี (Symphony) และโอเปร่า (opera)

โดยเฉพาะงานเทศกาลดนตรีเมืองสีเจียว ยิ่งทำให้เห็นความเป็นสากลอย่างชัดเจน การแสดงรวมถึงดนตรีแจ๊ส (Jazz) ดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ (electronic music) เพลงร็อก (Rock) เพลงแร็ป (rap) ใช้รูปแบบใหม่เรียบเรียงเพลงพื้นบ้านดั้งเดิม สำหรับคอนเสิร์ตมีธีมต่าง ๆ เช่น คอนเสิร์ตคนโสดเพื่อให้หนุ่มสาวมีโอกาสหาแฟนกัน คอนเสิร์ตแคมป์ปิ้งที่จัดในสถานที่ท่องเที่ยวภูเขา ดำหมิงพร้อมการแสดงโชว์ดอกไม้ไฟ คอนเสิร์ตดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ที่จัดใกล้เขตมหาวิทยาลัย และ คอนเสิร์ตโอเปร่าเชิญชวนนักร้องจากโรงอุปรากรกลางแห่งประเทศจีนจะมาแสดง

งานฉลองดังกล่าวยังมีส่วนเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน แต่รูปแบบของงานได้จัดตามแนวสากล การสู่สากลของเพลงพื้นบ้าน ไม่เพียงแต่ขยายกลุ่มผู้ฟัง หากยังเผยแพร่เพลงพื้นบ้านไปยังต่างประเทศ ที่สำคัญทำให้เพลงพื้นบ้านเป็นจุดขาย แถมยังเป็นสายสัมพันธ์ระหว่างรักษาความเป็น

เดิมและส่งเสริมเพลงพื้นบ้านให้พัฒนาอย่างยั่งยืน การนำเพลงพื้นบ้านมาต่อยอดให้เป็นที่ยอมรับสู่ระดับสากล และใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น

การใช้เพลงพื้นบ้านในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากขึ้น และนำมาผสมผสานกับบริบทอื่น ๆ พร้อมสร้างคุณค่าทางจิตใจและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติต่อไป

5.2 การสร้างสถานที่นักร้องเพลงพื้นบ้านที่มาจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์

จ้วงกวาสี

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงสถานที่นักร้องเพลงพื้นบ้านที่มีความสำคัญต่อพื้นที่วิจัยหลักเมืองหนานหนิง การนักร้องเพลงพื้นบ้านเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานานของชาติพันธุ์จ้วง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เพลงพื้นบ้านได้สืบทอดและคงอยู่จนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมร้องเพลงพื้นบ้านในปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องกับประเพณีการนักร้องเพลงพื้นบ้านอย่างมาก เช่นการจัดเวทีนักร้องเพลงพื้นบ้าน การแข่งขันร้องเพลงพื้นบ้าน การถือโอกาสนักร้องเพลงพื้นบ้านค้าขายสินค้า ผู้วิจัยจะเลือกนำเสนอสถานที่นักร้องเพลงในเทศกาลวันที่สามในเมืองหนานหนิง มีทั้งสถานที่ท่องเที่ยว ย่านการค้า และสถานที่ไม่จำกัดเขต ดังนี้

5.2.1 การนักร้องเพลงพื้นบ้านที่สถานที่ท่องเที่ยว

ผู้วิจัยสังเกตจากประชาสัมพันธ์กำหนดการฉลองเทศกาลพบว่า มีกิจกรรมฉลองหลายอย่างมองได้ว่าเป็นประเพณีการนักร้องเพลงรูปแบบสมัยใหม่ จึงจัดที่สถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของเมืองหนานหนิง เพื่อเข้าใจการสร้างสรรคในทางด้านนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและสถานที่ท่องเที่ยวดังนี้

1) ภูเขาชิงชิว

โดยที่รู้จักกันภูเขาชิงชิวเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของเมืองหนานหนิง ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยว 5 A ระดับชาติ ภูเขาชิงชิวนอกจากมีทัศนธรรมชาติที่สวยงามแล้ว ยังมีบทบาทในด้านการจัดงานฉลองสำคัญของกวาสี ภายในภูเขาชิงชิวมีเวทีใหญ่ชื่อว่าเวทีกลองมโหระทึก ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 พิธีเปิดเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติหนานหนิงก็จัดขึ้นที่นี่ ผ่านการปรับปรุงเรื่อย ๆ ภูเขาชิงชิวได้สร้างสนามหญ้าดนตรีขึ้นมาด้วย เคยได้จัดเทศกาลเพลงลั่วเห่ และในปี ค.ศ. 2023 - 2024 ได้จัดพิธีเปิดเทศกาลวันทีสามเดือนสามแห่งกวาสี-ปากุ้ยคาร์นิวัลอย่างอลังการ ปี ค.ศ. 2025 พิธีปิดเทศกาลวันทีสามเดือนสามแห่งกวาสีก็จัดขึ้นที่นี่

2) สวนสาธารณะ Garden Expo หนานหนิง

สวนสาธารณะ Garden Expo หนานหนิงคือสถานที่จัดงานมหกรรมสวนนานาชาติแห่งประเทศจีน ครั้งที่ 12 ตั้งอยู่บนพื้นที่เนินตี่ซือซาน ริมแม่น้ำปาฉือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับ AAAA ของชาติ มีพื้นที่ทั้งหมด 263 เฮกตาร์ ปลูกพืชพันธุ์กว่า 1,600 ชนิด เปิดให้บริการตั้งแต่เดือนธันวาคม ปี 2018

ภายในสวนประกอบด้วยเนินเขา ป่าธรรมชาติ แหล่งน้ำพุ ทะเลสาบ และพื้นที่ชุ่มน้ำ ก่อเกิดเป็นภูมิทัศน์สวนน้ำและภูเขาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ภายในสวนมีศูนย์ศิลปะการแสดงและตั้งชื่อว่าเวทีแข่งเพลง นอกจากนี้ยังได้จัดเวทีชื่อเวทีน้ำพุใส เพื่อสร้างฉากการแสดงโดยมีภูเขาและแม่น้ำจริงหรือเรียกว่าการแสดงภูมิทัศน์ ในเทศกาลวันที่สามเดือนสามจะมีกิจกรรมเชิงคติชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการแสดงเพลงพื้นบ้านตามบทนางหลิวซานเจีย เพราะมีฉากเวทีที่เป็นภูเขาและน้ำพุซึ่งนำเสนอประเพณีงานแต่งงานของจ้วงถือเป็นไฮไลท์ของงาน

ในปี 2022 การแข่งขันเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่รอบชิงชนะเลิศ ได้จัดขึ้น ณ ศูนย์ศิลปะการแสดงของสวนสาธารณะ Garden Expo หนานหนิง พิธีเปิดเทศกาลวันที่สามเดือนสามแห่งกวางสีในปีนี้ก็จัดขึ้นที่นี่ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมย่อยของเทศกาลวันที่สามเดือนสามจัดขึ้นที่นี่ เช่น คอนเสิร์ตเพลงพื้นบ้านเล็ก ๆ ท่ามกลางขุนเขาและสายน้ำ “เล็ก ๆ ” นี้หมายถึงเด็ก ๆ ในคอนเสิร์ตได้เชิญชวนคณะนักร้องประสานเสียงเด็กของกวางสี ขับร้องบทเพลงพื้นบ้านคลาสสิกที่เรียบเรียงใหม่ให้ทันสมัย เพื่อให้เด็ก ๆ และเยาวชนสื่อถึงการสืบทอดและต่อยอด คอนเสิร์ตครั้งนี้ไม่ได้จัดเวทีหรูหราเน้นการแสดงในบรรยากาศธรรมชาติ ให้เพลงพื้นบ้านมีความบริสุทธิ์เหมือนแบบดั้งเดิม



ภาพที่ 33 ซ้าย:การแสดงเพลงพื้นบ้านตามบทเพลงนางหลิวซานเจีย ขวา: การแสดงเพลงพื้นบ้านจ้วง ที่มา <https://mp.weixin.qq.com/s/sVj1oTlsnLPWimlx4tbCmQ>

ศูนย์นิทรรศการนานาชาติหนานหนิง

ศูนย์นิทรรศการนานาชาติหนานหนิง ตั้งอยู่ใจกลางเขตชิงชิว ซึ่งเป็นเขตเจริญรุ่งเรืองของนครหนานหนิง มีพื้นที่ 1,344 ไร่ เป็นสถานที่จัดงานนิทรรศการอาเซียน-จีน (CAEXPO) ถาวร โดยออกแบบสถาปัตยกรรมเลียนแบบดอกชบาจีน ซึ่งกลีบสีขาว 12 กลีบเปรียบเสมือนตัวแทน 12 กลุ่มชาติพันธุ์ในกวางซี ศูนย์นิทรรศการนอกจากใช้ในการแสดงสินค้าแล้วยังมีความสำคัญกับเพลงพื้นบ้านอย่างใกล้ชิด เพราะตั้งแต่ ปี 2003 งานแสดงสินค้าอาเซียน-จีนจะจัดพร้อมกับงานเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติหนานหนิง และได้เลือกที่ตั้งติดกับสถานที่จัดการแสดงเพลงพื้นบ้านที่ชื่อว่าทะเลสาบเพลงพื้นบ้าน

ในปี 2023 เทศกาลดนตรีเมืองสีเซียวหนานหนิงครั้งแรก ได้เปิดฉากที่ศูนย์นิทรรศการนานาชาติหนานหนิง โดยนักดนตรีชื่อดังระดับชาติและนักแต่งเพลงท้องถิ่นนำเสนอการแสดงในธีม "ดนตรีพื้นบ้านบวกแนวโมเดิร์น" ทำให้ดนตรีพื้นบ้านได้รับความนิยมจากคนรุ่นใหม่มากขึ้น



ภาพที่ 34 เทศกาลดนตรีเมืองสีเขียวหนานหนิง
ที่มา <https://news.qq.com/rain/a/20230422A03ORQ00>

3) ตลาดไนท์แห่งหนานหนิง

ตลาดไนท์แห่งหนานหนิงเป็นถนนคนเดินเชิงวัฒนธรรมแห่งแรกของเขตปกครองตนเองกว่างซี ประกอบด้วยความบันเทิง การแสดง อาหาร การช้อปปิ้ง เพื่อให้ผู้ชมมีประสบการณ์ โดยนำเสนอวัฒนธรรมชาติพันธุ์ วัฒนธรรมเมืองหนานหนิง และธรรมชาติภูมิทัศน์ของจีนและกว่างซี สร้างสรรค์ฉากย่านพาณิชย์วัฒนธรรมเมืองบ้านเกิดชาวจ้วง

ถนนคนเดินนี้ เริ่มเปิดรับนักท่องเที่ยวตั้งแต่ปี 2023 และตั้งแต่ปี 2023 เทศกาลวันทีสามเดือนสามก็มีกิจกรรมต่าง ๆ จัดขึ้นที่นี้ ปี 2023 ได้จัดงานดนตรี ปี 2024 ได้จัดงานเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม กิจกรรมในงานจะรวมถึงการแสดงเพลงพื้นบ้าน เพลงป๊อปปูล่าของลี้วซานเจีย การตีกลองหมาซานของชาวจ้วง รำกระบี่ไม้ เป็นต้น



ภาพที่ 35 ซ้าย : ตลาดไนท์แห่งหนานหนิง ขวา : การแสดงเพลงพื้นบ้านจ้วง
ที่มา : <https://www.ddgx.cn/show/70451.html>

4) เขตอุ้มผาง

ตามที่มีผู้วิจัยเคยนำเสนอ เมืองหนานหนิงแบ่งเป็นเจ็ดเขต เขตอุ้มผางเป็นเขตที่ค่อนข้างเข้มข้นกับวัฒนธรรมจ้วง เพราะอุ้มผางเป็นหนึ่งในแหล่งกำเนิดของชาวจ้วง สำเนียงอุ้มผางถูกใช้เป็นมาตรฐานของภาษาจ้วง ได้รับการขนานนามว่า "เมืองบ้านเกิดชาวจ้วงแห่งจีน" ในวันที่สามเดือนสามทุกปีที่เขตอุ้มผางจะมีการจัดงานเทศกาลเกอซอ (ตลาดนัดเพลงพื้นบ้าน) แห่งเมืองบ้านเกิดชาวจ้วง-อุ้มผาง ซึ่งได้กลายเป็นเวทีแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชาติพันธุ์ของจีนและต่างประเทศ

ตั้งแต่ปี 1985 เป็นต้นมา เขตอุ้มผางได้จัดงานเทศกาลเพลงต่อเนื่องมา 18 ครั้ง หลังปี 2003 เขตอุ้มผางได้เปลี่ยนชื่อ เทศกาลจาก "เพลงพื้นบ้าน" เป็น "เกอซอ" ปี 2008 เทศกาลเกอซอของอุ้มผางได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมระดับเขตปกครองตนเองของกวางสี ปี 2011 เขตอุ้มผางได้ขยายหัวข้อกิจกรรมเทศกาลเกอซอเป็นเทศกาลเกอซอและงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหลัวเยว่ (ชื่อกลุ่มบรรพบุรุษจ้วง) ปี 2014 เขตอุ้มผางได้รับการรับรองจากสมาคมศิลปะและวรรณกรรมพื้นบ้านแห่งประเทศไทยให้เป็น "เมืองแห่งวัฒนธรรมชวของจีน"

ในพื้นที่อุ้มผางมีแหล่งท่องเที่ยวหลักได้แก่แหล่งท่องเที่ยวถ้ำอ้อหลิง เขาต้าหมิงซาน และสวนโลกสีเขียว ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับ 4A แห่งชาติ ผู้วิจัยจะนำเสนอกิจกรรมในเทศกาลเกอซอของอุ้มผาง ซึ่งเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของเทศกาลวันที่สามเดือนสามกวางสีที่จัดขึ้นในถ้ำอ้อหลิง เพื่อให้เห็นการสร้างสรรค์ในการนักร้องเพลงพื้นบ้านในการท่องเที่ยว

ในปี ค.ศ. 2023 เทศกาลวันที่สามเดือนสาม สถานที่ท่องเที่ยวถ้ำอ้อหลิงได้จัดกิจกรรมหลากหลาย เช่น การฟ้อนรำพื้นเมือง การร้องเพลงพื้นบ้าน และการถ่ายรูปคู่กับนางแบบชุดประจำจ้วง นักท่องเที่ยวยังสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรำกระบี่ไม้ การวิ่งแข่งรองเท้ากระดาน และการร่ายรำวงรีนเริง เพื่อสัมผัสความสนุกสนานแบบชาวจ้วง กงสุลใหญ่ของกัมพูชา ไทย พม่า และเวียดนามประจำหนานหนิงก็ได้รับการเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรม เช่น การร้องเพลงพื้นบ้านตอบโต้ การฝึกพูดภาษาจ้วง การดื่มเหล้าพื้นบ้านจ้วง และการลิ้มลองขนมฉือปาของจ้วง

ในปี ค.ศ. 2024 เทศกาลวันที่สามเดือนสาม สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ก็จัดกิจกรรมไม่ต่างกับปีที่แล้ว และทำให้เห็นว่าถ้ำอ้อหลิงมีทัศนียภาพที่น่าสนใจอยู่แล้ว จากกิจกรรมดังกล่าวล้วนได้นำวัฒนธรรมจ้วงมาดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการร้องเพลงพื้นบ้าน มีทั้งการแสดงและการร้องเพลงโต้ตอบ นักร้องที่แสดงมาจากชมรมเพลงเพลงพื้นบ้านของอุ้มผาง การร้องเพลงพื้นบ้านเป็นกิจกรรมหลักในงาน

พหุบุ ปณ จิต ชีเว



ภาพที่ 36 ซ้าย : การร้องเพลงโต้ตอบหน้าหมู่บ้านจ้วงอีหลิน

ขวา : ทิวทัศน์ธรรมชาติของถ้ำอีหลิน

ที่มา : <https://mp.weixin.qq.com/>

5.2.2 การนักร้องเพลงพื้นบ้านที่ย่านการค้า

ถนนหมินจู่เป็นถนนสายหลักของเมืองหนานหนิง ซึ่งตั้งอยู่ใจกลางเมืองและเชื่อมโยงย่านการค้าที่เจริญของเมืองหนานหนิง ในปี ค.ศ. 2023 เทศกาลวันที่สามเดือนสาม ใช้ถนนหมินจู่เป็นแกนกลางสร้าง“ถนนเพลงพื้นบ้าน” ตลอดเส้นทางจัดตั้งตลาดนัดเพลงพื้นบ้านริมต่างสไตลในพื้นที่หลัก 3 แห่ง ได้แก่ ย่านการค้าซานเจียเหลียงเซียง ย่านการค้าทะเลสาบเพลงพื้นบ้าน และเซ็นทรัลพลาซ่าหว่านเซียง

1) ย่านการค้าซานเจียเหลียงเซียง

ย่านการค้าซานเจียเหลียงเซียงคือพื้นที่หลักเชิงสัญลักษณ์แห่งวัฒนธรรมหนานหนิงแบบดั้งเดิม โดยภายในแหล่งท่องเที่ยวรวบรวมโบราณสถานและอาคารประวัติศาสตร์กว่า 20 แห่ง ซึ่งเป็นกลุ่มสถาปัตยกรรมบ้านเรือนราชวงศ์หมิง-ชิง (ค.ศ. 1368-1912) เพียงคนเดียวของหนานหนิงที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ ทั้งยังนำคีนมาซึ่งรูปแบบดั้งเดิมของหมู่บ้านภาคใต้ของจีนอันมีอิทธิพล กระเบื้องสีเทาในวงล้อมแบบสวนจีน จากข้อมูลที่เก็บมาสังเกตได้ว่ากิจกรรมย่อยของเทศกาลวันที่สามเดือนสามได้เลือกจัดที่นี้เป็นประจำ ดังนี้

การแสดงเครื่องดนตรีพื้นบ้านจีน-อาเซียนจัดขึ้นที่โรงละครประชาชนของถนนคนเดินซานเจียเหลียงเซียง การแสดงครั้งนี้นำเสนอเครื่องดนตรีแบบดั้งเดิมของอาเซียนเป็นหลัก ผสมผสานกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านดั้งเดิมของกวางสี

ปี 2024 กิจกรรมของงานถนนเพลงพื้นบ้านจัดภายใต้แนวคิด “ขับขานเพลงพื้นบ้านกัน สืบทอดบทเพลงคลาสสิก” โดยเชิญนักร้องเพลงพื้นบ้านจากต่างถิ่นมาร่วมขับร้องกับนักร้องท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านของพื้นที่ต่าง ๆ

2) ทะเลสาบเพลงพื้นบ้าน

ในปี 2003 เทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติหนานหนิงครั้งแรก ได้เปิดฉากขึ้นอย่างมโหฬาร รัฐบาลได้สร้างสแควร์เพลงพื้นบ้านขึ้นมา สำหรับเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติหนานหนิง พื้นที่ทั้งหมดของสนามเพลงพื้นบ้านมีประมาณ 229,000 ตารางเมตร ประกอบด้วย

ทะเลสาบเทียมมีเนื้อที่กว่า 50,000 ตารางเมตร และพื้นที่สีเขียวมากกว่า 40,000 ตารางเมตร สถานที่จัดงานแห่งนี้สามารถรองรับผู้ชมได้ 35,000 คน สแควร์เพลงพื้นบ้านเป็นสถานที่จัดเทศกาลศิลปะเพลงพื้นบ้านนานาชาติหนานหนิงประจำปี ที่ตั้งสแควร์เพลงพื้นบ้านติดกับศูนย์นิทรรศการนานาชาติหนานหนิง (Nanning International Convention and Exhibition Center) ซึ่งเป็นสถานที่จัดงานของงานนิทรรศการจีน-อาเซียน ดังนั้นยังสามารถเป็นพื้นที่จัดแสดงเครื่องจักรกลขนาดใหญ่

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 รัฐบาลปรับปรุงสแควร์เพลงพื้นบ้านมาเป็นทะเลสาบเพลงพื้นบ้าน นอกจากเป็นสถานที่ชมการแสดงแล้วยังสามารถนั่งเรือชมทัศนียภาพได้ ปี 2014 ทะเลสาบเพลงพื้นบ้านได้ยกระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับ AAAA แห่งชาติ

ปี ค.ศ. 2023 กิจกรรมเวทีเพลงเมืองสีเขียวได้เปิดฉากการแสดงที่ทะเลสาบเพลงพื้นบ้าน การแสดงเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมและเพลงอาเซียน การแสดงส่วนใหญ่เสนอจากศูนย์ศิลปะมวลชนหนานหนิง คณะศิลปะและนักร้องท้องถิ่น ถือว่าเน้นเป็นกิจกรรมวัฒนธรรมมวลชน

งานสัปดาห์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จีน-อาเซียนครั้งแรก โดยรวบรวมมรดกวัฒนธรรมจาก 25 มณฑลของจีน และ 8 ประเทศอาเซียน มากกว่า 150 โครงการ อาทิ หุ่นกระบอกของฮกเกี้ยน เพลงกว๋านห่อของเวียดนาม ดนตรีแคนของลาว ศิลปะการแสดงของไทย

ในปีเดียวกันงานเพลงพื้นบ้านพิเศษที่ชื่อว่าพบกันที่ทะเลสาบเพลงพื้นบ้านร่วมหลงไหลบทเพลงหล้าฟ้า ซึ่งเป็นกิจกรรมของเทศกาลวันที่สามเดือนสาม-ปากุ้ยคาร์นิวัล คณะศิลปินของฮูลุนบูเออร์ (Hulunbuir) ที่มาจากเขตปกครองตนเองมองโกเลียใน คณะศิลปินท้องถิ่นชั้นเยี่ยมของหนานหนิงและผู้ชมในงานร่วมเฉลิมฉลองเทศกาลวันที่สามเดือนสาม ณ สแควร์ทะเลสาบเพลงพื้นบ้าน

จนถึงเทศกาลวันที่สามเดือนสามของปี 2025 สแควร์ทะเลสาบเพลงพื้นบ้านปรับปรุงอีกครั้งเป็นหมู่บ้านดนตรีสากลแห่งทะเลสาบเพลงพื้นบ้านเมืองหนานหนิง การปรับปรุงครั้งนี้เน้นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และความเป็นสากล โดยมีแกนหลักคือดนตรีและวัฒนธรรมชาติพันธุ์พัฒนาเป็นเมืองดนตรีระดับโลกที่รวมวัฒนธรรม ศิลปะ การบันเทิงและการบริโภค ให้เป็นสถานที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแห่งใหม่ของเมืองหนานหนิง



ภาพที่ 37 ซ้าย เวทีทะเลสาบเพลงพื้นบ้าน

ขวา ทิวทัศน์กลางคืนหมู่บ้านดนตรีสากลแห่งทะเลสาบเพลงพื้นบ้านเมืองหนานหนิง

ที่มา: <https://mp.weixin.qq.com/>

3) ย่านการค้าว่านเซียงฉิง

ห้างสรรพสินค้าว่านเซียงฉิง (MixC) นานหนิง ตั้งอยู่ใจกลางของเขตชิงชิวของเมืองหนานหนิง สร้างขึ้นโดยบริษัทที่ติดอันดับ Fortune 500 ของโลก ตั้งเป็นห้างสรรพสินค้าชั้นนำของกวาสี ในห้างมีแบรนด์เนม โรงภาพยนตร์ระดับ 5 ดาว ลานสเก็ตน้ำแข็งระดับโอลิมปิก ซูเปอร์มาร์เก็ตพรีเมียม บูติกแฟชั่นสุดคูลและภัตตาคารสุดพิเศษ ลูกค้าสามารถช้อปปิ้ง ผักผ่อน บันเทิงที่นี่ นอกจากนี้ MixC ยังส่งเสริมวัฒนธรรมเมืองผ่านการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ดังเช่น

ในปี ค.ศ. 2023 กิจกรรมการแสดงเพลงพื้นบ้านของเทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติหนานหนิง ครั้งที่ 24 ได้จัดขึ้นในห้างสรรพสินค้า MixC ปี ค.ศ. 2024 กิจกรรมในธีม "แบ่งปันบทเพลงพื้นบ้าน ตลอดทางแบ่งปันไปด้วยกัน" โดยนำเสนอการแสดง แพลตฟอร์มที่แต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายประจำชาติ เพลงพื้นบ้าน และการเต้นสมัยใหม่ ก็จัดขึ้นที่นี่ จนปี ค.ศ. 2025 กิจกรรมถนนเพลงพื้นบ้านของงานเทศกาลวันที่สามเดือนสามก็จัดขึ้นที่นี่เช่นกัน



ภาพที่ 38 ซ้าย:ย่านการค้าว่านเซียงฉิง ขวา:กิจกรรม folk song street ในห้างว่านเซียงฉิง
ที่มา <https://weibo.com/2027763081/PL8XMpzz0>

5.2.3 การนักร้องเพลงพื้นบ้านที่มณฑลอื่น

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยพบว่ากิจกรรมหลากหลายที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในปัจจุบันราวกับประเพณีการนักร้องเพลงพื้นบ้านกันครั้งหนึ่งแบบดั้งเดิม ซึ่งจากข้อมูลที่รวบรวมมาก็แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านนอกจากจัดขึ้นในกวาสีแล้ว ยังมีการ“ส่งออก”ไปถึงมณฑลต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือดึงดูดนักท่องเที่ยวมาร่วมฉลองเทศกาลวันที่สามเดือนสามที่กวาสี ผู้วิจัยจะนำเสนอกิจกรรมที่จัดในปี 2024เป็นตัวอย่าง ดังนี้

1) นครปักกิ่ง

กรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเขตปกครองตนเองจ้วงกวาสี ร่วมมือกับสำนักงานรัฐบาลกวาสีประจำปักกิ่งและ รัฐบาลเมืองหนานหนิงจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศกาลวันที่สามเดือนสามของกวาสี ณ สวนสาธารณะถ้ำถ่านนครปักกิ่ง ภายในงานประกอบด้วย การแสดงศิลปมรดกภูมิปัญญาชั้นยอด เช่น เพลงพื้นบ้านจ้วง จ้วงนางหลิวซานเจียสมัยใหม่ เครื่อง

ดนตรีเทียนฉิน พิณสายเดี่ยว นอกจากนี้ยังจัดนิทรรศการและจำหน่ายผลิตภัณฑ์และสินค้าท่องเที่ยว เช่น หัตถกรรมมรดกภูมิปัญญาแบบดั้งเดิมและอาหารพื้นเมือง



ภาพที่ 39 การแสดงจีวนางหลิวซานเจียสมัยใหม่

<http://wlt.gxzf.gov.cn/zfxxgk/fdzdgnr/lajszyjh/ldhd/t16330542.shtml>

2) มณฑลกวางตุ้ง

มณฑลกวางตุ้งติดกับกวางสี ระหว่างกวางตุ้งกับกวางสีมีคมนาคมสะดวกสบาย ก่อนถึงเทศกาลวันที่สามเดือนสาม คราร์นิวัลแห่งปาเก๋ย กรมการท่องเที่ยวกวางสีได้ส่งคณะไปจัดงาน โปรโมชันการท่องเที่ยวที่เมืองกวางโจว รวมการนำเสนอความงามทางวัฒนธรรม แนะนำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การแสดงเพลงพื้นบ้าน การแนะนำสินค้าเด่นกวางสี กิจกรรมทั้งหมดนี้ ส่งเสริมอิทธิพลของเทศกาลวันที่สามเดือนสามไปยังถึงเขตอ่าวกวางตุ้ง ฮ่องกงและมาเก๊าด้วย เผยแพร่วัฒนธรรมหลากหลายสีสนของชาติพันธุ์แห่งมณฑลกวางสีสู่สายตาชาวโลก



ภาพที่ 40 ซ้าย:การแสดงเพลงพื้นบ้านที่เมืองกวางโจว

ขวา:การแสดงเพลงพื้นบ้านที่ฮ่องกง (folk song gala)

ที่มา <http://wlt.gxzf.gov.cn/zwdt/gzdt/t18149825.shtml>

และ https://news.gxtn.cn/article/detail_d645484ffe3143bb9fab44de7b559f6e.html

3) มณฑลเสฉวน

ค.ศ. 2024 กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจัดโดยกรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ณ เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน ในงานได้นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวสุดพิเศษ และ เส้นทางท่องเที่ยวพรีเมียม เพื่อเชิญชวนชาวเสฉวนไปเที่ยวกว่างซีสัมผัสความสนุกสนานในช่วงเทศกาลวันที่สามเดือนสาม ในงานนี้จัดโซนการละเล่นจ้วง การขายผลิตภัณฑ์พื้นเมืองและแสดงเพลงโต้ตอบพื้นบ้าน



ภาพที่ 41 การร้องเพลงพื้นบ้าน"บ้านจ้วงสวย"ด้วยภาษาจ้วง

ที่มา <http://sc.people.com.cn/n2/2024/0324/c379469-40786486.html>

นอกจากนี้แล้วกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเทศกาลวันที่สามเดือนสามยังได้ถึงมณฑลหูเป่ย์และมณฑลเจ้อเจียง ผลการดำเนินงานเทศกาลกว่างซี คาร์นิวัลปากุ่ยประจำปี 2024 สะท้อนให้เห็นว่าภูเขาชิงชิวของหนานหนิงในช่วงเทศกาลได้ต้อนรับนักท่องเที่ยว 3.92 แสนคน ทำรายได้ 7.30 ล้านหยวน ย่านการค้าขัณฑ์เจียงเหลียงเซียง ดึงดูดนักท่องเที่ยวรวม 6.6 แสนคน ทำรายได้ 3.80 ล้านหยวน รายได้บริการกินที่ร้านในกว่างซีเพิ่มขึ้น 110% รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้น 200% สถิติการท่องเที่ยวโดยรวมสูงขึ้น 300% แหล่งนักท่องเที่ยวหลักนอกจากคนกว่างซีเองแล้ว ส่วนมากมาจากกว่างโจว เจิ้นเจิ้น ฝูซาน ฉงชิ่ง ฉางชา จึงสะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าวได้นำมาทั้งลูกค้าและรายได้

5.2.4 วิธีคิดในการสร้างสรรค์สถานที่นั่งร้องเพลงพื้นบ้านที่มาจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่

ตามที่น่าเสนอในหัวข้อ 5.1 สถานที่นั่งร้องเพลงพื้นบ้านมีการจัดที่สถานที่ท่องเที่ยว ย่านการค้า และมณฑลอื่นด้วย ปรากฏว่าวิธีคิดสร้างสรรค์สามารถสรุปเป็นการสืบสานประเพณี การรื้อฟื้นประเพณี และการประยุกต์ประเพณี ดังนี้

5.2.4.1 การสืบสานประเพณีการจัดเวทีร้องเพลง

การจัดเวทีร้องเพลงในเทศกาลวันที่สามเดือนสามเป็นประเพณีเก่าแก่ของจ้วง ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นในเนื้อเพลงเสมอ ตัวอย่างเช่นงาน “เวทีเพลงเมืองเขี้ยว” จนถึงปี ค.ศ. 2024 ได้จัดขึ้นที่เมืองหนานหนิงครบรอบ 25 ปี งานในปีนี้ทั้งหมดจัดเวที 13 แห่ง รวมทั้งเวทีหลัก และเวทีประกอบ

เวทีหลักจัดขึ้นที่ทะเลสาบเพลงพินบ้านซึ่งตั้งอยู่ย่านการค้าใจกลางเมือง เวทีที่เหลือจัดขึ้นตามตำบล อำเภอ และเมือง ซึ่งต่างก็เลือกสถานที่ที่เป็นย่านการค้า และสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว แต่ละแห่งมีจุดขายที่ต่างกัน โดยเฉพาะเวทีหลักทะเลสาบเพลงพินบ้าน เลือกสร้างในใจกลางเมือง หนาหนิง และสร้างเพื่อเป็นสถานที่แสดงเพลงพินบ้าน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับเพลงพินบ้าน

ในการจัดงาน “เวทีเพลงเมืองเขียว” จึงทำให้มองเห็นว่างานนี้สืบสานจากประเพณี การจัดเวทีร้องเพลง ปัจจุบันรัฐบาลมีส่วนร่วมมีความตั้งใจดึงดูดนักท่องเที่ยวไปที่ที่จัดเวที ซึ่งต่างจาก เดิมทีจัดเวทีตามหมู่บ้าน

5.2.4.2 การรื้อฟื้นประเพณีการแข่งขันร้องเพลง

การแข่งขันร้องเพลง การแข่งไหวพริบ ลองเชิงความรู้ของกันและกันผ่านเพลงเป็น ประเพณีสำคัญของเทศกาลวันี่สามเดือนสาม เนื่องจากเพลงพินบ้านเผชิญปัญหาไม่ได้รับความนิยม จากวัยรุ่น การแข่งร้องเพลงพินบ้านเริ่มลดน้อยลงและจัดในบริเวณที่ไม่ใหญ่ ในงานคาร์นิวัลปากุ่ย ระหว่าง ปี ค.ศ. 2023-2024 ปรากฏว่ามีการแข่งขันเพลงพินบ้านหลายประเภท และขยายการ ประกวดไปยังทางไกลและเพิ่มจำนวนผู้ร่วมมากขึ้นด้วย

ผ่านการรื้อฟื้นประเพณีการแข่งขันร้องเพลงทำให้มองเห็นว่า การจัดการแข่งขันร้อง เพลงได้เลือกจัดขึ้นที่สถานที่ที่มีประวัติแข่งเพลงพินบ้าน เช่นสวนสาธารณะหยวีเฟิงของเมืองหลิวโจว เป็นตลาดนัดร้องเพลงที่เก่าแก่ซึ่งเล่ากันว่านางหลิวซานเจียเคยสอนเพลงให้ชาวบ้านที่นี่ เมืองกู่หลิน ที่เล่ากันว่านางหลิวซานเจียแข่งเพลงกับเศรษฐีไม่ห่วยเหริน เมืองอู่โจวที่เล่ากันว่าเป็นบ้านเกิดของ นางหลิวซานเจีย คนอู่โจวร้องเพลงพินบ้านเก่ง แม้แต่แม่น้ำหน้าบ้านก็ยังร้องเพลงได้ กล่าวได้ว่ารื้อฟื้น การแข่งร้องเพลงตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนส่งอิทธิพลไปยังเมืองทันสมัย เนื่องจากการจัดการแข่งร้อง เพลงพินบ้านออนไลน์ด้วย ถือว่าเปิดสถานที่นัดร้องใหม่อย่างไม่มีจำกัด กรมการพัฒนาวัฒนธรรมและ การท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์กำหนดการพร้อมเสนอเส้นทางท่องเที่ยว แต่ละสถานที่พลัดเวลาจัด งานแข่งขันเพลงพินบ้านการ นักท่องเที่ยวสามารถไปร่วมงานตามสถานที่ติดกัน จึงกล่าวได้ว่าการรื้อ ฟื้นประเพณีการแข่งขันร้องเพลงไม่เพียงแต่เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรม หากยังสร้างมูลค่าเพิ่มทาง เศรษฐกิจ

5.2.4.3 การประยุกต์ประเพณีการนัดพบร้องเพลง

ประเพณีการนัดพบร้องเพลงในภาษาจีนอ่านว่าเกอซวู จริง ๆ แล้วแปลว่าตลาดนัด ร้องเพลง ซึ่งตลาดนัดนี้ไม่ใช่เพียงแค่ผู้คนมาพบปะและเพลิดเพลินไปกับเสียงเพลงเท่านั้น หากยังมี การค้าขายแลกเปลี่ยนสิ่งของด้วย งานนัดพบร้องเพลงในวันที่สามเดือนสามถือเป็นงานนัดร้องเพลงที่ มีไฮไลท์ที่สุดในปี ซึ่งก็เข้าใจได้ว่าเป็นตลาดนัดใหญ่ที่สุดในปี มีของกิน ของใช้มาจัดขายในงานทำให้ การค้าขายเป็นจำนวนมากในตลาด

ในปัจจุบันการจัดงานตลาดนัดร้องเพลงได้ประยุกต์ประเพณีทั้งร้องเพลงและค้าขาย มาสร้างสรรค์ งานประกวดเพลง งานจัดเวทีร้องเพลงมักจัดตลาดนัดค้าขายด้วย ตัวอย่างเช่นงานเปิด หลักของเทศกาลวันี่สามเดือนสามกวางสีที่จัดที่ภูเขาชิงชิว ได้จัดถนนชิมพิเศษรวมถนนสุรา ถนนชา ถนนสุรา และถนนขนมหวาน ซึ่งถนนทั้งหมดนี้นำเสนอทั้งมรดกภูมิปัญญาและขายของพื้นเมืองที่มี ชื่อเสียงด้วย ในช่วงเทศกาลวันี่สามเดือนสามเขตอู่หมิงของเมืองหนาหนิงได้งานนัดร้องเพลง พินบ้านครั้งใหญ่ พร้อมได้จัดนิทรรศการคอนโด งานเทศกาลอาหารพื้นเมือง งานเลี้ยงโต๊ะจ๊วง ตลาด

ขายผลิตภัณฑ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม รวมทั้งอาหารว่างท้องถิ่นที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดก วัฒนธรรมระดับเขตปกครองตนเองกว่างซี ระดับเมืองหนานหนิงและระดับอำเภอ สร้างประสบการณ์ เชิงบริโภคร่วมแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ได้ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการซื้อขาย สินค้า



ภาพที่ 42 ซ้าย ตลาดขายผลิตภัณฑ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมระดับเมือง
ขวา การขายอาหารพื้นเมืองอู่หมิง

<https://www.nanning.gov.cn/ywzx/xqdt/2023xqdt/t5557900.html>

งานย่อยของคาร์นิวัลเทศกาลวันที่สามเดือนสามที่จัดขึ้นในเมืองเหอฉี้อี้ได้จัดตลาด ไร่ริมหลากสีสันแห่งความสามัคคีชนเผ่า ในงานเปิดได้นำเสนอโครงการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การโฆษณาโฮมสเตย์ที่สวยงามที่สุดในทุ่งนา นิทรรศการสินค้าหัตถกรรม สินค้าพื้นเมืองที่มีคุณภาพดี และการประลองเพลงพื้นบ้านหลิวซานเจีย

กิจกรรมการค้าขาย การนิทรรศการและการโปรโมตดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่า ตลาด ในปัจจุบันได้ประยุกต์ประเพณีตลาดนัดเป็นฐานราก รูปแบบค้าขาย และประเภทสินค้าได้ เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทสังคม

5.3 การสร้างแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน

กว่างซีมีทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างอุดมสมบูรณ์ ผู้วิจัยสังเกตว่าสถานที่ท่องเที่ยวของ กว่างซีมีความสัมพันธ์กับเพลงพื้นบ้านอย่างมาก ดังนั้นในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่มี ความใกล้ชิดกับเพลงพื้นบ้านในกว่างซี ได้แก่ เมืองอีโจว เมืองหลิวโจว และเมืองกู่ยฺหลิน ซึ่งเป็น สถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามประเพณี ในเทศกาลวันที่สามเดือนสาม ผู้วิจัยยังพบว่าทั้งสามเมืองมี ความเกี่ยวพันกับนางหลิวซานเจีย ประเพณีการนักร้องเพลง และการแข่งร้องเพลง แสดงให้เห็นถึง ความเชื่อ ตำนาน เรื่องเล่า ประเพณี และประกอบสร้างสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน ดังนี้

5.3.1 เมืองอโงว:สถานที่กำเนิดของนางหลิวซานเจีย

มีตำนานและหนังสือประวัติศาสตร์กล่าวถึงเมืองอโงวคือบ้านเกิดของนางหลิวซานเจีย ในปี ค.ศ. 2006 เมืองอโงวได้เสนอบทเพลงพื้นบ้านหลิวซานเจียขึ้นขอขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ระดับชาติ

1) แหล่งท่องเที่ยวบ้านเกิดนางหลิวซานเจีย

แหล่งท่องเที่ยวบ้านเกิดของนางหลิวซานเจีย ตั้งอยู่ในเมืองอโงว เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับ AAAA ของประเทศจีน และยังมีชื่อว่าเป็นต้นกำเนิดของศิลปะเพลงพื้นบ้านอีกด้วย พื้นที่ท่องเที่ยวครอบคลุมแม่น้ำหลงเจียง และแม่น้ำเซี่ยเฉียน เป็นแนวเส้นทางท่องเที่ยวสำคัญ แม่น้ำเซี่ยเจียได้รับขนานนามว่าเป็น "แม่น้ำหน้าบ้านนางหลิวซานเจียที่ร้องเพลงได้"

แหล่งท่องเที่ยวบ้านเกิดนางหลิวซานเจียมีจุดท่องเที่ยวเด่น ๆ ได้แก่ บ้านของนางหลิวซานเจีย สวนจิ้งกู่เหล้า หมู่บ้านโบราณของชาวจ้วง ป่าหินกลางน้ำ และสะพานเกอเซียน (สะพานเทพแห่งเพลง) ผู้วิจัยจะนำเสนอจุดขายที่เกี่ยวกับนางหลิวซานเจียและเพลงพื้นบ้านตามจุดท่องเที่ยวดังนี้



ภาพที่ 43 ซ้าย The nation place of LiuSanJie ขวา แม่น้ำเซี่ยเจียนหน้าบ้านนางหลิวซานเจีย

ที่มา <http://www.gxzf.gov.cn/gxyw/t19557921.shtml>

หมู่บ้านหลิวเหอโจว

ถือเป็นศูนย์กลางของแหล่งท่องเที่ยวบ้านเกิดหลิวซานเจีย ปัจจุบันยังคงเก็บรักษาบ้านของนางหลิวซานเจียและหมู่บ้านหิวเกอ (คูรักของนางหลิวซานเจียในตำนาน) ไว้ให้นักท่องเที่ยวเข้าชม นอกจากนี้ ยังมีประตูเข้าสู่หมู่บ้านชาวจ้วง เครื่องมือทำเกษตรโบราณ โรงน้ำชา สะพานท่าเกอ (สะพานร้องเพลง) และศาลเซียนแห่งเพลงพื้นบ้านก็คือศาลหลิวซานเจียนั่นเอง

หมู่บ้านจ้วง ภายในหมู่บ้านจ้วง

ชาวบ้านทุกคนล้วนสามารถขับร้องเพลงพื้นบ้านได้ ซึ่งเล่ากันว่าเสียงเพลงที่ร้องสืบทอดจากหลิวซานเจีย เมื่อแขกผู้มาเยือนเดินทางมาถึง ก่อนจะเข้าหมู่บ้านจะต้องผ่านพิธีตีหม้อต้อนรับและร้องเพลงโต้ตอบกันจึงจะสามารถก้าวผ่านประตูหมู่บ้านเข้าไปได้

ริมแม่น้ำเซี่ยเจียนมีการแสดง“เซี่ยนแห่งเพลงพื้นบ้านคิ่นถิ่น ฝิ่นคิ่นสู่บ้านเกิด” นักท่องเที่ยวจะสามารถย้อนเวลากลับไปสัมผัสวัฒนธรรมของหลิวซานเจี้ยนผ่านการแสดงสดที่จัดขึ้นริมแม่น้ำเซี่ยเจียนเหอ ด้วยฉากหลังเป็นธรรมชาติสุดตระการตา นักแสดงร่วมแสดงในงานเฉลิมฉลองนางหลิวซานเจี้ยนและหนุ่มอาหนิวเกอจะนำนักท่องเที่ยวมาร้องเพลงพื้นบ้านไปด้วยกัน จำลองฉากจากภาพยนตร์เรื่อง “หลิวซานเจี้ยน” สร้างบรรยากาศความสนุกสนานที่เต็มไปด้วยเสียงหัวเราะ



ภาพที่ 44 ซ้าย:ร้องเพลงต้อนรับแขกหมู่บ้านจ้วง ขวา:การแสดงเซี่ยนแห่งเพลงพื้นบ้านคิ่นถิ่น
ที่มา <https://mp.weixin.qq.com/>

บ้านแม่สือหวัง

บ้านแม่สือหวังได้จัดการกิจกรรมจับคู่ให้นักท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่เป็นการนัดดูตัวแบบเดิม ๆ แต่เป็นการจับคู่ด้วยพิสูจน์ความสามารถด้านเพลงปฎิพากย์ นักท่องเที่ยวที่สามารถตอบเพลงได้จึงผ่านการ"ทดสอบ"จากฝ่ายหญิง เพิ่มความสนุกสนานและความบันเทิงให้กับนักท่องเที่ยว เรือน“ชีวฉิว”

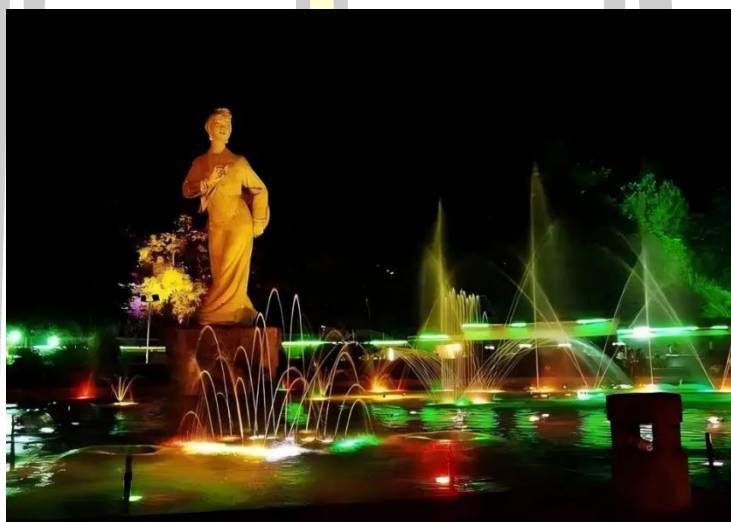
ในกวางสี ทุกที่มีเสียงเพลงพื้นบ้านก็มักจะคู่กับลูกชีวฉิวด้วย ลูกชีวฉิวของชาวจ้วงเป็นสัญลักษณ์แห่งความรักและความโชคดี ทุก ๆ เทศกาล เช่น ตรุษจีน หรือ เทศกาลวันที่สามเดือนสาม หนุ่มสาวชาวจ้วงจะนัดกันมาขับร้องเพลงพื้นบ้านและโยนลูกชีวฉิวเพื่อแสดงความรักในเรือน “ชีวฉิว” ของแหล่งท่องเที่ยวบ้านเกิดของนางหลิวซานเจี้ยนการร้องเพลงไปและโยนลูกชีวฉิวไปเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว

ศาลเซี่ยนแห่งเพลงพื้นบ้าน

เล่ากันว่าศาลเซี่ยนแห่งเพลงพื้นบ้านสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถัง โดยชาวบ้านในท้องถิ่นได้สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงนางหลิวซานเจี้ยน ในตำนานของนางหลิวซานเจี้ยน เรื่องราวความรักอันบริสุทธิ์ระหว่างนางหลิวซานเจี้ยนและหนุ่มอาหนิวเกอ เป็นที่กล่าวกันว่าหากมาขอพรที่ศาลแห่งนี้ โดยเฉพาะขอพรด้านความรัก จะสัมฤทธิ์ผลได้อย่างน่าอัศจรรย์ หลังจากไหว้ขอพรแล้ว นักท่องเที่ยวสามารถขอรับ ลูกชีวฉิว (ลูกบอลปักลายไหม) ด้ายแดง หรือ ปมแห่งหัวใจ และนำไปแขวนไว้ที่ต้นลำไยพันปี หรือที่สะพานโซ่เหล็กข้ามแม่น้ำเซี่ยเจียนเหอ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความรัก

2) สแควร์น้ำพุดนตรีนางหลิวซานเจีย

สแควร์น้ำพุดนตรีนางหลิวซานเจีย ตั้งอยู่บนถนนเฟิงจิง ห่างจากตัวเมืองอี้โจวเพียง 1 กิโลเมตร เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รับหน้าที่จัดการแสดงดนตรีพื้นเมือง และกิจกรรมเพลงพื้นบ้าน สร้างขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 และยังคงเป็นสถานที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสเสน่ห์ของหลิวซานเจียและวัฒนธรรมของจ้วง ในกลางคืน ไฟได้นำจะเปล่งแสงระยิบระยับ ประกอบกับดนตรีอันไพเราะของหลิวซานเจีย ทำให้สายน้ำพุพวยพุ่งขึ้นอย่างมีจังหวะ สร้างละอองน้ำและสายน้ำที่เปลี่ยนสีได้อย่างงดงามและน่าตื่นตาตื่นใจ



ภาพที่ 45 ภาพที่ สแควร์น้ำพุดนตรีนางหลิวซานเจีย

ที่มา: <https://baike.baidu.com/>

เมืองอี้โจวยังเป็นสถานที่ที่รับจัดกิจกรรมย่อยของเทศกาลวันที่สามเดือนสาม คาร์นิวัลแห่งปาเก๋เป็นประจำ เช่น ปี ค.ศ. 2024 กิจกรรมงานร้องเพลงหลิวซานเจีย โดยใช้บทเพลงหลิวซานเจียเป็นแกนหลัก นอกจากนี้ยังมีการแสดงเพลงพื้นบ้านของแต่ละอำเภอ นักร้องร่วมกันสืบทอดวัฒนธรรมบทเพลงหลิวซานเจีย กลุ่มนักแสดงประกอบด้วย เขตอี้โจวจัดทีม 500 คน ส่วนอำเภออื่น ๆ จัดทีมละ 60 คน ถือว่าเป็นงานร้องเพลงหลิวซานเจียอันยิ่งใหญ่

ในช่วงเทศกาลวันที่สามเดือนสามยังได้จัดการแข่งขันราชาเพลงพื้นบ้าน โดยเชิญชวนนักร้องมาจากมณฑลกุ้ยโจวมาแข่งขันกัน นักร้อง 40 คนแย่งชิงกัน นอกจากนี้เมืองอี้โจวยังได้จัดการแสดงของวงดนตรีท้องถิ่นและโชว์แฟชั่นชุดชนชาติ เพลงที่แสดงซึ่งบ่งเพลงพื้นบ้านผสมผสานกับเพลงร็อค ดังนั้นก็กล่าวได้ว่าเป็นงานที่แสดงให้เห็นการผสมผสานทางวัฒนธรรมด้วย

5.3.3 เมืองกุ้ยหลิน: สถานที่พำนักของนางหลิวซานเจีย

เมืองกุ้ยหลินเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของกวางสี จนมีสำนวนว่าทิวทัศน์แม่น้ำและภูเขาของเมืองกุ้ยหลินสวยที่สุดบนแผ่นดิน ดำเนินนางหลิวซานเจียหลายสำนวนกล่าวว่า นางหลิวซานเจียกับหนุ่มลีซือเทียนเคยมาแข่งเพลงที่ถ้ำหินเจ็ดดาวที่เมืองกุ้ยหลิน 7 วัน 7 คืน ในที่สุดทั้งคู่ก็

กลายเป็นนกขมิ้นท้ายทอยดำบินหายไป และมีสำนวนว่าแถวภูเขาหม่าอานซานอำเภอองเจิงเมืองกุ้ยหลินมีหมู่บ้านที่ชื่อหลิวเจียวานเป็นบ้านเกิดของนางหลิวซานเจีย นอกจากนี้แล้วภาพยนตร์เรื่องนางหลิวซานเจียก็ถ่ายที่นี่ ดังนั้นเมืองกุ้ยหลินก็มีความใกล้ชิดกับเพลงพื้นบ้านและเขียนแต่งเพลงพื้นบ้านอย่างมาก

กิจกรรมย่อยของเทศกาลวันที่สามเดือนสาม คาร์นิวัลแห่งปาگویก็จัดขึ้นที่เมืองกุ้ยหลินเป็นประจำ เช่น งานแสดงเพลงพื้นบ้านกลางแจ้งที่ท่ากเป็นทิวทัศน์ธรรมชาติจริง และงานในธีมคบเพื่อนด้วยเพลงพื้นบ้าน ผู้วิจัยจะนำเสนอสถานที่เที่ยวของเมืองกุ้ยหลินซึ่งถือทิวทัศน์ธรรมชาติและเพลงพื้นบ้านเป็นจุดขาย โดยเฉพาะตำนานและบทเพลงนางหลิวซานเจีย ดังนี้



ภาพที่ 46 งานเพลงพื้นบ้านกลางแจ้งที่จัดขึ้นในแหล่งน้ำของจุดท่องเที่ยวเมืองกุ้ยหลิน

ที่มา <https://mp.weixin.qq.com/>



ภาพที่ 47 งานในธีมคบเพื่อนด้วยเพลงพื้นบ้านจัดที่จุดท่องเที่ยวภูเขาหวางซำ

ที่มา <https://mp.weixin.qq.com/>

1) สถานที่ท่องเที่ยวกุ้ยหลินเขียนกู่ฉิง – สัมผัสเสน่ห์แห่งอำเภอหยางซั่ว

ตั้งอยู่ในเมือง หยางซั่ว ซึ่งมีภูมิประเทศอันโดดเด่นและงดงาม มีประติมากรรมของเขียนแต่งเพลงพื้นบ้านสร้างขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ กลมกลืนไปกับภูเขาและสายน้ำของหยางซั่วเปรียบเสมือนตัวแทนของ ความงาม ความดี และความบริสุทธิ์



ภาพที่ 48 ประติมากรรมเขียนแห่งเพลงพื้นบ้าน

ที่มา <https://image.baidu.com/>

เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยววิถีกรรมต้อนรับแขกก็เริ่มต้นขึ้น นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับบรรยากาศอันอบอุ่น สาวงามในชุดพื้นเมืองจะเดินถือถ้วยเหล้ามาต้อนรับแขกผู้มาเยือนตามประเพณีจ้วง

การโยนลูกชิงฉิวจากเรือนฉ่ายเป็นพิธีเลือกคู่ของท่านหัวหน้าเผ่าโม (ตัวละครในนิทานนางหลิวซานเจีย) ซึ่งจัดขึ้นในรูปแบบการเล่นละคร โดยจำลองบรรยากาศลูกสาวของหัวหน้าเผ่าโยนลูกชิงฉิวเพื่อเลือกคู่ครอง เมื่อผู้โชคดีได้รับลูกบอลแล้ว จะต้องร้องเพลงโต้ตอบกับเจ้าสาว ซึ่งวิธีการนำเสนออัตลักษณ์ของชาติพันธุ์จ้วงให้กับผู้ชม



ภาพที่ 49 ลูกสาวของหัวหน้าเผ่าโยนลูกชิงฉิวเลือกคู่ครอง

ที่มา <https://mp.weixin.qq.com/>

ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้มีจัตุรัสชื่อเขียนแห่งเพลง ศาลเจ้าเทพแห่งเพลงหลิวซานเจีย และศาลเจ้าแห่งโชคกลางให้ผู้มาเยือนกราบไหว้ขอพร

การแสดงก๊วยหลินเขียนกู่ฉินสุดยิ่งใหญ่เป็นไฮไลต์ของสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ แบ่งออกเป็นหลายฉาก ได้แก่ เสียงเรียกจากยุคโบราณ บทเพลงแห่งแผ่นดิน แสดงความรักโดยผ่าน

เส้นหมี่ วังจี้เจียงและ นางหลิวซานเจี๋ย สำหรับฉากถ่ายบทเพลงแห่งแผ่นดินเพื่อนำเสนอว่า เมืองกุ้ยหลินเป็นพื้นที่พหุชาติพันธุ์ที่มีการตั้งถิ่นฐานร่วมกันของกลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ อาทิ จ้วง (Zhuang) เย้า (Yao) ต้ง (Dong) ม้ง (Miao) และอี๋ (Yi) โดยกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ส่งผลให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรมการเต้นรำอันงดงามและบทเพลงพื้นบ้านที่ไพเราะหลากหลายรูปแบบ ฉากนางหลิวซานเจี๋ยจะถ่ายทอดตำนานของเซียนแห่งเพลงหลิวซานเจี๋ย ผ่านการร้องเพลงและการเต้นรำสุดอลังการ

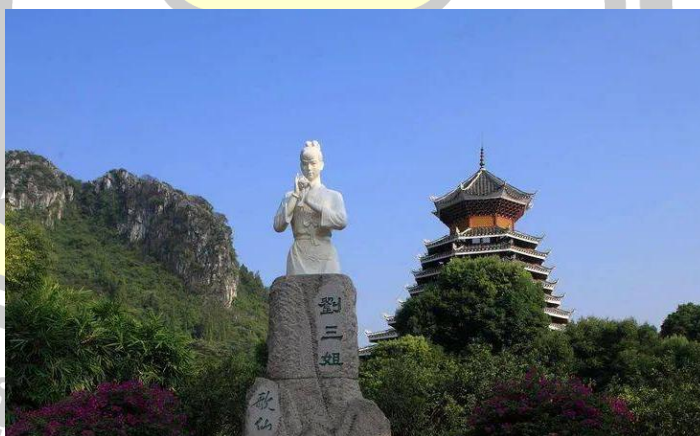
2) การแสดงภูมิทัศน์ "ความประทับใจหลิวซานเจี๋ย" (Impression Liu Sanjie)

การแสดง"ความประทับใจหลิวซานเจี๋ย"คือการแสดงกลางแจ้งขนาดใหญ่ที่ใช้ภูมิทัศน์ธรรมชาติของกุ้ยหลินเป็นฉากหลัง กำกับโดยจางอีโหมวผู้กำกับที่มีชื่อเสียง ผู้สร้างปรากฏการณ์ใหม่วงการการแสดงเพื่อการท่องเที่ยวของจีน การแสดงนี้ใช้เรื่องเล่าของนางซานเจี๋ยเป็นจุดเริ่มต้นเพื่อนำเสนอวัฒนธรรมอันหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในกวางสี และวิถีชีวิตของผู้คนริมแม่น้ำหลีเจียง

การแสดง "ความประทับใจหลิวซานเจี๋ย" จัดขึ้นที่โรงละครกลางแจ้งริมแม่น้ำหลีเจียงในอำเภอหยางชว่ เมืองกุ้ยหลิน จนถึง ค.ศ. 2024 มีการแสดงมากกว่า 6,500 ครั้ง ต้อนรับผู้ชมเกือบ 16 ล้านคน และช่วยกระตุ้นการเติบโตของจีดีพีในพื้นที่หยางชว่ถึง 5%

3) อุทยานหลิวซานเจี๋ย (สวนวัฒนธรรมหลิวซานเจี๋ย)

สวนวัฒนธรรมหลิวซานเจี๋ย ตั้งอยู่ในเขตเมืองกุ้ยหลิน เป็นสวนวัฒนธรรมที่รวบรวมและจัดการแสดงเกี่ยวกับตำนานของหลิวซานเจี๋ย พร้อมทั้งนำวัฒนธรรมของชนเผ่าต่าง ๆ ของกวางสี จัดเป็นการแสดง ในสวนมีจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายที่ เช่น คฤหาสน์ตระกูลโม่ บ้านของหนุ่มอาหนิวเกอ เวทีร้องเพลงรูปกบ บ้านของหลิวซานเจี๋ย



ภาพที่ 50 ลูกปั้นนางหลิวซานเจี๋ยในอุทยานหลิวซานเจี๋ย

ที่มา <https://www.sohu.com/>

ภายในส่วนมีการแสดงและกิจกรรมหลากหลาย เช่น นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสการรำ กระบี่ไม้ สามารถขึ้นเวทีร้องเพลงแลกเปลี่ยนกับนาง"หลิวซานเจีย" หรือได้รับลูกบอลชีวิตที่เธอโยนมา ชมพิธีแต่งงานของชนเผ่าจ้วง การแสดงสดของภาพยนตร์ "หลิวซานเจีย" ภาพวาดสืบทอดสำคัญจากตำนานของหลิวซานเจีย

5.3.3 เมืองหลิวโจว: สถานที่สิ้นสุดชีวิตของนางหลิวซานเจีย

“ที่หลิวโจวมีภูเขาหยูว์เฟิง เชิงเขามีสระม้งกรน้อย

เสียงเพลงไม่เคยหยุดทั้งสี่ฤดู ล้วนถ่ายทอดจากปากของนางหลิวซานเจีย”

บทเพลงพื้นบ้านของเมืองหลิวโจวที่ชาวบ้านร้องสืบทอดกันมา เชื่อกันว่าเป็นนางหลิวซานเจียเคยสอนชาวบ้านร้องเพลงที่นี้เอง และตำนานหลายสำนวนว่านางหลิวซานเจียตกน้ำตาย แต่สุดท้ายได้ขี่ปลาขึ้นฟ้าที่ริมสระม้งกรน้อยเชิงเขาหยูว์เฟิง สวนสาธารณะหยูว์เฟิงอยู่กลางเมืองหลิวโจว ภูเขาที่เหมือนรูปปลาคราฟกำลังกระโดดจากน้ำซึ่งสอดคล้องกับตำนานนางหลิวซานเจียว่า เมื่อนางตกน้ำมีปลาคราฟสีทองกระโจนออกจากสระม้งกรน้อย รับนางซานเจียขึ้นหลัง แล้วบินขึ้นสู่ห้วงเมฆ

ปัจจุบันบนภูเขายังมี "ถ้ำซานเจีย" และ "เวทีโต้เพลง" ภายในถ้ำซานเจียประดิษฐานกลุ่มประติมากรรมที่บอกเล่าเรื่องราว การถ่ายทอดเพลง การโต้เพลง และการกลายเป็นเซียน นอกจากนี้ ในริมสระม้งกรน้อยมีลานเขียนแห่งเพลง ระเบียบวัฒนธรรมนางหลิวซานเจีย ถนนเขียนแห่งเพลงและศูนย์นิทรรศการวัฒนธรรมนางหลิวซานเจียด้วย

ศูนย์นิทรรศการวัฒนธรรมนางหลิวซานเจียเน้นแสดงเกี่ยวกับตำนานกวีเทพนางซานเจีย และวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านของเมืองหลิวโจว โดยแบ่งการจัดแสดงออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ การกลายเป็นเซียนในเชิงภูเขาหยูว์เฟิง เส้นทางแห่งบทเพลงที่ทอถักขึ้นเป็นสายสู่ความสุข และกวางสีในวันนี้กลายเป็นทะเลแห่งบทเพลง



ภาพที่ 51 รูปปั้นนางหลิวซานเจียในสวนสาธารณะหยูว์เฟิง

ผู้ถ่าย ผู้วิจัย (He Shan)

ทุกวันนี้มีกลุ่มผู้สูงอายุและวัยกลางคนจำนวนมากมารวมตัวกันที่นี่ บ้างก็มาเพื่อร้องเพลง บ้างก็มาเพื่อฟังเพลง โดยเฉพาะในช่วงวันหยุดบริเวณสวนสาธารณะห้วยไผ่ที่เชิงเขาจะคราคร่ำไปด้วยเสียงเพลงและความคึกคัก ลานเพลงห้วยไผ่ถือเป็นหนึ่งในสถานที่นักร้องเพลงที่มีชื่อเสียงที่สุดของกวาสี ดึงดูดนักร้องเพลงพื้นบ้านจากทั่วประเทศมาร่วมแลกเปลี่ยนและประกวดขับขาน นักร้องเพลงพื้นบ้านรวมตัวกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประพันธ์เพลงสด การประกวดขับลำนำ และการแข่งขันบนเวที โดยรัฐบาลให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ให้การสนับสนุนและบริการต่าง ๆ รวมทั้งการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปนิสืบทอดวัฒนธรรม

จนถึงปี ค.ศ. 2024 หลัวโจวมีผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมระดับต่าง ๆ ได้แก่ ผู้สืบทอด มรดก"ตลาดนัดเพลงห้วยไผ่" 7 คน และผู้สืบทอด มรดก"เพลงพื้นบ้านหลัวโจว" 14 คน พร้อมทั้งมีการจัดตั้งสถานที่จัดแสดงและสืบทอดมรดกวัฒนธรรมกว่า 50 แห่ง

การแข่งขันเพลงพื้นบ้านระดับประเทศ "ตลาดนัดเพลงห้วยไผ่" ซึ่งจัดโดยกรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเขตปกครองตนเองฉีฉีฉีและรัฐบาลเมืองหลัวโจว ได้จัดต่อเนื่องมาแล้ว 11 ครั้งตั้งแต่ปี 2014 ก่อให้เกิดการแข่งขันเพลงพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ ชุดกิจกรรมได้รับความนิยมจากนักร้องที่มาจาก 18 มณฑล 26 กลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงนักร้องจากประเทศอาเซียนเช่นเวียดนามและอินโดนีเซีย มีผู้ชมผ่านสตรีมมิ่ง (Streaming) มากกว่า 2.73 ล้านครั้ง มีห้องถ่ายทอดสด 64 ห้อง และมีสื่อร่วมรายการกว่า 60 แพลตฟอร์ม

ในช่วงเทศกาลวันทีสามเดือนสามของปี ค.ศ. 2024 กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายใต้ธีม "ตลาดนัดเพลงห้วยไผ่แห่งหลัวโจว ดินแดนศักดิ์สิทธิ์แห่งเพลงพื้นบ้านของจีน" ได้รับความนิยมอย่างสูง มีนักท่องเที่ยวมาเยือนหลัวโจวรวม 3.11 ล้านคน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว 2.528 พันล้านหยวน โดยเฉพาะที่สวนสาธารณะห้วยไผ่มีผู้เยี่ยมชมสูงสุดเป็นประวัติการณ์กว่า 120,000 คน

ตารางที่ 107 ตารางรวบรวมจุดท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้านในสถานที่ท่องเที่ยว

เมือง	จุดท่องเที่ยว	กิจกรรม
อี้โจว	1) แหล่งท่องเที่ยวบ้านเกิดนางหลิวซานเจีย -หมู่บ้านจ้าว -เรือน"ซิวฉิว" -ศาลเขียนแห่งเพลงพื้นบ้าน 2) สแควร์น้ำพุดนตรีนางหลิวซานเจีย	การดื่มเหล้า การร้องเพลงโต้ตอบ การแสดง การโยนลูกซิวฉิว ขอพรความรัก การแข่งขันขับร้องเพลงพื้นบ้าน
หลัวโจว	1) สวนสาธารณะห้วยไผ่ -เวทีนางหลิวซานเจีย -ลานเขียนแห่งเพลง -สระมังกรน้อย	การร้องเพลงปฏิพากย์ การแข่งขันขับร้องเพลงพื้นบ้าน

เมือง	จุดท่องเที่ยว	กิจกรรม
	-ระบียงวัฒนธรรมนางหลิวซานเจีย -ถนนเซียนแห่งเพลง -ศูนย์นิทรรศการวัฒนธรรมนางหลิวซานเจีย	
กุ้ยหลิน	1) สถานที่ท่องเที่ยวกุ้ยหลินเซียนกู่ฉิง -เรือนฉาย -จัตุรัสเทพแห่งเพลง -ศาลเจ้าเทพีเพลงหลิวซานเจีย 2) การแสดงภูมิทัศน์ "ความประทับใจหลิวซานเจีย" 3) อุทยานหลิวซานเจีย	- การโยนลูกขี้ฉิว - การแสดง - ร้องเพลงโต้ตอบ

5.3.4 วิธีคิดในการสร้างสรรค์สถานที่ท่องเที่ยวที่มาจากเพลงพื้นบ้าน

สถานที่ท่องเที่ยวของกวางสีได้ดึงดูดนักท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในหัวข้อ 5.1.3 นอกจากมีทัศนธรรมชาติสวยงามแล้วยังมีวัฒนธรรมเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านซึ่งนำมาเป็นจุดขายที่น่าสนใจ โดยเฉพาะวัฒนธรรมเกี่ยวกับนางหลิวซานเจียซึ่งคนจ้วงเชื่อว่าเป็นเซียนแห่งเพลงพื้นบ้าน โดยมีวิธีคิดในการศึกษามาจาก

5.3.4.1 การใช้ตำนานและเรื่องเล่าเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านประกอบสร้างสถานที่ท่องเที่ยว

ตำนานที่เล่ากันในเมืองอีโจวว่า มีแม่น้ำสวยงามชื่อ "แม่น้ำเซียนเจียน" ริมฝั่งแม่น้ำแห่งนี้มีหมู่บ้านงคงมชื่อ "หมู่บ้านจงเจียน" ในหมู่บ้านมีครอบครัวหนึ่งคือครอบครัวนางหลิวซานเจีย ในปัจจุบันก็พบว่าแหล่งท่องเที่ยวบ้านเกิดของนางหลิวซานเจียได้จัดในริมแม่น้ำเซียนเจียน ซึ่งหมู่บ้านในแหล่งท่องเที่ยวนี้ก็ตรงกับตำนาน

เนื่องจากตำนานดังกล่าว และพร้อมกับอีโจวรวบรวมเพลงพื้นบ้านในท้องถิ่นอย่างพยายาม จนทำให้บทเพลงพื้นบ้านหลิวซานเจียขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ระดับชาติให้สำเร็จ เมืองอีโจวจึงได้ยอมรับอย่างเป็นทางการว่าเป็นบ้านเกิดของนางหลิวซานเจีย

อย่างไรก็ตามยังมีตำนานหลายที่ที่ว่าเป็นบ้านเกิดของนางหลิวซานเจีย เป็นบ้านที่นางเคยอาศัยในอดีต หรือนางเสียชีวิตที่นั่นและสร้างศาลเจ้าให้นางหลิวซานเจียที่นั่น ทั้งหมดนี้ก็ได้ส่งผลให้การท่องเที่ยวที่นั่นไม่มากนัก

5.3.4.2 การใช้อนุภาคสำคัญของนางหลิวซานเจียมาเพิ่มมูลค่าให้กับสถานที่ท่องเที่ยว

ตำนานในกวางสีเล่ากันว่าหลิวซานเจียมีความสามารถในการร้องเพลงตั้งแต่เด็ก ไม่มีผู้ใดสู้นางหลิวซานเจียได้ ผู้วิจัยปรากฏว่าเนื้อเพลงและสำนวนของอีโจว กุ้ยหลิน และหลิวโจวต่างก็พูดว่าเพลงที่ตนร้องคือนางหลิวซานเจียสอนเอง จึงเห็นได้ว่าชุมชนท้องถิ่นได้นำอนุภาคนี้อสร้าง ความหมายใหม่ให้เพลงพื้นบ้าน ทำให้การแสดงที่จัดในสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวมีคุณค่ามากขึ้น

อนุภาคนางหลิวซานเจียถูกทำร้ายแล้วมีปลาจารย์มาช่วยจนได้ขึ้นสวรรค์ การนำอนุภาคนี้นี้เป็นจุดขายมองเห็นในชัดเจนในสถานที่ท่องเที่ยวของเมืองหลิวโจว โดยเฉพาะประติมากรรมนางหลิวซานเจียขี่ปลาจารย์ในสวนสาธารณะหยวิเฟิง ที่ตั้งของประติมากรรมคือภูเขาหยวิเฟิง

ใต้ภูเขา คือ สระมังกรเล็ก ประติมากรรมนางหลิวซานเจียชี่ปลาการ์พตั้งอยู่กลางสระมังกรเล็ก การจัดตั้งทุกอย่างตรงกับตำนานที่เล่ากันในท้องถิ่นอย่างมาก จนทำให้สวนสาธารณะหยูเฟิงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นสถานที่นักร้องเพลงขึ้นชื่อในโลก

5.3.4.3 การใช้การการแสดงเพิ่มมูลค่าให้กับสถานที่ท่องเที่ยว

วิธีคิดนำการแสดงมาเพิ่มมูลค่าให้กับสถานที่ท่องเที่ยว สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนในกรณีเมืองกุ้ยหลิน ตามตำนานที่รวบรวมมาสรุปได้ว่า นางหลิวซานเจียเกิดที่หลิวเจิง เต็บโตที่อ้อโจว แพร่เพลงที่กุ้ยหลิน และขึ้นสวรรค์ที่หลิวโจว ตำนานที่เล่ากันในเมืองอ้อโจวได้กล่าวถึงนางหลิวซานเจียแข่งเพลงกับชายหนุ่มชื่อลี้ซือเทียนที่ถ้ำหินเจ็ดดาวที่เมืองกุ้ยหลิน

การแสดงภูมิทัศน์ "ความประทับใจหลิวซานเจีย" ที่มีชื่อเสียงของกุ้ยหลินได้จัดตั้งอย่างสวยงาม ห่างจากถ้ำหินเจ็ดดาวในตำนาน 60 กว่ากิโลเมตร แต่อำเภออย่างลี้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง นอกจากจัดการแสดง "ความประทับใจหลิวซานเจีย" แล้ว ก็ได้สร้างสถานที่ท่องเที่ยวกุ้ยหลินเซียนกู่ชิงขึ้นมา ซึ่งก็จัดการแสดงนางหลิวซานเจียเช่นกันกับอย่างลี้ ทั้งสองรายการนี้ได้ดึงดูดนักท่องเที่ยวและทำรายได้อย่างมากให้กับท้องถิ่น



ภาพที่ 52 การแสดง Impression Sanjie Liu

ที่มา https://news.sohu.com/a/791377368_121488442

5.4 ผลลัพธ์เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมได้รับความนิยมสูงมาก เพื่อให้ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนที่มีคุณค่าได้นำมาสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ผู้วิจัยพบว่าผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในกวางสีมีความหลากหลาย มีทั้งรูปแบบที่จับต้องได้และรูปแบบใหม่ แบ่งเป็นหัวข้อได้ ดังนี้

5.4.1 ผลิตภัณฑ์เชิงการออกแบบ

ผลิตภัณฑ์ที่จะนำเสนอในหัวข้อนี้เพื่อให้เห็นถึงผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ในสมัยใหม่ จะไม่นำเสนอการนำเสียงเพลงพื้นบ้านทำเป็นสินค้าเช่นการแสดง ละคร หรือคอนเสิร์ต แต่จะนำเสนอเพลงพื้นบ้านออกแบบสื่อสารด้วยภาพซึ่งสร้างสรรค์จากปัจจัยต่าง ๆ ของเพลงพื้นบ้าน เช่นการประกวดการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ภายใต้แนวคิดหลัก “เทศกาลวัน 3 ที่เดือน 3” ของกวางสี ได้มีผลงานจากการประกวดจำนวนมากซึ่งผลงานเหล่านี้เมื่อนำไปใช้แล้วก็กลายเป็นสินค้าหลากหลายด้าน

ผลงานที่ได้รับการคัดเลือกเข้าการแข่งขันนั้นต่างก็พยายามนำอัตลักษณ์จ้วงมาออกแบบ โดยเฉพาะการนำองค์ประกอบเพลงพื้นบ้านมาสร้างสรรค์เป็นรูปต่าง ๆ เช่น เทศกาลเพลงพื้นบ้าน การร้องเพลงโต้ตอบ เขียนนางหลิวซานเจีย และเครื่องดนตรี ผลงานในการแข่งขันสามารถนำไปใช้ในหลายด้าน เช่นบรรจุภัณฑ์ โลโก้แบรนด์ पोสเตอร์ สติกเกอร์ไลน์เคลื่อนไหว และวีดิทัศน์สั้น



ภาพที่ 53 ภาพที่ ช้าย:การออกแบบที่ใช้ความคิดเกี่ยวกับนางหลิวซานเจีย

ขวา:การออกแบบโปสเตอร์ของงานประกวดเพลงพื้นบ้านใหม่

ที่มา:news.gxnews.com.cn/staticpages/20240402/newgx660bcf0b-21478804.shtml

การออกแบบ VI (Visual Identity Design) คู่รักเขียนแห่งเพลงพื้นบ้าน ได้รับรางวัลจากอีโมติคอนน่ารักชุดนี้ ได้นำอนุภาคนางหลิวซานเจียกลายเป็นเขียนมาเป็นแนวทางออกแบบ ซึ่งผลงานชุดนี้ตั้งชื่อว่าคู่รักเขียนแห่งเพลงพื้นบ้าน และได้นำอนุภาคของพระเอกในนิทานมาออกแบบ เพราะว่าพระเอกชื่อฟืออาหนิวแปลว่าวัว สังกัดจากภาพแล้วก็เห็นเขาบนหัวชัดเจน นอกจากนี้แล้ว ทรงผมและการแต่งกายต่าง ๆ ก็ได้เรียนแบบตามรูปลักษณ์ของนางหลิวซานเจีย



ภาพที่ 54 การออกแบบคู่รักเขียนแห่งเพลงพื้นบ้าน

ที่มา <https://sub.gxnews.com.cn/>

หลังการประกาศผลรางวัลการแข่งขันครั้งนี้ ได้มีการจัดกิจกรรมแสดงนิทรรศการผลงานยอดเยี่ยม ไปยังสถาบันศิลปะและจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมถึงจัดให้สื่อทุกระดับและทุกประเภทประชาสัมพันธ์ผลงานเด่น ผลงานออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมที่ได้รับรางวัลจะถูกนำไปใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับกิจกรรมในเทศกาลวันทึ่สามเดือนสาม พร้อมได้รับสิทธิในการนำให้บริษัทผลิตและจำหน่าย จอง เข้าใจได้ว่าการประกวดที่นำเสนอไม่เพียงแต่เป็นการแข่งขันครั้งหนึ่ง แต่ยังเป็นการร่วมผลิตพร้อมจะสร้างคุณค่าจากผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม

5.4.2 ผลิตภัณฑ์เชิงวิถีชีวิตใหม่

ปัจจุบันเนื่องจากการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี วิถีชีวิตใหม่กำลังเกิดขึ้น เช่นการกินชาวม การถ่ายรูปเช็คอินลงโซเชียลกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน รับอิทธิพลจากกระแสและโซเชียลต่าง ๆ กิจกรรมดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นพฤติกรรมเท่านั้น หากยังเป็นสัญลักษณ์ความทันสมัย ผู้วิจัยจึงจะนำเสนอประเด็นนี้ให้เห็นว่าเพลงพื้นบ้านที่กว้างสี่ได้ปรับตัวเข้ากับสมัยใหม่อย่างดี และเป็นวิธีสืบทอดและอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านด้วย

1) ชาวมที่นำเพลงพื้นบ้านมาเป็นจุดขาย

ตัวอย่างแรกคือชาวมแบรนด์หลิวหลี่จิ้งของกวางสีนำบทเพลงที่มีชื่อเสียงของเพลงหลิวซานเจียมาออกแบบแก้วชาวม

ในภาพยนตร์เรื่องนางหลิวซานเจีย มีฉากร้องโต้ตอบระหว่างนางหลิวซานเจียกับ ชีวฉาย (จินสมัยโบราณมีระบบการสอบเข้ารับราชการ คนที่สอบผ่านระดับอำเภอเรียกว่าชีวฉาย ในภาพยนตร์หมายถึงชีวฉายที่เข้าข้างเจ้าขุนมูลนายตระกูลโม) เพื่อพิสูจน์ความไหวพริบกััน เพราะความสนุกของบทเพลงและความฉลาดเฉลียวของนางหลิวซานเจีย ทำให้บทเพลงนี้รู้จักกันทั่วประเทศ ฝ่ายฉายจะเริ่มด้วยคำว่า เธอ เป็นสัญญาณเริ่มต้นการถาม และฝ่ายตอบจะจบด้วยคำว่า โล เป็นเครื่องหมายการตอบจบ ดังนั้นสองคำนี้จึงเป็นคำติดหูสำหรับคนกวางสี ตัวอย่างบทเพลงดังต่อไปนี้

ชาย: เธอ อะไรดีลั้กลางน้ำหรือ? เธอ แลว ๆ โล

อะไรสร้างตึกสูงบนผิวน้ำหรือ? เธอ แลว ๆ โล

อะไรกางร่มกลางน้ำได้? อะไรอยู่กลางน้ำจนแก่เฒ่าด้วยกันหรือ?

หญิง: เธอ เปิดดีลั้กลางน้ำ เธอ แลว ๆ โล

เรือลำใหญ่สร้างตึกสูงบนผิวน้ำ เธอ แลว ๆ โล

ใบบัวกลางน้ำกางร่มได้ คู่เปิดแมนดารินกลางน้ำอยู่เคียงคู่จนแก่เฒ่า (ผมหงอก)

คำทั้งสองได้กลายเป็นหน่วยเสียงที่มีลักษณะเฉพาะของเพลงนางหลิวซานเจีย ในชาวมแบรนด์หลิวหลี่จิ้งกวางสีออกแบบแก้วชาวมด้วยสองคำนี้ ซึ่งเป็นแก่นแท้เทศกาลวันทึ่สามเดือนสาม แก้วชุดนี้มีสองแบบ แบบหนึ่งเขียนว่า “เธอ ร้องเพลงพื้นบ้านกันนะ” อีกแบบหนึ่งเขียนไว้ว่า “ร้องเพลงพื้นบ้านกัน โล” จึงกล่าวได้ว่าเป็นแก้ว “โต้ตอบเพลง” ขวณลูกค้ามาร่วมเทศกาลและร้อง

เพลงกัน นอกจากนี้แล้ว ชานมแบรนด์หลิวหลี่ยังจัดคูปองเป็น “ใบรับรองการร้องเพลงพื้นบ้าน” ลูกค้าที่มี “ใบรับรองการร้องเพลงพื้นบ้าน” จะสามารถรับส่วนลดแก้วที่สองจ่าย 50%

ชานมในฐานะสินค้าที่ได้รับความนิยมในกลุ่มวัยรุ่น ได้รับการส่งเสริมการขายผ่าน การประยุกต์ใช้บทเพลงพื้นบ้าน ซึ่งก่อให้เกิดความแปลกใหม่ทางวัฒนธรรม ไม่เพียงดึงดูดการบริโภค แต่ยังสร้างประสบการณ์การมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมเช็กอิน และการสร้างคอนเทนต์บนโซเชียล



ภาพที่ 55 แก้วชานมแบรนด์กวางสี ซ้าย: “ร้องเพลงพื้นบ้านกัน เฮ” ขวา : “ ร้องเพลงพื้นบ้านกัน โล”
ที่มา <https://m.dianping.com/>

ตัวอย่างที่สองชานมแบรนด์ “เปาจุกง” ก็เป็นชานมที่มีชื่อเสียงในกวางสี ปี ค.ศ. 2023 มีเครือข่ายสาขากว่า 500 แห่งทั่วประเทศ ในเทศกาลวันที่สามเดือนสามก็ได้โฆษณาด้วยรูปแบบบทเพลงของหลิวซานเจีย ดังนี้

“เฮ ไข่มูกอะไรนะ ที่เหนียวและนุ่ม ๆ ” “เฮ แลว ๆ โล”
“เฮ ชานมอะไรนะ ที่อบอุ่นหัวใจ” “เฮ (ชานม) เปาจุกง”

คำโฆษณานอกจากได้แนะนำไข่มูกในชานมมีจุดเด่นอย่างไร ยังได้นำเสนอความน่าไว้วางใจของเครื่องดื่มแบรนด์เปาจุกง คำขวัญของแบรนด์เปาจุกงคือ “ทำชานมที่ลูกสาวตัวเองก็ดื่มได้” นอกจากนี้แล้วยังสังเกตได้ว่าเครื่องหมายสินค้าก็ปรับให้ตรงจุดจูงใจสอดคล้องกับเทศกาลวันที่สามเดือนสาม



ภาพที่ 56 ซ้าย:โปสเตอร์แบรนด์เปาจุกในช่วงเทศกาลวันที่สามเดือนสาม

ขวา:โปสเตอร์แบรนด์ฉะเลียวเจอ

ที่มา <https://weibo.com/7610806879/O9ctm0BS1> และ <https://m.dianping.com/>

ตัวอย่างที่สามชานมแบรนด์ฉะเลียวเจอ ในเทศกาลวันที่สามเดือนสามก็ได้จัดโปรโมชันว่า ถ้าได้ตอบเพลงกับพนักงานได้ สามารถรับเครื่องดื่มฟรีด้วยรูปแบบบทเพลงหลิวซานเจียเช่นกัน ดังนี้

"เฮ ดอกไม้ชนิดใดที่มีกลิ่นหอมดึงดูดผีเสื้อ เฮ แลว ๆ โล"

"เฮ ชนิดใดอร่อยที่สุด เฮ แลว ๆ โล"

ในโปสเตอร์มีคำเฉลยว่า "ดอกส้มโอหอมดึงดูดผีเสื้อโล ชามะลิต้องดื่มฉะเลียวเจอ" จึงเห็นได้ว่าร้านชานมของกวางสีได้ใช้บทเพลงพื้นบ้านมาเป็นจุดขาย หรือทำเป็นโปรโมชันไม่เพียงแต่เป็นการทำรายได้ หากยังทำให้แบรนด์มีความเป็นกวางสีมากขึ้นทำให้แบรนด์มีเอกลักษณ์

2) การสร้างจุดเช็คอินที่สถานที่ท่องเที่ยว

หมู่บ้านต้าลู่ ตำบลกู่ลา อำเภอปิ่นหยางของเมืองหนานหนิง ได้รับการส่งเสริมขอรัฐบาล ภาพศิลปะทุ่งนาในพื้นที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ได้รับความนิยมอย่างมาก กลายเป็นจุดเช็คอินถ่ายรูปยอดนิยมของนักท่องเที่ยว ในปี ค.ศ. 2023 ในหมู่บ้านต้าลู่ได้สร้างภาพศิลปะบนทุ่งนาที่ประกอบด้วยข้าว 5 สี ได้แก่ ข้าวใบแดง ข้าวใบม่วง ข้าวใบเหลือง ข้าวใบขาว และข้าวใบเขียว แสดงเป็นภาพ 'หลิวซานเจีย' เทพี่แห่งเพลง กลายเป็นภูมิทัศน์ชนบทอันเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งช่วงเทศกาลวันที่สามเดือนสามเป็นช่วงที่ชมภาพนาที่ดีที่สุด



ภาพที่ 57 ศิลปะบนนาข้าว นางหลิวซานเจีย

<https://cj.sina.com.cn/articles/view/1726918143/66eeadff02001hkmr>

การแสดงแสงสีด้วยโดรนเป็นการแสดงรูปแบบใหม่ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเทศกาลหรือวันหยุดได้จัดการแสดงเพื่อเป็นไฮไลท์ในงาน ปี ค.ศ. 2024 ในสวนสนุก ฟางเท่อ-อาเซียน ดินแดนมหัศจรรย์ก็ได้จัดการแสดงแสงสีโดรน ในเทศกาลวันที่สามเดือนสาม การแสดงโดรนพร้อมเพลงป๊อปปูล่าของหลิวซานเจีย การแสดงแปลกใหม่ที่นำเสนอโดยเทคโนโลยีได้ดึงดูดนักท่องเที่ยวถ่ายรูปแชร์โซเชียล สะท้อนให้เห็นว่าในเมืองหนานหนิงมีความนำเพลงพื้นบ้านมาเป็นจุดขายอย่างกว้างขวาง



ภาพที่ 58 การแสดงแสงสีด้วยโดรนภาพหลิวซานเจีย

ที่มา <https://www.gxnews.com.cn/>

5.4.3 ผลิตภัณฑ์เชิงปัญญาประดิษฐ์

ค.ศ. 2023 "นางหลิวซานเจีย" สัญลักษณ์วัฒนธรรมแห่งกวางสี ได้ก้าวผ่านกาลเวลา ในฐานะทูตดิจิทัลส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับมณฑลรูปแบบไฮเปอร์เรียลลิสติก (Hyper-realistic) คนแรกของจีน โดยเปิดตัวทางออนไลน์อย่างเป็นทางการ ผู้อำนวยการกรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเขตปกครองตนเองจ้วงกวางสี ได้ประกาศมอบตำแหน่ง "ทูตดิจิทัลส่งเสริมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวกวางสี" ให้แก่ "นางหลิวซานเจีย"

ในการสร้างสรรค์ภาพลักษณ์ "หลิวซานเจีย" ทีมงานไม่เพียงอ้างอิงรูปลักษณ์ของนักแสดงที่เคยรับบทในภาพยนตร์เรื่องนางหลิวซานเจียยุคต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังผสมผสานลักษณะทางกายภาพเฉพาะของสตรีกวางสีเข้าด้วยกัน โดยออกแบบรูปลักษณ์หลายสไตล์ผ่านกระบวนการวิจัยชาติพันธุ์วิทยา วิเคราะห์ลักษณะใบหน้าเฉลี่ยของหญิงชาวจ้วง เครื่องแต่งกาย เสื้อปักลายดอกจ้วง ออกแบบและสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายที่ผสมผสานเอกลักษณ์ของชนเผ่าจ้วงเข้ากับองค์ประกอบสมัยใหม่

นางหลิวซานเจียดิจิทัลประดิษฐ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์เสมือนจริง เพื่อให้บริการแบบออฟไลน์ตามสถานที่ท่องเที่ยว ภาพเสมือนความละเอียดสูง พร้อมเสียงบรรยายมีชีวิตชีวา บริการครอบคลุม รวบรวมการวางแผนเส้นทางท่องเที่ยว คลังข้อมูลวัฒนธรรมแบบทันที และคำอธิบายสถานที่แบบปรับแต่งได้ นวัตกรรมนี้สร้างประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว พร้อมทั้งเพิ่มมิติความสนุก ส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ยกระดับการดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยี ในงานส่งเสริมการท่องเที่ยวกวางสีที่จัดขึ้นในแฉวนและเมืองกวางโจว นางหลิวซานเจียดิจิทัลแนะนำฟังก์ชันการใช้งานจริง และการออกแบบที่ใช้งานง่ายของมินิโปรแกรม



ภาพที่ 59 ซ้าย: นางหลิวซานเจียดิจิทัล ขวา: นางหลิวซานเจียดิจิทัลแนะนำแพลตฟอร์มบริการ
ท่องเที่ยวกวางสีในงานส่งเสริมการท่องเที่ยวกวางสี

ที่มา <https://www.sohu.com> และ <http://wlt.gxzf.gov.cn>

5.4.4 วิธีคิดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มาจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่

สำหรับผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในวงกว้างไม่เพียงแต่มีผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัลบั้ม แผ่นซีดี หรือทำรายได้จากการแสดงต่าง ๆ เท่านั้น ผู้วิจัยพบว่าผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์มาจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ได้นำองค์ประกอบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ทำให้เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และทำให้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ไปได้หลายรูปแบบ ดังนี้

5.4.4.1 การใช้นางหลิวซานเจียมาเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปได้ว่า นางหลิวซานเจียทั้งมีความสามารถในด้านร้องเพลง และฉลาด ไหวพริก สวยงาม ดำเนินและเพลงของนางหลิวซานเจียถูกนำมาผลิตซ้ำในหลายด้าน ทั้งภาพยนตร์ ซีรีส์ จั๋ว และกายกรรม ผลงานดังกล่าวก็นับว่าเป็นผลิตภัณฑ์แบบหนึ่ง ซึ่งทำรายได้มาตลอด สถานที่ท่องเที่ยวก็นำการแสดงเกี่ยวกับนางหลิวซานเจียดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะ การแสดงภูมิทัศน์ "ความประทับใจหลิวซานเจีย" การแสดงก๊วยหลินเซียนกู่ฉิงของเมืองก๊วยหลิน และการแสดง "เขียนแห่งเพลงพื้นบ้านคิ่นถิ่น ผืนดินสู่บ้านเกิด" ในสถานที่ท่องเที่ยวเมืองอี้โจว ทำให้มองเห็นชัดเจนว่านางหลิวซานเจียเพิ่มคุณค่าให้กับทิวทัศน์ธรรมชาติ

ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ก็มีการนำนางหลิวซานเจียเป็นแนวคิดสร้างสรรค์ อย่างเช่นผลงานออกแบบที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในธีมวันที่สามเดือนสามก็แสดงให้เห็นว่าผลงานชิ้นนี้ ได้นำเสนอลักษณะการแต่งกายของนางหลิวซานเจียทุกยุคไว้เป็นอย่างดี จนนางหลิวซานเจีย กลายเป็นสัญลักษณ์ เพลงพื้นบ้าน เทศกาลวันที่สามเดือนสาม จั๋ว และวงกว้าง ซึ่งผลงานที่ได้รับ รางวัลจะนำไปใช้เป็นบรรจุภัณฑ์ หรือไอโมติคอน อาจกล่าวได้ว่าการออกแบบเช่นนี้ก็เป็นผลิตภัณฑ์อีก รูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะเพิ่มคุณค่าและสร้างรายได้ให้กับสินค้า



ภาพที่ 60 ภาพที่ นางหลิวซานเจียจากรุ่นเก่าถึงรุ่นปัจจุบันและรูปการ์ตูน
ที่มา <https://www.baidu.com>

เนื้อแผ่น หมูแผ่นเป็นอาหารพื้นเมืองของเมืองอี้โจว จากที่นำเสนอมาเมืองอี้โจวเป็น บ้านเกิดของนางหลิวซานเจีย บรรจุภัณฑ์ของอาหารพื้นเมืองจากยี่ห้อต่าง ๆ ก็เลือกใช้รูปของนาง หลิวซานเจียมาเพิ่มคุณค่าสินค้า สินค้าชิ้นนี้ไม่เพียงแต่มีความอร่อยและยังแฝงด้วยนัยว่าเป็นอาหาร จากบ้านเกิดเขียนแห่งเพลงพื้นบ้าน ปัจจุบันเป็นของพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมอย่าง มาก



ภาพที่ 61 อาหารพื้นเมืองของเมืองอีโจว
ที่มา <https://www.baidu.com>

5.4.4.2 การใช้อุณหภูมิของคูนางหลิวซานเจียมาเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์

ในตำนานหลายสำนวนว่านางหลิวซานเจียร้องเพลงโต้ตอบกับหนุ่ม ติดต่อกัน 3 วัน 3 คืน หรือ 7 วัน 7 คืน แล้วกลายเป็นหินสองก้อน กลายเป็นนกขมิ้น หรือบินขึ้นสู่สวรรค์เป็นเซียน จากที่ผ่านมามีมาจะเป็น ภาพยนตร์ การ์ตูน และบทเพลงต่างก็ได้นำอุณหภูมิกของคูนี่มาผลิตซ้ำและปรับตามบริบทสังคมเสมอ

จากข้อมูลที่เก็บมาพบว่าภายในหมู่บ้านหลิวเหอของแหล่งท่องเที่ยวบ้านเกิดหลิวซานเจีย มีบ้านเรือนหลังหนึ่งว่าเป็นบ้านพักในอดีตของหลิวซานเจียและหนุ่มอาหนิวรักษาไว้จนถึงปัจจุบัน บ้านเกิดนางหลิวซานเจียอีโจวอยู่ในเขตเมืองเหอฉี งานนิทรรศการพิชิตชนโลกเขตกว่างซี ครั้งที่ 13 ปี ค.ศ. 2022 จัดที่เมืองเหอฉี มาสคอตของงานก็ออกแบบตามรูปลักษณ์คู่หลิวซานเจีย

นอกจากนี้ปัจจุบันมีजूห่นกระบอก "หลิวซานเจียกับหนุ่มอาหนิว" ถ่ายทอดเรื่องราวของนางหลิวซานเจียและหนุ่มอาหนิวผ่านสื่อหุ่นไม้ พร้อมนำเสนอเอกลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงผ่านเทคนิคอันหลากหลาย เช่น การหมุนลูกขี้ฉี การสลัดลูกขี้ฉี การหมุนหมวกสาน การพลิ้วพัด ส่วนดนตรีในजूก็ได้นำรูปแบบการขับร้องเพลงพื้นบ้านอันสดใสของชาวจ้วงมาใช้



ภาพที่ 62 ซ้าย: ภาพยนตร์เรื่องนางหลิวซานเจีย กลาง:जूห่นกระบอก "หลิวซานเจียกับหนุ่มอาหนิว"

ขวา: มาสคอตงานนิทรรศการพิชิตชนโลกเขตกว่างซี (เหอฉี) ครั้งที่ 13

ที่มา: <https://mbd.baidu.com/>

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อ 1) ศึกษาการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ที่สะท้อนจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน 2) ศึกษาลักษณะคติชนสร้างสรรค์ที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผู้วิจัยรวบรวมและศึกษาข้อมูลอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และคติชนสร้างสรรค์จากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วง โดยใช้ข้อมูลเอกสารข้อมูลออนไลน์ ในช่วง พ.ศ. 2565-2567 และข้อมูลภาคสนามในพื้นที่เมืองหนานหนิง กวางสี ระหว่าง พ.ศ. 2566-2567 งานวิจัยนี้ได้ใช้แนวคิดเรื่องเพลงพื้นบ้าน อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และคติชนสร้างสรรค์มาเป็นระเบียบวิธีวิจัย เพื่อรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และคติชนสร้างสรรค์จากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วง

6.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นการศึกษาปรากฏการณ์จากการนิมร้องเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงที่สะท้อนผ่านคติชนหลายประเภท ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์เนื้อหาออกเป็นสองส่วน ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ 2) คติชนสร้างสรรค์

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่นำเสนอในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง นำมาจัดได้เป็น 5 ด้าน คือด้านภาษาจ้วง ด้านทำนองเพลง และเครื่องดนตรี ด้านอาหารจ้วง ด้านประเพณีความเชื่อพิธีกรรม และด้านเครื่องมือเครื่องใช้

อัตลักษณ์ด้านภาษาจ้วง รวมการใช้ภาษาจ้วงในการแต่งเนื้อเพลง การตั้งชื่อเพลง การตั้งชื่อวงดนตรีและคณะประสานเสียง

อัตลักษณ์ด้านทำนองเพลงและเครื่องดนตรี ทำให้เห็นว่าเพลงพื้นบ้านจ้วงมีทำนองหลากหลาย ที่ยังนำเสนอผ่านเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงมีทำนองเหลือว ทำนองโก๋ซานเซียง ทำนองผายเกอ ทำนองเสียงสูง ทำนองคำภีร์ของลัทธิมอ ทำนองประสานเสียง ทำนองเปี้ยวถง ทำนองเสียงเป้ย และทำนองซูเซียว ล้วนเครื่องดนตรีที่นำเสนอตามเพลง ได้แก่ เครื่องดนตรีเทียนฉิน กลองมโหระทึก และใบไม้

อัตลักษณ์ด้านอาหารจ้วงที่นำเสนอบ่อยครั้งของจ้วงได้แก่ข้าวเหนียว 5 สี สุรา ไช่ต้ม ย่อมสี และขนมฉือปา

ประเพณีที่นำเสนอผ่านเพลงพื้นบ้านมี เทศกาลวันทีสามเดือนสาม เทศกาลการเก็บเกี่ยว เทศกาลเพื่อน และเทศกาลการลงทุ่ง ความเชื่อที่เป็นอัตลักษณ์ของจ้วงคือความเชื่อเกี่ยวกับกับความเชื่อเกี่ยวกับพระอาทิตย์ ความเชื่อเกี่ยวกับปู่ลัว้กับความเชื่อเกี่ยวกับนางหลิวซานเจีย และความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษ อัตลักษณ์ในด้านพิธีกรรม ได้แก่ พิธีขอฝน การเซ่นไหว้ทุ่งนา และการปลูกบ้านใหม่

อัตลักษณ์ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ที่นำเสนอในเพลงพื้นบ้านใหม่ ได้แก่ ผ้าทอจ้วง ลูกขี้ฉิวหรือลูกบอลแพรปักจ้วง และชุดจ้วง

คติชนสร้างสรรค์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามในช่วงปี 2566-2567 แบ่งกลุ่มข้อมูลได้เป็น เทศกาลวันทีสามเดือนสาม สถานที่นักร้องเพลงพื้นบ้าน สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน ดังนี้

เทศกาลวันทีสามเดือนสามสร้างกิจกรรม 5 หมวดหลักของเทศกาลวันทีสามเดือนสาม คาร์นิวัลแห่งปาเก๋ย จัดงานสำคัญที่ประกอบฉลองเทศกาลวันทีสามเดือนสามแห่งกวางสี-ปาเก๋ยคาร์นิวัล และกิจกรรมย่อยของเทศกาลวันทีสามเดือนสาม คาร์นิวัลแห่งปาเก๋ย

สถานที่นักร้องเพลงพื้นบ้านสามารถแบ่งเป็นการนักร้องเพลงพื้นบ้านที่สถานที่ท่องเที่ยว การนักร้องเพลงพื้นบ้านที่ย่านการค้า และการนักร้องเพลงพื้นบ้านที่มณฑลอื่น

สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน ได้แก่ เมืองฮือโจว บ้านเกิดนางหลิวซานเจีย เมืองหลิวโจว สถานที่นางหลิวซานเจียบำเพ็ญเป็นเซียน เมืองก๊วยหลิน

ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านรวมผลิตภัณฑ์เชิงปัญญาประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์เชิงการออกแบบ และผลิตภัณฑ์เชิงวิถีชีวิตใหม่

จากผลการวิจัยข้างต้น ปรากฏการณ์การร้องเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ และพบว่าทำให้เกิดการสร้างสรรคคติชนใหม่หลายอย่าง สะท้อนวิธีคิดในการสร้างสรรค์ 4 ชุด ได้แก่ 1) วิธีคิดในการสร้างสรรค์เทศกาลที่มาจากเพลงพื้นบ้าน 2) วิธีคิดในการสร้างสรรค์สถานที่นักร้องเพลงพื้นบ้านที่มาจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ 3) วิธีคิดในการสร้างสรรค์สถานที่ท่องเที่ยวที่มาจากเพลงพื้นบ้าน 4) วิธีคิดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มาจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ที่สะท้อนจากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง และ 2) เพื่อศึกษาลักษณะคติชนสร้างสรรค์ที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง ทั้งนี้ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

การนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง ผลการวิจัยพบว่า เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของชาวจ้วงมีบทบาทสำคัญในการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์อย่างหลากหลายผ่านเนื้อเพลง ภาพประกอบ และบริบทของการแสดง โดยสามารถจำแนกอัตลักษณ์ได้เป็น 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ด้านภาษา การใช้ภาษาจ้วงในเนื้อเพลง ชื่อเพลง และชื่อคณะ

ศิลปิน สะท้อนการดำรงและส่งเสริมภาษาแม่ของชาติพันธุ์ 2) อัตลักษณ์ด้านดนตรีและเครื่องดนตรี การใช้ทำนองเพลงดั้งเดิมของจ้วง เช่น ทำนองเหลียว ทำนองโก๋ซานเชียง และการใช้เครื่องดนตรีพื้นเมือง เช่น เทียนฉิน กลองมโหระทึก และใบไม้ 3) อัตลักษณ์ด้านอาหาร การกล่าวถึงอาหารพื้นเมืองในเพลง เช่น ข้าวเหนียวห่าสี สุรา ไช้ต้มย้อมสี และขนมฉือปา 4) อัตลักษณ์ด้านประเพณี ความเชื่อ และพิธีกรรม เพลงสะท้อนประเพณีสำคัญ เช่น เทศกาลวันที่สามเดือนสาม เทศกาลเก็บเกี่ยว และความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษ พระอาทิตย์ นางหลิวซานเจีย และปู่ลั่วโถ และ 5) อัตลักษณ์ด้านเครื่องแต่งกายและหัตถกรรม เช่น ผ้าทอจ้วง ลูกขี้ฉิว และชุดพื้นเมืองจ้วง

การนำเสนออัตลักษณ์ดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นการดำรงมรดกทางวัฒนธรรม แต่ยังเป็นการสร้าง "ภาพจำ" ของชาติพันธุ์จ้วงในบริบทโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการตลาดเชิงอัตลักษณ์

ลักษณะคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง ผลการวิจัย พบว่า คติชนสร้างสรรค์ (Creative Folklore) ได้ถูกประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในบริบทของเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง โดยมีการปรับใช้คติชนหลากหลายประเภท ทั้งความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ตำนาน วัตถุ และการแสดง ให้เข้ากับบริบทสมัยใหม่ผ่านวิธีคิดใหม่ 4 ชุด ได้แก่ 1) การสร้างเทศกาลจากเพลงพื้นบ้าน เทศกาลวันที่สามเดือนสามได้รับการพัฒนาให้เป็นงานมหกรรมวัฒนธรรมนานาชาติที่มีทั้งดนตรี ศิลปะพื้นบ้าน การประกวด และการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม 2) การสร้างสถานที่นักร้องเพลง การจัดกิจกรรมร้องเพลงพื้นบ้านในสถานที่ท่องเที่ยว ย่านการค้า และในพื้นที่ต่างจังหวัด รวมถึงการใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างเครือข่ายผู้ร้องเพลงพื้นบ้าน 3) การสร้างสถานที่ท่องเที่ยวจากเพลงพื้นบ้าน เช่น เมืองอีโจว บ้านเกิดของนางหลิวซานเจีย และการเชื่อมโยงเพลงพื้นบ้านเข้ากับภูมิทัศน์ธรรมชาติ และ 4) การสร้างผลิตภัณฑ์จากเพลงพื้นบ้าน ทั้งผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม สินค้าออกแบบใหม่ ไปจนถึงการออกแบบ VI (Visual Identity) สำหรับโปรโมตเทศกาล และสินค้าในบริบทเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ปรากฏการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงพลวัตของคติชนวิทยาสมัยใหม่ ที่ไม่เพียงเน้นการดำรงวัฒนธรรม แต่ยังใช้คติชนเป็นฐานในการสร้างสรรค์ใหม่ให้ตอบสนองต่อเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และสังคมร่วมสมัย

จากการศึกษาวิจัยนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง ไม่ได้เป็นเพียงสื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมดั้งเดิม แต่กลายเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์เทศกาล สินค้า และกิจกรรมที่ตอบสนองบริบททางเศรษฐกิจและสังคมยุคใหม่ โดยพบว่ามีการใช้คติชนหลากหลายประเภทในการสร้างอัตลักษณ์และนวัตกรรมวัฒนธรรม เช่น การนำตำนานมาเป็นฐานในการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว หรือการใช้ความเชื่อในการผลิตภัณ์เพื่อการตลาด และการแสดงออกของอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ในรูปแบบใหม่ เช่น เพลงพื้นบ้านที่ใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนกลาง หรือการผสมผสานกับดนตรีสากล ถือเป็นรูปแบบของ “อัตลักษณ์พลวัต” ที่ปรับตัวกับยุคสมัย

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในด้านต่าง ๆ ดังเช่น ในด้านวิชาการเป็นกรณีศึกษาสำคัญของการศึกษาคติชนวิทยาแนวร่วมสมัย (contemporary folklore) และการศึกษาชาติพันธุ์เชิงสร้างสรรค์ สามารถต่อยอดการศึกษาคติชนในบริบทใหม่ ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ แนวคิดในการใช้เพลงพื้นบ้านสร้างอัตลักษณ์และผลิตซ้ำในรูปแบบใหม่ อาจประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์

วัฒนธรรมท้องถิ่นในภูมิภาคอื่น ด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นแนวคิดการพัฒนา เทศกาล การออกแบบสินค้า และการสร้างประสบการณ์ทางวัฒนธรรมจากคติชน เป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรม และในด้านนโยบายวัฒนธรรม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมวัฒนธรรมชาติพันธุ์ให้สามารถอยู่รอดในยุคโลกาภิวัตน์ผ่านนโยบายสนับสนุนคติชนสร้างสรรค์

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า อัตลักษณ์ชาติพันธุ์และคติชนสร้างสรรค์ของชาวจ้วง ไม่ได้แยกขาดจากกัน แต่มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่น โดยอัตลักษณ์เป็น “ราก” ของคติชนสร้างสรรค์ และคติชนสร้างสรรค์คือ “กิ่งใบ” ที่ผลิดอกออกผลตามบริบทใหม่ ๆ ของสังคม ไม่เพียงแต่สร้างความเข้าใจต่อวัฒนธรรมของชาวจ้วง แต่ยังเป็นต้นแบบของการศึกษาเพลงพื้นบ้านในบริบทปัจจุบันอย่างมีพลวัต และสามารถต่อยอดไปใช้ในบริบทอื่นได้อย่างกว้างขวาง

จากผลการวิจัยที่นำเสนอ มีประเด็นที่น่าสนใจควรมีการอภิปราย 3 ประเด็นดังนี้ 1) การใช้เพลงพื้นบ้านสู่การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ 2) พลวัตของเทศกาลเพลงพื้นบ้านที่ขยายตัวสู่สมทรรรม 3) ข้อค้นพบจากงานวิจัยกับการศึกษาด้านเพลงพื้นบ้านศึกษา อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ศึกษา และคติชนวิทยา

6.2.1 การใช้เพลงพื้นบ้านสู่การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์

“แขกผู้มีเกียรติมาจากทางไกล

มาถึงภูเขาฮวาซานตอนฤกษ์งามยามดี

มาถึงแล้วน้องจะมารับ

รับรองเลยว่า การใช้เพลงพื้นบ้านมารับแขกมีความอบอุ่นกว่าการเชิญดื่มน้ำชา”

(เพลง เชิญมาชมวิวกุเขาฮวาซาน (ผาลาย))

ตัวอย่างเพลงนี้เป็นเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ที่ใช้ในดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นประเภทเพลงพื้นบ้านที่เจอบ่อยครั้งในกวางสี เพลงพื้นบ้านเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาติพันธุ์จ้วง ดำเนินชีวิตผูกพันกับภูเขา แม่น้ำ พุงนา อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่นำเสนอในเพลงพื้นบ้านถูกทำเป็นสินค้าเพื่อตอบสนองบริบทการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ กวางสีมี 12 ชาติพันธุ์อาศัยด้วยกันแต่ละชาติพันธุ์มีอัตลักษณ์อันเข้มข้น ทำให้เขตปกครองตนเองจ้วงกวางสีมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ซึ่งตรงกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ของ ศิราพร ณ ถลาง (2559:33-34) การท่องเที่ยวชาติพันธุ์หมายถึงการท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมหรือศึกษาวิถีชีวิตของชนเผ่าหรือชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่ดำเนินชีวิตผูกพันกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด

อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของศิราพร ณ ถลาง (2559) การท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์มักสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กวางสีมีชื่อเสียงในทิวทัศน์ธรรมชาติสวยงาม เช่นเมืองกุยหลิน เมืองฉงจั่วซึ่งเป็นสถานที่ที่ถ่ายซีรีส์เรื่อง ฮวาเซียนกู่ ตำนานรักเหนือกาลเป็นต้น เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงกวางสีได้นำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และพร้อมกับทิวทัศน์ธรรมชาติ และภูมิประเทศแบบคาสต์ นอกจากนี้รัฐบาลจีนก็ได้ช่วยจัดเส้นทางท่องเที่ยวตามเพลงพื้นบ้าน ประกอบคิดทั้งอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ประเพณี ผลิตภัณฑ์ และการจัดเทศกาลในเวลาติดกัน

ข้อค้นพบที่น่าสนใจของกรณีเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของเมืองหนานหนิงคือ ได้รับอิทธิพลจากบริบทการท่องเที่ยว เพลงพื้นบ้านนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ประเพณีเพลงพื้นบ้านจนกลายเป็นรูปแบบการแสดง“ของแท้”ในนครหนานหนิงที่ทันสมัย ซึ่งเป็นศูนย์กลางรวบรวมวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นของแต่ละพื้นที่ของกวางสี แล้วจัดเส้นทางไปสู่แหล่งกำเนิดแต่ละที่ ดังนั้นก็คงทำให้เกิดการท่องเที่ยวชนบท และการท่องเที่ยวกินอาหารอร่อยด้วย

6.2.2 พลวัตของเทศกาลเพลงพื้นบ้านที่ขยายตัวสู่มหกรรม

จากปรากฏการณ์การปรับชื่อจาก“เทศกาลเพลงพื้นบ้าน”เป็น“เทศกาลเพลงพื้นบ้านนานาชาติ”และ“เทศกาลวันที่สามเดือนสามกวางสี คาร์นิวัลปาเก๋” และเพิ่มกิจกรรมประเภทหลากหลายเช่น เทศกาลดนตรีเมืองสีเซียว การประกวดเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ การจัดตลาดขายของพื้นเมืองที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยเห็นว่าพลวัตของเทศกาลเพลงพื้นบ้านสามารถแบ่งเป็น 3 มิติ ดังนี้ 1) การขยายตัวในมิติภูมิภาค 2) การขยายตัวในมิติเครือข่ายวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน 3) การขยายตัวในมิติการเพิ่มผู้ร่วมงาน

6.2.2.1 การขยายตัวในมิติภูมิภาค

ปรากฏการณ์ของเทศกาลวันที่สามเดือนสามของกวางสี สะท้อนให้เห็นถึงเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ขยายตัวจากหมู่บ้าน อำเภอ เมืองไปสู่จังหวัด ประเทศ จนกระทั่งโลก เช่นเพลงเหลียวจากอำเภอผิงกั๋ว เพลงทำนองก้อซานเชียงจากอำเภอน่าโผได้แสดงที่เมืองหนานหนิง จังหวัดกวางตุ้ง นครปักกิ่ง และประเทศอาเซียน ถึงแม้ว่าเพลงพื้นบ้านยังมีความ“ดั้งเดิม”รักษาไว้ แต่ก็ปรับตัวให้เข้ากับบริบทสังคมปัจจุบันอย่างชัดเจน เพื่อเป็นจุดขายทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการใช้เครื่องดนตรีสากล การเพิ่มเนื้อเพลงที่เป็นภาษาจีนกลางหรือภาษาอังกฤษ และการถ่ายวิดีโอประกอบภาพนำเสนอวิถีชีวิตในแหล่งกำเนิดของเพลงพื้นบ้าน โดยนำไปใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยผ่านการนำเสนอในศูนย์กลางเมืองหนานหนิงในโอกาสงานต่าง ๆ ระดับโลก การส่งไปแสดงที่จังหวัดอื่นเพื่อโฆษณา และยังส่งไปถึงต่างประเทศเพื่อนบ้านเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ซึ่งก็อาจเข้าใจได้ว่าเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวและส่งเสริมเศรษฐกิจ

จากอิทธิพลสื่อสมัยใหม่ เพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ รวมทั้งเทศกาลวันที่สามเดือนสาม ประเพณีการแข่งขันร้องเพลง และการแสดงในงานเปิดงานปิดต่าง ๆ ได้เผยแพร่ไปอันกว้าง เพลงพื้นบ้านจึงไม่ใช่เพลงที่ได้รับความนิยมในท้องถิ่นเท่านั้น กลายเป็นเพลงพื้นบ้านที่สู่เวทีโลก

นอกจากนี้แล้วยังพบว่ากวางสีนำเพลงพื้นบ้านใช้ในการสร้างมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะในการนำเสนออัตลักษณ์ผ่านเพลงพื้นบ้านในด้านภาษา ประเพณี เครื่องดนตรี อาหาร และการแต่งกาย เช่นภาษาจ้วงกับภาษาไทย ภาษาลาวเป็นภาษาตระกูลเดียวกัน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพี่น้องกัน จึงเห็นได้จากรายการเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่จัดรายการพิเศษที่กรุงเทพฯ นอกจากนี้ยังมีการเชิญชวนคณะศิลปินจากประเทศไทยมาร่วมงานเทศกาลวันที่สามเดือนสามที่หนานหนิงด้วย อีกตัวอย่างเช่น การแต่งกายด้วยเสื้อยาวสีดำ และการใช้เครื่องดนตรีเทียนฉินในอำเภอจินหลงของหลงโจวในกวางสีจีนมีความคล้ายกับชาวกว๋างฝิงของเวียดนาม จึงเห็นจากการเทศกาลวันที่สามเดือนสามชาวเวียดนามมาร่วมงานกัน ร้องเพลงทำนองเดียวกันเล่นเครื่องดนตรีเทียนฉินด้วยกัน เช่นการจัดงานแสดงแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเทียนฉิน การเดินแบบแสดงชุดจ้วงและชุดเวียดนาม

6.2.2.2 การขยายตัวในมิติเครือข่ายวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน

กิจกรรมต่าง ๆ ในคาร์นิวัลทำให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เพลงพื้นบ้านเป็นสายหลัก กิจกรรมส่วนใหญ่สัมพันธ์กับเพลงพื้นบ้าน เช่น เทศกาลเพลงพื้นบ้าน การจัดเวทีร้องเพลง การจัดการ แสงโอเปร่า จั๋ว คอนเสิร์ต เครื่องดนตรี ประเด็นที่น่าสนใจคือการมีกิจกรรมหลากหลายที่พยายาม นำเสนอมรดกทางวัฒนธรรมของกวางสี ไม่ว่าจะเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ ซึ่งอาจจะค่อย ๆ ไปไกลจาก“สายหลัก” เช่น ผ้าทอจ้วง ผ้าย้อมสีครามจ้วงที่ใส่ในเทศกาลวันที่สาม เดือนสาม ข้าวเหนียวที่ต้องกินในเทศกาลเพลงพื้นบ้าน ลูกขี้ฉิวและไข่ต้มย้อมสีที่ใช้แสดงความรัก ระหว่างการร้องเพลง ล้วนนำมาผลิตซ้ำเกิดบทบาทใหม่ในสังคมปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม มรดกทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่พยายามนำเสนอในเทศกาลเพลงพื้นบ้าน ตลาดนัดร้องเพลง สถานที่ท่องเที่ยว ได้นำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์จ้วงอันเข้มข้นให้กับนักท่องเที่ยว การเปิดรับและพร้อมที่นำเสนอมรดกทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์อื่น ก็ได้เพิ่มความเข้มข้นให้กับกวาง สี่

นอกจากนี้ ยังทำให้เห็นถึงการใช้คติชนประเภทการแสดง คติชนประเภทวัตถุ คติชน ประเภทประเพณีพิธีกรรม เพื่อเสนอให้เห็นความเป็นเพลงพื้นบ้านแบบ“ดั้งเดิม” หรือความเป็น “แท้จริง” ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการขยายเครือข่ายวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านให้สู่ถึงวัฒนธรรมทางวัตถุ

6.2.2.3 การขยายตัวในมิติการเพิ่มผู้ร่วมงาน

ในมิตินี้ตรงกับการศึกษาที่เห็นว่ารัฐบาลมีส่วนร่วมและบทบาทในการจัดประเพณี ภาครัฐเป็นผู้กำหนดชะตากรรมของประเพณีพิธีกรรม ทั้งการกำหนดรูปแบบ และเนื้อหา การจัดงาน รวมทั้งในเงินทุนการจัดงาน ภาครัฐเข้าไปช่วยจัดและสนับสนุนงบประมาณจึงกลายเป็น“งาน เทศกาล”ไปเสียหมด (ศิริพร ณ ถลาง, 2559:116) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการท่องเที่ยว กรมพาณิชย์ และกรมการกีฬา รวมทั้งมหาวิทยาลัยและโรงเรียนก็มีส่วนในจัดกิจกรรมเพลงพื้นบ้าน ต่าง ๆ เช่นการจัดเวทีเพลงพื้นบ้านที่มหาวิทยาลัย การถ่ายรายการพิเศษของเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ที่ มหาวิทยาลัย การจัดคณะประสานเสียงร้องเพลงพื้นบ้านจ้วงที่โรงเรียน นอกจากนี้ก็เกิดให้อาจารย์ใน มหาวิทยาลัยในฐานะนักวิชาการส่งเสริมวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน เช่นการเปิดสอนคณะเพลงพื้นบ้านที่ มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี การไปภาคสนามเพื่อเก็บทำนองเพลงพื้นบ้านจัดเป็นองค์ความรู้ในด้าน การศึกษาเพลงพื้นบ้าน ซึ่งทำให้นักศึกษาและนักเรียนในฐานะที่เป็นรุ่นใหม่มีส่วนในดำรงรักษา ประเพณีเพลงพื้นบ้าน

นอกจากนักท่องเที่ยวแล้ว ผู้ร่วมงานที่น่าสนใจอีกกลุ่มหนึ่งคืออินฟลูเอนเซอร์บน โซเชียลมีเดีย ผู้คนกลุ่มนี้ก็กำลังใช้อัตลักษณ์ทางชาติมาดึงดูดผู้ติดตาม ซึ่งอีกด้านหนึ่งก็มีการเชิญชวน อินฟลูเอนเซอร์มาร่วมงานเพื่อเผยแพร่เพลงพื้นบ้านจ้วงและสร้างคอนเทนต์ โดยผ่าน โพสต์วิดีโอ ภาพ และถ่ายทอดสด

6.2.3 ข้อค้นพบจากงานวิจัยกับการศึกษาด้านเพลงพื้นบ้านศึกษา อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ศึกษา และคติชนวิทยา

6.2.3.1 ด้านเพลงพื้นบ้านศึกษา

งานวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านศึกษามีหลายเรื่อง เช่น วิเคราะห์เพลงพื้นบ้านของชน เผ่าจ้วงของ LU XIAOSONG (2561) ศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากเนื้อเพลง ข้อมูลที่ศึกษาส่วนมาก

มาจากหนังสือเพลง เป็นงานวิจัยที่ศึกษาข้อมูลเอกสารเป็นหลัก การศึกษาของ Yang Yani (2565) ศึกษาวิถีและความเชื่อของชาวจ้วงในเพลงพื้นบ้าน

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านที่มีก่อนหน้านี้ พบว่า งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่แตกต่างไปจากงานวิจัยที่กล่าวมา ทั้งในการวิเคราะห์ข้อมูล และกลุ่มข้อมูลที่นำมาศึกษา จะเห็นได้ว่างานที่กล่าวมาส่วนใหญ่ศึกษาเชิงตัวบท แต่ขาดมิติการวิเคราะห์ที่ทำให้เห็นบริบทสังคมปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยชิ้นนี้จึงพยายามใช้ระเบียบวิธีและทฤษฎีทางคติชนวิทยาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ รวมทั้งข้อมูลคติชนหลากหลายประเภทที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน

งานวิจัยนี้ยังศึกษาคติชนสร้างสรรค์จากเพลงพื้นบ้านด้วย ทำให้พบว่าเพลงพื้นบ้านและคติชนในเพลงพื้นบ้าน เช่น ประเพณี ความเชื่อ พิธีกรรม อาหาร และตำนาน สามารถสร้างสรรค์เป็นจุดขายทางวัฒนธรรมได้

จากที่ได้ศึกษาเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงพบว่า ในสังคมร่วมสมัยเพลงพื้นบ้านไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่แสดงอารมณ์ สร้างความบันเทิง การผ่อนคลาย และให้การศึกษาเท่านั้น หากยังเป็นพื้นที่นำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ซึ่งสามารถนำมาสร้างสรรค์เพื่อตอบโจทย์บริบทสังคมสมัยปัจจุบัน

6.2.3.2 ด้านอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ศึกษา

วิทยานิพนธ์ของเนตรนภา วรวงษ์ (2565) พบว่าชาวมอญที่บ้านวังกะ อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรีอ้างและสืบทอดสำนึกชาติพันธุ์และอัตลักษณ์วัฒนธรรมความเป็นมอญผ่านการประกอบประเพณีพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งสื่อให้เห็นว่าประเพณีพิธีกรรมมีความสัมพันธ์กับเรื่องอัตลักษณ์ รวมทั้งนำไปสู่คติชนสร้างสรรค์ วิทยานิพนธ์อีกเล่มหนึ่งของนฤตม์ คุปต์ธนโรจน์ (2558) พบว่าเทศกาลตามประเพณีจีนและแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในย่านเยาวราชเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมให้กลุ่มต่าง ๆ นำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นจีน จะเห็นได้ว่าวิทยานิพนธ์สองเล่มนี้เลือกศึกษาประเพณีพิธีกรรมซึ่งสัมพันธ์กับการนำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มบุคคล

งานวิจัยนี้ ได้ศึกษาใช้เพลงพื้นบ้านเป็นเครื่องมือในการนำเสนออัตลักษณ์ ทั้งเนื้อเพลง ชื่อวงดนตรี การแต่งกายของผู้แสดง และภาพประกอบในวิดีโอเพลงล้วนได้นำเสนออัตลักษณ์ของชาติพันธุ์จ้วง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตลักษณ์สำคัญของชาติพันธุ์จ้วงคือชอบร้องเพลง ร้องเพลงเก่ง เมืองหนานหนึ่งเป็น “สถานที่แห่งเพลงพื้นบ้านที่ตราตรึงใจ” อัตลักษณ์อันเข้มข้นของชาติพันธุ์จ้วงจึงส่งผลให้การสร้างสรรค์เทศกาลมหรหรรรม

นอกจากนี้ ในแง่การใช้คติชนสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ คติชนประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ ตำนาน พิธีกรรม การแสดง การแต่งกาย และศิลปหัตถกรรมล้วนมีบทบาทในการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (ศิริพร ณ ถลาง, 2559:62) จากงานนี้จึงทำให้มองเห็นว่า อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์จ้วงกว้างลึกไม่ได้หยุดนิ่ง ซึ่งปรับเปลี่ยนพร้อมกับเพลงพื้นบ้าน ตามกาลเวลาและบริบททางสังคม

6.2.3.3 ด้านคติชนวิทยา

วิทยานิพนธ์ด้านคติชนวิทยาที่ศึกษาเพลงพื้นบ้านในฐานะข้อมูลคติชนมีหลายเรื่อง เช่น คติชนสร้างสรรค์จากความเชื่อเรื่องพญานาคในภาคอีสานตอนบนของประเทศไทยของ พจมาน

มูลทรัพย์ (2564) การศึกษาของเนตรนภา วรวงษ์ (2565) สามารถทำให้เข้าใจคติชนสร้างสรรค์ วิถีคิด ในการสร้างสรรค์คติชน และบทบาทหน้าที่ของคติชนสร้างสรรค์

วิทยานิพนธ์เรื่อง อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับคติชนสร้างสรรค์ในเพลงพื้นบ้าน สมัยใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์จ้วง เป็นการต่อยอดการศึกษาปรากฏการณ์คติชนสร้างสรรค์ในสังคมไทย แต่แตกต่างจากวิทยานิพนธ์เล่มอื่น ๆ โดยเฉพาะค้นสืบข้อมูลคติชนหลากหลายประเภท ทั้งประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ตำนาน และอาหาร จากข้อมูลเพลงพื้นบ้านที่รวบรวมจากเอกสาร ภาคสนามและ สื่อสมัยใหม่ เพื่อสามารถศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านอย่างรอบด้าน อันจะนำไปสู่ การสังเคราะห์ปรากฏการณ์การนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และคติชนสร้างสรรค์เกี่ยวกับเพลง พื้นบ้านที่ดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่า การนำเพลงพื้นบ้านมาสร้างสรรค์ในหลายด้านโดยวิถีคิดหลาย หลายชุด ผ่านการพยายามหยิบจุดเด่นของข้อมูลคติชน ทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับ ต้องไม่ได้ ทั้งคติชนประเภทถ้อยคำ ประเภทการแสดง ประเพณีพิธีกรรม และประเพณีวัตถุมา ประกอบสร้างสรรค์เทศกาลมหกรรม ผ่านการปรับเปลี่ยน การผสมผสาน ทำให้เพลงพื้นบ้านมี “ของใหม่” เทศกาลเพลงพื้นบ้านมี “การแสดงพิธีกรรม” จากผลกาพัฒนาของเทศกาลเพลงพื้นบ้าน จึงกล่าวได้ว่าความต้องการของนักท่องเที่ยวและบริบทท่องเที่ยวมีความสำคัญกว่าคำถามที่ว่า เป็น “ของแท้” หรือ “ของเทียม” เป็น “วิถีชีวิตจริง” หรือ “การจัดฉากแสดง”

ประเด็นที่น่าสนใจก็คือคติชนสร้างสรรค์จากเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ของจ้วงมีแนวโน้ม ทางโมเดิร์น อย่างชัดเจน ทั้งการใช้สื่อสมัยใหม่เผยแพร่เพลงพื้นบ้าน การแข่งเพลงพื้นบ้านออนไลน์ การประยุกต์เทคโนโลยีสร้างนางหลิวซานเจียตจีทัลเพื่อใช้ในการแนะนำจุดท่องเที่ยว จัดเส้นทาง ท่องเที่ยวและตอบคำถามให้กับนักท่องเที่ยว การออกแบบ VI (Visual Identity Design) การจัดงาน ให้เข้ากับวิถีชีวิตสมัยใหม่ ซึ่งต่างกับวิถีชีวิตชนบทมาก แต่ยังสามารถแสดงรากวัฒนธรรมให้เห็นสร้าง ความเชื่อใจให้กับนักท่องเที่ยวว่าเป็น “ของแท้” ยุคใหม่

งานวิจัยนี้จึงสะท้อนให้เห็นพลวัตของเพลงพื้นบ้านในสมัยใหม่ ปรับใช้ในสังคมจีน ร่วมสมัยให้เข้ากับบริบทการท่องเที่ยว บริบทเศรษฐกิจ และบริบทโลกาภิวัตน์

6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย 2 ประการ ดังนี้

6.3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเทศกาลวันที่สามเดือนสามของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ สามารถสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาประเพณี ความเชื่อ และพิธีกรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อทำให้เห็นการสืบทอดและพลวัตซึ่งนำไปใช้เป็นทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถเข้ามาเปรียบเทียบกับ เทศกาลวันที่สามเดือนสามของชาติพันธุ์จ้วงได้

6.3.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการผสมผสานทางวัฒนธรรมของเพลงพื้นบ้านสมัยใหม่ ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เพื่อให้เห็นบทบาทในบริบทสังคมปัจจุบัน

บรรณานุกรม



บรรณานุกรม

- กนกพร เล็งศรี. (2557). **อัตลักษณ์อีสานในเพลงลูกทุ่งของ ไผ่ พงศธร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กริธากร สังขกุล. (2559). **ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้งในฐานะ “ประเพณีสร้างสรรค์” ในสังคมไทยร่วมสมัย**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กริธากร สังขกุล. (2560). **ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้งในฐานะ “ประเพณีสร้างสรรค์” ในสังคมไทยร่วมสมัย**. ใน **อิงอดีต สนองปัจจุบัน : คติชนสร้างสรรค์ สังคมร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษณ์ท แสหนวี. (2552). **ลำพวน : การวิเคราะห์การสื่อสารกับการสืบทอดอัตลักษณ์ชาวไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์วารสารมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กาญจนา แก้วเทพ และคณะ. (2555). **สื่อเก่า-สื่อใหม่ : สัญญา อัตลักษณ์ อุดมการณ์**. กรุงเทพฯ : โครงการเมธีวิจัยอาวุโส คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬาพรรธ พงษ์ชีวิต. (2550). **วัฒนธรรม การสื่อสารและอัตลักษณ์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุตินธรา วัฒนกุล. (2537). **กรือเซะ : ความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์ ปรัมปรานิยายและพิธีกรรม**. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณฐมน บัวพรมมี. (2550). **การใช้สื่อพิธีกรรมแข่งขันนามเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ศักดิ์ศรีชาวไทลื้อบ้านโพนจาน อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดนัย ชาทิพอด. (2548). **บทบาทของบรื่องประกอบพิธีกรรมเหย้าของชาวผู้ไท**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงกมล เวชวงศ์. (2553). **กระบวนการนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ยวนในบริบทของการท่องเที่ยวผ่านหอวัฒนธรรมพื้นบ้านและตลาดทำน้ำ : ศึกษากรณีชุมชนยวนตำบลต้นตาล อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี**. วิทยานิพนธ์มานุษยวิทยามหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก หงษ์ทอง. (2559). **อัตลักษณ์และการผสมผสานทางวัฒนธรรมในเพลงของผู้พูดภาษาเขมรถิ่นไทยในอีสานตอนใต้**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และอุษา โลหะจรรุญ. (2560). **ชนชาติไทในประเทศจีน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์

- ธนภูมิ ลิ้มศิริจง. (2556). กระบวนการสร้างสรรค์การแสดงเพลงประสานเสียงเรื่อง "ข้าว" เพื่อสื่อสาร
อัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
นิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรุทธิ์ คุปต์ธนโรจน์. (2558). ย่านไชน่าทาวน์เยาวราช:พื้นที่การนำเสนออัตลักษณ์เชิงซ้อนของ
วัฒนธรรมความเป็นจีนในสังคมไทยร่วมสมัย. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรุทธิ์ คุปต์ธนโรจน์. (2559). เทศกาลตามประเพณีจีนในย่านเยาวราช:พื้นที่เพื่อการนำเสนออัตลักษณ์
เชิงซ้อนทางวัฒนธรรมความเป็นจีนในบริบทการท่องเที่ยว. ใน **มองคติชนเห็นตัวตน
ชาติพันธุ์**. กรุงเทพฯ : หจก.ภาพพิมพ์.
- ปฐม หงษ์สุวรรณ. (2552). **คติชนกับชนชาติไท**. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ปฐม หงษ์สุวรรณ. (2561). **มองคติชน มุมสังคม: หลักการและแนวทางการศึกษาคติชนวิทยา**.
ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- ประชา สุวิธานนท์. (2558). **อัตลักษณ์ไทย:จากไทยสู่ไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน.
- ประสาน กำจรเมฆกุล. (2552). **จ้วงในมณฑลกวาสีประเทศจีน:อัตลักษณ์การปรับตัวและลักษณะ
ทางสังคมวัฒนธรรม**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศาสตร์มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ประสาน กำจรเมฆกุล. (2555). **วัฒนธรรมชาติพันธุ์จ้วง มณฑลกวาสีประเทศจีน**. มหาสารคาม:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสิทธิ์ สีสรีชา. (2547). การสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง. ใน **วาทกรรม
อัตลักษณ์**. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- ปานิส โพธิ์ศรีวังชัย. (2561). **อัตลักษณ์ของเพลงอีสานประยุกต์ในยุคอีสานใหม่**. วิทยานิพนธ์
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. (2546). **อัตลักษณ์ชาติพันธุ์และความเป็นชายขอบ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษย
วิทยาสิรินธร.
- พจมาน มูลทรัพย์. (2564). **คติชนสร้างสรรค์จากความเชื่อเรื่องพญานาคในภาคอีสานตอนบนของ
ประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พริมรตา จันทระโชติกุล. (2562). **คติชนกับการสร้างอัตลักษณ์ทหาร: กรณีศึกษาสถาบันการศึกษา
และการฝึกทางทหารกองทัพอากาศไทย**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
ภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พศิน ศรีพนารัตนกุล. (2558). **การสื่อความหมายในเพลงชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน**.
วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- พุ่มพวง อภิวงค์. (2550). **คติชนกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทลื้อ บ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรณ์ยู ชำน้ำคู้. (2560). **ปฏิภาณทางภาษาเชิง "สองแ่งสองงาม" ในคำร้องเพลงลูกทุ่งไทย**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2527). **เอกสารสอนชุดวิชาภาษาไทย 8 หน่วยที่ 1-7**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยศ สันตสมบัติ. (2551). **อำนาจ พื้นที่และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์: การเมืองวัฒนธรรมของรัฐบาลไทยในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- ยศ สันตสมบัติ. (2556). **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิศรา อนันต์โท. (2559). **จามเทวีบูชา : การผลิตซ้ำตำนานและการสร้างพิธีบวงสรวงในสังคมไทยร่วมสมัย**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรภรณ์ ดิษฐบ้าน. (2557). **พระอุปคุต: การสืบทอดและการผลิตซ้ำความเชื่อ ตำนานและพิธีกรรมในสังคมไทยปัจจุบัน**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันดี สันติวุฒิมณี. (2545). **กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทใหญ่ชายแดนไทย-พม่า : กรณีศึกษาหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพร ณ ถลาง และสุพิน ฤทธิ์เพ็ญ. (2558). **คติชนในบริบทข้ามพรมแดน งานปอยไทใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ณ ถลาง. (2559). **“คติชนสร้างสรรค์” : บทสังเคราะห์และทฤษฎี**. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) .
- ศิริพร ภักดีผาสุก. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์.
- ศิลปคม สีทองแสง. (2564). **อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่งหมอลำคณะเสียงอีสาน**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2547). **วาทกรรมอัตลักษณ์**. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- สาริตา สวัสดิ์คำธร. (2547). **เนื้อหาเพลงและอัตลักษณ์แฟนเพลงฮิปปี้ในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา สุฉายา. (2523). **เพลงปฏิพากย์ : การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิเคราะห์**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุกัญญา สุฉฉายา. (2545). **เพลงพื้นบ้านศึกษา**. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ สุนทรเกสซ์. (2548). **ชาติพันธุ์สัมพันธ์ : แนวคิดพื้นฐานทางมานุษยวิทยาในการศึกษา**
อัตลักษณ์. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- อภิญา เพื่องฟูสกุล. (2561). **อัตลักษณ์ การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด** (พิมพ์ครั้งที่ 2) .
เชียงใหม่ : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภิลักษณ์ เกษมผลกุล. (2548). **เพลงบอกบุญ จังหวัดตราด : กลวิธีโน้มน้าวใจและบทบาทต่อ**
สังคม. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิวัฒน์ สุธรรมดี. (2560). **งานประเพณีบวงสรวงพระพรหมประจำปีและบุญกุ่มข้าวใหญ่ อำเภอ**
จตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด : ประเพณีสร้างสรรค์ในบริบทร่วมสมัย. ใน **อิงอดีต**
สนองปัจจุบัน : คติชนสร้างสรรค์ สังคมร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงาน
วิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอนก นาวิกมูล. (2550). **เพลงพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- Lu Xiaosong . (2561). **วิเคราะห์เพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- Ni Xu และ Khomkrich Karin. (2020). **เพลงเหลียว ในเมืองผิงกั๋ว กวางสี ประเทศจีน**. **วารสาร**
ปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 34 (3), 105-117.
- Nixu และ Khomkrich Karin. (2022). **ประวัติเพลงเหลียว ในเมืองผิงกั๋ว กวางสี ประเทศจีน**.
วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร, 19 (2), 32-43.
- Yang yani และคณะ. (2020). **การศึกษาลัทธิและความเชื่อของชาวจ้วงที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้าน**
เหลียวเกอ อำเภอผิงกั๋ว เมืองไป๋เซ่อ เขตปกครองตนเองกวางสีจ้วง สาธารณรัฐประชาชน
จีน. **วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ**, 29 (1), 123-148.
- ภาษาอังกฤษ**
- Yanni Lin & Haitao Liu. (2021) . **Rice and Rhyme: Seeing Zhuang Rice-related**
Folklore through Their Folk Songs. *Folklore*, 132:1, 34-58.
- ภาษาจีน**
- 陈建宪. (2012) .**民俗文化与创意产业**[M]. 武汉: 华中师范大学出版社.
- 陈麟书. (1986) .**宗教学原理**[M].成都: 四川大学出版社.
- 岑学贵. (2012) .**当代民歌文化的传承与创新 南宁国际民歌艺术节研究**[M]. 武汉: 华中师范大学出版社.
- 邓子敬. (2018) .**南宁平话山歌与族群认同研究**[D].广西民族大学.
- 董晓萍. (2007) .**全球化与民俗保护**[M]. 北京: 高等教育出版社.

- 范宏贵. (2014). **同根生的民族：壮泰各族渊源与文化**[M]. 广州：世界图书出版广东有限公司.
- 范西姆. (2009). **壮族民歌 100 首**[M]. 南宁：广西民族出版社.
- 方素梅. (2002). **近代壮族社会研究**[M]. 南宁：广西民族出版社.
- 冯季清. (2020). **歌曲赏析与歌唱实践**[M]. 上海：上海音乐出版社.
- 何文君. (2019). **数字时代裕固族族群认同与国家认同研究**[D]. 湖南大学.
- 何正廷. (2022). **云南壮族史**[M]. 昆明：云南人民出版社.
- 胡妍璐, 金婷婷, 陈柏安. (2020). **中国民族民间音乐赏析教程**[M]. 广州：中山大学出版社.
- 黄桂秋. (2016). **壮族传统文化与现代传承**[M]. 北京：光明日报出版社.
- 黄家信. (2004). **论壮族的历史文化特点**[J]. 学术论坛. (3): 137-140.
- 黄明标. (2019). **布洛陀文化与壮族社会和谐研究**[J]. 贺州学院学报. 35 (3): 40-46. 黄现璠, 黄增庆, 张一民. (1988). **壮族通史**[M]. 南宁：广西民族出版社.
- 黄霞. (2020). **贵州刚边壮族的族群认同研究**[D]. 西南大学.
- 金强, 郭朝阳. (2023). **少数民族女性在短视频使用中的身份建构与族群认同——基于“抖音”和“快手”两大短视频平台的用户分析**[J]. 青海民族研究, 34 (01): 136-143.
- 姜飞. (2016). **民歌对广西旅游形象塑造的作用研究**[D]. 广西大学.
- 雷税. (2008). **壮族文学现代化的历程**[M]. 北京：民族出版社.
- 李富强主编. (2006). **中国壮学 第 1 辑**[M]. 北京：民族出版社.
- 李富庭. (2020). **广西山歌涵化现象研究**[D]. 广西民族大学.
- 李美松. (2021). **山歌、喇叭与网红：新冠疫情下中国少数民族的社区传播研究**[D]. 东北财经大学.
- 李素娟. (2014). **刘三姐歌谣的文学人类学解读**[D]. 陕西师范大学.
- 李宣颖. (2009). **南宁国际民歌艺术节呈现的文化认同危机**[J]. 马克思主义美学研究, (第 1 期).
- 李肖一. (2021). **壮族山歌文化与社会主义核心价值观的契合性探究**[J]. 音乐生活. (11): 90-92.
- 芦炜彬. (2017). **新民歌多元形态发展研究**[D]. 广西师范大学.
- 刘亲荣. (2021). **壮族优秀民俗文化与社会主义核心价值观契合探析**[J]. 桂林师范高等专科学校学报. 35 (2): 35-39.
- 罗彩娟. (2016). **布洛陀信仰与壮族族群认同的神力研究**. 百色学院学报. 29.04: 80-91.
- 罗树杰. (2005). 徐杰舜主编；王奎正，南文渊，孙岿副主编. **民族理论和民族政策教程**[M].

北京：民族出版社.

罗月洁.(2022).仪式变迁中的族群认同研究[D].华中师范大学.

梁福兴, 吴忠军.(2009).民俗旅游学概论[M].北京: 中国林业出版社.

梁庭望, 潘春见.(1993).论壮族文学发展的动态曲线[J].广西民族研究.(1):76-81, 75.

梁庭望, 农学冠编著.(1991).壮族文学概要[M].南宁: 广西民族出版社.

马丹, 闫小英.(2016).中国民歌的历史进程与风格解读[M].北京: 中国商务出版社.

马梦鹤.(2020).大学声乐[M].北京: 北京邮电大学出版社.

莫运夏.(2020).广西壮学研究资料英译汇编研究 英文版[M].

上海: 上海交通大学出版社.

农菊梅.(2015).广西壮族山歌文化的德育价值研究[D].广西师范学院.

农丽婵.(2020).“我族”“我乡”的族性书写[M].北京: 知识产权出版社.

庞宇舟.(2017).壮医药文化概论[M].南宁: 广西科学技术出版社.

平静.(2014).黑衣壮歌师的传承与发展研究[D].广西师范大学.

覃德清.(2006).壮族文化的传统特征与现代建构[M].南宁: 广西人民出版社.

覃茂福.(1995).从行孝歌及其演唱俗仪看壮族祖先崇拜的特点[J].广西民族研究.2):63-66.

覃乃昌.(1997).壮族稻作农业史[M].南宁: 广西民族出版社.

覃金盾主编, 黄瑀, 韦玉林, 等.(2014).壮族原生态音乐[M].武汉: 武汉理工大学出版社.

覃圣敏.(2003).壮泰民族传统文化比较研究[M].南宁: 广西人民出版社.

乔建中.(2006).“原生态民歌”琐议[J].人民音乐.(1):26-27.

乔建中.(2020).乐论杂俎[M].上海: 上海音乐出版社.

邱扶东.(2006).民俗旅游学[M].上海: 立信会计出版社.

石日灿主编, 广西壮族自治区统计局编.(2022).广西壮族自治区人口普查年鉴 2020 [M].
北京: 中国统计出版社.

首作帝, 李蓉著.(2020).新中国文学的开端[M].杭州: 浙江工商大学出版社.

田阡.(2015).“边缘”的“中心”——龙河流域土家族村落的文化变迁与族群建构[M].
北京: 知识产权出版社.

韦达.(2007).壮族婚恋习俗文化[M].南宁: 广西民族出版社.

乌丙安.(1980).民间文学概论[M].沈阳: 春风文艺出版社.

安东尼·D.史密斯著; 王娟.(2018).人文与社会译丛 民族认同[M].南京: 译林出版社.

王琳, 陈莹媛, 姜会敏.(2017).声乐艺术理论与教学实践研究[M].长春:

东北师范大学出版社.

- 王克永.(2018).高校学术文库艺术研究论著丛刊 广西民歌音乐文化遗产传承与保护研究[M].北京:中国书籍出版社.
- 杨昌雄.(2016).壮族传统山歌传承的重要性及其发展和繁荣的对策[J].学术论坛, 39(11): 163-166, 180.
- 杨堃.(2018).民族学概论[M].昆明:云南大学出版社.
- 杨民康.(2008).音乐民族志方法导论 以中国传统音乐为实例[M].北京:中央音乐学院出版社.
- 杨青.(2016).广西壮族山歌体系化研究[D].中国音乐学院.
- 尹继承.(2009).民族识别与壮族的民族认同[D].广西民族大学.
- 袁仕萍.(2015).汉水流域民歌研究[M].武汉:湖北人民出版社.
- 赵超.(2019).声乐演唱与表演艺术研究[M].北京:现代出版社.
- 编辑委员会编).(1995).中国民间歌曲集成·广西卷.中国民间歌曲集成广西卷[M].北京:中国.
- 钟敬文.(2010).钟敬文民俗学论集[M].合肥:安徽教育出版社.
- 周耘.(2003).中国传统民歌艺术[M].武汉:武汉出版社.
- 赵滨.(2023).从左江岩画看壮族生殖崇拜之特点[J].浙江工艺美术.(13): 79-81.
- 赵娜.(2016).第一次全国人口普查与广西民族人口比例关系研究[D].广西民族大学.
- 朱锦钊.(2020).族群认同视野下博白客家舞犀研究[D].广西民族大学.
- 朱梅梵.(2014).中国民族民间音乐[M].武汉:武汉大学出版社.
- 朱亚欣.(2009).广西那坡地区黑衣壮音乐文化特点探析[J].当代音乐, 2020, (3): 65-66.
- 朱芸芸.(2018).广西民歌信息化的研究[D].广西民族大学.
- 朱子南.(1988).中国文体学辞典[M].长沙:湖南教育出版社.

ข้อมูลเพลง

- หลีก้าวและเลี้ยวป็น. (2022). สวัสดิ์พี่น้อง. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_ca0d422d1ff74eb2a693d21993a2d133.html
- เหลียงส้าวอู๋ และฟูสิน. (2005). ร้องทิวทัศน์ฤดูใบไม้ผลิทุกปี. สืบค้นจาก <https://tv.sohu.com/v/cGwwOTU0MTExOS8xMjQ3NDc5Nzluc2h0bWw.html>
- ผู้ประพันธ์ เต็งเผิง. (2022). ดอกพญานา. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_8fde290f5ae4490fae0fb3f8cfee456c.html
- หวางจาวหุยและจางหมิงเหอ. (2022). ดวงดาวอยู่เคียงข้างกับพระจันทร์. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_6c4c0741bb7a4e339ced3deef533e55d.html

- หลู่เจี้ยนผิง. (2023). ความสัมพันธ์ฉันท์มิตรระหว่างพี่ ๆ น้อง ๆ .สืบค้นจาก
<https://tv.cctv.com/2023/10/04/VIDEOE8Mej8dbBXP9lpwACMH231004.shtml>
- หลิวซู เหวยเต๋อหว่าและจางเหวินตง. (2022). วันที่หกเดือนหกของบ้านจิ้ง. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_d36bf7c51027414894ba940b4979dcdd.html
- คณะศิลปปะชาชนฉาฮวาเมืองหลงหลิน. (2020). ออกเรือน. สืบค้นจาก
<https://haokan.baidu.com/v?pd=wisenatural&vid=3312900020556627680>
- หนงหว่าหมิงและหว่างซุนเยี่ยน. (2022). การเก็บเกี่ยวได้ผลด. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_d7172b4bfdee4ebda8d663a0e49bd229.html
- หลี่เจี้ยนและถู่จิ้นย่าว. (2022). พี่น้องร้องทิวทัศน์ของเมืองหว่าน. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_5dcf1224ed6a472f9a79c89ede3f2e53.html
- ผู้ประพันธ์ หลู่เจี้ยนผิง. (2020). ชายแดน. สืบค้นจาก
https://v.youku.com/v_show/id_XNDYyMjUwODk3Mg=.html
- เหว่ยจิ้งหรงและหมิงเจ้อหยู่ว. (2022). รัก. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_7610d815a2f4491088f38e6b0b99a78f.html
- พานป่าวซาน. (2022). รักแรก. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_5ed8ccd49d524b58a47f2336bbd68321.html
- หนงหลัวและหลู่จิ้งหรง. (2022). บ้านจิ้งที่สวยงาม. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_ae43657b1ea2423f9320eef1792d88e8.html
- Merged Media Center ของผู้ส่วย. (2022). ยินดีต้อนรับมาสู่ผู้ส่วย. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_e31bccf383d24587bcc02ff684e1d4aa.html
- วงดนตรีเซียวลี่. (2022). ความสุข. สืบค้นจาก
https://vod.gxvtv.cn/video/videoShow_c28d71d62d2e4fb899ce299baf3291f9.html
- หมู่บ้านลู่ซู่อ่าเกอปินหยาง. (2022). เพลงห้ามยาเสพติดของอำเภอปิงอย่าง. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_64d38943b2934a57bc397080eed91995.html
- หว่างเจิ้งหรง. (2022). ร้องเพลงขอบคุณพรรคคอมมิวนิสต์จีน. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_30f46d58f36848b7b469bb1d1e9b93be.html
- โจวหมย และคณะ. (2022). เอาชนะโควิด19. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_91a27350d6a544a9944a31a84e68d507.html
- ฉาวหัวซิน. (2022). พนักงานดับเพลิงโต้ตอบกับนางหลิวซานเจีย. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_ca8cee4743c843cda066c6fdb6ee423.html
- วงดนตรีหว่ายี่น่าว. (2023). กู่เตี้ยว. สืบค้นจาก <https://www.bilibili.com/video/BV16o4y1B7zC/>
- ซูหงปิง. (2022). เดือนสามจัดเวทีร้องเพลงกัน. สืบค้นจาก
<https://haokan.baidu.com/v?pd=wisenatural&vid=12222278797012575422>
- เหอหลูถิง หลู่ปี้เสีย. (2022). เชิญมาชมวิวกุเขาฮาวาซาน. สืบค้นจาก
https://ent.gxvtv.cn/article/detail_43231fc0570943afa191545add48e3da.html

- ช่งอันฉวนและฟู่ทาว. (2024). **เทียนฉินเครื่องดนตรีแห่งสวรรค์**. สืบค้นจาก <https://haokan.baidu.com/v?pd=wisenatural&vid=14757979592738228579>
- หวางปู้ซุน. (2022). **ร้องเพลงแห่งฟ้า**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_195077964b8c4ef5b08d9adc3cebd286.html
- ทางซงโปและหลูซู่เจิน. (2022). **พี่น้องเทียนฉิน**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_96aa0ad9d38e48bb9c6780d75ff3e554.html
- เฉินชาวและจ้าวเจียงเหม้ย. (2022). **น้องผาสายฮวาซานที่มีน้ำใจหลาย**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_889c86f9ad16414cad8157b3352a52bd.html
- หยาวหฺว้ยและสวซู่หฺว้ย. (2022). **ร้องและรำในวันที่สามเดือนสาม**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_79cbc72b06574d3280e1b8160d33b9d0.html
- โจวผินเหวิน. (2024). **เพลงกล่อมโหรทีก**. สืบค้นจาก <https://v.qq.com/x/page/z3555b2w629.html>
- หลัวจิ้ง. (2022). **มีความสุขระหว่างทางไปตลาดนัด**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_9b3b18a286954e429b208e32902c50a1.html
- ม่ายจ่านซู่และหลิวตั้ยหยวาน. (2022). **หมู่บ้านจ้วงที่สวยงาม**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_8a7c81b179214f5aa5b4f8dbf8578808.html
- หวางหยูถิง ฟางเจิ้นหู และซุหฺยี่หมิน. (2022). **ข้าวเหนียว 5 สีของบ้านจ้วง**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_4613fa24f05f4fe68aa736071a0d27a6.html
- ฉินฉายเหลียน. (2022). **วันที่สามเดือนสามทุกหนทุกแห่งก็มีเสียงเพลง**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_afda03a1681f4373b958cdd729317193.html
- วงดนตรีเรือจำเมืองซินโจว. (2022). **เพลงข้าวเหนียว 5 สีของหมู่บ้านจ้วง**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_e7275133c2724d6ebecf8f7a5fc92434.html
- หยวนลี่และคณะ. (2022). **ยินดีต้อนรับมาสู่หมู่บ้านจ้วง**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_6a49050cabf648f29aacf5fc8a3c3f54.html
- จินปียวและหลานหฺรุษวาน. (2022). **บ้านเกิดของผู้จ้วง**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_888f0945b20e453ba3ebed55f041eb4a.html
- หวังซู่เยว่และคณะ. (2022). **ดอกท้อเบ่งบานรอคุณมา**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_1b1fcd5125894025886572139f971707.html
- หลีกั้วกั้ว และเลี่ยวปิ่น. (2022). **สวัสดิ์พี่ ๆ น้อง ๆ**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_ca0d422d1ff74eb2a693d21993a2d133.html
- ทางซงโปและจางเหวินหมิง. (2022). **เฝ้าความอบอุ่นใจของบ้านจ้วง**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_22605415787040f4a4bea4152485558d.html
- หยากว้างเจีย หยวยหยงฟางและหยวยเหลียนเหอ. (2022). **เพลงต้อนรับแขก**. สืบค้นจาก https://ent.gxvtv.cn/article/detail_93a6fd2c51734f7789b4ea25775bee8a.html

หมาวหูเหวิน ต่ายจิ่งเฉียงและถางต่ายจุ่น. (2022). **ข้าวเหนียว 5 สีและไข่ม้อยมสีแดง**.

สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_e57be8dc5bee4a03ad10dd42cf46bb9b.html

โหย่วเหมิง. (2022). **ยินดีต้อนรับแขกมาถึงบ้านจ้วง**. สืบค้นจาก

https://ent.gxtv.cn/article/detail_7694289555c24a7ba9ab1f029ea241d7.html

ฉินหรงเหมยและหวังเสี่ยวเสี่ยว. (2022). **วันที่สามเดือนสามของจ้วง ค.ศ. 2022**. สืบค้นจาก

https://mp.weixin.qq.com/s?__biz=MzI3MzM4MTk0Nw==&mid=2247516338&id_x=1&sn=90c67b72984c026011bb1e42909c4409&chksm=eb26efe6dc5166f0bb50a08bc9ceea40fabd11ebcf362bf206bf6c599f6bb2e64c66f5d670c1&scene=27

หย่าหานจาง เหวยซูเหวินและสวซว้ย. (2022). **แผ่นดินแดงที่เลี้ยงชีวิต**. สืบค้นจาก

https://ent.gxtv.cn/article/detail_d03f3f61676e49788b4c0dec13485a3e.html

โหงวหู่และฉาวคุน. (2022). **เพลงโล่เยว**. สืบค้นจาก

https://ent.gxtv.cn/article/detail_de01e72ecd7b4423908d75d03b0a112d.html

วงดตรีอู่อ. (2023). **พี่น้องอาหลิว**. สืบค้นจาก https://news.gxtv.cn/article/detail_d91b0056eb644836bd116d089c33d653.html

เหมยช่วยและผู้ฉิน. (2012). **มหาเพลงของจ้วง**. สืบค้นจาก

<https://y.qq.com/n/ryqq/mv/k0012wfl71>

หย่าเซ่อเหลียง. (2022). **ร้องเพลงในแผ่นดินแดง**. สืบค้นจาก

https://ent.gxtv.cn/article/detail_534f58c783fb4c9a815fe9f3de770294.html

หวางปู้ซุน. (2022). **ร้องเพลงแห่งฟ้า**. สืบค้นจาก

https://ent.gxtv.cn/article/detail_195077964b8c4ef5b08d9adc3cebd286.html

หวางเจิ้งจุน. (2012). **เสียงกลองมโหระทึกของบรรพบุรุษ**. สืบค้นจาก

<https://www.kugou.com/mixsong/ge0i78f.html>

โรงเรียนศิลปชนชาติเมืองเหอฉี. (2022). **ตำนาน (หนูน้อย) ในวันที่สามเดือนสาม**. สืบค้นจาก

https://ent.gxtv.cn/article/detail_6a74b4d491a64cd0a6c625f6b7fcb340.html

โรงเรียนมัธยมเมืองอู่หมิง. (2023). **หลงระเริงบ้านจ้วง**. สืบค้นจาก

<https://www.bilibili.com/video/BV1yh4y1i7a5/>

เหวยจินหลานและคณะ. (2022). **ความงามของภูเขาหลิวซาน**. สืบค้นจาก

https://ent.gxtv.cn/article/detail_721bc2e0cf5a4d639bacb904ea2965c5.html

หวาซินเยียนและหมาซินยี่. (2022). **เพลงพื้นบ้านและทิวทัศน์สวยงามทำให้หลงระเริง**. สืบค้นจาก

https://ent.gxtv.cn/article/detail_f2ff25bd464745e4bcbe4fbf087a948d.html

สวโจวและฟางซินเซิง. (2022). **ฉันอยากร้องเพลงพื้นบ้าน**. สืบค้นจาก

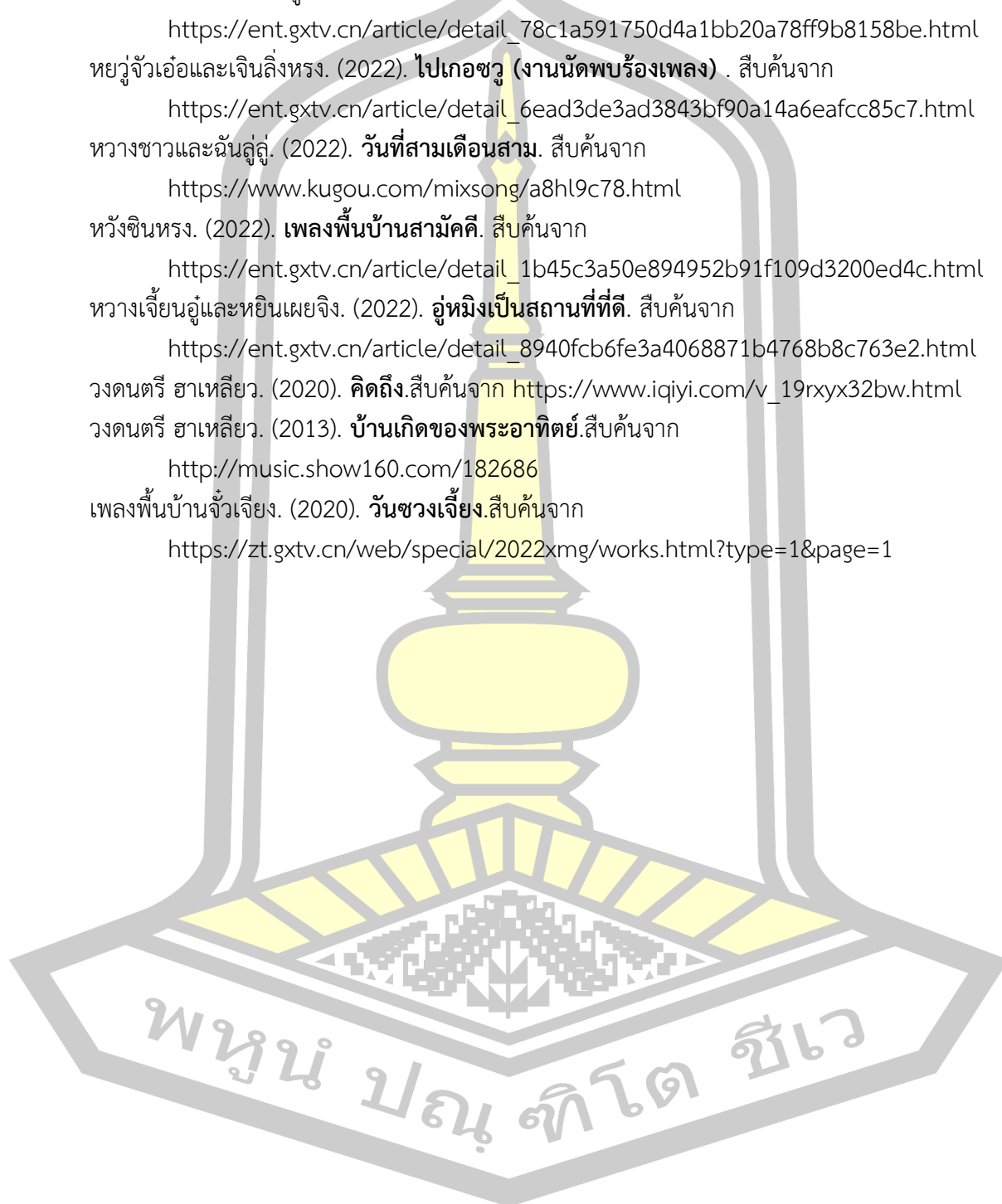
https://ent.gxtv.cn/article/detail_56bf00724d1f4b40866cf59be6d0e659.html

เฉินซุนเยียนและหยวนฉวน. (2010). **ลูกท้อจ้วงลอยบนฟ้า**. สืบค้นจาก

https://v.youku.com/v_show/id_XNTg3MjIwNzM5Ng==.html

- ถางเงินจู้และฟู่ทาว. (2022). **วันที่สามเดือนสามในฤดูใบไม้ผลิดอกไม้แบ่งบาน**. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_93b5ac7348834f4dbb13f6935f446b35.html
- คณะศิลปหยาวิเต้าเต้า. (2022). **ร้องสรรเสริญรวงข้าว**. สืบค้นจาก <https://haokan.baidu.com/v?pd=wisenatural&vid=3312900020556627680>
- หวยขาว. (2022). **พ่อเอ๋ย**. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_b0364b5337244fc38970e4bb58c75e9d.html
- หวางเจี้ยนอู่และหวางหฺยฺเถิง. (2022). **หนูก็เป็นนักร้อง**. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_8c5dcaeba7444923a0bd48ae5c105892.html
- หวางหฺยฺเถิง. (2022). **หมู่บ้านจ้วงทุกทีก็มีเพลง**. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_470cf615f94f40c59edd3d630fedc5e9.html
- พานฉและฝูซิ่น. (2022). **วันที่ 3 เดือน 3 และ วันที่ 9 เดือน 9**. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_9a5ce35ad8bb417a8e0482823ef6377a.html
- หลี่เจ้อและเหลียงลี่หรง. (2022). **เพลงเพื่อน**. สืบค้นจาก https://vod.gxtv.cn/video/videoShow_c28d71d62d2e4fb899ce299baf3291f9.html
- ไม่ทราบผู้แต่ง. (2020). **เพลงลงทุ่ง**. สืบค้นจาก https://v.youku.com/v_show/id_XNDYzODU5MjAyOA==.html
- จ้าวไห่เฟิงและหวางซ่างจุน. (2022). **การเริ่มไถนา**. สืบค้นจาก https://vod.gxtv.cn/video/videoShow_c28d71d62d2e4fb899ce299baf3291f9.html
- หลัวซู่ เหวยเต้อหวาและจางเหวินตง. (2022). **วันที่หกเดือนหกของบ้านจ้วง**. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_d36bf7c51027414894ba940b4979dcdd.html
- จ้าวไห่เฟิงและหวางซ่างจุน. (2022). **การปลูกบ้านใหม่**. สืบค้นจาก https://vod.gxtv.cn/video/videoShow_c28d71d62d2e4fb899ce299baf3291f9.html
- หลี่จิงเหวินและเว่ยตง. (2022). **ฉันอยู่บ้านจ้วงร้องสรรเสริญคุณ**. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_ab575e367fb547a6b2372c78f9e66648.html
- หยางยู่เฟิง ถานหยวนและเจิงลี่หรง. (2022). **ท้องทะเลของเพลงพื้นบ้าน**. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_3ab4bd6ce43e4f3c81adf382b5dbba0a.html
- ทางซงไป ลี้หฺยฺเถิงและเจินลี่หรง. (2022). **ฤดูใบไม้ผลิของบ้านจ้วงมาเร็ว**. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_180dc6ec6743bf9d98d9853daedfed.html
- เหยียหลี่. (2022). **วันที่สามเดือนสามที่สวยาม**. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_b1db571505da402d8b98b1f782efe3ed.html
- เหลียงซ่าวอู่และต้ายเหวย. (2022). **เพลงลูกขี้ฉี**. สืบค้นจาก <https://www.bilibili.com/video/BV1Th411c72V/>
- หมาฉิง. (2022). **พี่น้องนาโพ**. สืบค้นจาก https://ent.gxtv.cn/article/detail_82e9808a36cf4769a08c5c595071194b.html

- หยินเผยอิงและหวางหยูอิง. (2022). **หนูเป็นนักร้องของบ้านจ้วง**. สืบค้นจาก
https://ent.gxtv.cn/article/detail_064c303cd66947e1bf1a6be94aafe14d.html
- หยางเต๋อฉวนและเถาฉวน. (2022). **ความรักไม่ได้ห่างกัน**. สืบค้นจาก
https://ent.gxtv.cn/article/detail_78c1a591750d4a1bb20a78ff9b8158be.html
- หยูจ้าวเอ้อและเจินลิ่งหรง. (2022). **ไปเกอชวู (งานนัดพบร้องเพลง)**. สืบค้นจาก
https://ent.gxtv.cn/article/detail_6ead3de3ad3843bf90a14a6eafcc85c7.html
- หวางชาวและฉันลู่. (2022). **วันที่สามเดือนสาม**. สืบค้นจาก
<https://www.kugou.com/mixsong/a8hl9c78.html>
- หวังซินหรง. (2022). **เพลงพื้นบ้านสามัคคี**. สืบค้นจาก
https://ent.gxtv.cn/article/detail_1b45c3a50e894952b91f109d3200ed4c.html
- หวางเจี้ยนอู๋และหยินเผยอิง. (2022). **อู่หมิงเป็นสถานที่ที่ดี**. สืบค้นจาก
https://ent.gxtv.cn/article/detail_8940fcb6fe3a4068871b4768b8c763e2.html
- วงดนตรี ฮาเหลียว. (2020). **คิดถึง**. สืบค้นจาก https://www.iqiyi.com/v_19rxyx32bw.html
- วงดนตรี ฮาเหลียว. (2013). **บ้านเกิดของพระอาทิตย์**. สืบค้นจาก
<http://music.show160.com/182686>
- เพลงพื้นบ้านจ้าวเจียง. (2020). **วันชวงเจียง**. สืบค้นจาก
<https://zt.gxtv.cn/web/special/2022xmg/works.html?type=1&page=1>



ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	Ms.Shan He
วันเกิด	วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2525
สถานที่เกิด	Guigang City, Guangxi, China
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	Guangxi University for Nationalities 188East Daxue Road Nanning, Guangxi 530006 People's Republic of China
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	College of International Education at Guangxi University for Nationalities 188East Daxue Road Nanning, Guangxi 530006 People's Republic of China
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2544 มัธยมศึกษาตอนปลาย Guigang Senior High School, Guangxi, China พ.ศ. 2549 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) Guangxi University for Nationalities พ.ศ. 2557 ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) Guangxi University for Nationalities พ.ศ. 2568 ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัต ชีเว